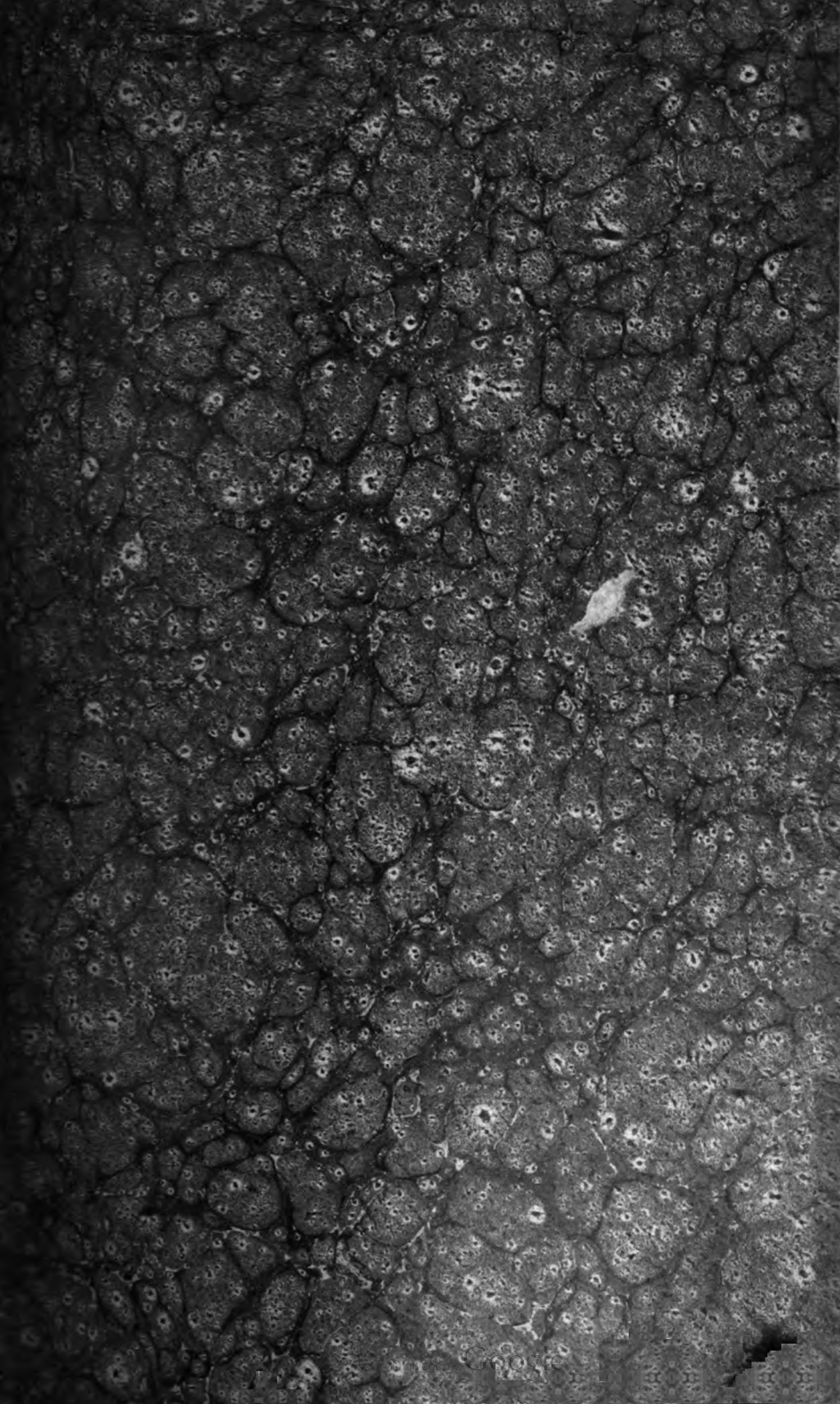

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

JOSEPHI MÁRTON

IN ANTIQUISSIMA AC CELEBERRIMA UNIVERSITATE CAES. REG. VINDOBONENSI LINGVAE ET LITERATURAE HUNGARICAE PROFESSORIS PUBL. EXTRAORDINARII

LEXICON

TRILINGVE

LATINO-HUNGARICO-GERMANICUM

AD DUCTUM

LEXICI SCHOLASTICI SCHELLERIANI ET KIRSCHIANO-BORNIANI ELABORATUM, AC VOCABULIS MEDII AEVI TERMINISQUE SCIENTIARUM TECHNICIS, UBIQUE DISTINCTIS, AUCTUM.

ADDITO

TERMINORUM JURIDICORUM, IMPRIMIS IN JURE HUNGARICO USITATORUM, GLOSSARIO.

PARS SECUNDA.

M — Z.

VIENNAE AUSTRIAE,
TYPIS ANTONII PICHLER TYPOGRAPHI.
1818.

Digitized by Google

22 W. 17
2

1875, July 26.
Vilas Fund.

Digitized by Google

M.

M, literarum duodecima est, et nonnunquam ob proximae vocis sequentem literam vocalem eliditur, e. gr. Optimu'st, pro Optimum est. 2) M. in numeris notat Mille, 1000. loco M scribitur saepius CIↃ, aut ∞. 3) M. denotat cognomen Marcus, v. gr. M. Cicero; M'. vero Manius.

Ma, Nom. propr. mulieris, educatoris Bacchi, alias: Rhea.

Măcărĕa, ae, f. 1. urbs Arcadiae. Geogr.

Măcărĕis, ĭdis, f. 3. filia Macarei. Ovid.

Măcărĕus, ĕi, et ĕos, filius Aeoli. Ovid.

Măcărĭa, ae, f. 1. Nom. propr. filiae Herculis. 2) insulae Cypri. 3) lacus. 4) locus beatis destinatus. Theolog.

Măcărismus, i, m. 2. i. q. Beatitudo.

Măccăbaĕus, i, m. 2. *Maccabéus*; ein Maccabäer.

Maccus, a, um, *ostoba, esztelen*; einfältig, dumm. Apul.

Măcĕdo, et —on, ŏnis, m. 3. *Macedóniai, Macédon*; ein Macedonier. Cic. 2) filius Osiridis. 3) *uzsordskodó*; ein Wucherer. Pand.

Măcĕdŏnĭa, ae, f. 1. pars Graeciae, inter Thessaliam et Thraciam.

Măcĕdŏnĭcus, a, um, *Macedóniai*; macedonisch. Liv.

Măcĕdŏnĭensis, e, i. e. Macedonicus. Plaut.

Măcĕdŏnĭus, a, um, i. e. Macedonicus. Ovid.

Macella, ae, f. 1. urbs Siciliae. Liv.

Măcellārius, a, um, v. gr. taberna macellaria. Val. Max. a) *ételdros bolt, latsikonyha*; die Speisebude. b) *mészárszék*; die Fleischbank.

Macellarius, ii, m. 2. *ételdros*; Speisevorkäufer. 2) *mészáros*; der Fleischer.

Măcellum, i, n. 2. *mészárszék*; eine Fleischbank. 2) *ételpiacz*; der Speismarkt. Cic.

Măcellus, a, um, Dim. v. gr. homo, Lucil. *sovány, szikár*; mager, hager, schlank.

Măcĕo, ēre, 2. *sovány lenni*; hager oder mager seyn. Plaut.

Măcer, cra, crum, v. gr. taurus, Virg. solum, Cic. *sovány*; mager. 2) *öszszövér, sovány, nem kövér, p. o kús*; mager, nicht fett. 3) Trop. v. gr. libellus, Martial. *kitsíny, tsekély*; klein, dünn. Comp. macrior. Sup. macerrimus. Colum. 4) cognomen Romanum. v. gr. Aemilius Macer.

Mĕcĕrātĭo, ōnis, f. 3. *bédztatás*; die Einweichung, z. B. des Kalkes. Vitruv. 2) *senyvesztés*; die Mürbemachung. Arnob.

Maceratus, a, um, *bédztatott, dzott*; eingeweicht, weich gemacht. 2) *senyvesztett, porhanyított, porhanyódott*; mürbe gemacht, mürbe. 3) siti maceratus, Curt. *szomjúság miatt elepedt*; von Durst geplagt, verdurstet.

Măcĕresco, ĕre, 3. *eldzni, elpuhúlni az dzásban, elporhanyúlni*; weich werden, mürbe werden. Cato.

Măcĕrĭa, ae, f. 1. *kőfalkerités, p. o. a' kert, vagy szőlőskert körül*; eine Mauer, z. B. um einen Garten, Weinberg. Varr. et Caes.

Măcĕrĭes, ēi, f. 5. *törödés, töprenkedés, aggódás*; die Bekümmerniß. Afran. 2) i. q. maceria, Prud.

Măcĕro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. linum, Plin. *dztatni, bédztatni, p. o. a' lent, kendert*; einwässern, weichen. 2) sale macerare, v. gr. pisces, Ter. *sós vízbe dztatni, bésózni*; einsalzen, beitzen. 3) v. gr. aliquid fumo, Plin. *felfüstölni*; räuchern. 4) *fonnyasztani, senyvesztení, porhanyítni*; abzehren, mürbe machen, ausmergeln. Curis se macerare, Ter. *magát gondal vagy búval epeszteni*; sich durch Sorgen abzehren

Digitized by Google

ren. Macerari, Ovid. *magát epeszteni, epekedni*; ſich quälen.

Mäcesco, ĕre, 3. *elsovdnyodni*; mager werden. Varr.

Mäcĕtae, ārum, v. ūm, m. pl. i. q. Macedones, Gell.

Mächaera, ae, f. 1. *szablya, kard*; ein Säbel, Degen. Plaut.

Mächaerïönes, i. e. Anticrae posteri, quia Anticras Epaminondam Machaera interfecit. Cael.

Mächaerïum, ïi, n. 2. *kardiké, kis kard*; ein kleiner Degen. Plaut.

Mächaerŏphŏrus, i, m. 2. *szablyahordó, fegyverkordó*; ein Säbelträger, i. e. Soldat, Trabant. Cic.

Mächaerŏpoëus, i, m. 2. *kardtsiszár*; ein Meſſerſchmidt, Degenſchmidt, Schwertfeger.

Mächāon, ŏnis, 3. filius Aesculapii, celebris medicus inter Graecos, qui Trojam obsidione cinxerunt. Hinc: Machaonius, a, um. Ovid.

Mächiavĕllïsmus, i, m. 2. ars politica, perversis principiis Machiavelli superstructa. Gloss.

Mächïna, ae, f. 1. *erömiv, okosan kigondolt mivszer*; Maſchine, ein künſtlich zuſammen geſetztes Werk oder Werkzeug zu Erreichung einer Abſicht. Cic. Machina mundi, *a' világ alkotmányja*; der Weltbau. 2) *fortély, hadi fortély*; die Liſt, Kriegsliſt. Machinari machinam; *fortélyon törni a' fejét*; mit einer Liſt umgehen. Plaut.

Mächïnālis, e, i. e. machinam concernens. Plin.

Mächïnāmentum, i, n. 2. *erömiv, okosan kigondolt mivszer*; eine Maſchine. Liv 2) *fortély, ravaszság*; der Kunſtgriff, die Liſt. Cod. Theod. 3) *állás, álló alkotmány*; ein Gerüſt. Liv.

Mächïnātïus, a, um, *erömivhez való, azzal bánó, 's a' t.* die Maſchine betreffend, ſich damit beſchäftigend. Apul.

Machïnārius, ïi, m. 2. *erömivmester, mivszerek készitője*; ein Werkmeiſter, Maſchinenkünſtler. Plaut.

Mächïnātïo, ōnis, f. 3. *mesterkedés valamin, ravaszsággal járó mesterkedés*; künſtliche, liſtige Unternehmung, Liſt, Kunſtgriff. 2) *hadi erömiv, p. o. várvivó mivszer*; eine Maſchine, Belagerungsmaſchine, Kriegsinſtrument Caes.

Mächïnātor, ōris, m. 3. *erömivmester, mivszeralkató*; ein Maſchinenmacher, Baumeiſter. 2) Trop. *ravasz mesterkedő, ravasz izgatója valamelly törvénytelen igyekezetnek*; ein liſtiger Erfinder, Urheber, Anſtifter. Liv. Omnium scelerum machinator, Cic. Machinator belli, Liv.

Mächïnātrix, īcis, f. 3. *kezdője, inditója valaminek, t. i. asszony, v. leány*; eine Urheberinn. Senec.

Mächïnātus, us, m. 4. *mesterkedés, ravasz, fortélyos igyekezet*; künſtliche, liſtige Unternehmung und Bemühung, liſtige Anſtellung einer Sache, Rank. Apul.

Mächïnor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. opera, Cic. versum, Cic. *valami mesterséges dolgot kigondolni, kieszmélni*; etwas künſtliches ausſinnen oder erdenken. 2) *ravaszúl mesterkedni valamin, fortélyoskodni*; auf etwas liſtig denken, worauf umgehen, ausfindig machen, erdenken. Plaut. et Cic. 3) *rosszat vagy gonoszt forralni, p. o valaki veszedelmére*; auf etwas Böſes denken, einem etwas zuzufügen ſuchen. Pestem in aliquem machinari, Cic. Alicui perniciem machina i, Sallust.

Mächïnōsus, a, um, *mesterséges alkatású*; künſtlich zuſammengefügt. Sueton.

Mäcĭdātus, a, um, *béáztatott*; eingeweicht. Apul.

Mäcĭdus, a, um, *sovdny, öszveaszott*; mager, ſchrumpflich. Const.

Mäcĭes, ēi, f. 5. *soványség*, die Magerkeit. Macie tenuatus, Virg. *elaszott, elsovdnyodott*; ganz mager geworden. 2) *elhervadás, elaszás*; die Verwelkung, Dürre. 3) *hervadozás, szádrabetegség*; die Schwindſucht. Corpus macie extabuit, Cic.

Mäcĭlentus, a, um, *sovdny, megsovdnyodott, elfogyott*; mager, hager, dürr. Plaut.

Mäcĭo, āre, 1. *elsovdnyitni*; mager machen. Solin.

Macir, *fűszeres fahéjj*; eine gewürzhafte Baumrinde aus Indien. Plin.

Macis, ĭdis, f. 3. *szeretsendiórirág*; eine Muſcatblume oder Blüthe. Plaut.

Mäcor, ōris, m. 3. *soványség, öszvérség*; die Magerkeit. Pacuv.

Macra, ae, m. 1. fluvius Italiae. Liv.

Digitized by Google

Măcresco, ĕre, 3. *megsoványodni*; mager werden. Varr.

Măcrĭtas, ātis, f. 3. *ösztövérség, soványság*; die Magerkeit. Varr.

Măcrĭtūdo, ĭnis, f. 3. *ösztövérség*; die Magerkeit. Plaut.

Macro, āre, 1. *megsovdnyitni*; mager machen. Plin.

Macrōbius, *hosszú életü*; lange lebend. Macrobii, populus Aethiopiae. Plin.

Macrōchēra, ae, f. v. gr. tunica, Lamprid. *hosszú ujjú köntös*; ein Rock mit langen Ärmeln.

Macrōchir, *hosszúkezü*; Langhand, der lange Hände hat. Nep.

Macrōcōlum, v. Macrŏcollum, i, *regálpapiros*; Papier von sehr grossem Formate, Regalpapier. Cic.

Măcrōcōsmus, i, m. 2. *nagyvilág*; die große Welt.

Măcrŏlŏgĭa, ae, f. 1. *szószaporitás, igen bő beszéd*; ein weitläuftiges Geschwätz, Überfluß der Worte. Isidor.

Măcrōnōsĭa, ae, f. 1. *sinlődés, hosszas betegség*; die langwierige Krankheit, langwieriges Lager. August.

Macror, ōris, vide: Macor.

Măcrōscŏpĭum, ii, n. 2. *nagyitóüveg*; Vergrößerungsglas.

Mactābĭlis, e, *leölhető, levágható*; was geschlachtet werden kann Luer.

Mactātor, ōris, m. 3. *marhavágó, leölő, hentes, mészáros*; der Schlächter, Fleischer. Sen.

Mactātus, a, um, *leölt, levágott, megölt*; geschlachtet, getödtet. 2) *sokasitott*; vermehrt. Immortalitate mactatus, Arnob. *halhatatlannà tétetett*; unsterblich.

Mactātus, us, m. 4. *áldozás, ölés*; das Opfern, Tödten. Luer.

Macte, Macti, Vocat. a Mactus, a, um, id. quod maxime, seu, magis aucte; *igen nagyon*; sehr. Macte amare, Plaut. 2) *jelesen, jól, szerencsésen*; brav, herrlich, glücklich. Vide etiam: Mactus, a, um.

Mactĕa, ōrum, pl. v. Mactĕae, ārum, f. plur. *nyalánkság, tsemege*; Leckerbissen. Svet.

Macto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. bovem, Ovid *vágni, levágni, megölni*; schlachten. 2) v. gr. hostiam, Hor. *áldozni, megáldozni*; opfern. 3) *megajándékozni, megtisztelni*; beschenken, beehren. Aliquem honoribus mactare, Cic. Aliquem damno mactare, Plaut. *valakinek nagy kárt tenni*; einem viel Schaden zufügen. 3) v. gr. deos manes, Cic. *megengesztelni, p. o. áldozattal*; versöhnen. 4) v. gr. Jus civitatis, Cic. *feláldozni, semmivé tenni*; aufopfern, zu Grunde richten.

Mactra, ae, f. 1. *sütőteknő*; ein Backtrog. Gell.

Mactus, a, um, Partic. ab inusit. Mago, i. e. augeo. *jeles, derék*; vortrefflich. 2) *megelégedett, jókedvü*; zufrieden, vergnügt. Mactus esto hoc sacrificio, Cic. *vedd kedvesen ezen áldozatot*; laß dir dieses Opfer gefallen. 2) macte animi vir, Mart. *te vitéz bátorságú férjfiú*; du, der du ein tapferer Mann bist. 4) macte esto, Cic. *légy szerentsés, vagy bóldog*; sey glücklich, Heil dir!

Măcŭla, ae, f. 1. *ákármelly folt, tarjngosság*; jeder Fleck, Flecken. Equus maculis albis, Virg 2) *motsok, petsét, folt, p. o. a' ruhán*; der Flecken. Maculas auferre de vestibus Ovid In veste facere maculas, Plin. 3) *erköltsi hiba, gyaláztat, motsok*; ein Schandfleck Vitae splendorem adspergere maculis, Cic. 4) *szem, a' hálón, vagy más kötött retzés dolgon*; die Masche, z. B. an Strümpfen, am Netze. Rete minutis maculis, Cic. *apró szemü háló*; ein Netz mit engen Maschen.

Măcŭlātĭo, ōnis, f. 3. *elmotskolás, petsétejtés*; die Befleckung, Fleckigmachung. Apul.

Măcŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *tarkitni, megtarkázni*; fleckig machen, bunt machen. Val. Fl. 2) *elmotskolni, petsétet ejteni, p. o. a' ruhdba*; fleckig machen, beflecken, durch Flecken beſudeln. Plaut. 3) Trop. v. gr. sacra loca stupro, Cic. *megszentségtelenitni, bémotskolni, elbetelenitni*; beflecken, beſudeln, entehren.

Măcŭlōsus, a, um, v. gr. corium, Plaut. lynx, Virg. *foltos, tarka, iromba*; voller Flecke, fleckig, bunt. 2) v. gr. vestis, Cic luna, Plin. *motskos, petsétes, foltos*; voller Flecke, befleckt, beſchmutzt, beſudelt.

Madĕfăcio, ēci, actum, ĕre, 3. (Pass. Madefio, factus sum, fieri) v. gr. terram, Colum. *megnedvesitni, meg-*

Digitized by Google

kább; deſto mehr. Quo v. quanto magis, Cic. *mennél inkább, v. mennél többet*; je mehr. Multo magis, Cic. *sokkal inkább*; viel mehr. Magis magisque, v. magis et magis, Cic. *inkább inkább*: mehr und mehr. 2) *több mint*; mehr als. Annos natus magis quadraginta; *több negyven esztendősnél*; er iſt mehr als 40 Jahre alt. 3) Positivo additum vicem Comparativi implet, v. gr. magis elegans; *szebb, ékesebb*; ſchöner. Magis aptus, i. e. aptior. Res magis necessaria; *szükségesebb dolog*; nothwendiger. 4) Superl. maxime, *igen nagyon, felettébb, kiváltképpen, leginkább, különösen*; im höchſten Grade, am meiſten, vorzüglich, beſonders, recht, ſehr. Maxime fidelis, Cic. i. e. fidelissimus, maxime florere, Nep. *szépen virágozni, tellyes virágzásban lenni*; ſchön blühen, in der ſchönſten Blüthe ſeyn. Maxime naturalis, Cic. *igen természetes*; ſehr natürlich. Maxime utile, Ter. *igen kasznos*; ſehr nützlich. Vel maxime, quam maxime, multo maxime, Cic. *igen nagyon, felettébb, felette igen*; recht ſehr, überaus ſehr. Nunc cum maxime, Cic *most leginkább, épen most*; jetzt vorzüglich, gerade jetzt.

Măgister, tri, m, 2. *elöljáró, főgondviselő, főigazgató, főmester valamiben*; ein Vorgeſetzter, Vorſteher, Chef, Anführer, Directeur, Aufſeher ꝛc. Magister populi, Cic. i. e. Dictator. Magister equitum, Liv. *lovasság vezére*; der General der Reiterey. Magister morum, Cic. i. e. Censor. Chori canentium magister, Colum. *éneklőkar igazgatómestere*; der Kapell-Meiſter. Magister pecoris, Liv. *pásztor, szármadó pásztor*; der Hirt, Oberhirt. Magister navis Liv *hajóskapitány, v mester*; Schiffs-Capitän o. Steuermann. Aulae magister; *fő udvarmester*; der Hofmarſchall Magister legum, Vop. *főtörvénytudó*; ein vornehmer Rechtsgelehrter. 2) *tanító mester, tanító*; ein Lehrer, Lehrmeiſter. Magister artium, Cic. magister religionis, Cic. magister virtutis, Idem. Stylus optimus dicendi magister, Cic. Ludi magister, vide: Ludimagister. 3) *indítója, kezdője, v. mestere valaminek*; der Urheber, Anführer zu etwas. Cic.

Măgistĕrium, ii, n. 2. i. e. munus v. officium magistri, Cic. *főmesteri, főigazgatói, v. főgondviselői hivatal*; das Amt eines Vorſtehers, eines Chefs, Vorgeſetzten ꝛc. 2) *tanítói hivatal, tanítómesterség*; das Amt eines Lehrers der Jugend. 3) Trop. *tanítás, oktatás, tanításadás*; der Unterricht, die Unterweiſung, der Rath. Plaut.

Măgistĕro, vel Magistro, āre, 1. *főmesteri, vagy főigazgatói hivatalt vinni*; das Amt eines Vorgeſetzten oder Chefs verwalten. Spartian.

Măgistra, ae, f. 1. *elöljáró, főigazgató asszony*; Vorgeſetzte, Vorſteherinn. Cic. 2) *tanító asszony*; Lehrmeiſterinn. Cic.

Măgistrālis, e, *főigazgatói, tanítómesteri*; einen Vorgeſetzten oder Lehrer betreffend. Vopisc.

Măgistrātio, ōnis, f. 3. *tanítás*; *eskola*; Unterricht, Schule. Cod. Theod.

Măgistrātus, us, m. 4. *főtisztség, főhivatal, mindmáit volt Rómában a' Consulság, Praetorság, 's a' t.* ein obrigkeitliches Amt, z. B. in Rom das Conſulat, die Prätur ꝛc. Magistratum petere, obtinere, gerere, inire, etc. Cic. Abire magistratu, Cic. *letenni a' hivatalt*; das Amt niederlegen. 2) *főhivatalt viselő személy, p. o. Consul, Praetor, Aedilis, 's a' t.* eine obrigkeitliche Perſon, z. B. ein Conſul, Prätor, u. ſ. w. Liv. Caes.

Măgistro, āre, vide: Magistero.

Magma, ătis, n. 3. *allya, sepreje valaminek*; der Bodenſatz, die Hefen. 2) *ir, kenőts*; eine Salbe. Plin.

Magmentum, i, n. 2. *ráadás az áldozatra, toldás*; Zuſatz zu einem Opfer. Varr.

Magnālis, e, *nagy, nevezetes*; groß, anſehnlich. Magnalia, ium, Tertull. *nagy dolgok, nevezetes tettek*; große Dinge, Werke.

Magnănĭmĭtas, ātis, f. 3. *nagyszívűség, nagyszív. bátorszívűség, bátor szív*; die Großherzigkeit. 2) *nemes elme, nagylelkűség*; die Großmüthigkeit, erhabener Geiſt. Cic.

Magnănĭmus, a, um, *bátorszívű bátor, nemes bátorságú, nagyszívű*; von großem Muthe, muthig, großherzig, tapfer. 2) *nemes elmejű, ne-*

Digitized by Google

mes szivű, nagylelkű; von großem Geiſte, großmüthig.

Magnārius, a, um, v. gr. negotiator, Apul. *nagykereskedő*; Großhändler.

Magnē, Adv. *nagyon*; ſehr. Magne peccare. Tac.

Magnes, ētis, m. 3. *mágneskő, mágnes*; der Magnet. Plin. Lapis magnes, Cic. 2) nomen urbium Lidiae et Joniae. Tac.

Magnēsia, ae, f. 1. regio Macedoniae, 2) urbs Joniae. Liv. 3) *magnézia, egy orvosság por neve*; die Magneſia.

Magnēsius (Magnesus), a, um, *Magnésiai*; aus Magneſia, Magneſiſch. 2) saxum magnesium, Lucr. *mágnes, mágneskő*; der Magnet.

Magnessus, a, um, id. qu. Magnesius, Horat.

Magnētĭcus, a, um, *mágneses, mágnesi*; Magnetiſch. Claudian. Pyxis magnetica; *éjszakmérő, v. mutató*; ein Compaß. Gloss.

Magnĭdĭcus, a, um, v. gr homo, Plin. *kérkedő*; großſprecheriſch Mendacia magnidica, Plaut. *kérkedő hazugságok*; großſprecheriſche Lügen.

Magnĭfăcio, feci, factum, facĕre, 3. *nagyrabetsűlni*; hoch ſchätzen. Terent.

Magnificātĭo, ōnis, f. 3. *magasztalás*; die Erhebung Macrob.

Magnĭfice Adv. v. gr. donare aliquem. Nep. *jelesen, pompásan, úrimódon*; herrlich, prächtig, anſehnlich. Magnifice ornare convivium, Cic. *gazdag, v. pompás vendégséget adni, vagy ütni*; ein herrliches Gaſtmahl geben. Magnifice vivere, Cic. *úrimódon, v. pompásan élni*; herrlich leben. 2) *ditsőséggel, ditsőségesen*; herrlich, rühmlich, mit Ehren und Anſehen. Magnifice vincere, Cic 3) *nemesen, nemesszivű módon*; großmüthig, edel. Cic. Comp. magnificentius. Superl. magnificentissime. Plin.

Magnĭficenter, Adv. i. q. magnifice; *pompás módon, úrimódon*; herrlich, prächtig, anſehnlich Oppidum magnificenter aedificatum, Vitruv. magnificentius dicere et sentire, Cic. 2) *ditsőséggel, ditsőségesen*: herrlich, mit Ehren, rühmlich. Magnificentissime gerere consulatum, Cic.

Magnificentĭa, ae, f. 1. *pompa, pompásság, jelesség, pompás mivolta valaminek, nagyság*; die Pracht, Anſehnlichkeit, prächtige Beſchaffenheit. Magnificentia epularum, villarum, Cic 2) magnificentia verborum, Cic. a) *kérkedő beszéd, kérkedékenység*; die Großſprecherey, das Großthun in Worten. b) *fényes, v. nagy igéretek*; große Verſprechungen. Ter. 3) *nemes érzés, v. gondolkozás, felemelkedett gondolkozás, felséges gondolat*: erhabene Geſinnung, hohe, edle Denkungsart, Hoheit des Geiſtes. Cic. Off. 1. 21.

Magnĭfĭco, āre, 1. *nagyrabetsűlni*; hoch ſchätzen. Plaut. 2) *ditsérni, magasztalni*; rühmen, erheben. Plin.

Magnĭfĭcus, a, um. Comp. magnificentior. Superl. magnificentissimus. v. gr. vir, Sall. *nagyságos, méltóságos*; Würde und Anſehen habend. Vir factis magnificus. Liv 2) *jeles, nagy, derék*; herrlich, prächtig, anſehnlich, groß. Magnificae res gestae, Liv. 3) verba magnifica, Ter. *sokat igérő, v. kérkedő szók*; viel verſprechende, großſprecheriſche, prahleriſche Worte.

Magnĭlŏquentĭa, ae, f. 1. *kérkedés, kérkedékenység*; die Prahlerey, das Großſprechen. Gell.

Magnĭlŏquus, a, um, *kérkedő, kérkedékeny*; großſprecheriſch, prahleriſch. Ovid.

Magnĭpendo, ĕre, 3. *nagyrabetsülni*; hochſchätzen. Ter.

Magnĭtas, ātis, f. 3. *nagyság*; die Größe. Acc.

Magnĭtūdo, ĭnis, f. 3. v. gr. mundi Cic. fluminis, Caes sylvae, Idem. *nagyság*; die Größe. Ad magnitudinem fabae, Cels. v. in magnitudine ciceris, Plin. *akkorára mint egy bab, v. tsitseri borsó*; ſo groß als eine Bohne, oder, in der Größe einer Kichererbſe. 2) v gr. animi, Cic. periculi, beneficii, Cic. rerum gestarum. Nep. *nagyság, nagy volta, ditső v. jeles volta valaminek*; die Größe, Erhabenheit. 3) magnitudo dierum ac noctium, Plin. *a' napok és éjtzakák hossza*: die Länge der Tage und der Nächte.

Magno, Adv. pro: magno opere; *nagyon, feletté*; ſehr, heftig. Cic.

Magnopere, Adv. v. magno opere,

Digitized by Google

Idem. Maximopere, Ter. *feletto igen*; recht ſehr.

Magnus, a, um, Comp. major, majus, Sup. maximus, a, um, v. gr. mons, Catull. domus, Cic. oppidum, Caes. *nagy*; groß. Vox magna, Cic. *erős hang, v. szó*; eine ſtarke Stimme. Vir magnus, Cic. *nagy ember, p. o. érdemeire nézve*; ein großer Mann, nämlich: den Verdienſten, den Talenten nach. 2) *nagy, nevezetes, fontos, különös*; groß, wichtig, ſonderbar. Res magna, Nep. casus magnus, Caes. *különös eset*; ein ſonderbarer Zufall. 3) magna verba, Virg. *kérkedő szók*; prahleriſche Worte. Magna loqui, Ovid. *nagy dolgokról beszéllni*; von großen Dingen reden. Magna de se loqui, Sall. *kérkedni*; prahlen. 4) magni scil. pretii, et: magno scil. pretio, Cic. *drága, drágán*; hoch, um ei einen hohen Werth. Magni esse, Cic. *drága lenni*; im hohen Werthe ſeyn. Magni, vel magno aestimare, Cic. *nagyrabetsülni*; hoch ſchätzen. Magno vendere vel emere, Cic. *drágán adni el, v. venni*; theuer verkaufen oder kaufen. Magno illi hoc stetit, Liv. *sokba volt, v. került az neki*; das kam ihm theuer zu ſtehen. Majoris veneunt, Phaedr. *drágábbak*; ſind theuerer. Magni facere, Plaut. *nagyra betsülni*; hochſchätzen. Maximi facere, Plaut. *igen nagyra betsülni*; ſehr hoch ſchätzen. 5) *nagy, hosszú, sok, mint az idő*; groß, lang, von der Zeit. Magno post tempore, Justin. *sok idő mulva azután*; nach langer Zeit. Major annis sexaginta, Nep. *több hatvan esztendősnél*; älter als ſechzig Jahre. Major natu, Cic. *idősebb, öregebb*; älter. Frater meus natu major; *a' testvér bátyám*; mein älterer Bruder. Maximus natu, Liv. *legidősebb, legöregebb*; der Älteſte. Patruus magnus, i. e. frater avi, Pand. avunculus magnus, i. e. frater aviae, Pand. Vide etiam: Major, et Majores.

Magrāda, ae, f. 1. fluvius Hispaniae, hodie: Araxes. Mela.

Măgŭdăris, is, f. 3. *angyélika fű*; die Angelika. Plin.

Măgus, a, um, *bűbájos*; zauberiſch. Ovid.

Măgus, i, m. 2. *tudós és bölts férjfiu a' Perzsáknál*; ein Gelehrter und Weiſer bey den Perſern. 2) *bűbájos ember*; ein Zauberer. Apul.

Mähŏmed, is, 3. et Mahometes, i, m. 2. Arab. Muhammed, et Mohammed; *Mahomed, a' törökvallás fundálója*; Mahomet, der Stifter der türkiſchen Religion. Gloss.

Mähŏmĕtānus, i, m. 2. *Mahomet követője, törökvallású*; ein Mahometaner. Gloss.

Māja, ae, f. 1. filia Atlantis, mater Mercurii. Maja genitus, Virg. vel creatus, Ovid. i. e. Mercurius. 2) species cancrorum magnorum, Plin.

Mājālis, e, *Májusi, Május hónapi*; zum May gehörig. 2) Subst. *drtány*; ein Borgſchwein. Varr.

Mājesta, ae, f. 1. i. e. uxor Vulcani. Macr.

Mājestas, ātis, f. 3. v. gr. judicum, Cic. senatus, Liv. *felsőség, legfőbb méltóság, v. tekintet*; die Hoheit, die höchſte Würde, Anſehnlichkeit. 2) v. gr. regia, Caes. populi, Cic. *felség, tekintetének felséges volta, legfőbb személyes nagyság, v. méltóság*; die Majeſtät, die Hoheit der Perſon. Populi Romani majestatem minuere, Cic. *a' Római nép, vagy státus legfőbb személyes méltóságát megsérteni, annak jussait megszorítni, 's a' t.* die Hoheit oder Majeſtät des römiſchen Staates ſchmälern. 3) crimen majestatis, Cic. crimen laesae majestatis, JCt. *felségsértés*; Verbrechen der verletzten Majeſtät. Lex majestatis, Cic. i. e. de crimine laesae majestatis lata.

Major, ōris, c. majus, ōris, n. (Comp. a magnus); *nagyobb*; größer. 2) major natu, Cic. *idősebb, öregebb*; älter. 3) quod majus est, Cic. *sőt a' mi több*; was noch mehr iſt. 4) propositio major, in Logic. *az első tétel*; der erſte Satz.

Mājōrāna, ae, f. 1. *majoránna*; die Majoran.

Major domus, in Genit. majoris domus: *udvarmester*; der Haushofmeiſter. Gloss.

Mājōres, um, m. pl. v. gr. nostri: *eleink, őseink*; unſere Vorfahren. Caes. et Hor.

Majorca, vel. Majorica, ae, f. 1. una ex insulis Balearibus, in mari mediterraneo. Geogr.

Digitized by Google

Májorīnus, a, um, *nagyobb fajta, v. fajú*; von der größern Sorte. Plin.

Majūgĕna, ae, m. 1. filius Majae, i. e. Mercurius.

Mājus, a, um, id. qu. magnus, v. gr. deus Majus, i. e. Jupiter. 2) *Májusi, Május hónapi*; vom May, oder den May betreffend.

Majus, *i*, m. 2. scil. mensis, Ovid. *Május hónapja*; der Monath May oder May.

Mājusculus, a, um, (Dim. a major) *nagyobbatska*; etwas größer Plin. 2) *idősebbetske*; etwas älter. Ter.

Mala, ae, f. 1. *ortza, posa*, die Wange, der Backen. Virg. et Plin. 2) malae, plur. *állkapcsák, fogak*; die Kinnlade, die Zähne. Virg. Hor.

Mălăca, ae, f. 1. urbs Hispaniae, hodie: Malaga, Mela.

Mălăcĭa, ae, f. 1. *tengernyugvás, szélcsend*; die Meeresstille, Windstille auf dem Meere. Caes. 2) v. gr. stomachi, Plin. *undorodás az ételtől*; der Eckel, der gänzliche Mangel des Appetits.

Mălăcus, a, um. *puha, lágy*; weich. 2) *hajlós*; biegsam. Plaut.

Mălăgīnum, i, n. 2. *ír, flastrom*; ein Pflaster. Plin.

Mălăgma, ătis, n. 3. *borogatás, kötés, puhító v. lágyító kötés*; ein erweichender Umschlag. Cels.

Malandrĭum, ĭi, n. 2. *hójag, v. pattogzás, a' nyakon*; eine Blase oder Blatter am Halse. Veget.

Maldăcon, i, n. 2 *fatsipa, v. mézga*; eine Art Gummi. Plin.

Male, Adv. Comp. pejus, Sup. pessime; *rosszúl, nem jól, helytelenül*; schlecht, übel, böse. Male cogitare de aliquo, aut loqui, Cic. *rosszúl gondolkozni valaki felől, v. szólani róla*; von einem übel denken, oder Schlechtes reden. Male accipere aliquem, Cic. et Nep. *rosszúl fogadni valakit*; einen übel empfangen. Male se habere, Ter. *kedvetlen lenni*; mißmuthig seyn. Hoc me male habet, Ter. *azon bosszankodom én*; das verdrießt mich. Male sit tibi! Cic. *vigyen el a' tatárl* hohl dich der Geyer! 2) *rosszúl, nem jól, nem úgy a' mint kellene lenni*; schlecht, nicht recht wie es seyn soll. Male consulere patriae, Nep. *nem igen gondoskodni a' haza állapotjáról*; schlecht fürs Vaterland sorgen. Male gratus, Ovid. *nem igen hálládatos*; nicht recht dankbar; male sanus, Cic. *nem igen van helyén az esze*; nicht recht vernünftig; male emere, Cic. *drágán venni*; theuer kaufen; male vendere, Cic *oltsón vesztegetni el*; wohlfeil verkaufen. 3) *nagyon, felette*; sehr, heftig; male metuo, Ter. *nagyon félek*; ich fürchte sehr; male odisse, Caes. *nagyon gyűlölni*; sehr hassen; pejus odisse, Cic. *jobban gyűlölni*; ärger hassen. Pessime fecisti, Cic. *azt igen rosszúl tselekedted*; das war sehr schlecht gethan.

Malea, ae, f. 1. promontorium Graeciae. Ovid.

Mălĕdīce, Adv. *rágalmazólag*; schmähsüchtig. Cic.

Mălĕdīcentĭa, ae, f. 1. *rágalmazás*; das Schmähen. 2) *szitkozódás*; das Schelten. Gell.

Mălĕdīco, xi, ctum, ĕre, 3. v. male dicere; *rosszúl szóllani*; schlecht reden. 2) maledicere; *szitkozódni*; schelten. Cic. 3) *káromkodni*; lästern, fluchen. Cic.

Mălĕdictĭo, ōnis, f. 3. *szitkozódás*; das Schmähen, Schelten. 2) *káromkodás, káromlás*; die Lästerung, das Fluchen. Cic.

Mălĕdictĭto, āre, 1. Frequ. id. qu. maledico. Plaut.

Mălĕdictor, ōris, m. 3. id. qu. Maledicus.

Mălĕdictum, i, n. 2. *szitok, szitkozódás, rágalmazás, rágalmazó szó*; ein Scheltwort, Schimpfwort. 2) *káromlás, káromkodás, átok*; der Fluch, die Verwünschung.

Mălĕdictus, a, um, *átkozott*; verwünscht. Spart.

Mălĕdicus, a, um, *szitkozódó, rágalmazó*; scheltend, schimpfend, schmähend. 2) *káromló, káromkodó*; fluchend. Comp. maledicentior, Sup. maledicentissimus.

Mălĕfăber, bra, brum, *ravaszúl kigondolt, álnok, ravasz*; verschmitzt, arglistig. Prud.

Mălĕfăcĭo, fēci, factum, făcĕre, 3. *valami gonoszt követni el*; etwas Böses thun. 2) v. gr. alicui, Cic. *kárt tenni*; Schaden zufügen.

Mălĕfactor, ōris, m. 3. *rosszakaró*; der einem etwas Böses zufügt. Plaut.

Digitized by Google

2) *hálátlan*; ein Undankbarer. Plaut.

Mălĕfactum, i, n. 2. *gonoszság, gonosztett*; eine böse That. Cic.

Mălĕfĕriātus, vide: Feriatus.

Mălĕfĭce, Adv. *gonoszúl, istentelenül*; auf eine boßhafte Art, gottlos. 2) *károsan, kártévő módon*; schädlich. Plaut.

Mălĕfĭcentĭa, ae, f. 1. *rosszakaróság*; böses Betragen gegen Jemanden. Plin. 2) *sértés, sérteniklődnás*; die Beleidigung.

Mălĕfĭcium, ii, n. 2. *gonosztett, gonoszság, gonosz tselekedet*; eine böse That, Übelthat. Maleficium admittere, vel committere, Cic. *valami gonoszságot követni el, gonoszt tselekedni*; eine böse That begehen. 2) *kártétel*; Zufügung des Schadens. Caes. 3) *bűbájosság, boszorkányság*; die Zauberey. Apul.

Mălĕfĭcus, a, um, v. gr. homo, Cic. *gonosz, rosszat, gonosztévő, istentelen*; übel handelnd, etwas Böses thuend, gottlos. Cic. 2) v. gr. superstitio, Svet. *káros, ártalmas*; schädlich. 3) v. gr. natura, Nep. *mostoha, nem kedvező*; ungünstig. 4) *bűbájos*; zauberisch. Cod. Just.

Mălĕficus, i, m. 2. *gonosztévő*; ein Übelthäter. Svet. Malefica, ae, f. 1. *boszorkány*; eine Hexe. Plin.

Mălĕlĭdus, a, um, *hűségtelen, hitetlen, hitszegő*; untreu, treulos. Ovid.

Mălĕfortis, e, *erőtlen, gyenge*; schwach. Prud.

Mălĕloquax, cis, o. *rágalmazó*; schmähend. Gloss.

Malesanus, a, um, *esztelen, eszement*; unsinnig.

Mălĕsuadus, a, um, *rosszat tanátsló, rosszat tanátsló*; der zum Bösen räthet. Virg.

Mălĕtractātĭo, ōnis, f. 3 *rosszúlbánás valakivel*; eine üble Behandlung. Arnob.

Maleventum, i, n. 2. urbs illa Italiae, quae hodie: Beneventum audit. Liv.

Mălĕvŏlens, et Malivolens, tis, o. *rosszakaró, irígy, irigy*; übel gesinnt gegen Jemanden, abgeneigt, neidisch. Plaut.

Mălĕvŏlentĭa, ae, f. 1. *rosszakaróság*; üble Gesinnung gegen Jemanden. 2) *irígység, károrám, gyűlölség*; der Neid, die Schadenfreude, der Haß. Cic.

Mălĕvŏlus, vel. Malivolus, a, um, *rosszakaró*; übelgesinnt gegen Jemanden. 2) v. gr. alicui, vel in aliquem, Cic. *rosszindúlattal viseltető, ellenséges indúlatú, irígy, gyűlölséges*; übelgesinnt, feindselig, neidisch, gehässig. Cic.

Mălĕvŏlus, i, m. 2. *rosszakaró, irígy, ellenség*; ein Übelgesinnter, Neider, Feind Cic.

Mălĭăcus sinus, Liv. sinus Thessaliae.

Mălĭcŏrĭum, ii, n. 2. *gránátalmahéj*; die Granatäpfelschale. Plin.

Mălĭfer, a, um, *almatermő*; Äpfeltragend. Virg.

Mălĭgne, Adv. v. gr. loqui, Liv. *rosszúl, rosszindúlattal*; boßhaft. 2) v. gr. dividere, Liv. laudare, Hor. *irígymódon, fösvénykedve*; neidisch, kärglich, sparsam.

Mălignĭtās, ātis, f. 3 *gonoszság, rosszaság, gonosz, v. rossz minéműség, v. mivólt*; die Bösartigkeit, böse oder schlechte Beschaffenheit. 2) *irígység*; der Neid, die Abgunst. Liv. Suet. 3) *takarékosság, szűkmarkúság, fösvénység*; die Kargheit, Unfreygebigkeit.

Mălĭgno, āre, et Malignor, āri, Dep. 1. *rosszat, v. gonoszt tenni, v. mívelni, rosszúl tselekedni*; Böses thun, übel handeln. Gloss.

Mălignus, a, um, *gonosz, gonosz indúlatú, rossz, rossz szívű, álnok*; arg, boshaft, böse, tückisch. 2) *takarékos, szűkmarkú, fösvény*; karg, unfreygebig. In laudanda re malignus, Quint. *a' ki valamit tsak imígyamúgy, v. ímmelámmal dítsér*; der eine Sache nur obenhin lobt. 3) e. gr. terra, Plin. *termékетlen*; unfruchtbar. 4) e. gr. lux, Virg. *homályos*; dunkel. 5) e. gr. morbus; *tartós, nehéz, v. terhes betegség*; eine Krankheit welche stark anhält. 6) *bajos, nehéz*; beschwerlich. Maligni aditus, Virg. Comp. malignior, Mart. Superl. malignissimus, Sen.

Mălĭlŏquax, ācis, o. *rosszúl, v. gonoszúl beszélő*; übel redend. P. Syr.

Mălĭlŏquĭum, ii, n. 2. *rágalmazás*; die Verläumdung. Caes.

Mălĭnus, a, um, *almafából való, almafa*; vom Apfelbaume.

Mălĭtas, ātis, f. 3. *rossz, gonosz, rosszaság*; das Übel. Pandect.

Mălĭtĭa, ae, f. 1. (malus) *gonoszság*.

Digitized by Google

rosszaság, gazság, istentelenség; die Bosheit, Gottlosigkeit. 2) e. gr. *eveli*, Plin. *rossz, v. zürzavaros idő*; ein übles Wetter. 3) *igazságeltekerés, álnokság*; Chicane. Calumniatus sum, indicabo malitiam maem, Cic. 4) *tsintalansdg, pajkosság*; die Leichtfertigkeit, Schelmerey. Nisi tua malitia adfuisset, Cic. 5) e. gr. terrae, Pallad. *termékletlenség*; die Unfruchtbarkeit.

Mălĭtĭōse, Adv. *gonoszúl, tsaldrdúl, ravaszúl*; boshaft, argliſtig. Comp. malitiosius, Cic.

Mălĭtĭōsĭtas, ātis, f. 3. i. q. Malitia.

Mălĭtĭōsus, a, um, *gonosz, ravasz, tsaldrd, álnok*; boshaft, argliſtig.

Mălius, a, um, vide: Maliacus.

Mălivŏlus, etc. vide: Malevolus etc.

Mălleātor, ōris, m. 3 *kalapáló, kalapátsoló, kalapáttsal, v. pöröllyel dolgozó*; der etwas hämmert, mit dem Hammer bearbeitet. Martial.

Mălleātus, a, um, *kalapátsolt, kalapáttsal, v. pöröllyel vert, pöröllyözött*; mit dem Hammer oder ähnlichem Werkzeuge bearbeitet, geſchlagen oder geklopft. Pandect.

Mălleo, āre, 1. e. gr. chartam, Ulp. *kalapáttsal, v. pöröllyel verni, v. ütni, kalapátsolni, kalapálni*; mit einem Hammer ſchlagen, hämmern.

Mallĕŏlāris, e, (malleolus) *szőlővesszö újjövéséhez, v. újhajtdsához való, v. azt illető*; den Rebſchoß oder die junge Rebe betreffend. e gr. virga, Colum. *szőlővesszö újjövése*; ein junges Rebſchoß.

Mallĕŏlus, i, m. 2. Dim. *szőlővesszö újjövése, v. hajtdsa a' szőlőtőn*; der Rebſchoß am Weinſtock. 2) *gyújtónyil, tüzes, v. gyújtólapta*; ein Brandpfeil, Feuerball. 3) *bokatsont*; der Knöchel am Fuße. 4) *kis kalapáts, v. pöröly*; ein Hämmerchen.

Mallĕus, i, m. 2. *kalapáts, pöröly, verő eszköz*; ein Hammer, ein Werkzeug zum Schlagen. 2) e. gr. stuparius, Plin. *lenbunkó*; ein Flachsblänel.

Mallĭ, ōrum, m. plur. populus Indiae.

Mallo, ōnis, m. 3. e. gr. ceparum, Veget. *hüvely, hüvelytok, héj, haj*; eine Hülſe, Schale. 2) *hajfürt*; eine Haarlocke. Gloss.

Malloea, ae, f. 1. urbs Thessaliae.

Mallos (Mallus), i, f. 2. urbs Ciliciae.

Mallŭvĭae, ārum, f. 1. plur. *mosdóvíz, kézmosóvíz*; das Waſchwaſſer, die Hände zu waſchen. Fest.

Mallŭvĭum, ĭi, n. 2. *mosdómedentze, kézmosdedény*; ein Waſchbecken, die Hände zu waſchen. Fest.

Mālo, (magis volo) māvis, māvult, mālŭmus, māvŭltis, malunt, Infin. malle; *inkább akarni*; lieber wollen. Multo malim, Cic. *sokkal inkább szeretném*; es wäre mir viel lieber. 2) *hajlandobb lenni*: geneigter ſeyn. Mavult universae Asiae, Cic.

Mālŏbăthrātus, a, um, malobathrone unctus. Sidon.

Mālŏbăthron, v. —um, i, n. 2. *Indiai fa, v. annak fűszerszámos levele*; ein indiſcher Baum, oder das gewürzhafte Blatt deſſelben. 2) *ezen levelekből való olaj*; das Öhl von dieſen Blättern. Plin. Hor. Scribitur etiam: Malab.

Mālogrānātum, i, n. 2. *grdnátalma*; ein Granatapfel. Plin.

Mālta, ae, f. 1. insula maris mediterranei.

Maltha, ae, f. 1. *viaszszal elegyitett szurok*: mit Wachs vermiſchtes Pech. 2) *tsirlz, téglaporenyv*; der Kleiſter, die Kitte. 3) *fövenyesmész, vakolatmész*; der Mörtel. 4) *puha, v. elpuhúlt ember*; ein weichlicher Menſch. Lucil.

Malthīnus, i, m. 2. nomen viri. Hor. Aliqui malunt esse hominem effeminatum.

Maltho, āre, 1. *öszvefoglalni, forrasztani, v. enyvezni, bé, v. megvakolni*; verkitten, mit Kitt oder Mörtel überziehen. Plin.

Mălum, i, n. 2. *rosz, gonosz*; ein Übel 2) *kár, rövidség*; ein Schade. 3) *szerentsétlenség*; ein Unglück. 4) *betegség, nyavalya*; eine Krankheit. Malo tentari, Cels. 5) *veszély, veszedelem*; die Gefahr.

Mălum, i, n. 2. *alma*; ein Apfel. Virg., e. gr. punicum, v. granatum; *grdnátalma*; ein Granatapfel. e. gr. cydonium, *birsalma*; eine Quitte. Malum discordiae, Just. *veszekedés almdja, az az: indító ok, v. alkalmatosság a' tsivódásra, v. veszekedésre*; der Zankapfel, d. h. der Anlaß zum Streit. Ab ovo usque ad mala, Hor. *az ebéd, v. vatsora elejétől a' végéig*; vom Anfange der Mahlzeit bis zu Ende.

Digitized by Google

Malum! Interj. indignantis; *az ördögbe!* zum Henker!

Malus, a, um, *rosz, gonosz*; böse, arg, schlimm. 2) *tolvaji, alattomos*; diebisch, heimlich. 3) e. gr. facies, Quint. *rút, otsmány, útálatos*; häßlich. 4) *drtalmas, ártó*; schädlich. 5) *igézö, bájoló*; zauberisch. Malum carmen, Sil. *igézóbeszéd*; die Zauberformel 6) e. gr. aetas, Plaut. *terhes, bajos, nehéz*; beschwerlich. Comp. pejor. Superl. pessimus.

Mālus, i, f. 2. *almafa*; der Apfelbaum. Virg.

Mālus, i, m. 2. *drbotz, drbotzfa*; der Mast, Mastbaum. Cic.

Malva, ae, f. 1. *mályva*; die Malve. e. gr. rotundifolia, L *papsajt mályva, kereklevelü mályva*; die Gänsepappel, eine Pflanze.

Malvāceus, a, um, *mályvából való, mályvához hasonló, mályva forma*; von Malve, malvenförmig. Plin.

Malvāna, ae, f. 1. fluvius Mauritaniae.

Māmers, tis, m. 3. lingva Oscorum, i. q. Mars. Fest.

Māmertīni, ōrum, m. plur. populus Campaniae.

Mamilius, a, um, e. gr. lex, Cic. *Mamiliusi*; Mamilisch. 2) Subs. nomen familiae Romanae.

Māmilla, et Mammilla, ae, f. 1. Dim. *mejj, tsets, tsetsetske*; die Brust.

Māmillānus, a, um, *mejjhez, v. tsetshez való, v. tartozó*; zur Brust gehörig. e. gr. ficus, Plin, *feldagadó, domború*; strotzend, Erhöhung habend.

Māmillāris, e, *mejjet, v. tsetset illetö*; die Brüste betreffend. Mamillare, Martial. *mejjkendö, mejjre való keszkenö a' fejérszemélyeknél*; das Brusttuch des Frauenzimmers.

Mamma, ae, f. 1. *mejj, tsets*; *az állatoknál, tölgy*; die Brust bey den Thieren, das Euter. 2) *anya*: die Mutter. Varr. 3) *kintsem, kedvesem, angyalom*; mein Schatz. Plaut.

Mammaea, ae, f. 1. mater Alexandri Severi.

Mammālis, e, *mejjet, v. tsetset illetö*; die Brüste betreffend.

Mammātus, a, um, *mejjes, tsetses, tsetsfa-mályú*; mit Brüsten versehen, wie Brüste gestaltet.

Mammĕātus, a, um, i. q. mammosus, Plaut.

Mammilla, ae, f. 1. vide: Mamilla.

Mammonas, v. Mammōna, ae, m. 1. *tehetség, vagyon, jószág, gazdagság*; das Vermögen, der Reichthum. Tertull.

Mammŏnĕus, a, um, (mammonas) *nyereségkivánó, nyereségre vágyó*; gewinnsüchtig. Prud.

Mammōsus, a, um, (mamma) *tsetses, nagy tsetsü*; mit großen Brüsten begabt. 2) *tsets formájú, domború*; wie Brüste gestaltet, Erhöhung habend. Pira mammosa, Plin.

Mammŭla, ae, f. 1. Dim. *tsetsetske, kis tsets, v. mejj*; kleine Brust. 2) cognomen Romanum. Liv.

Mamphŭla, ae, f. 1. genus panis Syriaci. Fest.

Māmūrius, ii, m. 2. faber aerarius, qui ancilia, item Palladis simulacra fecit. Ovid.

Māmurra, ae, m. 1. eques Romanus, Formiis natus. Urbs Mamurrarum, Horat. i. e. Formiae.

Manābilis, e, *folyó*; fließend. 2) *tsepegö, tsorgó*; rinnend. 3) e. gr. frigus, Lucr. *meghütö, keresztüljáró*; durchdringend.

Manācus, a, um, i. q. Menstruus. Vitr.

Mānalis, e, (mano) e. gr. fons, Fest. *folyo, mindég, mindenkor, v. szüntelen folyó*; fließend stets fließend; Manale, is, n. 3. *vizedény, vizeskorsó*; ein Wassergeschirr, Wasserkrug. Tarr.

Mānālis, e, (manes) e. gr. lapis, i. e. ostium orci. Fest.

Mānāmen, ĭnis, n. 3. *folyás, kifolyás, szivárgás*; das Fließen, der Ausfluß. Auson.

Mānātĭo, ōnis, f. 3. idem. Frontin.

Manceps, ĭpis, m. 3. (a capiens, et capio, i. q. manu capiens) *a' kivámot, 's más effélét megveszen, drendás, kidrenáló*; einer der einen Zoll oder so etwas erkauft, ein Pächter. 2) *eladó*; ein Verkäufer. 3) i. q. pistor publicus, JCt. 4) e. gr. operarum, Svet Plaut. *felvigyázó*; ein Aufseher. 5) *kezes*; ein Bürge. Cic. Plaut. 6) *birtokosa, v. tulajdonosa valaminek*; der Eigenthümer oder Besitzer einer Sache. Ter. ul. 7) *porkoldb, hujdá*; ein Häscher. Cyp.

Mancīnus, i, m. 2. consul Romanus.

Digitized by Google

Manciŏla, ae, f. 1. i. q. manus, Laev. ap. Gell.

Mancipātĭo, v. Mancupatio, ōnis, f. 3. *valaminek valaki birtokába adása, eladás, drendábaadás*; die Übergebung einer Sache zu Eigenthum, das Verkaufen, Verpachten. JCt.

Mancipātus, us, m. 4. *eladás*; der Verkauf. 2) *drendás hivatala*; das Amt eines Pächters. Cod. Theod.

Mancipi, et Mancupi, Indecl. *birtokosi, örökösi*; eigenthümlich. Res, quae mancipi sunt, Cic. *tulajdon, v. sajdt dolgok, jószágok, v. javak, mellyekkel azt tsheti valaki, a' mit akar*; eigenthümliche Sachen oder Güter, damit einer thun darf was er will.

Mancipĭum, v. Mancupium, ĭi, n. 2. *szokott forma szerént való megvévése valaminek*; der förmliche Kauf einer Sache. 2) *örökségi jus*; das Eigenthumsrecht. Vita mancipio nulli datur, Lucret. Fortuna nihil dat mancipio, Cic. *a' szerentse ajándéka nem állandó*; das Glück gibt nichts als eigen. Sui mancipii esse, Cic. *maga ura lenni*; sein eigener Herr seyn. 3) *birtok, sajdt vagyon, örök*; das Eigenthum. 4) *rabszolga*; ein Sclave. 5) i. q. pistrinum. 6) *kezesség*; die Gewährschaft.

Mancĭpo, v. Mancŭpo, āvi, ātum, āre, 1. *birtokába adni, általengedni*; zueignen, übergeben. Quaedam mancipat usus, Hor. *sajátunkká teszi, sajátunkká válik általa*; gibt zu eigen. 2) e. gr. alicui aliquid, Cic. *eladni*; verkaufen. 3) *rabszolgává, v. rabbá tenni*; als einen Sclaven annehmen. Alienos mancipatis, alienos manumittitis, Plaut. 4) *megfogni*, fangen. Solin.

Mancupātĭo, Mancupium, Mancupo, vide: Mancipatio etc.

Mancus, a, um, *tsonka, béna, sánta, kibás tagjaiban*; verstümmelt, gebrechlich an den Gliedmaßen, lahm. 2) Trop. *tsonka, tökéletlen, hijjános, fogyatkozásos*; unvollkommen, unvollständig. Manca quodam modo et inchoata cognitio, Cic. 3) *gyenge, erőtelen*; schwach.

Mandātārĭus, ĭi, m. 2. *meghatalmazott*; ein Bevollmächtigter. Pandect.

Mandātĭo, ōnis, f. 3. (mando) *meghagyás, rendelés, parantsolás*; der Auftrag, Befehl. Pandect.

Mandātor, ōris, m. 3. *meghagyó, rendelő, parantsoló*; ein Aufträger, Gebiether. Idem. 2) *kezdő, izgató, indító*; ein Anstifter. 3) *összevesztő, egymásra késztető, v. ingerlő*; ein Verhetzer.

Mandātōrĭus, a, um, *meghatalmazottat illető*; den Bevollmächtigten betreffend. Cod. Just.

Mandātrix, īcis, f. 3. *meghagyó, rendelő, parantsoló (asszony, vagy leány)*; eine Aufträgerinn, Gebietherinn. Claudian.

Mandatum, i, n. 2. *telyes hatalom, telyes hatalmat adó írás, parantsolat*; die Vollmacht, der Befehl. 2) *meghagyás, rá bízás, rendelés*; der Auftrag, die Commission. JCt.

Mandātus, a, um, *meghagyott, rendelt, parantsolt*; aufgetragen, befohlen.

Mandatus, us, m. 4. *meghagyás, rendelés, parantsolás, parantsolat*; der Auftrag, Befehl. Cic. Svet.

Mandĕla, ae, f. 1. pagus in Sabinis. Hor.

Mandĭbŭla, ae, f. 1. v. Mandibulum, i, n. 2. (mando, ere) *állkaptza*; der Kinnbacken, die Kinnlade. Macrob.

Mando, āvi, ātum, āre, 1. *meghagyni, rendelni, rendelést tenni, parantsolni*; auftragen, befehlen. 2) *rábízni*; anvertrauen. e. gr. semina terrae, Colum. *vetni, magot vetni*; säen. e. gr. aliquid memoriae, Cic. *könyv nélkül megtanúlni*; auswendig lernen. 3) *elküldeni*; verschicken. e. gr. aliquem in ultimas terras, Cic. *számkivetni, számkivetésbe küldeni*; verbannen. 4) e. gr. se fugae, Cic. *elszaladni, elfutni*; flüchtig werden. 5) e. gr. ad aliquem, Svet. *valakinek valamit izenni*; einem etwas sagen lassen. 6) e. gr. literis, Cic. *meglrni, irásba tenni*, schreiben, schriftlich verfassen.

Mando, di, sum, ĕre, 3. *rágni, harapni, szállyelrágni, elharapni*: kauen, beißen, zerbeißen. Cic. 2) *enni*; essen. Liv.

Mando, ōnis, m. 3. *evő, falá*; ein Esser, Fresser. Lucil.

Mandra, ae, f. 1. *istálló, ól, akol a' szabad mezőn, juhtanya, juha-*

Digitized by Google

kol, juhrekesz, juhkardm: ein Stall, ein Viehstall auf weitem Felde, eine Schafhütte. Juv. 2) *játszótábla*; ein Spielbrett. Mart. 3) *barátkamara, klastrom*; eine Mönchszelle, ein Kloster. Alcuin.

Mandrăgŏras, ae, m. 1. *natragulya*; der Alraun, eine Pflanze. Plin. Atropa mandragora L.

Mandŭbii, ōrum, m. plur. populus Galliae Lugdunensis. Caes.

Mandŭcātio, ōnis, f. 3. *rágás, megrágás, evés*; das Kauen, Essen. August.

Mandŭcātor, ōris, m. 3. *rágó, evő, a' ki rág, v. esik*; der kaut oder esset. Augustin.

Mandŭcātus, a, um, *megrágott, megevett, megett*; gekäuet, gegessen.

Mandŭco, āvi, ātum, āre, 1. *rágni, enni*; kauen, essen. Svet.

Mandŭco. ōnis, m. 3. *faló, rútúlevő*; ein Fresser. Apul.

Mandūcum, i, n. 2. *étel, étek, eledel*; die Speise. Varr.

Manducus, i, m. 2. *faló, rútúlevő*; ein Fresser. Varr. 2) *mamó, ijjesztő, fujankó*; ein Popanz, Popelmann. Plaut.

Manduria, ae, f. 1. urbs Italiae inferioris. Liv.

Mane, Subst. indecl. *reggel, reggeli, v. jókori idő*; der Morgen, die Frühzeit, Frühe. Multo, v. summo mane, Liv. bene mane, Cic. *igen jókor, v. korán reggel*; sehr früh. Postero mane, Colum. *más nap reggel*; den andern Tag früh. Mane totum dormire, Mart. *egész reggel aludni*; den ganzen Morgen schlafen. Clarum mane, *világos virradtu*; der helle Morgen.

Mănĕo, mansi, mansum, ēre, 2. e. gr. in patria, Cic. domi, Caes. *maradni*; bleiben. 2) e. gr. promissis, Virg. *igéretét bételyesitni, v. betölteni*; seine Verheißung erfüllen. 3) *megmaradni, tartani*; bleiben, dauern. Nihil suo statu manet, Cic. 4) cum Acc. e. gr. aliquem, Plaut. *Tartalakit várni, közelitni, közelgetni*; auf einen warten, einem bevorstehen. Gloria te manet, Virg. *tisztesség vár*; es wartet Ehre auf dich. 5) *késni, késedelmezni, várakozni*; verweilen, verziehen. 6) e. gr. apud aliquam, v. cum aliqua, Svet. *vele, v. elhálni*; beyschlafen. 7) manet his bellum, Cic. *folytatniok kell a' hadat*; sie müssen den Krieg fortführen. 8) manet ergo, te poenam mereri, Cic. *a' mellett marad tehát a' dolog, hogy büntetést érdemlesszsz*; es bleibt also dabey, daß du Strafe verdienst.

Mănes, ium, m. plur. (a manendo), *meghóltak lelkei*; die Seelen der Verstorbenen. Ledere alicujus manes, Tibul. *meghólt ellen vétani*; sich an einem Abgestorbenen versündigen. 2) Dii manes, *meghóltak istenei*; die Götter der Verstorbenen. 3) *halál*; der Tod. Manes suos anticipare, Erasm. *maga magának halálát okozni*; sich selbst den Tod zuziehen. 4) i. q. exuviae. Prop. 5) *alsó világ*; die Unterwelt. Venire a diis manibus, Cic.

Mango, ōnis, m. 3. *a' ki avúlt, v. régi portékákat eladás véget kitisztogat, zsibvúsdros*; der alte Dinge auf den Kauf ausputzt, ein Trödler. Plin. 2) *emberáros*; einer, der die Leute verkauft. Ovid. 3) *lotsiszár, lótseréló*; ein Roßtäuscher. Quint. 4) *kutyatanitó*; ein Hundelehrer. Gloss. 4) e. gr. gemmarum, Plin. *a' kiigazi drágakövek helyett hamissakat dd el*; einer der falsche Edelsteine für gute verkauft.

Mangŏnĭcus, a, um, *zsibvúsdrost illető*; den Trödler betreffend. 2) *lótszárt illető*; den Roßtäuscher betreffend. Ad mangonicos quaestus descendit, Svet. *ószvérrel kereskedik*; er handelt mit Maulesseln.

Mangŏnĭum, ĭi, n. 2. *kitisztogatott, v. tsinosgatott portéka, el adás véget, hogy jobbnak, és szebbnek tessék*; das Putzwerk, die Aufputzung auf den Kauf. Plin.

Mangŏnĭzātus, a, um, *kitisztogatott*; aufgeputzt.

Mangŏnĭzo, āre, 1. *avúlt portékát megújitni, 's eladás véget kitisztogatni*; alte Dinge erneuern und auf den Kauf ausputzen. Plin.

Mani, Abl. a mane, Plaut.

Mānia, ae, f. 1. (penultima longa) materlarium, Varr. 2) *mamó, gyermekijjesztő*; ein Schreckbild für die Kinder, Popanz. Arnob.

Mănĭa, ae, f. 1. (penultima brevis) *dühösség, eszetlenség, eszeveszettség*; die Unsinnigkeit, Raserey.

Mănĭăcus, a, um, *dühös, megdühö-*

dült, dühösködő, eszeveszett, megtébolyodott; rasend, unsinnig.

Mānibŭla, ae, f. 1. *ekeszarv*; die Pflugsterze. Varr.

Mānica, ae, f. 1. *kesztyű, karmantyú*; ein Handschuh. 2) *ujj, ruka, v. köntösujj*; ein Ärmel. 3) *bilincs*; die Fessel. Plaut. 4) *ellenség hajóját magához húzó horog a' tengeri-harcban*; ein Haken im Seekriege, die Schiffe der Feinde an sein Schiff zu ziehen. Lucan.

Mānicātus, a. um, e. gr. tunica, Cic. *ujjas, hosszú ujjú, p. o. ruha, v. köntös*; mit langen Ärmeln versehen.

Mānicon, i, n. 2. *fű neme*; ein Kraut. Plin.

Mānicŭla, ae, f. 1. Dim. *kezetske*; ein Händchen. 2) i. q. manibula. Varr.

Manifestārius, a, um, e. gr. fur, Plaut, *nyilvánvaló, nyilvánságos*; offenbar.

Mānifestātio, ōnis, f. 3. *kinyilatkoztatás, felfedezés*; die Offenbarung, Entdeckung. Augustin.

Mānifestātor, ōris, m. 3. *kinyilatkoztató, felfedező*; ein Offenbarer, Entdecker. Non.

Mānifeste, Adv. *nyilván, nyilvánságosan, világosan*; offenbar. Comp. -ius, Virg. Superl. -issime, Apul.

Mānifesto, Adv. idem.

Mānifesto, āvi, ātum, āre, 1. *kinyilatkoztatni, nyilvánvalóvá tenni, kijelenteni, felfedezni*; offenbaren, entdecken. Ovid.

Mānifestus, a, um, e. gr. res, scelus, peccatum, Cic. *nyilvánságos, nyilvánvaló, világos, kézzelfogható*; offenbar, klar, handgreiflich Manifestus mendacii, Plaut. *kit nyilván rajta értek a' hazugságon*; der auf einer Lüge öffentlich ergriffen wird. Comp. -ior, Ovid. Superl. -issimus, Quint.

Mānĭlŏlium, ii, n. 2. *lapu*; eine Klette. Apul. Arcticum Lappa) L.

Mānĭlĭānus, a, um, *Manliusi*; Manilisch. Cic.

Mānĭlius, a, um, e. gr. lex, Cic. *Maniliusi*: Manilisch. 2) Subst. nomen familiare Romanum.

Mānĭŏpoeus, a, um, *dühösítő, bolonditó, dühödtévő*; rasend machend. Apul. 2) i. q. hyoscyamus. Idem.

Mānĭōsus, a, um, i. q. Maniacus.

Manipiaris, Maniplus, vide: Manipul. etc.

Manipretium, vide: Manupretium.

Mānĭpŭlāris (Manipl.) e, *sereghez, v. tsapathoz tartozó, v. való*; zur Rotte gehörig. 2) Subst. *közkatona*; ein gemeiner Soldat. Cic.

Mānĭpŭlārius, a, um, i. q. manipularis.

Mānĭpŭlātim, Adv. e. gr. instructa acies, Liv. *seregenként, tsapatonként, zászlóallyaként*; rottenweise. 2) *markonként, tsomónként, kötésenként, kévénként*; handvollweise, bündelweise. Plin.

Mānipŭlus, i, m. 2. *marok, v. marék, tsomó, kötés, kéve*; eine Handvoll, ein Bund, Bündel. 2) tertia pars cohortis apud Romanos; *sereg, tsapat, róta, zászlóallya*; eine Rotte von Soldaten. 3) *páncélos, v. vaskesztyű*; ein Panzerhandschuh. Manum manipulo involutam in os leonis immersit, Just.

Mānius, ii, m. 2. praenomen Romanum.

Manlĭālus, a, um, *Manliusi*; Manlisch. Manlianum, Cic. *Cicero mezei jószága*; ein Landgut des Cicero.

Manlius, ii, m. 2. Romanus, e gente Patriciorum. 2) Manlius Torquatus, consul Romanus, Cic.

Manna, ae, f. 1. *mennyeikenyér, édes harmat, melly a' fákra 's fűvekre szállt és megkeményedik*; das Himmelbrot, süßer Thau, welcher sich auf die Bäume und Kräuter setzet, und hart wird. Plin. 2) *darab temjén*; ein Stückchen Weihrauch. Veget.

Mannŭlus, i, m. 2. Dim. *kis ló, lovatska*; ein Pferdchen. Plin.

Mannus, i, m. 2. *ló, kotsiba, v. szekérbe való, v. járó ló, igás, v. vonóló*; ein Pferd, Kutschpferd, Zugpferd. Horat. 2) filius Teutonis, alter rex Germanorum. Tac.

Māno, āvi, ātum, āre, 1. *tsepegni, szivárogni, tsorogni, folyni*; triefen, rinnen, fließen, strömen. 2) Act. haec arbor manat picem, Plin. *szurok foly ebből a' fából*; aus diesem Baume fließet Pech. 3) Met. *terjedni, hatalmazni*; sich ausbreiten. Malum manavit per Italiam. 4) e. gr. ut oratio, Cic. *elhiresedni, elhirlelődni, elterjedni a' nép közt*; bekannt werden, ins Publicum kommen. 5) *származni, eredni*; entstehen. Peccata manant ex vitiis, Cic. 6) *feledékenységbe menni*; vergeso

Digitized by Google

ſen werden. Omne supervacuum pleno de pectore manat, Hor.

Manon, i, n. 2. i. e. minus spissum et mollius, sc. genus spongiae, Plin.

Mansio, ōnis, f. 3. *maradás, tartózkodás, lakhely, lakás, lakozás*; das Bleiben, der Aufenthalt. Tac. 2) *éjjeliszállás, v. kvártély*; die Nachtherberge, das Nachtquartier. Svet. 3) *napijárás*; eine Tagreiſe. Plin. 4) e. gr. mala, Plin. *kinzószék, v. lajtorja*; die Folterbank, Folterleiter. 5) e. gr. militum, Veget. *katonák állása*; eine Poſtirung der Soldaten.

Mansito, āvi, ātum, āre, 1. Frequ. (mandere) *rágdogálni, rágódni, mindég rágni, rágitsálni, evegetni, enni*; ſtets kauen, eſſen. Plaut. 2) (maneo) *maradozni, mulatozni, lakdogálni*; oft bleiben, ſich oft aufhalten. Solin.

Mansor, ōris, m. 3. *vendég*; ein Gaſt. Sedul.

Manstūtor, ōris, m. 3. (manus et tueor) *óltalmazó, védelmező, védő*; ein Beſchützer. Plaut.

Mansuēfăcio, eci, actum, ĕre, 3. *megszeliditni*; zahm machen, bändigen. 2) *megengesztelni*; beſänftigen. 3) e. gr. aes, Prud. *hajlóssá, hajlékonyá, v. hajthatóvá tenni*; geſchmeidig machen.

Mansuēfactus, a, um. *megszelliditett*; zahm gemacht. 2) *megengesztelt*; beſänftiget. Cic.

Mansuēfīo, actus sum, fieri, 4. *megszelidülni*; zahm gemacht werden. Caes.

Mansues, is, v. ētis, o. *kézhez szoktatott, szelid*; an die Hand gewöhnet, zahm. Plaut. Apul.

Mansuesco, suēvi, suētum, escĕre, 3. intransit. *megszelidülni*; zahm werden. 2) transit. *kézhez tanitni, megszeliditni*; an die Hand gewöhnen, zahm machen. 3) Met. tellus mansvescit arando, Virg. *alkalmatossá tevődik a' természre*; wird zur Fruchtbarkeit bequem gemacht.

Mansuētārius, ii, m. 2. *vadszelliditő*; der wilde Thiere zahm macht. Lamprid.

Mansuēte, Adv. *szellden, jámborúl, tsendesen*; zahm, ſanft, gelaſſen. Comp. -ius, Apul.

Mansuēto, āre, 1. *megszelliditni*; zahm machen. Vulg.

Mansuētūdo, ĭnis, f. 3. *állatok szelid, v. jámborvólta*; das zahme Weſen eines Thieres. Justin. 2) Trop. e. gr. imperii, morum, animorum, Cic. *jámbor, szelid, v. tsendes magaviselet, szelidség, jámborság*; das ſanfte, gelaſſene Betragen, die Sanftmuth. 3) tempore caesarum, titulus illorum. Mansuetudo tua, Eutrop.

Mansuētus, a, um, *kézheztanitott, szellid, jámbor*; an die Hand gewöhnt, zahm. 2) *tsendes, szelid*; ſanftmüthig. 3) *aldzatos*; demüthig. Cic. Comp. -ior, Superl. -issimus, Cic.

Mansus, a, um, (mando) *megrágott*; gefauet. Quint. 2) (maneo) *maradt, megmaradt*; geblieben. Ter.

Mansūrus, a, um, *maradandó*; der bleiben wird. 2) *állandó*; immerwährend.

Manteium, v. Mantēum, i, n. 2. *jövendóló, v. jövendőmondóhely*; ein Ort, wo Orakel ertheilt werden. Plin.

Mantēle, v. Mantile, is, n. 3. *törölközőkeszkenó, v. kendő, asztalkeszkenó, asztalteritő, v. abrosz*; das Handtuch, die Handquelle, Serviette, Tiſchtuch. Isid. Plin. 2) *mentség, szin, szépitése, v. simitása a' dolognak*; eine Ausrede, Beſchönigung. Plaut.

Mantēlĭum, v. Mantilium, ii, n. 2. i. q. Mantele, Varr.

Mantellum, v. Mantēlum, i, n. 2. *köpönyeg*; ein Mantel. Plaut.

Mantes, et Mantis, is, c. 3. *jövendóló, jövendőmondó*; ein Wahrſager. Cic.

Mantēum, vide: Manteium.

Mantĭa, ae, f. 1. *jövendólés, jövendőmondás*; die Wahrſagung. 2) *mágtalsemete, mdglabokor*; eine Brombeerſtaude. Apul.

Mantĭca, ae, f. 1. *börzsák, börtarisznya, tarisznya, dltalvető, iszák, nyeregtáska, bakó*; ein Felleiſen, eine Satteltaſche, ein Torniſter. Hor. 2) non videmus manticae quod in tergo est, Cato, Prov. *tulajdon hibdinkat*; unſere eigene Fehler.

Mantichōra, Manticŏra, ae, f. 1. animal ferum in India, quod hominum carnibus máxime delectatur, de quo veteres multa fabulabantur, Plin.

Mantĭcŭla, ae, f. 1. Dim. *kis által*

Digitized by Google

vető, iszdkotska, tdska; ein kleines Felleiſen, kleiner Querſack.

Mantĭcŭlārĭus, ii, m. 2. *szebelő szivány, v. tolvaj*; ein Beutelſchneider. Tertull.

Mantĭcŭlor, āri, Dep. 1. *szebjéből kivenni, lopni*; aus der Taſche nehmen, ſtehlen. Apul.

Mantīle, Mantilium, vide: Mantele. etc.

Mantinēa, ae, f. 1. urbs Peloponnesi.

Mantīssa, v. Mantissa, ae, f. 1. *pótolék, pótlás, szerzés, megszerzés, rdadds, valamire a' mit eldd az ember*; die Zugabe zu etwas, was man verkauft. Fest.

Mantiscĭnor, ātus sum, āri, Dep. 1. *jövendölni*; weiſſagen. Plaut.

Manto, āre, 1. *vdrakozni, késni*; warten, verziehen. Ille me mantat, Plaut. *utdnnam vdrakozik*; er wartet auf mich. 2) e. gr. in eadem militia, Caecil. *maradni, megmaradni*; bleiben.

Manto, ūs, f. 4. vates, filia Tiresiae. Ovid. 2) nympha, mater Oeni Mantuae conditoris, Virg.

Mantŭa, ae, f. 1. urbs Italiae superioris. Mantuanus vates, poëta, i. e. Virgilius.

Manturna, ae, f. 1. conjugii dea.

Mānŭālē, is, n. 3. *pólta, könyvespólta, könyvtartó*; ein Pult, ein Bücherpult. 2) *kézikönyv*; ein Handbuch. Gloss.

Mānŭālis, e, *marok, egy marok, a' mi a' kezet betölti*; was eine Hand füllt. 2) *kézben hordható, v. viheto*; was man in der Hand tragen kann. 3) *a' mi kezire, v. kezeügyibe van az embernek*; was zur Hand iſt. Plin. 4) e. gr. vehiculum, Aur. *talitska*; ein Schubkarren. 5) manualia saxa, Tac. *hajlitó, parittya, v. parittydbavaló kövek*; Wurfſteine, Schleuderſteine. 6) manualia pecora, Varr. *szelid állatok*; zahme Thiere.

Mānŭārĭus, a, um, (manus) *kézhezvaló, kezeket illető, kézi*; zur Hand gehörig, die Hände betreffend. 2) e. gr. mola, JCt. *kézimalom*; eine Handmühle. 3) e. gr. pecunia, v. aes, Gell. *kotzkán nyert pénz*; Geld, das man im Würfelſpiele gewonnen. 4) Subst. *tolvaj*; ein Dieb. Laber.

Mānŭātus, a, um, *kezes, a' kinek kezei vannak*; mit Händen verſehen. Mart. Cap. 2) *tsomóba, v. nyaldba kötött*; in Bündel gebunden. Plin. 3) *lopott*; geſtohlen. Acc.

Manubālīsta, v. Manubalista, ae, f. 1. *tegez, tsattantónyll. lövószerszám*; die Armbruſt, das Geſchoß. Veget.

Manubālīstārĭus, (Manubalist) ii, m. 2. *tegezzel, tsattantónyllal, v. más lövószerszámmal lövó, v. lövöldözó, puskás*: der eine Armbruſt braucht, ein Schütze. Idem.

Mānŭbĭae, ārum, f. 1. plur. *ellenségtól vett, v. nyert préda, zsdkmány, v. ragadomány*; eine Beute, die man von den Feinden bekommen hat Plaut. 2) *prédából árult pénz*; das Geld, das man aus der Beute gelöſt hat. Gell. 3) pars praedae, imperatori pro opera reipublicae navata assignata, quam ille plerumque impendebat in opus aliquod publicum, Cic. 4) in arte vaticina i. q. ictus fulminis. Sen.

Mānŭbĭālis, e, c. gr. pecunia, Svet. *prédából való*; was vom Raube iſt.

Mānŭbĭārĭus, a. um, e. gr. amicus, Plaut. *hasznos, hasznot hajtó*; von dem man Nutzen zieht.

Mānŭbĭo, āre, 1. *prédálni, ragadozni, zsdkmányolni*; Beute machen. Flor.

Mānŭbĭus, a, um, *erövel elvett, elragadozott, prédául. v. prédálással nyert, zsdkmányolt*; mit Gewalt genommen, erbeutet. Plaut.

Mānŭbrĭātus, a, um, *nyeles, markolatos, fogós, füles, nyakas, a' minek nyele, markolatja, fogója, füle, v. nyaka van*; mit einem Griffe, Henkel oder Handhabe verſehen. Pal. lad.

Mānŭbrĭŏlum, i, n. 2. Dim. *nyelets ke, markolatotska, fogótska, fületske, nyakatska*; ein Handgriffchen, Henkelchen.

Mānŭbrĭum, ii, n. 2. e. gr. cultelli, Juv. bidentis, Colum. vasis, Cic. *nyél, markolat, fogó, fül, nyak*; eine Handhabe, ein Heft, Griff 2) Trop. *alkalmatossdg valamire*; Gelegenheit zu etwas. Plaut.

Mānŭcĭŏlum, i, n. 2. (manus) *nyaldbotska, tsomótska, öl, a' mit a' kezeivel keresztül fog az ember*; ein Bündchen, Bündelchen, ſo viel man in die Arme faſſet. Petron.

Mānŭcōdĭāta, ae, f. 1. *paradits madár*; der Paradeisvogel. Paradisea L.

Manucula, vide: Manulea.

Digitized by Google

Mănŭdūco, duxi, ductum, ducĕre, 3. *kézen, v. kezénél fogva vinni, vezetni, vezérelni*; bey der Hand führen, leiten. Gloss.

Mănŭdūctio, ōnis, f. 3. *kézenvezetés, vezérlés*; die Handleitung. 2) *bévezetés*; die Anleitung. Cellar.

Mănŭfactūra, ae, f. 1. *kézmív, kézimív*; die Manufaktur. Gloss.

Mănŭfactus, a, um, *kézzel tsinált, v. mivelt*; mit der Hand gemacht. Varr.

Mănŭinspex, cis, m. 3. *tenyérből jövendéló*; der einem in die Hand siehet, und daraus wahrsaget, ein Chiromantist. Gloss.

Mănŭlĕa, ae, f. 1. i. q. Manica, Plaut. 2) manucula, v. manúcla; *a' kézivnek, v. tegeznek az a' része melly a' felvont húrt, v. ideget tartja, tegez sárkánnya*; der Theil der Armbrust, der die gespannte Sehne hält. Vitr.

Mănŭlĕārĭus, ĭi, m. 2. *szabó, szabó mesterember*; ein Schneider. Spon. Plaut.

Mănŭlĕātus, a, um, (manus) e. gr. tunica, Plaut. *a' minek ujja van, ujjas, hosszú ujjas, v. ujjú, egész kart, v. kezet elfedező, v. eltakaró ujjú*; mit Ärmeln, langen Ärmeln, die den Arm oder die Hand bedecken, versehen.

Mănūmissĭo, ōnis, f. 3. *fel, v. elszabadítás, szabadságrabotsátás*; die Freylassung. Cic.

Mănūmissor, ōris, m. 3. *valakit szabadossá tevő, a' ki valakit a' szolgaság alól felszabadítván szabadossá tesz*; der einem die Freyheit schenkt, Freylasser. Pand.

Mănūmitto, Mănū mĭtto, si, ssum, ĕre, 3. v. gr. aliquem, Cic. *valakit a' rabszolgaság alól felszabadítván szabadossá tenni*; einen aus seiner Gewalt lassen, ihm die Freyheit schenken, daß er sogleich kein Sclav mehr ist. Cic.

Mănŭor, ātus sum, āri, 1. *lopni*; stehlen. Laber.

Mănŭprĕtĭum, Mănĭprĕtĭum, v. Mănusprĕtĭum, ĭi, n. 2. *munkabér, készítésbér, szakmány*; Macherlohn, Arbeitslohn.

Mănus, us, f. 4. *kéz*; die Hand. Aliquid in manus sumere, Cic. *valamit kezébe venni*; etwas in die Hand nehmen. Tenere in manu, Cic. vel manu, Ovid. *kezében tartani*; in der Hand halten. Venit mihi in manus, Cic. *kezembe jött, v. került*; ist mir in die Hände gekommen. Manus manum lavat, Sen. Proverb. *egyik kéz a' másikat mossa*; eine Hand wäscht die andere. Manum de tabula, Cic. a) *elég! én belé nem avatkozom többé*; genug, es sey genug, ich mische mich nicht mehr darein. b) *megszűnni, valamit folytatni*; aufhören, etwas zu thun. Conserere manum, vel manus, vel conferre manum, Liv. *hartzolni, megvívni*; fechten, sich messen. Utraque manu, Mart. *két kézzel, az az: édes örömest*; mit beyden Händen, das ist: recht gern. Manu tenere, Cic. *bizonyosan tudni*; gewiß wissen. Manibus teneri, Cic. *bizonyos lenni, nyilvánvaló lenni*; gewiß, offenbar, oder augenscheinlich seyn. In manu alicujus esse, Cic. *valaki kezébe vagy hatalmába lenni*; in der Gewalt Jemandes seyn. In manibus esse, Cic. a) *kézben forogni, közönséges vagy kapható lenni*; in Händen seyn, zu bekommen seyn. b) *éppen munkában lenni*; unter der Arbeit seyn. v. gr. liber mihi est in manibus, Cic. *az az: éppen a' penna alatt van, most készül*; ist unter der Feder; habeo in manibus, Cic. *éppen azon dolgozom*; ich arbeite eben daran, ich habe es unter der Arbeit. c) *jelenvaló dolognak lenni, most történni*; gegenwärtig seyn, jetzt vorgehen; Attendere, quae sunt in manibus, Cic. *arra vigyázni, hogy mi történik, v. a' jelenvaló dolgokra figyelmezni*; darauf merken, was gegenwärtig vorgeht. Ad manum, Cic. *kéznél, az az közel, készen*; bey der Hand, zur Hand, in der Nähe. Non est in manibus, Liv. non habeo in manibus, Cic. vel ad manus, Idem. *nints kezemnél, nints közel a' kezemnél*; ich habe jetzt nicht bey der Hand. — Plena manu, Cic. *gazdagon, tele marokkal, nagyon, p. o. dltsérni*; reichlich, mit voller Hand, sehr, z. B. loben. Manibus pedibusque, Ter. *kézzel lábbal, az az: telyes erővel vagy igyekezettel*; mit Händen und Füßen, das ist: mit allen Kräften. Prae manu dare pecuniam, Ter. *pénzt adni előre, p. o. valaminek elkezdésére, 's a' t.* Geld vorschießen.

Digitized by Google

Prae manibus esse, Gell. vel habere, Pand. *kezénél lenni, készen lenni*; bey der Hand seyn, oder haben, in Bereitschaft haben. — Manum alicui adire, Plaut. *valakiből tsúfot űzni*; einen zum Besten haben. Manus adferre vel inferre, Cic. *kezeit reá tenni, reávetni, p. o. jó vagy rosszz végből*; die Hände anlegen, in guter und in böser Absicht. — Manum dare alicui, Quint. *valakinek kezet adni, kezét nyújtani, p. o. barátságból*; einem die Hand geben oder reichen, z. B. aus Freundschaft. Manus dare, Cic. vel, victas dare manus, Ovid. vel, manus dedere, Virg. *megadni magát, engedni*; sich für überwunden erkennen, sich gewonnen geben, nachgeben. — Servus a manu, Svet. *írólegény*; ein Schreiber. Brevi manu, Pand *mindjárt, minden haladék nélkül, tsak rövideden*; sogleich, ohne Verzögerung, nur kurz, kürzlich; longa manu, Pand. *lassan, húzva halasztva*; langsam. 2) Trop. *hatalom*; die Macht, Gewalt. Haec non sunt in manu nostra, Cic. *ez nints hatalmunkban*; das steht nicht in unserer Gewalt. Manu mittere, Cic. vide: Manu mittere. Convenire in manum, Cic. *férjhez menni, hozzá menni a' kéró vólegényhez*; heirathen, gleichsam, in des Mannes Gewalt kommen. 3) *munka, kézbeli, v. kézi munka*; die Hand, Arbeit, z. B. des Künstlers, oder jedes Arbeitenden. Prima manus, Quint. *az elsó munka valamin*; die erste Arbeit an etwas. Extrema manus, Cic. *az utolsó vagy utolszori munka valamin, melly annak végsó tökélletességét megadja*; die letzte Hand, oder die Vollendung und Vervollkommnung einer Arbeit. v. gr. Extrema manus non accessit ejus operibus, Cic. Summa manus, Senec. *utolsó kitsinosítása valaminek*; die letzte Hand an etwas. v. gr. Aptius a summa conspiciare manu, Ovid. *jobb, ha tsak akkor mutatod magadat, mikor már egészen fel vagy öltözködve, v. tsiszrdlkodva*; laß dich lieber sehen, wenn du völlig gepuzt bist. 4) *kézirás*; Handschrift. Mea manus, Pand. *az én kezem írása*; ist meine eigene Handschrift. 5) *kézi munka p. o. festés, rajzolat, faragás*; die Handarbeit eines Künstlers, z. B. Mahlerey, Zeichnung u. s. w. Mart. Pand. etc. 6) v. gr. militum, Cic. Nep. *tsapat, seregosztály*; Mannschaft, Corps, Soldaten, Haufen, Rotte. Manus conjuratorum, Cic. 7) *szúrás, vágás, a' vívás mesterségében*; der Stich, Hieb in der Fechtkunst. Quint. 8) Trop. *valami a' kéz helyett szolgál. p. o. az elefánt orrozatja v. orrmánya, a' medve elsó lábai, 's a' t.* was statt der Hände gebraucht wird, z. B. der Rüssel des Elephanten, die Vorderfüße des Bären u. s. f. Cic. Plin.

Mānus, a, um, id. qu. Bonus, Varr.

Mānuscriptum, i, n. 2. *kézirás, kézirat*; die Handschrift, das Manuscript. 2) codex manuscriptus: *kézirásban lévó könyv*; ein geschriebenes Buch. Gloss. Pand.

Mānuspretium, ii, n. 2. *munkabér*; das Macherlohn. Plin.

Mānūtergium, ii, n. 2. *kéztörló, kendó*; ein Handtuch. Isid. 2) *asztalkendó, v. asztalkeszkenó*; das Tellertuch, die Serviette. Gloss.

Mānūtextor, ōris, m. 3. *kötó, p. o. harisnyakötó*; ein Stricker. 2) *szövó*; ein Weber, Wirker. Gloss.

Mānutīgium, ii, n. 2. *kézzel illetés, megtapintás*; Betastung mit den Händen. Coel. Aur.

Manzer, Manser, ĕris, 3. *fattyú gyermek*; ein uneheliches Kind. Sedul.

Mappa, ae, f. 1. *abrosz, asztalabrosz*; das Tischtuch. Hor. 2) *asztalkeszkenó, v. kendó*; die Serviette, Handquele. Petron. 3) e. gr. geographica, *földkép, földrajz, mappa*; eine Landkarte. Gloss. 4) panniculus candidus, quem praetor, v. ludorum editor mittebat, v. attollebat, daturus signum committendis ludis. Svet.

Mappŭla, ae, f. 1. Dim. *abroszotska, asztalabroszotska*; ein Tischtüchelchen. 2) *asztalkeszkenótske, v. kendótske*; eine kleine Serviette.

Mărasmus, i, m. 2. *elaszás, elszradás, erőelvesztés, erőelenyészés, az öregségben, v. vénségben*; das Verwelken, Schwinden der Kräfte im hohen Alter. Med.

Mărăthon, ōnis, m. 3. et Marathonia, ae, f. 1. urbs Graeciae. Nep.

Mărăthrītes, ae, m. 1. *kömenyes bor*; ein Fenchelwein. Colum.

Digitized by Google

Mărăthrum, i, n. 2. *kömény*; der Fenchel. Anethum Foeniculum. L.

Marăthrus, i, m. 2. idem. Plin.

Marathūsa, ae, f. 1. urbs Cretae. Mela.

Mărca, et Marchia, ae, f. 1. *jel, jegy, határjel, határ, mezgye*; die Mark, Gränze 2) marca, e. gr. gravis, v. levis ponderis, JCt. *gira, márka, nehéz, v. könnyü gira, v. márka*; eine Marke, ſchweren oder leichten Gewichts.

Mărcasīta, ae, f. 1. *vizmütértz a' bányákban*; der Wißmuth in Bergwerken. Gloss.

Marcellēus, a, um, *Marcellusi, Marcellust illető*; Marcell. ſch, den Marcellus betreffend ꝛc. Marcellea, Plur. festum in honorem Marcelli, v. familiae Marcelli.

Marcellĭanus, a, um, e. gr. theatrum, Svet. *Marcellusról, v. tól nevezett, Marcellusi*; vom Marcellus benannt, Marcelliſch.

Marcellus, i, m. 2. cognomen familiae Claudiae.

Marcĕo, ui, ēre, 2. *hervadt, fonnyadt, v. száradt lenni*; welk, dürr ſeyn. 2) Met. e. gr. vino, v luxuria, Liv. *a' bor, borital, v. tobzodás miatt erötlen, v. gyenge lenni*; vom Weine oder durch Schwelgerey ſchwach ſeyn. 3) marcet, Lucr. *öreg, vén*; er iſt alt. 4) marcet animus, Cels. *elesett, v. elveszett a' kedve*; er verliert den Muth.

Marcesco, ĕre, 3. Inch. *hervadni, fonnyadni, száradni, elhervadni*; welk werden, verwelken. 2) *rothadni*; faulen. 3) Trop. e. gr otio, Liv. *eltunyulni, elrestülni, lomhává lenni, ellomhúlni*; träg werden.

Marchĭo, ōnis, m. 3. *márkgróf*; ein Markgraf. 2) *határbíró*; ein Gränzrichter. Gloss.

Marchĭōnātus, us, m. 4. *márkgrófság*; die Markgrafſchaft. Idem.

Marcĭānus, a, um, *Marciusi*; Marciſch

Marcĭdŭlus, a, um, Dim. *hervadtatska, fonnyadtatska*; etwas welk.

Marcĭdus, a, um, *hervadt, fonnyadt, elszáradt, elaszott*; welk. 2) e. gr. somno, Plin. *rest, lomha, tunya*; faul.

Marcĭon, ōnis, m. 3. haereticus seculi 2. di.

Marcĭpor, ŏris, m. 3. i. q. Marci puer, i. e. famulus Marci, Plin.

Marcĭus, a, um, *Marciusi*; Marciſch. 2) Subst. nomen familiae Romanae. 3) Marcius Sabinus, primus Marciorum. 4) Ancus Marcius, rex Romae 4 tus, Liv. 5) Marcius, vates, Cic.

Mărcŏdūrum, i, n. 2. Ubiorum oppidum, Tac.

Marcŏmāni, v. Marcŏmanni, ōrum, m. plur. populus Germaniae. Stat. Tacit. Marcomania, v. Marcomannia, ae, f. 1. *Morvaország*; die Landſchaft Mähren. Capitol.

Marcor, ōris, m. 3. *elhervadás, elfonnyadás*; die Verwelkung. 2) *rothadás, rothadtság*; die Fäulniß. Plin. 3) *szárazság, szikkadtság*; die Dürre. 4) *lankadtság*; die Mattigkeit. Sen. 5) *restség, tunyaság, lomhaság*; die Faulheit, Trägheit. Cels.

Marcŭlentus, a, um, *fonnyadtas, hervadni kezdő*; welklicht. Fulg.

Marcŭlus, i, m. 2. *rézmiveskalapács*; ein Kupferſchmiedshammer. Plin. 2) Dim. *kalapácsotska, pörölyötske*; ein Hämmerchen. Martial.

Marcus, i, m. 2. praenomen Romanum. 2) *nagy kalapács, v. pöröly*; ein großer Hammer. Isid.

Mare, is, n. 3. *tenger*; das Meer. Sulcare maria, Virg. per mare currere, Hor. *hajózni, tengeren járni*; ſchiffen. 2) terra marique, Cic. *vizen és szárazon*; zu Waſſer und zu Lande. 3) e mari natus, Ovid. *keményszivü*; hartherzig. Mare te genuit, Idem. 4) mare caelo miscere, Virg. *mindent, v. eget földet összevarni, v. felforgatni*; Himmel und Erde vermengen. 5) polliceri maria et montes, Sallust. Prov. *arany hegyeket igérni*; goldene Berge verſprechen. 6) in mare fundere aquas, Ovid. Prov. *a' kútba, v. a' Dunába hordani a' vizet*; *hegyre hordani a' földet*; Waſſer in einen Brunnen tragen. 7) maris pontus, circumscriptive pro: mare, *tengermélység*; die Meerestiefe. Ecce maris magna claudit nos obice pontus, Virg. 8) *tengervíz*; das Meerwaſſer. Vinum mari condire, Plin. *megjavitni*; verbeſſern. Chium (vinum) maris expers, Hor. *nem tengervízzel elegyitett*; nicht mit Meerwaſſer vermiſcht. 9) *tengerszin*; die Meerfarbe. Plin. 10) Trop. e. gr. aëris, Lucr. *nagyság, sokaság, roppant, nagy sok, v. tenger vólta valaminek*; ein

Digitized by Google

Meer. e. gr. bonorum, Prov. *nagy szerentse*; ein großes Glück. e. gr. malorum, Idem. *nagy szerentsétlenség*; ein grosses Unglück.

Mărĕa, ae, f. 1. lacus, etiams Aegypti.

Mărēne, es, f. 1. regio Thraciae. Liv.

Mărĕōtis, ĭdis, f. 3. lacus Aegypti. Strab. 2) Regio Libyae, Aegypto vicina. Mareota, ae, m. 1. incola Libyae. 3) i. q. Epirus. Hist.

Mărĕōtĭcus, a, um, ut: Mareotica tellus, i. q. Aegyptus. Cortex Mareoticus; *papiros*; das Papier. Vinum Mareoticum; *jó, jóféle, v. derék bor*; ein köstlicher Wein. Stat.

Mărĕplăcĭdae, et Mariplacidae, ārum, f. 1. plur. scil. naves, quibus mare nonnisi placidum navigari potest. Gloss.

Mărĕschăllus et Marescalus, i, m. 2. *fővezér*; ein Marschall. Idem.

Marga, ae, f. 1. *tsapófold, márga*; der Märgel. Plin.

Margăris, ĭdis, f. 3. *égyiptomiszilva neme, v. fajtája*; eine Gattung von Datteln. Plin.

Margărīta, ae, f. 1. *gyöngy, drágagyöngy*; die Perle. Cic.

Margărītārius, ĭi, m. 2. *gyöngyáros*; ein Perlenkrämer. Firm.

Margărītātus, a, um, *gyöngyös, gyöngyel kirakott, v. felékesített*; mit Perlen versehen oder geschmückt.

Margărītĭfer, a, um, *gyöngytermő*; was Perlen trägt. e. gr. concha, Plin. *gyöngyház*; die Perlenmutter.

Margărītum, i, n. 2. i. q. Margarita, Tacit.

Mărgĕlla, ae, f. 1. *kláris, korall*; eine Coralle. Gloss.

Margĭāne, es, v. Margĭāna, ae, f. 1. regio Asiae minoris. Plin.

Mărgĭnālis, e, Adj. *szélin lévő, mellesleges*; zum Rande gehörig. Notae marginales; *a' könyvnek vagy írásnak szélire írt jegyzések*; Randanmerkungen.

Margĭno, āvi, ātum, āre, 1. *szélit kagyni, v. tsindlni, bepárkányozni*; mit einem Rande versehen. Liv.

Margo, ĭnis, c. 3. *szél, széle valaminek, partja, p. o. a' viznek*, der Rand, der Rand oder das Ufer z. B. des Flusses. Varr. 2) v. gr. agri, Val. Max. imperii, Plin. *határ*; die Grenze.

Mărĭa, et Mărĭa, ae, Nom. pr. feminae; *Mária*; Marie. Prud.

Mărĭandyni, ōrum, pl. Populus Bithyniae.

Mărĭānus, a, um, i. e. Marium concernens. Cic.

Mărĭca, ae, f. 1. dea littoris Minturnensium. Vellei. Pat.

Mărĭla, ae, f. 1. *alvófélbeli tűz*; ein mattes Feuer. 2) *pardus*; die Lovesche. Cael.

Mărĭnus, a, um, v. gr. humor, Cic. ut: naves, Pand. monstra, Virg. *tengeri*; das Meer betreffend, darin befindlich. Ros marinus, Colum. *rozmarin*; Rosmarin.

Măris, ĭdis, m. 3. genus Mensurae. Colum.

Mărisca, ae, f. 1. *ízetlen rossz fige*; eine Art große, aber schlechter Feigen. Colum. 2) *fekély*; die Feigwarze. Juvenal.

Mariscos, vel us, m. 4. *gyékény, káka, öregkáka*; eine Art Binsen. Plin.

Mărīta, ae, f. 1. *feleség, hitestárs*; die Ehefrau, Gattinn. Hor.

Mărītālis, e, *házastársi, házasokat illető*; den Ehemann, die Ehefrau oder Eheleute betreffend, ehelich. Ovid.

Mărītĭmus, vel Maritŭmus, a, um, v. gr. bellum, Cic. sal. Varr. *tengeri*; das Meer oder die See betreffend, da befindlich, dahin gehörig. Navis maritima, Liv. *tengeri hajó*; ein Seeschiff. Praedo maritimus, Cic. *tengeri tolvaj*; ein Seeräuber. Cursus maritimus, Cic. *tengeri hajókázás, v. útazás*; die Schifffahrt oder Reise zur See. 2) v. gr. civitas, oppidum, Caes. *tengeri, tengerparton vagy tengerre fekvő*; am Meere oder an der See befindlich.

Mărītō, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. filiam, Svet. *férjhezadni, eladni*; verheirathen. 2) maritari, Varr. de animalibus; *párzani, nőszni*; sich begatten. 3) Trop. v. gr. vites arboribus, Hor. *összvepdrosítni, az az hozzdkötni*; anbinden, vereinigen.

Mărītus, a, um, v. gr. foedus, Ovid. *házas, házassági, házastársi, hitvesi*; ehelicht, verehelicht. Fides marita, Prop. *a' házastársi hívség*; die eheliche Treue.

Mărītus, i, m. 2. *férj, hitestárs, t. i. férfi*; der Ehemann, Gatte. 2) axes mariti, Colum. *him madarak*; die

Digitized by Google

Hähne, das Männchen unter den Vögeln.

Mārius, ii, m. 2. et Mārĭa, ae, f. 1. nomen familiare Romanum. Hinc: Marius, a, um, i. e. Marium, v. Mariam concernens. Lex Maria. Cic.

Marmărĭca, et Marmaria, ae, f. 1. regio Africae inter Aegyptum et Syriam.

Marmărĭdes, ae, m. 1. *Marmaricai lakos*; einer aus Marmarica. Ovid.

Marmărītis, idis, f. 3. (herba) *medvetalpfű*; Bärenklauen. Plin.

Marmor, ŏris, n. 3. *márvány, márványkő*; der Marmor, Marmelstein. Cic. 2) marmor, Virg. pelagi marmor, Catull. *a' tenger felső szine vagy síkja*; die Oberfläche des Meeres, oder das Meer.

Marmŏrārĭus, a, um, *márványt illető*, v. *márvánnyal foglalatoskodó*; Marmor betreffend, sich damit beschäftigend. Faber v. artifex marmorarius, Senec. Vitr. *márványfaragó*, v. *metszó*; ein Marmorschneider, Bildhauer.

Marmŏrātio, ōnis, f. 3. *márványozás, megmárványozás*; die Marmorierung, Überziehung mit Marmor. Apul.

Marmŏrĕus, a, um, *márvány, márványból való*; aus Marmor, marmorn. Cic. 2) v. gr. ars marmorea, Vitr. *képfaragás*; die Bildhauerkunst. 3) *márványhoz hasonló*, p. o. *ollyan szín, ollyan kemény*, 's. a' t. dem Marmor ähnlich, z. B. so glatt, so hart, u. s. f.

Marmŏro, āvi, ātum, āre, 1. *márvánnyal bévonni*; marmorieren, mit Marmor überziehen. Lampr.

Marmŏrōsus, a, um, *márványnemű, kemény mint a' márvány*; marmorartig, hart wie Marmor. Plin.

Mārnas, m. cognomen Jovis.

Mārnas, f. Cretensibus idem quod Virgo.

Māro, ōnis, m. 3. cognomen P. Virgilii, poëtae epici optime noti. 2) mons Siciliae. Plin.

Mărōcānum, s. Marochĭum Regnum; *Marocco ország*; das Königreich Marocco.

Mărōchĭa, ae, f. 1. *Marochia tartománya Marocco országban*; die Provinz Marocco in dem Königreiche Marocco. Idem.

Mărōchĭum, ii, n. 3 *Marocco város*; die Stadt Marocco.

Maron, i, n. 2. *növevény*; ein Kraut. Vide: Marum.

Mărōnēa, ae, f. 1. Nom. pr. urbium, a) Italiae. b) Thraciae.

Mărōnēus, a, um, *Márói*, v. *Virgiliusi*; Maronisch oder Virgilisch. Stat. 2) i. e. ex urbe Maronea. Plin.

Mărōnĭānus, a, um, *Márói, Virgiliusi*; Maronisch, Virgilisch. Stat.

Mărōnis, is, f. 3. *Lüneburg város*; die Stadt Lüneburg. Geogr.

Marpēsius, a, um, i. e. de, v. ex monte Marpeso. Tibull. 2) *kemény, mint a' márvány*; hart, fest, wie ein Marmor. Marpesia cautes; *kemény kősziklá*; ein harter Fels.

Marpēsus, i, m. 2. mons insulae Pari.

Mārphădātes, ae, m. Nom. propr. regis Cappadociae. Plaut.

Mārpĭssa, ae, m. Nom. propr. nymphae pulchritudine eximia, ab Apolline raptae.

Mārpūrgum, i, n. 2. *Márpurg város*; die Stadt Marpurg.

Marra, ae, f. 1. *irtókapa*; eine Jäthaue, eine Hacke das Unkraut auszureuten. Colum. 2) *horog*; ein Haken. Plin.

Mārrubĭāstrum, i, n. 2. *pemet kajtár*; schwarzer Andorn. Leonurus Marrubiastrum Linn. Chaiturus Leonuroides.

Marrūbĭum, vel Marruvium, ii, n. 2. urbs in Latio. Hinc: Marrubius, a, um, i. e. ex urbe Marrubio. Virg. 2) *pemet, pemetfű*; der Andorn, das Lungenkraut.

Marrūcīni, ōrum, plur. Populus Italiae, ad mare Adriaticum. Caes.

Mars, tis, et Mavors, mavortis, m. 3. *Márs, hadisten*; Mars, der Kriegsgott. Cic. et Virg. 2) Trop. *had, háború, ütközet*; der Krieg, Kampf, die Schlacht. Sinistro Marte pugnare; *szerencsétlenül hartzolni*; unglücklich fechten. Apertus Mars, Ovid. *a' tér mezőn való hartzolás*; das Fechten im freyen Felde. Invadunt Martem, Virg. *elkezdik az ütközetet, v. tsatát*; sie beginnen das Gefecht oder den Kampf. Suo Marte pugnare, Liv. *tulajdon módjok v. szokások szerént hartzolni*; auf die ihnen zukommende Art fechten. Suo, v. proprio Marte aliquid peragere; *maga ereje és tehetsége sze-*

Digitized by Google

rént tsindlni v. végezni valamit; aus eigenen Kräften etwas thun. Marte meo, tuo, suo, etc. Cic. *magam erejétől, v. magamtól, magad erejétől, 's a' t.* ich durch meine eigene Kräfte, du selbſt durch eigene Kräfte, u. ſ. f. 3) Mars, planeta: Stella Martis. Cic hinc: dies Martis; *kedd*; der Dienſtag. 4) Mars, in Chymia; *atzél, vas*; der Stahl oder das Eiſen.

Marsi, ōrum, populus in Latio, qui morsum veneficum angvium, saliva oris medebantur.

Marsĭcus, a, um, i. e. populum Marsorum concernens, v. gr. bellum Marsicum, Cic. i. e. cum Marsis.

Marspĭter, tris, m. 3. pro Mars pater. Gell.

Marsŭpĭum, ii, m. 2. *erszény, pénzes zatskó*; ein Geldſäckchen, Geldbeutel. Varr.

Marsus, vide: Marsi.

Marsyas et **Marsya**, ae, m. 1. Nom. pr. Satyri. Hor. 2) fluvius Phrygiae Magnae. Liv.

Mārtăgon, v. um, i, n. 2. *turbán lilliom*; die Goldwurz. Lilium Martagon. L.

Mārtĕllus, i, m. 2. *kis kalapács*; ein kleiner Hammer. Gloss.

Martes, is, ſ. 3. *nyuszt menyét*; der Marder, Edelmarder, Baummarder. Mustela Martes. Linn.

Martiālis, e, *Márs, Mársot illető*; Martiſch, den Mars betreffend. Flamen Martialis, Cic. *Márs papja*; Prieſter des Mars. 2) milites Martiales. Cic. i. e. ex legione Martis nomine insignita.

Martĭcŏla, ae, c. 1. *Márs tiszteldje*; Verehrer des Mars. Ovid.

Martĭgĕna, ae, c. 1. *Márs fajzatja*; Kind, Sohn des Mars. Ovid.

Martius, a, um, (Mars) v. gr. certamen, Hor. bellum, Hor. *Mársot illető, Mársi*; Martiſch, den Mars betreffend, von ihm abſtammend. 2) *kadratermett, kadakozó*; krieger iſch. Ovid 3) *Mársnak szentelteteti, Mársról neveztetett*; dem Mars heilig, vom Mars benannt. Mensis Martius, Plin. *Mártzius hónap, bójtmús hava*; der Monath Márz Calendae Martiae, Hor. *Mártius elsó napja*; der erſte Márz. Campus Martius. Cic. *Márs mezeje Róma melett, a' hól a' Római Nép Gyülésel tartattak*; das Marsfeld wo die Comitia gehalten wurden.

Martŭlus, i, m. 2. *kalapács*; der Hammer. Plin.

Martyr, yris, c. 3. *tanú*; der Zeuge. 2) *mártir, martirom, az igazságért kint vagy haláit szenvedett*; ein Märtyrer. Prud.

Martyrĭum, ii, n. 2. *mártirság, mártiromság, p. o. a' keresztyén vallás igasságáért szenvedett kin, halál, 's a' t.* das Märterthum. Tert.

Marum, v. —on, i, n. 2. *életillat taroja, engemszagolj*; Katzenkraut. Plin. Teucrium Marum. L.

Mas, Gen. măris, m. 3. v. gr. homo, v. homines, Plaut. *férfi, férfiúi nemü, fiú*; männlich, männlichen Geſchlechts. 2) v. gr. bestiae aliae mares, aliae feminae; *him, kan*; männlich, männlichen Geſchlechts, Männchen. 3) v. gr. plantae, Plin. *kim*; männlich.

Măsa, ae, ſ. 1. *boszorkány, bübájos*; eine Hexe, Zauberinn. Gloss.

Masculē, Adv. *férfiasan, vitézül*; männlich, tapfer. Gloss.

Masculēsco, ĕre, 3. *férfiasodni*; männlich werden. Plin.

Masculētum, i, n. 2. *lugas*; hoch aufgezogene Weinreben. Plin.

Masculīne. Adv. *férfiúi módra, férfiasan*; auf männliche Art. 2) in Grammatica: *himnem szerént*; im männlichen Geſchlechte. Arnob.

Masculīnus, a, um, v. gr. sexus, Plin. *himnemü*; männlich, männlichen Geſchlechts. 2) in Grammatica: Quint. v. gr. vox generis masculini, aut feminini; *himnemü, v. anyanemü szó*; ein Wort männlichen oder weiblichen Geſchlechts. 3) *férjfias, férjfiúhoz illó*; männlich, einem Manne anſtändig. Apul.

Masculus, a, um, (Dim. a mas) v. gr. genus, Phaedr. nomen, Mart. *férjfiúi; him*; männlich, männlichen Geſchlechts. 2) *erós, bátor, vitézi bátorsdgú, férjfiúi*; ſtark, muthig, herzhaft, heldenmüthig Aerumnas ingenio masculo sustinere, Varr. 3) cardo masculus, Vitr. *másbajdrá sark*; Angel, die in die andere einzapft.

Masculus, i, m. 2. *férjfiú*; ein Männchen, Mannsbild. Plaut. Masculus ad rem, Varr. *a' ki férjfiasan hozzá lát valamihez*; der eine Sache männlich angreift.

Digitized by Google

Mātīscōna, ae, f. 1. urbs Burgundiae. Geogr.

Matius, a, um, e. gr. familia; *Mátiusi*; Matiſch. 2) nomen familiae Romanae. 3) Cn. Matius, poëta vetus. Gell.

Mātrālia, n. plur. festa Matris Matutae, i. e. Junonis. Fest. 2) festa feminarum. Ovid.

Mātresco, ĕre, 3. *annydhoz hasonlé lenni, annyára ütni*; der Mutter nacharten, ihr ähnlich werden. Non.

Mātrīcālis, e, *méhet, anyaméhet, v. asszonyméhét illető*; die Gebärmutter betreffend.

Mātrīcārīa, ae, f. 1. (matrix) *kerti székfü, nádrafü, anyaméhfü, anya fü*; (Matricaria Parthenium L.) *mezei székfü*; (Matr. Chamomilla L.) das Mutterkraut.

Mātrīcīda, ae, c. 1. *anyagyilkos*; ein Muttermörder. Cic.

Mātrīcīdium, ii, n. 2. *anyagyilkosság*; der Muttermord. Cic.

Mātrīcŭla, ae, f. 1. (Dim. a matrix) *közönséges laistrom, születéskönyv, mátrikula*; ein öffentliches Verzeichniß, die Matrikel. Veget.

Mātrīmōnĭālis, e, *házassági, házasságot illető*; die Ehe betreffend, ehelich. Jul. Firm.

Mātrīmōnĭum, ii, n. 2. *házasság*: die Ehe. Tenere matrimonium alicujus, i. e. ejus conjugem esse, Cic. Aliquam in matrimonium ducere, Cic. *feleségül venni, elvenni*; heirathen. 2) matrimonia, pro: uxores, Justin. Suet.

Mātrīmus, i, m. 2. *kinek annya még él, v. élethen van*; einer, deſſen Mutter noch am Leben iſt. Puer patrimus et matrimus, Cic.

Mātrix, īcis, f. 3. (mater) *nőstény, him, szaporító, v. magnakvaló marha*; ein Thier weiblichen Geſchlechts, Zuchtvieh. Colum. 2) *méh, anyaméh*; die Gebärmutter, das Mutterleib. Plin. 3) matrix arbor, Svet. *fatörzsök, faderék, mellyból gajjak, v. ágak nőnek*; der Stamm eines Baumes woraus Zweige kommen. 4) *közönséges laistrom, születés könyv, mátrikula*; das öffentliche Verzeichniß, die Matrikel. Tert. Veget.

Matrŏna, ae, f. 1. fluvius Galliae, Caes. *Mdrna*; die Marne.

Mātrŏna, ae, f. 1. *asszonyság, tiszt-tes, fő, v. nevezetes asszonyság, mátróna*; eine angeſehene Frau, Matrone. Cic.

Mātrōnālis, e, *asszonyságot, v. mátrónát illető*; eine Matrone betreffend. Plin.

Matrōnālĭa, ium, n. 3. plur. festa matronarum in honorem Martis celebrata. Ovid.

Matrōnātus, us, m. 4. *mátrónaság*; der Stand einer Matrone. Apul.

Mātrŭēlis, is, m. 3. *anya báttya magzatja*; ein Mutterbruders Kind.

Matta, ae, f. 1. *gyékény, gyékény v. szalma terlő, v. derékally*; eine Matte. Ovid.

Mattĕa, Mactĕa, v. Mattya, ae, f. 1, *kedves falatotska, finom eledel*; eine leckere, delicate Speiſe, ein Leckerbißlein. Mart.

Mattĕŏla, Matĕŏla, v. Mactĕŏla, ae, f. 1. (Dim. a mattea, etc.) *tsemege, nyalánkság*; das Naſchwerk. Arnob.

Mattiacum, i, n. 2. urbs Germaniae.

Mattiaci, ōrum, m. pl. incolae. Tac.

Mattiacae pilae, Mart. *hajfestő szappan golyóbisok*; Seifenkugeln, zur Färbung der Haare.

Mattium, ii, n. 2. urbs Germaniae, hodie: Marpurgum, Tac.

Mattus, a. um, e. gr. via, Cic. *sdros*; kothig, 2) pro: madidus; *ittas*; betrunken. Petr.

Mattya, vide: Mattea.

Mātŭla, ae, f. 1. *éjjeliedény*; ein Nachtgeſchirr. Plaut.

Mātūra, ae, f. 1. *gyümöltsérlelő istenasszony*; eine Göttinn, welche die Früchte zur Reife bringen ſollte. August.

Mātūrāte, Adv. *idején, kordn, jókor, hirtelen, sietve, gyorsan*; zeitig, ſchleunig, Liv.

Mātūrātĭo, ōnis, f. 3. *sietés, sietség, gyorsaság, siettetés*; das Eilen, die Beſchleunigung. Auct. ad Her.

Mātūrātus, a, um, *érett, megérlelt*; reif. 2) *ideji, jókori*; zeitig. 3) maturato opus est, Liv. *sietni kell*; man muß eilen.

Mātūre, Adv. *hirtelen, gyorsan, sietve*; ſchnell, ſchleunig. 2) *kordn, idején, idejekordn, jókor*; zur rechten Zeit. Comp. maturius, Curt. Superl. maturissime, Plin. et maturrime, Tac.

Mātūrĕfācio, ĕre, 3. *megérlelni*; reif machen. Th. Prisc.

Digitized by Google

Mātūresco, rŭi, ĕre, 3. *megérni*; reif werden. Caes. 2) puella nubilibus maturuit annis, Ovid. *férjhezmenő, eladó*; mannbar.

Mātūrĭtas, ātis, f. 3. *értség, érettség*; die Reife. 2) *ideje valaminek*; die rechte Zeit. Nondum est maturitas illud faciendi, Cic. 3) Trop. puer, ingenii maturitatem celeriter assecutus, Cic. *korán, v. hamar megért, v. megokosodott*; bald verſtändig geworden. 4) virgo plenae maturitatis, Petron. *férjhezmenő, v. eladó ledny, v. szűz*; eine mannbare Jungfer. 5) e. gr. virtutum, Cic. *tökélletesség*; die Vollkommenheit.

Mātūro, āvi, ātum, āre, 1. *sietni*; eilen. 2) *jókor, v. idejében tenni, v. tselekedni valamit*; etwas zu rechter Zeit thun. Virg. 3) e. gr. coepta, Liv. iter, Caes. necem alicui, Hor. mortem, Cic. fugam, Virg. nuptias, Liv. *siettetni*; beſchleunigen. 4) e. gr. uvas, Tibull. *megérlelni*; reif machen.

Mātūrus, a, um, *ért, érett, megért*; reif. 2) Trop. e. gr. imperio, Liv. *megért az az alkalmatos*; reif, d. i. die gehörige Geſchicklichkeit habend. e. gr. filia viro, Virg. *eladó, férjhezmenő*; mannbar. 3) e. gr. aevi, Virg. *idős, koros, öreg, vén*; alt. 3) e. gr. ad arma, Sil. *elbírja a' fegyvert*; alt genug die Waffen zu führen. 4) e. gr. animo et aevo, Ovid. *okos és felserdült*; verſtändig und erwachſen. 5) maturam fac rem tuam, Gell. *siess vele a' mit akarsz tsindlni*; thue bald was du thun willſt. 6) e. gr. reditus, Hor. *hamar, hamari, hirtelenvaló, sebes, gyors*; geſchwind. Comp. maturior, Superl. maturissimus, Colum. et maturrimus, Tac.

Matus, a, um, i. q. Mattus.

Mātūta, ae, f. 1. *hajnal, reggeli hajnal, hajnalhasadás*; die Morgenröthe. 2) dea Aurora, v. Ino, apud Romanos, Leucothea apud Graecos. Cic. Leucothöe Grajis, Matuta vocabere nostris, Ovid. 3) *reggeliidő, reggel*; die Morgenzeit. Ovid.

Mātūtīnālis, e, *reggeli, reggelre való*; zur Morgenzeit gehörig. Eccles.

Mātūtīne, Adv. i. q. mane, Prisc.

Mātūtīno, vide: Matutinus.

Mātūtīnus, a, um, e. gr. tempus, Cic. *reggeli, jókor reggeli*; frühzeitig. 2) matutinum se agere Virg. *jókor, v. korán felkelni*; ſich früh aufmachen. 3) matutini equi, Ovid. i. e. Aurorae. 4) e. gr. arena, Idem. i. e. venatio matutina in circo. 5) e. gr. pater, Hor. i. e. Janus, qui mane colebatur. 6) Subst. *reggel*; der Morgen. Omnibus matutinis, Plin. *minden reggel*; alle Morgen. Matutino, Idem. *reggel, reggeliben, v. reggeli időben*; des Morgens.

Mauretania, ae, f. 1. regio extrema Africae.

Mauri, ōrum, m. 2. pl. incolae Mauretaniae.

Maurĭce, Adv. i. e. more Maurorum. Varr.

Maurĭtānĭa, ae, f. 1. i. q. Mauretania.

Maurus, a, um, *Mauritaniai*; Mauriſch. Manus Mauras, Ovid. i. e. Punicas. e. gr. unda, Hor. i. e. mare Africum. Sylvae filia Maurae, Mart. i. e. e citro. 2) Subst. incola Mauritaniae. Sallust.

Maurūsĭăcus, a, um, id. qu. Maurus. Mart.

Maurūsĭus, a, um, idem. Virg.

Mausōlĕum, i, n. 2. sepulcrum magnificum Mausolei Regis. Plin. 2) *pompás koporsóhő, sír, v. gyászbólt*; ein anſehnliches Grabmahl, oder Gruft. Mausoleare, *fejedelmi temetőbe tenni*; in ein fürſtliches Begräbniß legen. Eccles.

Mausōlus, i, m. 2. rex Cariae, maritus Artemisiae.

Māvŏlo, pro: malo.

Māvors, tis, m. 3. i. q. Mars. Urbs Mavortis, i. e. Roma, Virg. 2) *háború, had*; der Krieg. Auson.

Māvortĭus, a, um, *Mársi, Mársot illető*; Martiſch, den Mars betreffend, e. gr. tellus, Virg. i. e. Thracia. Mavortii proles, Ovid. i. e. Thebani. 2) *hadakozó, hadiszerető, vitézi, vitéz*; kriegeriſch. Val. Flacc. Sil.

Maxilla, ae, f. 1. *állkaptza*; die Kinnlade, der Kinnbacken. Plin.

Maxillaris, e, *állkaptzát illető, állkaptzhozvaló, vitartozó*; die Kinnlade betreffend, dahin gehörig. Dentes maxillares, Cels. *zápfogak*; Backenzähne.

Maxĭme, (Maxŭme), Adv. *leginkább, legnagyobban*; am meiſten. 2) *kü-*

Digitized by Google

lönösen, főképen, kiváltképen, nevezetesen; vornehmlich. 3) e. gr. dignus, Cic. *igen érdemes*; sehr würdig.

Maxĭmĭtas, ātis, f. 3. e gr. immanis, Lucr. *nagyság*; die Größe.

Maxĭmŏpĕre, vide: Magnopere.

Maxĭmus, (Maxŭmus), a, um, Superl. a magnus.

Māza, ae, f. 1. *lisztpép lisztkása, tejes kaláts, v. pogátsa*; ein Mus aus Mehl, Mehlbrey, Milchkuchen. Varr.

Māzăca, ae, f. 1. urbs Cappadociae. 2) urbs Indiae, Curt.

Māzăra, ae, f. 1. *nyíl, dárda, lándzsa, v. lántsa neme*; eine Gattung von Pfeilen, Lanzen. Caes.

Māzax, ācis, plur. Mazăces, populus Mauritaniae. Suet.

Māzŏnŏmum, i, n. 2. *nagy mély tál, evőtál*; große tiefe Schüssel, eine Eßschüssel. Horat.

Mĕābilis, e, (meo), e. gr. transitus, Plin. *általjáró, általmenetelre alkalmatos*; gangbar, zum Durchgehen bequem. 2) e. gr. aër, Idem. *által, v. keresztülható*; durchdringend.

Meamet, pro: mea, v. mea ipsius, e. gr. culpa, Plaut.

Meapte, pro: mea, v. mea ipsius, e. gr. causa, Terent.

Meărus, i, m. 2. fluvius Hispaniae, hodie: Rio Mero, secundum alios: Manden, Galliciae fluvius. Mela.

Mĕātus, us, m. 4. (meo), *menés, járás, menetel*; der Gang. 2) e. gr. avium, Plin. *repülés*; der Flug. 3) e. gr. siderum, Idem. *tsillagok forgása, v. járása*; der Sternenlauf. 4) e. gr. auditorius, *fülürege*; die Ohrenhöhle. 5) e. gr. spirandi, Plin. *út*; der Weg. Meatum vomitionibus praeparare, Idem.

Mĕcăphrēdīton, i, n. 2. *mák, v. pipats neme*; eine Art von Mohn oder Klapperrosen. Boton.

Mĕcastor, v. Ecastor! *Cástorra mondom, v. esküszöm! valósággal! Cástor engem úgy segélljen!* beym Castor! wahrhaftig, so wahr mir Castor helfe. Ter. Plaut.

Mĕchānēma, ātis, n. 3. *mesterség, mesterségesmív, kéznek mesterséges találmányja*; ein Kunststück, künstliche Erfindung der Hände. Sidon.

Mĕchănĭca, ae, et Mechanices, es, f. 1. *erőmívtudomány, erőmívalkatás, v. mozgómívtudomány, mozgómívalkatás*; die Mechanik. Gell.

Mĕchănĭcos, Adv. *erőmívbeli, v. mozgómívbeli módon*; auf mechanische Art. Vitr.

Mĕchănĭcus, i, m. 2. *erőmívalkató, erőmíves, mívész, mesterségmíves*; ein Mechanikus, Künstler. 2) Adj. *mesterségmívesi módon*; künstlerisch. Ars mechanica, Lampr. *kézimesterség*; die Handwerkskunst, ein Handwerk.

Mecoenas, ātis, vide: Maecenas.

Mĕcon, ōnis, f. 3. *mák neme*; eine Art Mohn. Plin.

Mĕcōnis, ĭdis, f. 3. *saláta neme*; eine Art Salat. Plin.

Mĕcōnītes, ae, m. 1. sc. lapis, Plin. *mák formájú drágakő neme*: eine Art eines Edelsteines, wie Mohn geformt.

Mĕcōnĭum, ĭi, n. 2. *máknedv*; der Mohnsaft. Plin. 2) *vastag, nyúlós tisztátalanság a' most született gyermekeken, v. tsetsemőkön*; die dicke, zähe Unreinigkeit bey neugebornen Kindern. Idem.

Mĕcum, pro: cum me, *velem, magammal*; mit mir. Mecum facit, Cic. *velem tart*; er hält es mit mir. 2) i. q. me, Ter. 3) i. q. mihi. Si mecum servatur, fides, Plaut. 4) mecum gaudeo, Cic. *magamban örülök*; ich freue mich bey mir selbst. 5) mecum sum et vivo, Cic. *magamra élek, 's másokra semmi gondom*; ich lebe für mich und bekümmere mich nicht um andere.

Mecyberna, ae, f. 1. urbs Macedoniae. Hinc: Mecybernaeus sinus, Mela hodie: Golfo di Ajomanna.

Med, i. e. me, Plaut.

Medde, pro: melle. Plaut.

Meddix, (Medix) cis, m. 3. i. e. summus magistratus Oscorum, Enn. ap. Fest.

Mēdĕa, ae, f. 1. Aeetae, regis Colchorum filia, venefica insignis, Jasonis uxor. 2) *bizonyos fekete drágakő*; ein gewisser schwarzer Edelstein. 3) urbs Asiae. Justin. Not. Medea Palatina, Cic. i. e. Clodia.

Mēdēis, ĭdis, f. 3. *Medéai, szemfényvesztői, igéző, hdjoló*; Medeisch, zauberisch; medeides herbae, Ovid. i. e. quibus usa est Medea.

Mēdēla, ae, f. 1. *orvosság, orvoslás*,

Digitized by Google

segítség; die Arzney, Heilung, Hülfe. Quint.

Mědens, ēntis, o. 3. *gyógyító, orvosló, hasznos, használatos*; heilend, heilsam. Medentia verba, Stat. 2) Subst. id. quod Medicus, Plin. jun.

Mědĕor, ēri, Dep. 2. cum Dat. e. gr. morbo, capiti, Cic. oculis, homini, Plin. *orvosolni, gyógyítni*; heilen, curiren. 2) e. gr. venenis, Cic. v. contra morbum, Plin. *méreg, nyavalya, v. betegség ellen jó, v. hasznos lenni, használni*; wider den Gift gut seyn, wider eine Krankheit dienlich seyn. 3) e. gr. reipublicae, Cic. *segítni, segítségre lenni*; helfen. 4) e. gr. malo, stultis, Cic. inopiae, Caes. *megorvosolni*; abhelfen.

Mědĕrga, i. q. Meerga.

Mědĭa, ae, f. 1. regnum Asiae.

Mědĭālis, e, i. q. medius, Solin.

Mědĭans, āntis, o. 3. Adj. Mediante juramento, JCt. *eskűvés közbevetve, eskűvés által*; vermittelst des Eides.

Mědĭānus, a, um, i. q. medius, *középső, közbülső*; in der Mitte befindlich. Vitr. Hinc: Medianum, Pand. *közép, középső, v. közbülső rész*; das Mittel, der mittlere Theil.

Mědĭastīnum, i, n. 2. *kereszthártya, a' testben*; das Zwerchfell im Leibe. Anatom.

Mědĭastīnus, i, m. 2. *háziszolga, hetes, lovászinas*; ein Hausknecht, Stallknecht. Colum.

Mědĭastŭtĭcus, i, m. 2. supremus Capuae magistratus, Liv.

Mědĭāte, Adv. *eszközösen, közbevetőleg*; mittelbarer Weise. Gloss.

Mědĭātĕnus, Adv. *felényire, felére, felében*; zur Hälfte. Mart. Cap.

Mědĭātĭo, ōnis, f. 3. *közbenjárás, kiesközülés*, die Darzwischentretung, Vermittelung. Gloss. 2) *felezés a' számvetésben*; das Halbiren in der Arithmetik. Idem.

Mědĭātor, ōris, m. 3. *közbenjáró*; eine Mittelsperson, ein Mittler. Apul.

Mědĭātrix, īcis, f. 3. *közbenjáró (asszony, v. leány)*; eine Mittlerinn. Alcim. Avit.

Mědibĭlis, e, Adj. idem ac Medicabilis. Fest.

Mědĭca, ae, f. 1. *német lóhere fű, német lóher, burgundiai széna*; die Lucerne, das burgundische Heu. Colum. Plin. Medicago sativa L. 2) sc. malus, Varr. *tzitromfa*; ein Citronenbaum.

Mědĭcābĭlis, e, *orvosolható, gyogyítható*; heilbar. Ovid. 2) *orvosló, gyógyító, hasznos*; heilsam. Colum.

Mědĭcābĭlĭter, Adv. *orvosolhatóan, gyógyíthatóan, hasznosan*; heilend, heilsam. Pallad.

Mědĭcābŭlum, i, n. 2. *gyógyítóhely*; ein Ort, wo man heilet. Apul. 2) *orvosiszer*; ein Arzneymittel. Idem.

Mědĭcāmen, ĭnis, n. 3. *orvosság, orvosiszer*; eine Arzney. Plin. 2) *kürtsiganedn*; der Saft der Purpurschnecke. Idem. 3) *kenet, kenőts, kendőzet, dbrdzatfesték, pirosító*; eine Salbe, Schminke. Colum.

Mědĭcāmentārĭus, ĭi, m. 2. *orvos, orvos doktor, doktor*; ein Arzt. Gloss. 2) *patikdrius*; ein Apotheker. Plin. 3) *méreghkészítő, v. keverő*; ein Giftmischer. JCt. 4) Adj. *orvossághozvaló, v. tartozó*; zur Arzney dienlich. Plin.

Mědĭcāmentōsus, a, um, e. gr. aqua, Vitr, *orvoslóerejű*; Arzneykräfte habend. Comp. -ior, Cato.

Mědĭcāmentum, i, n. 2. *orvosság, orvosiszer*: eine Arzney, ein Arzneymittel. Cic. 2) *méreg*; das Gift. e. gr. praesentaneum, Plin. Varr. *haldlos méreg*; ein tödtliches Gift. 3) *kendőzet, kendőző, dbrdzatfesto, pirosító*; eine Schminke. Medicamentum fucati ruboris, Cic.

Mědĭcāster, stri, m. 2. *rossz orvos, v. doktor*; ein schlechter Arzt. Gloss.

Mědĭcātĭo, ōnis, f. 3. (medicor) *orvoslás, gyógyítás*; die Heilung. Colum.

Mědĭcātor, ōris, m. 3. *orvos, orvosdoktor, doktor*; der Arzt. Tertull. Sidon.

Mědĭcātus, a, um, *meggyógyított, megorvoslott*; geheilt, curirt. 2) *orvossággal elegyített*; mit Arzney vermengt. 3) medicati fontes, Plin. *dsványos, v. egészséges források, v. kútfők*; Gesundbrunnen. 4) res medicatissima, Plin. *gyógyító erejű, gyógyító, v. orvosló erővel bíró*; mit einer heilenden Kraft versehen. 5) e. gr. somnus, Ovid. *orvosság, v. orvosiszer által szerzett, véghez vitt, v. tett*; durch Arzney zuwege gebracht. 6) *megmérgezett, méreggel megkent, v. kent*; vergif-

Digitized by Google

tet. Tela medicata veneno, Sil. Superl. -issimus, Plin.

Mědĭcātus, us, m. 4. *orvoslás*; die Heilung. Ovid. 2) *szemfényvesztő, v. igéző eszköz*; ein Zaubermittel. Idem.

Mědĭcīna, ae, f. 1. *orvosság, orvosi szer*; die Arzney, Arzneymittel. Medicinam adhibere, Cic. *orvossággal látni valamihez*; Mittel anwenden. 2) Trop. *gyógyító szer v. eszköz, segítő eszköz*; das Mittel, Hülfsmittel, Heilungsmittel. Exspectare medicinam temporis, Cic. Principiis obsta sero medicina paratur, quum mala per longas invaluere moras, Prov. 3) Medicina, scil. ars, *orvositudomány, doktorság*; die Arzneykunde, Heilkunde. Medicinam exercere, Cic. v. factitare, Quint. *orvositudományt gyakorolni, gyógyítni*; die Arzneykunde ausüben, curiren. 4) *seborvos, v. borbélymühely*; eine Officin der Wundärzte. Quaerere aliquem per medicinas per tonstrinas, Plaut.

Mědĭcīnālis, e, *orvosi, orvossághoz illető, orvossághoz való*; zur Arzney gehörig. 2) *orvosi, orvost illető*; den Arzt betreffend.

Mědĭcīnus, a, um, *orvossághoz, vagy orvoslást illető*; die Arzney oder die Heilung betreffend. Cic.

Mědĭco, āvi, ātum, āre, 1. *gyógyítni*; heilen. Colum. 2) Trop. *megorvosolni, orvosolni, jobbítni, megjobbítni valami által valamit*; heilen, verbessern. Virg. — Capillos medicare, Ovid. *a' hajdt megfesteni, p. o. megfeketítni, 's a' t.* die Haare färben.

Mědĭcor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. alicui, Virg. aliquid. Plin. *meggyógyítni, megorvosolni valakit, valamit*; *segítni valakin, valamin*; heilen, helfen. Medicari sibi aliqua re, Ter. *magán valami módon segítni*; sich auf irgend eine Art helfen. 2) metui medicari, Plaut. *a' félelmét elvenni v. megorvosolni*; die Furcht benehmen.

Mědĭcōsus, a, um, *orvosi erejű*; *orvosságos*; zur Arzney dienlich. Cael.

Mědĭcus, a, um, (medeor) *orvosló, gyogyító*; heilend, heilsam, zum Heilen dienlich, medicinisch, die Heilung betreffend. Manus medica, Virg. ars medica, Ovid. *orvoslás, orvosló mesterség*; die Heilkunst.

Mědĭcus, i, m. 2. *orvos, gyógyító orvos, doktor*; ein Arzt. Cic. 2) *seborvos*, ein Wundarzt. Plaut

Mēdĭcus, a, um, *Médiai, Médiából való*; in oder aus Medien, dahin gehörig, Medisch. Plin.

Mēdĭdies, ēi, Obsol. pro: Meridies. Quint.

Mēdie, Adv. *középszerűen, meglehetősen*; mittelmäßig. Tacit.

Mēdĭĕtas, ātis, f. 3. *fél, fele valaminek*; die Hälfte. 2) *közép, közepe valaminek*; die Mitte. Cic.

Mēdĭlūnĭa, ae, f. 1. *félhód, első fertály*; der halbe Mond, das erste Viertel. Mart. Cap.

Mēdĭmnum, i, n. 2. Cic. et Mēdĭmnus, i, m. Nep. *egy római véku, vagy mérő*; ein Scheffel.

Mēdĭo, āre, 1. *kétfelé osztani, p. o. középen kettő vágni, 's a' t.* mitten von einander theilen, halbiren, mitten entzwey schneiden. Apic. 2) *fél lenni*; halb seyn. Pallad.

Mēdĭŏcrĭcŭlus, a, um, Dimin. a mediocris, Cato.

Mēdĭŏcris, e, *középszerű, meglehetős*; mittelmäßig, leidlich, ziemlich. Orator mediocris, Cic. 2) *középszerű, p. o. nagyságra nézve*; mittelmäßig, z. B. der Größe nach. Plaut.

Mēdĭŏcrĭtas, ātis, f. 3 *középszerűség*, die Mittelmäßigkeit, Mittelstraße, wenn weder zu viel noch zu wenig ist. Mediocritatem tenere, Cic. *a' középszerűséget megtartani*; die Mittelstraße gehen. 2) *középszerűsége, vagy tsekélysége valaminek*; die Mittelmäßigkeit, Geringfügigkeit. Mea mediocritas, Vellej. *én, az én tsekély személyem*; meine Wenigkeit.

Mēdĭŏcrĭter, Adv *középszerűen, középszerűmódon*; mittelmäßig, ziemlich mäßig, nicht sonderlich. Cic.

Mēdĭŏlānum, i, n. 2. *Mildnó, Májland*; Meyland in Italien. Mediolanensis, e, *Milánói, Májlandi*; in oder aus Meyland, dahin gehörig, Meyländisch. Cic.

Mēdĭŏxĭme (Medioxŭme), i, q. mediocriter, Varr.

Mēdĭŏxĭmus, vel Medioxŭmus, a, um, i. q. medius, *közép, középen lévő*; in der Mitte befindlich, der Mittelste. Plaut. 2) i. q. mediocris. Fest.

Digitized by Google

Mĕdĭtābundus, a, um, i. q. meditans. Justin.

Mĕdĭtāmen, ĭnis, n. 3. v. gr. belli, Sil. *rágondolás*; das Denken auf etwas.

Mĕdĭtāmentum, i, n. 2. v. gr. belli, Tac. *készület valamihez, gondokozás valami felől*; das Denken auf etwas, Zubereitung, Anstalt. 2) *gyakorlás*: das, worin man sich übt, Übung. Gell.

Mĕdĭtāte, Adv. *meggondolva*; mit Vorbedacht, bedächtig. Plaut.

Mĕdĭtātĭo, ōnis, f. 3. v. gr. mali, Cic. *gondolkozás valami felől, meggondolása valaminek*; das Nachdenken, die Überdenkung, Betrachtung. 2) v. gr. mortis, Cic. *szemeelőtt való forgatás, róla való gyakori gondolkozás*; das Vorausgenhaben, die Überdenkung. 3) *gyakorlás*; die Übung. Veget. 4) *megvizsgálás*; die Untersuchung. Caussa in meditatione vertatur, Cic.

Mĕdĭtātĭūncŭla, ae, f. 1. Dim. *rövid gondolkozás, vizsgálódás*; eine kleine oder kurze Betrachtung.

Mĕdĭtātor, ōris, m. 3. *gondolkozó valami felől*; der über etwas nachsinnt. Prud.

Mĕdĭtātus, us, m. 4. i. q. meditatio, Apul.

Mĕdĭterrānĕus, a, um, *szárazföldközi, földközi, földközépi*; mittelländisch, zwischen ettlichen Ländern gelegen. Mare mediterraneum; *a' középtenger*; das mittelländische Meer. 2) v. gr. urbs, Cic. *valamelly tartomány közepén fekvő, a' tengertől távollévő*; mitten im Lande gelegen. Caes.

Mĕdĭterrĕus, a, um, id. qu. mediterraneus.

Mĕdĭtor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. de aliqua re, Cic. etiam cum Accus. rem, Cic. *gondolkozni valamiről, meggondolni, gondolóra venni valamit*; nachdenken, nachsinnen, denken, überdenken. 2) secum meditari, Cic. *magába meggondolni, vagy elgondolni valamit*; bey sich überlegen, bedenken. Cic. 3. v. gr. aliquid, Plaut. in aliquid, Virg. versus, Hor. *gondolkozni valami felől, valamin törni a' fejét*; auf etwas sinnen oder denken, worauf umgehen. 4) aliquid v. rem, Cic. *valamire szándékozni, feltenni magába valamit, t. i. végrehajtani*; auf etwas sinnen, um es zu verrichten, sich etwas vornehmen; fugam meditatur, Cic. Adversus aliquem aliquid meditari, Cic.

Mĕdĭtrīna dea, *gyógyító istenasszony*; Heilungsgöttinn. Fest.

Mĕdĭtullĭum, ĭi, n. 2. (medius) *közép, közepe valaminek*; die Mitte. Apul.

Mĕdĭum, ĭi, n. 2. *eszköz valamire*; das Mittel. Media adhibere, Pallad. *az eszközöket elővenni, ráfordítni valamire*; Mittel anwenden. 2) *fél, fele valaminek*; die Hälfte. 3) *középpont*; der Mittelpunct. Geometr. 4) medio tutissimus ibis, Ovid. Prov. *tartsd meg az arany középszerűséget*; die Mittelstraße ist die beste. — Vide etiam: Medius, a, um

Mĕdĭus, a, um, *középső, közbülső, középen lévő*; in der Mitte befindlich, der Mittelste, was in der Mitte ist. Medio in foro, Cic. *a' piatz közepén*; mitten auf dem Markte. Medio tempore, Just. v. medio temporis, Tac. *időközben, fél idején, fele idején*; in der Zwischenzeit: medius annus; *fél esztendő*; das halbe Jahr; medius dies, Virg. *dél*; Mittag. In media potione, Cic. *az ivás közben, az ivás közepette*; mitten im Trinken. Medium ferire, Cic. *a' közepét találni vagy eltalálni*; den Mittelpunkt treffen. Medio aedium, Liv. *a' ház közepén, benn a' házban*; mitten im Hause. — In medio, Cic. *közönséges helyen, mindenek előtt*; vor Jedermann, öffentlich im Publico. Palma in medio est posita, Ter. *mindennek szabad a' jutalom elnyeréséért küszködni*; es ist jedem erlaubt, um den Preis zu ringen. Crimen in medio erit, Liv. *nyilvánvaló lészen a' gonoszság*; das Verbrechen wird offenbar seyn. — In medio relinquere, Cic. *nem dönteni el a' dolgot, hanem a' közönség v publicum mégítélésére hagyni, v. bízni*; etwas dem Publico überlassen, etwas unentschieden lassen. Proferre in medium, Cic. *közönségessé tenni*; bekannt machen. Consulere in medium, Virg. et. Liv. *a' közönség javáról gondoskodni, a' közjótt tenni valamit*; für das gemeine Beste oder für Alle sorgen. Verba de medio, *közönséges mindenek szájában forgó beszéd*; Worte aus dem Publico, gewöhnliche bekannte Worte. Rece-

Digitized by Google

dere de medio, Cic. *elmenni a' közönség elől*; fort gehen. E medio excedere vel abire, Ter. *meghalni, a' világból elköltözni*; aus der Welt gehen, ſterben. 2) *fél, fele valaminek*; halb. Varr. 3) *középszerű, közönséges, nem derék*; mittelmäßig, nicht ſonderlich, gemein, ordinär. Cic. 4) *középszerű, a' középszerűséget v. középutat tartó*; mittelmäßig, die Mittelſtraße haltend. — — Aetas mediocris, v. aetatis mediocris, Cic. *középidő, közép idejű*; die mittleren Jahre, weder jung, noch zu alt, von mittleren Jahren. 5) v. gr. vocabulum, Gell. *kétértelmű*; zweydeutig. 6) *egyik részhez nagy félhez sem hajló, különöző, résztnemvevő*; neutral, antheillos, unparteyiſch.

Mědo, ōnis, v. 3. *méhser*; das Meth, Honigwaſſer, Gloss.

Mědŏăcus, i, m. 2. *Brenta vize Tyrolban*; der Fluß Brenta in Tyrol. Geogr.

Mědon, tis, m. 3. Nom. pr. filii Codri regis Atheniensium, primi Archontis, post pulsos reges. Ejus posteri Medontidae nominati. Vellej.

Mědŭāna, ae, f. 1. urbs Galliae, hodie: Bayonne.

Mědulla, ae, f. 1. *velő, p. o. a' tsontokban, bél, a' fákban, plántákban, gyümöltsökben, p. o. dióbon*; das Mark, z. B. in Knochen, in Pflanzen und Gewächſen, der Kern. Frumenta candidiorem medullam reddunt, i. e. farinam, Plin. nuces sine medulla, Petr. 2) Haerere in alicujus medullis Cic. *valaki elótt nagy kedvességben, v. szeretetben lenni*; einem gar zu lieb ſeyn. 3) e. gr. svadae, Cic. *igen nagy élhesenszóllással biró ember*; ein ſehr beredter Menſch. 4) *java valaminek*; das Beſte. e. gr. mellis, Plin. *legjobb méz*; der beſte Honig.

Mědullāris, e. *velős, velővel tellyes*; mas voll Mark iſt. 2) e. gr. dolor, Apul. *belső, belőllévő*; im Innerſten.

Mědullātus, a, um, *kövér, velős*; fett, voll Mark. Medullati artus, Apul. *kövér tagok*; fette Glieder.

Mědullĭtus, Adv. e. gr. amare, Plaut. *belsőképen, szivből*; innig, herzlich.

Mědullo, āvi, ātum, āre, 1. *velővel meg, v. bétölteni*; mit Mark erfüllen. Apul.

Mědullōsus, a, um, i. q. Medullatus. Cels.

Mědullŭla, ae, f. 1. Dim. *velőtske*; ein wenig Mark. Catull.

Mēdus, a, um, *Médiai, Médiából, v. odavaló*; in oder aus Medien, Mediſch. Virg. Hor. Medi, incolae Mediae. Hor.

Mēdus, i, m. 2. fluvius Persiae. Curt. 2) filius Medeae, tragoedia Pacuvii, Cic.

Mēdūsa, ae, f. 1. filia Phorci, venefica insignis. Medusaeus equus, Ovid. i. e. Pegasus. Medusaeus fons, Idem. i. e. Hippocrene.

Mĕgăbyzi, ōrum, m. plur. Dianae sacerdotes, quos Eunuchos esse oportebat. Plin. 2) Prov. *puha, v. elpuhult emberek*; weichliche Leute. Justin.

Mĕgaera, ae, f. 1. una ex tribus Furiis, Virg.

Mĕgalensis, e, *Cybele istenaszszonyt illető*; die Göttinn Cybele betreffend. Hinc: Megalensia sacra, Plin. v. saltim: Megalensia, Cic. festa Cybeles, mense Aprili cum multis solennitatibus, praeprimis comoediis in Palatio peragi solita. Ludi Megalenses, Gell. 2) haec festa concernens. Purpura Megalensia, Mart. i. e. quibus Praetor in his festis vestitus erat.

Mĕgălēsĭăcus, a, um, comoedias Megalenses concernens. Juv.

Mĕgălēsĭus, a, um, i. q. Megalensis. Hinc: Megalesia, i. q. Megalensia, e. gr. Megalesia spectare, Cic. Megalesii ludi, Ovid. Ludi fuere, Megalesia adpellata, Liv. Megalesia facere, Cic.

Mĕgălium, ii, n. 2. unguentum certum, ab inventore Megallo sic dictum. Plin.

Mĕgălŏgrăphĭa, ae, f. 1. *nagyrafestés, mikor a' személyek és tárgyak nagyobbra festődnek, mint a' milyenek valósággal*; die Großmahlerey, wenn die Perſonen und Gegenſtände größer gemahlt werden, als ſie an ſich ſind. Vitr.

Mĕgălŏpŏlis, is, f. 3. urbs Arcadiae, locus natalis Polybii. Liv. Hinc. Megalopolitae, ārum, et Megalopolitani, Liv. incolae urbis ejusdem.

Mĕgăra, ae, f. 1. v. **Megăra**, ōrum,

Digitized by Google

n. s. pl. urbs Achajae, Cic. Liv. 2) urbs Siciliae, Liv. vocatur etiam Megaris, Cic.

Mĕgărĕĭus, a, um, Megareum concernens, e. gr. heros, Ovid. i. e. Hippomenes, filius Megarei. 2) urbem Megaram concernens. Stat.

Mĕgărensis, e, *Megardba, v. — ból való, Megarai*; in oder aus Megara, dahin gehörig. Plin.

Mĕgărĕus, a, um. i. q. Megarensis. e. gr. Euclides Megareus, Cic. 2) Megarea, Ovid. pro: Megara, urbe Siciliae, v. pro: Megarensia, sc. arva.

Mĕgăreus, ĕi, m. 2. filius Neptuni, pater Hippomenis. Ovid.

Mĕgărĭcus, a, um, i. q. Megareus, a, um, Cic. Megarici (sc. Philosophi), Cic. Euclidis discipuli.

Mĕgăris, ĭdis, f. 3. regio Graeciae. in qua Megara jacebat. 2) urbs Siciliae, alias: Megara, Cic.

Mĕgărus, a, um, i. q. Megaricus. Virg.

Mĕgistānes, um, m. pl. *országg nagyjai, mágnások, zászlós urak*; die Großen oder Magnaten eines Reichs. Tacit.

Mehercule, Mehercle, Mehercules, Adv. jur. valósággal! *Herculesre mondom, eskűszöm v. Hercules engem úgy segélljen*; fürwahr, beym Hercules.

Mĕĭo, ĕre, 3. *hugyozni, vizelleni, pisálni, peselni*; harnen, pissen. Mart. 2) de concubitu, e. gr. mejat eadem, Horat. pro: concumbat cum eadem.

Mel, mellis, n. 3. *méz*; der Honig. e. gr. silvestre, Plin. *vadméz*; wilder Honig. 2) *valami kedves dolog. a' mi igen kedves, v. betses az ember előtt*; etwas was einem sehr lieb ist. Mel meum, Plaut. *kedvesem, kintsem, szivem, angyalom!* meine Liebste.

Mĕla, ae, f. 1. *sebmérővas*; die Sonde. Chirur. 2) fluvius Italiae, Virg. 3) m. cognomen, e. gr. Pomponius Mela.

Mĕlaenāĕtos, vide: Melanaetos.

Mĕlamphyllon, v. um, i, n. 2. *barts neme, fű*; eine Art der Pflanze Bärenklau. Plin.

Mĕlampŏdĭon, i, n. 2. *fekete húnyor, v. prűszszentőgyökér*; die schwarze Nieswurz. Plin.

Melămprāsĭon, ĭi, n. 2. *fekete pemetfű*; schwarzer Andorn. Plin.

Mĕlampsythĭum, ĭi, n. 2. *fekete málozsabor*; schwarzer Rosinenwein. Plin.

2) *fekete húnyor neme*; eine Art der schwarzen Nieswurz. Idem.

Mĕlampus, ŏdis, m. 3. medicus, et vates celebris, filius Amythaonis. Virg. 2) canis Actaeonis, Ovid.

Mĕlāmpyrum, i, n. 2. *tsormolya, tsermolya*; der Wachtelweitzen. Melampyrum arvense, L.

Mĕlănaĕtos, i, m. 2 *fekete sas, kis nemű sas*; Schwarzadler, eine kleine Art der Adler. (Falco Aquila L.) Plin.

Mĕlānchaĕtes, ae, m. 1. *feketebolyhos kutya*; ein schwarzzottichter Hund. Ovid.

Mĕlānchlaēni, ōrum, m. 2. plur. populus Scythiae, de atro vestitu sic dictus. Plin.

Mĕlānchlaēnus, a, um, *fekete öltözetű, feketében öltözött*; schwarz gekleidet.

Mĕlanchŏlĭa, ae, f. 1. *fekete epe*: die schwarze Galle. 2) *búskomjság*; die Schwermuth, Melancholie. Cic. Melancholicus, a, um, *búskomoj*; melancholisch. Cic.

Mĕlancŏryphos, i, m. 2. i. q. Atricapilla. Plin.

Mĕlancrānis, is, f. 3. *feketebojhú, v. fejűkdka*; eine Binse mit schwarzen Kolben. Plin.

Mĕlandryum, i, n. 2. *bésózott tinhal darab*; ein Stück des eingesalzenen Thunfisches Plin.

Mĕlānes, um, m. pl. montes nigri, juxta deserta Arabiae. Hodie Mons Sinai, S. Catharinae.

Mĕlănĭa, ae, f. 1. *feketeség, fekete folt a' börön*; die Schwärze, ein schwarzer Fleck auf der Haut. Plin.

Mĕlănĭon, ŏnis, m. 3. Nom. prop. misogyni, v. inimici feminarum. Hinc. Prov. Melanione castior, i. e. misogynus. Erasm.

Mĕlanspermon, i, n. 2. *kandilla*; der Schwarzkümmel. Plin.

Mĕlantĕrĭa, ae, f. 1. *vargafeketitő*; die Schusterschwärze. Scrib. Larg.

Mĕlanthĕmon, i, n. 2. i. q. anthemis.

Mĕlanthĕus, a, um, *Melánthust illető, Melánthusi*; den Melanthus betreffend, Melanthisch. Ovid.

Mĕlanthĭum, ĭi, n. 2. i. q. Melanspermon. Plin.

Mĕlanthĭus, ĭi, m. 2. pastor caprarum Ulyssis. Ovid. 2) nom. propr. pictoris. Plin.

Digitized by Google

Mélantho, ūs, f. 4. nympha marina, filia Deucalionis, Ovid.

Mélanthum, i, n. 2. i. q. mélanthium, Seren. Samm.

Mélanthus, i, m. 2. fluvius Sarmatiae. Ovid.

Mélánūrus, i, m. 2. *sigér, sügérhal*; der Kaulbarſch. Ovid.

Mélápium, ii, n. 2. *körtvélyforma alma*; eine Art Äpfel, die Ähnlichkeit mit den Birnen haben. Plin.

Mélas, ānis, v. ānos, m. 3. *feketefólt a' bőrön, v. testen*; ein ſchwarzer Flecken der Haut. Cels.

Mélāspērmon, ii, n. 2. i. q. Melanspermon. Plin.

Meldi, ōrum, v. Meldae, ārum, plur. populus Galliae Celticae. Caes.

Méle, plur. pro Melea, *versek, verszetek, énekek, dalok*; Gedichte, Geſänge, Lieder. Cygnea mele, Lucr. *hattyúének*; der Schwanengeſang.

Mélěāger, i, m. 2. filius Oenei, regis Calydoniae. Ovid.

Mélěāgrēus, a, um, *Meleágeri*; Meleagriſch. Lucan.

Mélěāgris, īdis, f. 3. *Indiai tyúk, v. tik*; ein indiſches Huhn. Plin.

Mélěāgrius, a, um, i. q. Meleagrus. Stat.

Mélěāgrus, i, m. 2. i. q. Meleager. Hinc: Meleagrides, um, f. plur. filiae Oenei.

Méles, ētis, m. 3. fluvius Joniae. Plin.

Méles, (Maeles) v. Mélis, (Maelis), is, f. 3. *borz*; ein Dachs. Plin. (Meles Taxus, L.) 2) *süldiszno, sündiszno, tövises, v. tüskésdiszno*; ein Igel. (Hystrix Erinaceus. L.)

Mélēsigēnes, is, m. 3. cognomen Homeri, Plin.

Mélétēus (—aeus), a, um, *Homérusi*; Homeriſch. Tertull.

Mélíbōcus, i, m. 2. regio et mons in Hassia (Katzenelbogen). 2) *harts nevű bértzeknek egy része*; der Brockesberg auf dem Harzwalde. Geogr.

Mélíboeus, ae, f. 1. urbs Thessaliae. Liv. Hinc. Meliboeus, a, um, *Meliboeusi*; Melibōiſch.

Mélica, ae, f. 1. *kukoritza, tengeri, mdlé, törökbúza*; türkiſcher Weizen. Botan.

Mélicēmbăles, et Mélicembali, *tengeritsigák*; Meerſchnecken. Plin.

Mélícēra, ae, f. 1. *mézhez hasonló genyetsséggel tellyes fekély v. kelés*; eine Gattung der Geſchwüren mit Eiter, dem Honige gleich. Cels.

Mélicēris, īdis, f. 3. i. q. Melicerus. Plin.

Mélicerta, v. Mélicertes, ae, m. 1. deus marinus Palaemon. Ovid.

Mélichlōros, i, m. 2. *bizonyos drágakő*; ein gewiſſer Edelſtein. Plin.

Mélichros, ōtos, m 3. *mézszínű drágakő*; ein Edelſtein, welcher wie Honig ausſieht. Plin.

Mélichrysos, i, m. 2. *mézsárgaságú krizolit, drágakő*; ein Edelſtein, honiggelber Chryſolith. Plin.

Mélicrātum, i, n. 2. *méhser*; der Meth. Veget.

Mélicus, a, um, *muzsikai*; muſikaliſch. Hinc: poëta melicus, Gell. *lantos poéta, v. versköltő*; ein lyriſcher Dichter.

Mélicus, a, um, pro: Medicus, *Médiai*; Mediſch. Varr. Colum.

Mélíe, es, f. 1. nympha Bithyniae. Ovid.

Mélílōtos, v. —us, i, f. et Melilotum, v. — um, i, n. 2. *dutkóró, veres komótyú*, die Melilote, eine Art Steinklee. Plin. (Trifolium Melilotus, L.)

Mélimēli, vide: Melomeli.

Mélímēlum, i, n. 2. *mézalma*; ein Honigapfel. Varr.

Melínus, a, um, *borzból való, borz*, vom Dachſe. Hinc: Melina, ae, f. 1. *borz, v. borzbör tarisznya*; ein Beutel vom Felle eines Dachſen. Plaut.

Mélínus, a, um, *birsalmdbólvaló, birsalma*; von Quitten. Plin.

Mélínus, a, um, ex insula Melos. Hinc: Melinum, i, n. 2. a) *méhfű*; die Meliſſe. Varr. b) *fejér festék, kendőző*; weiße Farbe, Schminke. Plin. c) *birsalmaolaj*; ein Quittenöhl. Idem.

Mélínus, a, um, (mel) *sdrga, mézszínű*; gelb, wachsgelb. Melina, ae, f. 1. *méhser*; der Meth. Plaut.

Mélior, m. et f. melius, n. melioris, Comp. a bonus, *jobb*; beſſer.

Méliorátio, ōnis, f. 3. *megjobbítds, megigazítds*; eine Verbeſſerung. Cod. Just.

Méliōresco, ĕre, 3. *megjobbúlni*; beſſer werden. Colum.

Méliōro, āre, 1. *megjobbítni, megigazítni*; verbeſſern. Pand.

Mélíphyllum, i, n. 2. i. q. Melisphyllum.

Digitized by Google

Melis, vide: Meles.

Mĕlisphyllum, i, n. 2. *méhfű*; die Melisse, das Bienenkraut.

Mĕlissa, ae, f. 1. filia Melissi, soror Amaltheae. Lact.

Mĕlissŏphyllon, i, vide: Melisphyllum.

Mĕlissus, i, v. Melisseus, ei, m. 2. rex Cretae. Lact. 2) nomen grammatici. Svet.

Mĕlĭta, ae, v. Mĕlĭte, es, f. 1. insula inter Siciliam et Africam, hodie: Malta. Cic. 2) insula prope Dalmatiam, hodie: Meleda. Plin. 3) nympha marina. Virg.

Mĕlĭtaeus, a, um, ex insula Dalmatiae Melita.

Mĕlĭtensis, e, ex insula Malta. Cic.

Mĕlītes, ae, m. 1. i. q. Melitis.

Mĕlītēsĭus, a, um, i. q. Melitensis, Grat.

Mĕlītis, ĭdis, f. 3. *birsalmaszínű drágakő*; ein quittenfärbiger Edelstein. Plin.

Mĕlītītes, ae, m. 1. *méhser*; der Meth. Plin. 2) *mézkő*; ein Honigstein Idem.

Mĕlittaena, ae, f. 1. i. q. melisphyllum, Plin.

Mĕlittŏtrŏphēum, ēi, et Melittotrophium, ii, n. 2. *méhes, méheshdz*; ein Bienenhaus. Varr.

Mĕlitŏurgus, i, m. 2. *méhész*; ein Bienenwärter, der Honig bereitet. Plin.

Melium, ii, n. 2. *szúrós, szeges, v. tövises őrv a' kutyadnyakán*; ein stachlichtes Halsband der Hunde. Varr.

Melius, Adv. Comp. a bene (melior) *jobban*; besser. Melius est aegroto factum, Cic. 2) *hasznosabb*; nützlicher. 3) e. gr. emere, Svet. *olcsóbban*; wohlfeiler. 4) e. gr. vendere, Cic. *drágábban*; theurer.

Mĕliuscŭle, Adv. *valamivel jobban, jobbatskán*; etwas besser oder ziemlich wohl. 2) e. gr. bibere, Plaut. *valamivel többet*; etwas mehr.

Mĕliuscŭlus, a, um, Dim. *valamivel jobb, jobbatska*; ein wenig besser. Illa jam meliuscula est, Cic. *valamivel jobban, v. jobbatskán van*; sie befindet sich etwas besser.

Mĕlizōmum, i, n. 2. *mézlév*; eine Honigbrühe. Apic.

Mella, ae, f. 1. *mézesvíz*; das Honigwasser. Colum.

Mella, v. Mela, ae, f. 1, fluvius Italiae superioris, Virg.

Mellaceus, —ium, ii, n. 2. *főtt must*; ein gesottener Most. Non.

Mellāria, ae, f. 1. urbs Hispaniae, Mela. Hodie: Val de Vaca. Secundum alios: Fuente-ovejuna.

Mellārĭus, a, um, (mel) *mézhezvaló*; zum Honige gehörig. Plin.

Mellārĭus, ii, m. 2. *méhész, mézzelbdnó, méhtartó*; der Honig baut. Varr. Mellarium, Idem. *méhes, méheskert*; der Bienenstand.

Mellātĭo, ōnis, f. 3. *mézszüret, mézfolverés, mézszedés*; die Honigernte, Ausnehmung des Honigs. Colum.

Mellĕus, a, um, *mézből való, mézi, mézhez hasonló, édes mint a' méz*; von Honig, dem Honige gleich, süß wie Honig. 2) Trop. *méz édességű, kellemes, kedves*; Honigsüß, lieblich. Apul.

Mellĭcrātum, i, n. 2. *méhser*; der Meth. Fresn.

Mellĭcŭlus, a, um, *édes mint a' méz*; süß wie Honig. 2) Trop. Subst. Melliculum; *édesem, szívem, lelkem, angyalkám*; mein Liebchen, mein Engelchen. Plaut.

Mellĭfer, a, um, e. gr. apis, Ovid. *mézhozó, mézhordó*; Honig tragend, bringend.

Mellĭfex, ĭcis, m. 3, *méhész, mézzelbdnő, méhtartó*; ein Honigbauer. Colum.

Mellĭfĭcĭum, ii, n. 2. *méztsinálás, mézgyűjtés*; das Honigmachen, der Honigbau. Varr.

Mellĭfĭco, āre, 1. *mézet tsinálni, v. gyűjteni*; Honig machen. Plin.

Mellĭfĭcus, a, um, *méztsináló, méztsináláshozvaló, v. tartozó*; Honig machend, oder zum Honigmachen dienlich. Colum.

Mellĭflŭens, ntis, c. 3. *a' kinek olly édesen foly a' szájából a' beszéd, mint a' méz, kedves, v. kellemes beszédű*; einer, aus dessen Munde die Rede so süß wie Honig fließt, lieblich redend. Auson.

Mellĭflŭus, a, um, e. gr. oratio; *mézformán folyó*; Honig fließend. Avien.

Mellĭgĕnus, a, um, *méz nemű, méztől*; honigartig. Plin.

Mellīgo, ĭnis, f. 3. *nedv, v. nedvesség, mellyet méztsinálásra szívnak a' virágokból a' méhek*; der Saft von Blumen oder Blüthen, den die Bie-

Digitized by Google

nen saugen, um Honig zu machen. Plin. 2) *éretlen gyümölcs kisajtólt leve*; der Saft, welcher aus den unreifen Früchten ausgepreßt wird. Idem.

Mellilus, a, um, Dim. *édes, v. édesetske, mint a' méz, mézédességû*; aus Honig, Honigsüß. Mea mellilla, Plaut. *édeském, mézesbábotskám*; mein Honigpüppchen.

Mellinia, ae, f. 1. *édesség, kedvesség, kellemesség*: die Süßigkeit, Lieblichkeit. Plaut.

Mellitulus, a, um, Dim. *édesetske, mézédességû, kedves, kellemes*; honigsüß, lieblich. Mea mellitula, Apul. *mézesbábotskám, édeském*; mein Honigpüppchen.

Mellitus, a, um *édes, mézédességû*; süß, Honigsüß. 2) *mézzel tsindált, mézes*; mit Honig eingemacht. e. gr. placenta, Hor. *mézes pogátsa*; ein Honigkuchen. 3) Trop. e. gr. puer, Cic. *kedves, kellemetes*; lieblich. Superl. mellitissimus, Apul.

Mellóna, v. Mellónia, ae, f. 1. dea mellificii. August. Arnob.

Mellóproximus, i, m. 2. qui proximus erat proximo scriniorum. Cod. Just.

Mellósus, a, um, e. gr. dulcedo, Coel. Aur. *mézes, mézlett, mézzel tellyes*; voll Honig, honigähnlich.

Mélo, ónis, m. 3. *Nilus vize*; der Nil. Auson.

Mélo, ónis, m. 3. *dinnye, v. apró nemü dinnye*; die Melone oder die kleinere Art davon. Pallad. 2) *úritök, koronástök*: die Pfebe. Idem.

Mélóbósis, is, f. 3. nympha, filia Oceani.

Mélócábus, i, f. 2. urbs Franconiae. Alias Coburgum. Geogr.

Mélócárdus, i, m. 2. *hézagyökér (furkasalma)*; die Osterlucey. Aristolochia, L.

Mélódes, i, m. 3. *kellemes, v. kellemetes énekes, v. énekló*; ein angenehmer Sänger. Sidon.

Mélódia, ae, f. 1. *kellemes, v. kedves ének*; angenehmer Gesang. Mart. Cap.

Mélódus, a, um. *kellemesen, v. kellemetesen énekló*; lieblich singend, melodisch. Prud.

Mélófólium, ii, n. 2. *alma, mellynek óldala mellett egy levél van*; ein Apfel mit einem Blatte an der Seite. Plin.

Mélómeli, is, n. 3. *birsalmalikt árium birsalmasajt*; eine Quittenlattwerge. Colum.

Mélópépo, ónis, m. 3. *dinnye ¢* ein Melone. Plin. 2) *úritök, koronástök*; eine Pfebe. Idem.

Mélóphórus, i, m. 2. satelles regum Persiae, baculo mala aurea portans. Hist.

Mélos, n. Indecl. *ének*; der Gesang. Hor. Not. Plur. mele, Luer. masc. e. gr. quosdam melos, Cato. Acc. melum, Pacuv.

Mélos, v. —us, i, f. 2. insula maris Aegaei.

Mélóta, ae, et Melóte, es, f. 1. *juhbör, mellyen a' gyapja rajta van*; Schaffell mit der Wolle. Virg. Interp.

Mélóthron, i, n. 2. i. q. vitis alba. Plin.

Melpómène, es f. 1. Musarum una, Musa tragicae artis poeticae. Hor.

Mélus, i, m. .. i. q. Melos, n. Indecl. Cato.

Membrána, ae, f. 1. (membrum) *rékony, v. gyenge bórötske, hártya*; ein zartes Häutchen. Ovid. 2) *pergamen*; ein Pergament. Plin. 3) *régi írott könyvek*; alte geschriebene Bücher. Cic. 4) *kígyóbór*; ein Schlangenbalg. Plin. 5) e. gr. ligni, Idem. *fa belsó vékony héjja, v. hártyája*; die zarte Rinde im Holze.

Membránácéus, a, um, *bórböl, v. hártyából álló, bör, hártya*; häutig, aus einer Haut bestehend. Plin. 2) *bórös, hártyás, bórhöz, v. hártyához hasonló*; häutig, einer Haut ähnlich. Ibid.

Membráneus, a, um, *pergamenbölvaló, pergamen*; aus Pergament. Pand. Codices membranei, Ulp.

Membránula, ae, f. 1. Dim. e. gr. oculi, Cels. *hártyátska*; ein Häutchen.

Membratim, Adv. *tagonként, darabról darabra*; gliederweise, von Stück zu Stück. e. gr. caedere, Plin. *darabokra vagdalni, eldarabolni*; in Stücke zerhauen. 2) incise et membratim dicere, Cic. *megszaggatva*; in abgebrochenen Sätzen.

Membrátúra, ae, f. 1. *forma, tagdlás, tagelrendelés, tagszerkesztetés*; die Gestalt, Einrichtung der Glieder. Vitr.

Membro, áre, 1. *tagonként formálni*,

Digitized by Google

v. alkatni; nach den Gliedern bilden. Caes.

Membrōsus, a, um, *a' kinek nagy tagjai vannak*; groß von Gliedern.

Membrum, i, n. 2. *tag, a' testben, testtag*; ein Glied des Leibes, ein Gliedmaß. 2) Trop. e. gr. domus, Cic. navis, Ovid, philosophiae, Cic. *darab, rész*; ein Theil.

Měmini, isse, Def. *emlékezni valamire, megemlékezni, tudni, jól tudni*; eingedenk seyn, sich erinnern, wissen, wohl wissen. Hoc memini me dicere, Ter. *emlékezem rá, hogy azt mondtam*; ich erinnere mich dieses gesagt zu haben. At saepe construitur etiam cum Perfecto, e. gr. ascendisse meminissem, Cic. 2) e. gr. alicujus rei, et de aliqua re Quint. *említni, megemlítni, emlékezni róla, emlékezetet tenni róla*; erwähnen. (MenoObs. pro: recordor.)

Memmĭădes, ae, m. 1. unus ex familia Memmia. Lucr.

Memmĭānus, a, um, *Memmiusi*; Memmisch. Cic.

Memmĭus, a, um, *Memmiusi*; Memmisch. 2) Subst. nomen familiae Romanae.

Memnon (Mennon), ŏnis, m. 3, rex Aethiopiae, Titoni et Aurorae filius.

Měmnŏnĭae, ārum, f. pl. aves Aethiopiae singulis annis Trojam venientes, et juxta Memnonis sepulcrum pugnam ineuntes. Solin.

Měmnŏnĭdes, um, f. pl. idem.

Měmnŏnĭus, a, um, *Memnontól eredt, Memnoni eredetű*; vom Memnon herstammend. Lucan. 2) e. gr. color, Ovid. *fekete szín*; die schwarze Farbe.

Mĕmor, ōris, o. 3. e. gr. beneficii, Cic. *megemlékező*; eingedenk. Memor et gratus, Cic. *hálaadatos*; dankbar. Memorem in bene meritos animum praestare, Cic. *hálaadatossággal viseltetni a' jóltévők erdnt*; sich gegen die Wohlthäter dankbar bezeigen. 2) *megjegyző, emlékezet, v. emlékezetőjétől szolgáló*; zum Denkmahle dienend. Imprimere memorem notam, Hor.

Mĕmŏrābĭlis, e, *említést érdemlő, a' mi megérdemli az előhozást, v. mondást*; was verdient gesagt zu werden. 2) *a' mit lehet hallani, hogy említnek*; hörbar. 3) *emlékezetre méltó, emlékezetes, nevezetes*; denkwürdig, merkwürdig. Cic. Comp. memorabilior. Liv.

Mĕmŏrāculum, i, n. 2. *emlékezetjel, emlékeztetőjel*; ein Denkmahl. Apul.

Mĕmŏrālis, e, i. q. memorialis, Arnob.

Mĕmŏrandus, a, um, i. q. Memorabilis.

Mĕmŏrātio, ōnis, f. 3. *említés, megemlítés, előhozás*; die Erwähnung. Corn. Gall.

Mĕmŏrātor, ōris, m. 3. *megemlítő, előhozó, elmondó, elbeszélő*; ein Erwähner, Erzähler. Prop.

Mĕmŏrātrix, īcis, f. 3. *megemlítő, előhozó, elmondó, el, v. előbeszélő (asszony, v. leány)*; eine Erwähnerinn, Erzählerinn. Val. Fl.

Mĕmŏrātus, us, m. 4. *említés, megemlítés, előhozás, beszéllés, el, v. előbeszéllés, elmondás*; die Erwähnung, Erzählung. Plaut. Tacit. Incredibile memoratu, Sallust.

Mĕmŏrātus, a, um, *megemlített, előhozott, el, v előbeszélt*; erwähnt, erzählt. 2) *emlékezetest nevezetes, híres*; denkwürdig, merkwürdig, berühmt. Comp. memoratior, Superl. memoratissimus, e. gr. scriptor, Gell.

Mĕmŏre, i. q. memoriter, Pompon.

Mĕmŏrĭa, ae, f. 1. *emlékeztetőerő, v. tehetség, emlékezet*; das Gedächtniß. Memoria comprehendere, complecti, v. tenere, et memoriae mandare, Cic. *eszében, v. emlékezetében tartani, észbe venni*; merken. 2) *emlékezés, megemlékezés valamire, emlékezet*; das Angedenken, die Erinnerung. In memoriam alicujus redire; *emlékezni*; sich erinnern, sich besinnen. Post hominum memoriam, Cic. *a' mennyire az emberek emlékezhetnek*; bey Menschen gedenken. Memoriam rei deponere, Cic. *elfelejteni*: vergessen. 2) e. gr. patrum, Svet. *atyánk idejében*; zu der Väter Zeit. Usque ad hanc memoriam, Liv. *a' mdi időkig*; bis zu unsern Zeiten. 3) memoriam vitae alicujus componere, Svet. *valaki életét leírni*; eines Leben beschreiben. 4) traditum est et proditum memoriae, Cic. *emlékezetben hagyódott, feljegyeztetett*; es ist aufgezeichnet worden. 5) *emlékezetjel, emlék*: ein Denkmahl. Exstat memoria, sunt tabulae publicae, Cic. 6) *említett dolog*; etwas was man erwähnt hat. At mihi repetenda est veteris cu-

Digitized by Google

jeadam memoriae recordatio, Idem. 7) ex memoria repetere, Cic. *könyvnélkül mondani*, *v. elmondani*; auswendig herſagen. 8) *hír*, *tudósítás*, *história*; eine Geſchichte Nachricht. De Magonis interitu duplex memoria est, Nep. 9) dea memoriae, Hist. 10) *koporsóké*, *sírjel*; ein Grabmahl. JCt.

Mĕmŏrĭae, ārum, f. pl. *emlékezetes dolgok*; Denkwürdigkeiten. (Memoires) Gell.

Mĕmŏrĭālis, e, *emlékeztető*, *elmeségítő*; dem Gedächtniſſe oder Andenken dienend. e. gr. libellus, Suet. v. solum: memorialis, sc. liber, Pand. *mindennapi jegyzőkönyv*, *naplókönyv*; ein Tagebuch, Journal. 2) Subst. *számadásjegyző*; ein Buchhalter. JCt.

Mĕmŏrĭŏla, ae, f. 1. Dim. *kis emlékezetető*; ein kleines Gedächtniß. Memoriola vacillare, Cic. *nem igen emlékezni valamire*; etwas nicht mehr recht wiſſen.

Mĕmŏrĭter, Adv. e. gr. respondere, Cic. orationem habere, Idem. *könyv nélkül*; auswendig.

Mĕmŏro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. rem, de re, Cic. *említni*, *említést tenni*, *jelenteni*, *elbeszéllni*, *elmondani*, *előszámlálni*; erwähnen, erzählen, melden, herſagen. Memora mihi nomen, Plaut. i. e. dic. Incredibile memoratu est, Sallust. *el nem hinné az ember*, *ha mondanák*, *hihetetlen dolog*; es iſt unglaublich zu ſagen. Memorant, Fest. *azt*, *v. úgy mondják*, *v. beszéllik*, *az a' hírre*; man erzählt. 2) *nevezni*, *hívni*; nennen. Oceanum coeli terraeque filium memorare, Cic. 3) *könyv nélkül tanúlni*; auswendig lernen. Gloss.

Memphis, is, et idos, v. idis, f. 3. urbs Aegypti. Ovid. 2) Memphiticus, a, um, *Memphisi*, *Égyiptomi*; Memphiſch, Memphitiſ, Ägyptiſch. 3) Memphitis, dis, f. idem. e. gr. vacca, i. e. Jo. Ovid.

Mĕmphītes, ae, m. 1. *Égyiptomi férfi*; ein Ägyptier. Memphitis, idis, f. 3. *Égyiptomi asszszony*, *v. ledny*; eine Ägyptierinn.

Men, v. Menen, vide Menenius.

Mĕna, ae, f. 1. dea, quae menstruis fluoribus praeesse putabatur, Cic. 2) *keringforma hal*; ein Fiſch gleich dem Hering. Idem.

Mĕnae, ārum, f. pl. urbs Siciliae. Hinc: Meneni, v. Menenii, Cic. et Menanini, Plin. incolae urbis ejusdem.

Mĕnaechmi, ōrum, m. pl. comoediae Plauti.

Mĕnălippe, es, v. Menalippa, ae, f. 1. soror Antiopae, Amazonum reginae. 2) tragoedia Accii. Cic.

Menalippus, i, m. 2. tragoedia Accii. Cic.

Mĕnander, v. Mĕnandros (—us), i, m. 2. princeps comoediarum scriptor Graecus. 2) servus Ciceronis.

Menanīni, vide: Menae.

Mĕnăpii, ōrum, m. pl. populus Galliae Belgicae, Caes. etiam: Menapi, Mart.

Menda, ae, f. 1. *hiba*, *p. o. a' testben*; ein Fehler, z. B. am Leibe. Ovid. 2) *hiba*, *p. o. az írásban*, *v. könyvben*; ein Fehler, z. B. im Schreiben oder in Büchern. Suet.

Mendācĭlŏquus, a, um, *hazugságot*, *v. nem igazat beszélő*, *hazug*, *hazudozó*; Lügen redend, lügenhaft. Plaut.

Mendācĭŏlum, i, n. 2. Dim. *kis hazugság*, *fillentés*; eine kleine Lüge. Cic.

Mendācĭtas, ātis, f. 3. *hazudás*, *hazudozás*; das Lügen, die Lügenhaftigkeit. Tertull.

Mendācĭter, Adv. *hazugan*, *hazugmódon*, *nem igazán*, *hamisan*; lügenhaft. Solin. Superl. mendacitissime, August. *a' leghazugabb módon*; am lügenhafteſten.

Mĕndācĭum, ĭi, n. 2. *hazugság*; eine Lüge, Unwahrheit. Cic. 2) *tsalárdság*; der Betrug. Solin.

Mendācĭuncŭlum, i, n. 2. i. q. Mendaciolum. Cic.

Mendax, ācis, o. 3. *hazug*, *hazudozó*; lügenhaft, lügneriſch. Homo mendax, v. solum: mendax, Cic. *hazug*; ein Lügner. 2) sui mendax mihi, Ovid. *megtsaltam magam magamat*; ich habe mich ſelbſt betrogen. 3) e. gr. forma, Idem. (*szépség*; die Schönheit) *tsalárd*, *tsalóka*, *mesterkézett*, *dmitó*; betrüglich, nachgeahmt. 4) e. gr. fundus, Petron. *termékетlen föld*; ein unfruchtbarer Boden. Comp. mendacior. Superl. mendacissimus. Plaut.

Digitized by Google

Mendae, es, f. 1. urbs Thraciae. Mela.
Mendes, ētis, f. 3. urbs Aegypti. Plin.
Mēndēsius, a, um, Mendesium, scil. unguentum; *Mendésumi drdga keuet*; eine köſtliche Salbe, die in Mendeſo gemacht wird. Plin.
Mēndēsum, i, n. 2. urbs Aegypti.
Mendīcābŭlum, i, n. 2. (mendico) *tsintalan kóldús*; ein muthwilliger Bettler. Plaut.
Mendīcābundus, a, um, *kóldúló*; bettelhaft, bettelnd. August.
Mendīcātio, ōnis, f. 3. *kóldúlás*; das Betteln, die Betteley. Sen.
Mendīce, Adv. *kóldús módon*, v. *módra*, *kóldúskodva*; bettelhaft, bettleriſch. Sen.
Mendīcimōnium, ii, n. 2. i. q. mendicitas. Laber.
Mendīcĭtas, ātis, f. 3. *kóldús*, v. *nyomorúlt élet*, *kóldúskodás*, *nagy szegénység*, *szükség*, v. *nyomorúság*; das Bettlerleben, Betteln, größte Armuth, Dürftigkeit. Cic. Ad mendicitatem se detrudere, Plaut. *kóldúsbotra juttatni magát*, v. *jutni*; ſich an den Bettelſtab bringen.
Mendīco, āvi, ātum, āre, 1. Mendīcor, ātus sum, āri, Dep. 1. *kóldúlni jdrni*; betteln, betteln gehen. Plaut. Juv. 2) *valamit kóldúlni*, *el*, v. *kikóldúlni*; um etwas betteln, erbetteln. Ovid. Mendicus a me malum, Plaut. *erővel meg akarod magad veretni*, v. *botoztatni*; du willſt mit Gewalt geſchlagen ſeyn.
Mendīcŭla, ae, f. 1. *kóldúsruha*; ein Bettlerskleid. Plaut.
Mendīcus, a, um, *kóldúshozvaló*, *kóldúsi*, *kóldús*, *igen szegény*, *nyomorúlt*; bettleriſch, ſehr dürftig, armſelig. 2) v. gr. instrumentum, Cic. *rossza szerszám*; ein ſchlechtes Werkzeug. Superl. mendicissimus, Cic.
Mendicus, i, m. 2. *kóldús*; ein Bettler. Mendici pera non impletur, Prov. *soha sem telik meg*, *mindég üres*, *telhetetlen*, v. *feneketlen a' kóldús táskája*; der Bettelſack iſt bodenlos.
Mendōse, Adv. e. gr. scribere, Cic. *hibásan*, *hibával tellyesen*; voller Fehler, fehlerhaft. 2) e. gr. colligere, Pers. *hamisan*; falſch. Superl. mendosissime. Idem.
Mendōsus, a, um, *hibás*, *hibával tellyes*; voll Fehler, fehlerhaft. Plin. Ep. 2) e. gr. servus, Cic. *hibás*, *kibát tevő*; Fehler machend.
Mendum, i, n. 2. *hiba*, *hibázás*; ein Fehler, Irrthum. Cic.
Mēnēcles, is, m. 3. orator Alabandensis ex Asia. Cic.
Mēnēgrōda, ae, f. 1. *Münszter vdrosa*; die Stadt Münſter. Geogr.
Mēnēlāus, v. —os, i, m. 2. filius Atrei, frater Agamemnonis, et maritus Helenae, quam ab eo Paris rapuit. Hinc: Menelaëus, a, um, i. e. Menelaum concernens. Prop.
Mēnēlēus, i, m. 2. Nom. pr. Centauri.
Mēnēnĭānus, a, um, i. e. Menenium concernens. Lic.
Mēnēnĭus, ii, m. 2. et Menenia, ae, f. 1. nomen familiae Romanum. Hinc: Menenius, a, um, Cic.
Mēninx, ngis, f. 3. insula prope ad Africam. 2) *agyvelőhártya*; die Hirnhaut. Medic.
Mēnjppus, i, m. 2. Nom. pr. philosophi Cinici. Cic.
Mēnis, ĭdis, f. 3. *félhóld*, *melly rendszerént a' könyvek tzímlapján tziffrasdgúl volt*; ein halber Mond, der als Zierrath vor die Bücher geſetzt wurde. Menis libri, Auson. i. e. initium. Mēnīscus, i, m. id. qu. Lunula.
Memnon, Mennŏnis etc. vide: Memnon etc.
Mēnoetĭus, ii, m. 2. Nom. pr. patris Patrocli.
Mens, tis, f. 3. *ész*, *okosság*; der Verſtand, die Vernunft. Mentis compos, Cic. *a' ki jól eszén jár*, *eszén van*, *tudja mit tsinál*; wohl bey Sinnen, des Verſtandes mächtig. Inops mentis. Ovid. *esztelen*; ohne Verſtand, wahnſinnig. Mente comprehendere vel complecti, Cic. *megfogni ésszel*, *megérteni*; begreifen, faſſen. Quae tanta mente fiunt, Cic. *a' mellyek illy nagy okossággal vitetnek véghez*; was mit ſo viel Verſtand oder Überlegung ausgeführt wird. 2) *lélek és a' léleknek indulati*; die Seele, wohin auch die Affecten mit hingehören. Mens cingitur corpore externo. Cic. Mens perturbata, Cic. *indúlatos lélek*, v. *indulatoskodó lélek*; die Seele von Affecten hingeriſſen. 3) *elme*, *emlékezet*; das Gedächtniß. Dicenti mens effluit, Cic. *elfelejti a' beszédközben*, *mit akart mondani*; er verſe

gißt unter dem Reden was er hat sagen wollen. 4) *gondolat, vélekedés, érzés, indúlat*; die Meinung, der Gedanke, die Gesinnung. Mens omnibus una, Virg. *mindnyájoknak egy a' gondolatjok, egy gondolaton v. akaraton vannak*; sie sind alle einerley Meinung. 5) *szándék*; die Absicht: ea mente feci. Cic. 6) *bátorság, szív*; der Muth, Herz. Mentem dare alicui, Cic. *valakit valamire késztetni, neki bátoritni*; einem Muth zusprechen.

Mensa, ae, f. 1. *asztal*; der Tisch. 2) *ebédlő asztal*: der Tisch, Eßtisch, die Tafel. Apud mensam, Plaut. *asztalnál, t. i. ebédnél, ebéd felett, vatsoránál, 's a' t.* bey Tische, das ist: beym Essen. Accumbere mensae, et ad mensam, Plaut. *asztalhoz ülni*; zu Tische sitzen. 2) *étel, fogás ételek*; das Gericht. Mensa secunda, Ter. *tsemege*; der Nachtisch, das Confect. 3) *oltár*; der Altar. Cic. 4) *pénzváltó asztal, a' pénzváltóknál*; der Tisch der Wechsler, die Wechselbank. 5) pro: victus, cibus; *asztal, asztaltartás, ételleltartás*; die Kost. Alicui dare mensam, JCt. *valakit asztalon tartani*; einem die Kost geben.

Mensālis, e, *asztali*; den Tisch betreffend. Vinum mensale; *asztalibor*; Tischwein. Vopisc.

Mensārius, a, um, (mensa) *asztali, asztalt illető*; den Tisch betreffend.

Mensārius, ii, m. 2. *pénzváltó*; ein Wechsler, Banquier. Mensarii triumviri, Liv. vel quinqueviri, Liv. *a' Romai tanátsból kiválasztott három vagy öt személyek, kik a' Status adósságaira ügyeltek*; drey od. fünf vom Senate ernannte Personen (oder Wechsler) die das Schuldwesen oder die Regulirung der Bezahlung besorgen sollten.

Mensātim, Adv. *asztalonként*; tischweise, von Tisch zu Tisch. Juvenc.

Mensio, ōnis, f. 3. *mérés, megmérés*; das Messen, Abmessen. Cic.

Mensis, is, m. 3. *hónap, holdnap*; der Monath. Cic. Mense primo, Virg. *hónap elején*; zu Anfang des Monaths. 2) *hónapszám tisztúlás*; die monathliche Reinigung. Plin.

Mensor, ōris, m. 3 *mérő, a' ki valamit mér, v. megmér*; der etwas mißt oder abmißt, der Messer. Horat. 2) *földmérő*; ein Messer der Äcker, ein Feldmesser. Ovid. 3) *épitőmester*; ein Architect. Plin. Ep.

Menstrŭa, ōrum, pl. *hónapszám, hónapi tisztúlás*; die monathliche Reinigung.

Menstrŭālis, e, *hónapi, hónapos, hónaponkéntvaló*; monathlich, alle Monath geschehend. 2) *hónapszámos, t. i. asszony*; die monathliche Reinigung habend. Plaut.

Menstrŭo, āre, 1. *hónapi tisztúlásban lenni*; die monathliche Zeit haben. Pallad.

Menstrŭus, a, um, *hónaponként való, hónapos, hónapi*; monathlich, alle Monath geschehend. Cic. Purgatio menstrua, Cels. *hónapszám*; die monathliche Reinigung. 2) *hónapig tartó*; monathlich, einen Monath dauernd. Cic.

Mensŭla, ae, f. 1. Dim. *asztalka, asztalotska*; ein Tischlein Plaut.

Mensŭlārius, ii, m. 2. *pénzváltó*; ein Wechsler. Pandect.

Mensūra, ae, f. 1. (metior) *mérés*; das Messen. 2) *mérték, mellyel mérnek*; das Maß, womit oder wornach gemessen wird. Majore mensura reddere, i. e. acceptum, Cic. Mensuram rei facere, v. agere, Ovid. *valamit megmérni*; etwas messen.

Mensūrābilis, e, *megmérhető*; was sich messen läßt, meßbar. Prud.

Mensūrālis, e, *méréshez való*; zum Messen gehörig oder dienlich. Sicul. Fl.

Mensurālĭter, Adv. *mérték szerént, mérve*; durch das Maß. Hygin.

Mensurātĭo, ōnis, f. 3. *mérés, megmérés*; das Messen. Auct. de limit.

Mensūro, āre, 1. *mérni, megmérni*; messen. Veget.

Mensus, a, um, (Metior) *mért, megmért*; gemessen.

Mensus, us, m. 4. (metior) *mérés, megmérés*; das Messen. Apul.

Menta, ae, vide: mentha.

Mentăgra, ae, f. 1. *pattogzás, kihányás az ortzán, az ember állán, 's a' t.* eine Art Ausschlag am Kinne, Gesichte ꝛc. Plin.

Mentha, ae, f. 1. *ménta, fodormenta, 's a' t.* die Münze, Krausemünze. Plin.

Mentīgo, ĭnis, f. 3. *bárdnyrűh, v kosz*; ein gewisser Ausschlag oder Räude der Lämmer. Colum.

Digitized by Google

Mentio, ōnis, f. 3. (memini) cum Genit. v. gr. rei. Cic. plebis, Liv. *emlékezet valami felől, említés, megemlités, emlegetés*; die Erwähnung, Erinnerung, Meldung, das Reden von etwas. Mentionem facere rei, vel, de re aliqua, Cic. *emlíẗkezetet tenni valami felől, említni, megemlitni, v. emlegetni valamit*; Erwähnung von einer Sache thun, erwähnen, davon reden. Mentionem inferre, v. agitare, Liv. *megemlitni, előhozni, emlegetni*; Erwähnung thun, erwähnen.

Mentior, ītus sum, īri, 4. *hazudni, költeni*; lügen, erdichten. e. gr. ad aliquem, Gell. adversus et in aliquem; *valakiről hazudni, v. hazugságot mondani*; wieder einen lügen oder Lügen sagen. Ne mentiar; *hogy ne hazudjak, v. hogy azigazat megvalljam*; um die Wahrheit zu bekennen. Mentitus est regiae stirpis originem, Vell. Pat. *királyfinak adta ki magát hamisan, v. annak hazudta magát lenni*; er gab sich fälschlich für einen königlichen Prinzen aus. 2) *hazudni, az az magát meghazudni, szavát nem tartani, v. meg nem tartani, szavadnak embere nem lenni*; lügen, d. i. sein Wort nicht halten. 2) Trop. *hazudni, az az megtsalni, tsalni*; lügen, d. i. trügen, betrügen. Oculi mentiuntur, Cic. 4) *tettetni magát valaminek*; sich als etwas vorstellen. Mentitur amorem, Cic. *tetteti magát, mintha szeretne*; er stellt sich als liebte er mich. 5) *valami dolog, v. személy formájával birni, v. formáját venni fel, ahoz hasonló lenni, azt követni, v. majmolni*; die Gestalt einer Sache oder Person haben, oder annehmen, ähnlich seyn, nachahmen. Mentiris juvenem tinctis capillis, Mart. Mentiri aliquem facie aemula, Solin. *valakihez hasonlitni*; einem gleich sehen.

Mēntis, is, Obs. i. q. Mens. Enn.

Mēntissa, ae, f. 1. urbs Hispaniae. Liv.

Mēntītio, ōnis, f. 3. *hazugsdg*; das Lügen. Aut. ad Her.

Mēntītus, a, um, Act. *a' ki hazudik, v. hazudott*; der lügt oder gelogen hat. Cic. 2) Pass. *költött, a' mi hazugsdg, v. nem igaz*; erdichtet, erlogen. Cic. 3) *követett, majmolt, utánna tett, v. tsinált*; nachgemacht. Flacc.

Mento, ōnis, m. 3. (mentum) *nagy ajakú*; der ein großes Kinn hat. Arnob.

Mēntōus, ae, m. 1. *Duna, Dunavize*; der Donanfluß. Alias Ister, vel Danubius. Geogr.

Mentor, ōris, m. 3. statuarius celebris. Cic. 2) Ullyssis amicus, sub cujus figura Minerva Telemachum comitabatur. Hist. 3) i. q. moderator. Gloss.

Mentŏrĕus, a, um, Mentorem statuarium concernens. Prop.

Mentŭla, ae, f. 1. *férfiszeméremtest*; das männliche Glied. Catull.

Mentŭlātus, a, um, i. e. mentula praeditus: mentulatior, Priap. i. e. majori mentula praeditus. Mart.

Mentum, i, n. 2. *áll*; das Kinn. Columnam mento suffulsit suo, Plaut. *támaszál vetette a' kezét az álla ald*; er hat die Hand unter das Kinn gesetzt. 2) i. q. Commentum. Fest.

Mēnytron, i, n. 2. *követbér, postapénz*; das Bothenlohn. 2) *feladó bére*; der Lohn der Angeber. Apul.

Mĕo, āvi, ātum, āre, 1. *menni, járni*; gehen. 2) aquam nando meare, Plin. *úszni*; schwimmen. 3) spiritus liberius meare caepit, Curt. *könnyebben kezd lélekzeni*; er fängt an besser zu athmen.

Mĕopte, i. e. meo, v. meo ipsius, Plaut.

Mĕphītĭcus, a, um, *büdös, pestises*; stinkend, pestilenzialisch, Sidon.

Mĕphītis, is, f. 3. dea tetri putoris avertendi. Tac. 2) *nehéz, drtalmas, pestises kigözölgés a' földből*; eine schädliche pestilenzialische Ausdünstung aus der Erde. Virg. 3) *büdös lélekzet*; ein stinkender Athem. Pers.

Mepte, pro: me, v. me ipsum, Plaut.

Mĕra, ae, f. 1. Nom. propr. sacerdotis Veneris. Svet. 2) Nom. propr. filiae Proti et Antiae. Ovid.

Mĕrăce, Adv. *nem elegyitve, elegyitetlenül, ögyelletetlenül, tisztán*; unvermischt, pur. Comp. meracius, Solin.

Mĕrăcŭlus, v. Meraclus, a, um, (Dim. a meracus) e. gr. vinum, Plin. *elegyitetlen, erősetske*; unvermischt, etwas stark.

Digitized by Google

Mĕrăcus, a, um, (merus) e. gr. vinum, Cels. uva, i. e. vinum, Prop. *elegyítetlen, ögyelítetlen, tiszta*; unvermischt, pur. Comp. meracior. Cic.

Mercābĭlis, e, (mercor) *megvehető, megvásárolható*: käuflich. Ovid.

Mercālis, e, (merx) i. q. mercabilis. Cod. Just.

Mercātĭo, ōnis, f. 3. *kereskedés (portékával)*; das Handeln (mit Waaren). Gell.

Mercātor, ōris, m. 3. *kereskedő, kalmár, áros*; ein Krämer, Handelsmann, Kaufmann. Cic. 2) e. gr. provinciarum, Cic. *vevő, vásárló*; ein Käufer.

Mercātōrĭus, a, um, e. gr. navis, Plaut. *kereskedői, kereskedő*; kaufmännisch.

Mercātūra, ae, f. 1. *kalmárság, kalmárkodás, kereskedés, kereskedőség, addsvevés*: der Kaufhandel, die Kaufmannschaft. Mercaturam facere, Cic. *kereskedni, kereskedést űzni*; handeln, Kaufmannschaft treiben. 2) Trop. e. gr. bonarum artium, Cic. *oskola*; eine Schule. 3) *kereskedés, v. kalmárportéka*; die Kaufmannswaare. Mercaturam habere, Plaut.

Mĕrcātus, a, um, *vett, vásárlott*; gekauft. Plin.

Mercātus, us, m. 4. *addsvevés, vásárlás, kereskedés*; der Handel im Verkaufen und Kaufen, der Kaufhandel. 2) *vásár, sokadalom*; ein Markt, eine Messe. Ad mercatum venire, Ter. Mercatus frequens, Liv. *nagy, népes, v. szorgos vásár*; ein großer Markt.

Mercēdōnius, (Merked.) mensis; *szőkühónap*; ein Schaltmonath. Calend. vet. ap. Gruter.

Mercēdŭla, ae, f. 1. (Dim. a mercedes) *kis bér, béretske*; ein kleiner Lohn. 2) e. gr. praediorum, Cic. *jövedelem*; Einkünfte.

Mercēnārius, a, um, *napszámban dolgozó, napszámos, kibérlelt, béres*; taglöhnerisch, gedungen. Os mercenarium, Ammian. *a' melly azt mondja, v. beszélli pénzért, v. fizetésért a' mit akar, v. kiván az ember*; das ums Geld redet was man will. e. gr. miles, Curt. *béres katona*; ein gedungener Soldat. Mercenarii equites, Idem. *zsóldos lovagok*; bestoldete Reiter.

Merces, ēdis, f. 3. *bér, jutalom, napszám, napszámbér*; der Lohn, Tagelohn, die Belohnung. Mercede conducere, Curt. *bérbe fogadni*; um den Lohn dingen. 2) e. gr. ex fundo, Cic. *jövedelem, árendapénz*; das Einkommen, Pachtgeld. 3) *bosszúság kedvetlenség, kár*; der Verdruß, die Unannehmlichkeit, der Schaden. Cic. 4) *könyörületesség*; die Barmherzigkeit. Gregor. M.

Mercĭmōnĭum, ii, n. 2. *árrú, eladó portéka*; die Waare. Plaut. Tacit. 2) *a' mit vásárolt az ember*; was man erkauft hat. 3) *vásárlás, vevés*; der Kauf. Idem.

Mĕrcor, ātus sum, āri, Dep. 1. e. gr. fundum de pupillo, aliquid ab aliquo, aliquid tanta pecunia, Cic. *venni, vásárolni, megvenni, v. vásárolni*; kaufen, an sich handeln, erhandeln. 2) *kereskedni, kalmárkodni, kereskedést űzni*; handeln, Handlung treiben. Plaut.

Mercŭrĭālis, e, *Mercuriust illető, & hozzá tartozó, Mercuriusi*; den Mercurius betreffend, dahin gehörig, Mercurisch. Mercuriales viri, v. solum: Mercuriales. a) viri eruditi, et poëtae, praecipue lyrici. b) mercatores. Mercuriales Furium de collegio ejecerunt, Cic. 2) *Mercuriusi eredetű*; vom Mercurius herrührend. e. gr. herba, Cato, v. solum. Mercurialis, Plin. *kasdgyilkfű, szélfű, disznóparéj*; das Bingelkraut. (Mercurialis annua, L.)

Mercurii promontorium, quod est in Africa propria versus Siciliam, hodie: Cabo Bona. Mela.

Mercŭrĭŏlus, i, m. 2. *Mercurius kis képe*; ein Bildchen des Mercurius.

Mercŭrius, ii, m. 2. filius Jovis et Majae, deorum nuncius, et interpres; deus mercaturae, viatorum, latrocinii et eloquentiae. 2) non ex quovis ligno fit Mercurius, Plin. *nem mindenből lehet tudós embert faragni, v. tenni*; es kann nicht Jedermann gelehrt werden, oder: man kann nicht aus jedem Klotze ein Bild schnitzen. 3) planeta soli proxima. 4) *kénesű*; ein Quecksilber. Chym.

Merda, ae, f. 1. *embergandj*; der Menschenkoth. Hor.

Mĕre, Adv. *tisztán, elegyítetlenül, ögyelítetlenül*; pur, lauter, unvermischt. Plaut. Plin.

Mĕrenda, ae, f. 1. *ozsonna, uzsonna*;

Digitized by Google

das Vesperbrod. Plaut. 2) cognomen Romanum. Liv.

Měrěndārĭus, ĭi, m. 2. *ozsonndzó, a' ki ozsonndt essik*; der Vesperbrod ißt. Sen.

Mĕrens, entis, o. 3. *érdemes*; verdient. Inscrip. Vet. Superl. merentissimus, Idem. *nagy érdemű*; sehr wohl verdient.

Mĕrĕo, ŭi, ĭtum, ēre, et Mereor, ĭtus sum, ēri, Dep. 2. e. gr. aliquid, Cic. *megérdemleni, érdemes lenni valamire*: verdienen. 2) *nyerni, megnyerni munkával nyerni, keresni, szerezni, hozzájútni*; gewinnen, erwerben, erlangen. Cic. 3) *érdemessé tenni magát valaki előtt*; sich um einen verdient machen. Bene merere, et mereri de aliquo. 4) e. gr. noxam, Petr. scelus, Virg. culpam, Ter. *véghezvinni, tselekedni, tenni, követni el*; begehen. 5) *katonáskodni, kadiszolgálatot tenni*; Soldat seyn, Kriegsdienste thun. Mereri sub aliquo imperatore. Liv. Merere equo, Idem. *lovon szolgálni*; zu Pferde dienen. Merere pedibus, Idem. *gyalog szolgálni*; zu Fuße dienen. Mereri stipendium, Cic. *zsóldért, v. bérért szolgálni*; um Sold dienen. Aere merere parvo, Lucan. *tsekély bérének, rosszv. vékony fizetésének lenni*; geringen Sold oder Gage haben, schlechte Besoldung haben. 6) quid mereas, ut etc. v. quid merearis, ut etc. Cic. *mit adndl érte*; was gibst du drum.

Mĕrĕtrĭcĕ, Adv. *kurvául, kurvásan, kurva módon, v. módra, tisztátalanúl, parázndúl, v. parázndn*; nach Huren Art, unzüchtig Plaut.

Mĕrĕtrĭcĭus, a, um, (meretrix) *kurvát illető, kurvához illő, kurva*; Huren betreffend, hurerisch. e. gr. domus, Ter. *kurvaház, bordélyház, bordély*; ein Hurenhaus.

Mĕrĕtrĭcor, ārĭ, Dep. 1. *kurválkodni, kurválkoddst űzni*; huren, Hurerey treiben. Colum.

Mĕrĕtrĭcŭla, ae, f. 1. Dim. *kurvátska, kis, v. ifjú kurva*; eine junge Hure. Cic.

Mĕrĕtrix, ĭcis, f. 3. (mereo) *kurva, közönséges kurva, pénzes kurva*; eine Hure, öffentliche Hure, Geldhure. Cic. Hor. Not. Genit. meretrium, Terent. Ovid. v. meretricium, Plaut.

Merga, ae, f. 1. *gyűjtővilla, merieklye*; eine Heugabel. Plaut. 2) *kasza*, eine Sense. Colum.

Merges, ĭtis, f 3. *kéve, búza, v. gabonakéve*; eine Garbe, Korngarbe. Virg.

Mergo, si, sum, ĕre, 3. e. gr. in aquam, se flumine, se in flumen, se in flumine, Cic. Virg. *bé, v. belémártani*; eintauchen. e. gr. aliquem sub aequore, Virg. *a' tengerbe lökni, v. tasztítni*; in das Meer stoßen. (2) Trop. e. gr. aliquem ultimis suppliciis, Plin. *halállal büntetni*; am Leben strafen. 3) mergi rebus secundis, Liv. *elmerűlni, elromlani, v. elrosszúlni a' bóldog, v. szerentsés állapotban, v. nagy szerentsében*; durch allzu großes Glück verderbt werden. 4) foro mergi, Plaut. *sok adósságba keveredni*; in große Schulden gerathen. 5) mergunt usurae sortem, Cic. *felyűl múlja, v. haladja az interes, v. a' kamat a' tőkepénzt, v. tőkét*; die Intereſſen übersteigen das Capital.

Mĕrgŭlus, i, m. 2. (Dim. a mergus) *búvdr, kis búvdr, maddr*; das Tauchäntchen, Taucherchen. 2) *lámpás, v. méts tsövetskéje, mellyben a' bél van*; das Röhrchen der Lampen, darinnen der Docht ist. 3) *porhajas*; der Weinfechser. Pall.

Mergus, i, m. 2. (mergo) *búvdr, vízi maddr*; der Taucher, eine Art Waſſervögel, die ſich unter das Waſſer tauchen. Virg. 2) *porhajas, bujtás*; ein Nebengeſenk. Colum.

Mĕrgus, ŏris, n. 3. Obsol. *vízedény, tseber, rotska, dézsa*; ein Waſſergeſchirr, Zieheimer. Alias Mergora.

Mĕrĭbĭbŭlus, i, m. 2. (merum et bibulus) *tiszta bort ivó, a' ki nem elegyíti vízzel a' bort*: der Wein trinket, worunter kein Waſſer gemiſcht iſt. August.

Merĭca, ae, f. 1. sc. uva, *szép világos, v. tiszta szőllő*; eine ſchöne helle Weintraube. Colum.

Mĕrĭdĭālis, e, o. gr. ventus, Gell. *déli*; mittägig.

Mĕrĭdĭānus, a, um, *déli, délkori*; mittägig. 2) e. gr. sol, Plin. *déli nap*; die Mittagsſonne. 3) Subst. *bajnok a' ki délben viaskodik*; ein Fechter, der zu Mittage ficht. Suet. 4)

Digitized by Google

meridiano, sc. tempore, Plin. *délben*; zu Mittage. 5) Subst. *délilinea*; die Mittagslinie. 6) e. gr. mare, Plin. *délrefekvő*, *déli*; gegen Mittag gelegen.

Merīdiātio, ōnis, f. 3. *ebéd utánni alvás*, *déliálom*; die Mittagsruhe, der Mittagsschlaf. Cic.

Mĕrīdies, ei, m. 5. *dél*, *déliidő*; der Mittag, die Mittagszeit. 2) e. gr. noctis, Varr. *éjfél*; die Mitternacht. 3) *dél*, *déli rész*, *déli világrész*; der Mittag, die mittägige Weltgegend. Ad meridiem spectare, Cic.

Mĕrīdio, āre, et Meridior, ātus sum, āri, Dep. 1. *ebédelni*, *ebédet enni*, zu Mittage essen. Venire ad aliquem meridiatum, Col. *valakihez ebédre menni*, *v. jönni*; zu einem zum Mittagsessen kommen. 2) e. gr. post cibum, Cels. *déli álmot aludni*, *ebéd után szunnyadni*; Mittagsruhe halten, Mittags schlafen. Cels. Suet.

Mĕrīdiōnālis, e, *déli*, *délre fekvő*; mittägig, gegen Mittag gelegen. e. gr. circulus, Lact. *déliabronts*; der Mittagskreis.

Mĕrīnga, ae f. 1. idem ac Tympanum auris, Med.

Mĕrīŏnes, ae, m. 1. auriga Idomenei. Ovid.

Mĕrĭte, Adv. i. q. merito, Superl. -issime, Solin.

Mĕrĭtissĭmum, i, n. 2. i. e. maximum meritum, *rendkivülvaló nagy jótétemény*; eine außerordentlich große Wohlthat. Plaut.

Mĕrĭtissimo, Adv. *méltán*, *igen illendően*; sehr billig. Plaut.

Mĕrĭto, āre, 1. Frequ. *keresni*, *szerezni*, *szerezgetni*, *apródonként*, *v. apránként keresni*, *v. szerezgetni*; verdienen, erwerben. Cic. 2) e. gr. stipendia, Cato. *hadiszolgálatot tenni*, *katonáskodni*; Kriegsdienste thun.

Mĕrĭto, Adv. *méltán*, *illendően*, *érdeme szerént*; billig, verdienter Weise. Cic. Superl. -issime, Idem.

Mĕrĭtōrĭum, ĭi, n. 2. *bérbeadás*; die Vermiethung. 2) *a' mi bérbe adódik*; was vermiethet wird. 3) *kurvaház*, *bordélyház*, *bordély*; ein Hurenhaus. Publica meritoria, Firm. 4) *piatzi kurva*, *ögyelgő kurva*; eine Gassenhure. Vopisc. in Tac. 5) *vendégfogadó*; ein Wirthshaus. Juv.

Mĕrĭtōrĭus, a, um, *a' mi pénzért adódik*, *v. költségnöződik*; was um Geld geliehen wird. Meritoria vehicula, et rhedae meritoriae, Suet. *napszámra fogadott kotsik*, *v. szekerek*; Lehnkutschen. Taberna meritoria, Val. Max. *vendégfogadó*; ein Wirthshaus.

Mĕrĭtum, i. n. 2. *érdem*, *szolgálat*; das Verdienst. Pro merito tuo, Ter. *érdemed szerént*; nach deinem Verdienste. 2) *jótétemény*; eine Wohlthat. Ingrato meritum exprobrare, Cic. *szemérehányni a' háládatlannak a' jótéteményt*; einem Undankbaren die Wohlthat vorwerfen. 3) secundi meriti esse, Pallad. *meglehetős*; gut, doch nicht am besten. 4) nullo meo merito, Plaut. *minden hibám*, *v. vétkem nélkül*; ohne mein Verschulden.

Mĕrĭtus, a, um, Act. *a' ki valamit érdemlett*, *érdemes*; der etwas verdient hat. Novissima exempla meritus, Tac. *a' ki elvesztette az életét*; der das Leben verwirkt hat. 2) de populo praeclare meritus, Cic. *a' ki igen érdemessé tette magát a' nép előtt*; der sich um das Volk sehr verdient gemacht hat. 3) Pass. e. gr. mors, Virg. *érdemlett igazságos*; verschuldet, rechtmäßig. Meriti honores, Virg. Superl. -issimus, Plaut.

Mĕrmĕrus, i, m. 2. centaurorum velocissimus. Ovid. 2) filius Medeae.

Mermessus, i, m. 2. oppidum Phrygiae. Lactant.

Mĕro, ōnis, m. 3. (merum) *borivó*; ein Weinsäufer. Nomen C. Tiberii, pro: Nerone. Suet.

Mĕrōbĭbus, a, um, *elegyitetlen*, *v. tiszta bort ivó*; unvermischten Wein trinkend. anus merobiba, Plaut.

Merocles, v. Meroctites, ae, m. 1. gemma lacte sudans, Plin.

Mĕrŏē, es, f. 1. insula Nili. Ovid. Hinc. Mer-ĭcus, ĭdis, f. 3. e. gr. herba, Plin. ex insula Meroë.

Mĕrŏpe es, f. 1. filia Atlantis, stella inter Plejades obscurissima. Ovid. 2) insula, i. q. Cos. Plin.

Mĕrops, ŏpis, m. 3. maritus Clymenes, et Phaëthonis pater putativus. Ovid. 2) rex insulae Cos, ebinc incolae insulae ejusdem: Meropes. Quint. 3) *piripió gyürgyalag*, *madár*; ein Bienenfraß, Bienenspecht. Merops apiaster L. Virg.

Digitized by Google

Mērsĭtatus, a, um, *belémártott*; eingetaucht. Sen.

Mērsūrcum, i, n. 2. urbs a) Misniae. b) Sveviae.

Mersĭto, āre, 1. Frequ. *belémártogatni, bé bé mártani*; eintunken. Sil.

Merso, āre, 1. (Frequ. a mergo) *belémártogatni*, *belémártani*, *elsüllyeszteni*; eintunken, versenken. 2) in gurgite mersari, Catull. *szerentséjének nem lenni*; kein Glück haben. 3) e. gr. gregem fluvio, Virg. *megfereszteni a' nyájat*; die Heerde im Flusse schwämmen.

Mersus, a, um, *elmerült, elsüllyedt*; eingetaucht, versenkt. 2) mersus rebus secundis, Liv. *szerentsétől megáldott, a' jó szerentsébe elmerült*; vom Glücke überschüttet. 3) mersus vino somnoque, Liv. *igen ittas, v. részeg, 's mély álomban lévő*; sehr betrunken und im tiefen Schlafe befindlich. 4) e. gr. foro, Plaut. *mindenből kipusztult a' törvénykezés által*; durch Processe bankrutt.

Merto, āre, 1. pro: Merso. Acc.

Mērŭla, ae, f. 1. *rigó*; die Amsel. Cic. 2) *tzompó, hal*; eine Schleiche, ein Fisch. Ovid. 3) fluvius Liguriae. 4) cognomen Romanum. Liv.

Mērŭlentus, a, um, (merum) *boros, borral tellyes*; weinicht, voll Wein. Fulg.

Mērŭlus, i, m. 2. *rigó*; die Amsel. Auct. Carm. de Philom.

Mērum, i, n. 2. *szinbor, tiszta, v. vizzel nem elegyített bor*; reiner Klarer Wein, Wein ohne Wasser. Plin. Merum infuscare, Plaut. *a' bort vízzel elegyíteni*; den Wein mit Wasser mischen.

Mērus, a, um, e. gr. vinum, Plaut. Ovid. *tiszta, elegyítetlen, v. ögyelítetlen*; rein, unvermengt. 2) *mind, tsupa, meró*; lauter nichts, als. Meri principes, Cic. *tsupán tsak nagy v. előkelő emberek*; nichts, als vornehme Leute. Merum bellum loquitur, Cic. 3) e. gr. pes, Juv. *mesztelen, mesztelen, tsupasz*; bloß. 4) mero meridie, Petron. *fényes délben*; am hellen Mittage. 5) Trop. e. gr. libertas, Hor. Graecia, Plin. Ep. *valódi, igazi, tiszta*; echt, rein.

Merx, cis, f. 3. *mindenféle kalmár, v. keresdő portéka, árrú, v. marha*; allerhand Kaufmannswaare. e. gr. esculenta, Colum. *ételemre tartozó dolog*; eßbare Sache. e. gr. proba, *jóféle portéka*; gute Waare. e. gr. fallax et fucosa, Cic. *hamis portéka*; falsche Waare. e. gr. invendibilis, Plaut. *állott portéka*; verlegene Waare. Esse in merce, Plin. *eladó lenni*: feil seyn. 2) *dolog*. Merces femineae, Ovid. Merx mala, Plaut. *nagy terah, semmirekellő, v. gazember*; eine schwere Last, ein nichtswürdiger Mensch.

Mĕsa, ōrum, n. 2. pl. *hát közepső, v. közbülső része*; der mittlere Theil des Hauses. Vitruv.

Mēsa, ae, f. 1. i. e media, Plin.

Mēsancŭlon, i, n. 2. Mesancŭla, ae, f. 1. *hajfiltódárda, mellynek közepén szíj van*; ein Wurfspieß mit einem Riemen in der Mitte. Gell.

Mĕsăraeum, i, n. 2. i. q. Mesenterium.

Mĕsārgestes, is, m. 3. *éjnyúgoti, v. nyúgotnyúgotiszél*; der Nordwest- oder Westwestwind. Nautic.

Mĕsaula, ae, f. 1. Mesauli, m. et Mesaula, ōrum, n. pl. *keskeny menetel, általjáró, v. pitvar, két szoba, v. fal közt*; ein schmaler Gang zwischen zwey Gemächern oder Wänden. Vitruv.

Mĕse, i, e. media, sc. chorda, Vitr.

Mĕsembrĭa, ae, f. 1. urbs Thraciae. Hinc: Mesembriacus, a, um, *Mesembriai*; Mesembrisch. Ovid.

Mĕsēntĕrĭum, ĭi, n. 2. *bélközépi kövérség, v. fodorhdj*; das Mittlere oder Gekröse an den Därmen.

Mĕses, ae, m. 1. *éjszaki szelek egyike, mellyek egy kevéssé napkelet felől jönnek*; einer von den Nordwinden, die ein wenig von Morgen herkommen. Plin.

Mĕsŏbrăchys, eos, pes quinque syllabarum, quarum media brevis est, e. gr. pulcherrimarum, Diomed.

Mĕsŏchŏrus, i, m. 2. *bál, táncz v. muzsika igazgató*; ein Director eines Balls oder einer Musik. Sidon.

Mĕsŏlābum, i, n. 2. *egyarányságmérő tzirkalom, valami közepének ki, v. eltalálására*: ein Proportionalzirkel die Mitte einer Sache zu finden. Vitr.

Mĕsŏleucos, i, m. e. *drágakő, mellynek közepén fejér vonás van*; ein Edelstein mit einem weißen Striche in der Mitte. Vitr. 2) *bizonyos fű*; ein gewisses Kraut. Plin.

Mĕsŏmĕlas, ae, m. 1. *fekete közepű*

Digitized by Google

drágakő; ein Edelſtein der in der Mitte ſchwarz iſt. Plin.

Mēsonauta, ae, m. 1. qui medium inter nautas, v. remiges locum obtinens, reliquis remigandi signum praebet. JCt.

Mēsŏnyctĭum, ĭi, n. 2. *éjfél*; die Mitternacht. Poet.

Mēsŏpōntīus, ii, m. 2. cognomen Neptuni.

Mēsŏpŏtămĭa, ae, f. 1. regio Asiae inter duos fluvios Tigrim et Euphratem. Cic.

Mēsŏsphaerum, i. n. 2. *Indiai nárduslevél*; ein indianiſches Nardenblatt. Plin.

Mespĭlum, i, n. 2. *naszpolya*, *noszpolya*; die Miſpel. Plin. 2) *naszpolyafa*; der Miſpelbaum. Pallad.

Mespĭlus, i, f. 2. *naszpolyafa*; der Miſpelbaum. Plin. 2) *naszpolya*, die Miſpel. Pallad.

Messăla, v. Messalla, ae, m. 1. cognomen Romanum, Cic. 2) P. Valer. Messala, orator et consul tempore Ciceronis, Idem.

Mēssālīna, ae, f. 1. Claudii imperatoris uxor libidinis incontinentissimae. Svet.

Messāna, ae, f. 1. urbs Siciliae, hodie: Messina. Cic. 2) urbs Peloponnesi, Stat.

Messāpĭa, ae, f. 1. i. q. Calabria. Plin. Hinc: Messapius, a, um, *Calábriai*; Calabriſch. Ovid.

Messāpus, i, m. 2. rex Calabriae. Virg.

Messēne, es, v. Messēna, ae, f. 1. urbs Peloponnesi. Ovid. Hodie: Mossenigo.

Mēssēnĭa, ae, f. 1. regio Peloponnesi. Plin.

Mēssēnĭi, et Messinii, ōrum, m. plur. incolae Messeniae. Liv.

Mēssĭas, ae, m. 1. i. q. Christus, *meg*, *v. felkenetett*, *Messiás*; der Geſalbte, Meſſias.

Messĭo, ōnis, f. 3. *aratás*, *kaszálás*; die Ernte, der Schnitt, das Mähen. Varr.

Mēssis, is, f. 3. (méto) *aratás*; die Ernte. Messem facere, Plin. *aratni*; ernten, Ernte halten. 2) *gabona*, *élet*; das Getreide. Cic. 3) Prov. messis in herba est, Ovid. *van reménységem hozzá*; ich habe Hoffnung dazu. 4) *sokság*, *temérdekség*, *soka valaminek*; eine große Menge. c. gr. malorum, Plaut. *nagy szerentétlenség*; großes Unglück. 5) *gyakori öldöklések*, *v. ölések*; häufige Ermordungen. Qui caedes municipiorum, qui illam Sullani temporis messem recordatur, Cic.

Mēssŏnĭum, ĭi, n. 2. *Magdeburg vdrosa*; die Stadt Magdeburg. Geogr.

Messor, ōris, m. 3. *kaszáló*, *kaszás*, *aratő*; der Mäher, Schnitter. Cic. 2) Trop. sator scelerum et messor, Plaut.

Messōrĭus, a, um, *aratáshoz*, *v. kaszáláshoz való*, *aratót*, *v. kaszást illető*; zur Ernte oder zum Mähen gehörig, den Schnitter betreffend.

Messūra, ae, f. 1. i. q. messio, Diomed.

Messus, a, um, *levágott*, *lekaszált*, *learatott*; abgeſchnitten, geerntet. Herbae messae falcibus. Virg.

Mēstra, ae, f. 1. filia Erisichthonis. Ovid.

Met, syllabica adjectio, quae pronominum vim et significationem auget, e. gr. egomet, Ter. memet, Cic. tutemet, Luer.

Mēta, ae, f. 1. *a' mi alól széles felyül hegyes*, *kúp*, *kúptest*; was unten breit und oben ſpitzig iſt, ein Kegel. e. gr. foeni, *szénabaglya*, *boglya*, *v. kalangya*; ein Heuſchober. Foenum exstruere in metas, Colum. *szénaboglydt*, *v. baglydt rakni*, *boglydzni*; Heuſchober machen. Metae lactis, Mart. *gomolya*, *lágysajt*; eine Quargkäſe. 2) *tzél*, *a' futó*, *v. futtató helyen*; das Ziel im Laufplatze. Optatam cursu contingere metam, Hor. 3) *határkő*, *megyekő*; ein Markſtein. Gloss. 4) metae, erant spinae ad utramque extremitatem in circo, in quarum evitatione summa ars adhibita fuit. Metaque fervidis evitata rotis, Hor.

Mĕrăbăsis, is, f. 3. *általmenetel*, *t. i. a' beszédben egy dologról másra*; der Übergang. Quint.

Mĕtăbŏle, es, f. figura Rhetorica, quae fit contrariis ita transpositis, ut a priori posterius oppositum proficiscatur: ut in hoc: quoniam id fieri, quod vis, non potest, id velis, quod possit. Ter.

Mĕtăbŏlīsmus, i, n. Idem.

Mĕtăcārpĭum, ĭi, n. 2. Pars manus a junctura digitorum oriens. Dicitur et Metacarpus, i, m. 2. Anat. *kézfej*; der Berg in der Hand, die Nachhand. 2) *tenyér*; die flache Hand.

Digitized by Google

Mătăcismus, i, m. *midőn sok M betűk fordúl elő egymásután*; ist, wenn der Buchstabe M häufig zusammenstößt, z. B. mammam ipsam amo, Mart. Cap.

Mētae, ārum, f. plur. *Metz városa*; die Stadt Metz Metensis, m. Adj. *Metzből való, Metzi*; von Metz. Geogr.

Mĕtăgōge, es, f. idem quod Traductio. Fig. Rhet. *egy szónak többszöri előfordulása, de más más Éjtetésben*; wenn die Wörter in veränderten Casibus wiederhohlt werden. Alias Polyptoton.

Mĕtăgōnītis, is, f. 3. *Numidia*; die Landschaft Numidien.

Mĕtălepsis, is, f. 3. Fig. Rhet. v. Trop. i. e. effectus pro causa, Quint.

Mĕtălliter, Adv. *kupformán, kúposan*; kegelförmig. Mart. Cap.

Mĕtăllāge, es, f. 1. Figura Rhetorica, per quam verbum ponitur materialiter, vel technice.

Mĕtallārius, a, um, *bányákban dolgozó*; in Bergwerken arbeitend. Cod. Just.

Mĕtallārius, ii, m. 2. *bányász*; ein Bergmann. JCt.

Mĕtallĭcus, a, um, *értzi, értzet illető*; das Metall betreffend, metallisch. Plin. 2) *bányabéli, bányászszági*; sich mit Metall oder Bergwerken beschäftigend, zum Bergwerke gehörig.

Mĕtallĭcus, i, m. 2. *bányász*; ein Bergmann. JCt.

Mĕtallĭfer, a, um, *értztermő*; metallreich, erzreich, erzbringend. Svet.

Mĕtăllĭfŏdīna, ae, f. 1. *értzbánya*; die Erzgrube, Bergwerk.

Mĕtallum, i, n. 2. *érts, értznem, p. e. arany, ezüst, 's a' t.* das Metall, z. B. Gold, Silber, ꝛc Virg. et Ovid. Libertas potior metallis, i. e. auro et argento, Hor. 2) *bánya*; ein Bergwerk. v. gr. metallum auratium; *arany bánya*; eine Goldgrube, u. s. w.

Mĕtallurgĭa, ae, f. 1. *bányásztudomány, bányatudomány*; die Erzkunde, Bergwerkskunde.

Mĕtallurgĭcus, a, um, *bányászszági, bányásztudományi*; metallurgisch. Gloss.

Mĕtăllūrgus, i, m. 2. *értzdúló*; ein Erzgraber, Erzknappe. 2) *bányászsághoz értő, bányászmester*; ein Bergwerkskundiger.

Mĕtămorphōsis, is, f. 3. *általváltozás, elváltozás*; die Verwandlung, Veränderung. Ovid.

Mĕtănoea, ae, f. 1. *megbánás*; die Reue. Auson.

Mĕtăpēdĭum, ii, n. i. q. metatarsus.

Mĕtăphŏra, ae, f. 1. *ábrázolat, ábrázoló szóllásmód, elhasonlítás*; bildliche Übertragung, das Gleichniß, Redeverblümung. V. gr Juventus cito defloresci, pro: evanesci. Quint.

Mĕtăphrăsis, is, f. 3 *általtevés, v. fordítás egy nyelvből, v. beszédmódból másikra*; die Übersetzung aus einer Sprache oder Mundart in die andere. 2) Figura Rhetor. *változtatása a' beszédnek*; eine Veränderung der Rede.

Mĕtăphysĭca, ae, f 1. *minden dolgok első főokainak 's tulajdonságainak tudománya*; Lehre von den ersten Grundursachen und Eigenschaften aller Dinge. 2) *az érzékfeletti dolgok tudománya, metaphysika*; die Wissenschaft vom Übersinnlichen, die Metaphysik.

Mĕtăphysĭce, et Metaphysicos, Adv. *metaphysikosan*; metaphysikalisch.

Mĕtăphysĭcus, i, m. 2. *metaphysika tanító*; ein Lehrer der Metaphysik.

Mĕtăplasmus, i, m. 2. *a' szó formájának elváltoztatása*; die Veränderung der Gestalt der Wörter. Quintil.

Mĕtăpontum, i, n. 2. urbs Lucaniae. Liv.

Mĕtăptōsis, is, f. 3. *a' nyavalyának más nyavalyává való változása*; Veränderung einer Krankheit in die andere. Medic.

Mĕtāstăsis, is, f. 3. *az adósságnak más nyakába való háritása*; Ablehnung der Schuld auf einen andern. 2) Medicis; *a' nyavalyának vagy fájdalomnak eltakarodása egy tagból másikba*; das Weichen der Krankheit an einen gewissen Ort.

Mĕtārius, a, um, *határt illető határbéli*; die Gränze betreffend. Arnob.

Mĕtāströphe, es, f. 1. i. q. Conversio. Fig. Rhet.

Mĕtătārsus, i, m 2. *lábfej*; der Afterfuß, Fußfläche, das unterste des Fußes, der Theil zwischen den Zehen und der Ferse, der aus fünf Beinchen bestehet. Dicitur et Metatarsium. Med.

Digitized by Google

Mětăthĕsis, is, f. 3. *a' betűk feltserélése, vagy általtétele a' szóban*; Verſetzung, z. B. der Buchſtaben.

Mětātio, ōnis, f. 3. *kimérés, felmérés*; die Abſteckung eines Orts, Abmeſſung. Colum.

Mětātor, ōris, m. 3. v. gr. urbis, Cic. *kimegyelő és felmérő*; der Abſtecker eines Orts, Feſtſetzer der Gränzen, Abmeſſer. 2) *kvártélymester, t. i. hadban*; ein Quartiermeiſter.

Mětātōrius, a, um, *felmérést illető, kimegyelésbeli*; die Abmeſſung oder die Abſteckung eines Orts betreffend. 2) *kvártélymestert illető, ahoz való*; den Quartiermeiſter betreffend, dahin gehörig. Sid.

Mětātūra, ae, f. i. q. metatio, Lactant.

Mětaurus, i, m. 2. fluvius Umbriae, et Metaurum flumen, Hor.

Mětaxa, Mataxa, ae, f. 1. *fonatlan selyem*; rohe Seide. Pandect. 2) *fonal*; der Faden. Vitruv.

Mětaxārius, i, m. 2. *selyemárus*; ein Seidenhändler. Cod Just.

Mětēlla, ae, f. 1. *sántzkosár*; ein Schanzkorb. Veget.

Mětellus, a, um, cognomen familiae Caeciliae, et Subst. Metellus, i, m. 2. et Metella, ae, f. 1. Hinc: Metellinus, a, um, i. e. hanc familiam concernens.

Mětempsychōsis, is, f. 3. *lélekáltalköltözés, t. i. egyik testből másikba*; die Seelenwandrung, Wanderung der Seele aus einem Körper in den andern. Tertull.

Mětensōmatōsis, is, f. 3. *testáltalváltozás*; die Verwandlung eines Leibes in den andern. Tertull.

Mětĕōrĭa, ae, f. 1. *feledékenység*; die Vergeßlichkeit. Svet.

Mětĕōrŏlŏgĭa, ae, f. 1. *időváltozás tudománya, a' levegőbeli változások tudománya*; *p. o. az égihábornak, 's a' t.* die Witterungslehre, Wetterkunde.

Mětĕōrŏlŏgus, i, m. 2. *az időváltozásokról beszélő, ahoz értő*; der von den Meteoris redet, die Wetterkunde verſteht.

Mětĕōron, v. —um, i, n. 2. *levegőbeli tünemény, v. jelenség*; eine Lufterſcheinung. Plur. meteora, um, *egitünemények, p. o. futó tsillag, 's a' t.* Lufterſcheinungen, z. B. Sternſchnuppe, u. ſ. w.

Mětĕōrŏscōpus, i, m. 2. *felnéző, égvizsgáló*; der in die Höhe ſchaut. Prov. 2) *bolond, örült*; ein Narr der zu nichts taugt.

Mĕthŏdĭce, es, f. 1. sc. pars Grammaticae regulas Grammaticas complectens. Quintil.

Mĕthŏdĭce, Adv. *tudományos módon, rendesen*; kunſtmäßig, methodiſch.

Mĕthŏdĭcus, a, um, *bizonyos módot követő, rendes*; methodiſch, kunſtmäßig, ordentlich.

Mĕthŏdium, ii, n. 2. *pajkosság, tréfa*; Schäckerey oder liſtige Erfindung, liſtiger Einfall. Petron.

Mĕthŏdus, v. —os, i, f. 2. *mód, melly szerént valaki valamit tselekszik, véghezvisz, 's a' t.* die Methode, Art etwas zu thun. 2) *tanításmód*; die Lehrart. Auson.

Mĕthymna, ae, f. urbs in insula. Lesb.

Mĕtĭcŭlōsus, a, um, *félénk*; furchtſam. Plaut 2) *félelmes, rettenetes*; fürchterlich. ib.

Mĕtĭcŭlus, i, m. 2. *félénkség*; eine kleine Furcht.

Mĕtĭor, mensus sum, īri, Dep. 4. v. gr. agrum, Cic. frumentum, Cic. *mérni, megmérni, felmérni, p. o. valamit, üllel, vékával, 's a' t.* meſſen, abmeſſen. Passive: Aeternitas nulla temporum circumscriptione metitur, Cic. 2) *mérni valamihez, t. i. a' betsére nézve, 's ahoz képest ítélni meg*; meſſen, abmeſſen, darnach beurtheilen. Omnia voluptate metiri, Cic. Homines virtute, non fortuna metiri, Nep. 3) v. gr. viam, iter, Hor. *elmenni, p. o. az útat*; zurücklegen, durchwandern. Aquas carina metiri, Ovid. *hajózni, hajón menni*; ſchiffen. 4) *kimérni, eleibe mérni, mérve adni valakinek valamit*; zumeſſen, zutheilen. Militibus frumentum metiri, Caes.

Metiosēdum, i, urbs Galliae, prope ad Parisios. Caes.

Mĕtis, is, f. 3. Nom. pr. nymphae. 2) urbis: *Metz városa*; die Stadt Metz. Geogr.

Mĕtītor, ōris, m. 3. (metior) i. q. mensor, Frontin.

Mĕtĭus, a, um, nomen familiae Romanum. Hinc: Porta Metia.

Mĕto, āvi, ātum, āre, 1. pro: metor: *kimegyézni, felmérni, kimérni*: abſtecken, abmeſſen. Virg.

Mĕto, messui, messum, metĕre, 3. *kaszálni, lekaszálni, levágni, aratni,*

Digitized by Google

learatni; mähen, abmähen, abschneiden, ernten. Ut sementum feceris ita et metes, Cic. *a' mint vetsz úgy aratsz*; wie du säest, also wirst du auch ernten. Malorum messem metere, Plaut. *sok szerentsétlenséget állani ki*; viel Unglück ausstehen. 3) mihi ibi nec seritur nec metitur, Plaut. *sem károm sem hasznom benne*; es gibt und nimmt mir nichts. 4) e. gr. flores, Virg. *virágot szedni, szakitni*, v. *szaggatni*; Blumen pflücken. 5) *elvinni, elragadni*; dahin raffen. Orcus metit grandia cum parvis, Hor. 6) *levágni*; niederhauen. Metuntur agmina, Sil.

Mětŏche, es, f. 1. i. q. Participium, Auson.

Mětŏecus, i, m. 2. *újlakos, megtelepedett lakos, gyarmat*; ein neuer Einwohner, Colonist. Eumen.

Mětŏnymĭa, ae, f. 1. nominis, v. verborum transmutatio. e. gr. Bacchus, pro: vinum.

Mětŏpa, ae, f. 1. *két üreg köze*; der Raum zwischen zwey Hohlungen. Vitruv.

Mětŏpĭon, v. —*ŭm*, ĭi. n. 2. i. q. gummi Ammoniacum, Plin. *bizonyos Afrikai fának a' tsipdja*; die Thränen eines gewissen afrikanischen Baumes. Arbor ipsa vocatur Metopos. Sol. 2) *olaj, keserü mandolából*; Öhl aus bittern Mandeln. Plin. 3) *Egyiptomi ir, v. kenéts*; eine ägyptische Salbe. Idem.

Mětŏpŏscŏpĭa, ae, f. 1. *dbrázatból való jövendölés*; die Wahrsagung aus dem Gesichte. Gloss.

Mětŏposcŏpus, v. —os, i, m. 2. *dbrázatból jövendölö*; ein Wahrsager aus dem Gesichte. Plin.

Metops, opis, vide: Metopion.

Mĕtor, ātus sum, āri, Dep. 1. (meta) e. gr. Indiam, Plin. *kimérni, felmérni, mérni*; ausmessen, abmessen, messen. 2) e. gr. regiones, Liv. agros, Virg. *kimegyézni*; abstecken.

Mĕtra, ae, f. 1. filia Erisichthonis. Hist.

Mĕtrăgyrta, ae, m. 1. Homo fanaticus, qui pulsu tympani stipem matri deorum coëgit, 2) *tzaldrd, dlnok, utentelen, tékozló, buja ember*; ein Lotterbett tüger, ein lasterhafter, verschwenderischer, geiler Mensch. Prov. Dicitur et metragirtes.

Mĕtrĕchyta, ae, f. 1. *méhtöltsér, klisztér (kristély) zatskó*: ein Mutterrichter, Klystiersack. Instrumentum, quo' liquores utero immittuntur.

Mĕtrēta, ae, f. 1. *féltseber*; ein halber Eimer. Cato. 2) *tonna, hordó*; eine Tonne. Navis metretas quae trecentas tolleret. Plaut. 300 *tonnás hajó*; ein Schiff von 300 Tonnen. 3) m. *mérö, a' ki valamit mér*; ein Abmesser.

Mĕtrĭca, ae, et Metrice, es, f. 1. *szótag, v. szillaba mérés*; die Abmessung der Sylben. Gloss.

Mĕtrĭce, Adv. *szótag mérték szerént, mérték szerént, mértékesen*; nach einem Sylbenmaaße, metrisch. Idem.

Mĕtrĭcus, a, um, *bizonyos mérést, v. mértéket illetö*; eine gewisse Abmessung oder Maß betreffend. Leges metricae, Plin. 2) e. gr. pes, Quint. *szótagmérték szerént himért, mértékes*; nach einem Sylbenmaaße abgemessen, metrisch. 3) *szótagmértéket illetö*; ein Sylbenmaaß betreffend. Plin.

Mĕtrŏcŏmĭa, ae. f. 1. *anyafalu, fófalu, a' melly újlakost küld más falukba*; ein Mutterdorf, von dem andere Dörfer ihre Colonisten erhalten haben. Cod. Just.

Mĕtrŏpŏlis, is, f. 3. *anyaváros, fováros, melly újlakósokat küld más városokba*; eine Hauptstadt. Mutterstadt, von der andere Städte ihre Colonisten erhalten haben. Cod. Just. 2) urbs Thessaliae, cujus incolae Metropolitae vocantur. Caes. 3) urbs Phrygiae majoris.

Mĕtrŏpŏlīta, ae, m. 1. *metropolita, fövárosi püspök*; ein Metropolit, Bischof in der Hauptstadt. Ven. Fort. 2) incola urbis Metropolis, vide: Metropolis.

Mĕtrŏpŏlītānus, a, um, *fövárost illetö, fövárosi*; die Hauptstadt betreffend. Cod. Just. 2) ex, v. in urbe Metropolis, illuc pertinens. Liv.

Mĕtrum, i, n. 2. *mérték*; ein Maaß. 2) *szótagmérték*; ein Sylbenmaaß. Quint. 3) e gr. Tibulli, Mart. *versmód, versnem*; eine Versart. 4) e. gr. Virgilii, Col. *maga a' vers, v. versezet*; der Vers selbst.

Mĕttus, i, m. 2. praenomen apud Sabinos. Liv.

Mĕtŭendus, a, um, *félelmes, kitöl, félni lehet, rémlö*; furchtbar, entsetzlich, schrecklich. Virg.

Digitized by Google

Mětŭens, entis, o. *félő. félelmes, a' ki fél, valamitól tartó*; furchtſam, fürchtend, beſorgend. Inopi metuens senectae, Virg. Comp. metuentior,

Mětŭla, ae, f. 1. (Dim. a meta) *kis piramis, v. toronyoszlop*; eine kleine Pyramide, Spitzſäule. Plin. Ep.

Mětŭo, ui, ūtum, ĕre, 3. e. gr. aliquem, insidias ab aliquo, Cic. *félni, félelemben lenni, tartani tőlle*; fich fürchten, in Furcht ſeyn, beſürchten. Metuo, ut possim, Cic. *tartok tőlle, hogy nem leszek embere, v. nem tehetem meg*: ich fürchte ich möchte es nicht recht können. 2) e. gr. de vita, Cic. *félteni*; in Sorgen ſeyn. Metuo tibi, Idem. *féltelek*; ich ſtehe deinetwegen in Sorgen. 3) *kételkedni valami felől, kétleni valamit*; zweifeln. Metuo, quin vera ista sint. Plaut. 4) haud metuo, qualem tu esse me hominem existimes, Ter. *semmit sem gondolok vele bár akárminek tarts is*; ich frage nichts darnach, du magſt mich halten für wen du willſt.

Mětus, us, m. 4. *félelem, tartás valamitől, ijedtség*; die Furcht, Beſorgniß, der Schrecken. In metu esse, Ter. v. metum habere, Coel *félni*; ſich fürchten. Metum concipere, Ovid. v. capere, Liv. *megijedni, megfélemleni*; Furcht bekommen. Metum alicui injicere, Liv. afferre, v. incutere, Cic. *rdijeszteni valakire, megijeszteni valakit*; einen zu fürchten machen, einem Furcht einjagen. Metum objicere, Cic. *félelmet okozni*; Furcht verurſachen. 2) *szent borzadás*; heiliger Schauer. Mens trepidat metu, Hor.

Mětūtus, a, um, *félelmes*; gefürchtet. Lucan.

Měum, i, n. 2. *hajas addz*; die Bärwurzel. Aethusa Meum L.

Měus, a, um, Pron. poss. *enyim, enyém*; mein, meine, mein. 2) meum est negare, Plaut. *tagadnom kell*; ich muß nein ſagen. 3) meum non est mentiri, Ter. *nem tudok hazudni, v. a' hazugsághoz*; ich kann nicht lügen. 4) mei, pl. *az enyimek, közzűl senkisem tart velem*; unter den Meinigen hält es Niemand mit mir. 5) meus sum, Pers. *magam uru vagyok*; ich bin mein eigener Herr. 6) de meo, Ter. *tulajdon vagyonomból*; von meinem Vermögen. 7) de meo nihil addo, Cic. *magamtól, v. a' magam fejéből*; aus meinem Kopfe. 8) meus est, Plaut. *hatalmamban van*; ich habe ihn in meiner Gewalt

Mĕvānia, ae, f. 1. urbs Umbriae. Tac. Mevanas, atis, e. gr. ager, Plin. illuc pertinens. Mevanates, pl. incolae. Idem.

Mĕvius, ii, m. 2. pessimus poëta latinus. Virg.

Mĕzĕntius, ii, m. 2. rex Etruriae, maximus contemtor deorum. Virg.

Mĕzĕreum, i, n. 2. *farkaskdrs, boroszlán*; der Seidelbaſt, Kellerhals. Daphne mezereum, L.

Mī, Dat. pro: mihi, *nékem*; mir. Ille mi par esse deo videtur, Catull. 2) Voc. Sing. pro: meus. 3) Voc. Plur. Mi homines, Plaut. *édes jó embereim*; meine lieben Leute.

Miāsma, ătis, n. 3. *nyavalydt gerjesztő rosszz matéria*; Krankheit verurſachender böſer Stoff. Med.

Miāstor, ōris, m. 3. Nomen spiritus impuri. 2) *a' ki másokat elkever, elmotskol*; der andere beſudelt. Paling.

Mica, ae, f. 1. e. gr. panis, Petr. anri, Luct. *morzsa, morzsalék, egy kis, pitziny*; ein Krümchen, Bißchen. 2) *a' mi az ezüst, v. üveg közt tsillámlik, fejértsillámföld*; was unter dem Silber oder Glaſe ſchimmert, das Katzenſilber. Gloss. 3) Trop. nulla in eo mica salis est, Catull. *egy mákszemnyi esze sints*; er hat kein Körnchen Verſtand.

Micāmen, nis, n. 3. *fény tsillám*; der Schimmer. Plaut.

Micans, antis, o. *fénylő, tsillámló, tündöklő*; glänzend, ſchimmernd. Comp. micantior. Prud.

Micārius, a, um, *takarékos, a' ki a' morsalékot is őszvekeresgetja*; wirthſchaftlich, der alle Krümchen ſammelt. Petr.

Micātus, us, m. 4. *sebes forgatás*; die ſchnelle Bewegung. Mart. Cap.

Micātus, a, um, *morzsalt, apritott, apróra tördelt*; gekrümelt, gebröckelt. Plin.

Micĕo, ēre, 2. *mekegni, mint a' kets-ke, v. bak*; mäckern, wie eine Ziege oder ein Bock. Auct. Phil.

Micō, ui, āre, 1. *ottan ottan, v. imide amoda sebesen, gyorsan, és gyakran mozdúlni, v. mozogni*; ſich ſchnell und öfters hin und her be-

Digitized by Google

wegen. Cor timore micat, Ovid. *dobog, erősen vér, remeg, v. reszket a' félelem miatt*; bebet vor Furcht. Equus auribus micat, Virg. *mozgatja a' fülit*; ſpitzt die Ohren hin und her. Arteriae micant, Cic. *a' verő, v. életerek szünet nélkül vernek*; die Pulsadern ſchlagen unaufhörlich. Digitis micare, Cic. *hirtelen kiterjeszteni ujjait, 's azoknak számát mással kitaláltatni*; die Finger ſchnell ausſtrecken, und die andern ihre Anzahl rathen laſſen. 2) *villogni, tsillogni, tsilldmlani, tündökleni, fényleni*; funkeln, ſchimmern, glänzen, blitzen. Gladii micant. Liv.

Micrŏcosmĭcus, a, um, *kis világhoz tartozó, kis világi*; zur kleinen Welt gehörig. Gloss.

Micrŏcōsmus, i, m. 2. *kis világ, ember*; die kleine Welt, der Menſch. Idem.

Micrŏpsychĭa, ae, f. 1. *tsüggedtség, tsüggedet, v. kitsiny szivüség*; die Kleinmüthigkeit. Plin.

Micropsychos, i, m. 2. *kitsiny, v. tsüggedtszivü*; kleinmüthig. Plin.

Micrŏsphaerium, i, n. 2. *kis, v. apró levelü neme a' nárduszuak*; eine kleinblätterige Art der Narde. Plin.

Micrŏscōpium, ii, n. 2. *nagyitóüveg*; ein Vergrößerungsglas. Gloss.

Mictilis, e, *haszontalan, rosszz*; bepiſſenswerth, i. e. ſchlecht. Lucil. ap. Non.

Mictĭo, vide; Minctio.

Mictōrĭus, a, um, *vizellést segitő*, zum Harnen dienlich, beförderlich. Coel. Aur.

Mictŭālis, e i. q. mictorius. Apul.

Mictŭrĭo, īvi, et ĭi, ītum, īre, Desid. 4. *kugyozhatni, pisálhatni, v. peselkedni, vizelleni kivánni*; gern harnen wollen. Juv. 2) *vizelleni, pisálni, peselni*; harnen, piſſen. Idem.

Mictūris, f. 3. *vizpép, rosszz, v. nyomorált pép, v. kotyvalék, lisztből és vízből*; ein Waſſerbrey, elendes Mus von Mehl und Waſſer. Non. Legitur et Mictilis, (a miscendis farinis).

Mictus, us, m. 4. *vizellés, pisálds, peselés*; das Harnen, Piſſen. Coel. Aur.

Micŭla, ae, f. 1. (Dim. a mica) *morzsátska, kis morzsalék*; ein kleines Krümchen. Cels.

Mīdas (Mida), ae, m. 1. rex Phrygiae ditissimus, et simul stolidissimus. Ovid. 2) *babféreg*; ein Wurm, der in den Bohnen wächſt. Gloss. Graec.

Migdĭlybs, ybis, m. 3. Carthaginiensis, quasi mixtus Libys, partim Tyrius, partim Afer. 2) *két nyelvet beszélő*; der zweyerley Sprache redet. 3) *kétszinü, tsapodár, hüségtelen, álnok*; ein zweyzüngiger, untreuer, falſcher Menſch. Plaut.

Mīgma, ătis, n. 3. *elegyitett abrak, keverék*; gemengtes Futter, Miſchmaſch. Gloss. 2) *szappan*; die Seife. Idem.

Mīgrātĭo, ōnis, f. 3. (migro) *szállás, v hely változtatás, költözés, költözködés, el, v. kiköltözés*; die Veränderung der Herberge, das Wegziehen, das Ziehen aus einem Orte in den andern. Cic. Liv.

Mīgro, āvi, ātum, āre, 1. *el, v. kiköltözni, költözködni, hordozkodni, v. hordozóskodni, egy helyről, szállásról, v. kvártélyról, v. —ból másra, v. —ba menni*; ausziehen, wegziehen, die Herberge verändern, an einen andern Ort ziehen. 2) e. gr. e vita, de vita, Cic. *meghalni, világból elköltözni*; ſterben. 3) e. gr. ad alias nuptias, JCt. *ismét megházasodni, a' férjtől, v. férjhez menni, az asszonyról*; ſich wieder verheirathen. 4) e. gr. jus, Cic. *általhágni*; überſchreiten. 5) e. gr. in mucronem, Cic. *hegyesen végződni, hegyes végü lenni*; ſpitzig zugehen, ſich endigen.

Mihipte, i. e. mihi ipsi, Cato ap. Fest.

Mīlăgo, ĭnis, f. 3. *repülőhal neme*; eine gewiſſe Art von Fiſchen welche fliegen können. Isidor.

Mīlănĭon, ōnis, m. 3. maritus Atalantae, filiae Jasii. Ovid.

Mile, Milies, Milesimus etc. vide; Mille etc.

Mīles, ĭtis, m. 3. *katona*; ein Soldat. e. gr. gregarius; *köz katona, köz legény*; ein gemeiner Soldat. e. gr. classicus; *tengeri katona*; ein Seeſoldat. e. gr. praetorianus, Curt. *testőrző seregből való katona*; von der Leibwache. Milites scribere, Liv. Sallust. *katondkat szedni, v. verbuválni*; Soldaten werben. Milites incompositi, Curt. *rend nélkül való katondk*; Soldaten ohne Ordnung. 2) *gyalog katona*; ein Sol-

Digitized by Google

dat der zu Fuße dient. Cic. 3) e. gr. vitreus, Ovid. *üveghól tsinált közlegeny a' sakkjátékban*; ein aus Glas gemachter Stein des Schachspiels.

Milēsius, a, um, *Miletusból való, Miletusi*; aus Miletus, Miletisch. 2) Trop. Milesius sermo, Apul *pajzán, gyalázatos, tisztátalan, trágár, fajtalan, v. pardzna beszéd*; eine leichtfertige, schändliche, unzüchtige Rede. Hinc: fabula milesia, Svet. *szerelmes román*; ein Liebesroman.

Milētis, idis, f. 3. filia Miletī, i. e. Byblis. Ovid. 2) i. q. Milesius, e. gr. urbs, Idem. i. e. Tomi, colonia Milesiorum.

Milētus, i, m. 2. pater Cauni et Byblidis. Ovid. 2) f. urbs principalis Joniae.

Miliācĕus, a, um, (milium) *kölesből való, köles*; aus Hirsen. Fest.

Miliāris, e, e. gr. febris, Med. *köleshimió*; das Frieſel.

Miliārium, ii, n. 2, *mély, de igen szük edény*; ein Gefäß, das tief aber ſehr eng iſt. Pallad. 2) miliarium urbis aureum, Cic. erat columna Romae ante templum Saturni. Vocatur etiam: Milliarium urbis.

Miliārius, a, um, (milium) *kölest illető, köleshez való*; Hirſen betreffend, dahin gehörig. e. gr avis, Varr. *kerti sdrmány*; der Ortolan, Feldammer. (Emberiza Hortulanus, L.) e. gr. herba, Plin. *ragadó munhar*; ein Kraut, dem Hirſen gefährlich. (Panicum verticillatum, L.)

Militārĭe, Adv *katonásan, katona módon, v. módra*; ſoldatiſch, nach Soldatenart. Treb. Poll.

Militāris, e, (miles) e. gr. mos, Liv. tribunus, ornatus, licentia, Cic. panis, Plin. *katonai, vitézi, katona, vitéz, hadi, háborúi, hadhoz, v háborúhoz való*; ſoldatiſch, kriegeriſch, zum Kriege gehörig, dienlich. e. gr, via, Varr. *országút, útmenetel, katondk szabott útja*; eine Land oder Heerſtraße, Marſchroute.

Militārĭter, Adv. i. q. Militarie. Liv.

Militārius, a, um, i. q. militaris, e. gr. gradus, Plaut. *katona lépés*; ein Soldatenſchritt.

Militia, ae, f. 1. *katonaság, hadiszolgálat, katona, v. hadi állapot, katona élet*; der Kriegsdienſt, das Soldatenweſen, Soldatenleben. Dare nomen militiae, Cic. *katonának állni*; ſich werben laſſen. 2) *katonák, katonaság*; die Soldaten. Militias equestres ordinare, Svet. Quint. *a' lovassdgot elrendelni*; die Reiterey ſtellen. 3) Gen. Adv. loco positus: militiae; *a' hadban, v. háborúban*; im Kriege. Domi militiaeque, Cic. *mind a' had mind a' békesség idején*; in Kriegs- und Friedenszeiten. 4) e. gr. urbana, Cic. *perlekedés, törvénykezés*; das Proceſſiren. 5) *katonának járó, v. katonaziold*; ein Sold, den ein Soldat bekommt. JCt. 7) *hadi vitézség*; die Kriegstapferkeit. Virilis militiae mulier, Flor. Not. militiai, pro: militiae. Lucret.

Militiŏla, ae, f. 1. Dim. *tsekély hadiszolgálat, kis táborozds*; ein geringer Kriegsdienſt, kleiner Feldzug. Svet.

Milito, āvi, ātum, āre, 1. *katondskodni, hadiszolgdlatot tenni, katona lenni*. Kriegsdienſte thun, Soldat ſeyn, als Soldat dienen. Gloriae militare, Curt. *betsületért hartzolni*; der Ehre wegen ſtreiten; Bellum militatur, Hor. *háború van*; es iſt Krieg. 2) *tsdszár udvarába lenni hivatalúnak, ott szolgálni, v. egyáltalyában szolgálni, v. hivatalt viselni*; ein Amt am Hofe des Kaiſers haben, dienen, oder überhaupt dienen (im Amte). Cod. Just. 3) *igyekezni, iparkodni, törekedni*; ſich bemühen. Tertull.

Milium, ii, n. 2. *köles*; der Hirſen. Virg.

Mille, Adj. et Subst. Indecl. *ezer*; tauſend. Mille milites, mille militum, Nep. *ezer katona*; tauſend Soldaten. 2) Subst. pl. millia, um; duo millia equitum, Cic. *két ezer lovóstdg*; zwey tauſend Reiter. 3) mille; *ezer, az az szdmtalan*; tauſend, i. e. unzählig. Liv. Hor.

Millĕfŏlĭa, ae, et Millefolium, ii, n. 2. *tzitzfarkfü, v. kóró*; die Schafgarbe. Plin. (Achillea Millefolium, L.)

Millĕformis, v. Milliformis, e, *ezerformájú*; tauſendförmig. Prud.

Millēnārius, a, um, e. gr. numerus, August. *ezeres, ezret magában foglaló*; tauſend enthaltend. 2) *ezer esztendős, v. éves*; tauſendjährig. Gloss. 3) Subst. *fő kapitány, ezeres, ezredes kapitány, oberster*, (*obester*)

Digitized by Google

ezeredes; ein Oberſter über Tauſend. Auguſt.

Millēni, ae, a, *ezer, ezerenként való*; Tauſend, je tauſend. Plaut.

Millĕpēda, ae, f. 1. *százlábú, pintzebogár*; die Aſſel, der Kellerwurm. Plin. (Oniscus, L.)

Millēsĭmus, a, um, e. gr. pars, Cic. *ezeredik, ezredik*; der tauſendeſte. Armillam ex millesimis Mercurii factam, i. e. ex millesima parte lucri Mercurio vota, sed non data, Petr. e. gr. usura, Senec. *kónaponként ezertől egy*; eins von tauſend monathlich.

Milliāre, is, 3. et Milliarium, ii, n. 2. *mértföld*; die Meile. Per CLX milliaria, Suet. 2) *útoszlop, mellyre a' mértföldek fel vannak jegyezve*; eine Wegſäule, woran die Meilen aufgezeichnet ſind. Cic.

Milliārensis, e, e. gr. porticus, Vopisc. *ezer lépésnyi, v. ldbnyi*; tauſend Schritte (oder Fuß) enthaltend.

Milliārius, a, um, *ezer számú, ezret magában foglaló*; ein Tauſend in ſich begreifend. Milliarius grex, Varr. *ezer darabból álló nyáj*; eine Heerde von tauſend Stücken. 2) e. gr. aper, Sen. *ezer fontos, ezer fontot nyomó*; tauſendpfündig.

Millies, Adv. *ezerszer*; tauſendmahl. 2) *ezerszer, az az: sokszor, számtalanszor*; tauſendmahl, d. i. vielmahl, unzähligemahl. Ter.

Millio, ōnis, f. 3. *milliom, ezernyiezer, v. ezerszerezer*; eine Million, zehnmahlhunderttauſend. Gloss. 2) *ölyv neme*; eine Art Habichte. Marc. Emp.

Millum, i, n. et Millus, i, m. 2. *eb, v. kutya, nyakdra való öv*; ein ſtachlichtes Halsband der Hunde. Varr.

Milo, v. Mīlon, ōnis, m. 3. athleta robustissimus Crotoniensis. Cic. 2) T. Annius Milo, interfector Clodii, amicus Ciceronis. Idem.

Milōnĭānus, a, um, *Milót illető*; den Milo angehend. Cic.

Miltĭades, is, m. 3. celebris bellidux Atheniensis, Nep.

Miltītes, ae, m. 1. *vérkő*; ein Blutſtein. Plin. (Haematites).

Miltos, i, f. 2. *miniom*; der Mennig oder Bergzinnober. Vitruv.

Milva, ae, f. 1. *kánya, v. nőstény keselyű*; der Weihe oder Geyer weiblichen Geſchlechts. Petron.

Milvāgo, ĭnis, f. 3. *tengerihal neme*; eine Gattung Meerfiſche. Plin.

Milvīnus, a, um, *kányától, v. keselyűtől való, kányai, keselyűi, kánya, keselyű*; vom Weihe, Geyer, dahin gehörig, geyeriſch. Milvinae plumae, Plin. *keselyű tollak*; Geyerfedern. 2) Trop. e. gr. pullus, Cic. *ifjú fösvény, v. zsugori*; ein junger Geitzhals. 3) e. gr. tibia, Solin. *sip, furulya*; eine Schalmeye.

Milvius, ii, m. 2. i. q. sequens.

Milvus, v. Milŭus, i, m. 2. *tyúktolvaj, levegóben ragadozó madár, keselyű, ölyv*; ein Hühnerdieb, Stoßvogel, Geyer, Habicht. Ter. 2) Trop. *ragadozó ember, haramia*; ein räuberiſcher Menſch. Gloss. 3) Milvius, Nom. propr. Hor.

Milyae, ārum, m. pl. populus Asiae. Plin.

Milyas, ădis, f. 3 certus Asiae districtus quem Milyae incolebant. Cic. vocatur etiam: Commune Milyadum. Idem.

Mīma, ae, f. 1. *asszony, v. ledny a' thedtromon, v. uzon kivül, ki tsupa tagjártatással játszik, v. beszél*; eine Pantomimiſtinn. Cic.

Mīmallŏnes, um, f. 3, pl. i. q. Bacchae. Stat. Mimallŏneus, a, um, ad Bacchas pertinens, Pers. 2) Mimallōnis, ĭdis, f. 3. i. q. Baccha. Ovid.

Mīmārius, a, um, i. q. mimicus, Capitol.

Mīmas, ăntis, m. 3. mons, et promontorium Joniae. Ovid. 2) mons Thraciae. Lucan. 3) nomen gigantis. Hor.

Mīmēsis, is, f. 3. *más követés, a' tagjártatásban, és beszédben*; die Nachahmung eines Andern in Gebärden und in der Sprache. Quint.

Mīmĭambi, ōrum, m. 2. plur. scil. versus; jambii versus, v. jambia poëmata, quibus Mimi utebantur. Aul. Gell.

Mīmice, Adv. *tagjártatva, tagjártatással*; mimiſch, pantomimiſch. Catull.

Mīmĭcus, a, um, *tagjártatási, tagjártatásban állo*; mimiſch, pantomimiſch. e. gr. jocus, Cic. *nagyltott, tóditott*; übertrieben. Haec non debent esse mimica, Quint. i. e. more mimologorum.

Mīmĭambi, i. q. Mimiambi. Plin. Ep.

Mīmŏgrăphus, i, m. 2. auctor mimiambotum. Suet.

Digitized by Google

Mimŏlŏgus, i, m. 2. *színjátszó, a' tagjártató nézőjátékokban*: ein Acteur in mimiſchen Schauſpielen Jul Firm.

Mĭmŭla, ae, f. 1. (Dim. a mima) *kis, v. kitsiny asszszony, v. ledny a' theátromon, v. azon kivül, ki tsupa tagjártatással játszik, v. beszél*; eine kleine Pantomimiſtinn. Cic.

Mĭmŭlus, i m. 2. (Dim. a mimus) *kis férjfi a' theátromon v. azon kivül ki tsupa tagjártatással játszik, v. beszél*; ein kleiner Pantomimiſt. Arnob.

Mĭmus, i, m. 2. *színjátszó, ki tsupa tagjártatással, v a' mellett játszik, v. beszél, más illyen módú férjfi, a' theátromon kivül*: ein Pantomimiſt, ein Gebärdenſpieler auf dem Theater oder außer demſelben. Cic. 2) *versezet, melly az embereket nevetségesen feszti, adja elő, v. dbrdzolja*: ein Gedicht, worin die Leute lächerlich vorgeſtellt ſind. 3) *theátromi darab versekben, v. theátromi versezet*; ein Theaterſtück in Verſen, oder ein Theatergedicht. Mimos scribere, Ovid. 4) e. gr. vitae humanae, Sen *a' mi theátromi játékhoz, v. komédiához hasonló*: was einer Komödie ähnlich iſt.

Min, pro: minium Auson.

Min? pro: mihine, Pers.

Mĭna, ae, f. 1. v. Mna, libra apud Graecos, continens 100 drachmas. Plin. 2) mina agri. Varr. ager 120 pedum, tam in longitudine quam in latitudine. 3) mina ovis, Varr. *kopasz, v tsupasz és sima hasú juh*; ein Schaf mit einem kahlen und glatten Bauche.

Mĭnācĭae, ārum, f. pl. *fenyegetések, fenyegetődzések*; Drohungen. Plaut.

Mĭnācĭter, Adv. *fenyegetve, fenyegetődzve, fenyegetésekkel*; drohend, mit Drohungen. Comp. -ius, Cic.

Mĭnae, ārum, f. plur. *rézjek kőfalainak kidülő hegyei, párkázatjai, v. ormói*; die hervorragenden Spitzen oder Zinnen an den Mauern der Alten. Virg. 2) *fenyegetések, fenyegetődzések*; Drohungen. Minas jactare, Cic. *fenyegetődzni*; ſich Drohungen vorlauten laſſen.

Mĭnanter, Adv. *fenyegetve, fenyegetődzve*; drohend. Ovid.

Mĭnātio, ōnis, f. 3. (minae) *fenyegetés, megfenyegetés*; das Drohen, die Bedrohung. Cic.

Mĭnātor, ōris, m. 3. *fenyegető, fenyegetődző*; ein Drohender. Tert. 2) *marhát, v. barmot fenyegetéssel, v. ijesztgetéssel hajtó*; ein Antreiber des Viehes durch Drohen. Tertull.

Mĭnātōrĭus, a, um, *fenyegető, fenyegetődző, megfenyegető*; drohend, bedrohend. Ammian.

Mĭnax, ācis, o. 3. e. gr. homo, Cic. *fenyegető*; drohend. Literae minaces, Cic. Verba minacia, Ovid. 2) e. gr. vultus, Calp. *sokat ígérő, v. jelentő*; viel verſprechend, bedeutungsvoll.

Mincĭus, ii, m. 2. fluvius penes Mantuam, hodie: Mincio, Menco, Virg.

Mictĭo, ōnis, f. 3. (mingo) *vizellés, hugyozás pisálás, peselés*; das Harnen, Piſſen. Veget.

Mictūra, ae, f. 1. idem. Veget.

Minda, ae, f. 1. *Minden városa*; die Stadt Minden Mindensis principatus, *Mindeni hertzegség*; das Fürſtenthum Minden. Geogr.

Mĭndānŏa, ae, f. 1. insula, et urbs praestans Indiae. Idem.

Mindŭla, ae, f. 1. *folyovíz Graubündenben*; ein Fluß in Graubündten. Idem.

Mĭnĕo, ēre, 2. *lefüggeni, ledülni*; herabhängen. 2) *közelleni, közelgetni*; bevorſtehen. Luer.

Mĭnĕra, ae, f. 1. *ásvány minera*; das Mineral. Gloss.

Mĭnĕrālĭa, ĭum, plur. *ásványok*; Mineralien. Plin.

Mĭnĕrālis, e, Adj. *ásványos*; mineraliſch. Gloss.

Mĭnĕralŏgĭa, ae, f. 1. *ásvány magyarázat, ásvány esméret, v. tudomány*; die Erklärung der Mineralien, Mineralogie.

Mĭnĕrĭmus, a, um, pro Minimus, Obsol. Fest.

Mĭnerva, ae, f. 1. alias: Pallas, *böltsesség istenaszszonya*; die Göttinn der Weisheit. Sus Minervam (docet) Cic. *a' bolond akarja az okost tanitni*; ein Dummer will den Klugen lehren. 2) Prov. crassa Minerva, Hor. pingui Minerva, Cic. Col. *ostobául, minden mesterség, v. tudomány nélkül*; mit ſchlechtem Verſtande, ohne Kunſt, ohne Gelehrſamkeit. 3) Prov, invita Minerva, sc. aliquid dicere, Cic. Hor. *ügyetlenül, nem talpra esetten, rosszs kimenettel*; ungeſchickt, mit

Digitized by Google

schlechtem Erfolge. 4) *tudományok és mesterségek istenasszonya*; die Göttinn der Wissenschaften und Künste. 5) *gyapjúfonás, szövés, és a' had feltaláloja*: die Erfinderinn des Wollespinnens, Gewebes, und des Krieges. 6) Trop. *gyapjú munka*: die Wollarbeit. Virg. Ovid. 7) *fonal, szál*: ein Faden. Arnob.

Minerval, v. Minervale, alis, n. 3. *tanítóbér, tanításpénz*; das Lehrgeld. Varr.

Minervālis, e, Minervam concernens, Tert. Minervale munus, Hieron. et solum: Minerval, pro: Minervale, sc. munus, donum, praemium, Varr. i. q. Minerval.

Minervius, a, um, *Minervát illető; Minervai*; die Minerva betreffend, Minervisch. Cives Minervii, i. e. Athenienses, Arnob. Minervium (templum), Idem.

Mingo, inxi, ictum, ĕre, 3. *hugyozni, pisálni, peselni, vizelleni*; harnen, pissen. Cels. Horat.

Miniācĕus, v. Miniacius, a, um, (minium), *miniomból való, miniom*; aus Mennig. Vitruv.

Miniātus, a, um, *miniommal festett*; mit Mennig gefärbt. e. gr. Jupiter, Cic. i. q. Capitolinus, cujus statua minio erat inducta.

Miniācius, a, um, *miniomból való, miniom*; von Mennig. Plin.

Miniātŭlus, a, um, Dim. *egy kitsit miniommal, v. veresre festett*; etwas mit Mennig gefärbt, roth gefärbt. Cic.

Miniātus, a, um, *miniomból tsinált, v. való, miniomos, miniom*; aus Mennige gemacht. e. gr. cera, Cic. *veres viasz*; rothes Wachs.

Minime, Adv. *korántsem, semmiképen nem, tellyességgel nem, éppen nem*; mit nichten, durchaus nicht. Col. Minime gentium, Ter. *egyáltaljában nem*; durchaus nicht. Minime omnium, Cic. *semmi módon nem*; auf keine Weise. 2) *legalább*: zum wenigsten. Pedes decem, vel minime novem, Col.

Minimŏpĕre, v. Minimoopere, *legalább*; wenigstens. Licin. ap. Prisc.

Minimum, i, n. 2. Dim. *legkissebb, legkevesebb, v. legtsekélyebb rész, igen kis rész*; das kleinste, wenigste, geringste, ein sehr kleiner Theil. Gloss. Minĭmum, Adv. *legalább*; wenigstens. Cic.

Minĭmus, a, um, Superl. a parvus, *legkissebb, legtsekélyebb*; der kleinste, der geringste. 2) e. gr. natu, Liv. *legifjabb*; der jüngste.

Mīnio, āvi, ātum, āre, 1. (minium) *miniommal, v. veresre festeni*; mit Mennige färben, roth färben. Plin.

Mīnio, ōnis, m 3. fluviolus Etruriae, Virg. 2) urbs Etruriae. Mela.

Mīnister, stri, m. 2. *szolga, elősegitő, előmozdító, segitő, segitőtárs, társ*; ein Diener, Beförderer, Gefährte. 2) e. gr. Phrygius. Mart. i. q. Ganymedes, 3) e. gr. verbi divini, Gloss. *pap, predikátor*; ein Geistlicher. 4) Adj. tra, trum, *a' mi szolgál, v. segitségül van valakinek*; was einem dient.

Mīnistĕriālis, e, *szolgálathoz tartozó*; zum Dienste gehörig. 2) ministeriales; *ház körül szolgálók, v. szabadosok*; Hausknechte oder Freygelassene. Gloss. 3) *kirdlyi, v. fejedelmi szolgák, v tisztviselők*; königliche oder fürstliche Diener oder Beamte. Idem.

Mīnistĕrium, ii, n. 2. e. gr. servorum, Just. *szolgálat*; ein Dienst, eine Bedienung. Aquila velut ministerio missa, Liv. 2) *hivatal*; ein Amt. Publicum ministerium agit, Gloss. 3) duplex ministerium, Solin. *kettős, v. kétszeres haszon*; zweyerley Nutzen. 4) *rabszolga*; ein leibeigener Knecht. JCt. 3) *ételdrosasztal, hol étel és ital árultatik, p. o. a' tántzpalotákban*; ein Credenztisch. Lampr. 6) *tisztviselő kerülete*; ein District eines Beamten. Gloss.

Mīnistra, ae, f. 1. *szolgáló, elősegitő, előmozdító, segitő, segitőtárs, társ, (asszony, v. leány)*; eine Dienerinn, Beförderinn, Gefährtinn. Cic, 2) pariente ministra, Ovid. i. e. virgine Vestali Silvia. 3) ancillis quae ministrae dicebantur, Plin. Ep. i. e. diaconissae.

Mīnistrātio, ōnis, f. 3. *szolgálás, szolgálat, segitlés*; die Bedienung, Handreichung. Vitruv.

Mīnistrātor, ōris, m. 3. *szolga, szolgálólegény, inas, p. o. a' ki asztal körül szolgál*; ein Bedienter, Aufwärter, z. B. beym Tische. Sen. 2) *szolgáló, a' ki valamivel szolgál, v. kedveskedik*; der einem womit

dient. Vini dominici ministrator, Petron. *poldrnok*; ein Mundſchenk.

Ministrātōrĭus, a, um, *szolgálati, szolgálathoz való, v. tartozó*; zur Bedienung gehörig. Martial.

Ministro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. alicui, Cic. aliquem, Col. *szolgálni, mint az inas az asztalnál*; dienen, aufwarten. 2) e. gr. divitias alicui, Ovid. *szolgáltatni, adni*; darreichen, geben. 3) e. gr. pocula, Cic. *megtölteni, tölteni*; einſchenken. 4) ministrari, *szolgáltatjának lenni*; bedient werden. Plaut.

Minĭtābĭlĭter, Adv. *fenyegetve, fenyegetődzve*; drohend. Pacuv.

Minĭtābundus, a, um, (minitor) *fenyegető, fenyegetődző*; drohend. Liv.

Minĭto, āre, 1. i. q. minitor, Plaut.

Minĭtor, ātus sum, āri, Dep. 1. (minor, āri) e. gr. alicui mortem, Cic. Caesari gladio, Sallust. *fenyegetni*; drohen. e. gr. alicui ferro flammaque, ferrum flammamque, Cic. *tűzzel vassal fenyegetni valakit*; einem mit Feuer und Schwert drohen.

Minĭum, ii, n. 2. *miniom*; der Mennig. Ovid.

Minĭus, v. **Minŏus**, a, um, (minium) *vereses*; röthlich. Apul. Minius, ii, m. 2. fluvius Hispaniae, hodie: Minho. Mela.

Mĭno, āre, 1. *fenyegetni*; drohen. Prisc. 2) e. gr. equum, asinum, Apul. *lármával kiabálással, és ütéssel serkenteni a' menésre, hajtani, nekiszólni*; durch Schreyen und Prügeln antreiben oder treiben, z. B. zum Gehen.

Mĭnōis, ĭdis, f. 3. filia Minois, i. e. Ariadne. Ovid. 2) femina ex familia Minois. Sen.

Mĭnōius, a, um, *Minóst illető*; des Minos betreffend. e. gr. sella, Prop. *Minós birói széke a' holtak országában*; der Richterſtuhl des Minos im Reiche der Todten.

Minor, ātus sum, āri, Dep. 1. (minae) *fenyegetni, fenyegetődzni*; drohen. e. gr. praelia alicui, Ovid. *valakit haddal, v. hadbortval fenyegetni*; einem mit Kriege drohen. 2) domus minatur ruinam, Cic. *roskadó, v. bédülő félben van*; es ſcheint als ob es einfallen wollte. 3) e. gr. multa, Hor. *szándékozni, valamelly szándékkal lenni, akarni*; vorhaben. Willens ſeyn. Minatur se abiturum esse, Ter. 4) minantur in coelum scopuli, Virg. *az egeket látszanak verdesni, v. érni a' kószirtok*; die Klippen ſcheinen ſich bis an den Himmel zu erheben.

Mĭnor, m. et f. Minus, n. 2. Gen. minoris, Comp. a Parvus, *kissebb*; kleiner. 2) *tsekélyebb*; geringer. Minoris aestimare, Cic. *kevesebbre betsülni*; geringer ſchätzen. 3) e. gr. natu, Cic. *ifjabb*; jünger. 4) minoris aliquid vendere, Cic. *éltsóbban adni el*; wohlfeiler verkaufen. 5) minorum gentium Patricii, Cic. i. e. qui auctoritate populi Romani in senatoriam dignitatem evecti sunt. 6) minores annorum, JCt *gyermekkorúak*; Minderjährige. 7) minores, Subst. *maradék, maradékink, kik utánnunk etni fognak*; die Nachkommen. Virg.

Mĭnōrātus, a, um, *megkitsinyitett, megkissebbitett*; verringert. JCt.

Mĭnoro, āre, 1. *megkitsinyitni, megkissebbitni, tsekélyebbé tenni*; kleiner, geringer machen, vermindern. Pandect.

Mīnos, ōis, m. 3. Jovis et Europae filius, rex Cretae.

Mīnōtaurus, i, m 2. soboles ex Pasiphaë, Minois uxore, et tauro ejusdem amasio. Virg.

Mīnōus, a, um, i. q. Minoius. Minoae arenae, Ovid. i. e. litus Creticum.

Mintha, ae, f. 1. i. q. Mentha, Plin. *ménta, növeny*; die Münze.

Minturnae, ārum, f. pl. urbs Campaniae. Liv. Minturnensis, e, illuc pertinens. Idem. Minturnenses, incolae. Vellej.

Mĭnŭcĭus v. **Minutius**, a, um, e, gr. gens, via, Cic. *Minuciusi*; Minucisch. e. gr. porta, Fest. i. e. porta, urbis Romae prope templum Minucii. 2) Subst. deus certus. Fest. 4) nomen familiae Romanae. Cic.

Mĭnŭisco, ĕre, 3. *megkevesedni, megkissebbedni*; ſich vermindern. Auson.

Mĭnŭme, Adv. pro: Minime.

Mĭnŭmus, a, um, pro: Minimus.

Mĭnŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. *kitsinyítni, kevesíteni, kissebbítni, kissebbé tenni*; vermindern, verkleinern. 2) e. gr. aes alienum, Plin. jun. *valami részét adósságának megfizetni*; die Schulden zum Theile bezahlen. 3) e. gr. iram, Tert. *haragjából alább hagyni*; vom Zorne abſtehen. 4)

Digitized by Google

fogyni, *fogyatkozni*; abnehmen. Minuente aestu, Caes. *elmúlván a' hévség*; wenn die Hitze abnimmt. 5) e. gr. se sanguine, Pelag. *eret vágatni*; zur Ader laſſen. 6) e. gr. suam consilium, Ter. *megváltoztatni*; verändern.

Minŭrio, v. Minurrio, īre, 4. *tsiripolni*, *tsiribelni*; zwitſchern wie die Vögel. Sidon.

Minus, a, um, *kopasz*, *sima*; kahl, glatt. Ovis mina, Varr. *nyirt*, *v. nyirett juh*, *v. a' mellynek nints szőr a' hasán*; ein Schaf, dem die Wolle genommen worden, oder das auf dem Bauche glatt iſt. 2) *kitsiny*, *kis*; klein. Mina mamma, Aesius ap Fest.

Minus, Adv. (minor) *kevésbbé*, *nem annyira*; minder, weniger. 2) *nem*; nicht. Utamur Graeco verbo, quando minus occurrit Latina, Cic. 3) *ritkán*; ſelten. Minus venit in senatum, Idem. 4) *még nem*; noch nicht. Minus quindecim dies sunt, Plaut, *még nints 15 napja*; es ſind noch nicht 15 Tage. 5) mihi minus minusque obtemperat, Ter. *napról napra kevesebbé kajt rám*, *v. a' szavamra*; je länger je weniger gehorcht er mir.

Minuscŭlārius, ii, m. 2. i. q. vice percepto-, Cod. Theod. 2) Adj. *igen*, *v. felette kitsiny*, *v. kis*; allzu klein. Idem.

Minuscŭlus, a, um, e. gr. villa, Cic. *kitsinyke*, *igen kitsiny*, *v. kis*, *kisded*; ſehr klein, etwas klein.

Minūtal, ālis, n. 3. *pástétom és más pástétomba való tételék*; eine Paſtete und die Fülle. 2) minutalia, ium, pl. *apróra vagdalt betsindlt*; ein Gericht aus klein gehackten Dingen. Martial.

Minūtālis, e, *apró*; klein. Tert.

Minūtātim, Adv. *aprónként*, *apródonként*; klein, ſtückchenweiſe, in kleinen Stückchen. Varr. 2) v. gr. adsvefacere, Varr. *lassanlassan*, *kitsinyenként*; nach und nach. 3) *egyenként*; einzeln. Minutatim singulos convenire, Pandect.

Minūte, Adv. *kitsinyre*, *apróra*, *p. o. reszelni*, *vágni*; klein, in kleine Theile, z. B. reiben, ſchneiden ꝛc. minutius, Cic. minutissime, Colum. 2) *szorgalmatosan*, *p. o. vizsgálni*; genau z. B. betrachten. Quint.

Minūtia, ae, f. 1. *kitsinység*, *apróság*; die Kleinigkeit. 2) *kis darabka*; ein Stückchen. Apul.

Minūties, ēi, f. 5. i. q. Minutia, Apul.

Minūtilŏquium, ii, n. 2. *rövid beszéllgetés*; kurzes Reden. Tertull.

Minūtim, i. q. minute. Colum.

Minūtio, ōnis, f. 3. *kevesítés*; die Verminderung. Verringerung. Quintil.

Minūtius, Comp. vide: Minute.

Minūtŭlus, a, um, Dim. *igen kitsiny*, *v. apró*, *aprótska*; ganz klein, ſehr klein. Plaut.

Minūtum, i, n. 2. *egy egésznek egy hatvanod része*; der ſechzigſte Theil von dem Ganzen. 2) *egy órának egy hatvanod része*, *egy minúta*; eine Minute.

Minūtus, a, um, *kitsiny*, *apró*; klein. Minuti pisciculi, Ter. *apró halatskák*; kleine Fiſchen. 2) *kevés*, *elfogyott*, *elenyészett*; wenig, gemindert, verringert. Minuta spes, Tac. 3) *tsekély*; gering, unbedeutend. Philosophi minuti, Cic. Comp. minutior, Sup. minutissimus. Svet.

Minyae, ārum, m. 1. *drgonautták*; die Argonauten. Ovid.

Mīrābilis, e, (miror) v. gr. mirabile dictu, v. visu, Hor. *tsudálatos*; wunderbar, wunderſam. 2) *különös*; ſonderbar. Cic. 3) *tsudálkozásra méltó*; bewundernswerth. Mirabilem in modum, Cic.

Mīrābĭlitas, ātis, f. 3. *tsuddlatosság*; die Wunderbarkeit, Bewunderungswürdigkeit. Lactant.

Mīrābĭliter, Adv. *tsuddlatosan*, *tsudálatosképpen*, *v. módon*, *rendkivül*; auf wunderbare, wundernswürdige oder bewunderungswürdige Art, außerordentlich. Cic.

Mīrābundus, a, um, i. q. mirans, *tsudálkozó*; der ſich verwundert. Liv.

Mīrăcŭlōsus, a, um, *tsuddlatos*; wunderbar. Sid.

Mīrăcŭlum, i, n. 2. *tsuda*, *tsudatett*; ein Wunder, Wunderwerk, Wunderding. Plin. 2) *tsuddlatos dolog*, *tsuddlkozásra méltó dolog*; etwas bewundernswürdiges. Miraculo esse, Liv. Portenta et miracula philosophorum somniantium, Cic.

Mīrăcŭlus, a, um, *tsuddlatos*, *különös*; wunderbar, Verwunderung erregend, ſonderbar.

Mīrātio, ōnis, f. 3. *tsuddlás*, *valaminek tsuddlása*, *tsuddlkozás valamin*; Verwunderung, Bewunderung. Cic.

Digitized by Google

Mīrātor, ōris, m. 3 v. gr. rei, rerum, Ovid. *tsudálló*; der Verwunderer, Bewunderer.

Mīrātrix, īcis, f. 3. *tsudálló, t. i. asszony v. leány*; ſich verwundernd, bewundernd, Verwundererinn, Bewundererinn. Juvenal.

Mīre, Adv. *tsudálatosan, tsudamódon, tsudálatos módon, rendkivűlvaló módon*; auf verwunderungswerthe, ſonderbare, außerordentliche Art, ſonderlich, außerordentlich. 2) v. gr. favere alicui, Cic. *rendkivűl, felette nagyon*; außerordentlich, ſehr.

Mīrifice, Adv. *tsudálatosan, tsudálatos módon, v. képpen*; wunderlich, auf verwunderns- oder bewunderungswerthe Art 2) *rendkivűl, feletthéb*; außerordentlich, ſehr. v. gr. mirifice aliquid laudare, Cic.

Mīrificus, a, um, *tsudálatos, tsudálásra méltó*; wunderbar, bewundernswürdig. Cic. Sup. mirificissimus, Ter. et mirificentissimus, August.

Mīrio, ōnis, m. 3, (mirus) *tsudálatos, v. különös ember*; ein ſonderbarer Menſch. Varr. 2) *tsudálló, bámúló*; Bewunderer, Verwunderer. Tertull.

Mirmillo, ōnis, m. 3. gladiator. Cic.

Miro, āre, Obs. id. qu. miror, Varr.

Mīror, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. aliquid, rem, aliquem, Cic. *tsudálni valamit, v. valakit*; *tsudálkozni valamin, v. valakin*; ſich verwundern, ſich wundern. 2) e. gr. aliquem, Cic. *nagyra betsűlni, betsűlni*; hochachten. e. gr. se, Catull. *magáról igen sokat tartani, v. képzelni*; ſich gar zu viel einbilden. 3) *bámúlni, rábámúlni*; anſtaunen. Cic. 4) miror quando, quapropter, si, unde, Cic. Ter. Plaut. *nem tudom miként, miért, mikor, honnan*; ich weiß nicht wie, warum, wenn, woher. 5) e. gr. primis ab annis, Virg. *valakit követni*; einen nachahmen.

Mīrus, a, um, *tsudálatos, különös, tsudálásra méltó*; ſelten, wunderbar, bewunderungswerth. Non mirum est, vos hoc ignorare, Cic. *nints mit tsudálkozni rajta, hogy azt nem tudjátok*; es iſt nicht zu verwundern, daß ihr das nicht wiſſet. Mirum quam, v. quantum, Cic. *igen, felette, rendkivűl*; ſehr, außerordentlich. Mirum ni, Ter. *kihetőképpen, kétségkivűl, igenis*; vermuthlich, unſtreitig, freylich. Mirum quin, Plaut. *kihetőképpen nem, kétségkivűl nem, nem, éppen nem*; vermuthlich nicht, unſtreitig nicht, freylich nicht. Quid mirum? Ovid. *mi tsuda?* was Wunder. 2) *rendkivűlvaló, igen nagy*; außerordentlich, ſehr groß. Mirum in modum, miris modis, Plaut. *felette, felette igen, rendkivűl*; gar ſehr, ungemein. 3) *különös, akaratoskodó, akaratos, fejes*; wunderlich, eigenſinnig. Aur. Vict. Comp. -ior, Fest.

Mis, pro: mei. Enn.

Misänthröpus, i, m. 2. i. q. odor hominum, *embergyűlölő, emberkerülő*; ein unfreundlicher, unleutſeliger, unleidlicher Menſch, Sauertopf, Menſchenfeind. Cic.

Misargyrides, ae, m. 1. *pénzgyűlölő, pénzmegvető*; ein Geldhaſſer, Geldverächter. Plaut.

Miscellănĕa, ōrum, n. plur. *elegyes nézőjátékok*; vermiſchte Schauſpiele. Juv. 2) *elegyes tárgyú könyvek*; Bücher, die vermiſchte Sachen in ſich faſſen. Gloss.

Miscellănĕus, a, um, *elegyes, egyvelges, összevavart*; vermiſcht. Apul. 2) *rossz, selejtes*; ſchlecht. Juven.

Miscellus, a, um, (misceo) e. gr. genus columbarum, Varr. *elegyes, egyvelges, összeelegyített, nem egynemű*; nicht einerley Art. 2) *rossz, tsekély, hitván, selejtes*; ſchlecht, gering. Miscellae uvae, Catull.

Miscĕo, miscui, mistum, v. mixtum, ēre, 2. e. gr. aquam vino, Plin. dulcee et amarum, Plaut. *keverni, elegyítni, összve ögyelitni, v. keverni, vegyítni*; miſchen, vermiſchen. 2) e. gr. omnia, Cic. *mindent összevavarni, v. fenekestől felforgatni*; alles unter einander verwirren. 3) e. gr. tumultum in concione, Liv. *az összveseregtett gyűlekezet közt zendülést, v. zenebondt indítni*; unter einer verſammelten Gemeinde einen Aufruhr erregen. 4) e. gr. consilia cum aliquo, Tac. *valakivel tanátskozni, v. tanátsot tartani*: ſich mit einem berathſchlagen. 5) e. gr. corpus cum aliqua, Cic. *valakivel paráználkodni, v. fajtalankodni*; mit einer Unzucht treiben. 6) e. gr. res dissociabiles, Hor. *egyesíteni*; vereinigen. 7) e. gr. praelia, Virg. *valakivel viadalra kelni*; ſich mit

Digitized by Google

einem andern in ein Gefecht einlaſſen. 8) *nyughatatlankodlatni, nyughatatlanságót szerezni, v. okozni*; Unruhe machen. Quando ille plura quotidie miscebat, Cic. 9) *a' szíveket megindítni*; die Herzen rühren. Pericles miscuit Graeciam. Cic. 10) scilicet interdum miscentur tristia laetis, Ovid. *az örőm, és bánat néha egymást felváltják*; Freud und Leid wechſeln bisweilen mit einander ab. 11) e. gr. alicui mulsum, Cic. pocula, Ovid. *tölteni, ivásra elkészitni*; einſchenken, zum Trinken zurecht machen.

Miscix, i. e. inconstans, Petron. Alii legunt: mittix.

Misellus, a, um, (Dimin. a miser), e. gr. homo, Cic. *nyomorúlt, szerentsétlen*; elend, unglücklich.

Misēnum, i, n. 2. urbs et promontorium Campaniae. Mela. Hor. Hinc: Misenas, tis, et Misenensis, e, illuc pertinens, Tac. Misenates, incolae ejusdem urbis.

Misēnus, i, m. 2. tibicen Aeneae, Virg.

Miser, a, um, e. gr. homo, Cic. *szegény, nyavalyás, nyomorúlt, szerentsétlen, szánakozásra méltó*; elend, unglücklich, mitleidenswerth. 2) e. gr. animi, animo, v. ex animo, Plaut. *bús, bánatos*; bekümmert. 3) *beteg, beteges*; krank, kränklich. Idem. 4) *drtatlan*; unſchuldig. Cic. 5) *rossz, semmirekellő, gaz*; ſchlecht, nichtswürdig. Hominem perditum miserumque. Ter. 6) habere aliquem miserum, Plaut. *valakit igen gyötreni*; einen ſehr quälen. Comp. -ior, Ter. Superl. -imus. Miserrima miseria, Plaut. *nagy nyomorúság*; ein großes Elend.

Misērābilis, e, (miser) *könyörületességre, v. szánakozásra méltó, nyomorúlt*; bedauernswerth, erbärmlich. 2) e. gr. sonus, Cic. *siralmas*; kläglich. Comp. -ior, Liv.

Misērābiliter, Adv. *szánakozva*; erbärmlich. 2) e. gr. scribere, Cic. *siralmasan*; kläglich. 3) e. gr. laudare, (Caesarem) Cic. *a' halottibeszédet siralmasan tartani, hogy másokat szánakozásra indítson*; die Leichenrede auf klägliche Art, und mit Erregung des Mitleidens halten. Comp. -ius, Sen.

Misērāndus, a, um, *könyörületességre, v. szánakozásra méltó, siralmas*; erbärmlich, jämmerlich. Cic.

Misēranter, Adv. i. q. miserabiliter, Gell.

Misērātio, nis, f. 3. *könyörületesség, szánakozás*; die Erbarmung, das Mitleiden. Miseratione commovere, Cic. 2) *siralmas beszéd, panasz, siralom, siránkozás*; das kläglicheReden, Kläglichthun. Miseratione mens judicum permovenda est, Cic.

Misērātor, ōris, m. 3. *könyörülő, szánakozó*; ein Erbarmer. Tert.

Misēre, Adv. e. gr. vivere, Cic. *nyomorúltúl, szegényűl, nyavalyásúl, szerentsétlenül*; erbärmlich, elend, unglücklich. 2) *rosszúl*; ſchlecht. Plaut. 3) eam misere amat, Ter. *erősen, v. veszettül szereti*; er iſt heftig in ſie verliebt.

Misērēo, ui, ītum, ēre, 2. obs. pro: Misereor, Ter.

Misērēor, ērītus, v. ertus sum, ēri, Dep. 2. e. gr. alicujus, Cic. sociorum, Juv. *szánni, v. keserűlni valakit, szánakozni valakin, megszánni valakit, könyörűlni valakin*; Mitleiden haben, ſich erbarmen. 2) Pass. ut majoribus natu assurgatur, ut supplicium misereatur. Cic.

Misēresco, ēre, 3. e. gr. regis, Virg. *szánni valakit, szánakozni, v. könyörűlni valakin, megesni a' lelkének rajta*; Mitleiden haben, ſich erbarmen. 2) *nyomorúltá lenni*; elend werden. Plaut.

Misēret, Impers. *keserit, szánakozásra indit*; es erbarmet oder jammert. Miseret me tui, Ter. *szánlak*; ich habe Mitleiden mit dir.

Misēria, ae, f. 1. *nyavalyásság, nyomorúság, szegénység, szerentsétlenség*; das Elend, Unglück. 2) *alkalmatlanság, tereh, baj, viszontagság*; die Ungelegenheit, Beſchwerlichkeit. Cic. 3) *nagy mértékben lévő babona*; ein allzugroßer Aberglaube. Ne omnia superstitiosa miseria crederent, Cic.

Misēricōrdia, ae, f. 1. *könyörületesség, irgalmasság, szánakozás*; die Barmherzigkeit, das Mitleiden. Misericordiam intempestive exercere, Ulp. *akkor lenni könyörületes, mikor nints ideje*; zur Unzeit barmherzig ſeyn. 2) *kegyelem*; die Gnade. Aliena misericordia vivere, Cic. 3) dea, Apul.

Digitized by Google

Freyheit setzen. 4) v. gr. sanguinem, Cels. *botsátni, eresztení, p. o. vert, eret vágni*; von oder aus sich lassen, z. B. Blut, oder Ader lassen. Florem mittere, Plin. *virágzani*; blühen. Radices mittere, Colum. *gyökeret verni*; Wurzel treiben. Vocem mittere, Cic. *hangot adni, szólani*; eine Stimme oder einen Laut von sich gehen lassen, sich hören lassen, sagen. 5) v. gr. legatos ad aliquem, Cic. aliquem alicui auxilio, Caes. literas ad aliquem, Nep. *küldeni*; schicken, senden, absenden. Alicui salutem mittere, Ovid. *valakit köszöntetni*; einen grüßen lassen. 6) v. gr. hastam, Ovid. pila, Caes. tormenta, Caes. *hajitni, lóni*; werfen, schleudern, schießen. Panem mittere, v. gr. cani, Phaedr. *kenyeret vetni, p. o. az ebnek*; Brod werfen. Se in aquas mittere, Ovid. *a' vízbe ugrani*; ins Wasser springen, sich ins Wasser stürzen. Se praecipitem ex alto mittere, Ulp. *valami magasságról hanyatt homlok le ugrani*; sich stürzen. 8) sub jugum mittere, Caes. *meghódoltatni*; unterjochen, unter seine Gewalt bringen.

Mitŭlus, vide: Mytilus.

Mitylēne, es', f. et Mitylēnae, ārum, f. pl. urbs primaria in insula Lesbo. Hinc: Mitylenaeus, a, um, i. e. inde oriundus, etc.

Mitylus, vide: Mytilus.

Mĭūrus, a, um, *farkatlan*; keinen Schwanz habend. 2) versus miurus, i. e. ultima syllaba carens, vel: Hexameter, non in Spondeum sed Jambum desinens.

Mixtio, et Mistio, ōnis, f. 3. *összekeverés*; die Vermischung.

Mixtura, ae, f. 1. *keverés, elegyítés, összekeverés*; die Vermischung. 2) *keverék, összekevert, v. elegyitett dolog*; vermischte Dinge. Colum.

Mixtus, vel Mistus, a, um, *elegyített, kevert*; vermischt. Vide: Mistus.

Mnēmon, ōnis, *jó emlékezettehetségel biró*; gutes Gedächtniß habend.

Mnēmŏnĭca, ōrum, n. pl. *emlékezettehetség szerző, vagy azt erősitő eszköz, v. mesterség*; Mittel zu einem guten Gedächtnisse zu gelangen. Auct. ad Her.

Mnēmŏnĭcus, a, um, *emlékezettehetségre tartozó*; zum Gedächtnisse dienlich. Ars mnemonica: *emlékezetmesterség*: die Gedächtnißkunst.

Mnēmŏnĭdes, um, f. i. e. Musae, filiae Mnemosynes. Ovid.

Mnēmŏsyne, es, f. *emlékezet, emlékező, v. emlékezettehetség*; das Gedächtniß. Cic. 2) mater novem Musarum; natae Mnemosynes, i. e. Musae. Auson.

Mnēmŏsynum, i, n. 2. *emlék, emlékezet, emlékoszlop, vagy más emlékjel*; das Denkmahl Cat.

Mnēvis, is, m. 3. Nom. pr. legislatoris Aegyptiorum.

Möab, m. Nom pr. filii Loth. 2) urbs et regio. Hinc: Moabita, ae, m. f.

Mobilis, e, (moveo) *mozogható, mozgatható*; beweglich, leicht zu bewegen. Res mobiles, JCt. *házi eszközök v. bútorok*; Hausgeräthe. Bona mobilia, JCt. *ingó jószágok, p. o. marha, ruha, pénz*; bewegliche Güter. 2) *indítható, valamire ingerelhető, hajtható*; beweglich, reitzbar, biegsam. Aetas mobilis, Virg. 3) *változó, állhatatlan, ingadozó*: unbeständig, wankelmüthig. Mobili animo in aliquem esse, Cic. 4) *könnyű, gyors*; schnell, behend. Ingenium mobile, Vitr.

Möbilĭtas, ātis, f. 3. v. gr. linguae, Cic. *könnyen mozgás, mozoghatóság, forgás*; die Beweglichkeit. Cic. 2) *sebesség, gyorsaság*; die Fertigkeit, Schnelligkeit. 3) v. gr. hominis, Cic. fortunae, Nep. ingenii, Sall. *állhatatlanság, ingadozás, változandóság*; die Veränderlichkeit, der Wankelmuth.

Möbĭlĭter, Adv. *mozoghatólag*; beweglich. 2) *állhatatlanúl*; unbeständig. 3) *gyorsan, sebesen*; schnell, geschwind, flüchtig. Caes.

Möbĭlĭto, āre, *mozgatni*; oft bewegen, beweglich machen. Lucret.

Möděrābĭlis, e, (moderor) *mérsékelhető, kormányozható*; leicht zu mäßigen, leicht zu lenken. Ovid.

Möděrāmen, ĭnis, n. 3. *kormány, kormányzó eszköz*; das, womit man etwas lenket od. regiert, z. B. Steuerruder, Ovid. 2) *kormányozás, igazgatás*; die Lenkung, Regierung. Moderamen equorum, Ovid. Moderamen reipublicae, v. rerum. Ovid. 3) moderamen inculpatae tutelae, JCt. *a' szabad védelem mértéklete*;

Digitized by Google

die Nothwehr, z. B. der erzwungene Todtschlag, aus Nothwehr.

Möděramentum, i, n. 2. i. q. moderamen, Gell.

Möděranter, Adv. *mérsékelve*; mit Mäßigung. Lucret.

Möděrāte, Adv. *mérsékelve, mértékkeltel*; mit Mäßigung, gemäßigt. Cic. Liv. moderatius, Cic. moderatissime, Cic.

Möděrātim, i. q. moderate.

Möděrātio, ōnis, f. 3. (moderor) v. gr. irae, animi, Cic. *magamérséklés, mértéklet*; die Mäßigung, Bescheidenheit. 2) *kormányozás, igazgatás*; die Regierung. Moderatio mundi, Cic.

Möděrātor, ōris, m. 3. *mérséklő*; der Mäßiger, der Maß hält oder halten lehrt. 2) *kormányozó, igazgató*; der Regierer. 3) *kormányos*; der Steuermann. Ovid.

Möděrātrix, īcis, f. 3. *mérséklő, t. i. asszony, v. leány*; die Mäßigerinn. 2) *kormányozó, igazgató*; die Regiererinn. Cic.

Moderatus, a, um, *mértéklett, mérsékelt*; mäßig, gemäßigt, das rechte Maß haltend oder beobachtend. 2) *magamérséklő, szemérmes*; bescheiden. Cic. Comp. moderatior. Superl. moderatissimus. Cic.

Mödernus, a, um, *mái, mai, mostani*; heutig, jetzig. Cassiod.

Möděro, āvi, ātum, āre, 1. i. q. Moderor.

Möděror, ātus sum, āri, Dep. 1. (modus) cum Dat. et Accus. v. gr. irae, Liv. lingvae, Plaut. cupiditates et libidines, Plin. gaudium, Tac. *mérsékelni, p. o. haragját, vagy magát valamiben, magát tartóztatni*; mäßigen, ein Maß setzen, bezähmen, sich von etwas enthalten. 2) v. gr. equos, Lucr. Caes. se, Cic. navim, Cic. *kormányozni, igazgatni*; lenken, regieren. 3) res rusticas moderari, Cic. *a' földmivelésre adni magát, gazdálkodni*; dem Ackerbau oder der Wirthschaft vorstehen.

Mödeste, Adv. *mérsékelve, mértékkel, mértékletesen*; mit Maßen, mit Mäßigung. Cic. Horat. Modestissime vivere, Varr. 2) *szemérmesen, módosan, magamérsékelve, emberségesen*; bescheiden, sittsam. Cic. modestius, Quintil.

Mödestia, ae, f. 1. *magamérséklés*; die Mäßigung in den Begierden. Cic. 2) *szemérmesség, emberség*; Mäßigung in seinem Betragen überhaupt, Bescheidenheit, Sittsamkeit. Cic. 3) *szemérmetesség*; die Scham, Schamhaftigkeit. Virginalis modestia; *szüzleányi szemérmetesség*; die jungfräuliche Sittsamkeit.

Mödestus, a, um, v. gr. homo, Cic. *magamérséklő, szemérmes, emberséges*; mäßig in seinen Begierden, sittsam, bescheiden. 2) v. gr. ut mores, Cic. *jámbor*; eingezogen. 3) *indulatin uralkodni tudó, megatartóztató*; sich im Zorne mäßigend, sanftmüthig. 4) *módos*; sittsam, bescheiden.

Mödĭālis, e, *egy Római mérőnyi*; ein römisches Maß oder einen Scheffel haltend.

Mödĭātio, ōnis, f. 3. *mérés, p. o. vékával*; das Messen. Cod. Just.

Mŏdice, Adv. *mérték szerént, mérsékelve, tsinnyán*; mit dem gehörigen Maße, mit gehöriger Mäßigung. Cic. 2) *nem nagyon, kevéssé*; nicht gar sehr, ein wenig. Modice locuples, Liv. 3) *illendően, illendő mértékkel, v. módon*; auf die gehörige Art. Ut iis modice utantur, Cic.

Mŏdicus, a, um, v. gr. homo, Cic. *mértékletes, mértéktartó*; mäßig in einer Sache, das Maß habend oder haltend, gemäßigt. 2) *középszerű, t. i. a' nagyságra nézve*; mittelmäßig, der Größe nach. 3) *meglehetős a' minéműségére nézve*; mittelmäßig der Güte nach. Cic. 4) *kitsiny, kevés*; klein, wenig. Patella modica coenare, Hor. *tsekély, v. kevés vatsordt enni*; schlecht zu Abend essen. Modici introierunt, Plin. i. e. pauci. Modico ante, sc. tempore, Apul. *kevéssel az előtt*; kurz vorhero.

Mŏdificātio, ōnis, f. 3 *mérséklés, mérték szerént való elintézés*; die Mäßigung. 2) *kimérés, elintézés*; die Abmessung einer Sache, Einrichtung. Gell. Versuum lex et modificatio, Sen.

Mŏdificātor, ōris, m. 3. *elintéző, kimérő, elrendelő*; der einer Sache das rechte Maß gibt, sie abmißt, gehörig einrichtet. Apul.

Mŏdificātus, a, um, *valamelly mds nótára alkalmaztatott*; nach einer gewissen Melodie eingerichtet. Cic. 2) verba modificata, Cic. *dbrdzolatként vett szók*; tropische Redensarten. 3) *kimért, kiszabott*; abge-

Digitized by Google

messen. 4) cibus modificatus, Cic. *megemésztett étel*; verdaute Speise.

Mödífico, āvi, ātum, āre, 1. *annak rendi szerént kimérni*; gehörig abmessen. 2) *mérsékelni*; mäßigen. Desideriis modificari, Apul. *kivánságainak határt szabni*; seinen Begierden ein gewisses Ziel setzen.

Mödífícor, ātus sum, āri, i. q. modifico.

Módifícus, a, um, *kimért*; abgemessen. Auson.

Módimpĕrātor, ōris, m. 3. i. e. modum imperans bibendi. Varr.

Módiŏlus, i, m. 2. e. gr. vini, Plin. *tseber, köböl*; ein Eimer. 2) *kúttseber, dézsa*, v. *rotska*; ein Brunneneimer. Vitruv. 3) *kerékagy*; die Nabe am Rade. Plin. 4) *kaponyafúró*; ein chirurgischer Bohrer, Trepan. Cels.

Módium, ii, n. 2. pro: modius, Cato.

Módius, ii, m. 2. e. gr. tritici, Cic. *gabonamérték, véka*, ein Kornmaaß, Viertel, Scheffel. Modio nummos metiri, Hor. de homine divite. Hinc: pleno modio, Cic. *gazdagon*; reichlich. 2) i. q. tertia pars jugeri. Pallad.

Módó, Adv. *most, mostan, majd*; jetzt, bald. Modo ait, modo negat, Ter. *most igent, majd nemet mond*; bald sagt er ja, bald nein. 2) *tsak most*; erst. Modo interierunt, Cic. 3) *tsak*; nur. Si modo nos fortuna juvet, Cic. 4) *bár tsak, tsak hogy*; wenn nur. Modo ne sit ex pecudum genere, Cic. 5) modo non; *tsaknem, szinte*; fast, beynahe. Ter.

Módŭlābĭlis, e, *énekelhető, muzsikálható*; singbar, spielbar. Mart. Cap.

Módŭlāmen, ĭnis, n. 3. *ének, énekles, nótája az éneknek*, v. *dalnak*; ein Gesang, eine Melodie. Auct. Philom.

Módŭlāmentum, i, n. 2. i. q. modulamen, Gell.

Módŭlāte, Adv. e. gr. canere, Cic. *nótára, mértók, idő mértéke*, v. *taktus szerént, idő mértékre, taktusra*; nach dem Maße, z. B. Tacte, melodisch, tactmäßig. Comp. modulatius. Ars modulatius incedendi concinentibus fistulis, Ammian. *tántz mesterség*; die Tanzkunst.

Módŭlātĭo, ōnis, f. 3. e. gr. operis, Vitr. *rendes mértékrevevés, mértékrekimérés*, v. *felmérés*; das regelmäßige Abmessen. 2) *taktusra*, v. *időmértékre énekles*; das Singen nach dem Tacte. Plin. Quint. 3) *ének*, v. *dal nótája*; die Weise eines Liedes, die Melodie. Auson.

Módŭlātor, ōris, m. 3. *énekes, énekló, muzsikus, muzsikáló, a' ki taktusra énekel*, v. *muzsikál*; ein Sänger, Musicus, der nach dem Tacte singt oder Musik macht. Hor.

Módŭlātrix, īcis, f. 3. *énekes, énekló, muzsikálo asszony*, v. *leány*; eine Sängerinn, Musikmacherinn.

Módŭlātus, us, m. 4. id. qu. modulatio.

Módŭlātus, a, um, *taktusra*, v. *nótára készített, vett*, v. *tett*; nach dem Tacte und der Melodie eingerichtet. Comp. modulatior, Gell. Super. modulatissimus, Flor.

Módŭlor, ātus sum, āri, Dep. 1. *mérni, ki*, v. *felmerni. illendően elrendelni*; messen, abmessen, gehörig einrichten. Plin. 2) e. gr. carmen, Virg. *taktusra énekelni*, v. *muzsikálni*; nach dem Tacte singen oder spielen. 3) e. gr. vocem, Dic. *hangját jól ejteni*, v. *hordozni*; die Stimme recht gebrauchen. 4) e. gr. carmen arundine, Ovid. *sípolni, flótázni*; auf der Flöte spielen.

Módŭlus, i, m. 2. Plin. *mérték*; ein Maß. Svet. Homo moduli bipedalis, Hor. *két lábnyi hosszasságú*; zwey Fuß lang. 2) metiri se suo modulo et pede, Hor. Prov. *addig nyújtódzni a' meddig a' takaród ér*; sich nach seiner Decke strecken. 3) *éneknótája*; die Melodie. Hor.

Módus, i, m. 2. *mérték, a' mivel*, v. *a' mi szerént mérnek valamit*; das Maß, womit oder wornach man etwas mißt. Modi, quibus metiretur rura, Varr. Extra modum, Cic. *mértéken túl*; über die Maße. 2) *mód, szokás, szokott mód*; die Art und Weise. Sine nunc meo me vivere modo, Ter. Modus vivendi, Cic. *életmód*; die Lebensart. 3) *vég*; ein Ende. Ponere modum orationis, Tac. 4) *mérték, v szabás az éneklésben*; die Weise und Mensur im Gesange. Saltare ad modum tibiae, Cic. *sípszó mellett*, v. *szerént tántzolni*; nach der Pfeife tanzen. 5) e. gr. agri, Hor. *darab*; ein Stück. 6) vestis ingiens modus, Curt. *nagy*

Digitized by Google

rakás, v. igen sok ruha, v. köntös; eine große Menge Kleider. 7) *magamérséklés mértékletesség*; die Mäßigung. JCt. 8) *tzél, vég*; die Absicht. Qui modus dandi? Plaut. 9) modo et ratione omnia facere, Cic. *mindent bizonyos mód és rend szerént tenni*; alles nach einer gewissen Methode und Ordnung thun.

Moecēnas, vide: Maecenas.

Moecha, ae, f. 1. *nóspardzna asszszony*; eine Ehebrecherinn. Horat.

Moechīa, ae, f. 1. *paráznaság, nósparáznaság*; der Ehebruch. Tertull.

Moechīle, is, n. 3. i. q. Moechia. Petr.

Moechĭmōnĭum, ii, n. 2. idem. Laber.

Moechisso, āre, 1. *paráználkodni, nóspardznaságot követni el*; Ehebruch treiben. Plaut.

Moechŏcĭnaedus, i, m. 2. *nóspardzna, a' ki paráználkodik*; der Ehebruch begeht. Lucil.

Moechor, ātus sum, āri, Dep. 1. *parazználkodni, nóspardzndlkodni*; Ehebruch begehen. Horat.

Moechus, i, m. 2. *nóspardzna*; ein Ehebrecher. Terent.

Moēdia, ae, f. 1. *kis hajó, tsónak, v. ladik neme*: eine Art von Schiffchen oder Kähnen, Nachen. Aul. Gell.

Moene, is, n. 3. *kóful*; eine Mauer. Enn. ap. Non. Maenia, plur. usitatior.

Moenĕra, pro: munera, Lucret.

Moenia, um, n. plur. *város kerítései, erősségek*; Ringmauern, Stadtmauern, Festungswerke. Cic 2) moenibus ligneis se defendere, Nep. *hajón védelmezni magát*; sich zu Schiffe vertheidigen. 3) efficimus pro opibus nostris moenia, Plaut. Prov. *kis madár kis fészket rak*; kleine Vögel bauen kleine Nester. 4) pro: munia, Plaut. Obs. 5) *épületek*; die Gebäude. Moenia muro complecti, Flor.

Moeniāna, ōrum, n. plur. *folyosók, erkelyek*; Erker, Gänge. Salmas.

Moenis, idis, m. 3. *Ménus vizé*; der Main, ein Fluß. Mela. Vocatur etiam: Moenus, Tacit.

Moera, ae, f. 1. *rész*; ein Theil. 2) *sors, eset, történet, fátum*; das Schicksal. Sidon.

Moerĕo, (Maer.) ŭi, moestum, Obs. moerēre, 2. *szomorú lenni, szomorkodni, búslakodni, búsúlni, magát epeszteni, epekedni*; trauern, traurig seyn, sich grämen. Dolore alterius moerere, Cic. *más szerentsétlenségén búsúlni*; über eines andern Unglück traurig seyn. 2) e. gr. casum, mortem, Cic. *megsiratni, meggyászolni*; betrauern. 3) *panaszolkodni, panaszolni*; klagen. Talia moerenti, Ovid. *midőn így panaszolkodnék*; da er so klagte.

Moerĕor, (Maer.) ēri, Dep. 2. i. q. moereo, Varr.

Moeris, is, f. 3. lacus Aegypti, vulgo: Bathen. Mela.

Mŏeror, (Maer.) ōris, m. 3. *szomorkodás, szomorúság, búsúlás, búslakodás, bánat, keserűség*; das Trauern, die Traurigkeit, der Gram. Moerore afflictum et profligatum esse, Cic. *szomorú lenni, szomorkodni, búsúlni, búslakodni*; betrübt seyn.

Moerus pro: murus; Lucret. Virg.

Moesĭa, ae, f. 1. regio Bulgariae et Serviae Svet.

Moeste, (Maeste) Adv. *szomorúan, búsan, keservesen*; traurig. Auct ad Her.

Mœstĭfĭcātus (Maest.) a, um, *szomorú, bús, megszomoritott*; betrübt, traurig gemacht. Mart.

Moestĭfĭco, (Maest.) āvi, ātum, āre, 1. *megszomoritni, szomorúvá tenni*; traurig machen. Augustin.

Moestĭter, (Maest.) Adv. i. q. moeste. Plaut.

Moestĭtĭa (Maest.) ae, f. 1. *szomorúság, búslakodás*; die Traurigkeit, Betrübniß. Esse in moestitia, Cic. 2) *szomorú forma, v. formázat*; traurige Gestalt. e. gr. orationis, Cic *darabossag, v. durvaság, valamelly irásmodban*; das Rauhe in einer Schreibart.

Moestĭtūdo, (Maest.) ĭnis, f. 3. *szomorúság*; die Traurigkeit. Plaut.

Moesto, (Maesto) āre, 1. *szomorúvá tenni, megszomoritni*; traurig machen, betrüben. Laber.

Moestus, (Maest.) a, um, e. gr. senex, Cic. vultus. Auct. ad Her. tuba, Prop. *szomorú, bús, búslakodó, siralmas*; traurig, trauernd, in Traurigkeit befindlich. e. gr. vestis, Prop. *gyászruha, gyászköntös*; ein Trauerkleid. 2) clamores moesti, Ovid. *keserves, v. panaszos kiáltás, v. kiáltás*; ein klägliches Geschrey. 3) e. gr. avis, Ovid. *szomorú, az az, szomoru ének*

Digitized by Google

got jövendöló; traurig, f. e. Traurigkeit prophezeyend. 4) e. gr. lunus, Ovid. timor, Virg. *szomorú, az az szomorúságot v. bánatot okozó*: traurig, i. e. Traurigkeit verurſachend.

Mogontĭa, ae, f. 1. et Moguntium, ĭi, n. 2. *Májntz, Moguntzia, város a' Rhénus, v. Rajna vize mellett*, die Stadt Mainz an dem Rheine. Tac. Eutr.

Mŏla, ae, f. 1. *malom*; eine Mühle. Molae trusatiles, quas jumenta, versatiles, quas homines agitant, Cato. Plin. Mola aquaria, Pallad. v. aquae, Cod. Just. *vízimalom*; eine Waſſermühle. 2) far tostum et sale conspersum, cujus in sacrificiis usus. Cic. Sparge molam, Virg. 3) *üszög-magzat, üszög, formátlan hús növevény az aszszonyi méhben*; ein Mondkalb oder Monkalb, ein ungeſtaltetes Fleiſchgewächs in der Bärmutter. Plin. 4) *térdkalács*; die Knieſcheibe. Anat. 5) *zápfog*; ein Stockzahn. Vers. Vulg. 6) Molae, filiae Martis, Gell.

Mŏlāris, is, m. 3. sc. dens; *zápfog*; ein Stockzahn. Juv. 2) *malomkő darab*; ein Stück von einem Mühlſteine. Stat.

Mŏlāris, e, *malomi, malomhoz való, v. tartozó*; zur Mühle gehörig. e. gr. lapis, Plin. *malomkő*; ein Mühlſtein.

Mŏlārĭus, a, um, i. q. Molaris, e, Cato.

Mŏlendārĭus, a, um, i. q. molarius, Plin.

Mŏlendīnārĭus, a, um, i. q. molarius. 2) Subst. *molnár*; ein Müller. Inscript. vet.

Mŏlendīnum, i, n. 2. *malom, malomház*; die Mühle, ein Mühlgebäude. Bernh. Ep.

Mŏles, is, f. 3. *nehéz, v. nagy tereh*; eine ſchwere Laſt. 2) *munka, baj, fáradtság, nagy, v. nehéz munka*; die Mühe, ſchwere Mühe. Tantae molis erat, Virg. 3) mali molem e cervicibus suis depellere, Cic. *nagy bajt, v. szerentsétlenséget háritni el magáról, v. nagy szerentsétlenség alól bújni ki*; eine groſſe Beſchwerde oder groſſes Unglück von ſich abwenden. 4) *töltés, gát*; ein Damm. Opponere fluctibus molem, Cic. 5) tarda mole se ferre, Stat. *nehéz testel járni, v. menni, nehezen járni, a' testesség miatt*; mit ſchwerem Leibe einhergehen. 6) *nagy, v. roppant épület*; ein groſſes Gebäude. Gloss. 7) e. gr. exercitus, Liv. *nagyság*; die Gröſſe. India molibus ferarum nobilis, Colum.

Mŏleste, Adv. e. gr. aliquid ferre, Cic. *terhesen, bajosan, nehezen, kedvetlenül, nem örömest*; beſchwerlich, verdrüßlich, ungern. Comp. molestius, Superl. molestissime, Idem.

Mŏlestĭa, ae, f. 1. (moles) *bosszúság, kedvetlenség, alkalmatlanság, nehézség, tereh, baj, munka, fáradtság*; der Verdruß, die Beſchwerlichkeit, Mühe. Cic. 2) *igen alkalmatlan tóditás, v. nagyitás valamelly dologban*; die überläſtige Übertreibung in einer Sache. Elegantia diligens sine molestia, Cic. 2) *alkalmatlankodás*; die Beſchwerlichkeit, die man andern verurſacht. Noli mihi molestiam exhibere, et a me literas crebriores flagitare, Cic.

Mŏlesto, āre, 1. *alkalmatlanságra lenni, alkalmatlankodni, v. terhére lenni valakinek*; incommodiren, beſchwerlich fallen. Scrib. Larg.

Mŏlestus, a, um, *terhes, bajos, nehéz, alkalmatlan, bajt, v. alkalmatlanságot szerző, v. okozó, alkalmatlankodó*; beſchwerlich, Beſchwerlichkeit verurſachend, incommodirend. Arrogantia est molestissima, Cic. 2) e. gr. veritas, Cic. *mesterkézett, tettetett, erőltetett*; gekünſtelt, affectirt. Verba molesta, Ovid. 3) e. gr. separatio, Pand. *nehéz*; ſchwer. 4) *káros, ártalmas, veszedelmes*; ſchädlich, gefährlich. Otium tibi molestum est, Catull.

Mŏlētrīna, ae, f. 1. (molo) *malom*; die Mühle. Cato.

Mŏlīle, is, n. 3. *malom, v. őrlőszerszám, malmos, v. őrlőszamár vontató kötele, v. istrángja*; das Mühlzeug, ein Ziehſeil, das dem Eſel, der die Mühle drehen ſoll, angelegt wird. Cato.

Mŏlīmen, ĭnis, n. 3. *erejének nagy megerőltetése valaminek munkába vevésére, nagy hozzáfogás valamihez, elkezdés, igyekezet, iparkodás, intézet, elintézés*; die groſſe Anſtrengung der Kräfte, um etwas ins Werk zu ſetzen, groſſe Unterneh-

Digitized by Google

mung, Veranſtaltung, Bemühung. Lucret. Liv. Ovid.

Mölimentum, i, n. 2. i. q. molimen. Motam sede sua parvi molimenti adminiculis, Liv. *tsekély mivszerek által*: durch Maſchinen von geringer Kraftäußerung.

Mölina, ae, f. 1. *malom*; die Mühle. Ammian.

Mölinus, a, um, *malomhoz való, v. tartozó, malomi, malom*; zur Mühle gehörig. e. gr. saxum, Tert. *malomkő*; ein Mühlſtein.

Mölio, ire, pro: molior, Frontin.

Mölior, ītus sum, īri, Dep. 4. (moles) *mozdítni, erő által mozgásba hozni*; bewegen, durch angewandte Kraft in Bewegung ſetzen. e. gr. montes sua sede, Liv. *elmozdítni, elkordani igyekezni*; wegzuſchaffen ſuchen. e. gr. se se; *mozdúlni. neki készűlni, felkászalódni*; ſich in Bewegung ſetzen. Dum moliuntur dum comuntur annus est, Ter. Pompa moliebatur, Apul. 2) *igyekezni, valamihez fogni, v. kezdeni*: ſich bemühen, unternehmen. e. gr. insidias alicui, Cic. *valakinek lest hányni*; einem nachſtellen. 3) e. gr. arcem, Virg. *várat építni*; ein Schloß bauen. 4) e. gr. corpus ex somno, Liv. *álmából felébredni*; ſich aus dem Schlafe ermuntern. 5) e. gr. naves ex terra, Idem. *a' partról bétaszítni*; vom Lande ſtoßen. 6) e. gr. ancoras, Idem. *a' vasmatskákat felszedni*; die Anker lichten. 7) e. gr. aegre, Curt. *nehezen, v. bajosan bóldogúlkatni*; beſchwerlich fortkommen können. 8) *valami szándékkal, v. szándékdnak lenni*; etwas vorhaben. Illud milior, Cic. 9) e gr. terram, Virg. *mivelni, munkálni, felszántani*; bearbeiten, umackern. 10) *inditni, felindítni*; erregen. Haec sunt in judicum animis molienda, amor, odium, est, Cic. Molior, iri, Pass. ap. Non.

Mölitio, ōnis, f. 3. *mozdítás, megmozdítás, valaminek mozgásba hozása*; die Setzung einer Sache in Bewegung. 2) *valamihez fogás, v. kezdés, valaminek munkás elintézése*; die Unternehmung, Veranſtaltung mit Mühe. Cic. 3) *épités, készités*; die Bauung. Idem. 4) e. gr. agri, Colum. *szántás, ásás, kapálás*; das Pflügen, Graben.

Mölitor, ōris, m. 3. (molior) e. gr. rerum novarum, Svet. *valamihez kezdő, v. fogó, hozzákezdő, hozzáfogó, elintéző, szerző, indító, épitő*; der Unternehmer, Veranſtalter, Urheber, Erbauer. Effector mundi et molitor deus, Cic.

Mölitor, ōris, m. 3. (molo) *molnár*; der Müller. Pandect.

Mölitrix, icis, f. 3. (molitor) *hozzáfogó, hozzákezdő, szerző, indító, elintéző* (*asszony, v. leány*); eine Unternehmerinn, Urheberinn, Veranſtalterinn. Suet. 2) (molo) *molnárné*; eine Müllerinn. Gloss.

Mölitūra, ae, f. 1. *örölés, őrlés*; das Mahlen. Plin.

Molitus, a, um, *őrölt, megőrölt*; gemahlen. Varr.

Molleo, ēre, 3. (mollis) *lágy lenni*; weich ſeyn. Theod. Prisc.

Mollesco, ĕre, 3. (molleo) *meglágyúlni, keménységet elveszteni*; weich werden, die Härte verlieren. Ovid. 2) *megszelidülni*; ſanft werden. Lucr. Ovid. 3) *elaszszonyosodni, elpuhúlni*; weichlich, weibiſch oder unmännlich werden. Ovid.

Mollēstra, ae, f. 1. *juhbőr*; ein Schaffell. Gloss. 2) *sisak terítő bőr*; ein Fell, das man über den Helm decket. Fest.

Mollicellus, a, um, i. q. molliculus. Catull.

Mollicīna, ae, f. 1. *puha köntös, v. ruha*; ein weiches Kleid. Naev.

Mollicōmus, a, um, *puha, lágy, v. gyenge szőrű, v. levelű*; weichhaarig, weichblätterig. Herbae mollicomae, Avien.

Mollicŭlus, a, um, Dim. *puhátska, lágyatska, gyengétske*; weich, zart. 2) Trop. *puha, elpuhúlt, aszszonyi, gyönyörűségeket vadászó*; weichlich, wollüſtig. Versus molliculi, Catull. *buja versezetek*; wollüſtige Gedichte. 3) Subst. cognomen Romanum. Liv.

Mollifico, āre, 1, *lágyitni, meglágyitni*; weich machen, erweichen. Macr.

Mollificus, a, um, *lágyító, puhító, meglágyító*; weich machend, erweichend. Cael. Aur.

Mollimentum, i. n. 2. *enyhités, enyhítő eszköz*; die Linderung, ein Linderungsmittel. Senec.

Digitized by Google

Mollio, īvi, et ĭi, ītum, īre, 4. (mollis) *meglágyítni*, *megpuhítni*; weich machen. Ovid. *hajlékonnyá tenni*, geſchmeidig machen. Hor. 3) e. gr. agrum, Cic. *mivelni*; bearbeiten. 4) Trop. e. gr. iras, Liv. *meglágyítni*, *megengesztelni*, *letsendesítni*, *tsilapítni*; erweichen, beſänftigen. 5) e. gr. impetum alicujus, Liv. *valaki erőszakoskodását tartóztatni*, *v. zaboldzni*; eines Ungeſtümmigkeit zurückhalten. 6) e. gr. animos, legionem, Cic. *elaszszonyositni*, *elpuhítni*; weichlich machen. 7) e. gr. aliquem, Cic. *elbátortalanítni*; einem den Muth benehmen.

Mollĭpes, ĕdis, o 3. *lágy*, *v. gyenge lábú*; weichfüßig. Cic.

Mollis, e, e. gr. terra, Cic. *lágy*, *puha*; weich. 2) e. gr. homo, Plin. *gyenge*; zart. 3) e. gr. vita, Ovid. *buja*; wollüſtig. 4) e. gr. vinum, Virg. *szelid*, *gyenge*; ſanft, mild. 5) disciplina, Cic. *lágy*, *nem erőszakos*; gelind. 6) e. gr. adscensus, Liv. *könnyű*; leicht. 7) e. gr. in obsequium, Ovid. *szófogadó*; folgſam. 8) Trop. mollibus esse oculis, Idem. *könnyen állni nálla a' sirdznak*; leicht weinen. 9) e. gr. aestas, Virg. *kellemes*, *v. kellemetes nyár*; ein angenehmer Sommer. 10) *asszszonyos*, *elpuhúlt*, *bátortalan*; weichlich, weibiſch, muthlos. Mollis et parum vir, Quint. 11) *könnyen megindúltható*; der ſich leicht rühren läßt. Amantissimum mei, mollissimo animo, in tanto moerore adspicerem, Cic. 12) signa mollia, Cic. *állóképek*, *mellyek olly jól vannak kifaragva*, *v. kidolgozva mintha lágy testből állanának*; Statüen, die ſo gut bearbeitet ſind, daß ſie ausſehen, als ob ſie weich und fleiſchern wären. 13) e. gr. oratio, Cic. *philosophusi szelid és tsendes irásmód*; die ſanfte und gelaſſene Schreibart der Philoſophen. 14) *változó*; veränderlich. Nihil est tam molle, quam voluntas erga nos civium, Cic. Comp. -ior, Superl. -issimus, Veliej. Pat.

Mollĭter, Adv. *lágyan*, *puhán*, *gyengén*; weich, zärtlich. Ter. 2) e. gr. pati, Sallust. *érzékenyen*; empfindſam. 3) e. gr. ferre, Cic. *békességestürrésel*; geduldig. 4) e. gr. vivere, Sallust. *könnyére élni*; delicat leben. 5) *nyájas szókkal*; mit höflichen Worten. Cic. 6) e. gr. ossa cubent, Ovid. *tsendesen*; ſanft. Comp. mollius, Tac. Superl. mollissime, Cic.

Mollĭtĭa, ae, f. et Mollĭtĭes, ei, f. 5. e. gr. cervicum, Cic. *mozgathatóság*, *hajthatóság*, *hajlóság*; die Beweglichkeit, Biegſamkeit, Gelenkigkeit. 2) e. gr. carnis, lanae, lapidis, Plin. *gyengeség*, *lágyság*, *puhaság*; die Weiche, weiche Beſchaffenheit. 3) *elpuhúltság*, *elaszszonyosodás*; die Weichlichkeit, Unmännlichkeit. 4) *bujaság*; die Wollust. Vellei. Pat. 5) animi mollitia, Cic. *félénkség*, *félékenység*; die Furchtſamkeit. 6) mollities frontis, Cic. *rendkivül való szemérmesség*; die allzugroße Schamhaftigkeit. 7) mollities maris, Virg. *tengernyugvás*, *tengertsendesség*, die Meeresſtille. 8) mollities pectoris, Ovid. *lágy szív*, *melly könnyen megindúl*; ein weiches Herz das ſich leicht rühren läßt.

Mollĭtūdo, ĭnis, f. 3. *gyengeség*, *lágyság*; die Weiche, weiche Beſchaffenheit. Cic. 2) *elpuhúltság*, *elaszszonyosodás*; die Weichlichkeit. Cic. 3) e. gr. vocis, Auct. ad Her. *hang kedvessége* v. *v. kellemessége*; die Annehmlichkeit der Stimme. 4) e. gr. humanitatis, Cic. *érzékenység*, *szives érzékenység*, *szives szeretet*; die Empfindſamkeit, Zärtlichkeit.

Mollītus, a, um, *meglágyított*, *puhított*, *v. gyengített*; weicht gemacht, erweicht. Ovid.

Molluscus, a, um, (mollis) *lágy*, *gyenge*; weich. Molluscum, scil. tuber; Plin. *juharfataplo*; Ahornſchwamm.

Mŏlo, ŭi, ĭtum, ĕre, 3. e. gr. hordeum, Plin. *őrni*, *őrleni*, *őrölni*; mahlen. 2) sensu obscoeno, pro: concumbere, Petr. Auson.

Mŏlo, v. Molon, nis, m. 3. orator celebris, praeceptor Ciceronis. Cic.

Mŏlŏchīnus, a, um, *mályvaszinű*; mal venfarbig. Caecil.

Mŏlŏchītes, ae, m. 1. v. Malachites; *malakit*, *drágakő*; der Malachit.

Mŏlorchus, i, m. 2. pastor seniculus in agro Cleonaeo, qui Herculem hospitio excepit. Stat.

Mŏlŏrĭthus, i, m. 2. *függőónmérték*; das Senkbley. Stat.

Mŏlossi, orum, plur. incolae Epiri, quorum regio Molossis vocatur. Liv.

Digitized by Google

Mölossĭcus, a, um, ad pedem versus, qui Molossus vocatur pertines. Hinc: carmen Molossicum. Plaut.

Mölossus, a, um, ad regionem Molossidem pertinens. Ovid. 2) Subst. *juhászkutya*; ein Schäferhund. Hor. 3) pes tribus syllabis longis constans, ut Aeneas.

Mölūcha, et Molucca, ae, f. 1. Herba, melissae species. 2) *szívfaszülés, szívhasogatás*; der Herzgespann. Matth.

Mölūcrum, i, n. 2. i. q. mola, *üszögmagzat, üszög az asszonyi méhben*; ein Mondkalb oder Monkalb, Afrau.

Mölūsca, ae, f. 1. i. q. malum persicum, *baraczk*; eine Pfirsiche. Plaut. in Fragm.

Möly, yos, n. 3. *fokhagyma neme*; eine Lauchart, mit schwarzer Wurzel und weißer Blüthe. Allium nigrum Lin. Ovid.

Mölybdaena, ae, f. 1. *ónérz*; Bleyerz. Plin.

Mölybdītis, ĭdis, f. 3. *ónmész*; der Bleyschaum, die Bleyasche. Plin.

Mŏlyris, idis, f. 3. *sáska*; eine Heuschrecke. Aristot.

Mólyza, ae, f. 1. i. q. Allium, *fokhagyma*; der Knoblauch. Botan.

Mōmar, ăris, m. 3. *bolond*; ein Narr. Plaut.

Mōmen, ĭnis, n. 3. i. q. momentum, Lucret.

Mōmentānĕus, a, um, *rövid, kevés ideig tartó*; kurz, von kurzer Dauer. Tertull. 2) *mulandó*; vergänglich. Lucr.

Mōmentārĭus, a, um, e. gr. vita, Apul. *rövid, kevés ideig tartó*; kurz, von kurzer Zeit. 2) *hamari, hirtelenvaló*; schnell. e. gr. venenum, Apul. *hirtelen dolgozó, hamar erejű*; schnell wirkend.

Mōmentŭlum, i, n. 2. Dim. *szempillantásotska*; ein kleiner Augenblick. Gloss.

Mōmentōsus, a, um, *kevés ideig tartó, kevés, v. rövid idejű*; von kurzer Zeit. Quint. 2) *fontos, nyomós, nevezetes*; wichtig. Idem.

Mōmentum, i, n. 2. (moveo) *szempillantás*; ein Augenblick. Cic. 2) Trop. *fontosság, nyomosság, dolog veleje*; die Wichtigkeit. Res magni momenti, Liv. *nagy fontosságú, v. fontos dolog*; eine wichtige Sache. 3) magnum momentum ad aliquid adferre. Cic *valamelly dologra sokát tenni*; viel zu etwas beytragen. 4) rem aliquam ponderare momento suo, Idem. *értéke szerént betsülni meg valamelly dolgot*; ein Ding nach seinem Werthe schätzen. 5) *rész, pont*; ein Theil, Punct. Corpus orationis in parva momenta diducere, Cic. *apró részekre osztani*; in kleine Theile theilen. 6) *jó alkalmatosság*; bequeme Gelegenheit. Svet. 7) *ok*; eine Ursache. Minimis momentis maximae tempestum inclinationes fiunt, Cic. 8) *mozgás*; die Bewegung. Astra sua momenta sustentant, Cic.

Mōmōrdica, ae, f. 1. *magrugó*; Balsamapfel. Botan.

Mōmus, i, m. 2. deus, filius somni et noctis, qui omnia reprehendebat, Cic. 2) *mindent óltsárló, v. betsmelő, mindenben gántsot találó*; ein Tadler aller Dinge. Gloss.

Mŏna, ae, f. 1. insula inter Angliam et Hiberniam. Tac.

Mŏnăcha, ae, f. 1. *apáca*; eine Nonne. Hieron.

Mŏnăchātus, us, 4. et Monachismus, i, m. 2. *bárdtság, szerzetesség, bardt, v. szerzetes állapot*; der Stand der Mönche. Gloss.

Mŏnăchĭcus, a, um, *bárdti, szerzetesi, bárdtot, v. szerzetest illető*; die Mönche betreffend, Mönchisch. Justinian.

Mŏnăchĭum, ĭi, n. 2. *klastrom*; ein Kloster. Cod. Justin.

Mŏnăchĭum, ĭi, n. 2. *München, Monakhium, Bavária fővárosa*; München, die Hauptstadt in Baiern. Geogr.

Mŏnăcho, āre, 1. *bardt lenni, bardtoskodni*; einen Mönch abgeben. 2) *bardttá tenni*; zum Mönche machen. Malmesb.

Mŏnăchus, i, m. 2. *szerzetes, bardt*; ein Mönch. Sidon.

Mŏnāliter, Adv. *egyedül*; allein. Mart. Cap. Secundum Grotium: monauliter, *egyes flótán, v. sipon*; auf einer einfachen Flöte.

Mŏnărcha, ae, m. 1. *egyedűl uralkodó fejedelem, monárkha*; ein Monarch. Gloss.

Mŏnarchĭa, ae, f. 1. *egyedűluralkodás, egyedűlországlás, monárkhia*; die Alleinherrschaft, Monarchie.

Digitized by Google

Mŏnas, ădis, f. 3. *egység*; eine Einheit. Macrob.

Mŏnastĕrium, ii, n. 2. *klastrom*; ein Kloster. Sidon. Hinc: Monasteriālis, e, *klastromi*; klösterlich. Idem.

Mŏnastrĭa, ae, f. 1. *apátza*; eine Nonne. Justin.

Mŏnaulĭter, vide: Monaliter.

Mŏnaulos v. — us, i, m. 2. *egyes flóta, v. síp*; eine einfache Flöte oder Pfeife. Martial.

Mŏnāzon, ōntis, m. 3. i. q. monachus, Ood. Justin.

Mŏnbăccĭa, et Mŏnbăza, ae, f. 1. urbs magna Africae. Geogr.

Mŏncōntūrium, ii, n. 2. urbs Moncontour in Galliae provincia: Poitou.

Monda, ae, m. 1. fluvius Lusitaniae, hodie: Mondego. Mela.

Mŏnĕdŭla, ae, f. 1. *tsóka*; die Dohle. Plaut.

Mŏnēla, ae, f. 1. *emlékezés*; die Erinnerung. Tertull.

Mŏnēmĕrium, ii, n. 2. *a' mi tsak egy napig tart*; was nur einen Tag währet. Gloss.

Mŏnēmūgium, ii, n. 2. regio Africae amplissima. Geogr.

Mŏnĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. e. gr. aliquem de aliqua re, aliquam rem, Cic. *emlékeztetni*; erinnern. 2) e. gr. aliquem, ut veniat ad coenam, Ter. *valakit vatsorára hívni*; einen zum Nachteſſen einladen. 3) e. gr. multis precibus aliquem, Idem. *kérni és nógatni*; bitten, und ermahnen. 4) res ipsa monet, Ter. *maga a' dolog azt kivánja, v. hozza magával*; die Sache erfordert es ſelbſt. 5) e. gr. aliquem, ne faciat aliquid, Cic. *inteni, meginteni*; warnen. 6) *valakit tanítni, v. oktatni*; einen lehren. Vitr. 7) *dorgálni, pirongatni, megdorgálni, megpirongatni*; einen Verweis geben. Stat.

Mŏnēris, is, f. 3. ac. navis, *egy evezős hajó*; ein einruderiges Schiff. Liv.

Mŏnēta, ae, f. 1. *pénz, vertpénz*; das Geld, die Münze. 2) *pénzverőhely*; ein Ort, wo man münzet. Cic. 3) mater Musarum, Hygin. 4) cognomen Junonis (a monendo). 5) *méh, anyaméh, melyben az ember formálódik*; der Mutterleib, worin der Menſch geſtaltet wird. Macrob.

Mŏnētālis, e, *pénzt illető, penzhez tartozó, v. való*; die Münze betreffend, dahin gehörig. 2) e. gr. aurum, Apul. *vert*; gemünzt.

Mŏnetārĭa officina, *pénzverőház*; die Münze, das Münzhaus. Gloss.

Mŏnētārium, ii, n. 2. Idem.

Mŏnētārĭus, ii, m. 2. *pénzverő*; ein Münzer. Firm.

Mŏnīle, is, n. 3. *nyakha való ékesség, nyak pántlika, nyakkötő, nyakszorító*; ein Halsſchmuck, Halsband. Virg. 2) *lóékesség*; ein Pferdeſchmuck. Fest.

Mŏnīmentārius, (Monum.), a, um, *emléket, emlékeztető oszlopot, sírjelt, v. koporsókövet illető*; das Denkmahl, Grabmahl betreffend. Apul.

Mŏnīmentum, (Monum.) i, n. 2. *emlék, emlékoszlop, emlékeztetőjel*; ein Denkmahl, aufgerichtetes Denkmahl. Monumenta alicui relinquere, Virg. *valakinek emlékezetül hagyni valamit*; einem etwas zum Gedächtniſſe hinterlaſſen. 2) *történet könyvek*; Geſchichtbücher. Monumentis et literis mandare, Cic. Monumenta rerum gestarum, Idem. *régi történetekről szólló írások*; Schriften von alten Geſchichten. 3) e. gr. marmoreum, Cic. *sírjel, koporsókő, sírfa*; ein Grabmahl. Monumentum facere, Curt. 4) quodvis aedificium publicum, in alicujus honorem exstructum, v. quo alicujus memoria conservatur, e. gr. templum, statua etc. Gloss.

Mŏnĭtĭo, ōnis, f. 3. *emlékeztetés, nógatás, intés*; die Erinnerung, Ermahnung, Warnung. Cic.

Mŏnĭto, āre, 1. *emlékeztetni, nógatni, inteni*; erinnern. Ven. Fort.

Mŏnĭtor, ōris, m. 3. *emlékeztető, nógató, intő*; ein Erinnerer, Ermahner. Ter. 2) *vendégül hívó, vendéghivogató*; der einen zum Gaſte einladet. Idem. 3) i. q. liber commentarius, Fest. 4) *a' ki valakin segít, mikor az a' beszédben elakad*; einer, der einem einhilft, wenn man in der Rede ſtecken bleibt. Idem. 5) *vezérlő, útmutató, tanító*; ein Anführer, Hofmeiſter. Hor. 6) *tanátsadó*: ein Rathgeber. Habere aliquem omnium actionum suarum monitorem, Cic. 7) i. q. nomenclator, Cic.

Mŏnĭtōrĭus, a, um, *intő*; warnend. Svet. 2) *emlékeztető, emlékeztetésre való, v. szolgáló*; erinnernd, zur Erinnerung dienlich. Senec.

Digitized by Google

Mŏnĭtum, i, n. 2. *intés*; eine Warnung. Cic. 2) *emlékeztetés*; die Erinnerung. Svet.

Mŏnĭtus, us, m. 4. *emlékeztetés*; die Erinnerung. Ovid. 2) *tanács*; der Rath. 3) *intés*; die Vermahnung, Warnung. 4) e. gr. divinus, Ovid. *isteni intés, jövendölés*; eine göttliche Warnung, ein Orakel.

Mŏnĭtus, a, um, *megintett*; gewarnt. 2) *emlékeztetett, nógatott*; erinnert.

Mŏnmĕlĭanum, i, n. 2. arx Sabaudiae. Geogr.

Mŏnŏbĕlus, i, m. 2. i. e. praeditus magna mentula, Lamprid.

Mŏnŏbĭblos, vel Monobiblon, i, n. 2. *egyes könyv*; ein einzelnes Buch. Justinian.

Mŏnŏbŏlon, i, n. 2. ludus, quo cursu se exercebant. Lib. 3. C. de Aleat.

Mŏnŏcĕros, ōtis, m. 3. *kétfogú, hal formájú emlös állat*; das Einhorn. Plin.

Mŏnŏchŏrdum, i, n. 2. *egyformán hangzo húrú húros muzsika*; ein Saitenspiel mit gleichlautenden Saiten. Gloss. 2) *egy húrú muzsika szerszám*; ein Instrument, das nur eine Saite hat. Idem.

Mŏnŏchŏrdus, a, um, *egy húrú*; mit einer einzigen Saite. Idem.

Mŏnŏchrōmăta, um, n. plur. *egy színnel festett képek*; Gemählde von einer Farbe. Plin.

Mŏnŏchrōmătĕus, a, um, i. q. monochromatos, Plin.

Mŏnŏchrōmătos, e, gr. pictura, Plin. *egy színü*; einfarbig.

Mŏnŏchrŏnos, i, m. 2. singulare tempus habens, i. e. brevis vocalis. Mart. Cap.

Mŏnŏclōnos, i, f. 2. *egy ágú, szárú, törzsökü, v. derekú*; einen einzigen Zweig, Stengel oder Stamm habend. Apul.

Mŏnŏcnēmus, a, um, *egy tzombú, egy lábú*; mit einem Schenkel, einbeinig. Petron.

Mŏnŏcōlus, i, m. i. q. unimembris. Plin.

Mŏnŏcrĕpis, ĭdis, m. 3. *a' kinek tsak egyik lábán van tsizma*; der nur einen Schuh an hat. Hygin.

Mŏnŏcŭlo, āre, 1. *valakinek egyik szemét kiszúrni*; einem ein Auge ausstechen. Matth. Paris.

Mŏnŏcŭlus, i, m. 2. *egy szemü*; ein Einäugiger. Vox hybrida, ex Graeco et Latino composita. Aul. Gell. 2) cognomen gigantis Polyphemi. Poët.

Mŏnŏdĭa, ae, f. 1. *szomorú, v. halotti ének*; ein Trauergesang. Fest.

Mŏnŏdus, i, m. 2. qui dentium loco os habet. Fest. 2) cognomen Pyrrhi, Epirotarum regis. Plin.

Mŏnoecus, i, m. 2. cognomen Herculis. Ammian.

Mŏnŏgămĭa, ae, f. 1. *egy feleség tartás*; die Monogamie, wenn man nur eine Frau heirathet. Tertull.

Mŏnŏgămus, i, m. 2. *a' kinek tsak egy felesége volt*; der nur eine Frau gehabt hat. Tertull.

Mŏnŏgramma, ătis, n. 3. *több betüket magábanfoglaló' betü, összevont név*; ein Buchstab, der mehrere in sich faßt, ein verzogener Nahme. Dipl.

Mŏnogrammus, a, um, *tsupa linedkból, v. szinrajzolatokból álló*; aus bloßen Linien oder Umrissen bestehend. Cic. 2) *sovány*; mager. Lucil. 3) dii monogrammi, Cic. *istenek, kiknek Epicurus árnyéktestet költött*; die Götter, denen Epicur einen Schatten von Körper andichtete.

Mŏnŏlĭum, ĭi, n. 2. monile, at perperam. Capitol.

Mŏnŏlĭnum, i, n. 2. *egyes, v. egyszeres sindr*; eine einfache Schnur. Capitol.

Mŏnŏlĭtus, a, um, *egyetlen egy kóból álló*; aus einem einzigen Steine bestehend. Laber.

Mŏnŏlōris, e, *egy szijjú*; mit einem Riemen. Vestes monolores, Vopisc.

Mŏnŏmăchĭa, ae, f. 1. *kettös viadal*; ein Zweykampf, in ein Duell. Gloss.

Mŏnŏmĕrus, i, m. 2. *egy tsipöjü*; eine Hüfte habend. Cat.

Mŏnŏmŏtăpa, ae, f. 1. regnum Africae. Geogr.

Mŏnŏphthālmus, i, m. 2. *egy szemü*; einäugig. Med.

Mŏnŏpŏdĭus, a, um, e. gr. homo, Lamprid. *egy lábú, félláb*; der nur einen Fuß hat, einfüßig. Hinc: Monopodium, ĭi, n. 2. *egy lábú asztalka, v. asztal*; ein Tisch oder Tischchen mit einem Fuße. Liv.

Mŏnŏpōla, ae, m. 1, *a' ki azzal a' jussal bir, melly szerént egyedül árúlhat bizonyos helyen valamit, kirekesztö kereskedö*; der das Recht hat, etwas an einem Orte allein zu verkaufen, Alleinhändler. Mart. Cap.

Digitized by Google

Mŏnŏpōlĭum, ĭi, n. 2. potestas vendendi penes unum; *kirekesztő kereskedés*: der Alleinhandel. Svet.

Mŏnoptĕrus, a, um, *egy szárnyú*; einen Flügel habend. Aedes monopterae. Vitr.

Mŏnŏptōton, i, n. 2. scil. Nomen, quod unum tantum casum habet. Gramm.

Mŏnŏptōtus, a, um, idem. Gramm.

Mŏnŏstichŭm, ĭi, n. 2. i. q. unus versus. Auson

Mŏnostĭchum, i, n. 2. i. q. monostichium, Auson.

Mŏnŏstrŏphus, i, m. 2. Alii legunt Monotrophus, qui non habet contubernalem, et solus vescitur. Plaut.

Mŏnŏstĭlus, a, um, *egy oszlopú*; einen Pfeiler habend. Architect.

Mŏnŏsyllăbus, a, um, *egy szótagú, v. szilabdjú*; einsylbig. Monosyllaba, sc. verba. Quintil.

Mŏnŏtessăron, i, n. 2. i. q. Unum ex quatuor. Gloss.

Mŏnŏtŏnia, ae, f. 1. i. q. Unus idemque tonus, *egy hang, ugyan azon hang*; nur ein Ton, einerley Klang. Idem.

Mŏnŏtŏnus, a, um, *egy hangon beszélő*; nur einen Ton im Reden habend. Idem.

Mŏnotriglyphus, a, um, *egy völgyelésű, az épitésmesterségben*; nur einen Dreyschlitz habend. Vitruv.

Mŏnotrŏphus, i, m. 2. i. q. monostrophus, Plaut.

Mŏnŏxylum, i, n. 2. *egy fából vájt, v. vésett hajó, tsónak, ladik, dereglye*: ein Schiff aus einem Stücke Holz. Plin.

Mŏnoxylus, a, um, *egy darab fából álló*; aus einem einzigen Stücke Holz bestehend. Plin.

Mŏnpensĕrĭum, ĭi, n. 2. urbs Galliae: Monpensier. Geogr.

Mons, tis, m. 3. *hegy*; ein Berg. 2) Trop. e. gr. erroris, Erasm. *nagy hiba, nagy bak*; ein großer Irrthum. 3) e. gr. frumenti, Idem *nagy rakás gabona, v. élet*; ein großer Haufen Getreides. 4) Prov. montes auri polliceri, Ter. maria montesque polliceri, Sallust. *arany hegyeket ígérni*; goldene Berge versprechen. 5) mons cum monte non miscetur, Prov. *két hegyes tör nem fér össze*; zwey harte Steine mahlen selten klein. 5) Trop. *nagy mezeikből*; ein großes Landhaus. Ad hunc montem Tusculanum exstruendum, Cic. 7) montes, pro: ferae. Claud.

Mons ăcūtus, m. 2. urbs Galliae: Motaigne Combraille. Geogr.

Mons ălbānus, urbs: Mantauban. Idem

Mons bĕlĭgārdus, urbs: Mumpelgard. Idem.

Mons pĕssŭlānus, urbs Galliae: Montpellier. Idem.

Mons rēgius, m. 2. *Königsberg városa Burkusországban*; die Stadt Königsberg in Preußen. 2) *Uj Bánya, Bars Vármegyében*: Königsberg, eine der sieben Bergstädte in Ungarn. 3) urbs Picardiae: Montreuil in Gallia. Geogr.

Mons ferrātus, urbs Italiae: Montferrat. Idem.

Mons līmari, urbs Galliae: Montlimar. Ovid.

Mŏnsōnium, ĭi, n. 2. urbs Arragoniae. Monson. Idem.

Monstrābilis, e, (monstro) *mutathatú*; was zu zeigen ist. Plin. Ep.

Mŏnstrāntĭa, ae, f. 1. *szentségtartó*; die Monstranz. Eccles.

Monstrātĭo, ōnis, f. 3. *mutatás*; das Zeigen. Terent.

Monstrātor, ōris, m. 3. e. gr. hospicii, Tac. *mutató*; der Zeiger. 2) e. gr. aratri, Virg. *tanító, útmutató, feltaláló*; der Anleitung gibt, Erfinder. i. e. Triptolemus.

Monstrātus, ūs, m. 4. *mutatás*; das Zeigen. Apul.

Mŏnstrātus, a, um, *megmutatott*; gezeigt. Hor.

Monstrĭfer, a, um, *tsuda formájú, iszonyú, iszonyatos, rémitő*; ungeheuer, wunderbar. e. gr. effigies, Plin. *formátlan*; ungestaltet.

Monstrĭfĭcābilis, e, *rémséges, tsudás, különös*; abenteuerlich, seltsam. Lucil.

Monstrĭfice, Adv. *rémségesen, tsudásan, tsudás módon*, auf seltsame, abenteuerliche Art. Plin.

Monstrĭficus, a, um, *tsudás, tsudálatos, különös*; seltsam, wunderbar. Plin.

Monstrĭgĕna, ae, m. 1. *tsuda dilatokat nemző*; was ungeheuere Thiere zeuget. Avien. Monstrigenus, a, um, *tsudálatos, különös*; Ungeheuer erzeugend oder seltsam. Fluctibus monstrigenis, Avien.

Monstro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. ali-

Digitized by Google

quid digito, Nep. viam alicui, Enn. ap. Cic. *mutatni*; zeigen. 2) *tanítni, oktatni*; lehren, unterweisen. 3) *feladni, bévádolni*; angeben. Ob hoc crimen est monstratus, Tac. 4) *feifedezni*; entdecken. Scio ubi sit, verum hodie numquam monstrabo, Ter. 5) *kikirdetni, királadni, jelenteni, tudtára adni*; anzeigen, bekannt machen. Monstra, quod bibam, Plaut. *adj valamit innom*; reiche etwas zu trinken.

Monstrōse, Monstrōsus, vide: Monstruose, Monstruosus.

Monstrum, i, n. 2. *tsudaszülemény, idétlen, idétlen szülött*; eine Wundergeburt, Mißgeburt. Virg. Ter. 2) *szörny eteg, rémség, nem természeti, tsudálatos, v. különös dolog*; ein Ungeheuer, ein unnatürliches, seltsames Ding. Tac. 3) monstra narrare, Cic. *képtelen dolgokat beszélni*; seltsame Dinge reden. 4) aliquid monstri alit, Ter. *valami alattomos álnoksdgot forral*; er hat eine Tücke im Sinne. 5) pro monstro exemplum est, Plaut. *hallatlan*; unerhört. 6) i. q. prodigium, Virg. 7) i. q. monstratio, Idem.

Monstruōse, Adv. *nem természetesen, tsudásan, különösen*; unnatürlich, seltsam, wunderbar. Cic.

Monstruōsus, a, um, *tsudás, tsudálatos, különös, képtelen, rémséges*; seltsam, ungeheuer, sonderbar, abentheuerlich. Comp. -ior, Tert. Superl. -issimus, Gell. Monstruosissima bestia, Cic. i. e. simia.

Möntälbänum, i, n. 2. urbs Galliae; Montauban. Geogr.

Möntäna, örum, n. plur. scil. loca, *hegység, hegy, hegyek, bértzek*; die Gebirge, bergige Örter. Liv.

Montāniānus, a, um, *Montánusi, Montánus nevű ordtorról nevezett*; Montanisch, von einem Redner Montanus benannt. Senec.

Montānus, a, um, (mons) e. gr. ager, Varr. oppidum, Virg. *hegyi, hegyen lévő, v. lakó*; gebirgig, auf Bergen befindlich oder wohnend. Homines montani. Cic. 2) e. gr. flumen, Virg. *hegyi, hegyről jövő, hegyből eredő*; gebirgig, i. e. von Gebirgen kommend, da entstehend. e. gr. sal, Colum. *kősó, vagott só, hegyi só*; das Bergsalz. 3) e. gr. Dalmatia, Ovid. *hegyes, hegyes völgyes*; gebirgig, voller Berge. Montana, sc. loca, Liv.

Möntibĕlgärdum, et Montis Belgardum, i, n. 2. urbs Mümpelgard. Geograph.

Möntiferrātum, et Montiferratum, i, n. 2. ducatus Italiae: Montferrat. Idem.

Möntĭcēllus, i, m. 2. Dim. *kis hegy, domb, halom*; ein kleiner Berg, Hügel. Vet. Onomast.

Monticŏla, ae, c. 1. *hegyen lakó, hegyi lakos*: ein Bergbewohner, Gebirgsbewohner. Ovid.

Möntĭcŭlus, i, m. 2. Dim. i. q. Monticellus. Vet. Onomast.

Montĭfer, a, um, *hegy hordó*; Berge tragend. Senec.

Möntĭgĕna, ae, c. 1. *hegyen született*; auf dem Berge geboren. Vet. Onomast.

Montĭvăgus, a, um, *hegyen bolygó, v. bújdosó*; Berge durchschweifend. Cic. 2) Subst. i. q. Diana, Stat.

Montŭōsus, v. Montōsus, a, um, *hegyes, hegyes völgyes*; gebirgig, voller Gebirge. Cic.

Mŏnŭbĭlis, e, ad monumentum, v. sepulcrum pertinens. Sidon.

Mŏnŭmentārĭus, a, um, idem. Apul.

Mŏnŭmentum, vide; Monimentum.

Mŏnychus, i, m. 2. unus Centaurorum. Ovid

Mŏnyma, ae, f. 1 uxor regis Mithridatis. Hist.

Mŏpsŏpĭa, ae, f. 1. provincia Atticae. Sen.

Mopsŏpĭus, a, um, ex provincia Atticae Mopsopia. e. gr. juvenis, Ovid. i. e. Triptolemus. Muri Mopsopii, i. e. Athenarum. Ovid. e. gr. urbs, i. e. Athenae. Idem.

Mopsuhestĭa v. Mopsuestĭa, ae, f. 1. urbs Ciliciae. Cic.

Mopsus, i, m. 2. vates ex insula Argos. Cic. b) e Thessalia, Ovid. c) ex Cilicia, Ter. 2) nomen pastoris. Virg.

Mŏra ae, f. 1. *késés, késedelem, mulatás, halasztás, halogatás*; der Verzug, Aufschub, die Verweilung. Rumpere moras, Virg. *sietni*; eilen. Moram inferre, adferre, facere, objicere, offerre, interponere, Cic. *halasztani, halogatni, tartóztatni*; verzögern, aufschieben, aufhalten. 2) nulla est in nobis mora, Ter. *mi rajtunk nem múlik*; an uns liegt es nicht. 3) natus ex ipsa mora, Plaut. *igen késedelmes, v. las-*

Digitized by Google

sú; gar zu langſam. 4) paululum morae habere, Cic. *egy kevés idejének lenni*; ein wenig Zeit haben. 5) *elzárt, v. elrekesztett út*; ein vermachter Weg. 6) *késedelmező*; ein Zauderer. Liv. 7) *akadály*; ein Hinderniß. Es mora restituendae ete. Liv. 8) *nehézség*; die Schwierigkeit. Nulla mora est, Nep.

Móra, ae, f. 1. cohors Lacedaemoniorum 500 v. 700 v. 900 militibus constans, Nep. 2) *bolond (asszszony, v. leány)*; eine Närrinn. Gloss.

Moracius, a, um, *kemény*; hart. Moraciae nuces, Titius. ap. Fest.

Mórális, e, *erkölcsöket illető, erkölcsi, moralis*; die Sitten betreffend, moraliſch. Philosophiae pars moralis, Cic.

Móráliter, Adv. *erkölcsi módon, erkölcsisen*; ſittlich. Donat.

Mórámentum, i, n. 2. *késedelem, halogatás*; der Verzug, die Verzögerung. Apul.

Móráte, Adv. *lassan*; langſam. Comp. moratius. Senec.

Móratim, Adv. idem. Solin.

Móratio, ónis, f. 3. *mulatás, késés, késedelem*; die Verweilung, der Verzug. Vitruv.

Mórátor, óris, m. 3. *halogató, halasztgató, késleltető*; ein Verzögerer. Liv. 2) *akadályoztató*; ein Verhinderer. 3) *rossz prokátor, v. ügyész*; ein ſchlechter Advocat. Liv.

Móratórius, a, um, *késleltető, halogató, halasztgató*; verzögernd. Plaut.

Móratus, a, um, e. gr. egregie, Aur. Viet. bene, Cic. *jó erkölcsű, jó, minémüségü*; geſittet, wohl geſittet, geartet, wohl geartet. 2) *lévő, minémüségü*; *alkaltdsú*; beſchaffen. Venter male moratus, Ovid. 3) *a' mi valamelly erkölcsitzimert v. karaktert jól kifejez*; was einen Charakter gut ausdrückt. Poëma tenerum, moratum, atque molle, Cic.

Morbídus, a, um, e. gr. aër, Lucr. *egészségtelen*; ungeſund. 2) *beteges, vajudt, gyenge, erőtlen*; kränklich, gebrechlich. Morbida facta pecus totum corrumpit ovile, Ovid. *egy rühes juh az egész nyájat megrontja*; ein räudiges Schaf ſteckt die ganze Heerde an.

Morbífer, a, um, *betegséget okozó, v. szerző*; Krankheit bringend. Paul. Nol.

Mórbifícus, a, um, *betegitő, beteggé tevő*; krank machend. Gloss.

Morbonía, ae, f. 1. fictum regnum et proverbiali sermone tritum verbum. In morboniam illum abire jusserat, Svet. i. e. in malam crucem, in locum morbis plenum.

Morbósus, a, um, *egészségtelen, beteges, erőtlen, gyenge, vajudt*; ungeſund, kränklich, gebrechlich. Cic. 2) Trop. *valamit igen kivánó, valamibe belebóssült, beteg a' kivánság miatt*; erpicht, vor Begierde krank. Petr. Comp. morbosior, Carm. Priap.

Mórbus, i, m. 2. *betegség, nyavalya*; die Krankheit. In morbum incidere, cadere, v. delabi, Cic. implicari morbo, v. in morbum, Caes. *megbetegedni, betegségbe esni*, in eine Krankheit fallen oder gerathen. In morbo esse, morbo laborare, v. morbo adfectum esse, Cic. morbo conflictari, Nep. *betegeskedni, beteg lenni*; krank ſeyn. Morbo perire, v. mori, Nep. Morbum depellere, ex morbo convalescere, v. evadere, Cic. *kildbolni a' betegségből, v. nyavalyából, megegészségesedni, egészségessé lenni*; wieder geſund werden. Morbus major, Cels. *nyavalyatörés, nehéznyavalya*; die Epilepſie. Morbus regius, Hor. *sárgaság*; die Gelbſucht. 2) Trop. e. gr. animi, Sallust. Cic. *búsulás, búslakodás, lélek gyötrelem*; die Bekümmerniß.

Mordácitas, átis, f. 3. *harapósság, marósság*; die Beißigkeit. 2) e. gr. urticae, Plin. *tsipósság, marósság, szúrósság, erős, tsipós, v. marós ize*; die Beißigkeit, ſcharfer beißender Geſchmack, Plin.

Mordáciter, Adv. *harapósan, marósan*; beißig. Macrob. 2) *erősen, tsipósen*; ſcharf. Comp. mordacius Lactant. Lima mordacius uti, Hor.

Mordax, ácis, o. 3. (mordeo) e. gr. canis, Plaut. *harapós*; beißig. 2) Met. e. gr. sollicitudo, Hor. *emésztő, mardosó, v. martzongó gond*; eine nagende Sorge. 3) e. gr. homo, Cic. *káromló, rágalmazó*; ein Läſterer. 4) Trop. e. gr. carmen, Ovid. *tsipós*; beißend. 5) e. gr. urtica, Ovid. *tsipós, szúrós*; ſtechend. 6) e.

Digitized by Google

gr. securis, Hor. *éles, jódélű*; ſcharf, einſchneidend. 7) e. gr. acetum, Pers. *erős, tsipős, marós, marós izű*; ſcharf, ſcharf ſchmeckend. Comp. mordacior, Phaedr. Superl. mordacissimus.

Mordĕo, mŏmordi, morsum, mordēre, 2. *harapni, marni*; beißen. Canes mordent, Cic. 2) e. gr. pabula, Ovid. ostrea, Juv. *rágni, beléharapni, ennni*; kauen, hinein beißen, eſſen. Trop. e. gr. frenum, Cic. *állapotjával, v. sorsával megelégedetlen lenni, az ellen zúgolódni, 's még is abból ki nem vergődhetni* mit ſeinem Zuſtande nicht zufrieden ſeyn, und ſich doch von demſelben nicht befreyen können. 3) *szúrni, tsípni*; ſtechen, beißen. Urtica foliis non mordentibus, Plin. 4) e. gr. aliquem dictis, Ovid. *motskolni, gyalázni, kissebbíteni, rágalmazni*; ſchmähen, verläumden. 5) jam dente minus mordeor invido, Idem. *nints már annyi irigyem*; ich werde nicht mehr ſo beneidet. 6) *fájni, fájdalmasan esni*; wehe thun, ſchmerzen. Hoc me mordet, Cic. Par pari referto, quod eam mordeat, Ter. 7) morderi conscientia, Cic. *lelkiesméretétől vádoltatni, győtrettetni, kinoztatni, v. rettegtetődni*; von ſeinem Gewiſſen geängſtiget werden. 8) e. gr. labella, Catull. *tsókolni, tsókolódni*; küſſen. 9) i. q. corrumpo. Hor. 10) amnis mordet rura, Idem. *elhord, v. elmós valamit a' mezőkből*; ſpühlt etwas von den Feldern ab.

Mordex, ĭcis, m. 3. *fog*; der Zahn. Plaut. Apul.

Mordicātĭo, ōnis, f. 3. e. gr. ventris, Cael. Aur. *rágás, tsikarás, hasrágás, hastsikarás*; das Schneiden, Grimmen.

Mordĭcĭtus, Adv. i. q. mordicus, Apul.

Mordĭco, āre, 1. i. q. mordeo. Coel. Aur.

Mordĭcus, Adv. *harapólag, harapva*; mit Beißen. e. gr. auriculam auferre, Cic. *fülét elharapni*; das Ohr abbeißen. 2) e. gr. tenere, Idem. *erősen, merően*; feſt, ſteif. e. gr. verba tenere, Cic. *állhatatosan mellette maradni*; feſt dabey bleiben.

Möre, Adv. *bolondúl*; närriſch. Plaut.

Mŏres, um, vide: Mos.

Mŏrētārius, a, um, moretum concernens. Apic.

Mŏrētum, i, n. 2. *tsiberе neme, étel, reszelt, tört, v. összevagdalt zöldségből, fából, foghagymából, sajtból, lisztből, etzetből, olajból 's a' t.* eine Mehrte, ein Eſſen von zuſammengeriebenem Kraut, Knoblauch, Käſe, Mehl, Eſſig, Öhl, ꝛc.

Moretarium, ii, n. 2. idem. Scal.

Mŏrĭbundus, a, um, *haldokló, halóféłben való*; der jetzt ſterben will, ſterbend. Cic,

Mŏriens, tis, o. 3. *haló, meghaló, halálhoz közel való, haldokló*; ſterbend. Gloss.

Mŏrĭgĕrātĭo, ōnis, f. g. *kedvetellyesítés, engedelmesség*; die Willfahrung, der Gehorſam. Non.

Mŏrĭgĕrātor, ris, m. 3. *engedelmeskedő*; der gehorchet. Sidon.

Mŏrĭgĕre, Adv. *készen, engedelmesen*; gehorſam. Idem.

Mŏrĭgĕro, āre, 1. i. q. morigeror. Plaut.

Mŏrĭgĕror, ātus sum, āri, Dep. 1. (mos et gero) e. gr. alicui, Ter. *kedvét tellyesíteni, szót fogadni, engedni, engedelmeskedni*; willfahren, gehorſam ſeyn. e. gr. voluptati aurium, Cic. *füllét tsiklándoztatni*; durch Reden die Ohren kitzeln. e. gr. servituti, Plaut. *neki szokni, v. tűrődni*; ſich darein ſchicken.

Mŏrĭgĕrus, et Moriger, a, um, *kedvét tellyesítő, szófogadó, engedelmes*; willfährig, gehorſam. Ter. Morigeris modis, i. e. morem gerendo, Lucret.

Mŏrĭni, ōrum, m. plur. *Flandrusok*; die Flanderer. Virg. Caes.

Mŏrĭo, ōnis, m. 3. *bolond, udvari bolond*; ein Narr, Hofnarr. Mart.

Mŏrĭo, v. Morion, ōnis, f. 3. *Indiai drágakő*; ein indianiſcher Edelſtein. Plin.

Mŏrĭon, i, n. 2. *altató natragulya*; die weiße männliche Pflanze des Alrauns (Mandragoras).

Mŏrĭor, mortuus sum, mŏri, Dep. 3. (mors) e. gr. morbo, Nep. frigore, Hort. ferro, Liv. *halni, meghalni*; ſterben. e. gr. ex vulnere. Pollio in Cic. Ep. *sebben*; an einer Wunde. Virgo jussa mori, Virg. i. e. interfecta. 2) Trop. *elmúlni, feledékenységbe menni, elfelejtődni*; untergehen, vergeſſen werden. Memoria illius moritur, Cic. 3) dies moritur, Plaut. *vége felé jár*; geht zu Ende. 4) virgae in terga meo morientur,

Digitized by Google

Plaut. i. e. frangentur. 5) Moriar Cic. verb. jur. *veszszek el! haljak meg!* ich will verloren ſeyn.

Mŏrĭtŭrĭo, īre, Desider. 4. *meghalni akarni, kivánni, v. vágyni*; ſterben wollen. Cic.

Mörmŏlycĕum, i, n. 2. *ijjesztő lárva, v. állortza*; eine Schreckiarve oder Masque. Gloss.

Mormyr, yris, f, 3. *tengeri hal*; ein Meerfiſch. Ovid.

Mörmyra, ae, f. 1. *sok, v. mindenféle színű tengeri hal*; ein Meerfiſch von allerley Farben. Plin.

Mŏro, āre, 1. i. q. moror, Naev. Hinc: moretur. Coel. in Cic. Ep.

Morochītes, ae, f. 1. *foghagymaszínű drágakő*; ein lauchfarbiger Edelſtein. Plin.

Mörölögus, a, um, *bolondos beszédű, bolondos, bolond*; närriſch redend, närriſch, ein Narr. Morologus fio, Plaut.

Mŏror, ātus sum, āri, Dep. 1. *késni, múlatni, várakozni, maradni*; verziehen, warten, verweilen. e. gr. circa aliquid. Hor. *késedelmezni valami mellett*; ſich bey etwas aufhalten. Ne multis morer, Cic. *rövideden*; kurz. 2) e. gr. aliquem Cic. iter, Ovid. impetum hostium, Caes. *akadályoztatni, késleltetni, tartóztatni*; aufhalten, verzögern. 3) e. gr. solutionem Ter. *lassan, v. nehezen fizetni, halasztgatni, v. húzni halasztni a' fizetést*; langſam zahlen. 4) e. gr. sub dio, Hor. *lakni, lakozni*; wohnen. 4) nihil ista moror, Plaut. *semmit sem gondolok vele*; ich frage nichts darnach. 6) non moror, Ter. *nem vagyok ellenére, nem ellenzem, tóllem, v. miattam meg lehet*; ich bin nicht dawider. 7) nihil amplius vos moramur Patres, Capitol. *már el, v. haza mehettek*; ihr könnet nun heimgehen.

Mŏror, āri, Dep. 1. *bolondoskodni, eszelősködni, bolond lenni*; ein Narr ſeyn. Sueton.

Mörŏse, Adv. *kedvetlenül, komoran, mordan, durtzásan, fejesen*; mürriſch, eigenſinnig. 2) *akadályoskodva, gondosan*; ſcrupulös, ſorgfältig. Comp. morosius, Tert. Superl. morosissime, Svet.

Mörŏsĭtas, ātis, f. 3. *kedvetlenség, komorság, mordság, durtzásság*; die Unfreundlichkeit, mürriſches, verdrießliches Weſen. Cic. 2) *szerfelett való gondósság, v. pontosság*; zu große Genauigkeit. Svet.

Mörösus, a, um, e. gr. homo, Cic. *a' kinek nehéz valamit kedvére, v. kedve szerént tenni, v. tsindlni, gántsoskodó, komor, kedvetlen, mord, bosszús, durtzás*; dem man nicht leicht etwas recht macht, mürriſch, verdrießlich. 2) *igen, v. szerfelett gondos, v. pontos*: zu accurrat, zu ſorgfältig. Morosior circa corporis curam, Svet. 3) e. gr. morbus, Ovid. *makats, megátulkodott, nehezen engedő*; hartnäckig. Cupressus natu morosa, Plin. *nehezen növő*; ſchwer wachſend.

Morpheus, či, m. 2. filius, v. minister somni dei, deus somniorum, Ovid.

Morphnös, i, m. 2. *egy sasfaj*; eine Adlerart. Plin.

Mors, tis, f. 3. *halál*; der Tod. Consciscere sibi mortem, Cic. *magát megölni*; ſich ſelbſt umbringen. Mortem oppetere, Cic. morti occumbere, Virg. *meghalni*; ſterben. Mortem adferre alicui, Sulpic. in Cic. Ep. inferre, offerre, aliquem dare ad mortem, Plaut. v. morti, Hor. morte adficere, Sulpic. in Cic. Ep. *megölni*, tödten. Morti esse, Cic. mortem facere, Ovid. *halált okozni*; den Tod verurſachen. Consumi morte Tibull. v. fungi, Ovid. *meghalni*; ſterben. Vitam cum morte commutare, Sulpic. in Cic. Ep. Morte multare, Cic. *halállal büntetni*; mit dem Tode beſtrafen. Honor mortis, Virg. *temetés*; das Begräbniß. Mors sua, Sen. *természeti, v. természetes halál*; der natürliche Tod. 2) e. gr. hominis, Plin. *halott, hólttest*; die Leiche, der Leichnam. Mortem ejus lacerari, Cic. 3) *vér*; das Blut. Ensem multa morte recepit, Virg. 4) *a' mi halált okoz, v. halálos*; was den Tod bringt, was tödlich iſt. Inde cadunt mortes, Lucan. i. e. mortiferae sagittae. 5) Trop. e. gr. memoriae, Plin. *emlékezőtehetség elvesztése, v. elhalása*; der Verluſt oder das Abſterben des Gedächtniſſes. 6) mors ranae, *békafi*; der Froſchbiß. (Hydrocaris, Linn.)

Morsĭcātim, Adv. *harapdálva, ajakait béharapva*: beißend, die Lippen zuſammenbeißend Varr.

Morsĭco, āre, 1. Frequ. *harapdálni*; beißen. Oculi morsicantes, Apul.

Digitized by Google

katsingató, v. katsongató szerelmes szemek; liebäugelnde, verliebte Augen.

Morsiuncŭla, ae, f. 1. Dim. *gyenge, v. kis harapás, v. harapásotska*; ein kleiner Biß. Apul. 2) *tsók, tsókotska*; ein Kuß, Küßchen. Plaut.

Morsum, i, n. 2. *harapás, falat, egésznek része, v. darabja, egy kis, pitsíny*; ein Biß, ein Stück eines Ganzen, Bißchen. Catull.

Morsus, a, um, *megharapott, megmart*; gebissen. e. gr. a rabioso cane, Plin. *kit a' veszett, v. dühös eb, v. kutya megharapott, v. megmart*; von einem wüthenden Hunde gebissen.

Morsus, us, m. 4. e. gr. serpentis, Cic. *harapás, mards*; das Beißen. e. gr. avium, Cic. *tsipés*; der Biß. 2) *evés, rágás*; das Essen, Kauen. Virg. 3) e. gr. aceti, Mart. *mards, evés, égetés*; das Beißen, Brennen. 4) *evés, p. o. rozsda evés*; das Aufressen, z. B. des Rostes. 5) e. gr. curarum, Ovid. libertatis intermissae, Cic. *fájdalom, bánat, keserüség, boszszúság*; der Schmerz, die Kränkung, der Verdruß. 6) *a' mivel harap az ember, fog, fogak*; das womit man beißt, der Zahn, die Zähne. Vertere morsus in Cererem, Virg. *enni*; essen. Hine, Trop. e. gr. ancorae, Virg. *fog*; der Zahn. 7) e. gr. roboris, Virg. *fa hasíték, mellybe tsíptetődött az Éneds dárdája*; die Spalte des Baumes, die den Wurfspieß des Aeneas eingeklemmt hatte. 8) *rágalmazás, kissebbítés, gyalázás*; die Verläumdung. Insequi aliquem morsibus, Ovid. *valakit rágalmazni*; einen verläumden.

Morta, ae, f. 1. Parcarum una, Gell.

Mortālis, e, (mors) e. gr. animal, Cic. *halandó, halál alá vetetett*; sterblich, dem Tode unterworfen. 2) *múlandó, elmúló*; vergänglich. Inimicitiae mortales, Cic. 3) e. gr. lex, Liv. *bizonyos ideig tartó, v. kötelező*; was nur eine Zeitlang gilt. 4) e. gr. crimen, Cyprian. vulnus, Virg. *halálos*: tödlich. 5) Subst. *ember*; der Mensch. Lucret. Comp. mortalior. Plin.

Mortālitas, ātis, f. 3. *halandóság*; die Sterblichkeit. Mortalitatem explere; *meghalni*; sterben. Tac. 2) Trop. *múlandóság, romlandóság*; die Vergänglichkeit, Unbauerhaftigkeit. Plin. Quasi non omne, quod ortum sit, mortalitas consequatur, Cic. 3) *halandók, emberek*; die Sterblichen, Menschen. Plin. Curt. 4) *halál*; der Tod. Mortalitate intercipi, Plin. *a' halál által meggátolódni*; durch den Tod verhindert werden. 5) *emberi természet*; die menschliche Natur. Plin.

Mortālĭter, Adv. *halandóan, halandó módon, v. módra*; sterblich. August.

Mortārium, ii, n. 2. *mozsár*; ein Mörser, Mörsel. Cato. Colum. 2) *vakoló kandl, v. kalán*; die Mörtelpfanne. Vitruv. 3) *vakolatmész, vakolat, fövenyesmész*; der Mörtel. Idem. 4) *mészkeverő vályú, mészláda, meszesdézsa*; eine Kalkmulte, ein Kalktrog. 5) *mozsár forma gödör, p. o. a' fák körül*; eine mörserartige Vertiefung, z. B. um die Bäume. Pallad.

Mortĭcīnus, a, um, e. gr. ovis, Varr. *döglött*; verreckt. Volucres, aut pisces morticini, Idem. 2) *dühöd marháról, v. dögből való*, was von verrecktem Viehe oder vom Luder ist. Idem. 3) Subst. *motskos szó*: *aldvaló teremtés, otsmány dög*; ein Schimpfwort: Luder, Schindluder. Plaut. 4) Trop. e. gr. caro, Sen. *elszáradt, elaszott*; abgestorben. Not. Urnas reorum morticinas, Prud. i. e. sepulcra reorum.

Mortĭfer v. **Mortĭfĕrus**, a, um, *halált hozó, szerző, v. okozó, halálos, ölő, megölő*; den Tod bringend, verursachend, tödlich, tödtend. Cic. Virg.

Mortĭfĕre, Adv. *halálosan*; tödlich. Plin. Epist.

Mortĭfĕrus, a, um, vide: Mortifer.

Mortĭfĭcātio, ōnis, f. 3. *ölés, haldl*; die Tödtung, der Tod. Tertull.

Mortĭfĭcatus, a, um, *megölt, meggyilkolt*; getödtet. Tert.

Mortĭfĭco, āre, 1. *ölni, megölni, meggyilkolni*; tödten. Tertull. 2) *testi kívánságait zaboládzni*: die fleischigten Lüste bezähmen. Prud.

Mortĭfĭcus, a, um, e. gr. vulnus, Val. Max. *halálos*; tödtlich. Tertull.

Mortŭālis, e, *meghóltakat, v. halottakat illető*; die Todten oder Leichen betreffend. Mortualia, a) carmina; *halotti, énekek*; die Todtenlieder. Plaut. b) vestimenta; *ha-*

lottiruhák, *halott kiterîtő ruhák*, *gyászruhák*; Leichenkleider, Trauerkleider. Naev.

Mortŭārius, a, um, i. q. mortualis, Gell.

Mortŭōsus, a, um, *meghólt*, *v. halott módon való*; todtenähnlich, leichenmäßig. Coel. Aur.

Mortŭus, a, um, *hólt*, *meghólt*; gestorben, todt. A mortuis excitare, Cic. *hallottaiból feltámasztani*; von den Todten auferwecken. 2) e. gr. mare, Geogr. *hólt tengor*; das todte Meer. 3) e. gr. urtica; *hólttsalán*, *drvatsalán*; eine taube Neſſel. Gloss. (Lamium, L.) 4) e. gr. plausus. Cic. *a' mi el mútik apródonként*; etwas was nachläßt. 5) mortui lacerti, Idem. *elerőtlenedett karok*; entkräftete Arme.

Mŏrŭla, ae, f. 1. (Dim. a mora) *kis késedelem*, *késés*, *v. mulatds*; kleiner Verzug. Augustin.

Mŏrŭlus, a, um, (Dim. a morus) *feketétske*, *setétetske szinű*; ſchwarz, dunkelfarbig. Plaut.

Mōrum, i, n. 2. *fdieper*, *szederj*; eine Maulbeere. Hor.

Mōrus, i, f. 2. *eperfa*, *szederfa*; ein Maulbeerbaum. Plin. Linn.

Mōrus, a, um, *bolond*, *ostoba*, *balondos*; närriſch, albern. Amor hominum mores morus, et morosos efficit, Plaut. 2) Subst. *bolond*, *férfi*, *asszony*, *v. ledny*; ein Narr, eine Närrinn. Morus sum, Idem.

Mōrus, a, um, pro: Maurus; *Mauritaniai*, *szeretseni*, *fekete*, *setétszinű*; Mauritaniſch, Mohriſch, dunkelfarbig, ſchwarz, Ovid.

Mōrychus, i, m. 2. cognomen Bacchi apud veteres Siculos. Morycho stultior, Prov. *bolondos*, *nevetséges ember*, *ki nem azt teszi*, *a' mit tennie kellene*; ein thörichter, lächerlicher Menſch, der nicht thut, was er thun ſoll.

Mos, mōris, m. 3. *akarat*, *akaratosság*, *akaratoskodás*, *fejesség*; der Wille, Eigenwille, Eigenſinn. Alieno more, v. ex more alius vivere, Terent. Obediens fuit mori patris, Plaut. Nonne fuit levius (al. melius) dominae pervincere mores? Prop. *fejességet*; den Eigenſinn. Morem alicui gerere, Cic. *akaratját*, *v. kedvét tellyesîtni*, *engedelmeskedni*; willfahren, gehorchen. 2) *tselekedet mód*, *szokás*, *bévett mod*, *v. szokás*; die Handlungsweiſe, der Gebrauch, das Herkommen, die Gewohnheit, Sitte. Mos erat, comitiorum die primo pronuntiare, Liv. Legi mariique parendum est, Cic. In morem venire; *szokásba jönni*; gewöhnlich werden. Liv. Moris erat Domitiano, Tacit. Aliquid in morem perducere, Cic. *szokásba hozni*; gewöhnlich machen. 3) respectu moralitatis; *magaviselet*, *viselet*, *életmód*; das Betragen, die Lebensart, Aufführung. Qui istic mos est? Ter. *mitsoda magaviselet az*? was iſt das für ein Betragen? In Plur. mores; *erköltsök*, *erköltsi tzimerek*, *v. tulajdonságok*, *karakterek*; Sitten, Charaktere, Gemüthsarten, gewiſſe Eigenthümlichkeiten. Mores feri, temperati, suavissimi, perditi, Cic. Severos, non modo pudicos mores induere, Plin. Praefectus morum, Nep. *erkóltsbiró*, *erkóltsökre vigyázó*; ein Sittenrichter. Sensu speciali: mores; a) *jó erkóltsök*; gute Sitten. Mores et vitia, Manil. Periere mores, Senec. b) mos, *rendes*, *törvényes életmod*; die regelmäßige, geſetzliche Lebensart. Quis (pro: quibus) neque mos neque cultus erat, Virg. c) mores, *rossz*, *v. romlott erkóltsök*, *erköltstelenségek*; ſchlechte Sitten. Si per mores nostros liceret, Tacit. 4) mores, pro: homo, certis moribus, v. gr. cum moribus notis facilius se communicaturum consilia. Liv. 5) e. gr. coeli, siderum, Virg. *mivólt*, *minemüség*; die Beſchaffenheit. 6) *újszokás*, *módi*; die Mode. Just. 7) apud poëtas; *törvény*, *szabott rend*, *regula*, *sinórmérték*; das Geſetz, die Vorſchrift, die Regel. Mores viris ponere, Virg. Regere populos pacisque imponere morem, Idem. Trop. Ferrum patitur mores, Plin. *engedelmeskedik*; gehorcht. Sine more furit tempestas, Virg. *iszonyúan*, *rettenetesen*; unerhört, entſetzlich. In morem, Virg. *rendesen*, *rendiben*, *illendőképpen*, *illómódon*; regelmäßig, gehörig.

Mōsa, ae, f. 1. *Móza vize*; die Maas, ein Fluß. Caes.

Mŏschăta, ae, f. 1. sc. nux, et Mŏschocaryon, ii, n. 2. *szeretsendió*; die Muſcatennuß, Muſcate. Gloss.

Digitized by Google

Mŏschātum, i, n. ℞. *rózsa nemz*; eine Art von Rosen. Plin.

Moschi, ōrum, m. plur. populus inter mare nigrum et Caspium habitans. Plin. 2) montes, Cappadociam ab Iberia et Armenia secernentes. Mela. 3) *Oroszok*; die Russen. 4) Adj. Moschicus, a, um, a) populum inter mare nigrum et Caspium habitantem concernens. Plin. b) *Orosz, Oroszországi*; Russisch, Moscovitisch. Geogr.

Mŏschŏlātrīa, ae, f. 1. *arany borjú imádása*; die Verehrung des güldenen Kalbes. Mŏschŏlātra, ae, m. 1. *arany borjú imádó*; ein Anbether des güldenen Kalbes. Gloss.

Moscŭlus, i, m. 2. (Dim. a mos) *szokásotska, kis szokás*, eine kleine Gewohnheit. Cato. Fest. Isidor.

Mŏschus, i, m. 2. *pézsmanedv*; der Bisam. Moschatulus, a, um, *pézsmanedv szagú, pézsmanedvből készitett, v. tsindlt*; nach Bisam riechend, von Bisam gemacht. Hist. Nat.

Mŏscŏvīa, et Mŏscĭa, ae, f. 1. *Moszkau, Muszkóvia, város*; Moscau. Geogr.

Mosčus, a, um, *Mózsesi*; Mosaisch. Paul. Nol.

Mŏsella, ae, f. 1. *Mósa viz*; die Mosel. Tacit.

Mŏses, v. Mŏyses, is, 3. v. i, m. 2. *Mózses*. Hinc: Mosĕus, a, um. i. q. Moseius. Juvenc.

Mossyni, ōrum, m. plur. populus Asiae ad Pontum Euxinum, Mela.

Mostellāria, ae, f. 1. *házi kisértet*; das Hausgespenst Comoedia Plauti.

Motacilla, ae, f. 1. *fejér billegető, bárányabillegető*; das Ackermännchen, die weiße Bachstelze. Motacilla alba L. Varr.

Mŏtācismus, i, m. 2. frequens literae M repetitio. Isidor.

Mŏtātio, ōnis, f. 3. *mozgás, ingás, inogás, ingadozás, gyakori mozgás*; Bewegung oder öftere Bewegung. Tertull.

Mŏtātor, ōris, m. 3. *mozgató, ingató, ingadoztató, gyakori mozgató*; der Beweger oder öfterer Beweger. Tertull.

Mŏtio, ōnis, f. 3. *mozgás, ingás, inogás, ingadozás*; die Bewegung. Cic. 2) e. gr. animi, Cic. *indúlat*, der Affect. 3) variatio nominis per genus. Gramm.

Mōtĭto, āre, 1. (Frequ. a moto) *mozgatni, ingatni, sürün*, v. *gyakran mozgatni*: bewegen, oft bewegen. Gell.

Mŏtĭuncŭla, ae, f. 1. Dim. *mozdúlotska, kis rázkódás, hidegelés kezdete*, v. *gyenge kirázás*: kleine Bewegung, Erschütterung, der Anfall eines Fiebers. Sueton.

Mōto, āre, 1. (Frequ. a moveo) *mozgatni, ingatni, sürün*, v *gyakran mozgatni*; bewegen, besonders mehrmahls. Virg.

Mŏtor, ōris, m. 3. *mozgató, ingató, ingadoztató*; ein Beweger. e. gr. cunarum, Martial. *gyermek rengető*, v. *ringató*; der ein Kind wiegt.

Mŏtōrĭus, a, um, *mozgató, izgató*; bewegend. Hinc: motorium, i. e. vis movendi, Tertull.

Mōtus, a, um, *inditott, támasztott, mozditott*; erregt, bewegt Virg. 2) e. gr. mens, Sen. *megtébolyodott, elment, megbolondúlt*; verrückt.

Mŏtus, ūs, m. 4. *mozgás, izgás, ingás, inogás, ingadozás*; die Bewegung, Cic. e. gr. siderum, Cic. *tsillagok járása*, v. *forgása*; der Lauf der Sterne. e. gr. terrae, Curt. *földindúlás*, v. *rendülés*; das Erdbeben. Motus dare, Ovid. *megmozdúlni, mozdúlni*; sich bewegen, rühren. Motus Jonici, Hor. i. e. saltus. 2) e. gr. animi, Cic *gondolkozás, gondolat, megilletődés, megindúlás, érzékenység, indúlat*; das Denken, der Gedanke, die Rührung, Empfindung, Gemüthsbewegung. Dulcem motum adierunt motibus. Cic. 3) *isteni sugallás*; die göttliche Eingebung. Divino concita motu, Ovid. 4) *kihajtás, rügyezés, virágzás, érés, megérés*; das Ausschlagen, Blühen, Reifen. Colum. de vite. 5) e. gr. Catilinae, Cic. servilis, Liv. populi, Cic. *zendülés, lázzadás, pártütés*; der Aufruhr, die Unruhe. Novi motus ex Etruria nunciarentur, Liv. Motum adferre reipublicae, Cic. 6) *útazás, elmenetel, menő szándék, útra készülés*; die Abreise, Anstalten zur Abreise. Motus praesensit futuros (Aeneae), Virg. 7) e. gr. reipublicae, Cic. *változás*; die Veränderung. 8) motus, i. q. tropi, Quint.

Digitized by Google

9) e. gr. consilii, Plin. Ep. *inditóok, ösztön, ösztönök*; der Bewegungsgrund.

Mŏvĕo, mōvi, mōtum, vēre, 2. *mozditni, mozgásba hozni, mozgatni, rázni, ingatni, inogtatni*; bewegen, in Bewegung ſetzen, rühren, ſchütteln. Virg. Cic. Hor. 2) e. gr. citharam, Ovid. fila sonantia, Idem. *muzsikálni*; ſpielen. 3) e. gr. castra, Caes. *a' tábort megváltoztatni*; das Lager verändern. 4) e. gr. aliquem possessione, Cic. *birtokából ki, v. elűzni, hajtani, v. kergetni*; von den Seinigen vertreiben. 5) e. gr. senatu, de senatu, Liv. *a' tanátsúri méltóságból le, v. kitenni*; der Rathsherrnwürde entſetzen. 6) e. gr. risum, et jocum alicui, Hor. *megnevettetni*; lachend machen. 7) e. gr. mentionem de aliqua re, Liv. *valamit megemlitni*; von einem Dinge Erwähnung machen. 8) *fordúlni*; ſich kehren, wenden. e. gr. se ad nutum fortunae, Caes. *szerentséhez alkalmaztatni, v. szabni magát*; ſich nach dem Glücke richten. 9) e. gr. aliquem ex opinione, et de opinione, Cic. *valakit más vélekedésre hozni, előbbi vélekedéséről lebeszélleni*; einen von ſeiner Meinung abwendig machen. 10) e. gr. orbe, Liv. *elátazni, elmenni, elköltözni*; fortreiſen, fortgehen, wegziehen. Primis tenebris movit. Liv. 11) e. gr. bellum, Cic. seditionem, Liv. *inditni, támasztni*; erregen. 12) e. gr. fluctus in simpulo, Varr. *tsekély dolognak nagy feneket keritni*; von einer geringen Sache ein großes Weſen machen. 13) e. gr. res magnas, Cic. *nagy, v. fontos dolgokkal foglalatoskodni*; mit wichtigen Sachen umgehen. 14) e. gr. alvum, Suet. *meghajtani, hajtani, p. o. a' hasat*; purgiren. 15) e. gr. tellurem, Virg. *felvájni, feldsni*; aufwühlen, aufgraben. 16) e. gr. loco ossa, Cels. *kiftzamltni*; verrenken. 17) e. gr. tragoedias, Quint. *nagy lármát tsinálni*; einen großen Lärm machen. 18) moveri mente, Cic. *elmejében megháborodni, megbolondúlni*; verrückt werden. 19) e. gr. aliquā re, Cic. *indulatba jönni, megindúlni*; in Affect geſetzt werden, gerührt werden. Calypso Ithaci digressu mota, Prop. Motus precibus Cic. 20) *venni, dltalvenni*; empfangen. A Caecilio numum movere non possunt. Cic. 21) *teremni, nőni rajta, hozni*; hervor bringen. Vitis movet gemmas, Colum. Not. mostis, pro: movistis, Mart.

Mox, Adv. *majd, majdan, nem sokára, tsak hamar*; bald, in kurzer Zeit. Se mox venturum. Cic. 2) *mihelyt*; ſo bald. Mox, ubi res publicas ordinaris, Hor. 3) *tsak most, kevéssel, kevés idővel ez előtt, minap*; vor Kurzem. Quod mox proposueram, Cic. 4) *azután, mindjárt azután*; bald darauf. Post tricesimum Chium maxime laudatur Creticum, mox Aegypticum, Plin.

Moyses, vide: Moses.

Mŏzĭca, ae, f. 1. *apró, v. apró tseprő dolgok, v. apróságok tartója, v. tartó helye*; ein Behältniß für kleine Sachen. Isidor.

Mŭ, *tehén, v. ökör hangja*; der Laut, den die Kuh oder der Ochs gibt. Mu facere, Enn. *bögni, mint a' tehén, v. ökör*; brüllen, wie eine Kuh oder wie ein Ochs. 2) mu facere, Lucil. *piszszenni. nyikkani*; mucken.

Mūccāgo, et Mūcĭlāgo, ĭcis, f. 3. *nyál, vastag nydl, nydlka, enyék*; der Schleim. Mart.

Mucēdo, v. Mūcēdo, ĭnis, f. 3. i. q. mucus, Apul.

Mucĭdus, a, um, *taknyos*; rotzig. Plaut.

Mucĭnĭum, v. Mucĭnĭum, ĭi, n. 2. *zsebkeszkenő, zsebbeli keszkenő, zselbeli, zsebkendő, orr fúvó keszkenő*; ein Schnupftuch. Arnob.

Mucōsus, Mucculentus, vide: Mucosus, Mucul.

Muccus, vide: Mucus.

Mūcĕo, ui, ēre, 2. e. gr. ut vinum, Cato. *virdgos, v. penészes lenni*; kahmig ſeyn, ſchimmelig ſeyn.

Mūcesco, ĕre, 3. *virdgosodni, penészesedni, penészt kapni*; kahmig werden, ſchimmelig werden. Plin.

Mūcĭānus, a, um, *Múciusi, Múciust illető, ő rólla nevezett*; Mucianiſch, den Mucius betreffend, von ihm benannt. Cic.

Mūcĭdus, a, um, *penészes, állott, régi, az üldsban, el, v. megromlott, dohos*; ſchimmelig, verlegen, beſchlagen. Juv. e. gr. vinum, Augustin.

Digitized by Google

virágos; fahmig. 2) i. q. Muccidus. Plaut.

Mūcius, a, um, *Múciusi*; Mucisch. 2) Subst. nomen familiae Romanum.

Mūcor, ōris, m. 3. *penész*; der Schimmel. Colum. 2) *virág, a' boron*; Fahm des Weins. Pand. 3) *szőllőtőből kiszivárgó és annak ártul mas nedv, v nedvesség*; eine aus dem Weinstocke rinnende, ihm schädliche Feuchtigkeit. Plin.

Mūcōsus, v. **Muccōsus**, a, um, (mucus) *taknyos, nyálas, kiben öszve gyűl a' vastag nyál*; rotzig, schleimig, Colum

Mūcro, ōnis, m. 3. *fegyver hegye, v. éle*: die Spitze oder Schneide eines Gewehrs. Cic. Juv. 2) e. gr. dentium et ungvium, Plin. *hegyes fogak és körmök*; spitzige Zähne und Nägel. 3) *kard*: ein Schwerdt. Mucronem in aliquo figere, Cic. *valakibe szúrni a' kardot*; einem den Degen in den Leib stoßen. 4) Trop. e. gr. defensionis, Cic. *védelmezés lelke, v. legerősebb része*; das schärfste in der Verantwortung. 5) e. gr. herbarum, Virg. *fűhegy*; die Wipfel der Kräuter. 6) e. gr. fanicum, Plin. *keskeny* (*v. szoros útnak*; der engen Straße) *határ, vég, legvég*; die Gränze, das Ende, das Äußerste. Luer.

Mucronātus, a, um, *hegyesített, hegyes*; mit einer Spitze versehen, spitzig. Plin.

Mūcŭlentus, v. **Muccŭlentus**, a, um, *taknyos*; rotzig. Prud.

Mūcus, v. **Muccus**, i, m. 2. *takony*; der Rotz. Cels.

Mūgil, et **Mūgĭlis**, is, m. 3. *nagyagyúhal*; die Meeräsche, der Meeraland. Plin. Juv. Linn.

Mūginātor, ōris, m. 3. *mélyen gondolkodó, gondolatokba merült*; ein Tiefsinniger. Poët.

Muginor, āri, Dep. 1. *késedelmezni, immel ámmal, aluszékonyan, kedvetlenül, v. dümmögve tenni, mivelni, tsinálni, v. tselekedni valamit*; säumen, zaudern, schläfrig verfahren. Cic.

Mūgio, īvi, et ii, ītum, īre, 4. (a mu) *bógni, mint a' marha, v. szarvas marha*; brüllen wie ein Rind oder Rindvieh. Liv. Hinc: mugientes, *szarvasmarhák, marhák*, die Rinder. Hor. 2) *rengni, retsegni, zugni*; krachen, brausen. Terra mugit, Virg. Mugit malus, Hor. *retseg az árbotsfa*; der Mastbaum kracht. 3) sibi mugiet ille sophos, Mart. *téged ill lett, v. neked szóll a' bravó! v. dicsérék*! wird dir zugerufen: bravo!

Mugonĭa (porta), vide: Mugonia.

Mūgītor, ōris, m. 3. *a' ki, v. a' mi bóg, bógó, bömbölő*; der brüllt, Brüller. Val. Fl.

Mūgītus, us, m. 4. *bógés, bögetés*, p. o. *marha bóges*; das Brüllen, z. B. der Rinder. Virg. Mugitus edere, dare, Ovid v. tollere, Virg. *bógni*; brüllen. 2) Trop. e. gr. terrae, Cic. *rengés, retsegés, ropogás*; das Krachen.

Mūgōnĭa, v. Mugionia, ae, f. 1. porta Romae, per quam venale pecus agebatur. Fest.

Mūla, ae, f. 1. (mulus) *nőstény ösvér*; die Mauleselinn. Foeta mula, Juv. Proverb. *hallatlan dolog*; ein unerhörtes Ding. Cum mula peperit, Sver. Proverb. *soha sem, soha napjón*; niemahls. Not. Dat. mulabus, Capitol.

Mūlāris, e, *ösvért illető, ösvéri, ösvér*; die Maulthiere betreffend. e. gr. materies, Colum. *ösvérfaj, v. nem*; Maulthiergeschlecht.

Mulcēdo, ĭnis, f. 3. *kellem, kellemetesség, kedvesség*; die Anmuth, Annehmlichkeit. Gell.

Mulcĕo, si, sum, ēre, 2. e. gr. barbam manu, Ovid. barbam, Plin. caput, Quint. *tsirógatni, tsirókálni, simogatni*; streicheln. 2) e. gr. dolores, Plin. *enyítni*; lindern. 3) e. gr. tigres, Virg. *szellídíteni, megszelídíteni*; sanft machen. e. gr. ira, Virg. populum jure, Vellej. *tsilapítni, tsendesítni, letsilapítni, letsendesítni*; stillen, besänftigen, beruhigen. 4) e. gr. puellas carmine, Hor. *gyönyörködtetni*; vergnügen. Voluptas mulcet animum, Ovid. Trop. *tsókolgatni*; liebkosen. Zephyri mulcebant flores, Ovid. Volucres mulcent aëra cantu, Virg. *kellemessé tesznek*; machen sie angenehm. Aura mulcet rosas, Prop. 5) e. gr. capillos virga, Ovid. *érinteni, hozzá érni*; berühren. 6) e. gr. aethera pennis, Cic. *mozgásba hozni*: bewegen. 7) e. gr. pocula succis Lyaei, Sil. *megédesíteni, kedvessé tenni*; süß, lieblich machen.

Digitized by Google

Mülcëtra, ae, f. 1. *napraforgó, tányérbélvirág*; die Sonnenblume. (Helianthus annuus, et Multiformis, L.)

Mulcíber, ĕris, g. et eri, m. 2. cognomen Vulcani, Ovid. 2) i. q. ignis. Idem.

Mulco, āvi, ātum, āre, 1. *verni, megbotozni, megverni*; prügeln. Cic. Liv. 2) e. gr. hominem, Cic. malis modis aliquem Plaut. *rosszúl v. méltatlanúl bánni valakivel*; mißhandeln, übel behandeln. Not. mulcassitis, pro: mulcaveritis, Plaut.

Mulcta, v. Multa, ae, f. 1. *kiszabott, ki, v. rámért büntetés, bírság büntetés*; die auferlegte Strafe. Multam committere, Cic. *büntetésre méltó tettet követni el*; etwas Strafwürdiges begehen 2) *pénzbeli büntetés*; eine Geldstrafe. Multam irrogare alicui, Liv. *valakit pénzre büntetni*; einem eine Geldstrafe auflegen. 3) *pénzbeli veszteség, v. kár*; der Verlust am Gelde. Ut multa tam gravis T. Mario depelleretur. Cic.

Mulctātĭcĭus, v. Multātĭcĭus, a, um, *pénzbeli büntetésekből béjövő, v. való*; von den Geldstrafen herkommend. e. gr. pecunia, Cic. *bírság, v. büntetéspénz*; das Strafgeld.

Mulctātĭo, v. Multatio, ōnis, f. 3. e. gr. bonorum, Cic. *valamibe, v. valamire büntetés*; die Bestrafung um etwas.

Mulctātĭtĭus (Mult.) a, um, i. q. Mulctaticius.

Mulcto, v. Multo, āvi, ātum, āre, 1. (mulcta) e. gr. vitia hominum damnis, ignominiis, vinculis, verberibus, exiliis, morte, Cic. *büntetni, megbüntetni*; strafen. 2) e. gr. aliquem pecunia, Nep. *pénzre büntetni, v. bírságolni*; einem eine Geldstrafe auflegen 3) e. gr. stipendio aliquem, Cic. *megfosztani*; berauben 4) patria multari, Virg. *hazájából számkivettetni*: aus dem Vaterlande gejagt werden. 5) *verni, megverni, megbotozni*; schlagen, prügeln. Omnem familiam multavit usque ad mortem. Ter. 6) consilia ejus sunt multata a fortuna, Cic. *füstbe mentek*; sind ihm nicht gelungen. 7) heres Veneri est multatus, Cic. *Vénusra szállott az örökség*; die Erbschaft ist der Venus heimgefallen.

Mulctra, ae, f. 1. *fejőedény, fejőszéktár, v. dézsa*; ein Melkfaß, eine Melkgelte. Virg. 2) Trop. *fejőedényben lévő téj*; die Milch im Melkfasse. Colum.

Mulctrāle, is, n. 3. i. q. Mulctrarium. Virg.

Mulctrārĭum, ĭi, n. 2. sc. vas; *fejőedény, szaptár, v. dézsa*; ein Melkfaß, eine Melkgelte. Virg. Georg.

Mulctrum, i, n. 2. sc. vas, Idem. Horat.

Mulctus, us, m. 4. *fejés*; das Melken. Varr.

Mulgĕo, si, et xi, sum, et ctum, ĕre, 2. e. gr. oves, Virg. *fejni*; melken. e. gr. hircos, Virg. *haszontalan munkát tenni*; vergebliche Dinge thun. 2) *oda mozdítni, v hajtani*; hin bewegen, treiben. Mulserat huc navem, Enn.

Mŭlĭĕbrĭa, ĭum, n plur. *asszonyszeméremtest*; die weibliche Schaam. 2) *hónapszám, hónapi tisztúlás*; die Zeit der Weiber. Quint.

Mŭlĭĕbris, e, *asszonyi, asszonynemet illető*; weibisch, das Weibergeschlecht betreffend. 2) *félénk, bátortalan*; feig. Muliebrem animum gerere, Cic. *nyúlszívű lenni*; ein Weiberherz haben. 3) enervata muliebrisque sententia, Cic. *asszonyi, v. lágy ítélet, asszonyi gondolatok*; ein weibischer Ausspruch, weibische Gedanken.

Mŭlĭĕbrĭtas, ātis, f. 3. *asszonyiság, asszony állapot, mikor az már férjnél van*; die Weiblichkeit, der Stand eines Weibes, die nicht mehr Jungfer ist. Tertull.

Mŭlĭĕbrĭter, Adv. *asszonyi módon, asszonyosan. puhán. lágyan*: weiblich, auf weibliche Art, weibisch. Cic. Horat.

Mŭlĭĕbrōsus, a, um, i. q. mulierosus, Plaut.

Mŭlier, ĕris, f. 3. *asszonyszemély, fejér személy*; ein Frauenzimmer. Cic. 2) *asszony, férjhez ment fejérszemély, feleség*; das Weib, d. i. eine Frau, Ehefrau. Hor. Videos mulieres suas secum habere, Plaut. Virgo, aut mulier, Cic.

Mŭlĭĕrārĭus, a, um, *eltüggedt, tüggedt szívű, asszonyos*; verzagt, weibisch. 2) mulierarii manus, Cic. *sereg katonaság, mellyet asszony küldött*; ein Haufen Soldaten von einem Weibe gesandt.

Digitized by Google

Mulĭercŭla, ae, f. 1. Dim. *asszonyka, asszonyotska, kis fejérszemély*; ein Weibchen, Frauenzimmerchen. Cic.

Mŭlĭercŭlārius, ii, m. 2. *asszony, v. fejérszemély után fatkosó*; der den Weibern nachläuft. Cod. Theod.

Mŭlĭĕrĭtas, ātis, f. 3. i. q. Muliebritas. Tertull.

Mŭlĭĕro, āre, 1. *elláygyítni, elpuhítni, elasszonyositni*; weiblich oder weibisch machen. Varr.

Mŭlĭĕrōsĭtas, ātis, f. 3. *veszködés a' fejérszemélyek után, asszonykórság*; die heftige Begierde nach Weibern, die Weiberſucht. Cic.

Mŭlĭĕrōsus, a, um, *fejérszemellyek után veszködö, asszonykórságos*; weiberſüchtig. Mulierosus et ebriosus, Cic. 2) *asszonyi, fejérszemélyhez tartozó*; den Weibern gehörig. Plaut.

Mūlīnus, a, um, (mulus) e. gr. ungula, Vitr. *öszvéri, öszvér*; von einem Maulthiere.

Mūlio, ōnis, m. 3. *öszvérhajtó, öszvérrelbánó, öszvérdros*; ein Maulthiertreiber, oder Maulthierhändler. Mart. 2) *bogár, v. tipoly neme*; eine Art Mücken. Plin.

Mūlĭōnĭcus, et Mulionius, a, um, e. gr. penula, Cic. *öszvérhajtót illetö, öszvérhajtói, öszvérhajtó*; einen Maulthiertreiber betreffend.

Mullĕŏlus, i, m. 2. Dim. calceolus acu pictus Tert.

Mullĕus, i, m. 2. calceus acu pictus regum prius Albaniae, dein equitum Romanorum. Vopisc.

Mullus, i, m. 2. *rózsahal*; die Meerbarbe, der Rothbart. (Mullus barbatus L.) Cic.

Mūlōmĕdĭcīna, ae, f. 1. *lóorvosi tudomány*; die Roßarzneykunſt. 2) *lóorvosság*; die Roßarzney. Veget.

Mūlōmĕdĭcus, i, m. 2. *lóorvos*; ein Roßarzt. Veget.

Mulsĕus, a, um, e. gr. sapor. Colum. *édes, mézédességü*; ſüß, honigſüß. 2) e. gr. aqua, Idem. *mézzel édesitett*; mit Honig verſüßt.

Mūlsum, i, n. 2. *mézből tsindált édes ital, mézes viz, mehser*; ein Honigwaſſer, Meth. Plin. 2) e. gr. lotare, Prov. *Júdástsók*; ein Judaskuß.

Mulsūra, ae, f. 1. (mulgeo) *fejés, fejt téj, téj*; das Melken, das Gemolkene, die Milch. Calpurn.

Mulsus, a, um, *mézser édességü*; methſüß. Plin. 2) e. gr. pirum, Colum. *édes mint a' méz*; ſüß wie Honig. 3) e gr. aqua, Idem. *mézzel elegyitett*; mit Honig gemiſcht. 4) dicta mulsa, Plin. *mézes mázos beszédek*; glatte Worte. Mea mulsa, Idem. *édeském, mézesbábotskám*; mein Liebchen, mein Honigpüpchen.

Multa, v. Mulcta, vide: Muleta.

Multangŭlus, a, um, *sok szegletü*; vieleckig. Lucret.

Multatio, Multatitius (Multatic.), vide: Mulctatio, Mulctaticius.

Multēsīmus, a, um, (multus) *sok, sokfele, ezerféle, ezer meg ezer*; vielfältig. e gr. pars, Lucr. *tugnagyobb rész*; der allergrößte Theil.

Multĭbārbus, a, um, *nagy szakállú*; großbärtig. Apul.

Multibibus, a, um, e. gr. anus, Plaut. *nagy iható, issos*; viel trinkend.

Multĭcăvātus, a, um, *lyukatsos*; löcherig. Varr.

Multĭcaulis, e, e. gr. herba, Plin. *sok szárú*; vielſtängelig.

Multĭcăvus, a, um, e gr. pumex, Ovid. *lyukatsos, likatsos*; löchericht.

Multicius, vide: Multitius.

Multĭcŏlor, ōris, o. 3. *sok, v. sok féle szinü*; vielfarbig. Plin.

Multĭcŏlōrus, a, um, idem. Gell.

Multĭcŏmus, a, um, *sok hajú, nagy hajú*; wohl behaart. 2) *gallyas, lombos*; laubig. Mantuan.

Multĭcŭpĭdus, a, um, *sokat kivánó*; viel begehrend. Varr.

Multĭfăcio, v. Multi facio, eci, actum, ĕre, 3. *nagyra betsülni*; hochſchätzen. Plaut.

Multĭfariam, Adv. *sok képpen, sokféleképpen*; vielfältiger Weiſe. Cic. 2) *sok helyen*; an vielen Orten. Aurum multifariam defossum, Idem.

Multĭfarie, Adv. idem, Plin. Sol.

Multĭfārius, a, um, *sokféle*; vielfältig, vielerley. Gell.

Multĭfer, v. Multĭfĕrus, a, um, *sokat termö, bö termö, termékeny*; viel hervor bringend, fruchtbar. Plin.

Multĭfĭdus, a, um, *sok részre hasitott, sokfelé hasadó*; in viele Theile geſpalten, vielſpaltig. Ovid. Plin. 2) *sok részre osztott*; in viele Theile getheilt, Martial.

Digitized by Google

Multĭfŭus, a, um, *böven, v. gazdagon folyó*; reichlich fliessend. Juvenc.

Multĭfŏrābĭlis, et Multĭfŏrātĭlis, e, *sok lyukú, lyukatsos*; viellöcherig, viele Löcher habend. Apul

Multĭfŏris, e, *sok ajtajú, bémenetelü, nyilású, v. lyukú*; viele Thüren, Zugänge, Öffnungen oder Löcher habend. Plin.

Multĭformis, e, *sok féle formájú, sok féle, külömbkülömbféle*; von vielerley Gestalt, mancherley. Plin. Homines multiformes. Sen. i. e. incertos characteres habentes.

Multĭformĭter, Adv *külömbkülömbféleképpen, külömbözőképpen, sokféleképpen, sokképpen, sok formán*; auf mancherley Art, vielfältig Gell.

Multĭfŏrus, a, um, i. q. multiforis, Ovid.

Multĭgĕnĕris, e, v. Multigener; *sokféle, sok, v. sokféle nemü*; von vielerley, von vielerley Art. Plaut. Multigenerum, pro: multorum generum, Idem. Etiam: Multigenerus, a, um, e. gr. multa haec et multigenera. Plin.

Multĭgĕnus, a, um, idem. Plin.

Multigrūmus, a, um, e. gr. fluctus, Laev. ap. Gell. *tsoportos*; klümperig.

Multĭjŭgus, a, um, et Multĭjŭgis, e, *rakásra fogott, befogott, p. o. hámba, v. járomba*; vielspännig. Equi multijuges, Liv. *sok összve, v. befogott lovak, p. o. a' szekérben, v. kotsiban*; viele zusammen gespannte Pferde. 2) Trop. *egy nemből sok együtt*; viel beysammen von einer Art. Multijuges literas accipere, Cic. *sokféle tzeleket venni*; mancherley Briefe erhalten. 3) *sokszoros, sokfele*; vielfach, vielfältig, vielerley. Cic.

Mul ilaudus, a, um, *igen ditséretes*; sehr belobt. Ammian.

Mul ilĭcĭus, a, um, *sokszdlú, fonalú, v. nyüstü*; vielfädig. Vopisc.

Multĭlŏquax, cis, o. 3. i. q. Multiloquus. Plin.

Multĭlŏquium, ii, n. 2. *sok, v. bő beszed, fetsegés*; das viele Reden, die Geschwätzigkeit. Plaut.

Multĭlŏquus, a, um, *sokat beszélő, bő beszedü, fetsegő, tsatska*; viel redend, geschwätzig. Plaut.

Multĭmammĭa, ae, f. 1. cognomen Dianae Ephesinae. Hieron.

Multĭmĕter, tra, trum, *sok, v. sokféle verstagból, v. versnemből álló*; aus vielen oder vielerley Versgliedern oder Versarten bestehend. Sidon.

Multĭmŏdis, Adv. pro: multis modis; *sokféle módon, sokképpen. külömbkülömbféleképpen, v. módon*; auf vielerley Art, mancherley Weise. Ter. Nep.

Multĭmŏdus, a, um, *sokféle, külömbkülömbféle*; mannichfaltig, vielerley. Liv.

Multĭnŏdus, a, um. Apul. et Multĭnŏdis, e, Colum. *sok tsomós, sok görtsös, v. tsimbókos*; vielknotig.

Multĭnŏmĭnis, e, *sok nevü*; vielnahmig. Apul.

Multĭnŭbentĭa, ae, f. 1. *sokfeleségtartás*; *sokhoz férjhezmenés*; die Verheirathung mit Vielen. Tertull.

Multĭnŭbus, a, um, *sokhoz férjhez menő, sokat feleségül vevő*; sich mit vielen verheirathend. Hieron.

Multĭnŭmus, v. Multinummus, a, um, *sok pénzt érő, sok pénzben álló, v. való, drága*; viel Geld kostend, theuer. Varr. 2) *pénzes, sok, v. bő pénzü*; reich an Gelde. Gloss. 3) e. gr. asinus, Varr. *sok pénzt hajtó, béhajtó, v. béhozó*; viel Geld eintragend.

Multĭpartītus, a, um, *sokfelé, v. sok részre osztott, sokféle*; vielfältig getheilt, vielfältig. Plin.

Multĭpĕda, ae, f. 1. i. q. Millepeda. Plin.

Multĭpes, ĕdis, c. 3. *sok ldbú*; vielfüßig. Plin.

Multĭplex, ĭcis, o. 3. (multus et plica) *sokféle, külömbkülömbféle*; vielfach, mancherley. Svet. 2) e. gr. nodus, Plin. *sok rétü, sokszoros*; vielfach. 3) Trop. e. gr. ingenium pueri, Cic. *ravasz, fortélyos*; schlau, nicht zu ergründen. 4) e. gr. domus, Ovid. *sok rejtekü*; viele verborgene Örter habend. 5) *sokféle természeti ajándékokkal bird, sok dolgokra alkalmatos*; mit verschiedenen Gaben versehen, zu vielen Dingen geschickt. Homo animal prowidum, sagax, multiplex, Cic. 6) e. gr. animus assentatoris, Cic. *dllhatatlan, vältozó*; unbeständig. 7) e. gr. oratio, Cic. i. e. in qua variat stylus. 8) e. gr. ratio disputandi,

Digitized by Google

Idem. i. e. consvetudo pro et contra disputandi.

Multiplicābilis, e, *szaporitható, sokasitható, sokszorozható*; was geo mehrt werden kann. Cic. 2) *sokféle, sokrétü*; vielfältig. Idem.

Multiplicātio, ōnis, f. 3. *sokasitás, szaporitás*; die Vervielfältigung, Vermehrung. Colum. 2) *sokszorozás*; das Multipliciren. Idem.

Multiplicator, ōris, m. 3. *sokasitó, sokszorozó, szaporitó*; der Vervielfältiger. Paul. Nol.

Multiplicātus, a, um, *sokasitott, szaporitott, sokszorozott*; vermehrt, vervielfältigt. Gloss.

Multipliciter, Adv. *sokféleképpen, külömbkülömbféleképpen*; vielfältig, auf vielfältige Art. Quintil.

Multiplico, āvi, ātum, āre, i. e. gr. aes alienum, Caes. usuras, Nep. regnum Eumenis, Liv. gloriam, Cic. *nevelni, nagyobbitni, szaporitni, sokasitni*; mehren, vervielfältigen, vermehren, vergrößern. e. gr. domum, Cic. *bővitni*; erweitern. 2) *sokszorozni, a' számvetésben*; multipliciren, im Rechnen. Colum.

Multipōtens, tis, o. 3. *hatalmas, nagy hatalmú, igen hatalmas, sokat tehető*; gewaltig, viel vermögend, sehr mächtig. Plaut.

Multirādix, īcis, o. 3. *sok gyökerü*; vielwurzelig. Apul.

Multirāmis, e, *sok ágú, sok gallyú*; vieläftig. Apul.

Multiscius, a, um, *sokat tudó*; viel wissend. Apul.

Multisōnōrus, a, um, *nagy hangú, v. szavú, igen hangos, igen harsogó*; sehr ertönend. Claudian.

Multisōnus, a, um, *sok v. sokféle hangú, v. szavú*; viel tönend. Mart.

Multitia, ōrum, n. et Multitiae, ārum, f. plur. *gyenge, ldgy és finom len, v. gyólts ruhák, v. köntösök*; weiche und zarte Kleider von Leinwand. Juv.

Multitūdo, ĭnis, f. 3. e. gr. hominum, beneficiorum, Cic. navium, Nep. *sokaság, sokság, nagy szám*: die Menge, große Anzahl, Vielheit. 2) *nép, köznép, község*; das Volk, der Pöbel. Nep. 3) numerus multitudinis, v. saltim: multitudo, Varr. i. e. numerus pluralis in Grammatica.

Multivăgus, a, um, *ide 's tova bújdosó, kóborló, v. kerengő, kóbori*; herumschweifend. e. gr. avis, Plin. *ide 's tova repesö*; hin und her fliegend.

Multividus, a, um, *sokat látó*; viel sehend. Mart. Cap.

Multivīra, ae, f. 1. *sok férjü, a' kinek sok fé-je van*; die viele Männer hat. Minuc. Fel.

Multivius, a, um, *sok útú, a' minek sok útja van*; mit vielen Wegen versehen. Apul.

Multivŏlus, a, um, *sokat akaró, v. kivánó, sok akaratú, v. kivánságú*; viel wollend oder begehrend. Catull.

Multivŏrantia, ae, f. 1. *nagyehetőség*; die Vielfressigkeit. Tertull.

Multo, āre, vide: Mulcto.

Multo, Adv. (Abl. a multum) *sokkal*; viel. Multo minoris vendidit, Cic. *sokkal óltsóbban adta el*; er hat es viel wohlfeiler verkauft. Multo aliter hoc evenit, Ter. 2) conspectus vester mihi multo jucundissimus est, Cic. *igen örvendek, hogy ldthatlak benneteket*; es ist mir sehr lieb, daß ich euch sehe. 3) non multo post, Cic. *kevéssel azután*; nicht lange hernach.

Multopĕre, Adv. *igen, nagyon, erősen, felette, felette igen*; sehr. Plaut.

Multōtĭes, Adv. *sokszor, gyakran*; vielmahl, oft. Justinian.

Multum, Adv *igen, nagyon, sokd, igen sokd, v. sokdig*; sehr, sehr viel. Multum et diu cogitare, Cic. *hosszasan, és sokat gondolkodni*; lang und viel nachsinnen. 2) multum miser, Ovid. *felette szegény, v. nyomorúlt*; sehr elend.

Multus, a, um, *sok*; viel. Multi viri, Cic. Multis verbis, Cic. *bóven, sok szóval*; weitläufig. 2) multo mane, Cic. *jó, jókor, v. korán reggel*; sehr früh. Multa nocte, Idem, *késö éjjel*; spät in der Nacht. 3) multo die, Caes. *fényes nappal*; bey hellem Tage. 4) multus est in studiis, Sallust. *szorgalmatosan tanúl*; er studiert fleißig. 5) multum diei processerat. Idem. *nagy része a' napnak, v. nappalnak elmúlt, v. eltölt*; ein großer Theil des Tages war vorbey. 6) ne multa, Cic. *röviden, röviden*; kürzlich. 7) *környülállásos, bő, bő beszédü*: weitläufig. Est multus in laudanda magnificentia, Cic. 8) *foglalatoskodó*; beschäftigt. Plaut. 9) *sokszor*

Digitized by Google

emlitett, *esmeretes*; oft erwähnt, bekannt. Nomen tuum multum est in his locis, Cic. 10) e. gr. pars Europae, Liv. *nagy*; groß. Operam suam multam existimare, Cic. 11) *közönséges*, *nem valami különös*, *v. derék*; gemein, nicht sonderlich. Unus de multis, orator e multis, Cic. Comp. plus (Neutr.) Plur. plures, a, Superl. plurimus, a, um.

Mŭlŭcha, ae, m. 1. fluvius Africae, hodie: Mulelucha, Mela.

Mŭlus, i, m. 2. *öszvér*; ein Maulesel, Maulthier. Cic.

Mulviānus, a, um, ad praefectum Mulvium pertinens, illum concernens. Cic.

Mulvĭus, ĭi, m. 2. praefectus praetorii sub Valeriano. Vopisc. 2) pons Romae super Tiberim, Cic. Hodie: Ponte molle.

Mūmĭa, ae, f. 1. (vox Arabica) *bebalzsamozott emberi testből folyó nedvesség*; die Feuchtigkeit, welche aus dem balsamirten Menschenkörper fließt. 2) *bebalzsamozott és megszáraszstott holttest*, *múmia*; der balsamirte und ausgedorrte Leichnam, die Mumie. Gloss.

Mummĭus, a, um, *Mummiusi*; Mummisch. 2) Subst nomen familiae Romanum. Cic.

Munātĭus, ĭi, m. 2. nomen familiae Romanum, e. gr. Munatius Plancus, Cic.

Munctĭo, ōnis, f. 3. *orrfávda*; das Schuäußen. Arnob.

Munda, ae, f. 1. urbs Hispaniae. Liv.

Mundānus, a, um, (mundus) *vildgi*, *világból való*, *világ lakosa*; aus der Welt, Weltbürger. Cic. 2) pro: mundi, e. gr. anima, annus, Macrob. 3) *mennyei*, *égi*; himmlisch. Avien.

Mundātio, ōnis, f. 3. *tisztitás*, *tisztogatás*; die Reinigung. Aug.

Mundātor, ōris, m. 3. e. gr. cloacarum, Firm. *tisztító*, *tisztogató*; der Reiniger.

Mundātōrĭus, a, um, e. gr. medicamentum, Plin *tisztító*; reinigend.

Mundātus, a, um, *tisztitott*, *tisztogatott*; gereiniget. Liv.

Munde, Adv. *tisztán*, *tisztdsan*, *tsinosan*, *takarosan*, *szépen*, *diszesen*, *módosan*; reinlich, nett, sauber, schön, artig, Plaut. Senec. Comp. mundius. Superl. mundissime, Cato.

Mundensis, e, ex urbe Munda. Svet.

Mundiālis, e, *vildgi*; weltlich, Tertull.

Mundiāliter, Adv. e. gr. vivere, Tert. *vildgisan*, *vildgi módon*, *v. módra*; weltlich.

Mundicīna, ae, f. 1. *tisztitószer*; ein Reinigungsmittel. e. gr. dentium, Apul. *fogpor*, *fogtisztitópor*; ein Zahnpulver.

Mundĭcors, dis, o. 3. *tiszta szivü*; reines Herzens. Augustin.

Mundĭpōtens, tis, *vildgon uralkodó*, *v. hatalmas*; Beherrscher der Welt, mächtig in der Welt. Tertull.

Mundĭtĕnens, tis, i. q. mundipotens. Tertull.

Mundĭter, Adv. i. q. munde. Plaut. Apul.

Mundĭtĭa, ae, i. v. Mundities, ei, f. 5. *tsinosság*, *tisztaság*; die Sauberkeit, Reinigkeit. Munditias facere, Idem *seperni*, *sepregetni*; auskehren. 2) *ékesség a' beszédben*, *kitételben*, *v. kifejezésben*; die Zierlichkeit in der Rede oder im Ausdrucke. Cic.

Mundo, āvi, ātum, āre, 1. *tisztitni*, *tisztogatni*, *tsinositni*, *tsinosgatni*, *megtisztitni*; rein machen, reinigen, säubern. Plin.

Mundŭle, Adv. *tisztdsan*, *tisztán*, *tsinosan*, *módosan*; reinlich, sauber, artig. Mundule amictus, Apul.

Mundŭlus, a, um, Dim. *tiszta*, *tisztás*, *tzifra*, *diszes*, *módos*; reinlich, geputzt, galant, artig. Plaut.

Mundum, i, n. 2. pro: mundus; *asszonyi ékesség*; der Frauenzimmerschmuck. Lucil. ap. Gell.

Mundus, a, um, e. gr. supellex, Hor, *tiszta*, *tisztás*, *tsinos*, *ékes*; rein, reinlich, sauber. Mundus et elegans vir. Cic. 2) e. gr. homo, Cic. *módos*, *uduari*, *manéros*; galant, artig. 3) *jeles*, *derék*, *jó*, *talpra esett*; artig, nicht schlecht. Versus, quibus nihil mundius est, Gell. 4) e. gr. panis, Lamprid. *tiszta*, *az az*: *nem közönséges*; reinlich, i. e. nicht gemein. 5) *feldkesitett*; geschmückt, geziert mit etwas. Loca navibus munda. Enn.

Mundus, i, m. 2. e. gr. muliebris, Liv. *asszonyi ékesség*; der Frauenzimmerschmuck. 2) e. gr. operae mesoriae, Apul. *eszkös*; das Werkzeug zur Ernte. 3) e. gr. lucens, Cic, arduus, Virg. *ég*; der Himmel. 4)

Digitized by Google

világ, az egész világ teremtés, ég, föld, 's a' t. die Welt. Cic. Oculus mundi, Ovid. *a' nap*; die Sonne. 5) *világ, az az: föld*; die Welt, i. e. Erde. Cardo mundi, Ovid. *földsark*; der Pol. 6) *föld, földkerekség, emberek*; der Erdkreis, die Menschen. Lucan. Stat.

Mūnĕrābundus, a, um, (munus) *ajándékozni vágyó, ajándékozó*; begierig zu schenken, beschenkend. Apul.

Mūnĕrālis, e, e. gr. lex, Plaut. *ajándékozást, v. ajándékot illető*; die Geschenke betreffend.

Mūnĕrārius, a, um, *bőkezű, adakozó*; freygebig. Gloss. 2) e. gr. libellus, Treb. Poll. in quo munerum, i. e. ladorum ratio descripta. 3) Subst. *maga költségén, nézö v. bajnokjátékokat tartó*; der auf seine Kosten Schau- oder Fechtspiele hält. Suet.

Mūnĕrātĭo, ōnis, f. 3. *ajándék, ajándékozás*; das Geschenk, Schenken. Pand.

Mūnĕrātor, ōris, m. 3. *ajándékozó*; ein Schenker. Idem. 2) i. q. Munerarius Subst. Flor.

Mūnĕrātus, a, um. *megajándékozott*; beschenkt. Spart.

Mūnĕrĭgĕrŭlus, i, m. 2. *ajándékhozó, v. vivő*; der Geschenke bringt. Plaut.

Mūnĕro, āvi, ātum, āre. 1. *ajándékozni*; schenken. e. gr. beneficium alicui, Plaut. *a' jótéteményt visszafizetni, v. meghálálni*; eine Wohlthat vergelten. 2) e. gr. aliquem aliqua re, Cic. *megajándékozni*; beschenken.

Mūnĕror, ātus sum, āri, Dep. 1. idem.

Mūngo, xi, ctum, ĕre, 3. *orrát kifújni, v. kitisztítni*; schnäuzen. Catull.

Mūnĭa, ōrum, n. plur. *hivatal, tisztség*; ein Amt. Cic. 2) *kötelesség, tiszt*; die Pflicht. Munia sua exequi, Colum. 3) *költség*; die Unkosten. Plaut.

Mūnĭbĭlis, e, *megerősíthető*; bequem zu befestigen. Sidon.

Mūnĭceps, ĭpis, m. 3 (munia et capio) civis municipii, qui privilegiis civium Romanorum utitur, Cic. *polgár, város lakosa*: ein Bürger. Municeps Cosanus, Cic. Municeps ejus municipii, Pand. 2) *földi, hazafi*; ein Landsmann. Etiam gen. fem. Amavit Glyceram municipem suam, Plin. Trop. Lagenae municeps Jovis, Juv. i. e. Cretenses.

Mūnĭcĭpālis, e, ad municipes pertinens, municipes concernens, Cic. Homines municipales, Cic. *közönséges emberek*; gemeine Leute. 2) *földi, egy hazai, v. honnyi*; landsmännisch. Id.

Mūnĭcĭpālĭter, Adv. e. gr. natus, Sidon. in municipio.

Mūnĭcĭpātim, Adv. ab uno municipio, in, v. ad alium. Sueton.

Mūnĭcĭpātus, us, m. 4. e. gr. in coelis, Tert. *polgári jus*; das Bürgerrecht.

Mūnĭcĭpĭŏlum, i, n. 2. Dim. parvum municipium, Sidon.

Mūnĭcĭpium, ĭi, n. 2. certum genus oppidorum, praesertim in Italia, jure Romano utentium, Cic. *város, v. falu, mellynek tulajdon törvényje van*; eine Stadt oder ein Dorf, das seine eigenen Gesetze hat. Gloss.

Mūnĭfex, icis, *szolgálatot tevő, tisztiben eljáró*; Dienste thuend. Veget.

Mūnĭfice, Adv. *kegyesen, nyájasán, jóltevőén, gazdagon, bőven, bőkezűen*; mild, mildthätig, freygebig. Cic.

Mūnĭfĭcentĭa, ae, f. 1. *bőkezűség, kegyes jóltévőség, nyájas adakozás*; die Freygebigkeit, Mildthätigkeit. Sallust. et Suet.

Mūnĭfĭcĭus, a, um, *közönséges, v. közadótól nem mentt*: nicht frey von öffentlichen Abgaben. Pand.

Mūnĭfĭcĭo, āre, 1. e. gr. aliquem re, Lucr. *megajándékozni*; beschenken.

Mūnĭfĭcus, a, um, *kegyes jóltévő, nyájas adakozó, adakozó, bőkezű*; mildthätig, freygebig. In dando munificum esse, Cic. e. gr. laudis, Catull. *igen ditsérő, szerfelett magasztaló*; freygebig im Loben. 2) e. gr. miles, Pand. *hivataldt tellyesitő, hivataldban v. tisztiben eljáró*; der sein Amt, seinen Dienst thut. Comp. -centior (-cior, Cato. Fest.) Superl. -issimus, Cic.

Mūnīmen, ĭnis, n. 3. (munio) *erősítő, v. óltalmazó eszköz, óltalom, védelem, bástya*; ein Befestigungs- oder Verwahrungsmittel, der Schutz, Virg. 2) *pántzél, vasderék, mellyvas*; ein Küraß, Harnisch. Veget.

Mūnīmentum, i, n. 2. *erősítő, v. óltalmazó eszköz, erősség, kerítés, p. o, bástya, kófal, árok, sántz*; ein Befestigungs- oder Verwahrungsmittel, z. B. ein Wall, eine Mauer, ein Graben, eine Schanze. Cic. 2) *óltalom, védelem*; der Schutz. Mor.

Digitized by Google

nimentum corporis sumere, Idem. *páncélba öltözni*; einen Harnisch anlegen. Trop. e. gr. legum, Val. Max. *óltalom*; der Schutz. Rati, noctem sibi munimento fore, Sallust.

Münio, ivi, ii, itum, ire, 4. *kómives munkát tenni, kófalat rakni*; mauern, eine Mauer errichten. Undique, quod idoneum ad muniendum putarent, congererunt, Nep. 2) e. gr. arcem, Nep. locum muro, Caes. *megerősíteni*; befestigen. Alpibus Italiam munierat natura, Cic. e. gr. castra, Caes. *körül sántzolni, sántzal, v. drokkal körül venni, v. körül keritni*; mit Wall umgeben. 3) e. gr. arcem praesidiis, Nep. *őrizettel megrakni a' várat*; das Schloß besetzen. 4) se a frigore, Colum. *hideg ellen magát óltalmazni*; sich wider die Kälte verwahren. 5) se contra pudorem, Tac. *minden szemérmet, v. szemérmetességet levetkezni*; sich aller Scham entschlagen. 6) e. gr. se misericordia et liberalitate, Cic. *könyörületesség 's bőkezűség által magát bátorságba helyheztetni*; sich durch Erbarmung und Freygebigkeit in Sicherheit setzen. 7) Trop. e. gr. sibi aditum ad nefarium facinus, Cic. *magának otsmány tettre nyitni útat*; sich den Weg zu einer Schandthat bahnen. 8) e. gr. viam, Svet. *megtsinálni, kővel kirakni*; machen, pflastern. 9) *megajándékozni*; beschenken Meretricibus muniendis, Plaut.

Münio, önis, pes versus, Cic. Orat. 1, 59. si lectio certa.

Münis, e, (munia) *magát kedveltető, kedvkereső, szolgálatra termett, v. kész*; gefällig, dienstfertig Plaut. 2) *lekötelezett, köteles*; verbunden. Pro meritis gratus et munis, Idem.

Münitas, ätis, f. 3. *adakozóság, bőkezűség*; die Freygebigkeit. Gloss. 2) *szolgálatra valóság, szolgálatra termettség, v. készség*; Dienstfertigkeit. Idem.

Münite, Adv. *erősen, megerősítve*; fest, verwahrt. Varr.

Münitio, önis, f. 3. *megerősítés, óltalmazás, óltalmazó hely tsinálás, v. építés*; die Befestigung, Verwahrung, Errichtung eines schützenden Orts. Caes. 2) *erősség, kófal, árok, sántz*; ein Befestigungswerk, eine Mauer, Schanze, ein Wall. Urbem munitionibus sepire, Cic. 3) ad munitionem viarum aliquem condemnare, Svet. *áttsinálásra, v. útrakásra büntetni, v. kárhoztatni valakit*; einen zum Straßenpflastern verurtheilen.

Münito, äre, 1. Freq. *erősítgetni*; befestigen Gloss. 2) e. gr. viam, Cic. *magának útat nyitni*; sich einen Weg bahnen. Cic.

Münitor, öris, m. 3. *megerősítő, óltalmazó, sántzáso*; ein Befestiger, Schanzgräber. Liv.

Münitura, ae, f. 1. *kötő, előkötő, kötény*; eine Schürze, ein Vortuch. Augustin.

Münitus, a, um, *megerősített*; befestiget. Cic. 2) e. gr. contra hostes, Cic. *óltalmazott, őrzött*; verwahrt. 3) e. gr. ab amicis, sive amicis, Plaut. *bardtoktól körűlvett*; mit Freunden wohl versehen. 4) *nyitott, tört, tsinált, p. o. út valaminek elérésére*; gebahnt. Via munita ad consulatum, Cic. 5) *bátorságos*; sicher. Ut vita esset munitior, Cic. Comp. -ior, Superl. -issimus, Nep.

Münus, ĕris, n. 3. *hivatal, tisztség, tissz*; ein Amt. Fungi munere, Cic. *hivatalt, v. tisztséget viselni*; ein Amt verwalten. Munus suum administrare, Ter. Honoribus et reipubl. muneribus perfunctus, Cic. 2) *kötelesség*; die Schuldigkeit. Munus promissi conficere, Cic. 3) *nézőjáték*; ein Schauspiel. Edere munus gladiatorium, Suet. *bajnok játékot tartani*; ein Fechtspiel halten. 4) *ajándék*; ein Geschenk. Munus mittere, Cic. Dare aliquid muneri, Quint. *valamit ajándékozni, v. ajándékba adni*; etwas schenken. 5) munera, *áldozatok*; Opfer. Virg. Ovid.

Münuscülum, i, n. 2. Dim. *ajándékotska*; ein Geschenkchen. Cic. 2) Met. munusculum deferre, Idem. *bé, v. elvádolni*; anklagen.

Munychia, ae, f. 1. cognomen Dianae. 2) munychia, örum, n. plur. festum in honorem Palladis a rege Munychio institutum. Hist.

Münychium, ii, n. 2. portus Atticae celebris. Strabo.

Münychius, ii, m. 2. rex Athenarum. Hist.

Müraena, ae, f. 1. *petlegetett angolna*; die Muräne. (Muraena Helena

Digitized by Google

L.) Cic. 2) *emlitett hal formdjú fekete kúszás, v. ér. az asztalokban, mint hiba azokban*; ein schwarzer Streif, eine schwarze Ader, als ein Fehler in den Tischen, von der Gestalt dieses Fisches. Plin. 3) m. cognomen Romanum, Cic.

Mūraenīnus, a, um, *Muraenai*; Muränisch. e. gr. oratio, i. e. Ciceronis pro Muraena. Mart. Cap.

Mūraenūla, ae, f. 1. Dim. *pettegetett dagolnátska*; eine kleine Muräne. Hieron. 2) *nyakba való arany lántzotska neme*; eine Art goldener Halskette. Hieron.

Mūrālis, e, (murus) *kőfalat illető*, *ahoz tartozó*, die Mauer betreffend, dahin gehörig. e. gr. herba, Gell. *falfű*; die Mauerkraut. (Parietaria L.) e. gr. tormentum, Virg. *kőfaltörő kos*; eine Mauerbrechmaschine. e. gr. corona, Gell. Liv. *koszorú, mellyet a' nyert, a' ki elősszőr hágta meg a' kőfalakat*; ein Kranz, den der bekam, der zuerst die Mauer erstiegen.

Mūrālium, ii, n. 2. *falfű*; die Mauerkraut. Plin.

Mūrātus, a, um, *kőfallal kerített*, v. *környűlvett*, *kőfalas*; mit Mauern versehen. Veget.

Mūrci, ōrum, m. 2 plur. *rest*, *tunya és félénk emberek*; faule, träge, und furchtsame Menschen. Apud Romanos erant juvenes ignavi, qui, ut ad rem militarem inhabiles essent, se ipsos truncarunt, pollicesque absciderunt, aliaque membra, ad arma tractanda pernecessaria, Cic. et Xenoph.

Murcīa, v. Murtia, ae, f. 1. cognomen Veneris a myrto, quae olim Venus Myrtea dicebatur. Plin. 2) dea ignaviae. Augustin.

Murcīdus, a, um, *rest*, *lomha*, *tunya*, träg. Pompon. ap. Augustin.

Murcĭōlum, i, n. 2. *másztikszfa magva*; der Same des Mastixbaums. Colum.

Murcius, v. Murtius, a, um, Veneri Murciae sacer. Metae Murciae, Apul. sc. in Circo.

Murcus, i, m. 2. qui se ipsum truncavit, ut ad rem militarem inhabilis esset.

Mūrex, ĭcis, m. 3. *kürttsiga*; eine Purpurschnecke. Plin. (Buccinum, L.) 2) *veresbársony szín*, *tsigavérszín*; der Purpur. Lana murice tincta, Hor. 3) *kő hegye*; die Spitze eines Steins. Acutus murex, Virg. *hegyes kő*; ein spitziger Stein. 4) machinula ferrea aculeata, *vassulyom*; die Fußangel. Murices ferreos in terram defodare, Curt.

Murgantīa, ae, f. 1. urbs a) Siciliae, Liv. b) Italiae, Idem.

Murgantīnus, a, um, ex, v. in urbe Siciliae: Murgantia, v. illuc pertinens, Cic.

Mūrgīso, ōnis, m. 3, *rest*, *lomha*, *v. tunya ember*, *késedelmező*; ein fauler Mensch, Zauderer. Fest. 2) incola urbis Murgis.

Mūrgis, is, f. 3. urbs Graeciae. Geogr.

Mūrĭa, ae, f. 1. *sós lév*, *sós víz*; die Salzlacke, Salzbrühe, das Salzwasser. Colum. 2) *tőkehal*; ein Stockfisch. Colum. 3) e. gr. de ficedulis v. turdis, Aur. Vict. *snefganéj*; ein Schneepfenfoth.

Mūrĭātĭcus, a, um, *sós vízben*, v. *lében állott*; was im Salzwasser oder Brühe gelegen hat. Plaut. 2) *sós lében álló*, v. *lévő*; in der Lake liegend. Idem.

Mūrĭcātim, Adv. *kürttsiga formán*; purpurschneckenförmig. Plin.

Mūrĭcātus, a, um, (murex) *kürttsiga forma*, v. *hegyes*; purpurschneckenförmig oder spitzig. Plin. 2) *félénk*, *félékeny*; furchtsam. Fulg.

Mūrĭcĕus, a, um, *kürttsiga*, v. *vassulyom forma*, *hegyes*; Purpurschnecken oder Fußangel ähnlich, spitzig. Auson.

Mūrĭcīdus, i, m. 2. (mus et caedo) *egér nyúzó*; ein Mausschinder. Plaut. 2) *semmire kellő*, *gasember*; ein Nichtswürdiger. Idem. 3) Trop. *dbrándozó*, *haszontalanságon tűnődő*; ein Grillenfänger. Idem.

Mūrĭes, ēi, f. 5. i. q. muria, Cato.

Mūrĭlĕgŭlus, i, m. 2, *kürttsiga szedő*, *kürttsiga halászó*; ein Purpurschneckensammler, Purpurschneckenfischer. Cod. Just.

Mūrīnus, a, um, (mus) e. gr. sangvis, caput, Plin. *egéri*, *egér*; von Mäusen. e. gr. color, Colum. *egérszín*, *derés*; die Mäusefarbe.

Murmur, ūris, n. 3. *víztsergés*, v. *tsergedezés*; das Rauschen eines Wassers. Hor. 2) *lárma*, *lármázás*, *zenebona*; ein Gemurmel, Getümmel. Liv. Virg. 3) *morgás*, *dünnyögés*,

Digitized by Google

morgolódás, zúgolódás; das Murren, Brummen. Pers.

Murmŭrăbundus, a, um, i. q. murmurans, Apul.

Murmŭrātio, ōnis, f. 3. *lárma, lármázás, zörgés, tsörtetés*; das Murmeln, Geräusch. Plin. 2) *békételenkedés, zúgolódás, morgás*; die Ungeduld, Unwille, das Murren. Deum sine murmuratione sequi, Sen.

Murmŭrātor, ōris, m. 3. *dörmögő, mormogó*; ein Murmeler. Fest. 2) *békételenkedő, zúgolódó, morgó*; ein Ungeduldiger, Murrer. Plaut.

Murmŭrillo, āre, 1. *titkon, v. magában morgolódni, dúlni fúlni, morogni, zúgolódni*; heimlich murren, brummen. Quid murmurillas tecum, Plaut.

Murmŭrillum, i, n. 2. *kis dünnyögés, morgolódás*; ein kleines Murren. Plaut.

Murmŭro, āvi, ātum, āre, 1. *morogni, dünnyögni, dúlni fúlni, búgni, mormolni*; murren, brummen. Plin. 2) *zörögni, tsörögni, tsörtetni*; rauschen. Virg.

Murmŭror, ātus sum, āri, Dep. 1. i. q. murmuro.

Muro, āre, 1. *kőfallal környülvenni*; mit einer Mauer umgeben. Gloss.

Murrha, v. Murra, ae, f. 1. lapis, v. gemma, ex qua pocula fiebant. Chalcedonii nomen tribuit Agricola. 2) i. q. Myrrha.

Murrhātus, a, um, vide: Myrrhatus.

Murrhĕus, a, um, i. q. murrhinus, Propert.

Murrhĭnus, a, um, ex lapide Murrha factus. Murrhina. sc. vasa, Plin.

Murrhobathrārius, (Murrob. v. Murob.) ii, m. 2. qui calceamenta muliebria unguentis, odoribus, et suffimentis imbuebat. Plaut.

Mursa, v. Mursia, ae, f. 1. oppidum Hungariae, hodie *Eszék*; Esseck. Eutrop.

Murta, ae, f. 1. i. q. myrtus, Cato.

Mūrtātum, i, n. 2. *borsos hurka, v. kolbász*; eine Pfefferwurst Plin.

Murtātus, Murtĕus, vide: Myrt.

Murtĭus, a, um, vide: Murcius.

Mūrus, i, m. 2. *kőfal*; eine Mauer. Curt. 2) Trop. *kőfal, bástya, óltalom, védelem*; die Mauer, der Schutz. Lex Aelia et Fusia propugnacula murique tranquillitatis, Cic. Hic murus aheneus esto, nil conscire sibi, Hor. e. gr. Grajum, Ovid. i. e. Achilles. 3) *töltés, gát, sánz*; ein Damm, Wall. 4) c. gr. crinalis, Claud. ornamentum capitis Cybeles. 5) *elefántra épített fa torony*; der hölzerne Thurm auf dem Elephanten. Sil.

Mūs, mūris, m. 3. *egér*; eine Maus. e. gr. araneus, Plin. *tsitskány*; eine Spitzmaus. (Sorex, L.) e. gr. agrestis, Idem. *mezei egér*; eine Feldmaus. (Mus terrester, L.) Muris cubile, v. domus, Plant. *egérlyuk*. ein Mäuseloch. e. gr. major domesticus, Plin. *patkány*; die Ratte. (Mus Rattus, L.) 2) e. gr alpinus, Idem. *murmutér, havasi murmutér*: das Murmelthier. (Marmota Alpina. L.) 3) e. gr. noricus, Idem. *menyét, menetke*; das Wiesel. (Mustella, L.). 4) e. gr. ponticus, Plin. *hölgy, hölgymenyét*; das Hermelin. (Mustela Erminea, L.) 5) murinum in morem vivere, Prov. *elódni*; schmarotzen. 6) e. gr. marinus, Plin. *tengeri, v. héjjas állat neme*; eine Art Meergeschöpfe oder Schaltthiere. 7) mus incubans numis, Prov. *fösvény, zsugori*; ein Geitziger. 8) cognomen familiae Deciae.

Mūsa, ae, f. 1. e. gr. procax, Hor. *ének, dal, vers, versezet*; ein Lied, Gesang, Gedicht. Agrestem tenui meditari arundine musam, Virg. 2) i. q. habilitas ad poësim, Varr. 3) Musae, plur. deae artium liberalium, *múzsák*; die Musen. Erant numero novem, ut pote: Calliope, Clio, Erato, Thalia, Euterpe, Melpomene, Terpsicore, Polyhymnia, Urania. 4) *tudomány, tudományok*; die Gelehrsamkeit, Studien. Musae mansvetiores, Cic. i. e. scientiae philosophicae. Aversus a Musis, Idem. *a' ki nem bartója a' tudományoknak, nem kedvelli azokat*; der keine Lust an den Wissenschaften hat. 5) Musarum volucres, Varr. i. q. apes.

Mūsaeum, i, n. 2. rectius: Museum.

Mūsaeus, i, m. 2. poëta tempore Orphei. Virg.

Mūsagĕtes, ae, m. 1. antistes Musarum, et eruditorum. Etiam titulus Apollinis, et Hercules. Suet. Fumon.

Musagŏri, ōrum, plur. insulae tres parvae in vicinio Cretae. Mela.

Mūsĕĭcus, a, um, *kirakott munkájú*; was von eingelegter Arbeit ist. Alias Musinus Opus Musaicum, *kirakott*

Digitized by Google

festés, kirakással való festés, midön a' képet festett üveg, v. kődarabotskákkal kirakják 's kisikárolják; die Mosaique, Mosaic, musaische oder Musivarbeit, wenn durch Einlegung glasurter Steine von allerhand Farben ganze Gemählde zusammen gesetzt werden. Gloss.

Musca, ae, f. 1. *légy*; eine Fliege. Cic. Varr. 2) muscarum in morem vivere, Prov. *élődni*; schmarotzen. 3) ne musca quidem domi est, Prov. *egy lélek sints otthon*; es ist niemand zu Hause. 4) *újságkivánó, újságon kapó ember*; ein vorwitziger, neugieriger Mensch. Plaut. 5) *szemtelen, v. alkalmatlan ember*; ein unverschämter Mensch, oder der einem zuwider ist. Catull.

Muscārium, ii, n. 2. *legyező, melly egyszer'smind ruhakefe gyanánt szolgált*; ein Fliegenwedel, welcher zugleich die Stelle unserer Kleiderbürsten vertrat. Martial. 2) *tsomó virág, v. fű*; ein Bund von Blumen oder Kräutern. Plin. 3) *lófark*; ein Roßschwanz. Veget.

Muscārius, a, um, *légyhez való*; zu den Fliegen gehörig. Plin. e. gr. araneus, Plin. *légyfüző, v. légyvaddsző pók*; eine Spinne, die Fliegen jaget, ein Fliegenjäger. e. gr. fungus, Idem. *döggomba, légyölő gomba*; der Fliegenschwamm. (Agaricus Muscarius, L.)

Muscātēllae, et Muscātūlae, ārum, f. plur. scil. uvae, *muskotályszőlő gerézdek, v. fürtök*; Muscateller-Trauben. Gloss.

Muscātēllīnus, a, um, *muskotály szőlőfürtökből, v. gerézdekből való*; von den Muscateller-Trauben. Vinum Muscatellinum; *muskotálybor*; ein Muscateller-Wein. Idem.

Muscerda, ae, f. 1. *egérganéj, v. motsok*; der Mäusekoth. Plin.

Muscĕdus, a, um, (muscus) *mohos, mohval benőtt*; voller Moos, bemooßt. Sidon.

Muscĭo, ōnis, m. 3. *légyfogó, v. fogdosó*; ein Fliegenfänger. Dicitur et mustio. Gloss.

Muscĭpŭla, ae, f. 1. v. Muscĭpŭlum, i, n. 2. *egérfogó*; die Mäusfalle. Varr. Phaedr.

Muscōsus, a, um, (muscus) i. q. Muscidus, Virg. Varr.

Muscŭla, ae, f. 1. Dim. *kis légy, legyetske*: eine kleine Fliege. August.

Muscŭlōsus, a, um, (musculus) *inas, húsos*; muskulös, fleischig. Cels.

Mūscŭlus, i, m. 2. Dim. *egeretske, egérke, kis egér*; ein Mäuschen, kleine Maus. Cic. 2) *szálashus, inashús*; die Maus am Körper, Muskel. Cels. 3) machina erat bellica, sub qua milites tecti murum perforarent, aut fossata implerent, Veget. *ostromfedél*; ein Sturmdach. Proferre musculos, Caes. 4) *tzethal kisérő, 's vezető hal*; ein Fisch, der den Wallfisch begleiten, und ihm zum Führer dienen soll. Plin. 5) *tsiga, v. kaggyó neme*; eine Muschelart. Cels.

Muscus, i, m. 2. *moh, famoh*; Moos, Moos an den Bäumen. Virg. 2) *pézsmanedv*; der Bisam, Moschus. Hier.

Mūsēum, v. Musium, ii, n. 2. *Múzsdknak, az az tudománynyoknak szentelt hely, Múzsdk temploma, könyvtár, tanúló ház, v. szoba*; ein Ort, den Musen, d. i. der Gelehrsamkeit geweiht, ein Musentempel, eine Bibliothek, ein Studierzimmer. Sueton. 3) *barlang, mesterséges barlang*; eine Grotte. Plin.

Mūsēus, a, um, *Múzsákhoz való, Múzsákat illető*; den Musen gehörig, die Musen betreffend. 2) i. q. musivus, e. gr. opus, Inscr. *kirakott munkával készült*; musivisch, mosaisch (gearbeitet).

Mūsĭca, ae, v. Musice, es, f. 1. *muzsika, éneklés, v. hangmesterség*; die Musik, Sing- oder Tonkunst. Cic.

Mūsĭcātus, a, um, (musica) e. gr. cantus, Apul. *muzsikára vett, v. készített, muzsikai*; musikalisch eingerichtet.

Mūsĭce, es, vide: Musica.

Mūsĭce, Adv. *pompásan, úri módon, vigan*; herrlich, fröhlich. e. gr. aetatem agere, Plaut. *mások rovására vigadni, v. vigadozni*; auf anderer Leute Unkösten sich lustig machen.

Mūsĭcus, a, um, *muzsikát illető, muzsikai*; die Musik betreffend, musikalisch. Leges musicae, Cic. e. gr. agon, v. certamen, Suet. *muzsikai vetélkedés*; ein Wettstreit in der Musik. 2) e. gr. studium, Ter. *verskölteést illető, verskölteői, poétai*; die Dichtkunst betreffend, dichterisch. 3) e. gr. ludus, Gell. *tudományt illető, tudo-*

Digitized by Google

mányos, tudós; die Gelehrſamkeit betreffend, gelehrt.

Mūsĭcus, i, m. 2. *muzsikus, muzsikát tudó, muzsikához értő, v. tudó*; ein Muſiker, Muſikverſtändiger. Cic.

Mūsĭgĕna, ae, m. 1. *Muzsák kedveltje, v. szülöttje*; ein Muſenſohn. Rufin.

Mūsĭmo, v. Musmo, ōnis, m. 3. *korts, kortsfaj, két különböző nemű állattól nemzett, p. o. öszvér*; ein Baſtard, i. e. Thier, das von zwey Thieren verſchiedener Art erzeugt iſt, z. B. ein Maulthier ꝛc. Cato. Plin.

Mūsĭmon, ōnis, m. 3. *kis fajta ló, v. öszvér*; eine Gattung kleines Pferde oder Mauleſel. Plin.

Musĭnor, āri, Dep. 1. (musa) *gyermekeskedni, gyermekeskedésből, v. idő-töltésből mivelni, tenni, v. tsinálni*; tändeln, tändelnd, oder bloß aus Tändeley oder zum Zeitvertreibe machen. Dum ista musinamur, Plin. 2) *költeni, szerzeni, t. i. verset*; dichten. Idem.

Mūsĭum, vide: Museum.

Mūsīvārĭus, ĭi, m. 2. *kirakott képmunkát készítő*; der Muſiv-Arbeit (moſaiſche Arbeit) macht. Cod. Just.

Mūsīvum, i, n. 2. *kirakott képmunka*; die Muſivarbeit. Spart.

Mūsīvus, a, um, i. q. Musaicus, Idem.

Musmo, vide: Musimo.

Mussātĭo, ōnis, f. 3. (musso) i. q. mussitatio, Ammian.

Mussītātĭo, ōnis, f. 3. (mussito) *suttogás*; das heimliche Murmeln, das Verbeißen der Rede. Apul.

Mussĭto, āre, 1. Frequ. *valamit súgni, susogni, suttogni*; etwas nicht laut heraus ſagen, leiſe ſagen oder reden. Plaut. Liv. 2) e. gr. injuriam, Ter. *elhalgatni, eltitkolni, elnyelni, elharapni*; verſchweigen, ſich nicht merken laſſen, verbeißen.

Musso, āre, 1. (mutio) *valamit nagyon, v. fennszóval ki nem mondani, susogni, suttogni*; etwas nicht laut heraus ſagen, nur davon murmeln, mucken, mucken. Per metum mussare, Plin. Liv. *félelem miatt valamit nem akarni kimondani*; vor Furcht etwas nicht heraus ſagen wollen. 2) *halgatni, elhalgatni, nem merni v. nem bátorkodni szólni, v. kimondani, elnyelni, elharapni*; ſchweigen, verſchweigen, nicht das Herz haben zu reden oder heraus zu ſagen, es verbeißen. Aequum non est per metum mussari, Plaut. Flent mussantque, Virg. 3) *kételkedni, félelemben, 's bizonytalanságban lenni*; zweifeln, ſich fürchten, in Furcht und Ungewißheit ſtehen. Dicere mussant, Virg. Mussat rex ipse, quos generos vocet. Idem. 4) *súgni, dongani*; murmeln, ein leiſes Getös machen. Apes mussant. Idem.

Mussor, ātus sum, āri, Dep. 1. i. q. musso, Varr.

Mustăce, es, f. 1. *babérfa neme*; eine Art von Lorberbäumen.

Mustăcĕum, n. et Mustaceus, ei, m. 2. *mustos, v. babéros lakadalmi kaláts, lepény, v. béles*; ein hochzeitlicher Moſt- oder Lorberkuchen. Cato. Not. Prov. Laureolam in mustaceo quaerere, Cic *tsekélységekben, v. tsekély dolgokban nagy ditsőséget keresni*; in Kleinigkeiten einen groſſen Ruhm ſuchen.

Mustăcĕus, a, um, (mustum) *mustból való, must*; aus Moſt. 2) (mustace) *babérból való, babér*; von Lorbern.

Mustārĭus, a, um, (mustum) e. gr. uceus, Cato. *musthoz való, mustot illető, mustos*; Moſt betreffend, dahin gehörig.

Mustēla, v. Mustella, ae, f. 1. (mus) *menyét*; ein Marder. Plin. L. 2) fluviatilis, Plin. L. *folyóvízi orsóhal*; die Pricke.

Mustēlātus, v. Musteluatus, a, um, i. q. Mustelinus. Apul.

Mustēlīnus, v. Mustellinus, a, um, (mustela) e. gr. utriculus, Plin. *menyéti, menyét*; von Wieſeln. e. gr. color, Ter. *menyétszín*; die Wieſelfarbe.

Mustēllārius vicus, fuit Romae vicus. Varr.

Mustĕus, a, um, *mustos, édes mint a' must*; moſtig, ſüß wie Moſt. Mala mustacea, Varr. *must édességű alma*; Moſtäpfel. 2) e. gr. caseus, Plin. liber, Plin. Ep. *új*; neu. e. gr. piper, Plin. *fris bors*; ein friſcher Pfeffer.

Mustĭcŏla, et Mustricula, ae, f. 1. *kapta*; der Lyſten. Afran.

Mustŭlentus, a, um, (mustum) e. gr. autumnus, Apul. *mustos, mustal bővölködő*; moſtreich.

Mustum, i, n. 2. *must, forratlan bor*; der Moſt. Virg. 2) *bor*; der Wein.

Digitized by Google

Plin. 3) *újság, új dolog*; etwas Neues. Not. Trop. e. gr. olei, Plin. *fris olaj*; junges Öhl.

Mustus, a, um, *must édességű*; moſtſüß. 2) *új, fris*; neu, friſch, jung. Non.

Müsülmännus, et Müslimus, i, m. 2 *török pap*; ein türkiſcher Prieſter. 2) *török*; ein Türke. Gloss.

Müsülum, i, n. 2. urbs Indiae. Geogr. 2) *fahéj (fűszerszám) neme*; eine Art von Zimmet. Idem.

Mūta, ae, f. 1. dea. alias: Lara, v. Larunda, Larium mater, una ex Najadibus, quam ob intemperantiam linguae Jupiter mutam fecit. Ovid.

Mūtābilis, e, (muto) *változó, változandó. állhatatlan*; veränderlich, unbeſtändig. Cic. quid — mutabilius? Val. Max. Mutabilissimae voluntates, Porc. Latro.

Mūtābilĭtas, ātis, f. 3. *változóság, állhatatlanság*; die Veränderlichkeit, Unbeſtändigkeit. Cic.

Mūtābiliter, Adv. *változóan, változandóan. állhatatlanúl*; veränderlich, mit Veränderlichkeit, Unbeſtändig. Varr.

Mūtātĭo, ōnis, f. 3. e. gr. consilii, Cic. *változtatás, megváltoztatás, elváltozás, változás*; die Änderung, Veränderung. Facere mutationem rei, Cic. 2) e. gr. vestis, Ter. *el, v. megtserélés*; die Vertauſchung. 3) *állhatatlanság*; die Unbeſtändigkeit. Cic.

Mūtātor, ōris, m. 3. *változtató*; der Veränderer. Lucan. 2) *el, v. megtserélő*; ein Vertauſcher. Idem.

Mūtātōrĭus, a, um, e. gr. indumentum, Tert. *változtatásra való, v. szolgáló, változtató*; zur Veränderung gehörig oder dienlich.

Mūtātus, us, m. 4. i. q. mutatio, Tertull.

Mūtātus, a, um, *el, v. meg változott*; verändert. 2) *tserélt, el, v. megtserélt*; gewechſelt, vertauſcht.

Mūtēsco, ŭi, ĕre, 3. *néma lenni*; ſtumm ſeyn. Gloss.

Mūteseo, ĕre, 3. *megnémúlni*; verſtummen. Apul.

Mūtĭcus, a, um, *hegyetlen, tompa*; keine Spitze habend, abgeſtutzt. e. gr. spica, Varr. *kopasz kalász, tar búza kalász*; eine Ähre ohne Spitzen.

Mūtīlāgo, ĭnis, f. 3. *ebtéj, kutyatéj, farkastéjfű*; die Wolfsmilch. Apul. (Euphorbia, L.)

Mūtĭlātĭo, ōnis, f. 3. *megtsonkitás*; die Verſtümmelung. Cels.

Mūtĭlātor, ōris, m. 3. *megtsonkító*; ein Verſtümmeler. Cels.

Mūtĭlātus, a, um, *megtsonkított, bénává tett*; verſtümmelt. 2) *hijjdnos, tökélletlen*; mangelhaft, unvollkommen. 3) *levágott, levagdalt, le, v. megtsonkázott*; abgeſchnitten. 4) e. gr. exercitus, Liv. *megerőtlenített, v. megtyengített hadisereg*; eine geſchwächte Armee.

Mūtĭlo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aures, nasum, Liv. corpora, Curt. caudam colubrae, Ovid. *megtsonkítni, bénítni, bénnává tenni, elvágni, megkurtítni, elnyírni*; verſtümmeln, ſtutzen, abſtutzen e. gr. ramos, Ovid. *megtsonkázni*; abſchneiden. 2) Trop. e. gr. exercitum, Cic. patrimonium, jura libertatis, Cod. Just. *megtsonkítni, az az kevesítni, kissebbítni*; verſtümmeln, d. i. vermindern.

Mūtĭlus, a, um, *tsonka, bénna*; verſtümmelt. Grabatulus uno pede mutilus, Apul e. gr. capella, Colum. *tsonka szarvú ketske*; eine Ziege, der ein Horn oder beyde Hörner abgeſtoſſen ſind oder fehlen. Alces sunt cornibus mutilae, Caes. 2) Trop. mutila loqui, Cic. *igen röviden, v. rövideden*; zu kurz.

Mūtĭlus, i. q. Mytilus.

Mūtĭna, ae, f. 1. urbs Italiae, hodie: Modena, Cic Mutinensis, e, *Modénai*; von Modena. Ovid.

Mūtīnus, et Mūtūnus, i, m. 2. (muto, onis) i. q. Priapus, Lactant. 2. i. q. penis, Priap.

Mūtĭo, v. Mutĭo, īvi, ītum, īre, 4. (mu) *pisszszenni, nyikkanni, mottzanni*; mucken, muckſen, munkeln, leiſe reden. Etiam mutis? Plaut. *mégis mersz mottzanni, v. pisszszenni*; muckſt du noch? Nihil mutire audeo, Ter. 2) neque opus est adeo mutitu, Ter. *nem szükség titokban tartani*; es iſt nicht nöthig, daß man es heimlich halte. 3) *mekegni, mint a' ketskebak*; meckern, vom Ziegenbocke. Auct. Carm. de Philom.

Mūtĭtas, atis, f. 3. *némaság*; die Sprachloſigkeit. Gloss.

Mūtītĭo, v. Mutītĭo, ōnis, f. 3. *pisszszenés, nyikkanás, mottzanás, dün-*

Digitized by Google

nyögés; das Mucken, Muckſen, Gemurmel. Plaut.

Mūtĭto, āre, 1. Freqn. *tserélgetni, változtatni, egymást felváltva tenni valamit*; oft vertauſchen, verändern, abwechſelnd anſtellen. sc. convivia, Gell. *költsön vendégséget, tartani, v. ütni*; abwechſelnd tractiren, ein Kränzchen halten.

Mūtĭtus, a, um, *pisszent, nyikkant, mottzant*; gemuckſt. Ter.

Mŭtĭus, a, um, i. q. Mucius.

Mūto, āvi, ātum, āre, 1. *mozdítni, elmozdítni, helyéből el, v. ki mozdítni*; bewegen, wegbewegen, von der Stelle bewegen. e. gr. se, *mozdúlni*; vom Flecke kommen. Neque se luna quoquam mutat, Plaut. Mutari finibus, Liv. i. e. egredi. Ne quis invitus civitate mutetur, Cic. i. e. exeat, ejiciatur, privetur. 2) e. gr. Col. locum, sententiam, consilium, Cic. *változtatni, megváltoztatni*; ändern, verändern. e. gr. fidem cum aliquo, Ter. *szavát nem tartani*; ſein Wort nicht halten. E nigro color est mutatus in album, Ovid. Mutari colore, Quint. *szinében elváltozni (félelem miatt)*; die Farbe verändern, aus Furcht. Neque nunc muto, Cic. *a' mellett maradok*; ich bleibe dabey. 3) e. gr. a Menandro, Gell. *külömbözni*; unterſchieden ſeyn. Pastiones hoc mutant, quod etc. Varr. 4) e. gr. sedem ex sede, Plaut. *nem lenni maradandó helyének*; an keinem Orte bleiben. 5) e. gr. vellera luto, Virg. *sárgára festeni*; gelb färben. 6) e. gr. balsamum melle, Plin. *elrontani, meghamisítni*; verderben, verfälſchen. Vinum mutatum, Hor. 7) e. gr. mancipia cum vino, Sallust. (*borért*; gegen Wein) merces, Hor. res inter se, Sallust. *meg, v. kitserélni*; verwechſeln, vertauſchen, umtauſchen, umſetzen. e. gr. porcos aere, Colum. *eladni*; verkaufen. e. gr. solum, Cic. *számkivetésbe menni*; ins Exilium gehen. e. gr. vestem cum aliquo, Ter. *eltserélni, az az másét venni fel*; vertauſchen, ein anderes Kleid anziehen. e. gr. vestem, Cic. *gyászba öltözni*; Trauerkleider anziehen. 8) annona nihil mutavit, Liv. *a' régi ára van még a' gabonának, v. életnek*; das Getreide iſt noch in ſeinem alten Preiſe. 9) e. gr. nuptias, Plaut. *elválni, p. o. a' feleségtól, v. férjtől*; eine Eheſcheidung vornehmen. 10) e. gr. principem, Tac. *elhagyni, magára hagyni*; verlaſſen, im Stiche laſſen. 11) cibus mutatur, Cic. *a' gyomor meg őrli az eledelt*; die Speiſe wird im Magen zermalmet.

Mūto, ōnis, m. 3. i. e. penis, Horat. Hinc. Mutoniatus, a, um, i. e. mutone praeditus, Martial.

Mūtōnium, et Muttonium, ĭi, n. 2. i. q. Muto, ōnis, Petron.

Muttĭo, Muttĭtio, etc., vide: Mutio.

Mūtŭārĭus, a, um, i. q. mutuus, Apul.

Mūtŭātĭcius, a, um, (mutuor) *költsönözött, költsön, v. hitelbe vett, v. adott*; geborgt, geliehen. Pecuniae mutuaticiae, Gell.

Mūtŭātĭcus, a, um, i. q. Mutuaticius.

Mūtŭātĭo, ōnis, f. 3. *költsönözés, hitelezés, költsönvétel, költsönadás*; das Borgen, die Entlehnung. Cic.

Mūtŭātĭtius, a, um, i. q. Mutuaticius.

Mūtŭe, Adv. *költsön, költsönösen*; wechſelſeitig, hinwiederum. Cic.

Mūtŭĭter, i. q. mutue. Varr.

Mūtŭĭto, āre, v. Mūtŭĭtor, āri, Dep. 1. (mutuo s. mutuor) *költsönözni akarni*; borgen wollen Mutuitanti, Plaut.

Mutŭlus, i, m. 2. *kidülő kő a' falbol, melly gerenddkat tart, oszlopkő*; ein Kragſtein, worauf man Balken legt. 2) Adj. pro: mutilus.

Mutūnus, vide: Mutinus.

Mūtŭo, Adv. i. q. Mutue. Officiis mutuo sibi respondere, Cic. *egymásnak szolgálni, v. szolgálatot tenni*; einander Dienſte erweiſen.

Mūtŭo, āvi, ātum, āre, et Mutuor, ātus sum, āri, Dep. 1. e. gr. ab aliquo, Cic. pecunias, Caes. aliquid ab aliquo, Val. Max. *költsönözni, hitelezni, költsön, v. hitelbe kérni, v. venni*; borgen, auf Borg nehmen. 2) *költsönözni; költsön adni*; entlehnen, borgen. 3) Trop. *költsönözni, valahonnan venni*; borgen, woher nehmen. Virtus nomen a viris mutuata est, Cic. 4) *venni, bévenni, elfogadni*; nehmen annehmen. Corpora mutuantur spiritum humanum et sentiunt, Apul.

Mūtus, a, um, *néma, a' ki nem tud hangot adni, szólni, v. beszélni*; ſtumm, ſprachlos. 2) *halgató néma, a' ki nem akar szólni*; ſtillſchweigend. Formosa facies muta commendatio est, Syrus. 3) e. gr. mare, Plaut.

Digitized by Google

tsendes; ſtill. 4) mutae artes, Cic. *képek, festések*; Gemählde. 5) muti magistri, Gloss. *néma oktatók, v. tanítók, könyvek*; ſtumme Lehrer, Bücher. 6) e. gr. magistratus, JCt. *törvény*; das Geſetz. 7) artes mutae, Virg. *mesterségek, mellyek nem igen híresítik el az embert*; Künſte die einen nicht ſehr bekannt machen. 8) tempus mutum a literis, Cic. *mikor senki sem ír*; wo nicht geſchrieben wird.

Mūtusca, ae, f. 1. v. Trebula Mutusca, urbs Sabinorum. Virg.

Mūtŭum, ŭi, n. 2. *költsön*; etwas Geborgtes. Datio mutui, Pand. *költsönözés*; der Borg. 2) mutuum rogare, Plaut. *valamit költsön kérni*; etwas entlehnen wollen. 3) Adv. i. q. Mutue. Cic.

Mūtŭus, a, um, *költsönözött, hitelezett, költsön adott*; geliehen, geborgt, entlehnt. Argentum mutuum dare, Plaut. *pénzt költsön adni, v. költsönözni*; Geld ausleihen. Mutuas pecunias sumere, Idem. *pénzt venni, v. felvenni költsön, költsönpénzt venni fel*; Geld entlehnen. 2) e. gr. amor, Plin. *költsönös, visszonos*; wechſelweiſe, wechſelſeitig. Mutuum cum aliquo facere, Plaut. *viszsza adni a' költsönt*; Gleiches mit Gleichem vergelten.

Mūtyca, ae, v. Mutyce, es, f. 1. urbs Siciliae. Hinc, Mutycensis, e, illuc pertinens, Cic.

My, litera Graeca respondens Lat. M. veteribus dicta: Mo. 2) My facere a) *rebegni, akadozva beszélni*; ſtammeln, ſtottern. Varr. b) *mottzanni, pisszszenni, nyikkanni*; mucken. Idem.

Mya, ae, f. 1. *mia, kagyló, v. kávás tsiga neme*; die Klaffmuſchel. Plin. et Linn.

Myăcāntha, ae, f. 1. *pérafű, egértövis*; der Brúſch. Plin. (Ruscus, L.)

Myăcanthon, i, n. v. Myacanthos, i, m. 2. idem. Plin.

Myăces, um, plur. *tsiga, v. kagyló neme*; eine Art Muſchel. Plin.

Myăgros, i, m. 2. *gombórka*; der Leinbotter. Plin. (Miagrum, L.)

Mycāle, es, f. 1. promontorium Joniae. Ovid. Hinc: Mycalēsius, a, um, Claudian. et Mycalensis, e, Valer. Max. ad illud promontorium pertinens.

Mycālessus, (—us), v. Mycălēsos, i, m. 2. urbs Boeotiae. Stat.

Mycēmātĭas, ae, m. 1. *bógó földindúlás neme*; eine Art heulenden Erdbebens. Ammian.

Mycēnae, ārum. plur. v. Mycēna, ae, et Mycēne, es, f. 1. urbs Peloponnesi, in qua rex erat Agamemnon. Hinc: Mycenaeus, a, um, *Mycénei*; Mickeniſch. e. gr. dux, Ovid. v. auctor, Virg. i. e. Agamemnon. e. gr. manus, Ovid. i. e. Agamemnonis. e. gr. rates, Prop. classis Graecorum ante Trojam, duce Agamemnone. Mycenensis, e, i. q. Myceneus, a, um. Mycenenses, incolae Mycenes, Cic. Mycēnis, ĭdis, f. 3. *Mycénéből való, Mycénei aszszony, v. leány*; aus Mycená, eine Mycenerinn. i. e. Iphigenia, Agamemnonis filia. Ovid.

Mycēnĭca, ae, f. 1. locus penes urbem Argos, in Peloponneso, Liv.

Mycētĭas, ae, m. 1. i. q. Mycematias, Apul.

Mycŏnos, v. —us, i, f. 2. insularum Cycladum una. Hinc: Myconius, a, um, in, v. ex hac insula, v. ad hanc insulam pertinens. Ovid. 2) Myconius conviva, Ter. *hívatlan vendég, a' vendégségnél*; ein ungeladener Gaſt bey einer Mahlzeit.

Myctēria, ae, f. 1. *órondi, muddr*; der Kahlkopf, ein Vogel. Linn.

Mydrĭāsis, i, f. 2. *szemhiba, mikor igen nagy a' szemgolyó*; ein Fehler am Auge, wenn der Augapfel zu groß iſt. Cels.

Mygăle, es, f. 1. Veget. i. q. Mus araneus, *közönséges tzitzkány*; die gemeine Spitzmaus. (Sorex Araneus, L.)

Mygdŏnes, um, m. plur. populus Macedoniae, et Phrygiae, Plin.

Mygdŏnĭa, ae, f. 1. regio Macedoniae. Plin. 2) Phrygiae, Idem. 3) Mesopotamiae, Idem. 4) Bithyniae, Solin.

Mygdŏnides, ae, m. 1. filius Mygdoni. Virg.

Mygdŏnis, ĭdis, f. 3. *Mygdoniai*; Mygdoniſch. Ovid.

Mygdŏnĭus, a, um, *Mygdoniai, közönségesen Phrygiai*; Mygdoniſch, insgemein Phrygiſch. Horat. Ovid.

Mygdonus, i, m. 2. rex Thraciae. Plin.

Myia, et Myinda, ae, f. 1. *szembaköté, jdtéknem*; die Blindekuh,

Digitized by Google

Blindmaus, ein gewisses Spiel. Pollux.

Myiăgros, v. —us, i, m. 2. i. q. Myagros, Plin. 2) deus muscarum, Idem.

Myisca, ae, f. 1. Myiscus, i, m. 2. *kis kagyló*, *v. kis kávás tsiga neme*, *kis mia*; die kleine Klaffmuschel. Plin.

Myiōdes, is, m. 3. i. q. Myiagros, Plin.

Mylācris, ĭdis, f. 3. *napkeleti tsótán*; der Kaferlake, Tarokan. Plin. (Blatta orientalis, L.)

Mylae, ārum, f. plur. urbs Siciliae. Plin. 2) Thessaliae, Liv.

Mylāsa, ae, f. 1. v. Mylassa, ōrum, plur. urbs Cariae. Hinc: Mylassenses, Cic. Mylaseis, Idem. v. Mylaseni, Liv. incolae Mylasanorum.

Myloecus, v. —os, i, m. 2. i. q. Mylacris. Plin.

Myndus, v. —os, i, f. 2. urbs parva Cariae cum portis magnis, Liv.

Myobarbum, i, n. 2. *hosszúkás, hegyes végű ivó edény*; ein länglich es, am Ende spitz zugehendes Trinkgeschirr. Anson.

Myoctŏnos, i, m. 2. *farkasölő sisakfű*; die Wolfswurz. (Aconitum Lycoctonum, L.)

Myopăro, ōnis, m. 3. *prédáló hajó*; ein Kaperschiff. Cic.

Myŏphŏnos, — on, i, n. 2. i. q. myoctonos, Plin.

Myops, ōpis, m. 3. *rövidlátású, a' ki messzire nem lát*; der ein blödes Gesicht hat, nicht in die Ferne sehen kann. Pandect.

Myŏsōta, ae, 1. et Myosōtis, ĭdis, f. 3. *egérfülfű, mezei nefelejts*; Mäuseöhrchen, Vergißmeinnicht, eine Pflanze. Plin. 27, 80, Myosotis scorpioides L.

Myŏsŏton, i, n. 2. *tyúkhúr*; der Hühnerdarm. Plin. (Alsine media, L.)

Myrăcŏpum, i, n. 2. scil. unguentum, *fristtő, v. lankadtságot oszlató ir*; eine Salbe, welche die Müdigkeit benimmt. Medic.

Myrapium, ii, n. 2. *jószagú körtvély nem*; eine Art wohlriechender Birnen. Plin.

Myriandros, i, f. 2. urbs Syriae, hodie: Candelona, Mela.

Myriărcha, ae, m. 1. *tíz ezeret igazgató, annyinak parantsoló*; der über zehntausend gesetzt ist. Gloss.

Myrias, ădis, f. 3. *tíz ezer*; eine Zahl von zehn tausenden. 2) *millio, egy millió*; eine Million. 3) Synecdoch. *nagy, v. sok szám*; eine große Zahl.

Myrīce, es, v. Myrīca, ae, f. 1. *öthlmes ditán*: die Tamariske, ein strauchartiges Gewächs. Plin. (Tamarix gallica L.)

Myrina, ae, f. 1. regina Amazonum. Diod. 2) urbs Aetoliae. Cic. 3) urbs Bithyniae, v. Mar di Marmora, Mela.

Myrĭŏphyllon, i, n. 2. i. q. millefolium. Plin.

Myrīstĭca, ae, f. 1. sc. nux, *szeretsendió*; eine Muscaten-Nuß. Gloss.

Myrmēcĭas, ae, m. 1. *feketeszínű drága kő, mellyen szömölts forma domborúságok vannak*; ein schwarzer Edelstein, mit warzenförmigen Erhöhungen. Plin.

Myrmēcĭdas, ae, m. 1. statuarius, Cic.

Myrmēcītes, ae, m. 1. sc. lapis, v. Myrmecĭus, ĭdis, f. 3. gemma innatam repentis formicae effigiem habens. Plin.

Myrmēcĭum, v. — on, i, n. 2. *szömölts, v. szümölts neme*; eine Art Warzen. Cels. 2) *pók neme*; eine Art Spinnen. Plin.

Myrmēcŏphaga, ae, f. 1. *hangyász*; der Ameisenbär. Linn.

Myrmĭce, Adv. e. gr. incedere, Catull. *hangya módon, v. módra*; ameisenmäßig.

Myrmĭdon, ōnis, m. 3. *Myrmidon*; ein Myrmidonier. Myrmidones, incolae prius insulae Aeginae, dein Thessaliae. Ovid. Virg.

Myro, ōnis, m. 3. vide: Myron.

Myrŏbălānum, i, n. et Myrŏbălānus, i, f. 2. glans unguentaria Indis tantum nota. Plin.

Myrŏbrĕchārius, ii, m. 2. *kenet, kenőts, v. ir tsináló, készítő, v. áros*; ein Salbenmacher, Salbenkrämer. Plaut.

Myron, v. Myro, ōnis, m. 3. statuarius insignis. Ovid. Cic.

Myron, v. um, i, n. 2. *kenet, kenőts, kenetir, ir*; die Salbe. Hieron.

Myrŏpōla, ae, m. 1. *kenetáros, ki egyszersmind minden féle jószagú vizeket, balzsamokat 's a' t. árúl*; ein Salbenkrämer, Salbenhändler, der zugleich allerley wohlriechende Wässer, Balsame ꝛc. verkauft. Plaut.

Myrŏpōlium, ii, n. 2. *kenetárosbólt, v. sátor, mellyben egyszersmind jószagú vizek, balzsamok 's a' t. árúltatnak*; eine Salben-Boutike,

Digitized by Google

wo englisch Salben, Balsame, wohlriechende Wässer ꝛc. verkauft wurden. Plaut.

Myrŏthēcĭum, ĭi, n. 2. *kenet, v. balzsamtartóedény*; eine Salben- oder Balsambüchse. Cic.

Myrrha, Murrha v. Murra, ae, f. 1. *mirha*; die Myrrhe. Plin. 2) *mirkamézga*; die Myrrhe, oder das Harz, das aus diesem Baume träufelt. Tac.

Myrrhāpĭa, et Myrapia, ōrum, n. 2. plur. scil. pira, *bizonyos körtvély nem*; eine gewisse Art von Birnen. Plin.

Myrrhātus, (Murrhātus, Murrātus), *mirhás, mirhából való, tsindlt, v. készitett*; von Myrrhen gemacht. Sidon.

Myrrhĕus, (Murrhĕus, Murrĕus), a, um, *mirhai, mirha*; von Myrrhen. Hor.

Myrrhīnus, (Murrhīnus, Murrinus), a, um, e. gr. odor, Plaut. idem. Hor. Varr.

Myrrhis, idis, f. 3. *nagymagú mirhaszag*; wohlriechender Kerbel. (Scandix odorata, L.)

Myrhītes, ae, m. 1. *mirha színü drágakö*; ein myrrhenartiger Edelstein. Plin.

Myrsīne, es, f. 1. *mirtus*; die Myrte. Plin. Linn.

Myrsĭnēlăeon, i, n. 2. *mirtusolaj*; das Myrtenöhl. Dioscor.

Myrsĭnēum, i, n. 2. *vad köménymag*; wilder Fenchel. Plin.

Myrsinītes, ae, m. 1. *farkastéjfü neme*; eine Art der Pflanze Wolfsmilch. Plin. 2) *mirtusszagú drágakö*; ein Edelstein von Myrtengeruch. Idem.

Myrtăcāntha, ae, f. 1. i. q. Ruscus.

Myrtăcĕus, a, um, (myrtus) *mirtusból való, mirtus*; von Myrten. Cels.

Myrtātus, v. Murtātus, a, um, (myrtus) *mirtussal füszerszámozott, mirtusos*; mit Myrten gewürzt und schmackhaft gemacht. Hinc: Myrtatum, Scil. farcimen. Varr. *borsos hurka, v. kolbdsz*; eine Pfefferwurst.

Myrtĕŏlus, v. Myrtiŏlus, a, um, Dim. *mirtuszirág szinü*; myrthenblüthfarbig. Colum.

Myrtēta, ae, f. 1 i. q. myrtētum, Plaut.

Myrtētum, v. Murtētum, i, n. 2. *mirtusfás hely, mirtus erdö*; ein Ort voller Myrten, Myrtenwald. Virg.

Myrtĕus, v. Murtĕus, a, um, (myrtus) e. gr. silva, Virg. oleum, Plin. vinum, Idem *mirtusból való. mirtus*; von Myrten. 2) e. gr. coma, Tibull. *mirtusos, mirtussal ékes, v. ékesitett*; mit Myrten versehen, geschmückt. 3) e. gr. coma, Tibull. gausapina, Petron. color, Pallad. *mirtusszin, gesztenyeszin*; myrtenfarbig, castanienbraun. 4) olea myrtea, Colum. *olajfa neme*; eine Art des Öhlbaums.

Myrtĭdānus, a, um, e. gr. vinum, Plin. *vad mirtusbogyóból való, vad mirtusbogyó*; aus wilden Myrtenbeeren gemacht.

Myrtĭnus, v. Murtĭnus, a, um, e. gr. oleum, Apul. *mirtusból való, mirtus*; von Myrten

Myrtĭŏlus, vide: Myrteolus.

Myrtītes, ae, m. 1. Plin. et vinum myrtites, Colum. etiam: vinum myrtite, Pallad. *mirtusbor*; ein Myrtenwein.

Myrtŏpĕtălum, i, n. 2. *petsétfü, salamon petsétje*; die Weißwurz. Plin. (Convallaria Poligonatum, L.)

Myrtos, i, f. 2. insula penes Euboeam. Plin.

Myrtōus, a, um, e. gr. mare, Horat. pars maris Aegei inter Cretam, Peloponnesum et Euboeam. Plin.

Myrtum, i, n. 2. *mirtusgyümölts, mirtusbogyó*; die Myrtenfrucht, Myrtenbeere. Virg.

Myrtūōsus, a, um, *mirtushoz hasonló*; Myrten ähnlich Plin.

Myrtus, i, 2. et —us, f. 4. *mirtus, mirtusfa*; die Myrte, der Myrtenbaum. Virg. Plin.

Myrus, i, m. 2. mas muraenae Plin.

Mys, myos, m. 3 *tsiga, v. kagyló neme*; eine Art Muschel, Plin. 2) artifex celebris. Prop.

Mysa, ae, f. 1. Acolice. idem quod Musa.

Mysca, ae, f. 1. *bizonyos héjashal nem*; eine gewisse Art von Fischen, die eine Schale haben

Mysecĕlus, i, m 2. *rövid, v. kurta lábú, mint az egér*; der kurze Beine hat wie eine Maus. Med

Mysia, ae, f. 1. regio Asiae juxta Propontidem et Hellespontum. Hinc: Mysii, ōrum, m. plur. incolae ejusdem. Mysius, a, um, *Mysiai*; Mysisch. Cic. Mysus, a, um, i. q. Mysius, e. gr. dux, Ovid. v. juvenis,

Digitized by Google

Prop. i. e. Telephus, rex Mysiae. Not. Veteres saepe confundebant Mysiam cum Moesia.

Mysius Olympus, mons Bithyniae, Turcis: Keschidag, Mela.

Mysta, v. Mystes, ae, m. 1. *titkos istenitisztelet papja*; ein Priester bey geheimen Gottesdiensten. Ovid. 2) *szentelt pap*; ein geweihtet Priester. 3) *titok magyarázó*; ein Geheimnißdeuter. Naturae mystes (*természet vizsgálo, természet beavatott fija*; der Naturforscher, Naturkündiger) Plinius, Lips.

Mystagōgus, i, m. 2. *fó pap*; der Oberpriester. 2) *titkos, különösen istenitiszteletre rendelt helyeken nevezetességeket mutogató*: der Jemanden in geheime, besonders gottesdienstliche Oerter führet, um da alles Merkwürdige zu zeigen. Cic.

Mystax, cis, m. 3. *bajusz, bajtz*; der Knebelbart, Schnurbart. Gloss.

Mysterĭarches, ae, m. 1. *titkos istenitisztelet fó elöljárója*; der Obervorsteher eines geheimen Gottesdienstes. Prud.

Mystērium, ĭi, n. 2. *mindenféle titok, v. titkos dolog*; jede Heimlichkeit, geheime Sache. Mysteria rhetorum aperire, Cic. Epistolae nostrae habent tantum mysteriorum, Cic. 2) *szent, v. szentséges titok, titkos istenitisztelet, a' millyen volt p. o. a' Ceresé, és Bacchusé*; heiliges Geheimniß, heimlicher Gottesdienst, z. B. zu Ehren der Ceres und des Bacchus. Cic. Sacra haec Cereris etiam: Sacra Eleusina dicta sunt. Not. Mysteria, aliter vocabantur: Initia. Justin. Mysteria Romana, Cic. i. e. (secundum Gronovium) festa Bonae Deae.

Mystiae, ārum, f. 1. plur. urbs Italiae. Mela.

Mystĭce, Adv. *titkosan, titkos módon, v. módra*; mystisch, geheimnißvoll. Solin.

Mystĭco, āre, 1. *titkosan, v. titkos módon, irni*; geheimnißweise schreiben. Gloss.

Mystĭcus, a, um. *titkos, elrejtett, titokkal tellyes, titkos jelentésü, titkos istenitisztelet illető, ahoz való*; heimlich, verborgen, geheimnißvoll, geheime Bedeutung habend, den geheimen Gottesdienst betreffend, dahin gehörig. e. gr. vannus, Virg. i. e. quae in sacris Bacchi adhibetur et arcani quid significat, Virg. Sit tibi (Baccho) mystica vitis, Tibull.

Mystrum, i, n. 2. quarta pars cyati. Rhemn. Fann.

Mysus, a, um, vide: Mysia.

Mytācismus, i, m. 2. i. q. Motacismus.

Mytālus, et Mytilus, i, m. 2. *mitil*; die Miehmuschel. Plin. Linn.

Mythĭcus, a, um, (Mythos) *költött, mesés*; erdichtet, fabelhaft. August.

Mythistŏrĭa, ae, f. 1. *mesés beszéd, v. históriа*; fabelhafte Erzählung. Capitol.

Mythistŏrĭcus, a, um, e. gr. volumen, Vopisc. *mesés, mesével elegyitett*; fabelhaft, oder mit Fabeln vermengt.

Mythŏlŏgĭa, ae, f. 1. *mese, v. rege magyarázat*; die Erklärung der Fabeln oder Sagen. Gloss.

Mythŏlŏgus, i, m. 2. *mese, v. rege magyarázó*; der die Fabeln oder Sagen erkläret. Idem.

Mythos, i, m. 2. i. q. Fabula, vel Narratio, *mese, költemény, rege*; eine Fabel, Sage, Auson.

Mythus, i, m. 2. idem.

Mytilēne, es, f. 1. urbs insulae Lesbi, hodie: Metelino, secundum alios: Catro. Mela.

Mytĭlus, i, m. 2. vide: Mytalus. Plin.

Myūrus, i, m. 2 i. q. pulsus decurtatus, *gyenge érverés*; schwacher Puls. Med.

Myūsus, a, um, *megtsonkitott*; verstümmelt. Idem.

Myus, untis, f. 3. urbs Joniae. Nep.

Myxa, ae, f. 1. *takony*; der Rotz. Gloss. 2) *szilvafa neme*; eine Art Pflaumenbäume. Plin. Cordia myxa, L., cujus fructus Myxum vocatur, Pallad. 3) *lúmpás, v. méts tsövetskéje, mellyben a' bél van*; das Röhrchen an der Leuchte, Lampe, worin der Docht ist. Totque geram myxas Martial. ubi aliae Edd. myxos habent.

Myxine, es, f. 1. *nyálkaféreg*; der Schleimwurm. Linn.

Myxo, v. Myxon, ōnis, m. 3. piscis ex mugilum genere. Plin.

Myxum, i, n. 2. vide: Myxa.

Myxus, i, m. 2. i. q. Myxa, significatione tertia.

Digitized by Google

N.

Nābābūrum, i, n. 2. urbs Mauritaniae. Caes.

Nābālia, ae, m. 1. fluvius Galliae Belgicae. Tac.

Nabar, āris, m. 3. fluvius Numidiae.

Nābarzānes, is, m. 3. regis Darii praetor et proditor. Curt.

Nābāthaea, v. Nabataea, ae, f. 1. urbs Arabiae Petraeae, Hinc: Nabathaeus, a, um, illuc pertinens. Ovid. Nabathaei, incolae urbis Nabathaeae. Hirt. Nabathes, ae, m. 1. i. q. Nabathaeus, Senec.

Nābilis, e, (no) *úszható, megúszható*; wo man ſchwimmen kann. Gloss.

Nabis, is, f. 3. Aethiopice, i. q. Camelopardalis. Plin.

Nabla, ae, f. 1. Nablium, ii, et Nablum, i, n. 2. *tíz húrú, v. húros muzsikaszerszám, hárfa, lant*; ein muſikaliſches Inſtrument von zehn Saiten, eine Harfe, Laute. Ovid.

Nabun, i. q. Nabis.

Nacca, ae, m. 1. i. q. fullo, *kallós*; ein Walker. Fest. Apul.

Nacta, ae, m. 1. Nom. prop. voluptarii Romani. Hinc: Ad morem discincti Nactae vivere, *szabóldtlan életet élni*; liederlich leben. Erasm. 2) *mejjikelevény*; ein Bruſtgeſchwür. Med. 3) i. q. Nacca. Pers.

Nactus, a, um, (nanciscor) Part. *a' ki megnyert valamit*; der etwas erlangt hat. Cic. 2) Pass. *megnyert*; erlangt Hygin. Fab.

Nādir, n. Arab. Indeclin. *talppont, talpallypont, nádir*; der Fuß- oder Ferſenpunct am Himmel, Nadir. Astron.

Nae, Adv. *igenis, bizonyára, bizonnyal, valóban, valósággal*; fürwahr, wahrhaftig. Not. saepe praeponitur Pronomini, ut e. gr. nae ego, nae tu, nae illi, Cic. 2) occurrit etiam circa formulas juramenti, ut e. gr. edepol nae, Ter. Medius fidius nae, Cic. 3) scribitur etiam: ne, Sallust.

Naebia, i, m. 2. fluvius Lusitaniae. Mela.

Naenia, vide: Nenia.

Naeviānus, a, um, *Naeviusi*; Näviſch. e. gr. Hector, Cic. i. e. in comoedia Naevii.

Naevĭus, ĭi, m. 2. Nom. propr. veteris poëtae. Cic.

Naevŭlus, i, m. 2. Dim. *kis méhjegy*; ein kleines Muttermahl. Gloss.

Naevus, i, m. 2. *méhjel, anyaméhjel; velünk született jel*: ein Mahl am Leibe, angeborner Flecken, Muttermahl. Cic.

Nagĭdos, i, f. 2. urbs Ciliciae, hodie: Nigde. Mela.

Nāĭădes, um, vide: Naias.

Nāĭas, ădis, et saepe: Nāis, ĭdis et idos, f. 3. e. gr. puella, soror, Ovid. *vízinimfa*; eine Waſſernymphe, Najade oder Naide. 2) quaevis Nympha. Ovid. 3) Nais, i. q. aqua, Tibull.

Nāĭcus, a, um, *vízinimfákat illető*; die Najaden betreffend. Naica dona, Prop Sed aliae Edd. habent: Nai, caduca etc.

Nāĭs, ĭdis etc., vide: Naias.

Nam, Conj. *mert, minthogy, mivelhogy, mivel*; denn. Ter. (In initio periodi.) 2) *de, de ugyan*; aber. Nam quid argumentamur? Cic. 3) Adv. interrog. Quamnam rationem allaturus est? 4) pleon. ponitur. Nam quid adspicio? Plaut.

Namque, Conj. i. q. nam, *mert, minthogy, mivelhogy, mivel*; denn. Cic. 2) *de, de ugyan*; aber. Namque illud quare Scaevola negasti? Cic.

Nāmŭrcum, et Namurum, i, n. 2. *Namúr városa és vára Belgiomban*; Stadt und Feſtung Namur in den Niederlanden. Geogr.

Nāna, ae, f. 1. *törpe aszszony, v. ledny*; eine Zwerginn. Lamprid.

Nanāsa, ae, m. 1. fluvius Hispaniae, hodie: Bidassora. Mela.

Nāncēium, i, n. 2. *Nanszi városa Lotharingidban*; die Stadt Nancy in Lothringen. Geogr.

Nancĭo, ire, 4. Obs. pro: nanciscor, Gracch. ap. Prisc.

Nanciscor, nactus, et nanctus sum, nanciscī, Dep. 1. e. gr. annulum, Ter. morbum, Nep febrim, Suet. spem, Cic. *nyerni, kapni, szert tenni rd, meg kapni, megnyerni*; erlangen, bekommen. 2) *elérni, beérni*; erlangen, erreichen. Vitis cla-

Digitized by Google

viculis suis, quidquid est nacta, complectitur, Cic. Silentia ruris, (*a' tsendes mezőt*; das ſtille Feld.) sc. currendo, Ovid. 3) e. gr. castra intuta, Liv *meg v. rátaldlni, meglelni*; finden, antreffen. Nactus sum, qui cuperet, Cic.

Nanctus, a, um, i. q. Nactus.

Nănnăcus, i, m. 2. rex Phrygum ante Deucalionem, aliter: Cannacus, Cannaca, v. Annacus. Erasm.

Nannētes, v. Namnētes, um, m. plur. populus Galliae Celticae, Caes.

Nanque, i. q. Namque.

Nānus, i, m. 2. *törpe*; ein Zwerg.

Năpaeus, a, um, *erdei, erdőben levő, v. lakó*: im Walde befindlich. Hinc: Napaeae, arum, f. plur. *virágok és erdők istenasszonyjai*; Blumen- und Waldgöttinnen. Virg.

Naphtha, ae, f. 1. *földbalzsam*; der Naphta. Plin.

Năpīna, ae, f. 1. *répás, v. karorépás föld*; ein Rüben- oder ein Steckrübenfeld. Colum.

Năpŏcaŭlis, is, m. 3. *répa ízű növevény, v. termés*; ein Gewächs, das am Geſchmacke den Rüben gleichet.

Napellus, i, m. 2. species Aconiti; *katika sisakvirág, kök sisakfű, tetűfű*; der Eiſenhut, Sturmhut. Linn.

Năpūra, et Nepura, ae, f. 1. *szalmakötél*; ein Strohſeil. Ter.

Năpus, i, m. 2. *karórepa*; eine Steckrübe. Colum.

Nar, is, m. 3. fluvius a) Italiae, Virg. b) Illyriae, Mela.

Narbo, ōnis, m. 3. cum cognomine Martius; urbs Galliae, hodie: Narbonne, Cic. Hinc: Narbonensis, e, illuc pertinens, Cic. Narbonicus, a, um, i, q. Narbonensis, Idem.

Narce, es, f. 1. *zsibbasztó rája, görtshal*; die Zitterroche, der Krampfſiſch. (Raia Torpedo, L.)

Narcissīnus, a, um, e gr. oleum, Plin. *nárcziszból való, nárcziszi*; von oder aus Narciſſen.

Narcissītes, ae, m. 1. *nárcziszi színű drágakő*; ein narciſſenfarbiger Edelſtein.

Narcissus, i, m. 2. *nárcziszi*; die Narciſſe. Virg. Linn. 2) juvenis formosissimus in narcissum transformatus.

Nardifer, a, um, *nárdust termő*; Narde tragend. Grat.

Nardīnus, a, um, e. gr. ungventum, Plin. *nárdusból való, nárdusi*; von oder aus Narden. Nardinum (sc. vinum), Plaut. *nárdussal, v. nárdusolajjal készültett, v. tsindlt*; mit Narden oder Nardenöhl angemacht. 2) e. gr. pirum, Plin. *nárdus formája, nárdus szagú*; Narden ähnlich, Nardengeruch habend.

Nardostăchyon, i, n. 2. i. e. nardi spica; *nádus virágja*; die Nardenblüthe.

Nardus, f. et Nardum, i, n. 2. *nárdus*; die Narde. (Andropogon Nardus L.) Veteres permultas plantas odoriferas hoc nomine appellarunt, ut sunt: *Romai gyökönke, Bétsifű, Romai nárdus, Magdolnafa*; galliſche oder celtiſche Narde. (Valeriana celtica L.) *szagos levendula, levendula*; italieniſche Narde, Lavendel. (Lavandula Spica, L.) 2) *nárdusbalzsam, nárdusvíz*; der Nardenbalſam, das Nardenwaſſer.

Nārenta, ae, f. 1. fluvius Dalmatiae. Olim: Naron. 2) urbs ibidem. Geogr.

Nārentānus, a, um, *Narentai*; Narentiſch. Sinus Narentanus. Hodie: Golfo di Narenza. Geogr.

Nāres, ium, plur. *orr*; die Naſe. Vide: Naris. Cic.

Narinōsus, a, um, (nares) apertis naribus odorans. Dii narinosi, Lactant. qui odoribus thuris colebantur.

Nāris, is, f. 3. *orrlyuk, orrlik*; das Naſenloch. Plur. nares; *orrlyukak, orr*; Naſenlöcher oder Naſe. Fasciculum ad nares admovere, Cic. Nares corrugare, Quintil. *orrát fintorgatni*; die Naſe rümpfen. Ne mappa nares corruget, Horat. *miatta ne fintorgassa a' vendég az orrát*; die Naſe rümpfe, zuſammenziehe, oder mache, daß der Gaſt die Naſe rümpfe. Not. Omnis copia nariumq; Hor. *jó szagú virágok*; wohlriechende Blumen. Ponitur et Sing. naris, pro: nares, Ovid. *orr*; die Naſe. De nare loqui, Pers. *orrából beszélni*; durch die Naſe reden. 2) Synecd. *orr*; die Naſe. Emunctae naris homo, Hor. Prov. *elmés, okos, fortélyos ember*; ein witziger, kluger, ſchlauer Menſch. Homo obesae naris, Hor. *a' ki nem könnyen vesszen valamit észre*; nicht leicht etwas bemerkend. 3) indulgere naribus, Pers. *gúnyolni, tsúfolni, kigúnyolni, kitsúfolni*; ſpotten, höhnen. 4) Trop. *nyílás, lélekzőlyuk, tsatorna torka, v. szája*; die

Öffnung, das Luftloch, die Mündung eines Canals. Vitr.

Narisci, ōrum, m. pl. populus Germaniae. Geogr.

Narīta, ae, m. 1. *tsiga, v. kagyló neme*; eine Art Muschein. Plaut. Fragm.

Narnia, ae, f. 1. urbs Umbriae. Liv.

Narōna, ae, f. 1. urbs Dalmatiae, hodie: Narenea. Plin.

Narrābīlis, e, (narro) *elmondható, elbeszélhető*; erzählbar. Ovid.

Narratio, ōnis, f. 3. *beszéllés, elbeszéllés, előbeszéllés*; die Erzählung, das Erzählen. Cic. 2) *történet, előadott történet*; die Erzählung, das Erzählte selbst. Idem. 3) pars orationis distincta, Quint.

Narrātiuncula, ae, f. 1. Dim. *rövid előbeszéllés, v. történet*; eine kurze Erzählung. Quintil.

Narrātor, ōris, m. 3. *beszéllő, előbeszéllő, elbeszéllő*; der Erzähler. Cic.

Narrātus, a, um, *el, v. előbeszéllett, v. beszéllt*; erzählet.

Narrātus, us, m. 4. *beszéllés, el, elő, v. megbeszéllés*; die Erzählung. Ovid.

Narro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. alicui aliquid, rem aliquam, Cic. *mondani, beszéllni, el, elő, v. megbeszéllni*; sagen, erzählen. Narratum; *előadott történet*; das Erzählte. Plur. Narrata, Hor. Hinc: Narror, Quint. *róllam beszéllik*; man erzählt von mir. Narraris, Mart. *róllad*; von dir. Narratur Graecia collisa duello, Hor. Narratur venisse venefica, Ovid. Narrant, Plin. *azt, v. úgy mondják, v. beszéllik*; man sagt, erzählt. 2) *közönségesen: beszéllni valamiről, v. mondani valamit*; überhaupt: sagen, reden. Quid narras? Ter. nihil, Idem. Filium mihi, i. e. de filio, Idem. Catulum et illa tempora, pro: de Catulo etc. Cic. Narra mihi, *ugyan, v. kérlek mond meg*; sag mir einmahl. Cic. Narro tibi, Cic. *halljad tsak, valamit akarok néked mondani*; ich will dir etwas sagen, höre einmahl. Male narras, Cic. *rossz hirt mondasz, azt nem örömest hallom, nints kedvem szerént*; du gibst mir schlechte Nachricht, das ist mir nicht lieb zu hören. Bene narras, Cic. *kedves, v. jó hirt mondasz, v. az kedves dolog előttem*; du gibst mir angenehme Nachricht, oder das ist mir lieb zu hören.

Nars, tis, m. 3. plur. Nartes, incolae Italiae penes Narum fluvium, Plin.

Narthēcia, v. Narthecya, ae, f. 1. *Syriai festőfű neme*; eine Art des Gertenkrauts. Plin.

Narthēcium, ii, n. 2. *orvosság, v. balzsamtartó, orvosságos, v. balzsamos skatulya*; ein Behältniß, Kästchen, Büchschen, zu Salben und Arzneyen. Cic.

Narthex, ēcis, f. 3. i. q. Narthecia. Plin.

Narus, pro: gnarus, Cic.

Nārycĭon, i, n. 2. Naryx, ĭcis, f. 3. et Naryce, es, f. 1. urbs Locridis in Graecia. Ovid. Narycius, a, um, illuc pertinens. Virg. e. gr. heros, Ovid. i. e. Ajax.

Nāsāle, is, n. 3. *orr takaró rész a' sisakon*; die Nasendecke an einem Helme. Isidor.

Nāsāmon, ōnis, m. 3. plur. Nasamones, populus Africae. Lucan. Hinc: Nāsāmōnĭacus et Nāsāmōnĭus, a, um, *oda való, Nasamoni, Afrikai*; dahin gehörig. Nasamonisch, auch Afrikanisch. Sil.

Nāsātus, a, um, *nagy orrú*; großnasicht. Lampr.

Nāscēndus, a, um, (nascor) *születendő, a' minek születni kell*; was gebohren werden soll. Gell.

Nāscens, tis, o. 3. *születendő*; was gebohren wird. e. gr. luna, Hor. *újhold*; der Neumond.

Nascentĭa, ae, f. 1. *születés, születtetés*; die Geburt. Vitruv.

Nascībĭlis, e, *születhető, születtethető, a' mi születhetik*; was geboren werden kann. Tertull.

Nāscĭtūrus, a, um, *születendő, a' mi születni fog*; was geboren werden wird. Gloss. 2) *lejendő, elő, fel, v. ládbra állandó*; was aufkommen wird. Pallad.

Nasco, ĕre, 3, pro: nasci, Cato.

Nascor, natus sum, nasci, Dep. 3. e. gr. ab, ex aliquo, v. aliquo, Cic. *születni, születtetni*; geboren werden. Aves in pedes nascuntur, Plin. *ládboknál fogva kezdenek a' világra jönni*; kommen mit den Füßen zuerst auf die Welt. Natus Dea, Ovid. *istennéfija*; Sohn einer Göttinn. Natus Phoebo, Ovid. i. e. Ae-

Digitized by Google

sculapius. Natus Plejade, Idem. i. e. Mercurius. 2) e. gr. genere summo, v. de summo genere, Plaut. antiquo genere, Nep. *származni, eredni, eredetét venni, születni*; abstammen. 3) *támadni, lenni, származni*; entstehen. Ab eo flumine collis nascebatur, Caes. *kezdődött*; fing sich an. Nascere Lucifer! Virg. *jöjj fel!* gehe auf! Nulla pestis est, quae non homini ab homine nascatur, Cic. Ut mihi nascatur argumentum epistolae, Cic *hogy matériám legyen a' levélirásra*; damit ich Stoff zu Briefe bekomme. Ex hoc nascitur, ut etc. Cic. *ebből következik, hogy 's a' t.*; hieraus folgt, daß ꝛc. A vobis natus sum consularis, Cic. i. e. factus. 4) *természettől így, v. amúgy lenni*; von der Natur beschaffen seyn. E re nata, Ter. pro re nata Cic. *a' dolog, környülállások, v. idő minémüségéhez, v. mivoltához képest*; nach Beschaffenheit der Sache, der Umstände oder der Zeit 5) e. gr. aliquo fato, Cic. *születésétől fogva valamire rendelve lenni*; zu etwas von seiner Geburt an bestimmt seyn. 6) iterum natus videor, Plaut. *úgy tetszik mintha újjá születtem volna*; mich dünkt ich sey neugeboren. 7) annos natus magis quadraginta, Cic. *túl van a' negyven esztendőn*; über vierzig Jahre alt. 8) veliem, me natum virum, Ter. *szeretném, ha férfinak születtem volna*; ich wollte das ich ein Mann geworden wäre. 9) e. gr. sua sponte, Cic. *nóni, növekedni*; wachsen. 10) qui postea nascentur, Cic. *maradékink, kik utánnunk élni fognak*; die Nachkommen.

Nāsīca, ae, m. 1. cognomen familiae Corneliorum, e. gr. P. Corn. Scipio Nasica, probitate insignis, Liv. 2) *nagy orrú*; der eine große Nase hat. Arnob.

Nāsīdiānus, a, um, *Nasidiusi, Nasidiusról, v —tól nevezett, ő hozzá tartozó*; Nasidisch, vom Nasidius benannt, dahin gehörig. Caes.

Nāsĭterna, ae, f. 1. *hármas fogojú, fogantójú, v. nyelü edény*; ein dreyhenkelichtes Gefäß. Plaut. 2) *víz, v. vizes edény, melly folyül bö, 's fogója van*; ein Wassergeschirr, oben weit mit einer Handhabe. Varr.

Nāsĭternātus, a, um, nasiternam portans. Calpurn. ap. Fulg.

Nāso, ōnis, m. 3. *nagy orrú*; großnasig. 2) cognomen Romanum, e. gr. P. Ovidius Naso, poëta celebris.

Nassa, ae, f. 1. *varsa, tessiveszi, tapogató*; die Fischreuße. 2) Trop. *veszedelmes hely*; ein gefährlicher Ort. Nunquam ex hac nassa cibum petam, Plaut. Not. scribitur etiam: Naxa.

Nassiterna, i. q. Nasiterna.

Nasturtĭum, ĭi, n. 2. nasitortium, a naso torquendo (Sisymbrium nasturtium) *vízi torma*; der Meerrettig, Kren. Plin.

Năsum, i, n. 2. pro: nasus, Plaut.

Năsus, i, m. 2. *orr*; die Nase. Cic. 2) *elme, ész, éles elme, v ész*; der Verstand, Scharfsinn. Nasus ipsi nullus est, Hor. 3) *gúnyolás, tsúfolás, kigúnyolás, kitsúfolás, gúnyoló elmésség, szatira*; die Verhöhnung, Verspottung, die Satyre, spöttischer Witz. Adunco naso suspendere aliquem, Hor. *valakit megygyalázni, v. motskolni*; einen beschimpfen. Lucilius primus condidit styli nasum, Plin. Non cuicunque datum est habere nasum, Mart. 4) *edény fogója, v. nyele*; eine Handhabe an einem Geschirre. Juv. 5) pars urbis Syracusarum. Liv. 6) urbs Acarnaniae. Idem.

Năsūte, Adv. *orrfintorgatva, tsúfolódva, gúnyoló módon*; naseweis, spöttisch, höhnisch. Senec.

Năsūtŭlus, a, um, e. gr. mulier, Apul. *orrfintorgató, finnyás, tsúfolódó*; naseweis, spöttisch.

Năsūtus, a, um, *nagy orrú*; eine große Nase habend. Hor. 2) *elmés, tsúfolódó, orrfintorgató, finnyás*; witzig, spöttisch, naseweis. Mart. Comp. nasutior, Superl. nasutissimus, Solin.

Nata, ae, f. 1. (nascor) *leány, lyány, valaki lyánya*; eine Tochter. Virg.

Nătābĭlis, e, (nato) *úszó*, schwimmend, Coripp.

Nătābŭlum, i, n. 2. *úszó hely*; ein Ort zum Schwimmen. Apul.

Nătāles, ium, m. plur. *törzsök, nemzetség, nem*; der Stamm, das Geschlecht. Mulier natalibus clara, Plin. *nemes nemzetségből való*;

Digitized by Google

von edlem Stamme. 2) e. gr. gentium, Plin. *eredet, kezdet*; der Ursprung. 3) *születésnap*; der Geburtstag. Sen.

Nātālicius, a, um, *születésnapot, v. érdt illető, ahoz tartozó, születéskor való, születési*; den Geburtstag oder die Geburtsstunde betreffend, dahin gehörig, zur Geburt gehörig. Sidera natalicia, Cic.

Nātālis, e, (nascor) *születési, születtetési, születést illető*; zur Geburt gehörig. e. gr dies, Cic. *születés nap*; der Geburtstag. e. gr. solum, Ovid. *születéshely, haza, hon*; der Geburtsort, das Vaterland. Juno natalis, Tibull. i. e. quae partui praeest. 2) e. gr. morbus, Manil. sterilitas, Colum. *vele született, természetes, természeti*; angeboren, natürlich. 3) Subst. is, m. 3. *születéshely*; der Geburtsort. Delos natalis Apollinis, Hor. 4) *születésnap*; der Geburtstag. Cic. Virg. Hor. Ovid. Hinc: natales; poëtice, pro: anni. Sex mihi natales terant, Ovid. Natalis Romae, Ovid. i. e. festa Palilia, in recordationem urbis conditae annuatim celebrata. e. gr. Minervae, Ovid. ubi in ejus honorem primo templum exstructum est. e. gr. arborum, Plin. i. e. semen.

Nātālitium, ĭi, n. 2. *születésnapi ajándék*; das Geburtstaggeschenk. Pers. Dare natalitia, Cic. *születése napján vendégséget adni, v. tartani*; an seinem Geburtstage eine Mahlzeit halten.

Nātālitius, a, um, i. q Natalicius.

Nātans, tis, o. 3. *úszó*; schwimmend. Lucr.

Nātātilia, ium. n. plur. (no) *úszó dlatok*; schwimmende Thiere. Gloss.

Nātātilis, e, *úszó, úszható, a' mi úszkatik*; was schwimmen kann. Tert.

Nātātio, ōnis, f. 3. *úszás, úszkálás*; das Schwimmen. Cels. 2) *úszásra való hely, v. alkalmatosság, úszóhely*; der Ort oder die Gelegenheit zum Schwimmen. Idem.

Nātātor, ōris, m. 3 *úszó, úszkáló*; der Schwimmer. Ovid.

Nātātōria, ae, f. 1. *tó*; ein Teich. Gloss. 2) *úsztató hely*; eine Schwemme. Sidon. Apoll.

Nātātōrius, a, um, e. gr. aqua, Sidon. *úszásra való, v. szolgáló, úszó*; zum Schwimmen gehörig v. dienlich.

Nātātūra, ae, f. 1. i. q. sequens. Gloss.

Nātātus, us, m. 4. *úszás, úszkálás*; das Schwimmen. Stat.

Nātes, ium, vide: Natis.

Nātĭcīdium, v. Gnaticidium, ĭi, n. 2. *gyermeköles*; der Kindermord. Gloss.

Nātĭor, āri, i. e. negotior, Cato.

Nātĭo, ōnis, f. 3. (nascor) *születtetés, születés*; das Geborenwerden, die Geburt. Hinc: dea partus, Cic. 2) e. gr. bellicosa, Cic. *nép, nemzet*; ein Volk, eine Nation. Dicitur et contemptive, ut Cicero de optimatibus: non est natio, ut dixisti, etc. 3) *bizonyos felekezetü emberek, felekezet*; eine gewisse Art Menschen, die Art. e. gr. candidatorum, Epicureorum, Cic. i. e. schola. 4) e. gr. hominis, Plin. Cic. *mód*; die Art. 5) e. gr. bona, Fest. *baromtartás*; die Viehzucht. 6) e gr. mollis, Plin. *készítés, tsindlás*; das Zeugen.

Nātis, is, f. 3. Plur. nates; *farpofa*; der Hinterbacken. Mart. Hor.

Natiso, ōnis, m. 3. fluvius Venetiae, hodie: Lazonizo, secundum alios: Natisone, Mela.

Nātĭto, āre, 1. Frequ. *úszkálni*; schwimmen. Gloss.

Nātĭvĭtas, ātis, f. 3. *születés, születtetés*; die Geburt. Paud. Ab ipsa janua nativitatis, Tert. *születésétől fogva*; von der Geburt an.

Nātĭvĭtus, Adv. *születésénél fogva*; von Geburt an, durch die Geburt. e. gr. proprium, Tert. *veleszületett*; angeboren.

Nātīvus, a, um, (nascor) *születés által lett, v. származott, született*; durch die Geburt entstanden, geboren. Anaximandri opinio est, nativos esse deos, Cic. Verba nativa, Idem. *törzsökszók*; Stammwörter. 2) e. gr. sensus, Cic. lepos, Nep. *természetes, vele született*; natürlich, angeboren. 3) e. gr. coma, Ovid. color, Plin. *természetes, nem mesterség által való, nem mesterséggel tsindlt*; durch Natur und nicht durch Kunst gemacht, natürlich.

Nāto, āvi, ātum, āre, 1. (no, āre) e. gr. in oceano, Cic. *úszni, úszkálni*; schwimmen. Jocose, pro: navigare, Cic. Natandi caussa aliquo venire, Cic. *valahova hideg fördöbe jönni, v. menni*; an einen Ort ins kalte

Digitized by Google

Bad kommen. 2) *folyni*; fließen, ſtrömen. Vina pavimento natabant, Cic. 3) Met. *reszketni*; zittern. Ovid. 4) *ingadozni, kabozni, állhatatlan lenni, nem tudni az eszét megállítni*; wanken, unbeſtändig, unentſchloſſen ſeyn. Pars magna natat, Hor. 5) *odébb menni, tsúszni, v. mászni*; weiter gehen oder kriechen. Colum. 6) campi natant, Lucr. *elboritotta az drviz a' mezőket, v. úsznak a' mezők*; die Felder ſind überſchwemmt. 7) pes natat in calceo, Ovid. *elvész a' lába a' tsizmában, v. lábbeliben*; der Fuß wankt im Schuhe der ihm zu weit iſt, hin und her.

Natōlia, ae, f. 1. *Kis Ázsia*; Klein-Aſien. Geogr.

Natrix, īcis, c. 3. *vizikigyó*; die Waſſerſchlange. Cic. Natrix violator aquae. Lucan. 2) *ostor, korbács*; die Peitſche, Karbatſche. Lucil. 3) *büzös iglitz*; ein Kraut, deſſen Wurzel einen Bocksgeſtank hat. (Ononis Natrix, L.) Plin.

Nātu, Abl. *időre, korra, v. születésre névve*; an Alter, an Geburt. e. gr. maximus, Ter. *legidősebb*; der Aelteſte. e. gr. grandis, Cic. *idős, koros, öreg, vén*; alt. e. gr. minor, Cic. *ifjabb*; jünger. e. gr. minimus, Idem. *legifjabb*; der jüngſte.

Nātūra, ae, f. 1. (nascor) e. gr. montis, Caes. rerum et locorum, Cic. aëris, Lucr. *természet, valamelly dolognak belső mivólta, v. minémüsége*; die Natur, die innerliche Beſchaffenheit eines Dinges. Praeter naturam, Ter. *természet ellen való módon*; unnatürlicher Weiſe. 2) *természeti minémüség, v. mivolt, valaminek mivége, léte, vóltja, v. valója*; die natürliche Beſchaffenheit, das Weſen eines Dinges. Natura rerum, Plin. *az egész világ*; die ganze Welt. 3) *természet, természeti tulajdonság, alkat, v. alkatás, indúlat alkat, véralkat, testszajlandóság, temperamentom*; die Natur, das Naturell, Temperament. Naturam expellas furca, tamen usque recurret, Hor. 4) *természet rendi, természeti szerkesztés*; die natürliche Einrichtung. Naturae debitum solvere, Cic. *meghalni, természet adójdt lefizetni*; ſterben. Hoc exigit ipsa naturae ratio, Cic. 5) *szemérem, szemérem test*; die Schaam. Naturam alicui demere, Apul. 6) *bizonyos tulajdonságú ember*; ein Menſch von einer gewiſſen Beſchaffenheit. Non potest ea natura, quae tantum facinus commisit, hoc uno scelere contenta esse, Cic. 7) e. gr. rei, deorum, Cic. *erő, foganat, hathatósság*; die Wirkung, Wirkſamkeit. 8) *okosság, böltsesség, okos elrendelés*; die Vernünftigkeit, vernünftige Einrichtung. Mundum natura administrari, Cic. 9) usuatur haec vox pro circumscriptione, ut, e. gr. natura alvi, pro: alvus. Cic.

Natūrābilis, e, pro: naturalis, Apul.

Nātūrālis, e, e. gr. pater, Cic. *természeti, természetes, természet szerént való, az az születés által lett*; natürlich, i. e. durch die Geburt geworden, leiblich. 2) e. gr. motus, notio, Cic. bonitas, Nep. saxum, Colum. *természetes, természet által lett, eredt, v. származott, veleszületett*; natürlich, i. e. von der Natur gemacht oder herrührend, angeboren. e. gr. dies, Censorin. *napfeljöttétől annak lementéig tartó*; vom Sonnenaufgange bis zum Untergange. e. gr. mors, Plin. *természeti, az az nem erőszakos*; nicht gewaltſam, natürlich. Naturalia loca, Colum. v. saltim: naturalia, Cels. *szeméremtestek*; Geburtsglieder. Etiam Sing. naturale, is, n. 3. *szemérem test*; das Geburtsglied. Cels. 3) *természetes, való, valósággal lévő, valósdgos, vilagban lévő*; natürlich, i. e. wirklich, in der Welt befindlich. Lactant. 4) *természetes, az az, természet rendi szerént való, rendes, szokott*; natürlich, i. e. der Ordnung der Natur gemäß, ordentlich, gewöhnlich. Plin.

Nātūrālitas, ātis, f. 3. *természetiség, természetesség*; die Natürlichkeit. Tertull.

Nātūrāliter, Adv. *természetesen, természet szerént, valósággal*; wirklich, von Natur, der Natur gemäß. Cic. 2) *veleszületett módon*; angeboren. Idem.

Nātūrālitus, Adv. i. q. naturaliter, Sidon.

Nātūrificātus, a, um, (natura et facio) e. gr. anima, Tert. *valósággá, v. valóvá lett, lételt nyert, v. vett*;

Digitized by Google

was zu einem Wesen geworden ist, Daseyn erlangt hat. Tertull.

Nātus, a, um, (nascor) *született*; geboren. e. gr. in miseriam, Tert. *nyomorúságra született*; zum Elende geboren. 2) e. gr. annos viginti, Idem. *húsz esztendós*; zwanzig Jahre alt. 3) unde hoc natum, est? *honnan van, lett, v. eredt ez?* woher kommt dieses? 4) e. gr. illustri loco, summo genere, Cic. Nep. *fő nemzetségből vette eredetét, v. származott*; von einem vornehmen Geschlechte entsprossen.

Nātus, i, m. 2. *fiú, valaki fija*; der Sohn. Vitg.

Nātus, us, m. 3. *születés*; die Geburt. 2) *növés*; das Wachsen. Cupressus natu morosa, Plin. *nehezen, v. lassan növő*; schwer wachsend. 3) *kor, életidő, idő*; das Alter. Homo magno natu, Liv. *nagy idejű, koros, idős, vén*; von großem oder hohem Alter, bejahrt.

Naubōlides, ae, m. 1. filius Nauboli, i. e. Iphitus. Val. Fl.

Naŭbōlus, i, m. 2. rex Phocidis. Stat.

Naucella, i. q. Naviceila.

Nauci, Gen. (naucum, naux, et nux) *dió belső hártyája*; das innere Häutchen von der Nuß. Fest. 2) *semmit sem érő*; nichts werth. e. gr homo, Plaut. *semmirevaló, semmirekellő, v. gaz ember*; ein nichtswürdiger Mensch.

Nauclērĭcus, et Nauclērĭus, a, um, e. gr. ornatus, Plaut. *hajó urdhoz való, v. tartozó*; dem Schiffspatron gehörig.

Nauclērus, i, m. 2. *hajós úr, hajóura, birtokosa, v. gazdája*; der Schiffsherr, Eigenthümer des Schiffs, Schiffspatron. Plaut.

Naucrātis, is, f. 3. urbs Aegypti, Plin.

Naucŭla, pro: navicula, Paulin.

Naucălor, āri, i. q. Naviculor.

Naucum, n. v. Naucus, i, m. 2. *a' mit a' dióról és más gyümöltsről lehánt, v. lehámoz's elvét az ember*; was man von den Nüssen oder von einem andern Obste abschält und abwirft. Naev. 2) *olajgyümölts magva*; der Kern von einer Olive. Fest. 3) *semmirekellő, semmirevaló, v. gaz dolog*; etwas Nichtswürdiges. Deducere aliquid nauco, Naev. ap. Fest. *fel sem venni, semmiben sem venni*; für nichts achten.

Naufrăgālis, e, (naufragium) i. q. naufragiosus, Mart. Cap.

Naufrăgĭōsus, a, um, e. gr. pelagus, Sidon. *veszedelmes a' hajótörés miatt*; wegen Schiffbruche gefährlich. 2) *hajótörés által elszegényedett*; arm durch Schiffbruch. Gloss.

Naufrăgĭum, ii, n. 2. *hajótörés*; der Schiffbruch. Naufragium facere, Cic. *hajótörést szenvedni*; Schiffbruch leiden. Tabula ex naufragio, Cic. proprie: *deszka, darab deszka, mellyen, v. melly által az ember a' hajótörés veszedelméből kiszabadúl, v. megmenekszik*; ein Bret, Stück Bret, worauf man sich beym Schiffbruche rettet. Trop. *szabadúlásmód, szabadúló eszköz, vigasztaló eszköz, vigasztalás*; ein Rettungsmittel, Trostmittel. 2) Trop. e. gr. patrimonii, rei familiaris, Cic. belli, Flor. *szerentsétlenség, veszély, veszteség, romlás, rontás*; das Unglück, der Verlust, die Zerrüttung. Excipe naufragium nostrum, Ovid. pro: me naufragum, *engem szerentsétlent*; mich Unglücklichen. 3) poëtice: *hajótörést szenvedett emberek és dolgok*; schiffbrüchige Menschen und Dinge. Eurus spargens naufragium, Sil. 4) *hajótörésből kiszabadúlt maradék, hajódarab, hajótöredék*; der aus dem Schiffbruche entkommene Rest, Trümmer, Wrack Trop. a) *emberek*; Menschen. Naufragia Caesaris amicorum, Cic. b) *dolgok*; Dinge. Naufragia reip. colligere, Idem.

Naufrago, āre, 1, *hajótörést szenvedni*; Schiffbruch leiden. Sidon.

Naufrăgus, a, um, Pass. *a' ki hajótörést szenvedett*; der Schiffbruch erlitten hat. Ovid 2) Trop. e. gr. patrimonio, Cic. *a' ki minden atyai ősi jószágát elvesztette, v. attól elesett*; der um all sein väterliches Erbgut gekommen ist. 3) Act. e. gr. mare, Hor. *hajótörő, hajótörést okozó, veszedelmes*; Schiffbruch verursachend, schiffbrüchig, gefährlich.

Naulĭum, i. q. Nabla.

Naulum, i, n. 2. *hajóbér, révdm*; der Schiffslohn, das Fahrgeld. Pand. Juv.

Naumăchĭa, ae, f. 1. *hajóviadal, melly múlatság kedvéért tartatott mint nésőjdték*; der Schiffkampf, der zum Vergnügen als ein Schauspiel

Digitized by Google

gegeben wurde. Suet. 2) *a' hely, a' hol, v. a' mellyen tartódott*; der Ort, wo er gehalten wird. Idem.

Naumăchiārius, a, um, e. gr. pons, Plin. *hajóviadalhoz való, v. tartozó, hajóviadali*; zum Schifskampfe gehörig. 2) Subst. *bajnok a' hajóviadali nézójátékokban*; ein Schifskämpfer in den Schauspielen. Svet.

Naumăchos, i, f. 2. insula penes Cretam, hodie secundum nonnullos: Palamida, Mela.

Naupactos, i, m. 2. promontorium Cyrenaicae, regionis Africae. Mela.

Naupactus, i, f. et Naupactum, i, n. 2. urbs Aetoliae, Liv. hodie: Lepanto.

Naupēgus, i, m. 2. *hajótsinálló, hajóács*; ein Schiffszimmermann. Pand.

Nauplĭădes, ae, m. 1. filius Nauplii, i. e. Palamedes. Ovid.

Nauplĭus, ĭi, m. 2. rex Euboeae. Prop. 2) i. q. Nautilus. Plin.

Nausĕa, ae, f. 1. proprie: *tengeri betegség*; die Seekrankheit. Cic. 2) *tsömör, undorodás, megundorodás, gyomorémejgés, hányás, okádás*; der Eckel, die Übelkeit, das Erbrechen. Horat. et Plin.

Nausĕābilis, e, *undoroddst, tsömört, okádást, v. hányást okozó, undorító*; was Eckel oder Erbrechen macht. Coel. Aur.

Nausĕābundus, a, um, *tsömörlő, undorodó*; Eckel habend. Senec.

Nausĕātor, ōris, m. 3. *tengeri betegséget szenvedő*; der die Seekrankheit hat. Cic. 2) *tsömörlő, émejgő, undorodó, okádó*; der Eckel hat, Übelkeit empfindet.

Nausĕo, āvi, ātum, āre, 1. proprie: *tengeri betegséget szenvedni*; die Schifskrankheit haben. Horat. 2) *hányhatni, émejegni, p. o. a' gyomrának, undorodni valamitől, megtsömörleni, tsömört kapni*; Eckel bekommen, Neigung zum Erbrechen haben, Übelkeit empfinden, vor etwas schaudern. Cic. Cels. 3) Trop. *udorító, v. undoroddst okozó dolgokat hozni elő, v. fetsegni*; eckelhafte Dinge vorbringen oder schwatzen.

Nausĕŏla, ae, f. 1. Dim. *tsömörötske, émejgésetske, kis tsömör, kis émejgés*; kleiner Eckel, kleine Übelkeit. Cic.

Nausĕōsus, a, um, *tsömört szerző, okozó, v. hozó, undorító, émejgős*; Eckel machend, eckelhaft. Plin.

Nausĭcăa, ae, v. Nausicăe, es, f. 1. filia Alcinoi, regis Phaeaciorum. Mart.

Nauta, ae, vide: Navita.

Nautālis, e, (nauta) *hajósi, hajós*; schiffmännisch. Auson.

Nautĕa, ae, f. 1. *hajóban meggyűlt büdös víz, tisztátalanság, ganéj, v. szemét*; das stinkende Schiffwasser, der Schiffsunrath. Plaut. 2) i. q. Nausea, Idem. 2) *borkészítő tsáva*; eine Gärberlohe. Opil.

Nautĭcus, a, um, *hajóhoz, v. hajókázáshoz tartozó, hajósi, révészi*; zum Schiffe, oder zur Schifffahrt gehörig, schiffmännisch e. gr. panis, Plin. *hajóskenyér, kétszer sült kenyér*; das Schiffsbrod, der Zwieback. e. gr. pixis, Gloss. *éjszakmutató, kompász a' hajón*; ein Schiffscompaß. Castra nautica, Nep. *hajós sereg, hajók álló helye*; das Schifflager, der Standort der Schiffe. Scientia rerum nauticarum, Cic. *hajókázás mesterség tudománya*; Wissenschaft im Schiffwesen. Homines nautici, Hirt. v. nautici, sc. homines, Liv. *hajós v. révész legények, tengeri hajós legények*; Schiffsleute, Matrosen.

Nautĭlus, i, m. 2. *révész, kompos, héjjás állat*; der Nautilus, ein Schaltthier. Plin. Linn.

Năvāle, is, n. 3. *kikötőhely*; ein Hafen. Ovid. 2) *hajótsinálló, készítő, építő, v. tartó hely*; der Ort, wo Schiffe gebaut und aufgehoben werden, die Docke, Werfte, Liv. 3) *rétze, rutza, kátsa, v. katsa tartó, öl, v. tartó hely*; ein Aufenthalt für die Anten. Varr.

Năvālis, e, *hajókat illető, hajókhoz való, v. tartozó*; die Schiffe betreffend, dahin gehörig. e. gr. praelium, Cic. *tengeri üt közet, v. viadal*; eine Seeschlacht. e. gr. bellum, Idem. *tengeri had, v. háború*; ein Krieg zu Wasser. e. gr. disciplina, Cic. *hajósi, v. hajókázási rendtartás*; die Einrichtung im Seewesen. Duumviri navales, Liv. i. e. commissarii ad instruendas naves constituti. Castra navalia, Caes. vide Castrum. Socii navales, Liv. *hajós, révész, v. tengeri hajóslegények*; Seeleute, Matrosen. Corona navalis, Virg. i. e. ob victoriam navalem. Honor navalis, Ovid. i. e. corona.

Digitized by Google

Navarchus, i, m. 2. *hajóskapitány*; ein Schiffscapitän, Cic.

Nāve, i. q. naviter, Plaut.

Navia, ae, f. 1. *hosszszú, v. hosszúkás edény, kád, tseber*; ein längs lichtrundes Gefäß, eine Wanne, ein Zober. Fest. 2) *lapát, lapitzka*; eine Schippe, eine Schaufel. Idem.

Nāvicella, ae, f. 1. Dim. i. q. navicula, Pand.

Nāvicŭla, ae, f. 1. Dim. *kis hajó, hajótska, tsajka, tsónak, ladik, dereglye*; ein kleines Fahrzeug, Schiffchen, Boot, Kahn. Cic.

Nāvicŭlāria, ae, f. 1. *hajós, hajókázó, v. hajókázási mesterség*; die Schifferkunst. Navicularian facere, Cic. *hajókázást űzni*. Schifffahrt treiben.

Nāvicŭlāris, e, e. gr. res, Pand. i. q. navicularius.

Nāvicŭlārius, a, um, *hajókázáshoz való, v. tartozó*; zur Schifffahrt gehörig. JCt. 2) Subst. *hajó ura, v. gazdája, hajómester, hajókázó*; ein Schiffahrer, Schiffspatron, Schiffer.

Nāvicŭlātor, ōris, m. 3. i. q. Naviculārius, Subst. Cic.

Nāvicŭlor, āri, Dep. 1. *hajózni, hajókázni, hajón menni, v. járni*; schiffen, auf einem Fahrzeuge fahren. Martial.

Nāvifrăgus, a, um, i. e. naufragus, Ovid. Virg.

Nāvigābĭlis, e, e. gr. mare, Liv *hajókázható, mellyen lehet hajóval járni*; schiffbar.

Nāvigātĭo, ōnis, f. 3. *hajózás, hajókázás, hajónjárás*; das Schiffen, die Schifffahrt. Cic.

Nāvigātor, ōris, m. 3. *hajókázó, hajós*; ein Schiffer, Schiffmann. Quintil.

Nāvigātus, a, um, a' *min hajókáztak, p. o. tenger*; beschifft, z. B. Meer. Lucr.

Naviger, a, um, e. gr. mare, Lucan. *hajókázható, hajót vivő, v. megbíró, hajóval járható*; Schiffe tragend, schiffbar, befegelt.

Nāvigĭŏlum, i, n. 2. Dim. *kis hajó, hajótska, dereglye, ladik, tsajka, tsónak*; ein kleines Fahrzeug, Boot. Lentul. in Cic. Ep.

Nāvigĭum, ii, n. 2. *mindenféle hajó neme, bárkahajó, dereglye, ladik, tsajka, tsónak, szál, szálhajó, tutaj*; jedes Fahrzeug zu Wasser, ein Schiff, eine Barke, ein Kahn, Floß, eine Flöße. Cic. Pand. 2) *hajózás, hajókázás*; das Schiffen, die Schifffahrt. Pand. Ratio navigii jacebat, Lucret. i. e. ars.

Nāvĭgo, āvi, ātum, āre, 1. (navem ago) e. gr. navem, Pand. *hajót kormányozni, v. igazgatni*; ein Schiff führen. 2) e. gr. ex Asia in Macedoniam, Cic. *hajókázni, hajózni, hajón menni, evezni*; schiffen, segeln. Prov. In portu navigo, Ter. *veszedelmen kivül, v. bátorságban vagyok, nints mitól felnem, v. tartanom*; ich bin in Sicherheit, habe nichts zu fürchten. 3) de navibus: *menni*; fahren, segeln. Classis navigarit, Cic. 4) e. gr. terram, Cic. aequor, Virg. *hajón menni rajta, körül, v. keresztül hajókázni*; beschiffen, durchsegeln. Hinc: Pass. Navigatur Occidens, Plin. 5) *hajókázás által szerezni, v. gyűjteni*; durch die Schifffahrt erwerben, sich erschiffen, ersegeln. Quae homines arant, navigant etc., Sallust. 6) *úszni*; schwimmen. Ovid. Her. 7) *folyni*; fließen, strömen. In ipso ore navigat mare, Manil.

Nāvis, is, Acc. em, et im, f. 3. *hajó*; ein Schiff. e. gr. longa, Liv. Nep. *hadihajó*; ein Kriegsschiff. e. gr. oneraria, Liv. Nep. *szállító, terh, v. tere szállító, v. terhes hajó*; ein Transportschiff, Lastschiff. e. gr. praetoria, Liv. *fővezéri hajó*; ein Admiralschiff. e. gr. tecta, Liv. constrata, Cic. *fedeles, fedett*; bedeckt, ein Verdeck habend. Navem construere, aedificare, Cic. v. facere, Caes. *tsinálni, építni, készítni*; erbauen. Navem adornare, Caes. ornare, Liv. v. instruere armareque, Liv. v. solum: armare, Caes. *fel, v. kikészítni*; ausrüsten. Navem adpellere ad locum, Cic. adplicare ad terram, Caes. v. terrae, Liv. *valahova hajtani a' hajót, valahova evezni, kiköttni*; das Schiff wohin treiben oder führen, landen. Navem frangere, Terent. *hajótörést szenvedni*; Schiffbruch leiden. 2) Prov. Navibus, et quadrigis, Hor. *minden tehetségével, erejéből, erőből, v. erővel*; mit aller Macht, aus allen Kräften. 3) in eadem es navi, Cic. *ugyan azon veszedelemben, v. hajóban vagy, v. ugyan azon hajóban evezel*; du bist in eben der Gefahr.

Digitized by Google

Nāvīta, v. Nauta, ae. m. 1. *hajós*; der Schiffmann, Schiffer. Cic. Ovid.

Nāvĭtas, ātis, f. 3. *igyekezet, buzgó igyekezet, serénység, szorgalom, szorgalmatosság*; die Beſtrebung, Emſigkeit, der Eifer. Cic.

Nāvĭter, Adv. *egész, v. buzgó igyekezettel, serényen, szorgalommal, szorgalmatosan*; eifrig, ämſig, betriebſam. Liv. 2) e. gr. impudens, Cic. *egészszen, tolycséggel*; gänzlich.

Nāvo, āvi, ātum, āre, t. *valamit minden kitelhető szorgalommal és gondossággal tenni, mivelni, v. tselekedni, valamin rajta lenni, serénykedni*; mit allem Fleiße und aller Sorgfalt etwas thun. e. gr. operam suam alicui, Cic. *valakinek segítségül lenni, v. segedelmet nyújtani*, einem Hülfe leiſten. e. gr. benevolentiam in aliquem, Idem. *valakihez jó indúlattal, v. jó szivvel lenni*; einem geneigt ſeyn. e gr operam militarem, Liv. *valakinek hadban szolgálni*; einem im Kriege dienen. e. gr. bellum, Tac. *hadhoz készülni*; ſich zum Kriege rüſten. e. gr. flagitium, Idem. *gonoszságot forralni*; eine Bosheit vorhaben.

Nāvus, a, um, e. gr. homo, Cic. *igyekező, serény, szorgalmatos*; ämſig, fleißig. 2) *eleven, gyors, derék, erős, bátor*; munter, wacker, rüſtig. Cic. scribitur etiam: Gnavus.

Naxa, ae, i. q. Nassa.

Naxĭum, ii, n. 2. *márvány pallérozó, és drágakő faragó, v. metsző kő*; ein Stein, Marmor zu poliren und Edelſteine zu ſchneiden. Plin.

Naxos, v. —us, i, f. 2. insula maris Aegaei, hodie: Naxia, v. Nisia. Hinc: Naxius, a, um, *Naxusi*; Naxiſch. e. gr. ardor, i. e. corona Ariadnes, stella. Colum.

Năzărēnus, a, um, *Nazaretből való, Nazaretbeli*; aus Nazareth. Hinc: Nazarenus, i. q. Christus. Prud. 2) *keresztyén*; chriſtlich. Idem.

Năzăreth, Indecl. urbs Judaeae. Geogr.

Năzărĕus, a, um, i. q. Nazarenus, Prud.

Nē, Adv. prohib. *ne*; nicht. Ne metuas, Ter. *ne félj*; fürchte dich nicht. 2) Adv. negat. Ne vivam, v. ne sim salvus, si aliter sentio, Cic. *bár veszszek el, v. ne éljek egészségben ha, 's a' t.* ich will nicht geſund ſeyn, wenn ꝛc. 3) ne tantillum quidem commotus, Cic. *leg kissebbé, v. legkevésbbé sem indúlt még*; er iſt im geringſten nicht bewegt worden. 4) in compos. pro: non. Ne parcus, Poët. *nem takarékos, adakozó, bőkezű*; nicht ſparſam, freygebig.

Nē, Conj. caus. *ne hogy, hogy — ne*; daß nicht. Vide, ne pereas, Ter. *vigyázz, hogy el ne veszsz*; ſiehe zu, daß du nicht umkommſt. 2) post verba: metuo, vereor, sollicitus sum, horreo, Cic. post: pavor, Liv. periculum, Nep. *hogy*; daß. Metuebat, ne indicarent, Cic. Vereor, ne nihil sit non malum, Cic. pro: ne omne sit malum. 3) *ha szinte, v. bár ha szinte nem, ha szinte nem — is, tegyük fel, de tegyük fel, hogy nem*; geſetzt, geſetzt auch, daß nicht. Ne sit sane summum malum dolor, malum certe est. Cic.

Nĕ, Adv. interrog. v. gr. estne hoc verum? Cic. *igaz e' ez*; iſt dieſes wahr? 2) *ha valyon*; ob. v. gr. Videamus, satisne justa sit ista defectio? Cic.

Nĕa, ae, f. 1. urbs in insula Cypro.

Nĕaera, ae, f. 1. Nom. pr. mulierum, Hor. Virg. Ovid.

Nĕaethus, i, m. 2. fluvius Italiae inferioris. Ovid.

Nĕăpŏlis, is, f. 3. *Nápoly, fővárosa Nápoly országnak*; Neapel, die Hauptſtadt im Königreiche Neapel. 2) Neapolis Austriae; *Német Újvár Austriában*; Wieneriſch Neuſtadt.

Nĕăpŏlĭtānus, a, um, *Nápolyi, Nápolyba, vagy onnan való*; Neapolitaniſch, in oder aus Neapel. Cic.

Nebris, ĭdis, f. 3. *szarvasbőr, özbőr*; ein Hirſchfell, Rehbockfell. Claud.

Nebrĭda, ae, f. 1. *bőrköté, mellyet a mesteremberek viselnek*; ein Schurzfell der Handwerksleute. Vet. Gloss.

Nebrītes, ae, m. 1. *valami kő neme*; *melly Bacchusnak volt szentelve*; ein dem Bacchus heiliger uns unbekannter Stein. Plin.

Nĕbŭla, ae, f. 1. *köd*; der Nebel. 2) nebula erroris, Juv. *tévelygő, hamis képzelődés*; eine falſche Einbildung. 3) *minden a' mi a' ködhöz hasonló, p. o. gőz, füst, porfelleg*; etwas Nebelartiges, z. B. Rauch, Dampf, Staubwolke. 4) Trop. Quae si per nebulam vidi, Plaut. *mintha álmomban láttam volna*; ich habe es wie im Traume geſehen. 5) nebula lintea, Petr. *patyolat*; der Schleyer.

Digitized by Google

6) nebulae; *a' szemnek hártyái*; die dünnen Häutchen des Auges. 7) *tsekélységek*; nichtige Sachen. Petr.

Nĕbŭlo, āre, 1. (nebula) *meghomályositni*; verdunkeln. Tertull.

Nĕbŭlo, ōnis, m. 3. *gazember, semmirevaló, semmirekellő*; ein Schelm, Schurke, Taugenichts, Halunke. Cic. Ter. Suet.

Nĕbŭlōsĭtas, ātis, f. 3. *ködösség, homályosság*; das Nebelhafte, die Dunkelheit. Arnob.

Nĕbŭlōsus, a, um, v. gr. coelum, Cic. dies, Cels. *ködös, homályos*; voller Nebel, nebelig, finster, dunkel.

Nec, et Neque, Conj. disjunct. *és nem, nem pedig*; und nicht. ego, ego fui, nec tu; *én voltam, én, és nem te*; ich war es und nicht du. 2) nec — nec; *sem — sem*; weder — noch. Nec nocte, nec die, Liv. *sem éjjel, sem nappal*; weder des Nachts, noch des Tags. 3) nec non; *és, és még, osztán, és — is*; und, dann, auch. Quint. 4) nec et neque, pro: non, ab initio sententiae; v. gr. Nec vero, Cic Neque enim, Cic. Neque vero, Neque tamen, Idem.

Nĕcātor, ōris, m. et Necatrix, is, f. 3. *ölő, megölő*; der Tödter, eine Tödterinn.

Necĕāris, is, et Nĕcĕārus, i, m. *a' Nekár folyóvize*; der Neckarfluß.

Necdum, v. Nequedum, pro: et non dum; *'s még se, még sem*; und noch nicht. Liv. Cic.

Nĕcĕphyllon, i, n. 2. *borostyándg*; Lorberzweig. Apul.

Nĕcessārĭe, Adv. *szükségesképpen*; nothwendig, unumgänglich. Cic.

Nĕcessārio, Idem. Cic.

Nĕcessārius, a, um, *szükséges, elmúlhatatlanúl szükséges, elkerülhetetlen*; nothwendig, unumgänglich nöthig, unumgänglich, unvermeidlich. e. gr. mors necessaria, Cic. *az elkerülhetetlen halál*; der unvermeidliche Tod. Senatori necessarium est nosse remp. Cic. Res necessaria, Caes. *szükség, szükségesség*; die Nothwendigkeit, wenn man es nicht anders machen kann. 2) *szükségesképpen meghivántató, szükséges*; nothwendig, nöthig, dringend, erforderlich. Quod mihi maxime necessarium. Cic. 3) *minden, a' kivel szoros összeköttetésben vagyok, p. o. jóakaró, barát, pártfogó, atyafi*; jeder, der mit uns in genauer Verbindung steht, z. B. durch Verwandtschaft, Clientschaft, Freundschaft, ein Verwandter, Client, Freund, Patron ꝛc. Hinc, Subst. Necessarius, ii, m. et Necessaria, ae, f. 1. *közelről való rokon, atyafi*; ein naher Anverwandter. Cic.

Necesse, n. Indecl. *szükséges, elkerülhetetlen, a' minek meg kell lenni*; unausweichlich, nothwendig, unumgänglich, unvermeidlich, nicht anders möglich: Homini necesse est mori, Cic. Necesse est mihi, Cic. *kéntelen vagyok*; ich muß, ich bin genöthigt.

Nĕcessĭtas, ātis, f. 3. *szükség, szükségesség, kéntelenség, elkerülhetetlen volta valaminek*; Unausweichlichkeit, Unvermeidlichkeit, Nothwendigkeit, was nicht geändert, verhindert, aufgeschoben werden kann. exeundi, Cic. Necessitate coactus, *kénszerittetvén*; nothgedrungen. Cic. Necessitatem alicui imponere alicujus rei, Cic. *valakit valamire kénszerítni*; einen zu etwas nöthigen. Necessitati parere, vel servire, Cic. *a' kéntelenségnek engedni*; sich in die Nothwendigkeit schicken. — Fatum adfert vim necessitatis, Cic. Suprema vel ultima necessitas, Tac. *a' halál*; der Tod. 2) *szükség, szorúltság*; die Noth, der Mangel, die Armuth. Quae necessitas tanta premebat? Cic. *ugyan mitsoda szorúltság vihetett erre*; was trieb dich für Noth dazu. 2) *szoros összeköttetés valakivel, barátság, rokonság, v. atyafiság*; eine genauere Verbindung zwischen zwey Personen, z. B. Freundschaft, Anverwandtschaft u. s. f. Si nostram necessitatem familiaritatemque violasset, Cic. Magnam necessitatem possidet paternus sanguis, Cic.

Nĕcessĭtūdo, ĭnis, f. 3. *szoros összeköttetés, barátság, rokonság, atyafiság*; eine genauere Verbindung, Freundschaft, Verwandtschaft. Cic. 2) *szükségesség, elkerülhetetlen volta valaminek, kéntelenség*; die Nothwendigkeit, Unvermeidlichkeit. Cic. 3) *kénszerítés*; der Zwang. Adferre necessitudinem, Tac. *kénszerítni*; zwingen.

Nĕcesso, āre, 1, *sürgetni*; nothwendig machen. Ven. Fort.

Digitized by Google

Nĕcessum, i. q. necesse, *elmúlhatlanúl szükséges, elkerülhetetlen*; unvermeidlich, unumgänglich, ſchlechterdings nöthig, nothwendig, nöthig.

Necne, v. Nec ne, *vagy nem*; oder nicht. Utrum ex usu esset, nec ne: Caes. Sintne dii, nec ne, Cic.

Necnon, v. Nec non (Neque non) *és, is*; und, auch. Cic.

Nĕco, āvi, ātum, (rarius: ui, ctum), āre, 1. (nex) *ölni, megölni*; tödten, umbringen. plebem fame necare, Cic. aliquem ferro necare, Horat. 2) Trop. *elrontani, megrontani, egészszen semmivé tenni*; verderben, zu Grunde richten. Imbres necant frumenta, Plin.

Nĕcŏpīnans, Nec (Neque) opinans, tis, *véletlen, véletlenül*; nicht vermuthend, wider Vermuthen, unvermuthet. Ariobarzanem nec opinantem liberavi, Cic.

Nĕc ŏpīnāto, vide: Necopinatus.

Nĕcŏpīnātus, v. Nec opinatus, a, um, v. gr. gaudium, Liv. bonum. Cic. *nem vélt, nem várt, véletlen*; was nicht vermuthet worden, was unvermuthet geſchieht, unvermuthet. Nec opinato, Abl. Cic. *véletlenül*; unvermuthet, wider Vermuthen.

Nĕcŏpīnus, a, um, *véletlen, vdratlan*; unvermuthet. e. gr. mors, Ovid.

Nĕcrŏcŏrīnthia, ōrum, m. plur. scil. vasa, quae urbe Corintho diruta e ruinis effossa sunt.

Nĕcrŏmānta, ae, m. 1. et Necromantes, *holtakal beszélló*; Todtenbeſchwörer.

Necrŏmantĭa, ae, f. 1. *a' felköltött holtak megkérdése és abból való jövendölés*; die Weiſſagung, Befragen der aufgeweckten Todten. 2) Necromantia Homeri, illa pars Odyseae, ubi Ulysses apud Inferos cum animabus mortuorum colloquitur. Plin.

Nĕcrŏmāntĭcus, i, m. 2. idem. Isid.

Nĕcrŏpŏlis, is, f. 3. urbs in Aegypto. Geogr.

Nĕcrōsis, is, f. 3. *valamelly tagnak elhalása*; das Abſterben. Proprie partis alicujus in sphacelo. Med.

Necrŏthytus, a, um, *holtaknak áldozott*; den Todten geopfert. Tertull.

Nectar, ăris, n. 3. *nektár, istenek költött itala*; Nektar, der Göttertrank. Cic. 2) Trop. *felette édes ital*; ein vorzüglich ſüßes Getränk. Cic. 3) *méz*; der Honig. Hor. 4) *akármelly kellemetesség*: jedes Angenehme. Nectar canere, Pers. nectar naribus halare. Lucr.

Nectărĕus, a, um, *nektári, nektárból való*; Nektariſch, aus Nektar. Ovid. 2) *édes, kellemetes*; ſüß, lieblich. Mart. Nectarea, Scil. herba, i. e. InulaHelenium; *örménygyöker, sertetsék*; der Alant; die Alantwurz.

Nectărītes, ae, Vinum nectarites; *örménygyökérrel tsinált bor*; Alantwein.

Necto, xui, et xi, xum, ĕre, 3. *kötni, hozzákötni, vele egyesítni, összekötni, rákötni, összefonni*; knüpfen, anknüpfen, anfügen, binden, zuſammen binden, in einander ſchlingen, zuſammen knüpfen oder fügen. Alicui catenas nectere, Horat. Coronam alicui nectere, Hor *valakinek koszorút fonni, v. kötni*: einem einen Kranz flechten Brachia nectere, Ovid. *a' kezét (karjait) összevedugni, v. karon fogódzni*; die Arme in einander ſchlingen. 2) *megkötni, megkötözni*; binden, feſſeln. Ne in posterum necterentur, Liv. 3) Trop. *magát, v. mást lekötni, lekötelezni*; binden, verbinden, verbindlich machen Sacramento nexi, Just. 4) nectere dolum alicui, Liv. *valakit rászedni, rá akarni szedni, megtsalni, tsalárdsággal megcsjteni*; einen mit Hinterliſt hintergehen. Nectere moras, Tac. *halogatni, húzni halasztani valamit*; einen Verzug machen, zaudern, verzögern. — Jurgia nectere cum aliquo, Ovid. *valakivel perelni, veszekedni*; mit einem zanken. Carmina nectere; *verseket írni*; Verſe ſchreiben. Valer. Arg.

Nĕcŭbi, pro: ne alicubi. Caes.

Nĕcunde, pro: ne alicunde, *nehogy valahonnan*; damit nicht irgend woher. Liv.

Nĕcya, ōrum, n. 2. plur. *a' megholtak lelkeinek lelrása*; eine Beſchreibung der Seelen der Abgeſtorbenen. Cic.

Necydălus, i, m. 2. denominatio bombycis in tertio gradu metamorphoseos, primo enim est eruca, dein bombylius, post: necydalus, demum: bombyx. Plin.

Nĕcyŏmantĭa, f. 1. idem quod Necrŏmantia.

Nēdum, Conj. pro: ne dicam; *nem*

Digitized by Google

mondom hogy: ich will nicht ſagen. 2) nedum — sed etiam, Cic, *nem tsak — hanem*; nicht nur, nicht blos, ſondern auch. Nedum morbum removisti, sed et gravedinem, Cic. 3) *nemhogy, nemhogy még*; geſchweige, geſchweige denn, viel weniger. Nedum his temporibus, Cic. 4) *hát még, mennyivel inkább*; geſchweige, viel mehr. Privatis deformia, nedum principi. Suet.

Nēētum, i, n. 2. id. qu. Netum, urbs Siciliae, Cic.

Nēfande, Adv. *rútúl, istentelenül, gonoszúl*; abſcheulich, gottlos. Sallust.

Nēfandus, a, um, v. gr. acelus, Cic. odium, Virg. *átkozott, rettenetes, iszonyú*; verflucht, abſcheulich, gottlos. 2) *kimondhatatlanúl útálatos*; ſo ſchändlich, daß es nicht zu ſagen iſt. Cic. Sup. nefandissimus. Quint.

Nēfans, tis, i. q. nefandus, Varr.

Nēfārie, Adv. *istentelenül, gonoszúl, átkozott módon*; gottlos, verflucht, auf gottloſe, verfluchte Art. Cic. aliquid nefarie facere, v. committere, Cic. *valami gonoszságot követni el*; etwas Gottloſes, Ruchloſes thun, begehen.

Nēfārius, a, um, v. gr. homo, Cic. *istentelen, gonosz, átkozott*; gottlos, verflucht, verrucht.

Nēfārium, ii, n. 2. *gonoszság, istentelenség*; eine Gottloſigkeit, Schandthat. Cic.

Nēfas, n. 2. Indecl. *akármelly isten törvénnyei szerént való kötelességnek általhágása, a' törvény megsértése, a' mi nem szabad, vétséges, tilalmas, igasságtalan, v. törvénytelen dolog*; jede Verletzung göttlicher Pflichten, alles, was ſündlich, unerlaubt, unrecht iſt. Nefas dictu, Cic. *vétek azt kimondani is, nem szabad azt mondani is*; das iſt eine Sünde nur zu ſagen. Per fas et nefas, Liv. *szabad nem szabad*; *akár igaz, akár igasságtalan módon*; mit Recht und Unrecht. Nefas esse duxi, Hor. *igasságtalan v. tilalmas és illetlen dolognak tartottam*; ich habe es für unerlaubt und unbillig gehalten. 2) *gonoszság, istentelenség, gonosz tselekedet*; eine Gottloſigkeit gottloſe böſe That, Gräuelthat, Schandthat. Immane nefas, Virg. *kegyetlen, képtelen, v. iszonyú gonoszság*; eine grauſame Schandthat. Nefas ultimum admittere, Sen. *attyát megölni*; einen Vatermord begehen. 3) *lehetetlen, lehetetlenség*; unmöglich, die Unmöglichkeit. Quidquid corrigere est nefas, Hor. *a' mit lehetetlen megjobbítni, v. jóvá tenni*; was zu verbeſſern unmöglich iſt.

Nēfāstus, a, um, *törvénytelén, törvény ellen való*; unrecht, nicht erlaubt nach den Geſetzen und der Religion. Dies nefastus, Cic. *törvénytsüinó nap, mellyen nem szabad volt törvényes dolgokat elővenni*; ein Tag an welchem kein Gericht gehalten werden durfte. 2) *szerentsétlen*; unglücklich; dies nefastus, Hor. *szerentsétlen nap*; ein Tag des Unglücks. Terra nefasta victoriae suae. Liv. 3) *istentelen, gonosz, útálatos*; gottlos, ruchlos, abſcheulich. Cic.

Nefrens, tis, (dis) o, (ne et frendo) *még nem harapható, fogatlan*; der noch nicht beißen kann, zahnlos. Porci nefrentes, Varr.

Nēgābundus, a, um, *tagadni akaró*; der etwas läugnen will. Fest.

Nēgantĭa, ae, f. 1. *eltagadás*; die Läugnung. 2) *tagadás*; die Verneinung. Cic.

Nēgassim, pró: negaverim, Plaut.

Nēgātĭo, ōnis, f. 3. *tagadás, eltagadás*; das Läugnen. 2) *megtagadás valakitől*; die Abſchlagung. 3) *tagadó felelet, tagadás*; die Verneinung. Cic.

Nēgātīvus, a, um, *tagadó, eltagadó*; verneinend, läugnend. 2) *megtagadó*; abſchlagend. Apul.

Nēgātor, ōris, m. 3. *tagadó, eltagadó*; der Verneiner, Läugner. Tert.

Nēgātūrĭus, a. um, *tagadó, eltagadó*; läugnend, verläugnend. Pand.

Nēgātrix, īcis, f. 3. *eltagadó, tagadó, t. i. asszony, leány*; die Verläugnerinn, Läugnerinn. Prud.

Nēgībundus, a, um, id. qu. negabundus. Cato.

Nēgĭto, āre, Frequ. *tagadgatni*; läugnen. Plaut.

Neglecte, Adv. et Neglectim; *tunydúl, restül, lmmel ámmal, gondatlanúl, elhányva vetve*; nachläſſig. Hieron.

Neglectĭo, ōnis, f. 3. *elmellőzés, elmúlasztás, t. i restségből, megvetésből, gondatlanságból*; die Vernachläſſigung, Verabſäumung. Cic.

Neglector, ōris, m. 3. *elmúlasztó, elheve*

Digitized by Google

rője valaminek, gondatlan; der Vernachläſſiger, Verabſäumer. Augustin.

Neglectus, a, um, *elmúlasztott, elmellőzött, elkorhelkedett*; verabſäumt, vernachläſſiget. 2) *megvetett*; verachtet. Cic.

Neglectus, us, m. 4. *elmúlasztás*; die Verſäumung. Plin. 2) *korhelység, gondatlanság*; der Unfleiß, die Faulheit. 3) *megvetés*; die Verachtung. Ter.

Negligens, tis, o. Adj. v. gr. negligens sui, Cic. *gondatlan, tunya*; ſorglos, unachtſam, nachläſſig 2) *valamivel nem gondoló, valamit fel sem vevő*; gleichgültig bey etwas. 3) negligens in aliquem, Cic. *valaki iránt figyelmetlenséggel viseltető*; der einen nicht achtet.

Negligenter, Adv. *gondatlanúl, tunyáúl*; nachläſſig, ſorglos, unachtſam. Ter.

Negligentia, ae, f. 1. *gondatlanság, tunyaság, figyelmetlenség*; die Nachläſſigkeit, Sorgloſigkeit, Unachtſamkeit. 2) *megvetés, fel sem vevés*; die Verachtung, Hintanſetzung. Ter. Negligentia tui non fecit, Ter.

Negligo, exi, ectum, ĕre, 3. (nec et lego) *gondatlanságból elmúlasztani, tunyaságból, v. restségből elmúlatni*; verſäumen, vernachläſſigen, hintanſetzen. 2) *valamit fel se venni, nem gondolni vele, nem betsülni, megvetni*; aus etwas ſich nichts machen, etwas nicht achten, gering ſchätzen, verachten. Cic. Mandatum alicujus negligere, Caes.

Nĕgo, āvi, ātum, āre, 1. *tagadni, nemmel felelni*; verneinen, Nein ſagen. Negaris esse domi, Mart. *azt mondják, hogy nem vagy itthon*; man ſagt du ſeyſt nicht zu Hauſe. Negare non possum, quin rectius sit, i. e. rectius esse, Liv. 2) *megtagadni valakitől a' mit kér, meg nem adni kérését*; abſchlagen, verſagen. Negare petitioni alicujus, Plin. jun. *valaki kérését meg nem adni*; einem ſeine Bitte abſchlagen. 3) v. gr. alicui aliquid, Caes. *tagadni, eltagadni valamit*; läugnen, verläugnen, nicht geſtändig ſeyn. Negare factum, Ter.

Nĕgōtiālis, e, v. gr. locus, Quint. *dolgot vagy ügyet illető*; die Sache betreffend.

Nĕgōtiātĭo, ōnis, f. 3. (negotior) *foglalatosság*; die Beſchäftigung, das Geſchäft. 2) *kereskedés valamivel*; die Beſchäftigung mit Handeln.

Nĕgōtiātor, ōris, m. 3 *kereskedő, nagykereskedő, pénzváltó, 's a' t.* ein Handelsmann der im Großen handelt, Großhändler, Wechsler, Banquier u. ſ. w. Cic. 2) *akármelly kalmár, v. kereskedő*; jeder Kaufmann, Handelsmann. Negotiator carbonarius, olearius, etc. Pand.

Nĕgōtiātōrĭus, a, um, *kereskedést illető, kereskedésbeli, kereskedésket illető*; die Handlung oder Handelsleute betreffend. Navis negotiatoria, Vopisc. *kereskedő hajó*; ein Handelsſchiff.

Nĕgōtinūmĭus, v. Negotinummĭus, a, um, *pénzbekerülő*; Geld koſtend. Apul.

Nĕgōtiŏlum, i, n. 2. (Dimin.) *foglalatosságotska*; kleine Beſchäftigung. Cic.

Nĕgōtĭor, ātus sum, āri, Dep. 1. *foglalatoskodni, kereskedni, kereskedést üzni*; ſich beſchäftigen, Geſchäfte haben, Handlung treiben, handeln. Cic.

Nĕgōtiōsĭtas, ātis, f. 3. *színtelenvaló foglalatoskodás*; die Geſchäftigkeit. Gell.

Nĕgōtiōsus, a, um, v. gr. homo, Sall. *foglalatos, foglalatoskodó*; geſchäftig, voller Geſchäfte. Cic. Dies negotiosus; *dologtevő nap*; Geſchäftstag, Werkeltag. Tacit.

Nĕgōtium, ii, n. 2. *akármelly dolog, munka, foglalatosság*; jedes Geſchäft, jede Sache, die man zu thun hat, Affäre, Verrichtung. Publicum negotium; *hivatalbéli foglalatosság*; Amtsgeſchäft. Cic. Quid tibi hic negotii esset, Ter. *mi dolgod volna itt*; was du hier zu thun hättеſt. Negotium suscipere, Cic. *valamelly dolgot felvállalni*; ein Geſchäft übernehmen. 2) *baj, munka, fáradtság*; die Schwierigkeit, Mühe, Arbeit. Nullo negotio, Cic. *könnyen, kevés munkával*; ohne Schwierigkeit, leicht, ohne alle Mühe. Nihil est negotii, Cic. *nem nehéz az*; es iſt nicht ſchwer. Negotium alicui facessere, Cic. vel facere, Quint. *valakinek bajt szerezni*; einem einen Verdruß machen. 3) *penzel való kereskedés, pénzelkereskedés, u-*

Digitized by Google

szerzödés; die Geldſachen, der Wucher. 4) *környülállás, dolog*; der Umſtand. Neque est negotium, quin etc. Plaut.

Nĕgŭmo, āre, 1. Obs. pro: negare, Fest.

Nēleus, ĕi, m. 2. pater Nestoris, rex Pyli. Hinc: 1) Nelēius, v. Nelēus, a, um, *Néleusi*; Neleiſch. Neleius, Ovid. i. e. Nestor. 2) Nelides, ae, m. 1. filius Nelei, Ovid.

Nēma, ătis, n. 3. *fonal, szál*; das Garn, der Faden. Pand.

Nēmaeus, a, um, i. q. Nemeaeus. vide: Nemea. Hieron.

Nēmausus, m, et Nemausum, i, n. 2. urbs Galliae, hodie: Nimes. Plin. Hinc: Nemausiacus, et Nemausiensis, illuc pertinens, inde oriundus. Suet.

Nēmĕa, ae, v. Nemĕe, es, f. 1. regio Peloponnesi, cum sylva ejusdem nominis, in qua Hercules leonem miræ magnitudinis confecit, in cujus rei memoriam sacra ibi Herculi instituta. Liv. Hinc: Nemeaeus, a, um, e. gr. moles, v. pestis, Ovid. i. e. leo. vellus, Idem. i. e. pellis leonis. Nemēus, v. Nemĕus, a, um, e. gr. Nemea, Liv. sacra Herculis memorata.

Nēmĕrācum, i, n. 2. *Arras vdrosa Belgiumban*; die Stadt Arras in den Niederlanden. Geogr.

Nemesiāci, ōrum, plur. homines superstitiosi, et vani imprimis divinatores. Cod. Theod.

Nēmĕsis, is, f. 3. dea u ciscens immoderatos et insolentes. Plin. Vocatur etiam Adrastea, Rhamnusia, et Leda, Lactant. 2) amica Tibulli formosa. Tibull.

Nemestrīnus, i, m. 2. deus sylvarum. Arnob.

Nēmĕtes, um, Nēmĕtae, ārum, m. plur. populus Germaniae ad Rhenum. Augusta Nemetum; *Speyer vdrosa*; die Stadt Speyer. Caes. Tac.

Nemetocenna, ae, f. 1. urbs Galliae Belgicae, hodie: Arras, Hirt.

Nemeturi, ōrum, m. plur. populus Liguriae, Plin. Hinc: Nemeturica, ae, f. 1. genus picis. Colum.

Nēmĕus, v. Nēmēus, a, um, vide Nemea.

Nēmo, ĭnis, c. 3. (ne et homo) *senki*; Niemand. Nemo homo, Ter. nemo hominum, Cic. *senki sem, egy lélek sem*; kein Menſch. Nemo unus, Cic. *egy sem*; keiner. 2) contigit tibi, quod haud scio an nemini, Cic. i. e. ulli; *az esett rajtad, a' mi tudtomra, v. tudtommal senkin sem történt*; dir iſt etwas begegnet, das, ſo viel ich weiß, ſonſt keinem widerfahren iſt 3) non nemo, Cic. *valaki, egy valaki, v némelly*; Jemand. 4) nemo non, Idem. *minden*; Jedermann. 5) nemon', Ter. i. e. nemone.

Nēmŏrālis, e, (nemus) *erdőt illető, erdőhöz tartozó, erdei, berki*; den Wald betreffend, dahin gehörig, darin befindlich. Mart.

Nēmŏrensis, e, i. q. nemoralis, e. gr. mel, Colum. *erdei*; wäldlich.

Nēmŏrĭcultrix, īcis, f. 3. *erdei lakos (asszony, v. ledny)*; eine Waldbewohnerinn. Phaedr.

Nēmŏrĭvăgus, a, um, e. gr. aper, Catull. *erdőn, v. berken bújdokló, tsavargó, bújdosó*; im Walde herum ſchweifend.

Nēmŏrōsus, a, um, *erdős, bértzes, ligetes*; voller Wälder, waldig. Virg. Plin. 2) e. gr. sylva, Ovid. *fás*; voller Bäume. 3) *ágas bogas*; voller Zweige. Cupressus nemorosa vertice, Plin. Ep.

Nempe, Adv. *minden bizonnyal, bizonnyal, bizonyára, igenis, ketség kivül*; ohne Zweifel, freylich, es verſteht ſich. Cic. 2) *tudnillik, tudnillik, úgymint*; nähmlich. Cic.

Nēmus, ŏris, n. 3. *mulató erdő*; ein Luſtwald. Ovid. Cic 2) *olly erdő berek, v liget, mellyben háromlegelő van*; ein Wald der Triften und Weiden für das Vieh enthält. Idem. 3) poëtis: e. gr. opacum, umbrosum, ardnum, argutum; *közönségesen: erdő*; überhaupt Wald. 4) proprie: sylva Aricina cum templo Dianae ibidem. Cic. 5) *szőlőhegy*; ein Weinberg Virg.

Nēnĭa, v. Naenĭa, ae, f. 1. *halotti ének, v. vers*; ein Leichenlied, Leichengeſang. Cic. 2) Trop. *dolog szomorú kimenetele, v vége*; trauriger Ausgang einer Sache. Plaut. 3) *szomorú, v. gyász ének, v. vers*; ein Trauerlied. Hor. 4) *igéző ének, v. beszéd*; ein Zauberlied, Zauberformel, Horat. Ovid. 5) *mindenféle haszontalan ének, dana, v. nóta, bolondság, p. o. gyermek altató, v. rengő dana, danolás, v. dúdo-*

Digitized by Google

lds; jedes gemeine ſchlechte Lied oder Poſſe, Narrenspoſſe, z. B. Wiegenlied, Schlaflied. Arnob. 6) dea funerum, Idem.

Nēnu, Obs. i. e. non, Lucret.

Nēo, nēvi, nētum, nēre, 2. e. gr. subtemen, Ter. *fonni*; ſpinnen. 2) *szóni, varni*; weben, nähen. Tunicam, quam molli neverat auro, Virg.

Nēobūrgum, i, n. 2. *Újvár vdrosa a' Duna mellett*; die Stadt Neuburg an der Donau. Geogr.

Nēŏcles, is, m. 3. philosophus Atheniensis, frater Epicuri. Hist.

Neoclīdes, ae, m. 1. filius Neoclis, i. e. Themistocles. Ovid.

Nēŏcōrus, i, m. 2. *egyházfi*; ein Küſter. Jul. Firm.

Nēŏgămus, i, m. 2. *új házas, a' ki tsak most lépett házassági életre*; ein Neuverlobter, der erſt in den Eheſtand getreten iſt. Gloss.

Nēŏgārdia, ae, f. 1. *Nevogrdd vdrosa, Orosz országban*; die Stadt Nevogrod in Rußland. Geogr.

Nēŏmāgus, i, f. 2. *Nimvegen vdrosa Belgiumban*; die Stadt Nimwegen in den Niederlanden. Geogr.

Nēŏmēnĭa, ae, f. 1. *újhóld*; der Neumond. Tertull.

Nēŏnymphus, i, m. 2. *új völegény*; neuer Bräutigam. Gloss.

Nēŏphytus, i, m. 2. *új plántálds, újonnan plántált*; neugepflanzt. 2) neophiti; *új keresztyének*; neue Chriſten. Tertull.

Nēŏpōrtus, i, m. 2. *Neuport vdra Flandriában*; die Feſtung Neuport in Flandern. Geogr.

Nēoptŏlēmus, i, m. 2. *leendő katona, v. vitéz*; ein angehender Kriegsmann. Varr. 2) filius Achillis alias Pyrrhus. Cic. Not. ponitur pro: Achille. Cic. Amic.

Nēossŏtrŏphēum, ēi, n. 2. *rutsa, rétze, kátsa, v. katsaól, v. ketrecz*; ein Äntenhaus. Varr.

Nēōtĕrĭce, Adv. *új módon*; auf eine neue Weiſe. Ascon.

Nēōtĕrĭcus, a, um, *új, mai*; neu, heutig. Neoterici; *az újak, a' maiak (t. i. írók)*; die neuern (Scribenten). Aur. Viet.

Nēpa, ae, 1. et Nepes, is, f. 3. (secundum Festum, vox Afrorum); *népa*; der Waſſerſcorpion. Cic. 2) *skorpió, égi jel*; der Scorpion, ein Himmelszeichen. Cic. in Arat.

Nēpenthes, is, n. 3. proprie; *elmét vidámító, szomorúság üző*; Traurigkeit verſcheuchend. Hinc: planta, quae alias, Helenium vocatur, vide: Helenium, Plin. Linn.

Nēpet, et Nēpēte, is, n. 3. urbs Etruriae, hodie Nepi, Liv.

Nēpēta, ae, f. 1. *tsipkepitty*; Nepten. Cels. Linn.

Nēphălĭa, ōrum, n. plur. festa Graecorum, in quibus non libabatur vinum, sed aqua melle diluta, in honorem e. gr. Mnemosynae, Aurorae, Solis, Lunae, Nympharum, Veneris, et Uraniae. Pollux. Nephalium convivium, Prov. *bor nélkül való vendegség*; eine Mahlzeit ohne Wein.

Nephēlae, ārum, f. plur. *fejér szemföltok*; weiße Augenflecken. Gloss. 2) *kézuj-körmön lévő fejér föltok*; weiße Flecken an den Nägeln der Finger. Idem.

Nēphēle, es, f. 1. uxor Athamantis, mater Phryxi et Helles. Hist. Hinc: Nepheleĭus, a, um, e. gr. pecus, Val. Fl. aries, qui Phryxum et Hellen per mare vexit. Nēphēlēĭas, ădis, Lucan. et Nēphēlēis, ĭdos, f. 3. filia Nepheles. Ovid.

Nēphrālgĭa, ae, f. 1. *vese, v. ágyékfájás*; das Nierenweh, Lendenſchmerz, Gries. Med.

Nēphrĭtĭcus, a, um, *vesefájdshoz tartozó, v. való, vesekórsdgos*, zum Nierenweh oder Grieſe gehörig, nierenſüchtig. 2) Subst. *a' ki vesefájdsban szenved, vesekórsdgos*; der Nierenweh hat. Idem.

Nēphrītis, ĭdis, f. 3. i. q. Nephralgia, vel Renum inflammatio, Idem.

Nēphrŏcătārtĭcus, a, um, *vesetisztító*; die Nieren purgierend oder reinigend. Idem.

Nēphros, i, m. 2. *vese*; die Niere. Gloss.

Nēphrŏtŏmĭa, ae, f. 1. *veseből való kókimetszés*; der Steinſchnitt aus der Niere. Med.

Nēpos, ōtis, m. 3. *unoka, onoka*; ein Enkel. e. gr. ex filia, Cic. *lednyom gyermeke*; ein Tochterkind. e. gr. ex fratre, Tac. *bátyám, v. ótsém fija*; ein Bruderſohn. e. gr. ex sorore, Idem. *néném, v. húgom fija*; ein Schweſterſohn. 2) *tobzódó, tékozló*; ein Verſchwender, Schlemmer. Nepos in patrimonio suo, Cic. *a' ki javait elpatérolja*; der ſein

Digitized by Google

Vermögen verthut. 3) Trop. *szőlővesszö új hajtása mellett nőtt gyenge sarjadzás*; ein junges Rebenschößlein am Weinstocke. Colum. 4) cognomen Romanum, e. gr. Cornelius Nepos. 5) nepotes; *maradék, kik utánunk élni fognak*; die Nachkommen. Virg.

Nëpōtālis, e, (nepos) *tékozlóhoz, v. tobzódóhoz illő*; verschwenderisch, schwelgerisch. Ammian

Nëpōtātio, ōnis, f. 3. *tékozlás, tobzódás, pazérlás*; die Verschwendung, Schwelgerey. Gloss.

Nëpōtātus, us, m. 4. idem. Plin.

Nëpōtīnus, a, um, *tékozló, pazérló, tobzódó*; verschwenderisch, schwelgerisch. Suet.

Nëpōtor, āri, Dep. 1. *tékozolni, pazérolni, pazérlani, tobzódni*; schlemmen, schwelgen, verschwenden. Trop. Veto liberalitatem nepotari, Senec. *érdemetlenekkel közölni jótéteményt*; Unwürdigen Wohlthaten erweisen.

Nëpōtŭlus, i, m. 2. *unokátska*; ein Enkelchen. Cic. 2) *eszem iszom ember, v. pajtás*; ein Zechbrüderchen. Plin.

Nepticŭla, ae, f. 1. Dim. *unokátska, kis unoka*; eine junge Enkelinn. Symmach.

Neptis, is, f. 3. *leány, v. asszony unoka*; eine Enkelinn. Cic. e. gr. Venetis, i. e. Ino, Ovid. Neptes Cybeles, i. e. Musae, Ovid. 2) *valaki férjfi, v. fejérszemély testvérjének leánya, unoka húga*; eine Nichte, Niece. Spartian.

Neptūnālis, e, *Neptúnusi, Neptúnust illető*; Neptunisch, den Neptun betreffend. Ludi Neptunales, Tert. v. Neptunalia, Varr. sacra, v. festa Neptuni.

Neptūnĭcŏla, ae, c. 1. *Neptúnus tiszteljе*; ein Verehrer des Neptuns. Sil. 2) *tenger mellyéki lakos*; einer der am Meere wohnt. Idem.

Neptūnīne, es, f. 1. filia neptis Neptuni, e. gr. Thetis, Catull. i. e. filia Nerei filii Neptuni.

Neptūnĭus, a, um, *Neptúnusi, Neptúnust illető, ő hozzá való, v. tartozó*; Neptunisch, den Neptunus betreffend. Neptunia loca, Plaut. arva, Virg. Neptuniae lacunae, Auct. ad Her. Neptunia prata, Cic. i. q. mare. e. gr. Troja, Virg. i. e. a Neptuno et Apolline muro cincta. Neptunia pistrix; i. e. marina, Cic. proles, i. e. filius Neptuni, Virg. Incola rupis Aetnaeae, Tibull. i. e. Polyphemus, Neptuni filius. e. gr. heros, Ovid. i. e. Theseus, quia pro Neptuni filio habebatur. e. gr. dux, Horat. i. e. Sext. Pompejus, filius Pompeji Magni, quia pro filio Neptuni haberi voluit.

Neptūnus, i, m. 2. deus maris, Opis et Saturni filius. Cic. e. gr. uterque, Catull. qui tam salsae, quam dulci aquae praeest. 2) *tenger*; das Meer. Virg. 3) Neptunus equus, i. q. Hippocampus. 4) Neptuni filius, Gell. *irgalmatlan, v. kegyetlen ember*; ein unbarmherziger Mensch. 5) Neptuni pecudes, Poëtae. i. e. pisces.

Nĕqua, v. Ne qua, Adv. (ne aliqua) sc. ratione, via, Virg. *ne hogy valami úton, módon, valamerre, v. valamelly felé*; damit nicht irgend auf eine Weise.

Nĕquam, Indecl. *gonosz, rosszz, tsalfa, istentelen, v. gaz ember*; ein böser Bube, Schalk, Böswicht. Cic. Plaut. 2) Adj. e. gr. homo, Cic. *semmirekellő, semmirevaló, gaz, galád*; nichtswürdig. 3) e. gr. piscis, Plaut. *rosszz, hitván, haszontalan*; schlecht, untauglich. 4) *zaboláltlanság, rosszaság, gazság*; die Liederlichkeit. Nequam facere, Plaut. *otsmány, v. gonosz tselekedeteket, tetteket, v. dolgokat követni el*; Niederträchtigkeiten begehen. Comp. nequior, Sup. nequissimus, Plin. jun.

Nĕquando, v. Ne quando, Adv. pro; ne aliquando, Cic.

Nĕquāquam, Adv. neg. *semmiképpen nem, semmimódon nem, tellyességel nem, éppen nem*; auf keine Art und Weise, keines Weges, ganz und gar nicht. Cic.

Nĕque, Conj. *sem nem*; auch nicht. 2) *sem — sem*; weder — noch. Neque ego, neque tu, Cic. 3) neque dum, Idem. *'s még sem, és még sem*; und noch nicht. 4) neque quidam, quam, Svet. *tsak*; nur. 5) neque secus, JCt. *különben sem*; nichts desto weniger.

Nĕquĕdum, vide: Neque.

Nĕquĕo, ivi, et ĭi, itum, īre, 4. e. gr sanare, Cic. *nem tehetni, nem lehetni tőlle, nem — hatni*, v. — *hetni*,

Digitized by Google

p. e. meg nem gyógyúlhatni; nicht können, nicht im Stande seyn. 2) nequeo quin; *nem lehet tőlem, hogy ne, kéntelen vagyok, nem kerülhetem el*; ich muß, ich kann nicht umhin. Nequeo, quin fleam, Plaut. *nem tartóztathatom, v nem tudom magamat tartóztatni a' sirástól*; ich kann mich des Weinens nicht enthalten. Nequitum, et nequitur, pro: non potuit, non potest. Obs. Fest.

Nequicquam, i. q. Nequidquam.

Nequidem, Ne quidem; *tsak — se*; nicht einmahl

Nĕ quidquam, Adv. *haszontalan, haszontalanúl, hijjában*; vergeblich, umsonst. Caes. 2) *haszon nélkül*; ohne Nutzen. Plaut. 3) *ok, v. fundamentom nélkúl*; ohne Grund. Caes.

Nequior, vide: Nequam.

Nĕquĭquam, Adv. i. q. nequidquam, Prop.

Nĕquis, v. Ne quis, nequa, nequod, v. nequid; *hogy senki, v. semmi se, ne hogy valaki, v. valami, hogy valaki, v. valami ne*; daß niemand, daß keiner, daß nicht jemand, daß nicht einer. Cic. Ter.

Nequissimus, a, um, Superl. a Nequam.

Nequiter, Adv. e. gr. coenare, Cic. *roszszúl, nyomorultúl, gazúl, semmirekellően*; schlecht, nichtswürdig. 2) *tsalardúl, álnokúl, istentelenúl, gonoszúl, latrúl*; schelmisch. Cic. 3) *restúl, gondatlanúl*; nachlässig. Plaut 4) *haszontalan, haszontalanúl, hijjában*; vergeblich. Idem. Comp. nequius, Liv. Super, nequissime, Cic.

Nequitĭa, ae, f. 1. v, Nequitĭes, ēi, f. 5. *semmirevalóság, semmirekellőség, roszsz mivólta, v. minémüsége valaminek*; die Nichtswürdigkeit, schlechte Beschaffenheit eines Dinges. Cic. 2) *bujaság, fajtalanság*; die Geilheit. Nequitiae modum figere, Hor. 3) e. gr. aceti, Plin. *erősség, tsipősség, marósság*; die Schärfe. 4) *tobzódás*; die Schwelgerey. Gell. 5) *gonoszság, istentelenség, tsalárdság, álnokság, pajzánság, v. latorság, tsintalanság, pajkosság*; die Schelmerey, Leichtfertigkeit. Hor.

Nĕquo, v. Ne quo Adv. pro: ne aliquo, Cato.

Nērĕĭa, ae, f. 1. dea vates, Ovid.

Nērēis, et Nērĕis, ĭdis, f. 3. *Nereus leánya, az az tengeri nimfa*; eine Tochter des Nereus, i. e. Meernymphe. Ovid. Nereidum mater, i. e. Doris. Virg.

Nēreus, ĕi, m. 2. deus marinus, Oceani, et Tethios filius, uxor ejus Doris, filiae Nereides vocantur. Virg. 2) poëtice; *tenger*; das Meer. Ovid.

Nerĭēne, es, f. 1. uxor Martis, Plaut. 2) potestas Martis, Gell.

Nerii, ōrum, m. plur. populus Hispaniae. Mela.

Nērīne, es, f. 1. i. q. Nereis, Virg.

Nērīnus, a, um, *Nereust, v. tengert illető*; den Nereus oder das Meer betreffend. e. gr. aqua, Nemes. *tengervíz*; das Meerwasser.

Nerio, nis, f. 3. i. q. Neriene.

Nērĭon, v. —um, ĭi, n. 2. *torokrojt, oleander torokrojt, rongyvirág*; ein Oleander, eine Lorbeerrose. Plin. (Nerium Oleander, L.)

Nērĭtos, v. —us, i, f. 2. insula prope Ithacam. Plin. Hinc: Neritius, ii, m. 2. cognomen Ulyssis. Ovid.

Nĕro, ōnis, m. 3. cognomen familiae Claudiae, e. gr. C. Claudius Nero, Hist.

Nĕrōnēus, a, um, i. q. Neronianus, Suet.

Nĕrōnĭānus, a, um, *Nérói, Nérói eredetű, Nérótól, v. —ról nevezett*; Neronisch, vom Nero herrührend oder benannt. Cic. Thermae Neronianae, Svet. *meleg, v. forró fürdő*; ein heißes Bad.

Nĕrōnĭus, a, um, i. q. Neroneus, Suet.

Nersae, ārum, f. plur. urbs Italiae. Virg.

Nervālis, e, (nervus) *eres*; aderig, ädericht. e. gr. herba, i. q. arnoglossa, Scrib. Larg.

Nervĭa, ae, f. 1. i. e. nervus; *húr*; die Saite. Gell.

Nervĭcus, a, um, *vesztő nyavalyában lévő*; die Nervenkrankheit habend. Vitruv. 2) (Nervii) Nervios concernens, Caes.

Nervĭi, ōrum, m. plur. populus Galliae Belgicae, Caes.

Nervĭnus, a, um, (nervus) e. gr. funis, Veget. *érzőinakból álló, való, v. lévő*; aus Nerven.

Digitized by Google

Nervĭum, ĭi, n. 2. i. q. nervus, *érzőin, velőrost*; die Nerve.

Nervŏlāria, ae, f. 1. comoedia Plauti deperdita.

Nervōse, Adv. *erősen, nyomosan, fontosan, hathatósan, foganatosan*; kräftig, ſtark, mit Nachdruck. Planc. in Cic. Ep. Nervosius dicere, Cic.

Nervōsitas, ātis, f. 3. *erősség, p. o. a' fonal erőssége*; die Stärke, z. B. eines Fadens. Plin.

Nervōsus, a, um, (nervus) *inas, érzőinas, velőrostos*; nervig, voller Nerven. Cels. 2) *izmos, erős*; ſtark, kräftig. Prud. 3) *hathatós, foganatos, hatheős beszédű*; ſtark nachdrücklich, z. B. im Reden. Quis Aristotele nervosior? Cic.

Nervŭlus, i, m. 2. Dim. *rezgőinatska*; ein Spannäderchen. Cic.

Nervus, i, m. 2. *rezgőin, érzőin, velőrost*; eine Spannader, Nerve. Nervi in omne corpus ducuntur. Cels. 2) *erő*; die Kraft, Stärke. Vectigalia esse nervos reip. Cic. Nervos belli pecuniam, Cic. 3) *hathatósság a' beszédben*; der Nachdruck im Reden. Cic. 4) *fő dolog, v. személy valamiben*; die Hauptſache, Hauptperſon bey etwas. Nervi conjurationis, Liv. Inhaerentes loci in nervis causarum, Cic. 5) *állatok béléből készített húr, bélhúr*; die aus den Därmen der Thiere gemachte Saite, Darmſaite. Virg. Hor. 6) *férfi szemérem test*; das männliche Glied. Hor. 7) *ideg, v. húr a' kéziven*; die Sehne am Bogen. Virg. Ovid. 8) *kéziv*; der Bogen. Val. Fl. 9) *paizs hévonó bőr*; das Leder womit der Schild überzogen war. Tac. 10) *békó keme*; eine Art Feſſeln. Nervo vinctus. Plaut. In nervis teneri, Liv. Eximere de nervo, Idem. 11) *tömlötz, fogház*; ein Gefängniß. In nervo, jacebis, Plaut. Vereor, ne istaec fortitudo in nervum e umpat denique Ter. *roszszúl üstön ki*; übel ablaufe. Condamnos alter alterum in nervum brachialem, Plaut. *öleljük meg egymást*; umarmen wir uns.

Nēsaee, es, v. Nēsaea, ae, f. 1. nympha marina, Virg.

Nēsapius, a, um, *ostoba, oktalan*; unſinnig, dumm. Petron.

Nescienter, Adv. *tudatlanúl, nem tudva*; mit Unwiſſenheit, unwiſſend. Augustin.

Nescientia, ae, f. 1. *nem tudás, tudatlanság*; das Nichtwiſſen, die Unwiſſenheit. Claud. Mamert.

Nē cĭo, īvi, ītum, īre, 4. (scio) *nem tudni*; nicht wiſſen. e. gr. de aliquo, Plaut. *valakiről semmit sem tudni*; von einem keine Wiſſenſchaft haben. Nescio quid, Ter. *nem tudom mért, v. miért*; ich weiß nicht warum. In oppidum nescio quod, Cic. *bizonyos, előttem esmeretlen városba*; in eine gewiſſe mir unbekannte Stadt. Quod scis, nescis, Ter. *tetteted mintha nem tudnád*; thuſt ſo, als ob du es nicht wiſſeſt. 2) e. gr. aliquem, Plaut. *nem esmerni*; nicht kennen. Deos nescio, Ter. *nem esmerem az isteneket, v. semmit sem tudok az istenekről*; ich kenne die Götter nicht, oder ich weiß nichts von den Göttern. e. gr. vinum, Juv. *magát megtartóztatni a' boritaltól*; ſich vom Weine enthalten. 3) e. gr. graece, latine, Cic. *nem tudni, az az nem érteni*; nicht können, i. e. nicht verſtehen.

Nēscītus, a, um, *esmeretlen*; unbekannt. Sidon.

Nescĭus, a, um, *tudatlan, nem tudó*; unwiſſend. Non sum nescius, Cic. *tudom, nints tudtom nélkül*; es iſt mir nicht unbekannt. e. gr. rerum, Virg. *járatlan a' dolgokban*; der Sachen nicht erfahren. 2) *tudatlan, ostoba*; unwiſſend, als ein Schimpfwort. O nescii, Arnob. 3) Pass. *nem tudott, esmeretlen*; unbekannt. Nesciā loca, Plaut. Neque nescium habebat, Tac. *és tudta*; und er wußte. 3) *nem — ható, v. hetó*; nicht könnend. e. gr. vinci, Ovid. *meg nem győzhető*; der nicht kann überwunden werden.

Nēsis, ĭdis, f. 3. insula Campaniae prope Neapolin Cic.

Nessēus, a, um, ad Nessum pertinens, a Nesso oriundus, Ovid.

Nessotrŏphĭum, ĭi, n. 2. *rétze, rutza, kátsa, v. katsa tartó ketrecz, v. ól*; ein Antenbehältniß, Antenſtall. Colum.

Nessus, i, m. 2. fluvius inter Macedoniam et Thraciam. Liv. Vocatur etiam Nestus. 2) inter centauros celeberrimus, quem Hercules, Dejani-

Digitized by Google

p. e. megnemgyógyúlhatni; nicht können, nicht im Stande seyn. 2) nequeo quin; *nem lehet tőlem, hogy ne, kéntelen vagyok, nem kerülhetem el*; ich muß, ich kann nicht umhin. Nequeo, quin fleam, Plaut. *nem tartóztathatom, v nem tudom magamat tartóztatni a' sirástól*; ich kann mich des Weinens nicht enthalten. Nequitum, et nequitur, pro: non potuit, non potest. Obs. Fest.

Nequicquam, i. q. Nequidquam.

Nequidem, Ne quidem; *tsak — se*; nicht einmahl

Nē quidquam, Adv. *haszontalan, haszontalanúl, hijjában*; vergeblich, umsonst. Caes. 2) *haszon nélkül*; ohne Nutzen. Plaut. 3) *ok, v. fundamentom nélkül*; ohne Grund. Caes.

Nequior, vide: Nequam.

Nĕquīquam, Adv. i. q. nequidquam, Prop.

Nĕquis, v. Ne quis, nequa, nequod, v. nequid; *hogy senki, v. semmi se, ne hogy valaki, v. valami, hogy valaki, v. valami ne*; daß niemand, daß keiner, daß nicht jemand, daß nicht einer. Cic. Ter.

Nequissimus, a, um, Superl. a Nequam.

Nequiter, Adv. e. gr. coenare, Cic. *roszszúl, nyomorultúl, gazúl, semmirekelldén*; schlecht, nichtswürdig. 2) *tsalardúl, álnokúl, istentelenül, gonoszúl, latrúl*; schelmisch. Cic. 3) *restúl, gondatlanúl*; nachlässig. Plaut 4) *haszontalan, haszontalanúl, hijjában*; vergeblich. Idem. Comp. nequius, Liv. Super, nequissime, Cic.

Nequitia, ae, f. 1. v. Nequities, ēi, f. 5. *semmirevalóság, semmirekellóség, roszsz mivólta, v. mindemüségé valaminek*; die Nichtswürdigkeit, schlechte Beschaffenheit eines Dinges. Cic. 2) *bujaság, fajtalanság*; die Geilheit. Nequitiae modum figere, Hor. 3) e. gr. aceti, Plin. *erősség, tsípősség, maróság*; die Schärfe. 4) *tobzódás*; die Schwelgerey. Gell. 5) *gonoszság, istentelenség, tsalárdság, álnokság, pajzánság, v. latorság, tsintalanság, pajkosság*; die Schelmerey, Leichtfertigkeit. Hor.

Nĕquo, v. Ne quo Adv. pro: ne aliquo, Cato.

Nērēia, ae, f. 1. dea vates, Ovid.

Nērēis, et Nērēis, ĭdis, f. 3. *Nereus leánya, az az tengeri nimfa*; eine Tochter des Nereus, i. e. Meernymphe. Ovid. Nereidum mater, i. e. Doris. Virg.

Nēreus, ĕi, m. 2. deus marinus, Oceani, et Tethios filius, uxor ejus Doris, filiae Nereides vocantur. Virg. 2) poëtice; *tenger*; das Meer. Ovid.

Neriēne, es, f. 1. uxor Martis, Plaut. 2) potestas Martis, Gell.

Nerii, ōrum, m. plur. populus Hispaniae. Mela.

Nērīne, es, f. 1. i. q. Nereis, Virg.

Nērīnus, a, um, *Nereust, v. tengert illető*; den Nereus oder das Meer betreffend. e. gr, aqua, Nemes. *tengervíz*; das Meerwasser.

Nerīo, nis, f. 3. i. q. Neriene.

Nērĭon, v. —um, ii, n. 2. *toro krojt, oleander torokrojt, rongyvirág*; ein Oleander, eine Lorberrose. Plin. (Nerium Oleander, L.)

Nērītos, v. —us, i, f. 2. insula prope Ithacam. Plin. Hinc: Neritius, ii, m. 2. cognomen Ulyssis. Ovid.

Nĕro, ōnis, m. 3. cognomen familiae Claudiae, e. gr. C. Claudius Nero, Hist.

Nĕrōnēus, a, um, i. q. Neronianus, Suet.

Nērōniānus, a, um, *Nérói, Néróitől eredett, Nérótől, v. —ról nevezett*; Neronisch, vom Nero herrührend oder benannt. Cic. Thermae Neronianae, Svet. *meleg, v. forró fürdő*; ein heißes Bad.

Nĕrōnius, a, um, i. q. Neroneus, Suet.

Nersae, ārum, f. plur. urbs Italiae. Virg.

Nervālis, e, (nervus) *eres*; aderig, ädericht. e. gr. herba, i. q. arnoglossa, Scrib. Larg.

Nervia, ae, f. 1. i. e. nervus; *húr*; die Saite. Gell.

Nervĭcus, a, um, *vesztő nyavalyában lévő*; die Nervenkrankheit habend. Vitruv. 2) (Nervii) Nervios concernens, Caes.

Nervii, ōrum, m. plur. populus Galliae Belgicae, Caes.

Nervīnus, a, um, (nervus) e. gr. funis, Veget. *érzőinakból álló, való, v. lévő*; aus Nerven.

Digitized by Google

Nervium, ii, n. 2. i. q. nervus, *érzöln, velőrost*; die Nerve.

Nervŏlāria, ae, f. 1. comoedia Plauti deperdita.

Nervōse, Adv. *erősen, nyomosan, fontosan, hathatósan, foganatosan*; kräftig, ſtark, mit Nachdruck. Plane. in Cic. Ep. Nervosius dicere, Cic.

Nervōsitas, ātis, f. 3. *erősség, p. o. a' fonal erőssége*; die Stärke, z. B. eines Fadens. Plin.

Nervōsus, a, um, (nervus) *inas, érzőinas, velőrostos*; nervig, voller Nerven. Cels. 2) *izmos, erős*; ſtark, kräftig. Prud. 3) *hathatós, foganatos, hatható beszédű*; ſtark nachdrücklich, z. B. im Reden. Quis Aristotele nervosior? Cic.

Nervŭlus, i, m. 2. Dim. *rezgőinatska*; ein Spannäderchen. Cic.

Nervus, i, m. 2. *rezgőin, érzőin, velőrost*; eine Spannader, Nerve. Nervi in omne corpus ducuntur. Cels. 2) *erő*; die Kraft, Stärke. Vectigalia esse nervos reip. Cic. Nervos belli pecuniam, Cic. 3) *hathatósság a' beszédben*; der Nachdruck im Reden. Cic. 4) *fő dolog, v. személy valamiben*; die Hauptſache, Hauptperſon bey etwas. Nervi conjurationis, Liv. Inhaerentes loci in nervis causarum, Cic. 5) *állatok béléből készített húr, bélhúr*; die aus den Därmen der Thiere gemachte Saite, Darmſaite. Virg. Hor. 6) *férfi szemérem test*; das männliche Glied. Hor. 7) *ideg, v. húr a' kéziven*; die Sehne am Bogen. Virg. Ovid. 8) *kéziv*; der Bogen. Val. Fl. 9) *paizs kévonó bőr*; das Leder womit der Schild überzogen war. Tac. 10) *békó neme*; eine Art Feſſeln. Nervo vinctus. Plaut. In nervis teneri, Liv. Eximere de nervo, Idem. 11) *tömlötz, fogház*; ein Gefängniß. In nervo, jacebis, Plaut. Vereor, ne istaec fortitudo in nervum e umpat denique Ter. *rosszszúl ütsön ki*; übel ablaufe. Condamnus alter alterum in nervum brachialem, Plaut. *öleljük meg egymást*; umarmen wir uns.

Nēsaee, es, v. Nēsaea, ae, f. 1. nympha marina, Virg.

Nēsapius, a, um, *ostoba, oktalan*; unklug, dumm. Petron.

Nescienter, Adv. *tudatlanúl, nem tudva*; mit Unwiſſenheit, unwiſſend. Augustin.

Nescientia, ae, f. 1. *nem tudás, tudatlanság*; das Nichtwiſſen, die Unwiſſenheit. Claud. Mamert.

Nē cĭo, īvi, ītum, īre, 4. (scio) *nem tudni*; nicht wiſſen. e. gr. de aliquo, Plaut. *valakiről semmit sem tudni*; von einem keine Wiſſenſchaft haben. Nescio quid, Ter. *nem tudom mért, v. miért*; ich weiß nicht warum. In oppidum nescio quod, Cic. *bizonyos, előttem esmeretlen városba*; in eine gewiſſe mir unbekannte Stadt. Quod scis, nescis, Ter. *tetteted mintha nem tudnád*; thuſt ſo, als ob du es nicht wiſſeſt. 2) e. gr. aliquem, Plaut. *nem esmerni*; nicht kennen. Deos nescio, Ter. *nem esmerem az isteneket, v. semmit sem tudok az istenekről*; ich kenne die Götter nicht, oder ich weiß nichts von den Göttern. e. gr. vinum, Juv. *magát megtartóztatni a' boritaltól*; ſich vom Weine enthalten. 3) e. gr. graece, latine, Cic. *nem tudni, az az nem érteni*; nicht können, i. e. nicht verſtehen.

Nēscĭtus, a, um, *esmeretlen*; unbekannt. Sidon.

Nescĭus, a, um, *tudatlan, nem tudó*; unwiſſend. Non sum nescius, Cic. *tudom, nints tudtom nélkől*; es iſt mir nicht unbekannt. e. gr. rerum, Virg. *járatlan a' dolgokban*; der Sachen nicht erfahren. 2) *tudatlan, ostoba*; unwiſſend, als ein Schimpfwort. O nescii, Arnob. 3) Pass. *nem tudott, esmeretlen*; unbekannt. Nesciā loca, Plaut. Neque nescium habebat, Tac. *és tudta*; und er wußte. 3) *nem — ható, v. hető*; nicht können. e. gr. vinci, Ovid. *meg nem győzhető*; der nicht kann überwunden werden.

Nēsis, ĭdis, f. 3. insula Campaniae prope Neapolin Cic.

Nessēus, a. um, ad Nessum pertinens, a Nesso oriundus, Ovid.

Nessotrŏphīum, ii, n. 2. *rétze, rutza, kátsa, v. katsa tartó ketrecz, v. ól*; ein Entenbehältniß, Entenſtall. Colum.

Nessus, i, m. 2. fluvius inter Macedoniam et Thraciam. Liv. Vocatur etiam Nestus. 2) inter centauros celeberrimus, quem Hercules, Dejani-

Digitized by Google

ram conjugem sibi rapere volentem, sagitta transfixit. Ovid. Hinc: Nessium, v. venenum Nessium, v. Nesseum, Idem. i. e. venenum sangvine Nessi mixtum, quod Herculi mortem adtulisse fertur.

Nestor, ŏris, m. 3. rex Pyli sapientissimus et eloquentissimus, qui secundum Homerum 300 annos, secundum ejus scholiastes 90 annos i. e. tres aevos vixisse fertur.

Nestŏrĕus, v. Nestorius, a, um, *Nesztori*; Neſtoriſch. Mart. Nestorea senectus, aetas, v. Nestorei anni, Stat. *nagy*, v. *hosszú idô*, *nagy öregség*; ein hohes Alter.

Nestŏrĭānus, a, um, hinc: Nestorianum, coloris species, Plin. 2) Nestoriani, discipuli Nestorii haeretici. Plin.

Nestŏrĭus, ĭi, m. 2. Ciceronis familiaris. Cic. 2) haereticus negans Mariam deiparam. Hist.

Nestos, i, m. 2. fluvius Thraciae. Mela.

Nĕte, es, f. 1. *legalsó*, v. *utólsó húr*; die unterſte oder letzte Saite. Vitruv.

Nĕtum, i, n. 2. urbs Siciliae. Cic. Hinc: Netini, v. Netinenses, Cic. incolae ejusdem.

Nĕtus, a, um, (neo) *font*; geſponnen. JCt.

Neu, a Neve Conj. disj. *és ne*, *ne is*; auch nicht, und nicht. Ne hanc abs te segreges, neu descras, Serv. 2) *sem — sem*; weder — noch. Neu se, neu alium. Just. Cael. Sall.

Nēura, ōrum, n. plur. *rezgőinak*; die Spannadern. Gell.

Neuri, ōrum, m, plur. populus Sarmatiae. Mela.

Neurĭcus, a, um, i. q. Nervicus.

Neūris, ĭdis, f. 3. *páponya*, *mukartz*; die Judenkirſche. (Physalis Alkekengi. L.)

Neurŏbāta, v. —es, ae, m. 1. *kötelen tántzoló*; ein Seiltänzer. Jul. Firm.

Neuroïdes, is, m. 3. species lactucae sylvestris. Plin.

Neurospaston, i, n. 2. *drótonrángatható jdtszó báb*; die Marionette. Drathpuppe, Gell.

Neurospastos, i, m. 2. *tsipkerózsa*; wilde Roſe, Hagebutte. Plin. (Rosa canina, L.)

Neūrŏtĭcus, a, um, i. q. Nervinus.

Neurŏtŏmĭa, ae, f. 1. *érzőinak*, v. *velőrostok bontzoldsa*; die anatomiſche Zerſchneidung der Nerven. Medic.

Neūrŏtŏmus, i, m. 2. *kinek az érzőina sebes*; der an den Nerven verwundet iſt. Medic.

Neūstrĭa, ae, f. 1. provincia Galliae, alias Normandia. Geogr.

Neuter, tra, trum, (ne et uter) Gen. neutrius; *sem ez, sem amaz*, *egyik sem*, *egyik sem a' kettő közzül*; weder der, noch jener, keiner von beyden. 2) medius et neutrius partis, Svet. *egyik félhez*, v. *részhez (p. o. hadakozó félhez) sem tartozó*; neutral. In neutram partem moveri, Cic. *meg nem indúlni*, *megindúlatlan maradni*; gleichgültig bleiben. 3) genus neutrum, i. e. quod nec masculini nec feminini generis est. Gram. Verbum neutrum, i. e. nec Activum, nec Passivum. Idem.

Neutīquam, Adv. *semmiképpen*, v. *semmi módon nem*, *telyességgel nem*; keines Weges, ganz und gar nicht. Ter.

Neutrālis, e, *egyikhez sem tartozó*; keinem von Beyden zugehörig. e. gr. nomen, Quint. i. e. Neutrum in Gram. 2) *egyik felekezettel sem tartó*; der mit keiner Parthey hält. Gloss.

Neutrāliter, Adv. i. e. ut Neutrum, Charis.

Neutro, Adv. *egy felé sem*; weder auf dieſe noch auf jene Seite. Quint.

Neutrŭbi, Adv. *egyik helyen sem*; an keinem von beyden Örtern. Plaut. 2) i. q. neutro, Ammian.

Nēve, Conj. *ne*, *és ne*, *ne is*, *és hogy ne*; und das nicht. Rogo te ne contrahas, neve sinas, Cic. 2) *sem*; weder. Neve hoc, neve illud, Cic.

Neverĭta, ae, f. 1. reverentiae dea, Mart. Cap.

Nevŏlo, nevis, nevult, pro: nolo, non vis etc. e. gr. nevis, Plaut. nevolt (pro: nevult) Idem.

Nex, nĕcis, f. 3. *erőszakos haldl*; der gewaltſame Tod. Necem alicui offerre, v. inferre, Cic. *valakit megölni*, v. *meggyilkolni*; einen tödten oder ermorden. 2) poëtice: *gyilkosság*, *gyilkolds*, *megöltek vére*; der Mord, das Blut der Erſchlagenen. Manus imbutae nece Phrygia, Ovid. 3) Trop. in necem alterius, JCt.

Digitized by Google

más kárdra, *v. kárdcal*; zu eines andern Nachtheile. 4) *természetes*, *v. természeti halál*; der natürliche Tod.

Nexibĭlis, e, i. q. nexilis. Lact.

Nexĭlis, e, (necto) e. gr. vestis, Lucr. *össze köthető*, *akasztható kaptsolható*, *v. gombolható*; was sich binden oder knüpfen läßt. 2) e. gr. corona, Sen. *kötött*, *v. font koszorú*; ein gewundener Kranz.

Nexio, ōnis, f. 3. *összekaptsolás*, *kötés*, *v. foglalás*; die Verknüpfung. Arnob.

Nexo, āre, 1. Frequ. *kötözgetni*, *foglalgatni*, *kaptsolgatni*, *össze kaptsolgatni*; zusammen knüpfen, schlingen, fügen. Lucret. Nexantem nodis, sc. se, Virg.

Nexum, i, n. 2. *egyezés*; ein Vertrag. Tollere nexa, Cic.

Nexŭōsus, a, um, *összebomlott*, *összekuszált*; verknüpft, verschlungen, verwirrt. Comp. nexuosior. Super. nexuosissimus, Mammer.

Nexus, a, um, *összekötött*, *foglalt*, *v. akasztott*; verknüpft, verbunden. 2) omnes virtutes inter se nexae sunt, Cic. *egybeköttetésben vannak egymással*; hängen alle zusammen. 3) res nexa pignori, Mart. *zálogba vetett*; verpfändet. 4) *meg*, *v. befogott*, *rabbá tett*; gefangen, zum Sclaven gemacht. Nexus ob alienum aes, Liv.

Nexus, us, m. 4. e. gr. brachiorum, Svet. *kötés*, *összekötés*, *körülfogás*, *általöleléś*; das Binden, Zusammenschlingen, Umschlingen. Serpens baculum nexibus ambit, Ovid. *körülfogja*; umschlingt. Nexu vincire aliquid, Liv. *tsimbókot*, *tsomót*, *v. gortsöt kötni valamin*; einen Knoten an etwas machen. Celare nexus in vinculis, Curt. 2) *összeköttetés*, *összekaptsoltatás*, *egyesség*; die Verbindung. Liv. 4) actus; aliquid per aes et libram in praesentia quinque testium vendendi, cujus effectus erat, ut venditor evictionem praestare cogeretur. Fest. Cic.

Ni, Conj. *ha nem*, *hogy ha nem*; wenn nicht, wo nicht. Mirum ni domi est, Ter. *tsuda*, *ha otthon nints*; es ist ein Wunder, wo er nicht zu Hause ist. 2) pro: ne, *nem*, *ne*; nicht. Quidni? Cic. *miért ne*, *v. nem?* warum nicht?

Nīcaea, ae, f. 1. urbs Bithyniae, etiam Nicea. Hinc: Nicaeenses, Cic. v. Nicenses, Traj. in Plin. Ep. incolae ejusdem. b) Locrorum ad Thermopylas. c) Liguriae, hodie: Nizza. d) Indiae, Curt.

Nīcander, i, m. 2. poëta Colophonius, Cic.

Nīcānor, ōris, m. 3. grammaticus Alexandrinus, Hist.

Nīcātor, ōris, m. 3. plur. Nicatores, cohors Macedonum regia, Liv.

Nicēphŏrus, i, m. 2. villicus Quinti, fratris Ciceronis, Quint. 2) plures hujus nominis Constantinopolitani imperatores et scriptores, Hist.

Nīcēa, vide: Nicaea.

Nīcer, cri, m. 2. *Neckár vize Svábországban*; der Neckar, ein Fluß in Schwaben. Eumen.

Nīcĕrōtĭānum, i, n. 2. ungventum delicatius, a Nicerote sic dictum. Mart.

Nīcĕros, ōtis, m. 3. ungventarius certus. Mart.

Nīcētērium, ĭi, n. 2. *győzedelmi jutalom*; die Siegesbelohnung. Juv. 2) *örömünnep a' győzedelem után*; ein Freudenfest nach dem Siege. Varr.

Nīcĭas, ae, m. 1. Medicus regis Pyrrhi. Hist. 2) Grammaticus Romanus. Svet. 3) Atheniensium nobilis Dux. Nep.

Nīcĭŏbrĭges, um, m. 3. plur. urbs Galliae: Montpellier. Geogr.

Nīco, nici, nictum, nicĕre, 3. Obs. *inteni*; winken. Plaut.

Nīcŏdēmus, i, m. 2. Nom. prop. Eccles.

Nīcŏlāus, i, m. 2. Nom. propr. Virorum. Hist. 2) *Miklós*, *keresztnév*; Nicolaus, ein Taufname.

Nīcŏlāĭtae, ārum, m. 1. plur. a Nicolao diacono dicti haeretici Sec. 1-mi, Hist. Eccles.

Nīcŏmāchus, i, m. 2. Nomen propr. patris, et filii Aristotelis. Hist.

Nīcŏmēdes, is, m. 3. Nom. propr. regis Bithyniae. Hist.

Nīcŏmēdĭa, ae, f. 1. urbs Bithyniae. Hinc: Nicomedenses, incolae ejusdem. Plin. Ep.

Nīcŏphŏrus, i, m. 2. *olasz bab*; eine wälsche Bohne. Apul.

Nīcŏpŏlis, is, f. 3. urbs Epiri, Thraciae, Bithyniae, etc. Plin.

Digitized by Google

Nicostrăta, ae, f. 1. Nom. propr. matris Evandri. Dicitur et Carmentis.

Nicostrătus, i. m. 2. Nom. prop. insignis Scriptoris Comoediarum. Hist.

Nicotĕria, ōrum, n. 2. plur. i. q. Niceterium. Juv.

Nicotiana, ae, f. 1. *dohány*; der Toback. Linn. 2) *Indiai sebforrasztó nyúlherefű*; ein indianisches Wundekraut. Botan. (a Nicotio Regis Galliae Consiliario sic dicta.)

Nictātio, ōnis, f. 3. *pillogatás, hunyorgatás, katsongatás, katsingatás*; das Winken oder Hin- und Herbewegen der Augenlieder, das Blinzeln. Plin.

Nicto, āvi, ātum, āre, et Nictor, āri, Dep. 1. *pillogatni, hunyorgatni, katsongatni*; winken mit den Augen, die Augenlieder hin und her bewegen, blinzeln. Plaut. Plin.

Nicto, ĕre, 3. *kutya módra büzölni, nyomozni, kutatni, kürkészni, v. keresni valamit, p. o. vadat*; nach Art der Hunde etwas suchen, schnuffeln, schnüffeln, beschnüffeln. Si forte feram ex nare sagaci sensit, voce sua nictitque ululatque. Fest. ex Ennio.

Nictātor, ōris, m. 3 *pillogató, hunyorgató, katsongató*; der mit den Augen winket, oder der blinzelt. Sidon.

Nictus, us, m. 4. i. q. nictatio, Caecil.

Nidāmentum, i. n. 2. *fészeknek való*; das, woraus ein Nest gemacht wird. Plaut. 2) *fészek*; ein Nest. Arnob.

Nidĭcus, a, um, *fészket illető*; das Nest betreffend. Varr

Nidificium, ii, n. 2. *fészkelés, fészek rakás*; das Nisten. Apul.

Nidĭfico, āre, 1. *fészket rakni, fészkelni*; ein Nest machen, nisten Colum.

Nidĭficus, a, um, (nidus et facio) *fészek rakó, fészkelő*; nistend. 2) e. gr. ver, Sen. *tavasz, mikor a' madarak fészkelnek*; der Frühling, in welchem die Vögel nisten.

Nidor, ōris, m. 3. *gőz, pára, párázat, gőzölgés, szag, illat melly a' főtt ételekből, petsenyékből, v. elégetett ételekből kigőzölög, v. származik*; ein Duft, Dunst, Brodem, Dampf, von gekochten, gebratenen, verbrannten Speisen. Virg. Not. Nidor e culina, Plaut. *te konyha bűz, v. konyha szenny!* Du Küchendunst.

Nidōrōsus, a, um, *páradzó, gőzölgő*; duftend, dampfend. Tert.

Nidŭlor, āri, Dep. 1. e. gr. in segetibus, Gell. *fészkelni, fészket rakni*; nisten, ein Nest bauen. 2) *költeni a' tojásból, ülni a' tojáson, kotlani*; brüten. Plin.

Nidŭlus, i, m. 2. Dim. *kis fészek, fészketske*; ein Nestchen. Cic.

Nidus, i. m. 2. *fészek, madárfészek*; ein Nest, Vogelnest. Nidos fingere, et construere, Cic. *fészkelni, fészket rakni és tsinálni*; Nester bauen und machen. 2) Trop. *madárfiak a' fészekben*; die jungen Vögel im Neste. Colum. 3) *könyv-, v. portéka tartó, v. tartohely*; ein Behältniß für Bücher und Waaren. Mart. 4) *lakóhely*; ein Wohnsitz. Tu nidum servas, Hor. *a' házat őrzöd, mindég otthon ülsz*; du hütest das Haus, steckst immer zu Hause. 5) *valami fészek forma, p. o. pohár*; etwas in der Gestalt eines Nestes, z. B. ein Becher. Varr. Not. Me majores pennas nido extendisse, Horat. i. e. ultra sortem natalium meorum progressum.

Nigella, ae, f. 1. *kandilla*; das Nardenkraut. Linn.

Nigellus, a, um, (Dim. a niger) *feketés, feketétske, barna*; schwärzlich. Varr.

Niger, gra, grum, e. gr. crinis, Hor. sanguis, Ovid. *fekete*; schwarz. In nigro rubens, Ovid. *setétbarna*; dunkelbraun. 2) Subst. *tsalárd, álnok, gonosz, ravasz*; ein Schalk. Hic niger est, hunc tu Romane caveto, Hor. 3) Trop. idem, Serv. ad Virg. 4) *hólt, meghólt*; todt. Nigros efferre maritos, Juv. 5) *drnyé kos, homályos, setét*; schatticht, dunkel. Nigrae silvae, Hor. 6) *árral más*; schädlich. Nigri chelydri, Virg. 7) nigra somnia, Tibull. *borzasztó, v. rémitő álmok, v. álmodozások*; schreckliche Träume. Comp. -ior, Sup. -rimus.

Nigidiānus, a, um, *Nigidiusi*; Nigidisch. Gell.

Nigĭdius, ii, m. 2. nomen familiae Romanae, Cic.

Nigrāmen, inis, n. 3. *feketeség*; die Schwärze. Manil.

Nigrans, antis, o. 3. *feketéllő, fekete*; schwarz. Nigrantem Aegida concute-

Digitized by Google

ret, i. e. nubes commoventem, Lucr.

Nigratus, a, um, *feketitett, megfeketitett*; geſchwärzt. Tert.

Nigrēdo, inis, f. 3. *feketeség, fekete szín*: die Schwärze, ſchwarze Farbe. Apul.

Nigrēo, ui, ēre, 2. *megfeketiltni*; ſchwarz machen. Pacuv. Perf. non videtur occurrere.

Nigresco, grui, escĕre, 3. *megfeketülni*; ſchwarz werden. Virg. Colum.

Nigrico, āre, 1. *feketélleni*; ſchwärzlich ſeyn. Plin. Hinc. Nigricans, *feketéllő*; ſchwärzlich. Idem.

Nigricŏlor, ōris, o. 3. *fekete színü, fekete*; ſchwarzfärbig. Solin.

Nigrifico, āre, 1. (niger, et facio) *feketiltni, megfeketiltni*; ſchwärzen, ſchwarz machen. Coel. Aur.

Nigris, is, f. 3. fluvius Africae. Hodie: Joliba. Plin. Hinc: Nigritae, incolae penes illum habitantes, Idem.

Nigritia, ae, 1 Nigritĭes, ēi, f. 5. *feketeség, fekete szín*; die Schwärze, ſchwarze Farbe. Cels.

Nigritūdo, inis, f. 3. idem. Plin.

Nigro, āvi, ātum, āre, 1. *megfeketiltni, feketiltni, setét színüvé tenni*; ſchwarz machen, dunkelfarbig machen. Stat. 2) *fekete lenni, feketélleni*; ſchwarz ſeyn. Lucr.

Nigror, ōris, m. 3. e. gr. in ulceribus, Cels. noctis, Pacuv. ap. Cic. i. q. Nigritia.

Nihil, n. Indecl. *semmi*; nichts. Cum Gen. Plaut. et Cic. e. gr. nihil hominis est, Cic. *rosszat, v. gaz ember*; ein ſchlechter Menſch. 2) pro: non. Beneficio nihil utitur, Cic. Nihil opus est, Ter. 3) nihil est quod (cur, quare, quam ob rem) cum his pugnemus, Cic. *nints okunk*; wir haben keine Urſache. 4) nihil ad rem, Cic. *nem tartozik a' dologra*; thut nichts zur Sache. Nihil ad nos, sc. attinet, Cic. Nihil ad Coelium, Idem. 5) nihil esse, Plaut. *semmit sem érni*; nichts werth ſeyn. Nihil agere, Cic. 6) nihil minus, Cic. *tellyességgel nem*; ganz und gar nicht. 7) nihil mihi cum illo est, Ter. *semmi közöm hozzá*; ich habe mit ihm nichts zu ſchaffen 8) non nihil, Cic. *egy kevéssé, valamennyire*; etwas, einiger Maßen.

Nihildum, Adv. *még semmi*; noch nichts. Nihildum erat allatum, Cic. *még semmit sem hoztak*; es war noch nichts gebracht worden.

Nihilifācio, feci, factum, facĕre, 3. *semminek tartani, semmibe venni, nem gondolni vele, fel sem venni, megvetni*; für nichts achten, verachten. Plaut.

Nihilipendo, di, sum, ĕre, 3. idem. Gloss.

Nihilōmĭnus, et Nihilosĕcĭus, Adv. *éppen úgy, azon szerént*; nichts deſto weniger, eben ſo wohl. Nihilominus, ut ego absim, haec confici possunt, Ter. 2) *éppen annyi, semmivel sem kevesebb*; gerade ſo viel. Plaut.

Nihilum, i, n. 2. (non, et hilum) *semmi*; nichts. Ad nihilum redigere, Liv. *semmivé tenni*: vernichten. Ad nihilum venire, recidere, in nihilum interire, v. occidere, Cic. *semmivé lenni*; zu nichte werden. 2) non est de nihilo, Ter. Liv. *van valami benne, v. a' dologban*; es iſt etwas dran. 3) pro nihilo est, Cic. *annyi mint semmi, v. semmit sem ér*; ſo gut als nichts, gilt nichts. 4) pro nihilo putare, v. ducere, Cic. v. habere, Liv. *semminek tartani, semmibe venni, fel sem venni*; für nichts halten. 5) homo nihili, Varr. v. saltim: nihili, sc. homo, Plaut. *semmirekellő, semmirevaló, v. gazember*; ein nichtswürdiger Menſch. Not. homo nihili factus, Plaut. *herélt*; caſtrirt. 6) minus nihilo, Ter. *semminél kevesebb*; weniger, als nichts. 7) nihilo plus, Ter. nihilo magis, Cic. *semmivel sem több, éppen ollyan kevés*; um nichts mehr, eben ſo wenig.

Nīl. pro: nihil, Cic. Hor. Tam nil, Pers. *ollyan tsekélység*; eine ſolche Kleinigkeit. Etiam pro: non, Lucr. Hor. Nil opus verbis, Enn. *nints szükség a' sok beszédre*; es braucht nicht viel Redens.

Nīlĭăcus, a, um, (Nilus) *Nilusi, Nilushoz való, v. tartozó azt illető*; Niliſch, zum Nile gehörig, den Nil betreffend. e. gr. ſera, Mart. i. e. crocodilus. 2) *Egyiptomi*; Ägyptiſch. Ovid. e. gr. juvenca, Mart. i. e. Jo, v. Isis.

Nīlĭcŏla, ae, c. 1. *Nilus mellĕki, v. Egyiptomi lakos*; Einwohner am Nil, Ägyptier. Prud.

Nīlĭgĕna, ae, c. 1. *Nilus mellett szü-*

Digitized by Google

letett, *Égyiptomi születés*; ein am Nil geborner, ein Ägyptier. Macrob.

Nīlĭon, i, n. 2. gemma a Nilo fluvio ubi gignitur nomen habens. Plin.

Nīlŏticus, a, um, i. q. Niliacus, Senec.

Nilŏtis, ĭdis, f. 3. *Nilusi, Nilusban, v. Nilus mellett lévő, Égyiptomi*; im oder am Nil befindlich, Ägyptisch. Martial.

Nīlum, i, n. 2. i. q. nihilum, *semmi*; nichts. In nilum reverti, Luer. *semmivé lenni*; zu nichts werden.

Nīlus, i, m. 2. *Nilus, v. Nilus vize Égyiptomban*; der Nil oder Nilfluß in Ägypten. Hist. 2) *vizárok*; ein Wassergraben. Cic.

Nimbātus, a, um, (nimbus) e. gr. meretrix, Plaut. *homlokkötővel ékesített*; mit einer Stirnbinde geziert. 2) *jó szagú kenettel v. vízzel meglotsolt, v. hintett*; mit wohlriechender Salbe, oder wohlriechendem Wasser begossen. Idem.

Nimbĭfer, a, um, i. q. sequens. Ovid.

Nimbōsus, a, um, e. gr. ventus, Ovid. *zápor esőt, v. zivatart hozó, zivataros, záporesős*; Platzregen bringend, voller Stürme, stürmisch.

Nimbus, i, m. 2. *záporeső*; ein Platzregen. Densi funduntur ab aethere nimbi, Ovid. Nimbus effusus, Liv. 2) *eső, esőviz*; der Regen, das Regenwasser. Sylva continere nimbos ac digerere consueta, Plin. Nimbi ligati, Petr. *jég*; das Eis. 3) *fekete esős felleg, zivataros, v. zivatart's esőt hozó felleg*; eine schwarze Regenwolke, Sturmwolke, die Sturm und Regen bringt. Involvere diem nimbi, Virg. 4) *közönségesen: felleg*; eine Wolke überhaupt. Denso operuit regem nimbo, Liv. 5) *pogány istenéket környúl fogó felleg, mellyben a' földre leszállottak*; ein Gewölke, worin sich die heidnischen Götter niederließen. Venus obscuro faciem circumdata nimbo, Virg. Nimbo succincta, nimbo effulgens, Idem. 6) *fényságdr a' szentek feje körül*; der Heiligenschein, oder der strahlende Glanz um die Köpfe der Heiligen. Isidor. 7) Trop. e. gr. arenae, Virg. pulveris, Claud. *felleg, porfelleg, ollyan dolgok sokasága mellyek esőfelleg formán kiterjeszkednek, v. kiterjednek*; eine Wolke, Staubwolke, eine Menge von Dingen, die wie eine Regenwolke sich ausbreiten. Respiciunt atram in nimbo volitare favillam, Virg. *füstfelleg*; eine Rauchwolke. Nimbus saxorum, Flor. *kőeső*; ein Steinregen. e. gr. purpureus. Claud. *rakás, v. sok virág*; Menge Blumen. 8) *forgeteg, szélvésszel járó, v. szélvészes forgeteg*; ein Sturmwetter. Cic. 9) Trop. *szélvész, forgószél, az az hirtelen való szerentsétlenség*; ein Sturm, i. e. gähes Unglück. Hunc quidem nimbum cito transisse laetor. Cic. 10) *szélvész, forgószél*; der Sturmwind. Nimborum in patriam, Aeoliam venit, Virg. 11) *homlok kötő*; eine Stirnbinde. Isidor. 12) *jó szagú kenet tartó edény*; ein Geschirr, worin man wohlriechende Salben hält. Mart.

Nīmĭe, Adv. *igen, felettébb, igen nagyon, v. erőssen*; zu sehr, gar zu sehr. Plaut.

Nimĭĕtas, ātis, f. 3. *felettébvalóság, igen sokság, temérdekség, bőség, bővölködés*; die allzu große Menge, zu große Häufigkeit, der Überfluß. Colum.

Nimĭo, Adv. *igen, felettébb, erőssen nagyon, igen igen, igen erőssen, v. nagyon*; zu sehr. Plaut.

Nīmĭŏpĕre, Nīmĭŏ ŏpĕre, Adv. *igen nagyon, v. erőssen, felettébb, felette igen*; zu sehr.

Nimīrum, Adv. *mert, ugyanis, tudniillik, v. tudnillik*; nähmlich. Cic. 3) *nyilván, minden bizonnyal*; freylich. Idem. 3) *kétség kívül*; ohne Zweifel. Quae non modo summa bona sunt, sed nimirúm vel sola audebo dicere, Cic. 4) *akkor minden bizonnyal*; alsdann, freylich. Sed si res in contentionem venit, nimirum Themistocles est auctor adhibendus, Cic

Nīmis, Adv. *felette igen, igen nagyon, v. erőssen, igen igen*; zu sehr, allzu sehr. Nimis bene, Plaut. *felette jól*; gar zu gut. Cum Gen. Nimis insidiarum, Cic. *igen sok leselkedések*; gar zu viel Nachstellungen.

Nīmĭum, Adv. idem.

Nīmĭus, a, um, *igen sok, felettébbvaló*; zu viel. Omne nimium naturae inimicum, Cic. *az igen sok mindenben ártalmas*; zu viel ist ungesund. 2) e. gr. aestus, Luer. *igen nagy*; gar zu groß. 3) cum Gen. et Abl. Sermonis nimius erat, Tac, *igen bő beszédű volt*; er war gar zu über-

Digitized by Google

flüßig im Reden. 4) e. gr. in honoribus decernendis, Cic. *valamiben a' mértéket haladó, v. dltalhágó*; das Maß worin überschreitend. Nimius mero, Hor. *ittus, részeg*; betrunken. 5) nimio plus, Plaut. *igen, felette igen*; sehr, allzu sehr. 6) nimio melius, Idem, pro: multo melius. 7) *felfúvalkodott, kevély, dölyfös*; übermüthig. Nimius jam Antonius, Tac.

Ningo, v. Ninguo, xi, ĕre, 3. *havazni, esni mint a' hó, hónak esni*; schneyen. Ningit, Virg. *havaz, esik a' hó*; es schneyt. Etiam: Ningitur, Apul. 2) Trop. ningunt floribus rosarum, Lucr. *rakással hintik a' rózsát*; streuen die Rosen haufenweise.

Ningor, ōris, m. 3. *havazás, havas idő*; das Schneyen, Schneewetter. Apul.

Ninguĭdus, a, um, *havas, hó lepte, hó béreste*; voller Schnee, schneeicht. Auson. 2) *hóhoz hasonló*; dem Schnee ähnlich. e. gr. cibus, Prud. *Israeliták mannája*; Manna der Israeliten. 3) e. gr. caesaries, Fulg. *hófejérségű haj*; schneeweißes Haar.

Ninguis, is, f. 3. Obs. i. q. nix, *hó*; der Schnee. Apul. Plur. Ningves, Lucr.

Ninguo, ĕre, vide: Ningo.

Niuive, v. Nīněve, es, f. 1. urbs principalis Assyriae. Vocatur etiam: Ninus, Plin. et Ninos, Tac. Hinc: Ninivitae, incolae ejusdem, Prud.

Ninos, vide: Ninive.

Ninus, i, m, 2. rex Assyriae, maritus Semiramidis. Just. 2) i. q. Ninive. Plin.

Niŏbaeus, a, um. *Niobei, Niobét illető*; Niobisch, die Niobe betreffend. Proles Niobaea, Hor. i. e. liberi Niobes.

Niŏbe, es, v. Niŏba, ae, f. 1. filia Tantali, uxor Amphionis, luctu ex liberorum orbitate in saxum, hoc est luctum aeternum conversâ, Ovid.

Niphātes, ae, m. 1. fluvius Armeniae, Lucan. 2) mons Armeniam ab Assyria secernens. Virg.

Niptra, ōrum, n. 2. plur. i. q. lavacrum, tragoedia Pacuvii, Cic.

Nīrĕus, ĕi, m. 2. Charopi et Aglajae filius, Graecorum ad Trojam pulcherrimus. Homer.

Nisa, ae, f. 1. urbs Siciliae. Idem. 2) Nom. propr. virginis formosae. Virg.

Nisaei campi, ōrum, m. 2. plur. planicies Mediae, magnis equis nobilis. Plin.

Nisaeus, Niseis, Niseius, vide: Nisus, i.

Nīsi, Conj. *ha nem, hanem ha, hogyha nem*; wenn nicht. Nisi me animus fallit, Tert. *ha nem tsalatkozom*; wenn ich nicht irre. 2) *hanem, hanem hogy, hanem tsak*; außer, als. Nihil agam, nisi ut te audiam, Cic. *semmit sem tsinálok egyebet hanem tsak téged halgatlak*; ich will nichts anders thun, als dir zuhören. 3) *tsak, tsupán tsak*; nur, bloß. Nescio, nisi quod video, Cic. 4) *de, de ha, mégis*; aber, jedoch. Cic. Ter. 5) *hogy ha*; als wenn. Non aliter, nisi, Liv.

Nīsĭas, ădis, f. 3. i. q. Megarensis, ex, v. in Sicilia, v. Siciliensis. Ovid.

Nīssa, ae, f. 1. urbs Pedemontii. Geogr.

Nīsus et Nixus, a, um, (nitor) *valamihez támaszkodott*; angelehnt. Virg. 2) *megtámasztott*; gestemmet. Idem. 3) vestra auctoritate, nisi, confidimus, Cic. *a' ti tekintetetekbe vetjük bizodalmunkat*; wir verlassen uns auf euer Ansehen.

Nīsus, i, m. 2. *karvaly, ragadozó madár*; der Sperber, ein Raubvogel. Virg. 2) rex Megarensis. Ovid. Hinc: Nisaeus, a, um, *Nisusi, Nisust illető*; Nisisch, den Nisus betreffend. Ovid. Nisēis, ĭdis, f. 3. filia Nisi, i. e. Scylla. Idem. Nisēĭus, a, um, i. q. Nisaeus, e. gr. virgo. Ovid. i. e. Scylla, filia Nisi. 3) amicus Euryali, Virg.

Nīsus, v. Nixus, us, m. 4. (nitor) *hoszdtámaszkodás*; das Anstemmen. 2) *rálépés, rádrágás*; das Auftreten. Virg. Pacuv. ap. Cic. 3) *repülés*; das Fliegen, der Flug. Virg Horat. 4) *tsillag fordúlás, v. járás*: der Flug, oder das Umdrehen der Sterne. Cic. 5) *szándék, igyekezet, erőltetés*; die Bemühung, Anstrengung. Quint. 6) *szülés*; das Gebären. Ovid. Virg.

Nisyros, i, f. 2. insula maris Aegaei, hodie: Nisari, Mela. 2) urbs insulae Calydnae. Plin.

Nītēdŭla, ae, f. 1. *mezei egér*: eine Feldmaus. (Mus terrestris, L.) 2) *fénybogár*; der Johanniswurm. Cic. (Lampyris, L.)

Nītēfăcio, eci, actum, ĕre, 3. *megfényesítni, fényesíteni*; glänzend machen. Gell. Nitefactus, a, um, *fényes*,

Digitized by Google

megfényesitett; glänzend gemacht. Juvenc.

Nitēla, ae, f. 1. (niteo) *fény, tündöklés*; der Glanz, Schimmer. Solin. Hinc: a) *fényesse tevő*; was glänzend macht. e. gr. oris, Apul. *fogpor*; das Zahnpulver. b) *a' mi fénylik*; was glänzt. e. gr. pulveris, Solin. *aranypor*; der Goldſtaub.

Nitēla, v. Nitella, ae, f. 1. i. q. nitedula, Plin. 2) *pallérozó, v. simitópor*; das Polirpulver. Mart. 3) *ékesség*; die Zierlichkeit. Plin.

Nitēlīnus, a, um, *vereses, verhenyes*; röthlicht. e. gr. salix, Plin. *vereses fűzfa*; ein röthlichter Weidenbaum. Ovid.

Nitens, tis, o. 3. *fenylő, tündöklő*; glänzend. 2) e. gr. ſemina, Ovid. *szép*; ſchön. Non valde nitens oratio, Cic. *nem igen ékes beszéd*; eine nicht ſehr zierliche Rede.

Nitĕo, ēre, 2. e. gr. ungventis, Cic. *fényleni, tündökleni, tündökölni*; glänzen, ſchimmern. Pelopis ebur non nituisset, Tibull. 2) *ragyogni, fényes lenni*; blank ſeyn, blinken. Aera nitent usu, Ovid. 3) Trop. *fényeskedni, tündökleni, kitetszeni*; ſchön ſeyn, Anſehen haben, ſich hervor thun. Homo nitens gloria, Liv. Miseri, quibus intentata nites, Hor. 4) Trop. *szép, v. jó színben lenni, szép lenni*; wohl ausſehen, ſchön ausſehen oder ſeyn. a) de hominibus et aliis animalibus, *jó testel, testes, kövér, v. szép színben lenni*; wohl bey Leibe ſeyn, fleiſchig ſeyn, ſchön ausſehen. Unde sic nites? Phaedr. b) *szép lenni*; ſchön ſeyn. Nitet ante alias regina, Stat. c) de plantis et aliis rebus; *szép lenni*; ſchön ausſehen oder ſeyn. Solum, in quo procerae arbores nitent, Plin. Omnia nitent oppidis, etc. Idem.

Nitesco, ĕre, 3. (niteo) *fényleni, v. tündökleni kezdeni*; anfangen zu glänzen. Virg. 2) luna nitescente, Solin. *holdvilágnál*; wenn der Mond ſcheint. 3) *ragyogni, fényes lenni, fényleni*; blinken. e. gr candore, Cic. *tündöklő fejér lenni*; glänzend weiß ſeyn. 4) *húsosodni, kövéredni, telni*; fleiſchig werden. Greges nitescunt, Plin. *úgy hiznak a' nyájak, hogy szinte fénylenek a' kövérség miatt*; die Heerden werden ſett, daß ſie gleißen. 5) e. gr. doctrina, Cic. *hiresedni kezdeni*; anfangen berühmt zu werden.

Nitibundus, a, um, (nitor) *igyekező, iparkodó*; ſich anſtemmend, anſtrengend. Gell.

Nitide, Adv. *fényesen, fénylően, tündöklően*; glänzend. Plaut. 2) e. gr. coenare, Idem. *tisztán, tsinosan, pompásan, úri módon, urasan, úriásan, úrisan*; ſäuberlich, nett, zierlich, herrlich. Comp. -ius, Liv.

Nitīdĭtas, ātis, f. 3. i. q. Nitor, ōris, Acc.

Nitidiuscŭle, Adv. *fényesebbetskén, tündöklőbben*; etwas glänzender. 2) *pompásabban, úrisabban, úribb módon*; etwas herrlicher, prächtiger, netter. Plaut.

Nitidiuscŭlus, a, um, Dim. *fényesebbetske, pompásabb, diszesebb, tsinosabb*; etwas glänzender, zierlicher, Plaut.

Nitīdo, āre, 1. *pallérozni, fényesitni*; poliren, glänzend machen. Colum. 2) *förösziteni, feresziteni, fördetni*; baden. Enn.

Nitīdŭlus, a, um, Dim. *fényesetske, tündöklőtske*; etwas glänzend, ſchimmernd. Sulp. Sev.

Nitĭdus, a, um, (niteo) e. gr. caput, Virg. ebur, Ovid. dies, Idem. *fénylő, fényes, tündöklő, ragyogó, tiszta, vildgos*; glänzend, ſchimmernd, blank, hell. 2) e. gr. ſemina, Plaut. villa, Hor. *szép, szembe tünő*; ſchön, in Augen fallend. 3) *testes, húsos, kövér*; wohl beleibt, fleiſchig. Jumenta nitida, Nep. 4) *udvari, manéros, módos*; artig, galant, höflich. Ex nitido fit rusticus, Hor. Comp. -ior, Pall.

Nitiobriges, um, m. 2. plur. populus Aquitaniae. Caes.

Nītor, nisus, et nixus sum, niti, Dep. 3. e. gr. hasta, in hastam, Virg. *valamihez, v. valamire támaszkodni*; ſich an etwas ſtemmen, ſtützen. e. gr. genibus, Liv. *térdelni, térdepelni*; knien. e. gr. cubito, Ovid. *könyökölni*; ſich an den Ellenbogen ſtemmen. 2) e. gr. humi, Virg. *rálépni, járni*; auftreten, gehen. Simul ac primum niti possunt, Cic. 3) *igyekezni, erőlködni, magát erőltetni*; ſich bemühen, anſtrengen. Tantum quisque nitatur, quantum potest, Cic 3) *szülni*; gebären. Ovid. 4)

Digitized by Google

Trop. e. gr. consilio alicujus, Cic. *valamibe bízni*, *valamire támaszkodni*; ſich auf etwas verlaſſen. 5) e. gr. pro aliquo, Liv. *valakiről gondoskodni*; für einen ſorgen. 6) e. gr. in aëre, Ovid. *a' levegőben lebegni*; in der Luft ſchweben. 7) in eo nititur civitatis salus, Cic. *azon áll, v. abban helyheztetődik a' társaság boldogsága*; darauf beruhet die Wohlfahrt des Staates. 8) e. gr. contra, Quint. *ellene szegezni magát*; ſich entgegen ſetzen. 9) *bátorkodni*; ſich unterwinden. 10) nitimur in vetitum, cupimusque negata, Ovid. *édesebb a' tiltott gyümölts, az az, legkivántsibb az ember a' tiltott dolog tselekvésére*; was verboten iſt, das gelüſtet uns am meiſten zu thun.

Nitor, ōris, m. 3. (niteo) e. gr. aurorae, Luc. argenti, Ovid. gemmae Auct. ad Her. *fény, fényesség, fénylés, tündöklés, tsillám*; der Glanz, Schimmer. 2) e. gr. corporis, Ter. *kövérség*; die Fettigkeit. 3) e. gr. generis, Ovid. *fő, v, fő nemből való születés*; vornehme Geburt. 4) *szépség, tsinosság*; die Schönheit, Sauberkeit. Hor. 5) e. gr. orationis, Cic. eloquendi, Quint. *ékesség, jelesség, dereksége*; die Schönheit, Vortrefflichkeit. 6) e. gr. in cultu victuque, Quint. *dísz, pompa*; die Pracht. Si quem offenderit splendor, si nitor, Cic. 7) *bőkezűség, adakozódság*; die Freygebigkeit. 8) e. gr. externus, Prop. *szín*; die Farbe.

Nitrāria, ae, f. *salétrom dsó hely*; Salpetergrube. Plin.

Nitrātus, a, um, *salétromos*; mit Salpeter vermiſcht. Pallad.

Nitrōsus, a, um, *salétromos*; voller Salpeter. Vitruv.

Nitrum, i, n. 2. *salétrom*; der Salpeter. 2) i. e. natrum; *lúgsó, szikső*; Laugenſalz, natürlicher Soda. Plin.

Nivālis, e, (nix) *havas*; ſchneeicht. e. gr. dies, Liv. *havazó nap, az az, mikor hó esik, v. hóra mutat, v. van az idő*; Schneetag, i. e. da es ſchneyt oder doch ſchneyen kann. 2) e. gr. potus, Sven. osculum, Mart. *jég hidegségű, hideg mint a' jég*; eiskalt. 3) *hó fejérségű, fejér mint a' hó*; ſchneeweiß. Prud. Equi candore nivali, Virg.

Nivārius, a, um, *hóhoz való, v. tartozó, havas*; zum Schnee gehörig. e. gr. colum, Mart. *hóvíz szűrő edény*; ein Geſchirr, wodurch man Schneewaſſer ſeihet.

Nivātus, a, um, (nix) e. gr. potio, Sen. *hóban hűtött, v frisített*; im Schnee gekühlt oder erfriſcht.

Nīve, Conj. i. q. nisi vel, Plaut.

Nīvens, tis, o. 3. *hányorgató*; blinzelnd. Nivenibus oculis aliquem inspicere, Petron.

Nīvĕo, ēre, 2. Obs. *bókolni, bóhiskolni*; nicken. Pet. Nivĕo. *hó fejerségű lenni*; ſchneeweiß ſeyn. Gloss.

Nivesco, ĕre, 3. (nix) *fejéredni, mint a' hó, v. hó formán fejéredni*; weiß werden, ſchneeweiß werden. Tertull.

Nīveus, a, um, *hóból való, hó*; von Schnee. e. gr. liquor, Cic. aqua, Mart. *hóvíz*; das Schneewaſſer. e. gr. massa, Gloss. *hógulya, hólapta*; ein Schneeball. e. gr. mons, Catull. *hólepte*; voller Schnee. 2) e. gr. vitta, Virg. lac, Sen. *hófejérségű, fejér mint a' hó*; ſchneeweiß. e. gr. color, Hor. *fejér dörzsatszín, szépség*; weiße Geſichtsfarbe, Schönheit. 3) *fejér, fejérbe öltözött, fejér öltözetű*; weiß, weiß bekleidet. 4) e. gr. unda, Mart. flumen, Sen. *világos színű, tiszta, nem zavaros*; hell, klar.

Nīvifer, v. Nīvĭfĕrus, a, um, e. gr. vallis, Salvian. *havas, hóval tele, hólepte*; voll Schnee, Schnee tragend.

Nīvo, āvi, ātum, āre, 1. *hóval, el, v. megkészítni, v. megfrisítni*; mit Schnee verſehen, oder durch Schnee erfriſchen. Potio nivata, Sen.

Nīvo, ĕre, 3. *havazni, hónak, v. hóúl esni*; ſchneyen. Pacuv.

Nivōsus, a, um, e. gr. hyems, Liv. locus, Colum. Scythia, Ovid. i. q. Nivifer.

Nix, nĭvis, f. 3. *hó*; Schnee. Cic. Virg. 2) nives capitis, Horat. *ősz haj, v. hajak*; graue Haare. Eboris nive, i. e. candore, Apul.

Nixipares, um, m. 3. plur. dii adjutores partus. Ovid.

Nixor, ātus sum, āri, Dep. ·. (nitor) *támaszkodni, dűlni*; ſich ſtemmen, ſtützen. Luer. 2) *igyekezni, törekedni, iparkodni, erőlködni*; ſich bemühen. Idem.

Nixŭrio, īre, 4. Desid. *támaszkodni akarni*; ſich aufſtemmen wollen. Luer.

Digitized by Google

2) *igyekezni, iparkodni, v. törekedni akarni*; ſich Mühe geben wollen. Nigid.

Nixus, a, um, i. q. Nisus, a, um.

Nixus, us, i. q. Nisus, us.

No, návi, náre, 1. *úszni*; ſchwimmen. Cic. Liv. Nantes sc. bestiae, Colum. *úszódllatok*; Schwimmthiere. 2) *hajózni, hajókázni*; ſchiffen. Catull. 3) *repülni*; fliegen. Virg. 4) *folyni*; fließen. Catull. Oculi nant, Lucr. de homine ebrio: *össze vissza forognak, keresztben állanak, v. pislognak a' szemei*; die Augen ſtehen kreuzweiſe, oder blinzeln.

Nōbĭlis, e, *esmeretes, a' kit esmernek*; kenntlich, den man kennt, bekannt. Iis nunquam nobilis fui, Plaut. 2) e. gr. gaudium, Tac. *észrevehető, látható*; merklich, ſichtbar. 3) e. gr. rhetor, oppidum, taurus, Cic. scortum, Liv. crimen, Ovid. *jeles, nevezetes, híres, világ szerte esmeretes*; berühmt, bekannt in der Welt. Ex doctrina nobilis et clarus. Cic. Nobilis scelere, Plaut. *országos gazember*; ein berufener Böſewicht. 4) e. gr. homo, mulier, Cic. *nemes, jeles, förendű, v. előkelő születésű*; edel, adelig, von adeliger oder vornehmer Geburt. Nobilis et clarus origine. Ovid. 5) e. gr. ad aliquid, Plin. *jó*; gut. 6) *derék, különösen derék*; vortrefflich, vorzüglich. Equae nobilissimae, Ovid. Fundi nobilissimi, Cic.

Nōbĭlis, is, m. 3. *nemes ember*; ein Edelmann. Liv.

Nōbĭlĭtas, ātis, f. 3. *ditsőség, nagy hír, v. hír név*; der Ruhm, großer Ruf. Cic. 2) *előkelő születés, nemesség*; vornehme Geburt, der Adel. Cic. Ovid. 3) *nemesség, az az, nemesek*; *nemes születésűek*; der Adel, i. e. die Adeligen. Cic. Caes. Liv. 4) *derékség, jelesség, tekintet, nevezetesség*; die Vortrefflichkeit, Vorzüglichkeit, das Anſehen, die Anſehnlichkeit. Florere Isocratem nobilitate discipulorum, Cic. 5) *kevélység*; der Stolz. Plaut.

Nōbĭlĭtātus, a, um, *híres, nevezetes*; berühmt. 2) *esmeretes*; bekannt. Crudelitas ejus est nobilitata, Cic. Plin. 3) *megnemesített, nemessé tett*; geadelt, JCt.

Nōbĭlĭter, Adv. *nemesen*; edel. 3) *derekasan, jelesen, nevezetesen, ditsőretesen*; herrlich, anſehnlich, vortrefflich, mit Ruhm. Plin. Vitr. Comp. -ius, Sidon. Sup. -issime, Epit. Liv.

Nōbĭlĭto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. flagitiis aliquem, Ter. *esmeretessé, v. nevezetessé tenni, elhíresitni, jó, v. rossz értelemben*; bekannt oder berühmt machen, im guten oder böſen Verſtande. Cic Nep. 2) *megnemesíteni, nemessé tenni*; adeln. Pallad.

Nŏcens, tis, o. 3. *ártalmas*; ſchädlich. Cic. 2) *vétkes, bűnös, hibás*; ſchuldig. Idem. Comp. -ior, Idem. Sup. -issimus, Sallust. Victoria nocentissima, Cic. i. e. improbissima.

Nŏcenter, Adv. *ártalmasan, károsan*; ſchädlich, mit Schaden. Cels.

Nŏcentĭa, ae, f. 1. *vétek, hiba*; die Verſchuldung. Tert.

Nŏcĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. e. gr. alicui, Cic. *ártani, ártalmas lenni*; ſchaden, ſchädlich ſeyn. e. gr. noxam, Liv. *hibázni, vétkezni, rossz, v. gonosz tettet vinni véghez, v. végbe, v. követni el*; eine böſe That begehen. Quae nocent, docent, Cic. *kár után okosodik az ember, v. kárán tanúl*; durch Schaden wird man klug.

Nŏcīvus, a, um, *ártalmas, káros*; ſchädlich. Plin.

Nŏctāmbŭlo, onis, m. 3. *holdkórságos*; ein Nachtwanderer, Mondſüchtiger. Gloss.

Nŏctāmbŭlus, à, um, *éjjel járó, v. járó kelő*; bey der Nacht herumgehend. Barth.

Noctesco, ĕre, 3. *alkonyodni, setétedni, estveledni, éjjeledni*; Nacht werden, dunkel werden. Fur. ap. Gell.

Noctĭcŏla, ae, c. 1. *éjj tisztelő*; ein Verehrer der Nacht. Prud. 2) *nap melege, v. forrósága miatt barlangban nyugvó Indus*; ein Indianer, der wegen der Tageshitze in Höhlen ruhte. Idem.

Noctĭcŏlor, ōris, o. *éjj színű, az az, fekete, setét*; nachtfarbig, i. e. ſchwarz, finſter. Anson.

Nŏctĭcŭbus, i, m. 2. *házasságrontó*; ein Ehebrecher. Cassiod.

Noctĭfer, ĕri, m. 2. *esthajnaltsillag, esthajnal*; der Abendſtern. Catull.

Noctĭlŭca, ae, f. 1. (nox et luceo) *holdvilág, hold*; der Mond. Horat. 2) *lámpás*; die Laterne. Varr. 3) *éjjel fénylő fénybogár*; der leuchtende Johanniswurm (Lampyris noctiluca, L.)

Digitized by Google

Noctilúcus, i, m. 2. *éjjelfényló szöktser*: der Cucugo, die Studierlampe. (Elater noctilucus, L.)

Noctilúgus, a, um, *éjjel urditó*; bey Nacht heulend. Lucil.

Noctiósus, i, m. 2. *a' ki jobban lát éjjel mint nappal, farkashájogos szemü*; der zu Nacht brsser sieht als beym Tage. Papian.

Noctisúrgium, ii, n. 2. *éjjeli felkelés*; das Aufstehen bey der Nacht. Fest.

Noctivagus, a, um, (nox et vagor) *éjjel bolygó, v. kóborló*; nachtschwärmend. 2) e. gr. labor, Claud. *éjjeli vigyázóság, éjjeljárási foglalatosság*; die Arbeit die man hat, die Nacht herumzugehen. 3) noctivagae coeli faces, Lucr. *tsillagok*; die Sterne.

Noctivídus, a, um, *éjjel látó*; bey Nacht sehend. Mart. Cap.

Noctu vide: Noctus.

Noctúa, ae, f. 1. *bagoly*; die Nachteule. Virg.

Noctuábundus, a, um, *éjjel, v. éjtszaka bolygó*; bey Nacht herumschweifend. e. gr. ad me venit, Cic. *éjjel*; bey der Nacht.

Noctuínus, a, um, (noctua) e. gr. oculus, Plaut. *bagolyi, bagoly*; von Nachteulen.

Nocturnális, e, (nocturnus) *éjjeli, éjtszakai*; nächtlich. Sidon.

Nocturnus, a, um, *éjjeli, éjtszakai*; nächtlich. Cic. 2) e. gr. advocatus, Petr. *tolvaj*; ein Dieb. 3) nocturnus obambulat, Virg. *éjjel sétálgat*; er spaziert zur Nachtzeit herum. 4) *otsmány, útálatos*; häßlich. Nocturna ora, Plaut 5) e. gr. testis, Cic. *kamis, v. nem hiteles tanú*; ein unglaubwürdiger Zeuge.

Noctúrnus, i, m. 2. deus noctis, Plaut. 2) *esthajnaltsillag*; der Abendstern. Stat.

Noctus, us, f. 4. i. q. nox, Occurrit tantum Ablat. noctu *éjjel, éjtszaka*; bey Nacht, in der Nacht. Cic. Hac nocte. Plaut.

Noctuvigílus, a, um, e. gr. Venus, Plaut. *éjjel vigyázó, nem alvó*; bey der Nacht wachend, schlaflos.

Nócuus, a, um, (noceo) *ártalmas, káros*; schädlich. Ovid.

Nódämen, ínis, n. 3. (nodus) *görts, tsomó, tsimbók, görtsre, tsomóra, v. tsimbókra házódás*; der Knoten, die Verknúpfung. Paul. Nol.

Nödätío, önis, f. 3. *görtsösség, tsomósság, tsimbókosság, összetsomodzás*; die Knotigkeit. Vitruv.

Nödátus, a, um, *összekötött, v. foglalt*; geknúpft. Stat. 2) *gombos, tsomós, görtsös, tsimbókos*; knotig. Plin.

Nodia, ae, f. 1, herba, quae et mularis dicitur. Plin.

Nödínus, i, m. 2. i. q. Nodotus. 2) fluviolus Latii, Cic.

Nödo, ávi, átum, áre, 1 *összekötni, v. foglalni tsomóba kötni*: knúpfen. Crines nodantur in aurum, Virg. *aranyos pántlikával*; mit einem goldenen Bande. 2) e. gr. vites, Colum. *kötni, megkötni*; binden.

Nödöse, Adv. *tsomosan, görtsösen, tsimbókosan, gombosan*; knotig. Ter.

Nödósitas, átis, f. 3. i. q. Nodatio.

Nödósus, a, um, *görtsös, tsomós, tsimbókos*; voller Knoten, knotig. Curt. 2) e. gr. chiragra, Ovid. podagra, Hor. *görtsöt okozó*; Krampf verursachend. 3) Trop. *zürzavaros, foglyos, nehez megfejtésü*; verwirrt, schwer aufzulösen. Nodosae quaestiones, Macrob. 4) *gántsoskodó, nehézségekkel tellyes*; voller Schwierigkeiten. Nodosa verba, Sen

Nödótus, v. Nodútus, i, m. 2. deus, quem praefecerunt frumenti germinantis geniculis nodisque culmorum. August.

Nödúlus, i, m. 2. Dim. *gombotska, görtsötske, tsomótska, tsimbókotska*; ein Knötchen. Apul.

Nödus, i, m. 2. *gomb, görts, tsomó, tsimbók*; ein Knoten. Cic. Caecum corripit in nodum complexus, Virg. *körül karolván, és mintegy kötéllel meg megkötvén*; indem er die Hände um ihn schlang, und ihn gleichsam wie mit einem Knoten band. Hinc. 2) Trop. e gr. amicitiae, Cic. *kötél*; das Band. 3) vitales animae nodi, Lucr. *test és lélek összeköttetése*; die Verbindung des Leibes und der Seele. 4) nodi aheni, Virg. Cato. *láncok*; die Ketten. 5) e. gr. Herculeus, Gordius, Prov. *nehéz, v. kinyomozhatatlan dolog*; eine schwere, unerforschliche Sache. 6) *hajlás, tsukló, ízs*: ein Gelenk. Articulorum nodi, Plin. *kézujjak tsuklói*; die Gelenke an den Fingern. 7) Trop. *gánts, nehézség, akadály*; die Schwierigkeit, der

Digitized by Google

Knoten. Nodum in scirpo quaerere, Ter. Prov. *a' kákán tsomót keresni, v. olly dolgokban gántsoskodni, mellyekben semmi nehézség sints*; Schwierigkeit ſuchen, wo keine iſt. Incideramus in difficilem nodum, Cic. 8) *tsomó, görtsi, v. bütyök a' fában, v. füszdron*; ein Knorren oder Aſt an Bäumen., Malo nodo duras quaerendus cuneus, Prov. *kemény görtsnek erős ék kell*; auf einen harten Aſt gehört ein ſtarker Keil. 9) e. gr. lingvae, Cels. *növés a' nyelven*; der Anwachs an der Zunge.

Nodutus, vide: Nodotus.

Noëga, ae, f. 1. urbs Asturiae, hodie: Navia, Mela.

Nŏēma, ătis, n. 3. *gondolat, különösen: elmés gondolat*: ein Gedanke, beſonders witziger. Quintil.

Nŏla, ae, f. 1. urbs Campaniae, Liv.

Nŏla, ae, f. 1. *tsengetyű*; eine Schelle, ein Glöckchen. Quint.

Nŏla, ae, f. 1. a nolo, in triclinio coa, (a coëo) in cubiculo nola, Quint. i. e. ad mensam bibax, in cubiculo obstrepera.

Nŏlānus, a, um, *Nóláha v. Nóláhól való, Nólai*; in oder aus Nola, Nolaniſch. Liv. Nolani, inculae urbis Nolae, Idem.

Nŏlensis, e, i. q. Nolanus, August.

Nŏlēnter, Adv. *nem örömest*; unwillig, ungern. Fest.

Nŏlentĭa, ae, f. 1. *nem akarás*; das Nichtwollen. Tert.

Nŏlo, non vis, vult, plur. nolumus, non vultis, (noltis, Lucr.) nolunt, nŏlui, nolle, e. gr. aliquid, Nep. *nem akarni*; nicht wollen. 2) non nolo, Cic. *nem bánom*; ich bins zufrieden. 3) nolle alicui, Idem. *valaki ellen nem jó hajlandósággal viseltetni*; einem nicht gewogen ſeyn. 4) noli ostendere, Idem. *tsak ne is mutasd*; zeige es nur nicht. 5) *valamit elkerülni igyekezni*; etwas zu vermeiden ſuchen. Debemus patrem familias domi suae occidere nolle, Cic. 6) nolite existimare, Cic. *ne higygyétek*; glaubt nicht. Nolite dubitare, Cic. i. e. ne dubitate. 7) non nolle, Cic. *akarni*; wollen. Neque nolunt, Cic. i. e. et volunt.

Nŏluntas, ātis, f. 3. i. q. Nolentia, Enn.

Nŏmădes, um, vide: Nomas.

Nŏmărcha, ae, m. 1. praefectus nomi, i. e. districtus, Plin.

Nŏmae, ārum, i. q. Nome. Plin.

Nŏmas, ădis, c. *legelteto, a' ki p. o. marhát legeltet*; weidend. Hinc: Nomades, *pásztorkodó, pásztor, v. vándornépek*; Nomaden, Hirten- oder Wander-Völker. Plin. 2) i. q. Numida, quia et Numidae nomades fuere, Prop. Virg. 3) Nomas, sc. terra, i. q. Numidia. Martial.

Nŏme, es, f. 1. *tovább harapódzó, elhatalmazó, v. mérges fekély, v. kelés*; ein um ſich freſſendes Geſchwür. Plin.

Nŏmen, ĭnis, n. 3. *név, nevezet*; der Nahme, die Benennung. Nomen capere, Caes. trahere, invenire, v. reperire, Cic. *venni, nyerni*; bekommen. Nomen dare, indere, Liv. v. imponere, Cic. *adni*: geben, beylegen. Si occurrit: est mihi nomen, tum ponitur nomen in Nominat. Genit. et Dativ., e. gr. ei morbo nomen est avaritia, Cic. nomen Mercurii est mihi, Plaut. Etiam: cui Egerio inditum nomen, Liv. Not. cui parentes Ascanium dixere nomen, pro: Ascanii, Liv. est via, lactea nomen habet, Ovid. 2) nomen (secundum alios: nomina) dare, Liv. Cic. *fel, v. béadni, valami végre magát jelenteni*; angeben, ſich wozu melden. Etiam Trop. nomen profiteri, v. edere, Liv. *valahová, v. valakik közzé számlálni magát*; ſich wohin, oder worunter rechnen, zählen. In his poëta nomen profitetur suum, Ter. 3) multi nominis mulier, Hor. *híres asszsony*; ein berufenes Weib. Pervenire ad nomen ingenii, Ovid. *eszéről elhíresedni*; durch ſeinen Verſtand Ruhm erlangen. 4) magna nomina, Plin. *nagy, híres, v. nevezetes emberek*; berühmte Leute. 5) nomine; *helyett, ért*; anſtatt. Nomine tuo, Cic. Nomine amicitiae, Idem. *barátságért, barátság kedvéért*; der Freundſchaft wegen. Meo nomine illum saluta, Cic. *köszöntsd nevemben, v. nevemmel*; grüße ihn von mir. 6) honestis nominibus, Sallust. *tisztességes, v. betsületes szin alatt*; unter einem rühmlichen Vorwande. 7) *adósság*; die Schuld. Nomen solvere, v. dissolvere, Cic. *meg, v. kifizetni*; bezahlen. Nomina expedire, exsolvere, Cic. *eligazitni 's megfizetni*; in Richtigkeit bringen und bezahlen. Nomina exi-

Digitized by Google

gere, Cic. *beszedni, bévenni*; eincassiren. Pecuniam esse in nominibus, Cic. *másnál, v. kinn, mint adósság, v. adósságban*; in ausstehenden Schulden. Nomen locare, Phaedr. *pénzt költsönözni, v. költsön fel venni valakitől*; Geld borgen von Jemanden. Impedita nomina, Liv. *régi és rendetlen, v. helytelen adóságok*; alte und unrichtige Schulden. 8) ad nomina respondere, Liv. *megjelenni a' mustráláson, 's felelni ha neve olvasódik*; auf der Musterung erscheinen, und antworten wenn der Nahme abgelesen wird. 9) ire in nomen alicujus, Virg. *valakivel atyafiságba jönni*; sich mit einem befreunden. 10) e. gr. Latinum, Caeninum, Romanum, Liv. *nép, nemzet*; ein Volk, eine Nation. 11) contemptive: *név*; der Nahme. Reges nomine magis, quam imperio, Nep. 12) *tsak árnyéka valaminek*; nur ein Schatten von etwas. Cum exercitum micus noster habeat tantum, ego nomen habeo duarum legionum exilium, Cic. 13) nomen alicujus deferre, Idem. *valakit bévaddolni*; einen anklagen. 14) *adós*; ein Schuldner. e. gr. bonum, Cic. *bizonyos adós, kinek hitele van*; ein sicherer Schuldner, der Credit hat. 15) *summa*; eine Summe. Non refert parva nomina in codices, Idem. 16) nomen facere, Cic. *a' bizonyos időben, v. időre bévenni*; eine Schuld, die man zu einer bestimmten Zeit einfordern soll, im Buche eintragen. 17) nomen, grammaticis, Quint.

Nōmenclātĭo, ōnis, f. 3. *névvel nevezés*; die Benennung mit Nahmen. Cic. 2) e. gr. vitium, Colum. *dolgok megnevezése, v. laistromja*; die Nennung oder Verzeichniß der Dinge.

Nōmenclātor, v. Nōmencŭlātor, ōris, m. 3. *minden személyt, v. dolgot nevén nevező*; der jede Person oder Sache mit Nahmen nennt. Cic. Romae erat servus in familiis beatiorum, qui nomina quibus opus erat teneret, et salutaturo praesertim domino in aurem insusurraret. Hor.

Nōmenclātūra, ae, f. 1. i. q. Nomenclatio, Plin.

Nomenculator, vide: Nomenclator.

Nōmentum, i, n. 2. urbs Sabinorum. Hinc: Nomentanus, a, um, illuc pertinens. Nomentani, incolae ejusdem, Liv. Nomentanum, praedium ibidem, Nep.

Nōmĭnālis, e, *nevet illető, névhez tartozó, v. való*; den Nahmen betreffend, dahin gehörig. Varr. Hinc: Nominalia, Tert. *keresztelés nap, mellyen a' gyermeknek nevet adnak*; der Tag an dem das Kind den Nahmen bekommt.

Nōmĭnālĭter, Adv. *név szerént, névénél fogva*; nahmentlich. Arnob.

Nōmĭnātim, Adv. idem, Cic. 2) e. gr. dicere. Idem. *nyilván, világosan*; ausdrücklich.

Nōmĭnātĭo, ōnis, f. 3. (nomino) *nevezés, elnevezés*; die Nennung, Benennung. Vitruv. 2) *kinevezés valamelly hivatalra, v. tisztségre*; Ernennung zu einem Amte. Cic.

Nōmĭnātīvus, a, um, *nevező, elnevező*; nennend, benennend. Gram. 2) *híres, nevezetes*; berühmt, berufen. Eccl.

Nōmĭnātor, ōris, m. 3. *kinevező*; ein Ernenner. Pand.

Nōmĭnātus, us, m. 4. *nevezés, elnevezés*; die Nennung, Benennung.

Nōmĭnātus, a, um, *nevezett, meg, v. elnevezett*; benannt. Luc. 2) *esmeretes, nevezetes, híres*; bekannt, berühmt. Comp. -ior, August. Sup. -issimus. Nominatissimum bellum, Plin.

Nōmĭnĭto, āre, 1. Frequ. *gyakran nevezni, nevezgetni*; nennen, benennen. Lucret.

Nōmĭno, āvi, ātum, āre, 1. (nomen) *nevezni, elnevezni, nevet adni*; nennen, benennen. Cic. 2) *megnevezni, fel, v. kiadni*; angeben. Liv. 3) *esmeretessé, v. híressé tenni, elhíresíltni*; bekannt oder berühmt machen. Nominari, Cic. *esmeretessé lenni, elhíresedni*; bekannt oder berühmt werden.

Nomisma, vide: Numisma.

Nōmŏdĭdactes, ae, m. 1. et Nōmŏdĭdāscălus, i, m. 2. *törvénytanító*; ein Gesetzlehrer. Gloss.

Nōmŏphylax, ācis, m. 3. *törvényre ügyelő, v. vigyázó*; ein Gesetzbewahrer. Cic.

Nōmos, v. —us, i, m. 2. *törvény*; ein Gesetz. Gloss. 2) i. q. praefectura, v. regio. Qua significatione, Plin. Aegyptis hoc nomen proprium facit. 3) *bizonyos időmérték, és végzet a' musikában*; ein gewisser Tact, und

Digitized by Google

eine gewiſſe Cadence in der Muſik. Svet.

Nŏmŏthĕtes, ae, m. 1. *törvényhozó*; ein Geſetzgeber. Dicitur et Nomotheta. Gloss.

Nŏmŏthĕticus, a, um, *törvényhozói, törvényhozó*; geſetzgeberiſch. Gloss.

Nŏmūncius, pro novem unciis, vel dodrante. Fest.

Nŏn, Adv. neg. *nem*; nicht, nein. Cic. 2) non minime, Cic. *nem kevessé, az az: igen*; nicht wenig i. e. ſehr. Cic. Homo non beatissimus, Nep. *nem a' legboldogabb állapotban levő*; nicht in den beſten Glückſumſtänden befindlich. 3) *talán nem*; nicht etwa. Tanta, non insolentia, sed immanitas, Cic. 4) non quod, non quo, *nem mintha*; nicht als wenn. Non quod sola ornent, Cic. Non quo sit mihi quidquam carius, Idem. Non quin etc. Cic. *nem mintha nem*; nicht als wenn nicht. 5) non nisi, Ovid. *csak, hanem csak, csupán csak*; nur. 6) non nihil, Cic. *valami*; etwas. Nihil non, Idem. *minden*; alles. Non nulli, Cic. *némellyek*; Einige. Nullus non, Idem. *minden*; jeder. Non nemo, Cic. *némelly*; mancher. Nemo non, Idem. *minden*; jeder. Non nunquam, Cic. *ollykor, néha néha*; zuweilen. Nunquam non, Idem. *mindeg, mindenkor*; immer. 7) non, ante dupiex: nec, (neque) non tollit negationem. 8) *és nem, nem is*; und nicht, auch nicht. Virg. 9) saepe deest: non, e. gr. nescio (haud scio) an, pro: an non, Liv. Cic. *nem tudom, ha, v. hogy nem*; ich weiß nicht, ob nicht. 10) non possum non (sequ. Infin.) v. non possum, quin, etc. Cic. i. e. debeo. Non potest, quin obsit, Plaut. pro: non potest non abesse. 11) pro: nonne. Non idem fecit? 12) pro: ne. Non vivas, Ter. 13) Adj. non digna, Virg. i. e. indigna. 14) Subst. non possessor, Pand. *nembirtokos*; Nichtbeſitzer. Non homo, Hor. pro: nemo. 15) *nem hogy*; geſchweige. Vix servis, non sobis, Cic.

Nōna, ae, f. 1. Parcarum una, Varr. ap. Gell. 2) *valaminek kilenczed része, kilenczed*; der neunte Theil einer Sache. JCt.

Nōnācris, is, f. 3, regio, urbs, et mons Arcadiae. Vitr. Hinc. Nonacrius, a, um, *Arcadiai*; Arkadiſch. e. gr. heros, Ovid. i. e. Evander. Nonacria, Idem. i. e. Atalanta. Nonacrinus, a, um, i. q. Nonacrius, e. gr. virgo, Ovid. i. e. Callisto.

Nōnae, ārum, f. plur. dies septimus mensium Martii, Mai, Julii, et Octobris, reliquorum autem quintus; secundum Calendarium Romanum, Nonis Decembribus, Cic.

Nōnāgĕcŭplex, ĭcis, o. et Nōnāgĕcŭplus, a, um, *kilenczvenszeles*; neunzigfältig. Steph.

Nōnāgēnārius, a, um, *kilenczvenes, kilenczvent magában foglaló, kilenczvenből álló, kilenczven esztendős*; neunzig enthaltend, aus neunzig beſtehend, neunzigjährig. e. gr. motus stellae, Plin. i. e. nonaginta gradibus a sole distans.

Nōnāgēni, ae, a, *kilenczvenenként*; je neunzig. Plin.

Nōnāgēsĭmus, a, um, *kilenczvenedik*; der neunzigſte. Cic.

Nōnāgies, Adv. *kilenczvenszer*; neunzig Mahl.

Nōnāginta, Indecl. plur. *kilenczven*; neunzig. Cic.

Nōnāgium, ii, n. 2. nona ex rebus mortuorum mobilibus olim sacerdotibus competens, et ab illis in pios usus conversa. Eccles.

Nōnālĭa sac a, erant a Numa ordinata et Nonis cujuslibet mensis celebrata. Fest.

Nōnālis, e, Nonas concernens, Varr.

Nōnānus, a, um, *kilenczedik számhoz tartozó*; zur neunten Zahl gehörig. e. gr. miles, Tac. i. e. ex legione nona.

Nōnārĭus, a, um, idem. e. gr. nonaria sc. meretrix, Pers. i. e. quae a hora nona prostat.

Nondum, Adv. *még nem, még sem*; noch nicht. Cic.

Nongentēsĭmus, vide: Noningentesimus.

Nongenti, ae, a, plur. *kilenczszáz*; neunhundert. Cic. Occurrit etiam: noningenti, Colum.

Nongēsĭmus, a, um, vide: Nonigesimus.

Nōnĭgēsĭmus, et Nongēsĭmus, a, um, pro: Nongentēsĭmus, Prisc.

Nōningentēsĭmus, et Nongentēsĭmus, a, um, *kilenczszázadik*; der neunhundertſte. Prisc.

Noningenti, vide: Nongenti.

Nōningentĭes, Adv. *kilenczszázszor*; neunhundertmahl. Vitruv.

Digitized by Google

Nonna, ae, f. 1. *apátza*: eine Nonne. Hieron.

Non-ne, Adv. interr. *nem, nem é?* nicht? Nonne animadvertis? Cic. *nem látod é?* ſiehſt du nicht? 2) *nem de nem? v. úgyé bár?* nicht? oder nicht wahr? Cic. 3) *valyon nem*; ob nicht. Qeaero, nonne id effecerit, Cic.

Nonnēmo, v. Non nēmo, ĭnis, *némely, nemelyik*; mancher. Cic. 2) *valaki, egy valaki*; Jemand oder ein Gewiſſer. Cic.

Nonnihil, v. non nihil, Adv. *valami, valamennyire, egy kevéssé*; etwas, ein wenig, einiger Maßen. Cic.

Nonnullus, v. Non nullus, a, um. *valaki, valamelly*; einiger, einige, einiges. Cic.

Nonnunquam, v. Non nunquam, Adv. *néha, ollykor ollykor, egyszer 's másszor, hébehóba*; zuweilen. Cic.

Nonnus, i, m. 2. *szerzetes, barát*; ein Mönch. Voss.

Nonnusquam, v. Non nusquam, Adv. *néhol, itt ott, valahol, némely helyen*; in einigen Örtern. Plin.

Nōno, Adv. sc. loco; *kilentzedszer*; zum neunten. Gloss.

Nōnsēnsus, us, m. 4. *esztelenség, eszementség, oktalanság*; die Unſinnigkeit. Luer.

Nōnūncĭum, ĭi, n. 2. i. q. novem unciae. Fest.

Nōnus, a, um, *kilentzedik*; der neunte. Cic. 2) ad numerum nonum pertinens. Plin.

Nōnusdēcĭmus, a, um, *tizenkilentzedik*; der neunzehnte. Auct. Dial. de Or.

Nōnussis, is, m. 3. i. q novem asses, Varr.

Nŏra, ōrum, plur. urbs Sardiniae. Hinc: Norēnses, Cic. incolae ejusdem. 2) urbs Cappadociae, v. Phrygiae majoris. Nep.

Norba, ae, f. 1. urbs Latii. Hinc: Norbanus, a, um, e. gr. ager, Liv. *Norbai*; Norbiſch. Norbani, incolae urbis ejusdem, Idem.

Nōricum, i, n. 2. veteris Illyrici pars, Rhaetis Vindelicisque finitima. Convenit fere cum hodierna Bavaria. Cluver.

Nōricus, a, um, e. gr. ignis, Ovid. ager, Caes ad Noricum pertinens. Castella Norica, Virg. Norica rura, Claud. Hinc: Norici, incolae Nori i, Plin.

Nōrĭmbĕrga, ae, f. 1. *Nórimberga városa*; die Stadt Nürnberg. Geogr.

Norma, ae, f. 1. *szegletmérték, v. mérő, sinórmérték*; das Winkelmaß, die Richtſchnur. Vitr. 2) Trop. e. gr. loquendi, Hor. juris, Cic. *regula, szabott rend, sinórmérték*; die Regel, Vorſchrift. Vitam dirigere ad rationis normam, Cic. Demosthenes norma oratoris, et regula, Plin. Ep. *mustra, követő, v. példamustra*; die Muſter, das Modell.

Normālis, e, *szegletmérték, v. mérő szerént való, v. tsindlt*; nach dem Winkelmaße gemacht. e. gr. angulus, Quint. *rendes, v. fertály szeglet*; ein rechter Winkel. e. gr. virgula, Manil. *egyenes linea, v. ponterány*; gerade Linie oder Perpendickel.

Normālĭter, Adv. *szegletmérték, v. mérő szerént*; nach dem Winkelmaße. Hygin. 2) *egyenesen, egyenes lineában*; gerade, in gerader Linie. Ammian. 3) *régula, v. rend szerént, réguláson, rendesen*; regelmäßig. Idem.

Normātĭo, ōnis, f. 3. *mérséklés, kl, vagy megmérés*; die Abmeſſung. Fragm. de lim. ap. Goes. 2) *szegletmértékre helyheztetés, v. állitás*; das Stellen in das Winkelmaß. Idem. 3) *régula szerént való, v. réguláz elrendelés, v. szerkesztetés*; die Einrichtung nach der Regel.

Normātūra, ae, f. 1. i. q. normatio. Innocent.

Nōrmātus, a, um, *szeglet mértékre vett, v. tsinált*; nach dem Winkelmaße gemacht. e. gr. ad perpendiculum, Colum. *fertály szegletű, szegletmérővel egyenező*; winkelrecht. 2) *rendes, régulás, régula szerént való*; regelmäßig. Diomed.

Normo, āvi, ātum, āre, 1. *szegletmérő, v. mérték szerént elintézni, mérsékelni, v. mérni*; nach dem Winkelmaße richten oder meſſen. Colum. 2) *régula, v. sinórmérték szerént elrendelni, v. intézni*; nach der Regel einrichten. Hor.

Nortĭa, v. Nurtĭa, ae, f. 1. Tuscis, i. q. fortuna, quam Hetruscam deam vocat Livius.

Nōrtmānnĭa, ae, f. 1. Alias Normannia, provincia Galliae. Geogr.

Nōrvēgĭa, ae, f. 1. *Norvégia*; Norwegen. Idem.

Digitized by Google

Nös, plur. ab ego; *mi*; wir. Gen. nostri, et nostrum. Uterque nostrum, Cic. *mind ketten*; wir beyde. Patriam omnium nostrum, Idem. pro: nostram omnium patriam. Etiam: nostrorum, fem. nostrarum, pro: nostrum. Nemo nostrorum, Plaut. Nostrarum quisquam, Ter. 2) nosmet, i. e. nos, Cic. Dat. nobis, supervacue saepe occurrit (ut mihi, tibi etc.) e. gr. quid ait tandem nobis Sanmio? Ter. 3) absente nobis, Idem. pro: me; *en ott nem lévén*; in meiner Abwesenheit.

Nosceutia, ae, f. 1. (nosco) i. q. notitia. Symm.

Noscibilis, e, *esmerhető*, *megesmerhető*; erkennbar, was erkannt werden kann. Tert.

Noscitábundus, a, um, *esmérni kívánó*; begierig zu erkennen. Gell.

Noscito, āvi, ātum, āre, 1. Frequ. *esmerkedni*, *esmergetni*, *esmerni*, *rá. v. megesmerni*; kennen lernen, erkennen. Curt. 2) e. gr. aedes, Plaut. *vizsgálni*, *megvizsgálni*, *szem ügyre venni*, *megszemléltetni*, betrachten, untersuchen. 3) *észre venni*, *megsejdítni*; bemerken, wahrnehmen. Liv.

Nosco, nōvi, nōtum, ĕre, 3. *megesmerkedni valakivel*; kennen lernen. Ubi hominem novisti? Plaut. 2) *esmerni*, *tudni*; kennen, wissen. Novi rem omnem, Ter. Nostin', Idem. *tudod*, *v. értessz?* weißt du es oder verstehst du mich? 3) *megtudni*; erfahren. Id esse verum, ex me facile est cognoscere, Ter. 4) nosce te ipsum, Prov. *vizsgáld*, *v. esmérd meg magadat*; prüfe dich selbst. 5) e. gr. imaginem, Plaut. res suas, Liv. *megvizsgálni*; untersuchen. 6) *bévenni*, *elfogadni*; annehmen. Quod te excusas, ego vero caussas (*mentségeidet*; Entschuldigungen) tuas nosco, Cic. 7) e. gr. partes philosophiae, Cic. *tanúlni*; lernen.

Nosmet, vide: Nos.

Nösŏcŏmium, ii, n. 2. *ispotály*, *ispitály*, *kórház*; ein Krankenhaus, Spital. Cod. Just.

Nösŏcŏmus, i, m. 2. *betegekkelbánó*, *ápolgató*, *ápoló*; ein Krankenwärter. Cod. Just.

Noster, tra, trum, Pron. (nos) *miénk*; unser. Nostri, Caes. *miénk*; die Unsrigen. 2) *hozzánk tartozó*, *barátunk*, *rokonunk*, *ditydnkfija*; zu uns gehörig, unser Freund, Anverwandter. e. gr. noster est, Ter. *a' háznéphez*, *v. familiához tartozó*; gehört zur Familie. 3) *kedveslünk*, *kedveltünk*; unser Liebling. Furnius noster, Cic. *a' mi Furniusunk*, *az az*, *barátunk*; unser Furnius, i. e. unser Freund. Noster Mars, Virg. *nekünk kedvező*; uns günstig. Amor noster, Cic. i. e. erga nos. 4) nostra omnia lis, Plaut. *nyert perünk van*; wir haben die Sache gewonnen. 5) *földink*; unser Landsmann. Nostri et externi, Plin. 6) Nostrorum, et nostrarum, pro: nostrum; *közülünk*, *köztünk*; unter uns. Vide: Nos. 7) noster, tra, trum, pro: meus, a, um, Cic. O noster! Ter. *oh kedvesem!* o mein Lieber! Not. Nostrum, pro: nostrorum, Plaut. 8) notsrapte, pro: nostra. e. gr. nostrapte culpa facimus, Ter. 9) *nékünk*, *v. ránk nézve alkalmatos*; uns bequem. Nostra loca, Liv.

Nostrapte, vide: Noster, a, um.

Nostras, ātis, Pron. Adject. *miénk*, *hozzánk tartozó*, *felkezetünk*, *földink*; derUnsrige, unser Landsmann. Plaut. 2) nosträtia verba, Cic. *mi szólláskormánkból való szók*; Worte von unserer Mundart.

Nostrātim, Adv. i. e. nostro more, Sisenn.

Nóta, ae, f. 1. *jegy*, *jel*, *esmértető*, *v. megesmértető jel*; ein Zeichen, Kennzeichen, Merkmahl Cic. 2) *rövidítés*, *kurtítás*; eine Abbreviatur. Notis scribere, Sen. 3) *gyalázat*, *motsok*; die Unehre, ein Schandfleck. Homo omnium scelerum notis insignis, Cic. Notam inurere alicui, Idem. 4) *jegyzés valamelly könyvre*; die Anmerkung über ein Buch. Quint. 5) notae corporis, Vellej. *vondsok az emberen*; die Linimente an einem Menschen. 6) notae melioris, et primae notae homo, Prov. *kinek jó bizonyságlevele van*; von guten Zeugnissen. 7) de meliori nota aliquem commendare, Cic. *valakit igen ajánlani*; einen auf das beste empfehlen. 8) postremae notae homo, Prov. *rossz*, *v. gaz ember*; ein schlechter Mensch. 9) *boros edény jegye*; ein Merkmahl der Weingefäße. Se interiore nota Falerni beare, Hor. *igen régi Fa-*

Digitized by Google

lernumi bort inni; den älteſten falerniſchen Wein trinken. 10) *pénz bélyege, v. tzimere*; das Gepräge einer Münze. Plin. 11) notae librariorum, Cic. i. q. signa interpunctionum. 12) *homlokra sütött bélyeg, v. billeg*; ein Brandmahl, das man an die Stirn brannte. Barbarus compunctus notis Threiciis, Cic. 13) nota genitiva, Svet. *méhjel, anyaméhjel, velünk született jel*; ein Muttermahl. 14) *bizonyos mustra-formája a' vádnak*; ein gewiſſes Formular zu einer Anklage. Juris consulti notas quasdam composuerunt. Cic. 15) *betü*; ein Buchſtabe. Ovid. 16) locus in libro, v. in comoedia. Svet.

Nötábilis, e, e. gr. exitus, Cic. *meg jegyzésre méltó, szembetünő, különös*; merkwürdig, auffallend, ſich auszeichnend. Notabilior caedes, Tacit. 2) *észrevehető, szembetünő*; merklich, ſichtbar. Senec. 3) *ujjal mutatható, a' mire, v. kire ujjal mutat az ember*; auf den man mit Fingern zeigt. Apul.

Nötábiliter, Adv. e. gr. expaliescere, Plin. Ep. *nyilván, szembetünőképpen, különösen, észrevehetőképpen*; merkwürdig, auf eine merkwürdige, merkliche, ſich auszeichnende Art. Comp. notabilius, Tac.

Nötácülum, i, n. 2. *jel, jegy, megesmértető jel*; ein Merkmahl, Kennzeichen. Minuc. Fel.

Nötárius, a, um, *irást, v. sebeslrást illető*; das Schreiben oder Geſchwindſchreiben betreffend. Notaria (sc. ars), Fulg. *irás, v. sebes, és rövidítésekkel való irás mesterſége*; die Schreibkunſt oder die Kunſt ſchnell und mit Abbreviaturen zu ſchreiben. 2) Subst. *sebes író a' ki rövidítésekkel ir*; ein geſchwinder Schreiber, der mit Abbreviaturen ſchreibt. Quint. 3) generaliter; *iró, jegyző*; ein Schreiber, Notarius. Cod, Theod.

Nötátio, önis, f. 3. *megjelelés*, die Bezeichnung. Cic. 2) *meg, v. fel jegyzés*; die Bemerkung. Notatione dignum, Cic. *nevezetes, megjegyzésre méltó*; merkwürdig. 3) notationes censorum, Idem. *gyaldzás, meggyaldzás*; die Beſchimpfung. 4) i. q Etymologia, Cic. 5) *megkülömböztetés*; die Unterſcheidung. Idem. 6) e. gr. morum, Cic. i. q. descriptio characterum.

Nötátus, a, um, *megjelelt*; gezeichnet. 2) *fel, v. megjegyzett*: angemerkt. 3) *le, v. megirt*; beſchrieben. 4) *megkülömböztetett, magát megróvatott, kimutatott*; ausgezeichnet. Notatissimus omnium sceterum libidinumque maculis, Cic. 5) a multis notatus, JCt. *sokaktól gyaláztatott*; von vielen geſcholten. 6) e. gr. infamia, Idem, *bestelenné tétetett*; ehrenlos gemacht.

Nötésco, tui, ĕre, 3. *esmeretessé kezdeni lenni, hiresedni kezdeni*; bekannt werden. Tacit. Malis facinoribus notescere, Val.

Nöthia, örum, n. plur. *házasságon kivül lett gyermekeknek attyoktól adott vagyon, jószág, v. örökség*; Vermögen, das unehelichen Kindern vom Vater gegeben wird. JCt.

Nöthus, a, um, *házasságon kivül lett*; unehelich. 2) costae nothae, Anat. *a' rövid óldalhordák*; die kurzen Rippen. 3) nothi pulli, Colum. *két nemü maddr, v. más állat fijak*; Baſtarde unter den Vögeln und anderu Thieren von zweyerley Art. 4) e. gr. mulier, Catull. *ágyas asszony*; ein Kebsweib. 5) *idegen, mástól költsönözött, hamis*; fremd, falſch. Idem.

Nötia, ae, f. 1. gemma certa, etiam Ombria nominata, Plin.

Nötiális, e, (notus) *déli, délfelévaló*; ſüdlich. Avien.

Nötificátio, önis, f. 3. *hirdetés, köszönségessététel*; die Kundmachung. JCt.

Nötifico, āre, 1. *tudtára adni, kijelenteni*; bekannt machen. Ovid.

Nötio, önis, f. 3. (nosco) *megesmerkedés*; das Kennenlernen. Quid tibi notio est amicam meam, pro: amicae, Plaut. *miért esmerkedsz meg vele? mi gondod rá?* warum machſt du dich bekannt mit ihr? was haſt du dich um ſie zu bekümmern? 2) *tudás, megtudás, értéséreesés*; das Wiſſen, die Wiſſenſchaft. Habere notionem alicujus rei, Cic. 3) e. gr. de re, animi, deorum, Cic. i. q. conceptus; *megfogás*; der Begriff. 4) *rörvényes megesmerés*; die gerichtliche Erkenntniß. Notio de eo ad senatum pertinet, Liv. 5) *megvizsgélás*; eine Unterſuchung. Cic. 6)

Digitized by Google

megiegyzés, jegyzés; die Anmerkung. 2) e. gr. censoria, Cic. *gyalázás, motskolás*; der Tadel, die Beschimpfung.

Nōtĭtĭa, ae, f. 1. *megértés, megtudás, megesmérés*: die Wissenschaft, Erkenntniß. 2) *esmeretség*; die Bekanntschaft. Quint. Vitr. 3) *lajstrom, mutatótábla*; ein Verzeichniß. Cod. Just. 4) i. q. conceptus; *megfogás*; ein Begriff. 5) *házasi szeretet*; die eheliche Liebe. Notitiam feminae habere, Caes. pro: concumbere. 6) *hír, nagy hír, v. hírnév*; ein Ruhm, großer Ruhm Nahme. Dial. de orat.

Nōtĭtĭes, ei, f. 5. i. q. notitia, Vitruv.

Nōtĭus, a, um, i. q. Notialis, Manil.

Nōto, āvi, ātum, āre, 1. (no a) e. gr. greges, Calp. *megjelelni, megjegyezni, jel, v. jegy által esmerhetővé tenni*; zeichnen, durch Zeichen kenntlich machen. 2) e. dicta alicujus mente, Ovid. *emlékezetben tartani*; merken. e. gr. res novis nominibus, Cic. *a' dolgoknak új neveket adni*; den Dingen neue Nahmen geben. 4) historiae hoc notant, Plin. *a' történetirások adják ezt tudtunkra*; die Historien melden dieses. 5) e. gr. aliquid ab aliquo, Liv. *megkülömböztetni*; unterscheiden. 6) e. gr. furti aliquem, Cic. *büntetni*; strafen. 7) notari ignominia, Cic. *meggyalázlatni, gyalázattal illettetni*, beschimpfet werden. 8) e. gr. libidinis crimine aliquem, Cic. *paráznasággal vádolni*; einen der Unzucht beschuldigen. 9) e. gr. sidera, Cic. *vizsgálni*; beobachten. 10) *rövidítésekkel, v. rejtett módon írni*; mit Abbreviaturen oder auf eine verborgene Art schreiben. Suet. 11) e. gr. diem, Cic. *bizonyos napra innepet hatdrozni, v. tenni*; auf einen gewissen Tag ein Fest ansetzen. 12) e. gr. orationem, Idem. *ékesíteni, díszesíteni, tzifrázni*; schmücken.

Nōtor, ōris, m. 3. *tudó, esmerő, a' ki valakit esmér, v. valamit tud*; der Kenner, der eine Person oder Sache kennt. Sen. 2) *hirűladó, hiradó*; ein Bekanntmacher. Gloss. 3) *bizonyság levelet adó*; der einem ein Zeugniß gibt. Sen.

Nōtōrius, a, um, e. gr. crimen, JCt. *világos, nyilvánságos, nyilván való, világ szerte tudva lévő*; bekannt, offenbar, weltkundig. 2) *jelentő, hirűladó*; anzeigend, kund thuend. Notoria, sc. epistola; *jelentőlrás, jelentés, tudósitás*; ein Anzeigungsschreiben, Bericht, eine Nachricht. Treb. Poll. Apul. Notorium, Paud. i. q. denuntiatio.

Nōtos, i, vide: Notus.

Nōtŏzĕphyrus, i, m. 2, *délnapnyugot-kőziszél*; der Südwestwind.

Notŭla, ae, f. 1. Dim. a nota, Mart. Cap.

Nōtus, a, um, *esmeretes*; bekannt. Cic. 2) *tudó, a' ki tud valamit*; wissend, Wissenschaft habend. Comp. notior, Sup. notissimus, Caes.

Nōtus, v. —os, i, m. 2. *déliszél*; der Südwind. Ovid Poëtae sumunt pro quovis vento. Tendunt vela noti, Virg.

Nŏvăcŭla, ae, f. 1. *beretva, borotva*; ein Scheermesser. Cic. Liv. 2) *minden féle gyilkoló eszköz, p. o tőr, kard*; ein jedes Werkzeug zum Tödten, z. B. ein Dolch, Degen. Mart. 3) in acie novaculae sita res mea est, Prov. *igen veszedelmesen van a' dolgom, igen rosszúl van a' fejem allja*; meine Sache steht sehr gefährlich. 4) genus piscis, Plin.

Nŏvālis, is, f. et Novale, is, n. 3. (novus) *ugar, ugarföld*; ein Brachacker. Plin 2) *új szántó föld*; ein neues Ackerfeld Idem. *minden munkában v. műben lévő szántóföld*; jeder Acker der bebauet wird. Virg.

Nŏvāmen, ĭnis, n 3. *újitás*; die Neuerung. Tert. Ulp.

Nŏvātio, ōnis, f. 3. *megújlás, újdtevés, megváltoztatás*; die Erneuerung, Veränderung. Tert.

Nŏvātor, ōris, m. 3. *újitó, megújitó*; ein Neuerer, Erneurer. Gell.

Nŏvātrix, ĭcis, f. 3. *megújitó megváltoztato (asszony, v. leány)*; eine Erneuerinn, Veränderinn. Ovid.

Nŏvātus, a, um, *megújitott*; erneuert. Ovid.

Nŏvātus, us, m. 4. i. q. novatio, Auson.

Nŏve, Adv. *újan, új, v. eddig szokatlan módon, v. formán*; neu, auf eine neue, bisher ungewöhnliche Art. Plaut. Senec. 2) *hallatlanúl, szokatlanúl*; unerhört, ungewöhnlich. Auct. ad Her. 3) novissime; *a' minap, minap, kevéssel ez előtt, mostanában*; letzthin, vor Kurzem. Sa-

Digitized by Google

lust. Plin. Ep. b) *végre, végtére, végezetre, utóljára*; endlich. Plin. Ep. Cels.

Nŏvēllae, ārum, plur. i. q. constitutiones novae, pars juris Romani. JCt.

Nŏvellaster, tra, trum, e. gr. vinum, Marc. Emp. *új, fris*; neu, jung.

Nŏvellētum, i, n. 2. *fiatal fákkal, v. szőllőtőkkel beültetett hely*; ein mit jungen Bäumen oder Weinstöcken besetzter Ort. Pand.

Nŏvellĭtas ātis, f. 3. *újság, újdolog*; die Neuheit Tert.

Nŏvello, āre, 1. *újszőlőtőket rakni, új szőlőhegyeket, v. szőlőt ültetni*; neue Weinstöcke setzen, neue Weinberge anlegen. Suet. 2) *megújítni*; erneuern. Paullin.

Nŏvellus, a, um, (Dim a novus) e. gr. arbor, Cic. oppidum, Liv. vitis, Virg. gallina, Colum. *új, fris, fiatal, gyenge, újatska, frisetske, fiatalka, gyengétske*; neu, jung, gar neu, oder jung.

Nŏvem, Indecl. *kilencz*; neun. Cic. Decem novem, Caes. *tizenkilencz*; neunzehn.

Nŏvember, bris, m. 3. *November hónap, Szent András hava*; der Monath November. Mart. Calendis Novembribus, Colum. *November első napján*; am ersten Tage des Novembers.

Nŏvēnārius, a, um, *kilenczedik*; der Neunte. 2) e. gr. numerus, Varr. *kilencz számból, v. kilenczből álló*; aus neun bestehend. 3) *kilenczedik, számhoz való, v. tartozó*; zur neunten Zahl gehörig. Idem.

Nŏvendĕcim, v. Nŏvemdĕcim, Indecl. *tizenkilencz*; neunzehn. Liv.

Nŏvendĭālis, v. Nŏvemdĭālis, e, (novem et dies) *kilencz napos, az az; kilencz napig tartó*; neuntägig, i. e. neun Tage dauernd. Sacrum, v. sacrificium novendiale, Liv. v. feriae novendiales, Cic. i. e. quae, diebus novem celebrabantur. 2) *kilenczedik napi, az az; kilenczedik napon eső, v. történő*; neuntägig, i. e. den neunten Tag geschehend. Novendiale, v. novendial, sc. sacrum, August. Liv. i. e. quod defunctis fiebat nono post sepulturam die. 3) e. gr. coena, Tac. *tor, temetési vendégség*; das Leichenessen. 4) pulveres novendiales, Hor. *hólttest hamva*; die Leichenasche.

Nŏvennis, e, *kilencz esztendős*; neunjährig. Lact.

Nŏvensīles Dii, (novus) i. e. qui serius in numerum deorum recepti sunt. Liv. Appellati videntur etiam a numero novenario, Arnob.

Nŏvēnus, a, um, Noveni, ae, a, *kilencz kilencz, kilenczen kilenczen*; je neun, je neun und neun. Ter novenae virgines, Liv.

Nŏverca, ae, f. 1. *mostoha anya*; die Stiefmutter. Cic. Apud novercam queri, Plaut. *hijában, kaszontalanúl, haszontalan*; vergeblich. 2) Trop. *mostohaanya, mostoha*; Stiefmutter. Quorum Italia est noverca, Vellej. 3) noverca umbra, Plin. *árnyalmas árnyék*; ein schädlicher Schatten.

Novercālis, e, *mostohaanyai, mostoha*; stiefmütterlich. Tacit.

Nŏvercor, āri, Dep. 1. e. gr. alicui, Sidon. *mostohaanya módon, v. módra, v. keményen bánni, v. viselni magát*; stiefmütterlich sich betragen, hart begegnen.

Nŏvi, *esmerem, tudom*; ich kenne, weiß. Vide: Nosco.

Nŏvĭānus, a, um, Novium poëtam concernens. Tert.

Nŏvĭcĭus, a, um, i. q. Novitius.

Nŏvĭes, Adv. *kilenczszer*; neunmahl. Varr.

Nŏvĭlūnĭum, ĭi, n. 2. *újhold, holdujúlás*; der Neumond. Gloss.

Nŏvĭmenstris, e, *kilencz hónapos, v. hónapi*; neunmonathlich. Idem.

Nŏvissĭme, Adv. vide: Nove.

Nŏvissĭmus, a, um, vide: Novus.

Nŏvĭtas, ātis, f. 3. e. gr. rei, Cic. *újság, valaminek újsága*; die Neuheit, das Neue einer Sache. e. gr. anni, Ovid. *új esztendő, esztendő eleje, v. kezdete*; das neue Jahr, der Anfang des Jahrs. Novitates, Cic. sc. amicitiae, *új barátságok*; neue Freundschaften. 2) *új származás, v. eredet*; ein neues Herkommen. Cic. 3) *új nemesség*; der neue Adel. Vellei Pat. 4) *szokatlanság, szokatlan dolog*; die Ungewöhnlichkeit, das Ungewöhnliche. Ovid. e. gr. pugnae, Caes. *új módja, v. neme a' vadalnak*; neue, ungewöhnliche Art von Gefecht.

Nŏvĭter, Adv. i. q. nove, Fulg.

Nŏvĭtĭŏlus, v. Noviciolus, a, um, Dim. *újatska*; etwas neu. Tert. 2) Subst.

Digitized by Google

új emberke, v. járatlanka valamiben, fiatal újonta; ein junger Neuling. Idem.

Novitius, a, um, e. gr. vinum, Plin. quaestus, Plaut. *új*; neu. 2) Subst. *a' ki tsak jött valami új állapotba, járatlan, újember, újonta*; der erſt in einen neuen Stand gekommen iſt, ein Neuling. Ter. De grege novitiorum (servorum) Cic. Scribitur etiam Novicius, Ter.

Novo, āvi, ātum, āre, 1. *újítni, megújítni, előbbeni állapotjába helyheztetni*; neu machen, erneuern, in ſeinen vorigen Stand ſetzen. Virg. 2) e. gr. aliquid in legibus, Cic. nomen, Ovid. *változtatni, megváltoztatni*; ändern, verändern. 3) e. gr. agrum, Cic. *több izben szántani*; mehrmahls pflügen. 4) *szokásba hozni, feltalálni*; aufbringen, erfinden. e. gr. verba, Cic. *új szókkal élni, új szókat tsinálni*; neue Worte machen. 5) *zenebondát indítni*; Unruhen anfangen. Novandis, quam gerendis rebus aptiorem esse, Curt. 6) e. gr. membra, Ovid. *élesztení, elevenítni*; erquicken.

Novocōmensis, e, in, v. ex urbe Novocomo. Hinc. Novocomenses, Cic. incolae urbis Novocomi.

Novocōmum, i, n. 2. urbs Italiae Como, v. Comachio. Svet. Hinc: Novocomens.s, e, illuc pertinens.

Novus, a, um, *új*; neu. Aliquid novi, Ter. *valami újság, v. új dolog*; etwas neues. 2) *tapasztalatlan*; unerfahren. Ille huic rei novus est, Liv. 3) novi milites, Curt. *újkatonák (rekrutták)*; Recruten. 4) res novae, Cic. *újítások, nagy és veszedelmes változtatás a' köztársaságban*; Neuerungen, eine große und ſchädliche Veränderung in einem Staate. 5) novi homines, Idem. *a' kik tsak most emelkedtek fel valami rangra*: Neuemporgekommene. 6) *különös, szokatlan*; ſeltſam, ungewöhnlich. Novum quoddam et inusitatum genus dicendi, Cic. Comp. novior, Varr. Sup. novissimus, a, um, a) e. gr. histrio, Cic. *legutólsó*; der letzte. e. gr. cauda, Ovid. i. e. pars ultima caudae. e. gr. agmen, Caes. *végső, v. hátulsó tsapat*; Hintertruppen. b) e. gr. casus, Tac. *legnagyobb, legroszszabb*; das größte, ärgſte. e. gr. exempla, Idem. *büntetések*; Strafen.

Nox, noctis, f. 3. *éj, éjjel éjtszaka*; die Nacht. De nocte, Cic. *éjjel, éjtszaka*; in der Nacht. Multa nocte, Idem. *késő éjjel*; ſpät in der Nacht. Ad multam noctem, Caes. *szinte virradtáig*; bis gegen Morgen. De nocte media, Idem. *éjfélben, v. éjfélkor*; zu Mitternacht. 2) *homályosság, setétség*; die Dunkelheit, Finſterniß. Sen. Trop. mei versus aliquantum noctis habebunt, Ovid. *homályosok*; dunkel. 3) e. gr. animi, Idem. *tudatlanság, ostobaság*; die Unwiſſenheit, der Unverſtand. 4) *alvás, álom*; der Schlaf. Accipere noctem oculis, Virg. *aludni kezdeni, szunyókálni*; anfangen zu ſchlafen. 5) *éjjeli el- v. vele hálás*; der nächtliche Beyſchlaf. Militem ejus noctem orantem, Ter. 6) *haldl*; der Tod. Dormienda est nox una perpetua, Catull. 7) *ellenkezőség*; die Widerwärtigkeit. e. gr. reipublicae, Cic. *zűrzavaros, és szomorú állapot*; ein verwirrter und trauriger Zuſtand. 8) objicere noctem peccatis, Hor. *hibájit eltakarni, elrejteni, v. elpalástolni*; ſeine Fehler verbergen. 9) *vakság*; die Blindheit. Perpetua sub nocte trahere senectam, Ovid. 10) *al, v. alsó világ*; die Unterwelt. Ire per umbram, noctemque profundam, Virg.

Noxa, ae, f. 1. (noceo) *vétek, vétség, hiba, gonosztétel, gonosztett*; die Schuld, das Verbrechen. Sine ulla mea noxa, Plaut. *minden hibám, v. vétségem nélkül, ártatlanúl*; ohne meine Schuld. 2) *büntetés*; die Strafe. Eximere noxae, Liv. *büntetését elengedni*; die Strafe nachlaſſen. 3) quadrupedem noxae dare, Ulp. *által adni a' marhát, v. barmot annak, a' kinek kárt tett*; das Thier demjenigen übergeben, dem es Schaden gethan hat. 4) *kár, ártalom, sérelem*; der Schaden, die Verletzung. Noxam nocere, Liv. *kárt tenni, v. okozni*; Schaden thun. 5) *lopás, tolvajság, ragadozás*; der Diebſtahl, der Raub. JCt.

Noxālis, e, *ártalmas, káros*; ſchädlich. Prud. 2) *kárt illető*; den Schaden betreffend. e. gr. actio, Pand. *kár iránt, v. kárért való kereset*; eine Klage wegen des Schadens.

Digitized by Google

Noxia, ae, f. 1. *kár*; der Schaden. Plin. Sarcire noxiam, JCt. *visszapótolni, helyre hozni*; erſetzen. 2) *gonosztett, vétek, hiba*; das Verbrechen, die Schuld. Cic. 3) *büntetés*: die Strafe. Plaut.

Noxiális, e, i. q. Noxalis, Prud.

Noxiósus, a, um, *drtalmas, káros*; ſchädlich. Senec. 2) *hibás, vétkes, bűnös*: ſträflich, voller Schuld, ſündhaft. Idem.

Noxitúdo, inis, f. 3. *hiba, vétek, vétség, gonosztett*; die Schuld, Verſchuldung, das Verbrechen. Acc.

Noxius, a, um, *drtalmas, káros*; ſchädlich. Virg. 2) *vétkes, hibás, bűnös*; ſchuldig. Liv. e. gr. scelere, Tac. *gonosztettben lélekző*; eines Verbrechens ſchuldig. Comp. -ior, Sen. Sup. -issimus, Idem.

Nübécula, ae, f. 1. Dim. *felhőtske, fellegetske*; ein Wölkchen. Plin. 2) Trop. e. gr. frontis, Cic. *komoly, v. komor tekintet, v. ábrázat*; ein traurhaftes oder finſteres Geſicht. 3) *homály, v. hab a' drága kövön*; das dunkle, finſtere auf dem Edelſteine. Plin. 4) *vizellet őszve állott része, felhője*; Wolken im Urine. Med.

Nübes, is, f. 3. *felleg, felhő*; eine Wolke. Cic. 2) Trop. e. gr. reipublicae, Cic. *szomorú állapot, szomorúság*; trauriger Umſtand, die Traurigkeit. 3) *komor tekintet*; finſtere Miene. Nubes demere supercilio, Hor. 4) *sokság, valaminek sokvólta, v. sokasága*; die Menge. Nubes peditum. Liv. *nagy tsoport gyalogság*; ein großer Haufen Fußvolk. 5) *paláſt, az az: rossz dolognak eltakarója, elpalástolás*; eine Decke, Bemäntelung. Objicere nubem fraudibus, Hor. *tsalárdságot takarni, takargatni, v. simítni*; ſeinen Betrug beſchönigen. 6) *szerentsétlenség, szerentsétlen esetek*; Unglücksfälle. Tristi nube caret vita, Ovid. 7) nubes caeca reipublicae, Cic. *zürzavaros állapotja a' köztársaságnak*; ein verwirrter Zuſtand der Republik.

Nübifer, a, um, *felhő, v. felleg vivő, v. hordó*; Wolken tragend. Ovid. 2) *felleg hozó, v. hajtó*; Wolken bringend. Idem.

Nübifügus, a, um, *felleg oszlató, v. ászó*; Wolken vertreibend. Colum.

Nübígĕna, ae, c. 1. *fellegből született, fellegfi*; von Wolken gezeugt, ein Wolkenkind. Virg. 2) cognomen centaurorum de nube oriundorum. Ovid. 2) Pbryxus nubigena, Colum. i. e. filius Nepheles. 3) clypei nubigenae, Stat. i. e. ancilia. 4) i. q. amnis, Idem.

Nübilar, is, 3. et Nubilarium, ii, n. 2. *eszterha, filegória, szin, félszer, tsűr, gabona tartásra*; eine Wetterhütte, ein Schoppen zur Verwahrung des Getreides. Colum.

Nübilis, e, (nubo) e. gr. filia, Cic. *férjhez mehető, v. adható, eladó*; heirathsfähig, mannbar.

Nübilo, āre, 1. (nubes) *homályos, borongós, v. felleges lenni, fellegzeni*; trübe, oder wolkig ſeyn. Nubilat aër, Varr. *felleges v. esőre van az idő*; das Wetter droht Regen. 2) Trop. *homályos, v. habos lenni*; wolkig, oder trübe ſeyn. Nubilans fulgor carbunculi, Plin. 3) transit. e. gr. lucem, Paul. Nol. *meghomályositni*; trübe machen.

Nübilor, āri, Dep. 1. *fellegzeni, homályosodni*; wolkig, trübe werden. Varr.

Nübilum, i, n. 2. *homályos, borongós idő*; trübes Wetter. Plin. Ep. 2) *fellegzet, felhők*; das Gewölk. Idem.

Nübilósus, a, um, *felhős, felleges, homályos*; wolkig, trübe. Apul.

Nübílus, a, um, e. gr. coelum, dies, Plin. *felleges, borongós, homályos*; wolkig, trübe. 2) e. gr. auster, Ovid. aquilo, Plin. *felhő hozó, v. hajtó*; Wolken bringend. 3) e. gr. color, Plin. *setét, setétes*; dunkel. 4) Trop. *szerentsétlen*; unglücklich. Tempora nubila, Ovid. 5) Trop. *borongós, szomorú, homályos*; trübe, umnebelt. e. gr. mens, Plaut. *zürzavarban lévő, zavaros*; verlegen. Mars nubilus ira, Stat. *felhevült, naki tüzesedett*; erhitzt.

Nübis, pro: Nubes, Plaut.

Nübívăgus, a, um, *fellegek közt bolygó, v. kóválygó*; in den Wolken herum ſchweifend. Sil.

Nübo, psi, ptum, ĕre, 3. *befodni, befedezni, bétakarni*; bedecken, verhüllen. Tellus cupiet se nubere plantis, Colum. 2) e. gr. alicui, Ter. *férjhez menni*; einen Mann nehmen, verheirathet werden, heirathen. Nu-

Digitized by Google

pta est cum illo, Cic. *hozzá ment férjhez*; sie iſt an ihm verheirathet worden. 3) *megházasodni, feleségét venni*; heirathen, eine Frau nehmen. Frater meus nupsit dotatae vetulae, Pomp. 4) jocose: *férjfival hálni*; bey einer Mannsperſon ſchlafen. Haec quotidie viro nubit, Plaut.

Nubs, pro: nubes, Auson.

Nūcālis, e, (nux) *dióhoz hasonló, dió forma, ollyan mint a' dió*; Nüſſen ähnlich. Coel. Aur.

Nūcāmentum, i, n. 2. *barka a' fákon, p. o. diófákon, mogyorófákon*; das Kätzchen an Bäumen, z. B. an Nußbäumen, Haſelbüſchen. Plin. 2) *fenyótoboz*; der Tannzapfen. Idem.

Nūcēria, ae, f. 1. urbs Umbriae, Plin. 2) Campaniae, Liv. Hinc: Nucerini, Idem. incolae harum urbium.

Nūcētum, i, n. 2. *diófás hely, diófa erdő*; ein Nußwald Stat.

Nūcĕus, a, um, *diófából való, diófa*; von Nußbäumen. Cato.

Nūcifrangībŭlum, i, n. 2. *diótörő*; ein Nußknacker. Gloss. 2) *fog*; ein Zahn. Plaut.

Nūcīpersĭcum, i, n. 2. *diófába óltott baratzk, v. dióbaratzk*; eine auf einem Nußbaum gepfropfte Pfirſche, oder Nußpfirſche. Mart.

Nūcīprūnum, i, n. 2. *diófába óltott szilva*; eine auf einen Nußbaum gepfropfte Pflaume. Plin.

Nūclĕātus, a, um, *magvától megtisztított, magva kiszedett, hüvelyéből kifejtett*; entkernt, enthülſet. Nucleata uva, Scrib. Larg.

Nūclĕo, āre, 1. (nucleus) *magvától megtisztítni, magvát kiszedni, hüvelyéből kifejteni, v. kifosztani*; entkernen, enthülſen. Idem.

Nūclĕus, i, m. 2. *dióbél, 's más hasonló gyümölts béle, magva, v. széke*; der Kern der Nuß und anderer ähnlichen Früchte. Plin. 2) e. gr. allii, Idem. *foghagyma foka, v. tzikkye*; Knoblauchszehe. 3) Trop. *java, szine, lelke, veleje, v summája valaminek*; der Kern von etwas. Gloss. 4) *a' legkeményebbje valaminek*; das härteſte in einer Sache. e. gr. ferri, Plin *atzél*; der Stahl.

Nūctārĭae, ārum, f. plur. *kis nemű hajó*; eine Art von kleinen Schiffen. Gell.

Nūcŭla, ae, f. 1. Dim. *diótska*; ein Nüßchen. Plin.

Nūdātĭo, ōnis, f. 3. *megmezítelenítés, megfosztás*: die Entblößung. Plin.

Nūdātus, a, um, *megmezítelenített, megfosztott*; entblößt. Liv. 2) *kinyilatkoztatott, kitanúlt*; entdeckt. Caes.

Nūde, Adv. *mezítelenen, mesztelenül, tsupaszon*; nackt. 2) e. gr. tradere, Lact. *egyenesen, igazán, magyarán, magyarosan*; ſchlechtweg, ſchlechthin.

Nūdipēdālia, ium, n. plur. sacra nudis pedibus celebrata. Tert.

Nūdipes, ĕdis, m. 3. *mezítlábos*; barfüßig. Tert. 2) Trop. *soványság, v. szigorúság a' beszédben, v. irásban*; die Dürftigkeit im Reden und Schreiben. Quint.

Nūdius, pro: nunc dius, i. e. dies (est), *most a' napja*: es iſt nun der Tag. e. gr. nudius tertius, *most harmad napja, ez előtt harmad nappal, tegnapelőtt*; es iſt nun der dritte Tag, vor drey Tagen, vorgeſtern. Cic. Nudius quartus, Plaut. *ez előtt negyed nappal*; vor vier Tagen. Nudius quintus, Idem. *ez előtt ötöd nappal*; vor fünf Tagen. Nudius tertius decimus, Cic. *ez előtt tizenhárom nappal*; vor dreyzehn Tagen.

Nūdo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquem, Cic. corpus, Liv. *megmezítelenítni, mesztelenre, v. tsupaszra levetkeztetni*; entblößen, nacket ausziehen. 2) e. gr. gladium, Liv. *kardot húzni, v. rántani, kivonni a' kardot*; den Degen entblößen. 3) e. gr. animum, (alicujus) Idem. *kinyilatkoztatni, kikémlelni, kitanúlni*; entdecken, erforſchen. 4) e. gr. praesidia, Cic. *megfosztani*; berauben. 5) e. gr. messes, Ovid. *az életet, v. gabonát tokjából kifejteni, kitsépelni*; das Getreide der Hülſen berauben, ausdreſchen. 6) e. gr. agros, Liv. *a' gabonát learatni, v. kaszálni, elhordani*; das Getreide wegnehmen. 7) e. gr. caput, Petr. *lenyírni, v. elvágni a' haját*; einem die Haare abſcheeren. 8) e. gr. omnia, Cic. *mindent kirabolni, feldúlni, v. potsékkd tenni*; alles ausplündern.

Nūdŭlus, a, um, Dim. *mezítelenke, mesztelenke*; etwas entblößt oder nackend. Spart.

Nūdus, a, um, *mezítelen, mesztelen, tsupasz*; nackend, nackt, bloß. Cic. 2) *szegény*; arm. Quid nudo eripias?

Digitized by Google

Prov. 3) e. gr. senectus, Ovid. *gyenge, erőtlen:* schwach. 4) *világos, érthető*; deutlich, klar. Nuda verba, Plin. 5) e. gr. ab amicis, Cic. *elhagyatott*; verlassen. 6) *puszta, kopár*; wüſte, leer. Sterile ac nudum solum, Curt. 7) *egyenes, igaz, nyiltszivű, magyaros, szinlés, v. piperés nélkül való*; bloß, ohne Schmuck. JCt. 8) *együgyű, 's tziferség nélkül való írásmódú*; von einer einfachen und ungeſchmückten Schreibart. Caesaris commentarii nudi sunt recti et venusti, Cic. 9) *egyedül, hadisereg nélkül*; allein, ohne Armee. Si nudus huc se Antonius conferet, Cic. Comp. -ior, Idem.

Nūgācitas, ātis, f. 3. (nugax) *haszontalan, v. hijábavaló fetsegőség*; die Waſchhaftigkeit. August.

Nūgae, ārum, f. 1. plur. *tréfa, bolondság, hijábavalóság, alávalóság, haszontalan, v. alávaló fetsegés*; Poſſen, Nichtswürdigkeit, unnützes Geſchwätz. Bullatae nugae, Pers. *pompás szók, mellyekben semmi erő sints*; prächtige Worte, hinter denen nichts iſt. 2) *haszontalan gaz nép, ember, v. tseléd*; unnützes Geſindel. Amicos habet meras nugas, Idem. 3) nugas agere, Plaut. *bolondoskodni, bolond módra viselni magát*; wie ein Narr verfahren.

Nūgālis, e, *haszontalan, alávaló, semmirekelló, gaz, roszsz*; poſſenmäßig, nichtswürdig, ſchlecht. Gell.

Nūgāmentum, i, n. 2. i. q. Nugae, Apul.

Nūgārius, a, um, *tsekélységekhez való*; zu Kleinigkeiten gehörig. e. gr. nugamentum, Varr. i. e. ad mundum muliebrem pertinens.

Nūgātor, ōris, m. 3. *fetsegő, tsélttsap, hijábavalóskodó*; ein Schwätzer, läppiſcher Menſch. Cic.

Nūgātōrie, Adv. *bolondoskodva, hijábavaló módon, haszontalanúl, tsélttsap módon*; poſſenmäßig, ſchlecht, nichtswürdig. Auct. ad Her.

Nūgātōrius, a, um, *hijábavaló, haszontalan, gaz, alávaló*; poſſenmäßig, ſchlecht, nichtswürdig, läppiſch. Cic.

Nūgātrix, īcis, f. 3. *haszontalan, v. hijábavaló fetsegő, tsélttsap, hijábavalóskodó (asszony, v. leány)*; ein unnütze Plauderinn. Prud.

Nūgax, ācis, o. *bolondoskodó, haszontalankodó, hijábavaloskodó, tsélttsap*; Poſſen oder unnütze läppiſche Dinge treibend. Coel. in Cic. Ep.

Nūgĭgĕrŭlus, a, um, *bolondoskodó, szóhajtó, hijábavalóságokkal, v. haszontalanságokkal, mese beszéddel házról házra tsalfálkodó*; ein Mährchenträger, mit Narrenpoſſen herumgehend Plaut.

Nūgĭpŏlўlŏquĭdes, *haszontalan fetsegő*; ein unnützer Schwätzer. Plaut.

Nūgĭvēndŭlus, i, m 2. *gyermekeknek való aprószágot árúló, gyermekjátékáros*; der Sachen für Kinder verkauft, Kleinigkeitenkrämer Plaut. 2) *a' ki asszszonyoknak árúl valamit*; der für Weiber etwas verkauft. Non.

Nūgīvēndus, i, m. 2. idem.

Nūgo, ōnis, m. 3. i. q. nugator. Apul.

Nūgor, ātus sum, āri, Dep. 1. *fetsegni, lotsogni, szóthajtani, hijábavalóskodni*; ſchwatzen, närriſches Zeug treiben oder reden. Cic. 2) e. gr. cum aliquo, Hor. *tréfálni, tréfálódzni, enyelegni, hazudozni*; ſchökern, lügen. Plaut.

Nūgŭlae, ārum, f. 1. plur. Dim. a nugae, Mart. Cap.

Nullātĕnus, v. Nulla tenus, Adv. *semmimódon nem, semmiképpen nem*; keines Wegs. Cod. Just.

Nullĭbi, Adv. *sehol sem, sohol sem*; nirgendwo. Vitr.

Nullĭfĭcāmen, ĭnis, n. 3. *kevésrebetsülés, felsemvevés*; die Geringſchätzung. Tert.

Nullĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. idem. Tert.

Nullĭfĭco, āre, 1. *kevésre betsülni, fel sem venni*; gering ſchätzen. Idem. 2) *semmivé tenni*; nichtig machen. Gloss.

Nullus, a, um, (non nullus) Gen. nullius, Dat. nulli, *senki, senki sem, egy sem*; kein, keiner, keines von allen. Nullo pacto, v. modo; *semmiképpen nem, semmi módon nem, tellyességgel nem*; auf keine Weiſe. 2) nullus dum, nulla dum, Liv. *még senki sem*; noch keiner, keine. 2) nulli rei esse, Gell. *semmit sem érni*; zu nichts taugen. 3) pro: neuter, e. gr. nullius partis esse, Asin. Poll. in Cic. Ep. 4) nulli duo, Plin. *kettő sem, ketten sem, az az, még tsak kettő sem, v. ketten sem*; keine zwey, i. e. auch nicht zwey. 5)

Digitized by Google

nullus unus, *egyetlen, egy sem*; kein einziger. Nulla re una magis etc., Cic. 6) nullum, *semmi*; nichts. Nullo, pro: nulla re, Quint. Plur. nulla, i. e. nullae res, Lucan. Nullo negotio, Cic. *könnyen, minden baj nélkül*; leicht, ohne Mühe. 7) nullo, i. e. nullo loco, Liv. *sehol sem, sehol sem*; nirgends. 8) nullus, seq. non, *minden*; aller, jeder. Nulla suarum rerum non relicta, Liv. sed si praeponitur non: *némelly*; einiger, einige. 9) e. gr. argumentum, imperator, judex, Cic. *keveset érő, rosszat mivóltú, nyomorúlt, tsekély, roszsz, gaz, haszontalan, semmirevaló, semmirekellő*; nicht viel nütze, schlecht beschaffen, elend, gering, schlecht, nichtswürdig. Homo nullorum hominum, Ter. *a' kivel senki sem tarthat, v. társalkodhatik*; mit dem niemand umgehen kann. Homo nulle numero, Cic. *gaz, v. semmire kellő ember*; ein nichtswürdiger Mensch. 10) pro: non, e. gr. tametsi nullus moneas, Ter. Philotimus nullus venit, Cic. nullus dixeris, pro: ne dixeris, Ter. 11) nullus sum, et nulla sum, Ter. *végem van*; ich bin verloren. 12) i. q. mortuus, Plin. Prop. 13) tam nullus, Plin. *olly roszsz és számba sem vehető*; so schlecht und für gar nichts zu achten. 14) nulli, pro: nullius, Ter. Nullae, pro: nullius, Lucr. et pro: nulli, Plaut.

Num, Adv. interrog. *valyon, valyon — e', ha — e', e'?* ob. Num cogitat, quid dicat? Cic. *meg gondolja e?* bedenkt er? Numne, v. numnam ipsum Deum vidisti? Cic. *de hát magát láttadé az Istent?* hast du denn Gott selbst gesehen? Num furis? an prudens ludis me? Hor. *bolondoskodsz? vagy önként, szántszándékkal tsúfot belőllem?* schwärmst du? oder verspotte st du mich mit Fleiß? 2) Num quid vis? v. num quid me vis? Cic. formula, cum quis ab alio discedere vult: *kell valami? van valami kívánsagod? tegyek még valamit? van még valami mondani való'd, v. mondókád? 's a' t.* willst du etwas? soll ich etwas? oder soll ich noch etwas? hast du etwas mir noch zu sagen? ꝛc. Cum, num quid vellem, rogasset, Cic. 3) numquid, pro: num forte, Num quid dubitas? Ter. *talán, talán bizony, v. bizony talán kétlekedsz?* zweifelst du etwa? Num quid duas habetis patrias? Cic.

Nŭma, ae, m. 1. cum cognomine Pompilius, rex Romae secundus, Liv.

Numāna, ae, f. 1. urbs Italiae, Mela.

Nŭmantĭa, ae, f. 1. urbs Hispaniae, Liv. Hinc: Numantinus, a, um, e. gr. bellum, Cic. *Numantiai*; Numantisch. e. gr. foedus, Liv. *káros szövetség*; ein nachtheiliger Bund. Numantini, incolae Numantiae, Liv. Epit.

Nŭmārĭus, Nŭmātĭo, Nŭmātus etc., vide: Nummarius etc.

Numella, ae, f. 1. *nyakvas*; ein Halseisen. Numellis publicis affigere, constringere, Varr. *nyakvasba, v. pelengérre, pelengérkez, v. bitófához állitni*; an das Halseisen oder an den Pranger stellen. 2) *béko*; Fesseln, Fußeisen. Plaut 3) *barom, v. oktalan állatra való kötél, v. láncz, p. o. borjú kötél, kopóláncz*; ein Band, das Vieh zu binden. Columm.

Numellus, i, m. 2. i. q. numella, Columm.

Nūmen, ĭnis, n. 3. *fővel való intés, bókolds*; das Winken mit dem Haupte, das Nicken. Lucr. 2) *valami dolognak valamelly helyhez hajlása*; die Neigung einer Sache an einen Ort hin. Idem. 3) Trop. *intés, akarat, parantsolat*; der Wink, Wille, Befehl. Virg. 4) *isteni akarat és hatalom*; der göttliche Wille und Macht. Deus, cujus numini parent omnia, Cic. 5) (de personis potentibus) e. gr. Caesarum, Ovid. vestrum, Cic. (de populo) senatus, Cic. *hatalom*; die Macht. 6) e. gr. Palladis, Virg. *istenség*; die Göttlichkeit. 7) *istenség, isten, v. istenasszony*; eine Göttlichkeit, Gottheit, ein Gott oder Göttinn. Virg. Ovid. Numine divino, Cic. *isteni láttogatásból, v. végzésből*; durch göttliche Schickung.

Nūmĕrābilis, e, (numero) *számlálható, v. olvasható, felszámlálható*; zählbar, was gezählt werden kann. Ovid. 2) *könnyen felszámlálható, kevés, kevés számú, kis, kitsiny*; leicht zu zählen, i. e. klein. Horat.

Nūmĕrālis, e, *számokat illető*; die Zahlen betreffend. Prisc.

Nūmerārĭus, ĭi, m. 2. *számoló mester*;

Digitized by Google

ein Rechenmeiſter. August. 2) *szdmtartó, számadó, v. szánadást vivő tisst*; ein Rechnungsführer, Rechnungsbeamter. Cod. Just.

Numĕrātim, Adv. *szdm szerént*; nach der Zahl. Gloss.

Numĕrātio, ōnis, f. 3. *számlálás, megolvasás*; das Zählen. Colum. 2) *kifizetés*; die Auszahlung. Idem.

Numĕrātor, ōris, m. 3. *számláló, meg, v felszámldló, megolvasó*; der Zähler. August.

Numĕrātus, a, um, *megszámldlt, számba vett*; gezählt. Cic. 2) e. gr. pecunia, Idem. *kész pénz*; baares Geld. 3) in numerato esse, Quint. *készen lenni, kéznél lenni*: in Bereitſchaft ſeyn, an der Hand ſeyn. 4) ingenium habere in numero, Idem. *gyors, v. eleven ésszel birni*; einen hurtigen Kopf haben. 5) *mustrdlt, megmustrdlt*; gemuſtert. Sil.

Numĕri, ōrum, m. 2. plur. liber quintus Moisis.

Numĕria, ae, f. 1. dea numerationis. August.

Numĕro, āvi, ātum, āre, 1. *számlálni, megolvasni, megszámlálni*; zählen. e. gr. per digitos, Ovid. *ujjára szedni, ujjain ki, v. felszámlálni*; an den Fingern abzählen. 2) e. gr. alicui pecuniam, militibus stipendium, Cic. *kifizetni*; auszahlen. 3) *tartani valaminek*; halten für etwas. In malis id numero, Cic. *szerentsétlenségnek tartom*; ich halte es für ein Unglück. e. gr. aliquid nullo loco, Cic. *semmiben sem venni*; für nichts halten. e. gr. mortem beneficii loco, Cic. *jótéteménynek, v. jótetemény gyanant*; für eine Wohlthat. 4) numera, quam multa falsa sint, Idem. i. e. vide.

Numĕro, Adv. *szdm szerént*; der Zahl nach. Virg. 2) *hamar, hamarjában, kirtelen, könnyen*; bald, geſchwind, ſchnell, leicht. Varr. 3) *illendően, rendiben, annak rendi szerént*; gehörig. Compositi numero in turmas, Virg.

Numĕrōse, Adv. *szdmosan*; zahlreich. Colum. 2) *erdnyosan*; proportionirt. Cic. 3) *időmérték, v. tactus szerént, időmértékre, tactusra, a' muzsikdban*; nach dem Tacte, in der Muſik. 4) *vers szerént, mértékes beszédben, versben*; nach abgemeſſenen Gliedern. Cic. 5) *meg, v. összeegyezően*; harmoniſch. Comp. -ius, Gell. Sup. -issime, Quint.

Numĕrōsĭtas, ātis, f. 3. *szdmosság, soksdg, nagy szám*; große Anzahl, Menge. Tert.

Numĕrōsus, a, um, *szdmos*; zahlreich. Plin. Ab annis numerosis, Eutrop. *sok, v. szdmos esztendők dlta*; von vielen Jahren her. 2) *idő mértékes v. rendesen kimért, v. felosztott szakuszonként való, egyező, összeegyező*. nach dem Tacte, oder in regelmäßigen Abſätzen, harmoniſch. 3) *nagy, bő, széles kiterjedésű*; groß, weitläuftig. Comp. -ior, Sup. -issimus, Plin.

Numĕrus, i, m. 2. *szdm*; die Zahl, Anzahl. 2) e. gr. hominum, Cic. copiarum, Nep. *soksdg, sokasdg*; die Menge. Maximus vini numerus, Cic. *temérdek, v. sok bor*; eine große Menge Wein. 3) *szótagmérték*; das Sylbenmaß. Numeris orationem adstringere, Idem. *valamit versekbe foglalni*; etwas in Verſen abfaſſen. 4) *tekintet, tisztelet, betsület*; die Achtung, das Anſehen, die Ehre. Aliquo numero et honore esse, Caes. Homo nullo numero, Idem. Obtinere aliquem numerum, Cic. Aliquem numero aliquo putare, Idem. *tisztelni, betsülni*; achten, ſchätzen. 5) parentis numero esse, Idem *atya helyett tartatni*; für einen Vater gehalten werden. In deorum numero venerandus. Cic. 6) *valami része az egésznek*; der Theil eines Ganzen. Animalia trunca suis numeris, Ovid. Elegans omni numero poëma, Cic. Expletus omnibus suis numeris et partibus, Cic. v. numeris omnibus absolutis, Plin. Ep. *egész, minden részben tökélletes*; vollſtändig, nach allen ſeinen Theilen vollkommen. 7) *egyező, össze illő, v. egyező rendi a' szdknak valamelly beszédben*; die harmoniſche Ordnung der Worte in einer Rede. 8) *kimért, v. mértékre szabott mozdulatsaik, és kézjártatdsaik a' szinjátszóknak, és tántzosoknak*; die abgemeſſenen Bewegungen und Geſtus der Schauſpieler und Tänzer. Histrio si paullo se moveat extra numerum, exsibilatur, Cic. 9) *kötelesség, tisst, kivatal*; die Pflicht, das Amt. Numeros principis implere, Auct. cons. ad Liv. 10) numeri legionis, Cic. i.

Digitized by Google

e. cohortes. 11) *katona laistrom*; eine Soldatenliſte. Referre in numeros, Plin. 12) numeri eburni, Ovid *kotzkák, játszókotzkák*; Würfel. 13) *tsekélység, pótolék, a' mi tsak arra való, hogy a' számot bétöltse*; etwas Geringes, was nur die Zahl vollmachen hilft. Nos numerus sumus, Hor.

Nūmĭcŏla, et Numipĕta, ae, c. 1. *fösvény, zsugori*; ein Geizhals. Sarisb.

Nūmĭcĭus, ii, et Nūmĭcus, i, m. 2. fluviolus Latii, Ovid.

Nūmĭda, ae, m. 1. *Numidiai lakos*; ein Numidier. Svet.

Nŭmĭdĭa, ae, f. 1. regio, v. provincia Africae. *Numidia*; Numidien. Liv. Hinc: Numidiānus, a, um, *Numidiai*; Numidiſch. Plin. Numidĭcus, a, um, e. gr. marmor, Isidor. idem.

Nūmisma, v. Nōmisma, ătis, n. 3. *pénz, vert pénz*; die Münze, gemünztes Geld. Hor. 2) *bélyeg, v. bileg, kép, tzímer, tzélm, a' pénzen*; das Gepräge, Stempel oder Bildniß auf der Münze. Prud.

Nūmĭtor, ōris, m. 3. rex Albae, pater Iliae, avus Romuli et Remi, Liv.

Nummārĭus, v. Nūmārĭus, a, um, (nummus) e. gr. res, Cic. *pénzt illető, pénzhez való, v. tartozó*; Geld betreffend, dahin gehörig. Difficultas nummaria, v. difficultas rei nummariae, Cic. *pénzbeli szükség, pénz szűke, pénztelenség*; die Geldnoth, der Geldmangel. e. gr. poena, *pénzbeli büntetés*; eine Geldſtrafe. Paud. 2) e. gr. judex, judicium, Cic. *pénzel megvesztegetett*; mit Gelde bestochen.

Nummātĭo, v. Nūmātĭo, ōnis, f. 3. *pénzkereskedés*; der Geldhandel. Cic. 2) *pénzesség, pénzel birás*; der Geldbeſitz. Idem.

Nummātus, v. Nūmātus, a, um, *pénzes, gazdag, vagyonos*; mit Gelde verſehen, reich. Cic. Comp. -ior, Apul.

Nummorumexpalponides, is, m. 3. (nummus et expalpor) *pénzt hízelkedéssel, v. tsapodárkodással kikéré, v. kitsikaró*; Gelderſchmeichler. Plaut

Nummōsus, v. Nūmōsus, a, um, i. q. nummatus, Nigid.

Nummŭlārĭŏlus, i, m. 2. Dim. *kis pénzváltó, pénzváltótska, kinek nem nagy pénzkereskedése van*; ein kleiner Wechsler. Sen.

Nummŭlārĭus, v. Nūmŭlārĭus, ii, m. 2. *pénzváltó*; ein Geldwechsler. Suet.

Nummŭlus, v. Nūmŭlus, i, m. 2. Dim. *pénzetske*; kleine Münze. Nummulorum aliquid, Cic *valami kevés pénz*; etwas Geld.

Nummus, v Nūmus, i, m. 2. *rendes, v folyó pénz, pénz, vert pénz*; das gebräuchliche currente Geld, die Münze. Habere in nummis, in suis nummis versari. esse, Cic. *pénzének lenni*; Geld haben. Nummo, Plin. Ep. v. nummis, *pénzért*; für Geld. 2) nummus sestertius, i. q. sestertius, Cic. 3) *tsekélység, p. o. garas, krajtzár, fillér, kispénz*; eine Kleinigkeit, z. B. ein Groſchen, Kreutzer, Pfennig Cic. 4) numus omnis nota, Svet. i. e. omnis generis. 5) in Plauto: duae drachmae, secundum Gronovium.

Numnam, Numne, Adv. i. q. Num.

Nūmōsus, a, um, i. q. Nummosus.

Numquam, i. q. Nunquam.

Numquando, v. Num quando, Adv. *valyon ugyan valaha, v. valamikor*; ob auch jemahls. Cic.

Numquis, Numquid, Num quis etc., *valyon ugyan valaki, v. valami*; ob auch jemand, oder etwas. Ter.

Nūmŭlaria, ae, f. 1. *fűzény lizinka, pénzlevelűfű, losnka*; das Pfennigkraut. Plin. (Lisimachia nummularia, L.)

Nūmŭlārĭŏlus, Nūmŭlārĭus, Nūmŭlus, Nūmus, vide: Nummulariolus, Nummum. etc.

Nunc, Adv. *most, mostan, már most, mindjárt*: itzt, jetzt, nun. Nunc demum, Gell. *már most, v. most már egyszer, v. valahára*; nun erſt Nunc denique, Cic. *tsak most*; erſt jetzt. Nunccine, Ter. *tsak most e'? v. most még, v. még most?* nun erſt. Nunc jam, nunc nunc. Idem. *most már, most most*; jetzund, itzund, itzo. Nunc homines, Plaut. *a' mai, v. mostani emberek*; die jetzigen Leute. 2) nunc nuper, Ter. *tsak a' minap, v. a' minapában*; erſt neulich. 3) nunc huc, nunc illuc, Virg. *majd, v. most ide, majd oda, v. amoda, majd erre, majd amarra*; bald hieher, bald dorthin. 4) *de ha*; nun aber. Cic. 5) *azért, annakokdert, hát*; daher, alſo. Quid nunc honeste dicitur? *mit hívnak hát már e' szerént tiszteletre méltónak*; was heißt denn nun alſo ehrbar?

Nuncine, v. Nuncine, vide: Nunc.

Digitized by Google

Nuncio, Nunclus etc., vide: Nuntio etc.

Nuncübi, pro: num alicubi, Terent.

Nuncüpätim, Adv. *név, v nevezet szerént*; nahmentlich. Sidon.

Nuncüpätio, ōnis, f. 3. *nevezés, elnevezés*. das Nennen, die Benennung. Aoul. 2) e. gr. votorum, Tac. *közönséges imádság*; öffentliches Gebeth. 3) *fogadás, fogadástétel, v. igéretevés, igéret, melly a' közönséges, p. o. Tsászárért való imádsággal össze szokott foglaltatni*; die Gelübde, oder Gelobung, welche mit dem öffentlichen Gebethe, z. B. für das Wohl des Kaisers, verbunden zu seyn pflegte. Plin. 4) *örökösnek v. örökössé nevezés, kinevezés, v. tevés*; die Ernennung zum Erben. Suet. 5) i. q. dedicatio libri, Plin. 6) *közönséges elmondás, v előadás*; das öffentliche Hersagen Val. Max. 8 *vásárlás ára, v. megfizetés*; der Kaufpreis, oder die Bezahlung.

Nuncüpätīvus, a, um, *nevező, el, v. megnevező*; benennend e. gr. testamentum, JCt. *szóbeli testamentom*; ein mündlich gemachtes Testament.

Nuncüpätor, ōris, m. 3 *nevező, elnevező*; Nenner, Benenner. Apul.

Nuncüpätus, a. um, *nevezett, megnevezett*; genennet. Justin.

Nuncüpo, āvi, ātum, āre, 1. (nomen, et capio) e. gr. mensem a suo nomine, Ovid. *nevezni, megnevezni, neve szerént, v. nevénél fogva emlitni*; nennen, benennen. e. gr. aliquem dei nomine, Cic. *valakinek isteni nevet adni, v tulajdonitni*; einem Gottes Nahmen geben. 2) *kinevezni*; ernennen. e. gr. aliquem haeredem, Suet. *örökösének tenni*; zum Erben einsetzen. 3) *közönségesen kihirdetni, v. kijelenteni, közönségessé tenni*; öffentlich bekannt machen. e. gr. votum pro aliquo, Cic. *valakinek fogadást tenni*; ein Gelübde für einen thun. 4) e. gr. testamentum, Plin. *szóval tenni*; mündlich machen 5) e. gr. adoptionem, Tac. *elhirlelni, kifetsegni, elárúlni*; bekannt machen, ausschwatzen, verrathen.

Nuncusque, v. Nunc usque, Adv. *eddig, ekkoráig, mind eddig, v. ekkoráig, mind e' máii napig*; bis jetzt, bis Dato, bis auf diesen Tag. Amian.

Nundīna, ae, f. 1. dea a nono die nascentium dicta, quo infantes nomen accipiebant. Macrob.

Nundinae, ārum, f. 3 plur. *hetivásár*; ein Wochenmarkt. Cic. 2) *vásár, országos vásár, sokadalom*; ein Markt, Jahrmarkt, eine Messe. Id m. 3) *kereskedőhely*; ein Handelsort. Capua, nundinae rusticorum, Cic. 4) proprie: dies nonus.

Nundinālis, e, *heti. v. országos vásárhoz való, v. tartozó, heti, v. országos vásári*; zum Wochen- oder Jahrmarkte gehörig. e. gr. equus, Plaut. *rossz szakáts*; ein schlechter Koch.

Nundinārius, a, um, *vásárt illető*; den Markt betreffend. e. gr. oppidum, Plin. *város, mellyben vásár esik, vásáros hely*; eine Marktstadt.

Nundinātīcius, v —tius, a, um, *eladó, árúba botsátott*; feil. Tert

Nundinātio, ōnis, f. 3 *adásvevés a' vásárokban kalmárkodás, kereskedés*; das Kaufen und Verkaufen in den Messen, der Handel. Cic e. gr. juris, Idem. *eladás, árúbabotsátás*; das Verkaufen. 2) *vásári v. piatzi ár*; der Marktpreis Cod. Theod.

Nundinautius, a, um, vide: Nundinaticius.

Nundinātor, ōris, m. 3. *vásárokat járo kalmár, v. kereskedő*; ein Krämer, der die Märkte besucht. Fest.

Nundino, āvi, ātum, āre, 1. i. q. nundinor, Jul. Firm

Nundinor, ātus sum, āri, Dep 1. *vásárt tartani, a' vásárban adni venni, v. kalmárkodni*: Markt halten, auf der Messe handeln Cic 6) e. gr. nomen senatorium, Idem. *venni, pénzen venni*; kaufen. 3) e. gr sententiam suam pretio, Apul. *eladni, adni venni, tserélni, tsereberélni*; verkaufen, schachern 4) *számosan, seregestől öszve jönni, öszveseregleni*; zahlreich zusammen kommen. Ubi ad locum angves nundinari solent, Cic

Nundinum, i. n. 2. dies, quo Romanis comitia et nundinae indicebantur, C c.

Nunquam, v Numquam, Adv. (non, et unquam) *soha sem, soha se*: nie mahls. Cic Not a) Nunquam non, Cic. *mindég, mindenkor, szüntelen*; immer, stets b) non nunquam, idem. *néha, néha néha, olykor olykor*, zuweilen Cic. 2) *nem*; nicht. Ter. Cic.

Digitized by Google

Nunquis, i. q. Num quis.

Nuntia, ae, f. 1. *követ (asszszony, v. leány)*; eine Bothschafterinn. Nuntia Jovis, Cic. e poëta, i. e. aquila. 2) *hirmondó, v. jelentő (asszszony, v. leány)*; eine Ankündigerinn. Cic.

Nuntiātio, ōnis, f. 3. *jelentes, hirdetés, hiradás, tudósitás*; die Verkündigung, Meldung, Anzeige. Cic. 2) e. gr. novi operis, Pand. *tilalmazás, megtiltás*; die Verbiethung.

Nuntiātor, ōris, m. 3. *jelentő, hirdető, hiradó, tudósitó*; der Verkündiger, Anzeiger. Pand. 2) *tilalmazó, megtiltó*; der Verbiether. Idem.

Nuntiātrix, īcis, f. 3. *jelentő, hirdető, tudósitó (asszszony, v. leány)*; eine Verkündigerinn. Cassiod.

Nuntiātus, a, um, *jelentett, kihirdetett, hirüladott*; verkündiget. Just.

Nuntio, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. alicui aliquid, Cic. *jelenteni, hirül adni, v. vinni, izenni, mondani*; verkündigen, melden, sagen lassen oder sagen, anzeigen, hinterbringen, bekannt machen, Nachricht bringen. Nuntiato (Abl.) i. e. nuntio accepto, Liv. e. gr. salutem alicui, Cic. *valakinek köszöntését, v. tisztelését jelenteni, megvinni, v. általadni valakinek, valaki nevében köszönteni valakit*; einen Gruß (Compliment) vermelden oder bringen, Jemanden grüßen. 2) *tilalmazni, megtiltani*; verbiethen, untersagen. Pand.

Nuntium, ii, n. 2. *jelentés, hiradás, tudósitás*; eine Ankündigung, Anzeige, Nachricht. 2) *izenet, hir*; eine Bothschaft, Nachricht. Catull.

Nuntius, ii, m. 2. *követ*; ein Bothe. Nuntios mittere ad aliquem, Caes. 2) *hirmondó, hirül adó, jelentő, izenet, v. hirhozó*; ein Ankündiger, Verkündiger, Melder. Cic. 3) nuntium remittere uxori, Plaut. *feleségtől elválni*; sich von seiner Frau scheiden. 4) *parantsolat*; der Befehl. Nuntio legatorum parere, Ovid.

Nuntius, a, um, *jelentő, hirdető, hirül adó, hirt hozó, v. vivő*; verkündigend, Nachricht bringend. Ovid.

Nūper, Adv. (noviper, v. novus) *kevésselez előtt, a' napokban, a' múlt napokban, mostanában, minap, a' minap*; vor nicht langer Zeit, unlängst, neulich. Nunc nuper, Ter. *épen most*; gerade jetzt. Nuperrime; *a' minap, tsak a' minap, tsak most*; neulich. 2) *ez előtt, hajdan, hajdanában*; ehedem. Vixi puellis nuper idoneus, Hor. Quae nuper, id est paucis ante seculis, reperta sunt, Cic.

Nūpĕrus, a, um, e. gr. captivus. Plaut. *új, a' minapi, nem régi, az az; nem régen érkezett, lett, származott, eredt, valahol nem régen lévő*; neu, i. e. vor nicht langer Zeit gekommen, entstanden, nicht lange wo befindlich.

Nupta, ae, f. 1. *menyasszony, jegyes*; eine Braut. Ter. 2) *feleség, házastárs, hitves*; eine Ehefrau. Cic.

Nuptālĭcius, v. —tius, a, um, (nupta) e. gr. donum, Pand. *lakodalmi, menyegzői, lakodalmat, v. menyegzőt illető*; hochzeitlich, die Hochzeit betreffend

Nuptĭae, ārum, f. 2. plur. *menyegző, lakodalom*; die Hochzeit, das Beylager. Solemnia nuptiarum, Tac. *menyegzői innep, v. pompa*; das Hochzeitfest. Nuptiarum conciliator, Nep. *mátka, t. i. férjfi*; ein Freyer, Freyersmann. 2) *házasság*; die Ehe. Nuptiarum expers, Hor. *nőtelen, nem házas, t. i. férjfi, hajadon, férjhez nem ment, t. i. leány*; unverheirathet. Mulier multarum nuptiarum, Cic. *a' kinek sok férje volt*; die viele Männer gehabt hat. 3) *elhálás, velehálás*; der Beyschlaf. Novis quotidie nuptiis deditus, Just.

Nuptiālis, e, e. gr. fax, Hor. donum, Cic. carmen, Catull. *menyegzői, lakodalmi, menyegzőt illető, ahoz való, v. tartozó*; hochzeitlich, die Hochzeit betreffend, dahin gehörig. e. gr. dies, Sen. *menyegzői örömi-nap*; ein hochzeitliches Freudenfest.

Nuptiāliter, Adv. *menyegzői, v. lakodalmi módon, v. módra*; hochzeitlich. Mart. Cap.

Nuptiātor, ōris, m. 3. *menyegző, v. lakodalom tartó, a' ki menyegzőt tart, v. házasodik*; der Hochzeit macht, heirathet. Hieron.

Nupto, āre, 1. *házasodni, férjhez menni*; heirathen. Tert.

Nuptŭla, ae, f. 1. (Dim. a nupta) *ifjú asszszony, menyetske*; ein junges Weibchen. Varr. ap. Non.

Nuptūrio, ivi, itum, ire, 4. *házasodhatni, házasodni, v. férjhez menni kívánni*; heirathen wollen. Apul.

Digitized by Google

Nuptus, a, um, *meghdzasodott, házasságra lépett, férjhezment*; verheirathet, vermählet, verehelicht. Novus nuptus, Ovid. *ifjú házas (férjfi)*; ein junger Ehemann. 2) Trop. verba nupta, Plaut. *tisztátalan, v. fajtalan beszéd*; Worte von obscenen Dingen.

Nuptus, us, m. 4. *házasság, meghdzasodás, férjhez menés*; die Heirath, Ehe. Filiam nuptui collocare, Colum. *férjhez adni*; verheirathen. Dies nuptus. (Gen.) Gell. *menyegzőnap*; der Hochzeittag.

Nursia, ae, f. 1. urbs Campaniae, Virg. Hinc: Nursinus, a, um, illuc pertinens. Nursinae pilae, Mart. *répa*; die Rüben. Nursini, incolae urbis ejusdem, Liv.

Nurus, us, f. 4 *meny, valaki menye*; die Schwiegertochter, Schnur. Cic. Jam tua, Laomedon, oritur nurus, Ovid. i. e. Aurora, uxor Tithonii, filii Laomedontis. 2) *menyasszony*; eine Braut. Mart. 3) apud poëtas: *ifjú asszony, menyetske, v. dáma, általjában: fő asszonyság, dáma*; eine junge Frau, junge Dame, oder bloß Dame. Ovid.

Nūs (Nous) i. e. mens, Tert.

Nuspiam, Adv. *sehol, sehol sem, sehol se*; nirgends. Gell.

Nusquam, Adv. idem, Cic. Nusquam gentium, Ter. *sehol sem, sehol se az egész földhereségén, v. hátán, v. a' széles világon*; nirgends, oder nirgends in der Welt. Nusquam non, Plin. *mindenütt*; überall. 2) *sehova sem, v. se*; nirgends hin. Ter. Liv. 3) *semmiféle dologban sem*; in keiner Sache. Cic. Liv. 4) pro: ad nullam rem, *semmire, semmi dologra sem, v. se*; zu nichts. Liv.

Nūtābilis, e, (nuto) *ingó, ingadozó, izgó*; wankend. Apul.

Nūtābundus, a, um, *ingó, inogó, ingadozó, izgó, lógó*; wankend, wackelnd. Apul. 2) Trop. *habzó, ingadozó, vizeszű, tétovázó, bizonytalan, változó*; ungewiß, wankend. Lact.

Nūtāmen, ĭnis, n. 3. *ingás, inogás, izgás, ingadozás, lógás*; das Wanken. Sil.

Nūtātĭo, ōnis, f. 3. *ingás, inogás, ingadozás, lógás, ide 's tova hajlás*; das Wanken. e. gr. capitis, Plin. *bókolás*; das Nicken. 2) Trop. e. gr. reipublicae, Idem. *ingadozás*; das Wanken.

Nūto, āvi, ātum, āre, 1. (nno) *integetni, fejével integetni, bókolni*; oft winken, mit dem Haupte nicken. e. gr. alicui, Plin. *valakinek inteni, v. integetni*; einem winken. 2) *hajlani, előre görbedni, v. görbülni*; sich senken, vor sich brugen. Nutant pondere rami, Ovid. 3) *ingani, izgani, izogni, mozogni, lógni*; wanken, wackeln. Galeae nutant, Liv. 4) Trop. *ingadozni, habozni, p. o. vélekedésében, hitségében*; wanken, z. B. in seiner Meinung, in seiner Treue. 5) Trop. *kétségeskedni, kétséges lenni*; zweifelhaft seyn. Victoria nutat, Plin. *kétséges*; ist zweifelhaft. 6) e. gr. in aliqua re, Cic. *kételkedni*; zweifeln.

Nūtrībĭlis, e, (nutrio) *tápláltható, táplálló*; ernährend, nahrhaft. Coel. Aur.

Nūtrīcātĭo, ōnis, f. 3. *szoptatás*; die Säugung. Gell. 2) *táplálás, tartás, éltetés*; die Nährung, Ernährung. Varr.

Nūtrīcātus, a, um, *táplált, tartott, éltetett*; ernährt.

Nutrīcātus, us, m. 4. *szoptatás*; das Säugen. Varr. 2) *táplálás, tartás, éltetés*; die Nährung, Ernährung. Plaut. 3) de plantis, *növés, nevekedés*; das Wachsen.

Nūtrīcĭus, v. —tius, a, um, (nutrix) *szoptató, tápláló, éltető*; säugend, ernährend. Hinc: 2) Subst. e. gr. pueri, Caes. *tápláló, nevelő*; der ernährt oder erzieht, Erzieher 3) Nutricia, *dajka, nevelő (asszony, v. ledny)*; eine Amme, Erzieherinn. Hieron. 4) nutricium, a) e. gr. maternum, Sen. *szoptatás, gyermek táplálás, tartás, v. éltetés*; die Säugung, die einem Kinde zu Theil werdende Nahrung, Nährung. b) *dajkabér*; der Ammenlohn. Pand.

Nūtrīco, āre, et Nutrīcor, ātus sum, āri, Dep. 1. (nutrix) *táplálni, tartani, éltetni*; ernähren. Cic. 2) Trop. idem. Mundus omnia nutricatur, Idem. 3) *szoptatni, etetni*; säugen, Nahrung geben. Plaut.

Nūtrīcŭla, ae, f. 1. (Dim. a nutrix) *szoptató dajka*; eine Säugamme, Hor. 2) Trop. *élesztő, pártfogó táplálló*; die Ernährerinn, Unterhalterinn. Gellius nutricula seditiosorum

Digitized by Google

Nūtrīmen, ĭnis, n. 3. *tápláló eledel, élelem, eleség*; das Nahrungsmittel. Ovid.

Nūtrīmentum, i, n. 2. idem, Cic. 2). *szoptatás*; das Säugen. Suet.

Nūtrĭo, īvi, et ii, ītum, īre, 4. *táplálni, tartani, éltetni*; ernähren. Cic. 2) *nevelni*; erziehen. Sen. 3) Trop. e. gr. vinum, Colum. *gondot viselni valamire*; Sorge für etwas tragen. 3) e. gr. ignem, Ovid. *táplálni, el nem hagyni aludni*; unterhalten, erhalten. 4) *ápolgatni, gédelgetni*; pflegen, warten. Liv.

Nūtrĭor, īri, i, q. nutrio, Virg.

Nūtrĭtĭus, a, um, vide: Nutricius.

Nūtrītor, ōris, m. 3. *tápláló, tartó*; der Nährer. 2) *nevelő, felnevelő*; Erzieher. Sueton.

Nūtrĭtōrĭus, a, um. *táplálói, felnevelői, dajkálói*; nährend, zur Erziehung oder Nahrung dienlich oder gehörig. Augustin.

Nutrītus, a, um, *táplált, tápláltatott*; ernährt. 2) *nevelt, neveltetett*; erzogen.

Nūtrītus, us, m. 4. *táplálás, tápláltat*; die Nährung oder Nahrung. Plin.

Nutrix, īcis, f. 3. *dajka, szoptató dajka*; die Säugamme, Amme. 2) *dajkáló, tartó*; eine Pflegerinn. Cic. 3) nutrices, Catull. *emlő, emlők*; die Brüste. 4) gallina nutrix, Colum. *kotló, kotlóstyúk*; die Bruthenne, Gluckhenne 5) *tsemetés, v. tsemeteoskola*; die Baumschule. 6) *tápláló, minden a' mi tart, táplál, tenyésztet*; alles was etwas ernährt oder erhält. Sicilia nutrix populi Romani. Cic. Africa nutrix ferarum. Plin.

Nūtus, us, m. 4. (nuo, ĕre) *intés, fővel intés*; der Wink, das Nicken des Haupts. Ad nutum praesto esse, Cic. 2) *akarat, tetszés*; der Wille, die Willensmeinung, der Befehl. Ad alicujus nutum totum se accommodare, vel se fingere, Cic. *valakinek mindenben kedvét tölteni*; sich gänzlich in eines Willen schicken. Sub nutu, i, e. sub potestate. Sil. 3) *hajlás, sülyedés*; der Hang, das Herabsinken. Suopte nutu in terram ferri, Cic.

Nux, nūcis, f. 3. *dió és mogyoró*; die Nuß, sowohl wälsche als Haselnuß Plin. Nux juglans, Plin. vel Basilica, vel Persica; *dió*; die wälsche Nuß. Nux avellana, vel pontica, Plin. *mogyoró*; die Haselnuß. Nux Sardinia; Macrob. *gesztenye*; die Castanie. Nux graeca, Colum. *mondola*; der Mandelkern. Amara nux, Cels. *keserű mondola*; bittere Mandel. Nux vitiosa; *férges dió*; eine wurmstichige oder taube Nuß. Nux cassa, Hor. *üres dio, férges dió*; eine leere Nuß. Non emam cassa nuce, Prov. *egy férges diót (fakovát) sem adok érte*; ich wollte nicht einen Heller darum geben. 2) Nuces relinquere, Pers. *felhagyni a' gyermeki játékokkal*; die Kinderschuhe ausziehen.

Nychthēmĕrum, i. n. 2. *éjjnap együtt*; Tag und Nacht zusammen. Gloss.

Nyctălōpĭa, ae, f. 1. *tompaláttás*; die Gesichtsblödigkeit. Gloss.

Nyctălops, ōpis, m. 3. *tompaláttású*; blödsichtig. Plin.

Nyctĕgrĕ-ĭa, et Nyctegersia, ae, f. 1. i. q. Nocturna excitatio; *éjjeli felköltés*; die Aufweckung des Nachts. 2) *a' Homerus Iliássa tizedik könyvének tzímje*; der Titel des zehnten Buchs der homerischen Ilias.

Nyctĕgrĕtum, i, n. 2. i. e. Caesalpinia, L. *egy növevény neve*; ein Kraut. Plin.

Nyctēis, ĭdis, v. ĭdos, f. 3. i. e. filia Nyctei, Antiopa, Ovid.

Nyctēlius, a, um, e. gr. Nyctelius pater, Ovid. cognomen Bacchi. Nyctelius latex, i. e. vinum. Senec.

Nyctēris, ĭdis, f. 3. *denevér*; die Fledermaus. Plin.

Nycteus, ĕi, m. 2. filius Neptuni et pater Antiopae, Prop.

Nyctĭcŏrax, cis, m. 3. *éjjeli holló*; ein Nachtrabe. Gloss.

Nyctĭmene, es, f. 1. filia Nyctei. Ovid. 2) *bagoly*; die Nachteule. Ovid.

Nyctĭphylax, cis, c. 3. *éjjeli őrálló*; ein Nachtwächter. Gloss.

Nyctostrātēgus, i, m. 2. *őrállók hadnagya*; der Aufseher über die Nachtwächter. Pand.

Nympha, ae, et Nymphe, es, f. 1. *menyetske*; eine junge neu verheirathete Frau. Ovid. 2) *nimfa, erdei, tengeri, v. vizi kissebb rangú istenaszszonyok*; eine Nymphe, eine Art Göttinnen der Wälder, Meere, Flüsse, u. s. f. 3) *hajadon leány, szűz*; eine Jungfer. Ovid. 4) *bogárbáb, pupa, nimfa*; die Puppe oder Nymphe eines Insekts. Plin.

Digitized by Google

Nymphaea, ae, f. 1. *nimfa, vizitök, nimfavirág*; eine Waſſerpflanze, Seelilume, Haarwurz. Plin.

Nymphaeum, i, n. 2. promontorium et portus Illyriae ad fines Macedoniae, Caes.

Nympharēna, ae, *egy már ma esmeretlen drágakő*; ein uns unbekannter Edelſtein. Plin.

Nymphēum, i. q. Nymphaeum.

Nymphon, ōnis, m. 3. *vőlegényi szoba*; das Brautzimmer. Tertull.

Nysa, et Nyssa, ae, f. 1. Nom. pr. urbium. 2) montis, Virg.

Nysaeus, i, m. 2. cognomen Bacchi. Sil. 2) Adj. *Bacchusi*; Bacchiſch. Prop.

Nysēius, a, um, i. q. Nysaeus, Lucan.

Nyseus, či, et ĕos, m. 2. cognomen Bacchi. Ovid.

Nysĭăcus, a, um, *Bacchusi*; Bacchiſch. Mart. Cap.

Nysĭas, ădis, f. i. q. Nysaeus, Adj. Ovid.

Nysĭgĕna, ae, i. e. in urbe Nysa natus. Catull.

Nysĭon, i, m. 2. *borostyán*; Epheu. Apul.

Nysĭus, a, um, i. q. Nysaeus, Plin.

Nyssa, ae, vide: Nysa.

Nystădĭum, ii, n. 2 *Nistadt vdrosa Finnlandban*; Nyſtadt.

Nystāgmus, i, m. 2. idem quod Dormitatio; *szunyókálás, bóbiskolás*; das Schlummern. Scal.

O.

O! Interj. *óh! o!* ach! ey! O me miserum! Cic. *óh én boldogtalan!* o ich Unglücklicher! O utinam fiat! *adja Isten, hogy úgy legyen!* wollte Gott, es geſchehe!

Oărion, ōnis, i. q. Orion, Catull.

Ŏăsis, is, urbs Marmaricae vel Lybiae. Plin.

Ŏaxes, vel Oaxis, is, m. 3. filius Apollinis. Virg.

Ŏaxis, is, m. 3 fluvius Candiae. Virg.

Ŏb, Praepos. cum Accus. *ért, miatt, végett*; wegen. Ob eam rem, Cic. *azért, azon dolog végett, vagy miatt*; deßwegen, wegen der Sache. 2) *helyett*; für. Ob asinos ferre argentum. Plaut. 3) *előtt*; vor. Mors ob oculos versatur. Cic. 4) *-val, -vel, által*; mit Ob induſtriam, Plaut. *készakartva*; mit Fleiß, mit Vorſatz. 5) *felé, körül*; gegen, hinwärts. Ob os effusus ignis. Cic.

Ŏbăcerbo, āre, 1. *elkeseritni*; erbittern. Fest.

Ŏbaemŭlor, āri, *ingerleni, felingerleni, megharagitni*, reitzen, aufbringen, erzürnen. Tertull.

Ŏbaerātus, a, um, (ob et aes) *sokkal adós, adóságba keve edett, fülig adós*; verſchuldet, tief in Schulden ſteckend. Liv.

Ŏbăgito, āre, 1. i. q. agito, exagito, Enn.

Ŏbambŭlātĭo, ōnis, f. 3. *járkálás, széllyeljárás; ide 's tova járás, járáskelés*; das Herumgehen, Herumſpaziren. Auct. ad Her.

Ŏbambŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *járkálni, széllyeljárni, ide 's tova járni, járni kelni*; herum gehen oder ſpazieren Ovid. 2) locum aliquem obambulare, Ovid. *valamelly helyet körüljárni*; um einen Ort herumgehen.

Ŏbardesco, si, ĕre, 3. *meggyúladni*; entbrennen. Stat.

Ŏbāresco, rui, ĕre, 3. *megszáradni, öszveszáradni*; trocken werden, dürr werden. Lactant.

Ŏbarmo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. dextram securi, Hor. *fegyvert venni p. o. a' kezébe, felfegyverkeztetni*; bewaffnen.

Ŏbăro, āvi, ātum, āre, 1. *körülszántani, megszántani körőskörül*; umpflügen, bepflügen. Liv.

Ŏbāter, tra, trum, *fekete, feketés*; ſchwarz, ſchwärzlich. Plin.

Ŏbātresco, ĕre, 3. *megfeketedni*; ſchwarz werden. Jul. Firm.

Ŏbaudientĭa, ae, f. 1. *engedelmesség*; der Gehorſam. Tertull.

Ŏbaudĭo, īre, 4. *engedelmeskedni, engedni*; gehorchen. Tertull.

Ŏbaurātus, a, um, *megaranyozott*; vergoldet. Apul.

Obba, ae, f. 1. *tsobány, légely, tsobolyó*; ein hölzernes Trinkgeſchirr. 2) *kasas ivó edény, korsó*; ein

Digitized by Google

Trinkgeschirr mit weitem Bauche. Varr.

Obbātus, a, um, *tsobány*, *v. légely formájú*, *hasas*; schlauchartig, wie ein Trinkgeschirr mit weitem Bauche Apul.

Obbíbo, ĕre, 3. *inni*, *meginni*; trinken. Cic.

Obblātĕro, āre, 1. *kifetsegni*; herplappern. Apul.

Obbrūtesco, tui, ĕre, 3. *elvadúlni*, *elbutúlni*; unvernünftig, dumm werden. Lucr.

Obcaecātĭo, ōnis, f. 3. *elfedés*, *befedés*: die Bedeckung. Non.

Obcaeco, et Occaeco, āvi, ātum, āre, 1. *megvakítni*, *szeme világát elvenni*; blind machen, blenden. Hosten pulvere obcaecare. Liv. 2) v. gr. diem, Liv. orationem, Cic. *meghomályositni*, *elsetétítni*; dunkel, finster machen, verfinstern. 3) Trop. v. gr animos, Liv. *megvakítni*; verblenden. Obcaecati cupiditate, Cic. 4) *elfedni*, *befedezni*; bedecken, unsichtbar machen. Sidera nimbis occaecare. Ovid.

Obcaedes, is, f. 3. pro: caedes, Plaut. *gyilkosság*; der Mord.

Obcălesco, lui, ĕre, 3. *körösköritl felmelegedni*; umher warm werden. Cels.

Obcallātus, a, um, *feltört kemény-bőrű*; dickhäutig, gefühllos. Senec.

Obcallesco, lui, escĕre, 3. *feltörni és megkeményedni (a' bőrról mondatik)*; dicke Haut bekommen, dickhäutig werden, hart werden an der Haut. Plaut. Ovid.

Obcallo, vel Occallo, āre, 1. *megkeménytlni a' bőrét*, *feltörni*; dickhäutig machen. Sen.

Obcĕno, vel Occano, ŭi, ĕre. 3. *énekkel fogadni*; entgegen singen, mit Gesang empfangen. Tubas obcanere, Tac. *trombitálni*; mit der Trompete blasen.

Obcanto, āre, 1. *megigézni*; bezaubern. Apul.

Obcensus, a, um, i. q. accensus, Enn.

Obcĕno, vide; Occino.

Obclaudo, ĕre, id. qu. occludo, Cod. Theod.

Obcoeno, āre, i. q. coeno, Plaut.

Obdensātĭo, ōnis, f. 3. i. q. densatio; *megsürítés*; die Dickmachung. Cael. Aur.

Obdĭtus, a, um, *bézárt*; verschlossen.

2) *körültvett*, *körülkötött*; umgeben, umgebunden. Apul.

Obdo, ĭdi, ĭtum, ĕre, 3. v. gr. pessulum ostio vel foribus, Ter. *bézárni*, *rátolni p. o. a' tolózárt*; zuschließen, vorschieben, z. B. den Riegel. 2) v. gr. latus apertum malo, Hor. *kitenni valaminek*, *ellene szegezni*; an etwas entgegenstellen, hinzufügen. 3) *valahová tenni*, *helyheztetni*; etwas wohin fügen oder thun. Apul.

Obdormĭo, īvi, ītum, īre, 4. *elaludni*; einschlafen. Cels. et Plin. 2) crapulam obdormire, Plaut. *kialudni a' mámort*; den Rausch ausschlafen.

Obdormisco, mivi, mitum, ĕre, 3. *elaludni*; einschlafen. Cic.

Obdūco, xi, ctum, ĕre, 3. *elővezetni*, *odavezetni valahová*; herzuführen, heranführen. Exercitum secum ad oppidum obduxit, Plaut. 2) *valamit vonni valamire*, *vagy eleibe*, *bévonni vele*; etwas ziehen, vor oder über etwas. Velum obducere, vel aulea obducere, Lucil. *a' kárpitokat bévonni*; die Vorhänge vorziehen. 3) v. gr. auro, Virg. *bévonni*, *p. o. aranny-al*, *megaranyozni*; überziehen, z. B. mit Golde. Rubiginem obducere, Plin. *megrozsdásodni*; verrosten. 4) Met. *meghomályositni*; verdunkeln. Cic. Frontem obducere, Quint. *összehúzni a' szemöldökét*; die Stirn rümpfen. 5) *hozzádni*, *vele megtoldani*; dazu setzen, zugeben. Cic. 6) v. gr. venenum. Cic. *magába venni*, *beszívni*; an oder in sich ziehen.

Obductĭo, ōnis, f. 3. *befedés*, *betakarás*; die Verhüllung, Bedeckung.

Obducto, āre, 1. (Frequ. ab: obduco) *valahová vezetgetni*; herzu oder wohin führen. Plaut.

Obductus, a, um, *béborított*, *bévont*; überzogen. Cicatricem jam obductam refricare, Cic. *a' békegedt*, *v. bévarcsodott sebet felvájni*; eine alte Wunde wieder aufreißen. 2) obducta frons, Hor. *komor ábrázat*; eine finstere Stirn.

Obdulco, āre, 1. *megédesitni*; versüßen, süß machen. Coel. Aur.

Obdūrātĭo, ōnis, f. 3. *megfásulás*; die Verhärtung, Verstockung. Aug.

Obdūrĕfăcio, ĕre, i. q. obduro, Non.

Obdūresco, rui, ĕre, 3. *megkeményedni*; hart werden. Varr. 2) Trop. *el-*

Digitized by Google

fásúlni, *megfásúlni*; abgehärtet oder verhärtet werden, das Gefühl verlieren. Cic.

Obdūro, āvi, ātum, āre, 1. *megkeményítni*; verhärten, hart machen. 2) scil. se; *megfásítni magát*, *kidllani*, *kitartani valamit*; sich hart machen, sich verhärten, aushalten, ausdauern. Horat.

Obdūrus, a, um, *igen kemény*; sehr hart.

Obēdiens, tis, o. *engedelmes*; gehorsam. Cic. 2) *másra vagy más után halgató*; sich nach etwas oder nach Jemanden richtend. Sall. Comp. obedientior. Sup. obedientissimus.

Obēdienter, Adv. *engedelmesen*; gehorsam, willig, gern. Liv. v. gr. facere adversus aliquem, Liv. *engedelmeskedni*, *szót fogadni*; gehorchen. Obedientius, Cic. obedientissime, Augustin.

Obēdientia, ae, f. 1. *engedelmesség*, *nófogadás*; der Gehorsam. Cic.

Obēdio, īvi, ītum, īre, 4. *engedelmeskedni*, *szótfogadni*; gehorsam seyn, gehorchen. Ad verba alicui obedire, Cic. praecepto obedire, Cic. legi obedire, Nep. 2) *magát valamihez alkalmaztatni*; sich nach etwas richten. Obedire tempori, Cic. *magát az időhöz alkalmaztatni*, *v. szabni*; sich nach der Zeit richten.

Obēdo, ēdi, ēsum, ēre, 3. *megenni*, essen, fressen, wegfressen. Gell.

Obēliscus, i, m. 2. *rövid nyárs*; ein Bratspießchen. 2) *toronyoszlop*, *négyszegletű 's a' talpától fogva a' tetejéig mindég keskenyedő oszlop*; ein Obelisk, eine Spitzsäule. Dignus obelisco, Prov. *érdemoszlopra méltó*; einer Ehrensäule werth. 3) *nyárs formajegy*, *mellyel a' jobbítni való helyeket a' könyv vagy írás szélére ki szokták jegyezni*; ein Strich am Rande, damit man etwas verbessert.

Obēlus, i, m. 2. *nyárs*; ein Bratspieß. 2) *hibajegy*; ein Fehlerzeichen in der Schrift. Hieron.

Obĕo, īvi, et ĭi, ĭtum, īre, 4. *oda menni vagy hozzá menni valamihez*, an oder zu etwas gehen oder kommen, wohin gehen oder kommen. Pericula obire, Liv. *kitenni magát a' veszedelemnek*, *vagy oda menni a' hol veszedelem van*; sich der Gefahr aussetzen, in die Gefahr gehen. 2) v. gr. provinciam, Cic. villas, Cic. *bejárni*, *eljárni*, *megjárni*, *béutazni*; bereisen, durchreisen, durchwandern, besuchen, herumziehen. Comitia obire, Cic. *megjelenni a' népgyülésen*; die Volksversammlungen besuchen. Nundinas obire, Liv. *vásdrokra járni*; die Jahrmärkte besuchen. 3) Trop. obire oculis, Plin. vel visu, Virg. *megvizsgálni*, *rendre nézegetni*, *megnézegetni*; mit den Augen durchgehen, betrachten, besehen, besichtigen. 4) *körülmenni*, *körülvenni*; herum gehen oder laufen, umgeben. Chlamydem limbus obibat. Ovid. Clypeum obit pellis circumdata, Virg. 5) v. gr. negotium, Cic. *magdra venni valamelly dolgot*, *abban eljárni*, *telyesíteni valamit*, *véghez vinni*; sich an etwas machen, verrichten, sich unterziehen. Munus suum obire, Liv. *hivatalában eljárni*; sein Amt verrichten. Bellum obire, Liv. *hadat viselni*; Krieg führen. Sacra obire, Liv. *isteni szolgálatot* (tisztelet*en*) *jelen lenni*, *azt véghez vinni*; den Gottesdienst verrichten. 6) hereditatem obire, Cic. *az örökséget általvenni*, *belépni az örökségbe*; die Erbschaft antreten. 7) sol obit, Cic. *a' nap lemegy*, *vagy elnyugszik*; die Sonne geht unter. Sidera obeunt, Plin. *a' tsillagok lemennek*; die Sterne gehen unter. 8) obire, i. e. mori. Liv. Hor. Mortem obire, mortr obire, Svet. Diem suum obire, vel, diem supremum obire, Cic. *meghalni*; sterben. Cito obire, Plaut. 8) Vadimonium obire, Cic. *a' meghatározott napon a' törvényszék előtt megjelenni*; an dem bestimmten Tage sich vor Gericht stellen. 9) Obeunt tres noctes, Plin. *eltelik három éjtszaka*; es gehen drey Nächte hin.

Obĕquito, āre, 1. v. gr. castris, portis, Liv. *feld*, *v. neki lovagolni*; an etwas hinreiten. 2) v. gr. agmen, Curt. *körüllovagolni*, *körülnyargalni*; herumreiten, umreiten.

Oberro, āvi, ātum, āre, 1. *járni kelni*, *kóvályogni*, *bolyongni*; hin und wieder gehen, herumirren oder schweifen. 2) *tévelygni*, *hibázni*; irren, fehlen. Eadem semper chorda oberrare, Hor. *ki nem tudni valamelly hibából vergódni*; immer in den

Digitized by Google

nähmlichen irrigen Meinung verbleiben.

Öbesco, āre, 1. *etetni, megetetni, p. o. a' madarakat*; äßen, zu freſſen geben, z. B. den Vögeln. Colum.

Öbēsitas, ātis, f. 3 v. gr. hominis, Svet. *vastagság, potrohosság, kövérség*; dir Dicke, Fettigkeit. Nimia corporis obesitas. Colum.

Öbēso, āre, 1. *hizlalni*; feiſt machen, miſten. Colum

Öbēsus, a, um, (Obedo) *megharapdált, köröskörül megrágott*: angefreſſen benagt. 2) *kövér, potrohos*; fett, dick. 3) obesse naris homo, Hor. *ostoba ember*; ein dummer Menſch. 4) *rest, tunya*; träge, unthätig. Gell. Comp. obesior, Sup. obesissimus, Plin.

Öbex (pro: Obiex, ab objiciendo) objicis, et obicisc 3 *tolózár, retesz* ein Riegel, ein Schloß Virg. 2) *akaddály, tartaték, a' mi feltartóztat, megakadályoztat p. o. gát, 'sa't* jedes Hinderniß Obicem alicui ponere. Liv *valakit akadályoztatni, hátrál tatni*: einen hindern.

Obſĕro, Obſicio, etc., vide: Offero, Officio etc.

Obſirmāte, Adv. v. gr. resistere, Svet. *nyakason, makatsúl*; hartnäckig, ſteif und feſt.

Obſirmātus, a, um. *makats, állhatatos valamiben*; hartnäckig, beſtändig, ſteif Obſirmatior in iracundia, Cic.

Obſirmo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr fores pertica, Apul. *bétsindlni, erősítsindlni*; feſt machen, ſtark machen, zu machen. 2) obſirmare animum, Plaut *feltett szándékában állhatatosan megmaradni*; bey ſeinem Vorhaben verharren.

Obſrenatus, a, um, (frenum) *megszaboldzott*; gezäumt. Apul.

Obſulcio, Obſulgeo, vide: Offulcio etc.

Obſundo, vide: Offundo.

Obſuscātio, ōnis, f. 3. *meghomályosítás*; die Verdunkelung. 2) *megalatsonyitás*; die Herabſetzung. Tert.

Obſusco, āre, 1. *meghomályositni*; verdunkeln Ne quis obſuscetur, Tert. i. e ignominia adficiatur. Gloriam alicujus macula obſuscare, Justin.

Obſūturus, a, um, Particip. ab Obsum.

Obtundo, tŭdi, tūsi, et tŭi, tūsum, ĕre, 3. *megtsaholni, megugatni*; belfern, vorbelfern. 2) Trop. *ellene tsevegni, fetsegni*; dawider ſchwatzen, ſchwatzen Eandem rem centies imperare et obgannire, Plaut.

Obgĕro, essi, estum, ĕre, 3. *odaadni, adni*; hingeben oder geben. Osculum alicui obgerere, Plaut.

Obhaerĕo, si, sum, ēre, 2. *valahol fennakadni, elakadni, megakadni*; wo hangen, ſtecken Sueton. 2) *odaragadni, hozzáragadni*; ankleben.

Obhaeresco, si, sum, ĕre, 3. idem.

Obherbesco, ĕre, 3. *bégyepesedni*; mit Graſe überzogen werden. Cic.

Obhorrĕo, ēre. 2. i. q. horreo, *iszonyú, v. irtóztató lenni*; ſchrecklich ausſehen. Plin.

Öbĭcĭter, Adv. *hirtelenében*; geſchwind. Gloss.

Öbĭcŭla, ae, f. 1. *tolózárotska, retesztske*; ein kleiner Riegel. Sol.

Öbīrascor, ātus sum, īrasci, Dep. 3. v. gr. alicui, Sen. *fellobbanni, megbosszankodni*; zürnen, ſich heftig erzürnen.

Öbīrātio, ōnis, f. 3. *hirtelen való fellobbands, megharagvás*; ein heftiger Zorn. Cic.

Öbīrātus, a, um, *megharagudott, haragos*; erzürnet, zornig. Liv.

Obĭter, Adv. pro: ob iter, i. e. in itinere, *egy úttal, egyszersmind, alkalmatossság adódván*: nebenbey, zugleich, gelegentlich. Plin. 2) *futtában, imigy amúgy*; obenhin. Juv.

Öbĭtus, a. um, *elvégzett, végrehajtott*: vollbracht Cic. 2) *megholt*; geſtorben. Senec.

Öbĭtus, us, m. 4. (obeo) *hozzámenetel, látogatás*; der Zugang, Beſuch. Ter. 2) v. gr. solis, stellarum, Cic. Virg. *elenyészés, lemenetel*; der Untergang, z. B. der Sonne, des Mondes 3) *végveszedelem, végromlás*; der Untergang, das Zugrundegehen. Obitus reipublicae, Cic. 4) *halál*; der Tod. Virg.

Objăcĕo, ui, ēre, 2. v. gr. pedibus, Liv. *elétte feküdni, ott feküdni*; vor oder bey etwas liegen.

Objectācŭlum, i, n. 2. *akaddály, ellenvetés*; die Verhinderung. 2) *retesz, tolózár*; ein Schloß, ein Riegel. Varr.

Objectāmentum, i, n. 2. *szemrehányás*; der Vorwurf. Apul.

Objectātio, ōnis, f. 3. *felhányás*; die Vorrückung, der Vorwurf. Caes.

Digitized by Google

Objectio, ōnis, f. 3. *előhozott nehézség, ellenvetés*; der Einwurf, Gegenwurf. 2) v. gr. facti, Mart. *felhányás, szemrehányás*; die Vorrückung, der Vorwurf.

Objective, Adv. *ellenvetésül*; im Gegensatze. 2) *tárgyképpen*; gegenständlich. Gloss.

Objecto, āvi, ātum, āre, 1. (Frequ. ab objicio) v. gr. aliquem periculis, Sall. caput suum periclis, Virg. *kitenni, eleibe tenni, valahová tenni, helyheztetni*; entgegen setzen, wohin setzen oder stellen, aussetzen. Animam objectare pro aliquo, Virg. *valakiért életét kotzkáztatni*; sein Leben für einen wagen. 2) v. gr. alicui probrum, Cic. *szemére vetni vagy hányni valamit valakinek*; vorrücken, vorwerfen.

Objectum, i, n. 2. *ellenvetés, eleibetevés*: die Entgegensetzung. Solin. 2) *tárgy, a' mivel foglalatoskodunk*; der Gegenstand, was man vor hat, womit man umgebt. Logic. 3) objecta, ōrum, pl. *szemrehányások*; Vorwürfe. Cic.

Objectus, a, um, *ellenébe tett, ellenébe vetett*: entgegengesetzt. 2) *eleibevetett*: vorgeworfen. Quint. 3) *szemrehányt, felhányt*; vorgeworfen, vorgerückt. Tac.

Objectus, us, m. 4. *ellenébetétel*; die Entgegensetzung, Entgegenstellung. Lin. 2) *szemrehányás*; der Vorwurf. 3) *tárgy, a' mi előttünk megjelenik*; der Gegenstand, was sich unsern Augen darstellt, die Erscheinung. Nep.

Objicio, ēci, ectum, ĕre, 3. (ob et jacio) v. gr. cibum porcis, Cic. *eleibe vetni, oda vetni, vetni valahová*; vorwerfen, entgegen werfen, hinwerfen, wohin werfen. 2) aliquid alteri objicere, Cic *valaki állítására ellenvetést formálni, ellenemondani valamelly állításnak felhozott okkal, valamit mondani ellene*; einen Einwurf machen, vorwerfen. 3) v. gr. alicui metum et dolorem, Cic. spem, terrorem, Liv. laetitiam, Ter. *okozni, szerezni, tenni, alkalmatosságot adni valakinek valamire*; verursachen, verschaffen, beybringen. Metum alicui objicere, Liv. *valakit félelemre tenni, valamelly gondolatra hozni*; einem die Gedanken eingeben. Metum animo alicujus objicere, Cic. *valakire rdijeszteni*; einem Furcht einjagen. Moram alicui objicere, Plaut. *valakit késleltetni, valamiben hátráltatni*; einen verhindern. 4) se objicere, v. gr. periculo, Liv. se telis hostium, Cic. *magát kitenni, p. o. veszedelemre*; sich aussetzen, entgegen werfen, Preis geben. Objicere se telis hostium, Cic. *hátran szembe menni az ellenséggel*; auf den Feind losgehen. 5) v. gr. alicui furta, Cic. *szemére vetni vagy lobbantani*: vorwerfen, vorrücken, Non tibi objicio, quod — spoliasti, Cic. Not. objexim, pro: objecerim, Plaut. Obicis, pro: objicis, Lucan.

Objurgātio, ōnis, f. 3. *dorgálás, feddés, pirongatás*; das Schelten, Tadeln, der Verweis. Cic

Objurgātor, ōris, m. 3. *feddő, dorgáló, pirongató*; ein Schelter, Tadler. Cic.

Objurgātōrius, a, um, *dorgáló, feddő, pirongató*; scheltend. Epistola objurgatoria, Cic. *feddő, v. dorgáló levél*; worin man Verweise gibt, Scheltbrief.

Objurgīto, āre, *dorgálgatni, pirongatni*; schelten. Plaut.

Objurgo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquem in re, vel, de re, Cic. *feddeni, dorgálni, pirongatni, megfeddeni, megdorgálni, megpirongatni*; tadeln, schelten, Vorwürfe machen. 2) v. gr. aliquem verberibus, Sen. *megfenyíltni, megbüntetni*; strafen, bestrafen.

Oblaedo, laesi, laesum, laedĕre, 3. *megsérteni*; verletzen. Plaut.

Oblanguesco, gui, ĕscĕre, 3. *elfáradni, ellankadni*; müde oder matt werden, ermatten, laß werden. Cic.

Oblăquĕo, āre, 1. (a lacus) *körülárkolni, p. o. a' fa vagy a' szőlőtő gyökerét*; umgraben. Colum.

Oblăquĕo, āre, 1. v. gr. geminam argenteam, Tert. *befoglalni, körülvenni*; umfassen, einfassen.

Oblātīcius, v. —tius, a, um, (offero) v. gr. aurum, Cod. Theod. *önként ajánlott*: was freywillig dargebothen, angebothen oder gegeben wird.

Oblātio, ōnis, f. 3. (offero) *ajánlás, önként ajánlás vagy adás*; das Darbiethen, Anbiethen, freywillige Geben oder Erweisen. 2) *adomány*,

Digitized by Google

ajándék; das Geſchenk, Präſent. Cod. Theod.

Oblatitius, a, um, vide: Oblaticius.

Oblātīvus, a, um, (offero) i. q. oblaticius, Symm.

Oblātor, ōris, m. 3. *ajándló, adó*; Darbiether, Anbiether. Tertull.

Oblātrātor, ōris, m. 3. *megugató*; der Anbeller. Sidon.

Oblātum, i, n. 2. *adomány, tiszteletből tett ajándék, vagy ajándék*; das Ehrengeſchenk. Gloss.

Oblātro, āre, 1 *megugatni*: anbellen. Sen.

Oblātus, a, um, (offero) *ajándlott, nyújtott, adott*; angebothen, angetragen. Cic.

Oblectābilis, e, *gyönyörködtető, kellemetes*; ergötzlich, angenehm. Auson.

Oblectāmen, ĭnis, n. 3. *gyönyörködés, gyönyörűség, gyönyörködtetés*; Vergnügung, Ergötzlichkeit. Ovid.

Oblectāmentum, i, n. 2 *gyönyörűség*; was einen ergötzt, Ergötzlichkeit. Cic.

Oblectātĭo, ōnis, f. 3. *gyönyörködés*; die Ergötzung. Cic.

Oblectātor, ōris, m. 3. *gyönyörködtető*; der Ergötzer. Apul.

Oblectātōrĭus, a, um, *gyönyörűség szerző*; ergötzend. Gell.

Oblecto, āvi, ātum, āre, 1. (ob et lacto) v. gr. senectutem, Cic. populum, Hor. se, Cic. *gyönyörködtetni*; ergötzen, amüſiren.

Oblĕnĭo, ire, i. q. lenio, Sidon.

Oblīdo, si, sum, ĕre, 3. *széllyelnyomni, széllyelzúzni*; erdrücken, zerquetſchen. Oblidi pondere, Plin. 2) v. gr. gulam, Cic. *megfojtani*; erwürgen, erſticken.

Oblĭgāmentum, i, n. 2. *kötés, kötőlék*; das Band. 2) *kötelezés, lekötelezés*; die Verbindung, Verpflichtung. Cic.

Oblĭgātĭo, ōnis, f. 3. (obligo) *kötés, megkötés, kötőlék*; das Band, das Binden. 2) *kötelezés, lekötelezés*: die Verpflichtung, Verbindung. Cic. 3) *kötelezőlrás*; die Obligation, eine Handſchrift, eine Verpfändung.

Oblĭgātōrĭus, a, um, *kötelező, kötelezői*; verbindend, verbindlich. Pandect.

Oblĭgo, āvi, ātum, āre, 1. aliquid alicui rei, Plin. *megkötni valamihez, odakötni, hozzákötni*; anbinden, an oder in etwas befeſtigen, auf etwas binden. Prometheus obligatus aliti, Horat. 2) v. gr. manipulos, Colum. *összeköttni, összeköttözni*; zuſammen binden. 3) v. gr. oculos alicui, Sen. vulnus, Cic. *békötni*; verbinden, zubinden. 4) v. gr. aliquem sponsione, Liv. se chirographo ad aliquid, Pand. aliquem sibi liberalitate, vel, beneficio, Cic. *kötelezni, lekötelezni*; verbindlich machen, verpflichten. Obligabis me, Plin. Ep. *le fogsz engemet kötelezni*; du wirſt mich verbindlich machen. — Obligare omnia bona sua pignori, Pand. *minden vagyonát elzálogosítni*; alle ſeine Haab und Gut verpfänden. Aliquem militiae sacramento obligare, Cic. *valakit a' zászló alá felesketni, t. i. katonának*; einen (Soldaten) zur Fahne ſchwören laſſen. 5) v. gr. rei, vel re aliqua, Cic. *bűnössé tenni magát valami által, belékeverni magát valamelly gonoszságba*; ſich einer Sache, einer Gottloſigkeit ſchuldig machen. Aliquem scelere obligare, Cic. se furti obligare, Gell. Obligari fraude impia, Cic.

Oblĭgūrĭo, vel **Obligurrio**, īre, i. q. abligurio, Cic.

Oblĭgūrītor, ōris, m. 3. *tobzódó*; ein Praſſer. Jul. Firm.

Oblīmātus, a, um, *béiszapolt*; verſchlemmt. Svet.

Oblīmo, āvi, ātum, āre, 1. (limus) v. gr. agros, Cic. *béiszapozni, iszappal elboritni, behordani*; mit Schlamm überziehen, überſchlämmen, verſchlämmen. 2) *elpazárlani*; verſchlämmen, verthun. Horat. 3) Met. *megsavarni, meghomályositni*; verwirren, verfinſtern. Luxus oblimat mentes, Claud.

Oblĭnĭo, īvi, ītum, īre, 4. *bémázolni*; beſchmieren. Colum.

Oblīno, lēvi, lītum, ĕre, 3. *békeverni, bémázolni, békenni*; beſchmieren, überſchmieren. Malas cerussa oblinere, Plaut. 2) v. gr. rimam, Mart. *békenni, betapasztani*; verſchmieren, zuſchmieren. 3) Trop. *elkeverni, elmotskolni, bémotskolni*; beſchmieren, beſudeln. Se externis moribus oblinere, Cic. Aliquem versibus atris oblinere, Hor. *az az*: *legyalázni*; ſchmähen. 4) Os alicui oblinere, Plaut. *mézes madzagot rántani keresztül valakinek a' száján, az az*; *hiú igéretekkelámitni*; mit leeren Verſprechungen hintergehen, etwas weiß machen, täuſchen.

Digitized by Google

Obliquangulum, i, n. 2. *tompaszegletű rajzkép, tertyedtzugú rajzkép*; eine schrägwinklichte Figur. Math.

Obliquātio, ōnis, f. 3. *meghajtás, görbítés, tsavarítás*; die Beugung, Krümmung, schräge Richtung. Macrob.

Obliquātus, a, um, *tsavaritott, félszeges, kajlitott*; gebogen, schief, seitwärts. Apul.

Obliquē, Adv. *félszegesen, ferdén, félszakosan, kajátsál, hajlottan, félre, oldalt*; nicht gerade zu, seitwärts, schräg, schief. Cic. 2) *oldalvást, nem egyenesen, példálódzva*; nicht gerade zu, auf verblümte, versteckte Art. Oblique admonere, Gell.

Obliquitas, ātis, f. 3. *görbeség, félszakosság, kajátság, ferdeség*; schräge Richtung, Schiefheit, Schrägheit, Krümme. Plin.

Obliquo, āvi, ātum, āre, 1. *görbíteni, félre tsavarítni, meghorgasítni, elteríteni*; auf eine Seite biegen, überzwerch richten. 2) oculos obliquare, Ovid. *oldalvást nézni*; etwas schräg ansehen. 3) v. gr. cursum, Plin. *görbe úton járni, nem vinni egyenességgel dolgait*; nicht gerade zu handeln.

Obliquus, a, um, *félretsavarodott, korgas, kajtsos, félszeges, félszakos, kajtsa*; seitwärts gerichtet, gehend oder befindlich, schräg, schief, von der Seite. Obliquam facere imaginem, Plin. *oldalvást festeni a' képet*; von der Seite, oder im Profile mahlen. Amnis cursibus obliquis fluens, Ovid. *tsavargósfolydsú vís*; schlänglich fließendes Wasser. Ex obliquo, Plin. ab obliquo, Ovid. per obliquum, Hor. in obliquum, Plin. *oldalvást, oldalról, oldalaslag, nem egyenesen vagy szemközt nehi*; von der Seite, seitwärts, nicht gerade zu. Oculo obliquo adspicere, Ovid. *görbe szemmel nézni*; scheel ansehen. 2) v. gr. sermo, oratio, Suet. *valamit tsak melleslegesen érdeklő, p. o. beszéd*; wenn man nicht geradezu etwas sagt, sondern seitwärts kommt und versteckt redet. 3) *irigy*; neidisch. Flor.

Oblīsus, a, um, (Oblido) *széllyelszúrott*; zerquetscht. Tac.

Oblīterātio, Oblitteratio, ōnis, f. 3. *kitörlés, p. o. az irásból*; die Ausstreichung, Auslöschung. 2) v. gr. aeris, Pand. *lefizetés*; die Tilgung, z. B. der Schuld. 3) v. gr. obliteratio praeteritorum, Amm. *elfelejtése az elmultaknak*; die Vergessenheit der geschehenen Dinge.

Oblīterātor, ōris, m. 3. *eltörlő*; der Vertilger. Tert.

Oblītero, āvi, ātum, āre, (oblino) v. gr. nomina, Tac. *kitörleni, kihúzni*; ausstreichen, auslöschen, durchstreichen. 2) v. gr. famam rei, Liv. memoriam, Liv. *kioltani az emlékezetből, eltörleni, elfelejtetni, semmivé tenni*; etwas aufheben, vernichten, aus dem Andenken bringen, machen, daß es vergessen wird.

Oblīterus, a, um, pro: obliteratus, Naev. ap. Gell. *megavult*; veraltet.

Oblītesco, tui, ĕre, 3. (ob et latesco) v. gr. a conspectu, Cic. *elrejteni magát, elbújni*; sich verbergen, sich verstecken.

Oblītus, a, um, (Obliviscor) *elfelejtett*; vergessen. Prop.

Oblītus, a, um, (Oblino) *békent, bémázolt*; bestrichen. Tib. 2) *bémotskolt, megfertéztetett*; befleckt. Oblitus parricidio, Cic.

Oblīviālis, e, *felejtető, feledékenység szerző*; Vergessenheit verursachend. Prud.

Oblīvio, ōnis, f. 3. (obliviscor) *feledékenység, elfelejtés*; die Vergessenheit. Aliquid oblivioni dare, Liv. *valamit elfelejteni*; etwas vergessen. Ab oblivione vindicare, Cic. *nem engedni, hogy valami feledékenységbe menjen*; der Vergessenheit entreißen. Capit me oblivio rei, Cic. *elfelejtem*; ich vergesse es. Aliquem in oblivionem rei adducere, Liv. *elfelejtetni valakivel valamit*; machen, daß ers vergißt. In oblivionem ire, Sen. *elfelejtődni, feledékenységbe menni*; vergessen werden.

Oblīviōsus, a, um, *feledékeny*; leicht vergessend, vergeßlich. Cic. 2) *felejtető, feledékenység okozó, p. o. bor*; Vergessenheit verursachend, z. B. Wein. Horat.

Oblīviscor, ītus sum, isci, Dep. cum Infinit. Ter. cum Gen. et Accus. Cic. *felejteni, elfelejteni valamit*; etwas vergessen. 2) v. gr. consvetudinis suae, Cic. rei, Tor. *elfelejtkezni valamiről, nem jutni eszébe*; sich nicht besinnen, nicht recht die Gedanken beysammen haben. 3) Trop. v. gr.

Digitized by Google

paterni generis, Cic. *megfelejtkezni, szemei elől elveszteni, nem figyelmezni valamire*; vergessen, nicht gemäß handeln, nicht Rücksicht haben, nicht beobachten.

Oblīvium, ii, n. 2. i. q. oblivio, *feledékenység*; die Vergessenheit. Tacit.

Oblīvius, a, um, *elfelejtett*; vergessen, in Vergessenheit gerathen. Varr.

Oblōco, āvi, ātum, āre, 1. *bérbe kiadni*; vermiethen. Just. 2) *szakmányba adni*; verdingen. Svet.

Oblōcūtor, ōris, m. 3. *ellenmodó*; der Widersprecher. Plaut.

Oblongŭlus, a, um, *hosszatska*; etwas lang, länglich. Gell.

Oblongus, a, um, *hosszas, hosszúkás*; länglich. Liv. Foramen oblongius, Vitruv.

Obloquĭum, ii, n. 2. *ellenmondás*; die Widersprechung. Sidon.

Obloquor, quūtus, vel cūtus sum, lŏqui, Dep. 3. v. gr. alicui, Cic. *ellene szólni valakinek, ellene mondani, beleszólni*; gegen Jemand, oder etwas reden, dazu reden, davon reden, auch widersprechen. 2) *énekét közzé elegyíteni*; darein oder dazu singen. Non avis obloquitur, Ovid. Obloquitur numeris septem discrimina vocum, Virg. *lantjával belészóll, az az: közibe muzsikál*; mischt seine Leyer ein, spielt dazu. 3) *kisebbíteni, gyalázni*; tadeln. Tacit.

Oblŏquūtor, vide: Oblocutor.

Obluctātĭo, ōnis, f. 3. *ellenetusakodás, küszdés, küszködés*; das Entgegenstreben, Widerstreben. Arnob.

Obluctor, ātus sum, āri, Dep. 1. *ellenedlani, tusakodni ellene, küszködni*; gegen etwas sich anstrengen, dagegen streben, widerstreben. Flumini obluctari, Curt.

Oblūdo, si, sum, ĕre, 3. *valakivel ellenkedni, tréfálni, enyelegni*; gegen einen scherzen oder schökern, oder bloß scherzen, schökern. Plaut.

Oblūrĭdus, a, um, i q. luridus, Ammian

Obmarcesco, ĕre, i. q. marcesco, Lucil.

Obmōlĭor, ītus sum, īri, Dep. 4. v. gr. aliquid, Liv. *akadályt vetni eleibe, ellenedllani, ellenszegezni magát*; etwas vor etwas schieben oder schaffen, z. B. der Vertheidigung oder Abhaltung wegen, widerstreben. Liv.

Obmŏvĕo, ēre, i. q. admovĕo, Cato.

Obmurmŭrātĭo, ōnis, f. 3. *ellenemorgás*; das Murmeln gegen Jemand oder etwas, Murren. Ammian.

Obmurmŭro, āre, 1. *ellene morogni*; dagegen, oder bey oder zu etwas murmeln. Ovid. 2) *morogni*; murmeln. Sueton.

Obmussĭto, āre, 1. *ellene dünnyögni, dörmögni*; gegen einen munkeln, leise reden oder murmeln. Tertull.

Obmusso, āre, i. q. obmussito, Tertull.

Obmutesco, tui, ĕre, 3. *megnémúlni, elállani a' szavának*; verstummen, i. e. die Sprache verlieren. Plin. 2) *elhallgatni, elnémúlni, p. o. tsudálkozásban*; verstummen, schweigen. Cic. Virg. 3) v. gr. ut dolor, Cic. *megszünni*; aufhören, still seyn.

Obnascor, nātus sum, nasci, Dep. 3. *támadni rajta, ránöni, hozzánöni*; daran entstehen, dabey oder daran wachsen. Liv.

Obnăto, āre, 1. v. gr. alicui, Virg. *ellenébe úszni*; entgegen schwimmen. 2) *úszkálni idetova*; umher schwimmen.

Obnātus, a, um, *rajta felnőtt*; dabey empor gewachsen. Liv.

Obnecto, ĕre, 3. *összeköttni, hozzákötni*; verknüpfen, daran knüpfen. Fest.

Obnexus, us, m. 4. i. q. nexus, Tertull.

Obnīger, gra, grum, *feketés*; schwärzlich. Plin.

Obnītor, sus, et xus sum, nīti, Dep. 3. *ellene fesülni magát, neki vetni vagy fesülni magát*; sich entgegen stemmen, sich gegen etwas stemmen. Trunco arboris obniti, Virg. *a' faderekának vetni magát*; sich gegen den Stamm des Baumes stemmen. 2) Trop. *ellene törekedni, ellene szegezni magát*; sich entgegen stemmen, sich dagegen bemühen. Obniti contra aliquem, Virg.

Obnixe, Adv. *magát ellene szegezve, tellyes igyekezettel, ellene törekedve*; sich dagegen stemmend, mit aller Mühe dagegen. 2) *tellyes igyekezettel, erős törekedéssel, nagyon*; mit aller Mühe, aus allen Kräften, sehr, heftig. Obnixe rogare, Senec.

Obnixus, a, um, (obnitor) *magát valami ellen szegező, nyakas, makats*; der sich widersetzt, hartnäckig. Liv. 2) *állandó, állhatatos, erős*; standhaft, beharrlich, fest. Liv.

Obnoxĭe, Adv. *vétkesen, kibásan*; schuldig. Plaut. 2) e. gr. sententias dicere, Liv. *alatsonylelkűen, szolgai*

Digitized by Google

módon, félénken, félékenyen; nie-derträchtig, sclavisch, furchtsam.

Obnoxio, āre, 1. *vétkessé, v bünte-tésre méltóvá tenni magát*; sich schuldig, oder strafwürdig machen. Claud.

Obnoxiōse, Adv. *aldja vettetett, v. alatta lévő módon, aldja vettetve, nem szabadon*; unterwürfig, nicht frey. Plaut. 2) *alatsonylelkűen*; nie-derträchtig. Gell.

Obnoxiōsus, a, um, (obnoxius) *aldja vettetett, alatta lévő, valakihez szlő, valaki pártjdn lévő*; unterwür-fig, zugethan. Plaut. 2) *alatsonylelkű*; niederträchtig. Enn.

Obnoxius, a, um, (noxia) *a' ki bün-tetést érdemlett, hibás, vétkes, bűnös*; der eine Strafe verdient, schuldig. Colum. 2) *aldja vettetett, alatta lévő*; unterworfen. Tu mihi obnoxius es, Sallust. 3) e. gr. irae, Sen. periculis, Plin. *valaminek kitétetett*; ausgesetzt. 4) *engedelmes*; gehorsam. Nisi mihi obnoxius eris, Svet. 5) *le, v elkötelezett, köteles*; verbunden. Obnoxius tibi sum, Ter. 6) obnoxia corpora, Plin. *beteges emberek*; kränkliche Leute 7) e. gr. pax, Liv. *kdros, ártalmas*; schäd-lich. 8) *gyenge, erőtlen*; schwach. In hoc domicilio obnoxio animus liber habitat, Sen. 9) *félénk. eltsüg-gedt, tsüggedt*; furchtsam, verzagt. Cic. 10) *rabszolgai, szolgai, alatsonylelkű*; sclavisch, niederträch-tig. Liv.

Obnūbĭlātus, a, um, *felhóvel bévont, befedett, eltakart*; umnebelt, ver-hüllet. Apul.

Obnūbĭlo, āvi, ātum, āre, 1. *felhóvel bévonni, bésetétlni*; umwölken, mit Wolken oder Nebel umziehen, um-nebeln, verfinstern. Apul. 2) Trop. *idthatatlannd tenni, meghomdlyo-sítni*; unsichtbar machen, verdun-keln. e. gr. serenitatem vultus, Gell. *viddm ábrázatjdt szomorúra vál-toztatni*; anstatt der heiteren eine finstere Miene annehmen.

Obnūbĭlus, a, um, *setétes, homdlyos, borongós*; umwölkt, trübe, nebe-lig, finster. Cic. e poeta.

Obnūbo, psi, ptum, bĕre, 3. e. gr. ca-put, Liv. Cic. *befedezni, fedni, v. takarni*; verhüllen, bedecken.

Obnuntiātio, ōnis, f. 3. *szerentsétlen-tég jelentése, rossz hír*; die Ver-kündigung eines Unglücks, die böse Post. Cic. 2) *szerentsétlen jelenség*; eine unglückliche Vorbedeutung. Idem. 3) *ellenmondó mentség, pro-testálds, ellenmondás*; die Protestation, der Widerspruch. Cic.

Obnuntĭo, v. Obnuncio, āvi, ātum, āre, 1. *jelenteni, hírül adni, v. vin-ni, különösen: rossz hírt vinni, v. hozni*; melden, hinterbringen, ver-kündigen, besonders etwas Böses. Ter. 2) (de auguribus et magistrati-bus,) e. gr. concilio, Cic. *a' gyülés-nek rossz jelenséget, v. jelt adni tudtdra, következésképpen azt meg-akadályoztatni*; der Versammlung ein böses Anzeichen melden, folglich sie verhindern. 3) *valaminek ellene mondani, valami ellen protestálni, valaminek szóval ellenszegezni magát*; wider etwas protestiren, sich mit Worten entgegen setzen. Svet.

Obnuptus, a, um, (obnubo) *befedett el, v. bétakart, bévont*; bedeckt, verhüllt, umzogen. Obnupta nubi-bus terra, Mart.

Obŏlĕo, ui, v. evi, itum, ēre, 2. *szag-os lenni, szagjának lenni, szagos-kodni, valami szagnak érzeni rajta*; einen Geruch von sich geben, nach etwas riechen. Oboles allium, Plaut. *foghagymaszag vagy, büdös vagy a' foghagymától*; du riechst, oder stinkst nach Knoblauche. 2) Trop. *észre venni, sejditni, sejteni, meg-szagolni*; merken, gewahr werden, riechen. Marsupium huic oboluit, Plaut.

Ŏbŏlēsco, ĕre, 3. Inch. idem, Plaut.

Ŏbŏlĭtio, ōnis, f. 3. *elrontás, megsér-tés*; die Zernichtung, Verletzung. Apul.

Ŏbŏlus, i, m. 2. sexta pars drachmae, Plin. 2) pondus sextae partis drach-mae, Cels.

Ŏbŏmĭnor, ātus sum, āri, Dep. 1. *va-lami rosszszat kivánni néki, v. rd*; etwas Böses anwünschen. Apul.

Ŏbŏrĭor, ortus sum, iri, Dep. 3. *tá-madni, származni, lenni, eredni*; entstehen. Obortum est bellum, Liv. 2) *magát mutatni, v. jelenteni, meg-jelenni*; sich zeigen, erscheinen. Lux obortа est, Sen. *fel jött a' nap, napfény lett*; es ist Tag geworden. Lacrymae obortae mihi, Liv. *kigör-dűlt a' könnyem*; die Thränen sind mir aus den Augen gerunnen.

Digitized by Google

Obörsus, us, m. 4. *elnyugvás, lemenetel, elenyészés*; der Untergang. Tert.

Öbortus, a, um, (oborior) *támadt, származott, lett, eredt*; entſprungen. Liv.

Öbortus, us, m. 4. *támadás, származás, kezdet*; das Entſtehen. Lucr.

Obpallesco, lui, ĕre, 3. *elhalaványodni*; erblaſſen. Prud.

Obpando, Obpango, et alias voces cum: Obp. incipientes vide in: Opp.

Obrancātus, a, um, (raucus) *elrekedt, rekedté lett*; heiſer geworden. Solin.

Obrēpo, psi, ptum, ĕre, 3. *bétsúszni, alattomban bémászni*; herzukrieſchen, ſich heimlich einſchleichen. Tibull. 2) *észrevehetetlenül meglepni*: unvermerkt überraſchen. Somnus obrepit, Hor. *rájön, v. elnyomja az álom*; der Schlaf überfällt einen. 3) e. gr. imprudenti, Cic. *rászedni, megtsalni*; beſchleichen, hintergehen. e. gr. in animum alicujus, Idem. *valakinél magát bészínleni*; ſich bey einem einſchmeicheln. e. gr. ad magistratum, Cic. *tilalmas, v. nem szabados úton, v. eszközök által jutni valamelly törvényszéki hivatalhoz*; durch unerlaubte Mittel zu einem obrigkeitlichen Amte kommen. Obrepsit dies, Cic. pro: advenit.

Obreptĭcĭus, v. —tius, a, um, e. gr. petitio, Cod. Just. *tsúszva mászva, v. tsapoddrkodással nyert, tsapoddrsággal egybe, v. öszvekötttetett*; erſchlichen, mit Schleichen verbunden.

Obreptĭo, ōnis, f. 3. *bétsúszás, alattomos bémászás*; die Einſchleichung. Pand. 2) *ravaszság, tsaldrdság, tsúszás mászás, tsapoddrkodás, v. maga bészínlelés által valamikez jutás, v. valaminek el, v. megnyerése*; der Betrug, die Erſchleichung. Front.

Obreptitius, a, um, vide: Obrepticius.

Obreptīve, Adv. *tsúszva mászva, alattomosan, titkosan, titkon*; ſchleichend, insgeheim. Cod. Theod.

Obreptīvus, a, um, *titkos, alattomos*; ingeheim. Symmach.

Obrepto, āre, 1. *elő, oda, v. bé mászni, v. tsúszni, titkon, v. észrevehetetlenül oda jönni, menni, v. érkezni*; heran herzu oder hinein ſchleichen, unvermerkt kommen, oder herzu kommen. Plaut.

Obrētĭo, īvi, ītum, īre, 4. (rete) *kalóba, v. törbe keríteni*; ins Netz ziehen, verſtricken. Luer.

Obrĭgesco, gui, ĕre, 3. i. q. rigesco, Cic.

Öbrĭma, ae, f. 1. fluvius Asiae, Liv.

Öbrĭmo, ōnis, f. 3. cognomen Proserpinae, Cael. Rhod.

Öbrĭncus, i, m. e. *Móza vize Németországban*; die Moſel, ein Fluß in Deutſchland.

Obrĭzātus, et Öbryzātus, a, um, *termés, v. tisztaaranyból való*; aus gediegenem Golde. Just.

Obrĭzum, et Öbryzum, i, n. e. *finom, tiszta, v. terméſarany*; feines Gold, reines Gold. Plin. (i. q. Ophirizum, ab ins. Ophir.)

Obröbörātĭo, ōnis, f. 3. *tagmegmerevedés*; das Erſtarren der Glieder. Veget.

Obrōdo, si, sum, ĕre, 3. *rágni, meg, v. körülrágni*; an etwas nagen, benagen. Plaut. Plin.

Obrōgātio, ōnis, f. 3. *törvény javallás, melly által egy más törvény eltörlödik, v. megváltoztatódik*; ein Vorſchlag zu einem Geſetze, wodurch ein anderes Geſetz aufgehoben oder geändert wird. Auct. ad Her.

Obrŏgo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. legi, Cic. *valamelly eddig volt törvényt egészszen, v. tsak rész szerént eltörleni*; ein bisheriges Geſetz ganz oder zum Theil aufheben.

Obrōsus, a, um, (obrodo) *körülrágott*; umnagt. Plin.

Obructo, āre, v. Obructor, āri, Dep. 1. e. gr. alicui, Apul. *eleibe, v. vele szemközt böfögni*; entgegen rülpſen.

Obrumpo, ĕre, 3. e. gr. collum, Varr. *kitörni*; brechen 2) *el, v. leszakasztani, v. szakítni*; abreißen. Idem.

Obrŭo, ui, utum, ĕre, 3. *földel's más egyébb dolgokkal befedni, el, v. betakarni*; mit Erde oder mit anderen Dingen bedecken. Cic. 2) e. gr. thesaurum, Cic. *eldsni, bétemetni*; vergraben. e. gr aliquem lapidibus, Idem. *megkövezni*; ſteinigen. 3) Trop. *megterhelni*; überhäufen. Magnitudine negotiorum obrui, Cic. e. gr. se vino, Cic. *megreszegedni*; ſich beſaufen. 4) *elrejteni, láthatatlanná tenni*; verbergen, unſichtbar machen. e. gr. facta sua, Idem. *tetteiről, v. -re többé nem emlékezni*; ſeiner

Digitized by Google

Thaten nicht mehr eingedenk seyn. Obruit eum oblivio, Tac. *minden megfelejtkezik rólla*; es wird seiner vergessen. 5) *meggyőzni, felyülmúlni*; übermannen. Obruimur numero, Virg. e. gr. testimoniis aliquem, Cic. *valahit sok tanúbizonyságokkal elnyomni, v. azok által tábizonyositni a' dolgot*, einen mit vielen Zeugnissen überführen. 6) *ummivé tenni, dugába dönteni*; vereiteln. Dii obruant omen, Cic. 7) Trop. e. gr. famam alicujus, Tac. *meghomályositni*; verdunkeln. Quidquid est, in quo offenditur, id etiam illa, quae laudanda, sunt, obruit, Cic. Venus Nymphas obruit, Stat. 8) *vetni, magot vetni*; säen. Colum.

Obrussa, ae, f. 1. *arany, és ezüst tüzpróba*; die Gold- und Silberprobe, die durchs Feuer geschieht. Plin. 2) Trop. *mindenféle próba*; jede Probe. Adhibenda est ratio, tamquam obrussa, Cic. 3) *tiszta, v. természetes arany*; reines Gold. Petron.

Obrūssus, a, um, i. q. Obryzus.

Obrūtus, a, um, (obruo) *bé, v. rátöltött, befedett, betakart*; überschüttet, bedeckt. Cic. 2) e. gr. aere alieno, Idem. *fülig adós*; mit Schulden überhäuft. 3) e gr. somno, Stat. *álomtól elnyomott*; vom Schlafe überfallen. 4) classis obruta aquis, Ovid. *elsülyedt hadihajó*; eine versenkte Flotte.

Obryzus, a, um, *kifözött*; ausgekocht. Gloss. 2) e. gr. aurum, argentum, Svet. *megtisztitott, tisztált, tiszta, finom*; geläutert, lauter, fein. Obryzatus, a, um, i. e. ex auro obryzo, Cod. Just.

Obsaevio, ire, 4. (saevus) e. gr. in aliquem, Plaut. *kegyetlenkedni*; grausam seyn.

Obsălūto, āre, 1. *köszönteni, köszöntéssel fogadni, eleibe menni valakinek köszönni*; grüßen, mit Gruße empfangen, einem entgegen gehen und ihn grüßen. Fest.

Obsătūro, āre, 1. *megelégitni*; ersättigen. Ter. 2) *bé, v. tele tölteni*; ausfüllen. Idem.

Obscaevo, āvi, ātum, āre, t. *roszszá tenni mondani, roszszá tüdöslést, v. hirt hozni, v. vinni*; böse Anzeige geben oder bringen. Plaut.

Obscoēna, et **Obscena**, ōrum, n. plur. sc. membra; *férjfi és asszony szeméremtestek*; männliche und weibliche Schamglieder. Svet.

Obscoene, v. **Obscēne**, Adv. *kellemetlenül, v. kedvetlenül hangzóan*; unangenehm klingend. Si ita diceretur, obscenius concurrerent literae, Cic. 2) *motskosan, undokúl, otsmanyúl*; unfläthig, garstig. Comp. obscoenius, Cic. Superl. obscoenissime, Eutrop.

Obscoenitas, v. **Obscenitas**, ātis, f. 3. e. gr. rerum, verborum, Cic. *rútság, undokság, otsmányság, kellemetlenség*; die Garstigkeit, Häßlichkeit, Unannehmlichkeit. 2) *tisztátalanság, fajtalanság*; die Unzüchtigkeit. Arnob.

Obscoēnus, v. **Obscenus**, a, um, (ob et cenum) *rosszat jelentő, v. jövendölő*; Böses andeutend. Obscoenae volucres, Virg. 2) *rút, undok, otsmány, trágár, tisztátalan, fajtalan, buja*; garstig, häßlich, unzüchtig. Versus obscoeni, Cic. 3) e gr. omen, Cic. *szerentsétlen*; unglücklich.

Obscūrātio, ōnis, f. 3. e. gr. solis, Cic. *homályosság, meghomályosodás, megsetétülés*; die Verdunkelung, Verfinsterung. 2) Trop. *meghomályositás*; die Verdunkelung. Idem.

Obscūrātus, a, um, *meghomályositott*; verdunkelt. 2) *elrejtett*; verborgen. Cic.

Obscūre, Adv. e. gr. cernere, Cic. *setétben*; dunkel, i. e. ohne Licht. 2) *homályosan, nem világosan, érthetetlenül*; dunkel, i. e. undeutlich, unverständlich. Cic. 3) *észrevehetetlenül, elrejtve, titkosan*; unvermerkt, in geheim. Non obscure ferre aliquid, Cic. v. gerere, Suet. *valamit nem tartani titokban*; etwas nicht geheim halten. 4) e. gr. natus; *homályosan, az az*; *esmeretlenül, alatsony nemből*; dunkel, i. e. unbekannt, unberühmt, niedrig. Comp. obscurius, Sup. obscurissime. Cic.

Obscūritas, ātis, f. 3. *homályosság, setétség*; die Dunkelheit, Verfinsterung. Cic. 2) *homályosság, az az*; *érthetetlenség*; die Dunkelheit, d. i. Unverständlichkeit. In ea obscuritate et dubietate, Idem. Inve-

Digitized by Google

luta obscuritate causa latet, Cic. *az ok a' természetben van elrejtve*; die Urſache iſt in der Natur verborgen. 3) e. gr. oculorum, Curt. *tompaság*; die Blödigkeit. 4) *tsekély eredet, származás, v. születés*; das geringe Herkommen. Propter obscuritatem in hominum ignoratione versari, Cic. 5) *nyomorúság, viszontagság*; die Beſchwerlichkeit.

Obscūro, āvi, ātum, āre, 1. e gr. lumen lucernae, Cic. aedes, Pand. *meghomályosítni, vagy setétíteni, világát elvenni, világjától vagy világosságától megfosztani*; verdünkeln, des Lichtes beranben. 2) e. gr. caput lacerna, Hor. *elrejteni, eldugni, elfedezni, észrevehetetlenné tenni, eltitkolni*; verſtecken, verbergen, bedecken, unmerklich machen, verhehlen. Cic. 3) magnitudinem periculi Idem obscurat, Idem. *a' nyereség mellett semmiben sem veszi az ember a' veszedelmet*; der Gewinn macht, daß man der Gefahr nicht achtet. 4) e. gr. aliquid dicendo, Cic *rendetlenül adni elő*; unordentlich vortragen. e. gr. literas, Idem. *érthetetlenül mondani ki*; undeutlich ausſprechen. 5) Trop. *meghomályosítni, az az: némi hirnsitni*; verdunkeln, d. i. unberühmt machen. Fortuna res celebrat, obscuratque, Sallust. 6) e. gr. consvetudinem, Cic. *eltörleni, elrontani, hijdbavalóvá tenni, erejétől megfosztani*; vertilgen, wegſchaffen, ungültig machen.

Obscūrus, a, um, e. gr. coelum, Hor. umbra, nubes, nox, Virg. *homályos, setét*; dunkel, finſter. Jam luce obscura, Liv. *estve felé, alkonyodáskor*; da es ſchon dunkel war. 2) Trop. *homályos, nehezen értheto, homályos értelmü*; undeutlich, ſchwer zu verſtehen. Obscura oracula, Cic. 3) *esmeretlen*; unbekannt. Vir obscurus, obscuro genere natus, Idem. *tsekély, v. alávaló eredetü, v. származású*; vom geringen oder ſchlechten Herkommen. 4) *szomorú, bús*; traurig. Vultus obscuriores, Cic. 5) e. gr. in agendo, Idem. *alattomos, álnok, ravasz*, ſchlau, heimlich. 6) e. gr. aqua, Ovid. *zavaros*; trübe. 7) e. gr. mamma, Val, Fl. *el fedezett, eltakart*; bedeckt.

Obsĕcrātio, ōnis, ſ. 3. *buzgó, vagy nagy kéres, v. esédezés*; eine inſtändige oder flehentliche Bitte, das Flehen. C c. 2) *nagy veszedelem, v. veszély elháritása végett rendelt imádság*; öffentliches Gebeth, das zu Abwendung einer großen Gefahr angeſtellt wird. Idem. Liv. 3) *állitás, erösités, bizonyitás, Istennek segitségül való hivása mellett*; die Betheurung oder Verſicherung mit Anrufung Gottes. Justin.

Obsĕcro, āvi, ātum, āre, 1. (ob et sacro) *buzgóan, erösen, nagyon, v. igen kérni, esedezni, Istenért, v. Isten nevében kérni, v. kénszeritni valakit*; inſtändig oder ſehr bitten, um Gottes Willen bitten, flehen, einen beſchwören. Obsecro te, ut id facias, Cic. Populum pro mea salute obsecravit, Idem. *esedezett értetem a' nép előtt*; er hat bey dem Volke für mich eine Fürbitte eingelegt. Not. a) in deprecationibus: obsecro, Ter. *kérem, esedezem*; ich bitte, flehe. b) formula proverbialis; *kérlek! hallgadtsák! ugyan! ennyé! az Istenért!* ich bitte! bört einmahl! ih! ums Himmels Willen! Attica, obsecro te, quid agit? Obsecro an is est? Obsecro, quem video? Ubi est, obsecro! Ter.

Obsĕcundanter, Adv. e. gr. naturae, Nigid. i. q. obsequenter.

Obsĕcundātio, ōnis, ſ. 3. i. q. obsequium, Cod. Theod.

Obsĕcundātor, ōris, m. 3 *szolga, szolgáló legény, inas*; ein Diener. Cod. Theod.

Obsĕcundo, āvi, ātum, āre, 1. e gr. alicui, Cic. *kedvét telyesitni, kedvében járni valakinek, engedelmeskedni, engedni, szót fogadni*, willfahren, folgen, nachgehen, gehorchen. 2) *kedvezni*; günſtig ſeyn Cui ventis, tempestatesque obsecundarunt, Idem.

Obsĕcūtio, v. Obsequūtio, ōnis, ſ. 3. i. q. obsequium, Arnob.

Obsĕcūtor, v. Obsequūtor, ōris, m. 3. e. gr. legis, Tert. *engedelmeskedő*; der Gehorcher.

Obsēpio, v. Obsaepio, psi, ptum, īre, 4. *bekeritni, sövénnyel körülvenni, bekertelni*; umzäunen, verzäunen. Liv 2) e. gr. alicui viam adipiscendi aliquid, Cic. *valakit megakadályoztatni, v. útját elzárni valaminek meg, v. elnyerésében*; einen hindern etwas zu erlangen.

Digitized by Google

Obseptus, a, um, *bé, v. körülkerített, körül vett, bekertelt*; umzäunt, umgeben. Liv. 2) *megakaddlyoztatott*; verhindert. Idem.

Obsequēla, ae, f. 1. *kedvtelyesitès, kedvbenjárás, engedelmesség*; die Willfahrung, der Gehorsam. Paul. Obsequelam facere alicui, Plaut. *engedni*; nachgeben.

Obsĕquens, tis, o. *engedelmes*; gehorsam. 2) e. gr. homo voluptati, Ter. *gyönyörüségekbe merült*; der sich der Wollust ergibt. 2) *köteles, el, v. lekötelezett*; ergeben. JCt. Comp. obsequentior, Superl. obsequentissimus, Idem.

Obsĕquenter, Adv. *engedelmesen, engedően, szófogadóan, kedvét tellyesitőleg*; nachgebend, nachgiebig, willfährig. Comp. obsequentius, Superl. obsequentissime, Plin. jun.

Obsĕquentia, ae, f. 1. *engedelmesség, enyelés, valaki kedvében, v. akaratja szerént járás*; der Gehorsam, die Nachgiebigkeit, Willfährigkeit, das sich Richten nach Jemanden. Caes.

Obsĕquiālis, i. q. obsequiosus, Ven. Fort.

Obsĕquibĭlis, e, *engedő, kedvben járó*; nachgiebig, willfährig. Gell.

Obsĕquiōsus, a, um, *szófogadó, engedelmes, szolgálatra kész*; folgsam, dienstfertig. Mihi obsequiosus semper fuisti, Plaut.

Obsequium, ii, n. 2. *kedvtelyesitès, kedvbenjárás, engedés szófogadás, engedelmesség*; die Willfahrung, das Nachgeben, der Gehorsam. Cic. Jurare in alicujus obsequium, Just. *valakinek engedelmességet, v. hüségére esküdni*; Gehorsam schwören, den Eid der Treue leisten. Obsequium exuere, Tac. *nem engedelmeskedni*; nicht gehorchen. Obsequium sumere animo, Plaut. *akaratja, tetszése, v. kényje szerént élni*; nach seinem Willen leben. e. gr. ventris, Hor. *tobzódás*; das Schlemmen. Inter obsequia fortunae, Curt. *bóldog napjaiban*; da es ihm glücklich ging. e. gr. corporis, Petr. *elhálás, vele hálás, párzás, nószés*; der Beyschlaf, die Begattung. 2) *szolgálat, munka, foglalatosság*; der Dienst, die Verrichtung. Veget.

Obsĕquor, quutus, v. cutus sum, sĕqui, Dep. 3. e. gr. alicui, voluntati alicujus, Cic. *kedvét tellyesitni, kedvében járni, valaki akaratjához szabni, v. alkalmaztatni magát, szót fogadni, engedelmeskedni*; willfahren, sich nach Jemandes Willen richten, gehorchen. 2) e. gr. fortunae, Caes. *red bízni magát*; sich überlassen. 3) e. gr. animo suo, Ter. *(hajlandóságát*; seiner Neigung) *követni*; folgen. 4) *engedni*; nachgeben. Aes malleis obsequitur, Plin. 5) obsequi tempori, Cic. *az időhöz, v. környülálláldsokhoz alkalmaztatni magát*; sich in die Zeit schicken, sich nach den Umständen richten.

Obsĕrātus, a, um, *bézárt, bétsukott*; verriegelt, verschlossen. Ter.

Obsĕro, āvi, ātum, āre, 1. (sera) e. gr. aedificium, Liv. ostium, Ter. *bézárni, bétsukni*; verriegeln, verschliessen. 2) Trop. e. gr. aures, Hor. *befogni*; zuhalten. 3) e. gr. palatum, Catull. *halgatni*; schweigen.

Obsĕro, ēvi, ĭtum, ĕre, 3. (sero) e. gr. frumentum, Plin. *vetni, magot vetni, v. ültetni*; säen, pflanzen. 2) Trop. e. gr. pugnos, Plaut. *pofot, pofontsapdst, nyaklevest osztogatni*; Ohrfeigen austheilen. 3) e. gr. mores, Idem. *jó erköltsökre vezetni, v. vezérelni*; zu guten Sitten anführen. 4) *terébhe ejteni*; schwängern. Plaut. 5) *körülvenni*; umgeben. Virg.

Observābilis, e, *észrevehető, elméjében tarthutó*; merklich, bemerklich. Quint. 2) *megvizsgdlandó, szemmel tartandó*; was beobachtet werden muß. Apul.

Observāns, tis, o. *vizsgdló, szemmel tartó*; beobachtend. 2) *betsülő, tisztelő, nagyra betsülő*; hochachtend. Spero illum fore tui observantem, Cic. Comp. observantior. Claud. Superl. observantissimus, Cic.

Observāntĕr, Adv. *gondosan*, sorgfältig. Apul. Comp. observantius, Ammian. Superl. observantissime, Gell.

Observāntia, ae, f. 1. *vizsgdlódds, észrevétel*; die Beobachtung, Wahrnehmung. Vellej. 2) *végre hajtás, engedelmeskedés*; die Verrichtung, Befolgung. Val. Max. 3) *gondosság, vigyázósdg*; die Sorgfalt. Behutsamkeit. Nep. 4) *tisztelet mutatás, v adás*; die Ehrerbiethung. Liv. 5) *szokás*; die Gewohnheit.

Digitized by Google

Ex ea observantia solus coenitabat, Svet. 6) *Istenitisztelet*; der Gottesdienst. Cod. Th.

Observāte, Adv. *gondosan*; sorgfältig. Gell.

Observātio, ōnis, f. 3. *észrevétel, vizsgálódás*; die Wahrnehmung, Beobachtung. Cic. 2) *gondosság, pontosság*; die Sorgfalt, Genauigkeit. Idem. 3) *tisztelet mutatás, v adás*; die Ehrerbiethung. Val. Max.

Observātor, ōris, m. 3. *felvigyázó, vigyázó valamire*; Beobachter. Plin. Paneg.

Observātus, us, m. 4. i. q. observatio, Varr.

Observio, īre, 4. *szolgálni*; dienen. Apul.

Observito, āre, (Freq.) *vizsgálgatni, vigyázni*; beobachten, wahrnehmen. Apul.

Observo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. motus stellarum, Cic. occupationem alicujus, Cic. *vizsgálni, szemmel tartani, rávigyázni*; beobachten, auf etwas Achtung geben, passen, lauern, die Gedanken wohin richten. 2) v. gr. greges, Ovid. januam, Plaut. *őrizni, rávigyázni*; hüthen, Achtung geben auf etwas. 3) aliquid, Cic. *észrevenni, tapasztalni*; beobachten, wahrnehmen. Cil. 4) v. gr. leges, Cic. praeceptum, Caes. *megtartani, magát valamihez szabni, szemei előtt tartani, engedelmeskedni valaminek*; beobachten, sich nach etwas richten, nicht außer Acht lassen, befolgen, thun, Rücksicht darauf nehmen, gehorchen, auf etwas halten. Nutum alicujus observare, Cic. *valakinek még az intésére is figyelmezni, tetszése szerént tselekedni, minden kedvét bétölteni*: sich nach eines Willen richten. 5) observare aliquem, Virg. *tiszteletel viseltetni valaki erránt*, einen in Ehren halten.

Obses, ĭdis, m. 3. (ob et sedeo) *kezes, a' ki valamiért kezességet vállal*; ein Geißel, einer, der mit seiner Person Sicherheit wegen einer Sache gibt. Cic. Aliquem retinere obsidem, Nep. *valakit kezesül megtartani*; einen als Geißel behalten. 2) Trop. *kezesség, zálog, bizonyság*; die Bürgschaft, der Beweis, Unterpfand. Obsides dare, Cic. *kezességet állítni, zálogot adni*; Sicherheit oder ein Unterpfand geben.

Obsessio, ōnis, f. 3. *megszállás, bekerítés*; die Belagerung, die Besetzung eines Orts, Blokade, Einschließung. Cic.

Obsessor, ōris, m. 3. (obsideo) v. gr. urbis, Liv. *megszálló, körülkerítő, őrző*; ein Belagerer, gleichsam ein Hüther, Umringer.

Obsessus, a, um, Partic. ab Obsideo, et Obsido; *megszállott, körülvett*; belagert, umringet, eingeschlossen. Obsessis viis, Liv. *elállván az útakat*; da er alle Wege besetzt hatte. 2) obsessus metu, Cic. *elfogta a' félelem*; von Furcht eingenommen. 3) *ördöngös*; vom Teufel besessen. Theol. Gloss.

Obsĭbilo, āre, i. q. sibilo, Apul.

Obsĭdātus, us, m. 4. i. q. obligatio obsidum; *kezesség*; die Geißelschaft. Ammian.

Obsĭdĕo, ēdi, essum, ēre, 2. v. gr. domi, Ter. *ülni, tartózkodni*; wo sitzen oder sich aufhalten. Ranae stagna obsident, Plin. Apollo, qui umbilicum terrarum obsides, Cic. *az az: a' ki a' föld középpontján lakozol*; den Mittelpunct der Erde bewohnst. v. gr. urbem, Cic. *körülfogni, megszállani*; eingeschlossen halten, blokiren, belagern. 3) v. gr. Italiam praesidiis, Cic. civitatem militibus, Virg. *megrakni p. o. őrizettel, katondákkal*: besetzen, besetzt halten. 4) Trop. *körülvenni, ostromolni, elfoglalni, hatalmába ejteni*; umgeben, sich einer Sache bemächtigen, gleichsam in Besitz nehmen. Varia pericula humanam vitam obsident, Sen. Animum alicujus obsidere, Just. i. e. in potestate habere. 5) *megtölteni, tele lenni, rakva lenni vele*; erfüllen, besetzt seyn. Corporibus omnis obsidetur locus, Cic. 6) tempus alicujus obsidere, Cic. *valakinek az idejét elvenni, valakinek mindég a' nyakán lenni*; einem die Zeit wegnehmen. 7) Orator obsidet auditorem, Cic. *egészen hatalmában van a' hallgatója az Ordtornak*; der Redner hat den Zuhörer ganz für sich eingenommen. 8) *valamire nagyon vigyázni, leselkedni*; auf etwas Achtung geben, passen, lauern.

Obsĭdiae, ārum, plur. f. *les, leselkedés*;

Digitized by Google

die Hinterliſt, Nachſtellung. Colum.

Obsidiānus, a, um, *Obsidianstól való*; Obſidiſch. Lapis Obsidianus, Plin. *az agátkőnek egy neme*; eine Art Agtſtein.

Obsidio, ōnis, f. 3. v. gr. urbis, Liv. *megszállás, körülfogás, vármegszállás*: die Blokade, Einſchließung einer Stadt. Urbem obsidione claudere, vel, in obsidione tenere, Nep. *megszállani a' várost*, *körülvenni*; die Stadt blokiren. 2) *közelgető vagy fenyegető veszedelem*; die nahe oder drückende Gefahr. Rempublicam liberare obsidione, Cic. 3) *fogság valamelly helyen*; die Gefangenſchaft an einem Orte. Just.

Obsidiōnālis, e, *vár, vagy városmegszállást illető, megszállásbéli*, die Blokade betreffend.

Obsidĭor, āri, i. q. insidior, Colum.

Obsidium, ii, n. 2. i. q. obsidio, *vármegszállás, körülvevés*; die Blokade. Plaut. 2) Trop. *les, leselkedés*; die Nachſtellung, das Lauern. Colum. 3) *veszedelem*; die Gefahr. Plaut.

Obsido, ēdi, essum, ĕre, 3. v. gr. urbem, Liv. *körülfogni, körülvenni, megszállani*; einſchließen, blokiren. 2) v. gr. milite campos, Virg. *elfoglalni, megrakni, p. o. katonákkal*; beſetzen, ſich bemeiſtern.

Obsigillo, āre, 1. *bépecsételni*; verſiegeln. Sen. 2) *titokban tartani*; heimlich halten. Gloss.

Obsignātio, ōnis, f. 3. *bépecsétlés*; die Beſiegelung, Verſiegelung. Gell.

Obsignātor, ōris, m. 3. *bépecsétlő*; der Beſiegler, Verſiegler. Cic.

Obsigno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. tabellas, epistolam, Cic. *megpecsételni, bépecsételni, lepecsételni, p. o. a' testamentomot, levelet, 's a' t.* ſiegeln, beſiegeln, verſiegeln, z. B. ein Teſtament, einen Brief. Cic. 2) *aláírt és megpecsételt levél által valamit általengedni, elszálogosítani, 's a' t.* verpfänden durch Unterſchrift ſeines Nahmens und Beydruckung des Petſchafts. Val. Max. 3) *belényomni, leformálni valamibe*; eindrücken, einprägen.

Obsĭmŭlātus, a, um, (Partic. ab Obsol. obsimulo) *elsimított, p. o. dolog.*; verſchuſcht. Amm.

Obsipo, āre, 1. *vetni, adni, hinteni*; geben, hinſtreuen. Obsipa pullis escam, Fest.

Obsisto, stĭti, stĭtum, ĕre, 3. *ellenébe állítni*; gegen etwas hinſtellen. 2) v. gr. se, Plaut. *ellene szegezni magát*; ſich gegen etwas ſtellen, 3) v. gr. alicui, Cic. dolori, Cic. *ellentállani, ellene szegezni magát, megakadályoztatni valamit*; ſich widerſetzen, widerſtreben, etwas verhindern. 4) obsistere visis, Cic. *nem akarni a' szemeinek hinni, nem hinni a' mit ált valaki*; dem Geſichte nicht gleich Glauben beymeſſen.

Obsĭtus, a, um, (Obsero, ĕre) *befedett, betakart, bévont*; bedeckt, überzogen. 2) *megrakott, körülrakott*; beſetzt, um und um beſetzt. 3) pannis et annis obsitus, Ter. *megtörhelve foltokkal és esztendőkkel, az az: vén, rongyos vagy foltos*; alt und übel gekleidet. 4) *bévetett, bétültetett*; beſäet, bepflanzt. Obsitus campus, Cic.

Obsŏlĕfăcĭo, fēci, factum, făcĕre, 3. in Pass. Obsŏlēfĭo, factus sum; *elnyóni, elnyűni, elrontani*; abnutzen, verderben. Sen. 2) Pass. *elállyasodni, kimenni a' szokásból, aldszállani*; in Abnahme kommen. Svet.

Obsŏlĕo, (ēvi) ui, ēre, 2. *kimenni a' szokásból, aldszállani a' betsében, kivénűlni a' módiból*; veralten, nicht mehr geachtet werden. Cic.

Obsŏlesco, lēvi, lētum, escĕre, 3. *kimenni vagy kivénűlni a' módiból, megavúlni*; abkommen, aus der Mode kommen, alt werden. Jam hoc obsolevit, Cic. *elhagytak már azt*; das iſt ſchon abgekommen.

Obsŏlēte, Adv. *öregesen, régi, szokatlan módon*; alt, abgetragen. Cic. Comp. obsoletius. Cic.

Obsŏlĕto, āre, 1. *semmivé tenni, eltörleni*; zu nichte machen. 2) *elmotskolni, elpiszkolni*; beſudeln. Tert.

Obsŏlētus, a, um, (Obsolesco) v. gr. vestis, Liv. *avult, régi, ótska*; veraltet, abgetragen, verlegen, 2) *szokásból kiment, ősi, megavult*; unbrauchbar, aus der Mode gekommen, altväteriſch Obsoleta verba, Cic. *szokásból kiment, v. megavúlt szók*; Wörter, die nicht mehr gebräuchlich ſind. 3) *közönséges, szibuldsári*; gemein, ſchlecht. Nep. 4) *útálatos, rút*; häßlich, garſtig. Hor.

Digitized by Google

5) *megfertéztetett*; besudelt. Obsoletus sangvine, Sen.

Obsŏlĭdātus, a, um, *megkeményedett*; verhärtet. Vitr.

Obsŏlĭdo, āre, 1. *megkeményitni*; verhärten. Vitr.

Obsŏnātor, ōris, m. 3. *konyhára bévásárló*; der in die Küche einkauft. Plaut.

Obsŏnātus, us, m. 4. *bévásárlás a' konyhára*; das Einkaufen in die Küche. Plaut.

Obsŏnĭto, āre, 1. *tsemegézni, enni*; schmausen, essen. Cato.

Obsŏnium, ii, n. 2. *mindenféle eledel a' mit kenyérrel eszneh, p. o. hús, hal*; alles was man zum Brode ißt, als: Fleisch, Fische. u. s. w. Nep. 2) *zsalék, tsemege*; Zugemüse. Plaut.

Obsŏno, (Ops.) āvi, ātum, āre, et Obsonor, (Ops.) ātus sum, āri, 1. Dep. *elodelt vásárolni, konyhára valót venni*; Speise einkaufen, für die Küche einkaufen. Plaut. Ter. 2) *tsemegézni, egy keveset enni*; etwas schmausen. 3) *vendégséget adni*; Schmaus anstellen, tractiren. Ter.

Obsŏno, ŭi, ĭtum, āre, v. gr. alicui sermone, Plaut. *belészóllani valaki szavába*; darein reden.

Obsŏpĭo, īvi, ītum, īre, 4. *elaltatni, elszenderitni*; einschläfern. Scrib. Larg.

Obsŏpītus, a, um, v. gr. somno obsopitus, Solin. *az álom elnyomta, elszenderedett*; vom Schlafe überfallen.

Obsŏpoĕus, i, m. 2. *ételkészitő, szakáts*; der Speise zubereitet. Gloss.

Obsŏpōla, ae, m. 1. *ételáros*; der Speise verkaufet. Gloss.

Obsorbĕo, ui, ēre, 2. v. gr. aquam, Plaut. *felkörpenteni*; einschlürfen. 2) *lenyelni*; hinunterschlucken, verschlucken. Plaut.

Obsordesco, dui, ĕre, 3. et Obsordeo, ēre, 2. *elmotskolódni, elszennyesedni*; schmutzig werden. Prud. 2) *megavúlni, elkopni*; alt werden, sich abnützen. Caecil.

Obstăcŭlum, i, n. 2. *akaddly*; das Hinderniß. Plaut.

Obstantĭa, ae, f. 1. *ellentállás*; der Widerstand. 2) *akadék, akadályoztatás*; die Hinderung. Vitruv.

Obsterno, ĕre, 3. *odaszórni, alászórni aldvetni*; hinstreuen, unterstreuen, unterwerfen. Apul.

Obstĕtrīcātĭo, ōnis, f. 3. *bábáskodás*; das Hebammenamt. Gloss.

Obstĕtrīcius, a, um, *bábát illető, bábai*; die Hebamme oder Wehmutter betreffend, wehmütterlich. Arnob. obstetricium, sc. officium; *bábáskodás*; Hebammendienst. Plin.

Obstĕtrīco, āre, 1. *bábáskodni, bába hivatalt vinni, szülést segitni*; Geburtshülfe leisten. Virg.

Obstĕtrīcor, āri, Dep. idem.

Obstĕtrix, īcis, f. 3. (obsto) *bába*; die Wehmutter, Hebamme. Terent.

Obstĭnāte, Adv. *makatsúl, megátalkodva*; beharrlich, fest, entschlossen, hartnäckig im Guten und Bösen. Caes. et Liv. obstinatius, Suet. obstinatissime, ib.

Obstĭnātĭa, ae, f. 1. *makatsság, megátalkodás*; die Hartnäckigkeit, der Eigensinn. Gloss.

Obstĭnātĭo, ōnis, f. 3. *megátalkodás, makatsság*; die Hartnäckigkeit, Unveränderlichkeit im Entschlusse. Sententiae obstinatio, Cic. *állhatatos megmaradás a' maga vélekedése mellett*; die Beharrlichkeit in seiner Meinung. Cic. Obstinatio fidei, Tac. *állhatatos hivség*; die beständige Treue.

Obstinatus, a, um, *makats, megátalkodott, magafejű, nyakas*; eigensinnig, halsstarrig, trotzig. 2) animus obstinatus, Curt. *magát elszánt, eltökéllett*; fest entschlossen, Comp. obstinatior, Superl. obstinatissimus, Sen.

Obstĭno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. rem, Plaut. *eltökélleni, v. elszánni magát valamire*; etwas mit Beharrlichkeit vornehmen, hartnäckig sich versetzen.

Obstĭpesco, pui, pro: obstupesco, Terent.

Obstĭpo, āre, 1. v. gr. aquam, Plaut. *elrekeszteni, bédugni*; verstopfen. 2) verticem, Plaut. *lehúzni p. o. a' fejét*; den Kopf etwas bücken.

Obstĭpus, a, um, v. gr. cervix, Suet. *meggörbedt*; gebückt, gebogen, geduckt.

Obstĭtus, et Obstūtus, a, um, *a' menkötől megüttetett*; vom Blitze getroffen. Cic. 2) *keresztül álló, horgas*; verkehrt, krumm. Apul.

Digitized by Google

Obstĭtūtum, i, n. 2. *ellentdllds*; der Widerſtand. Apul.

Obsto, iti, ātum, āre, 1. *előtte, vagy ellenébe dllani*; an oder gegen etwas ſtehen. Stat. 2) Trop. v. gr. alicui, Cic. consiliis alicujus, Nep. *ellentdllani, ellene szegezni magát*; widerſtehen, entgegenſtehen oder ſeyn. Obstare quin, Ter. vel, quo minus, Cic. vel, ne, Nep *nem engedni, hogy* —; nicht zu laſſen, daß u. ſ. w. Conatibus alicujus obstare, Ovid. *valakit igyekezetében háttrdltatni, vagy megakaddlyoztatni*; eines Vorhaben hindern. 3) *ellenére lenni, előtte gyűlölséges lenni*; entgegen, zuwider oder verhaßt ſeyn. Deae, quibus obstitit Ilium. Virg. Obstatur, Impers. Cic. *ellene vannak*; man widerſtrebet. Obstaturus, a, um. Apul. *a' ki akaddlyoztatni fogja*; einer der hindern wird.

Obstrāgŭlum, i, n. 2. *ponyva, takaró*; eine Überdecke. 2) v. gr. crepidarum, Plin. *saruftző*; ein Schuhriemen, Schuhband.

Obstrangŭlātus, a, um, *megfojtott*; erwürgt. Prud.

Obstrangŭlo, āre, i. q. strangulo, Prud.

Obstrĕpĭtācŭlum, i, n. 2. *keleptze, kelepelő*; ein Klapperwerk. Tert.

Obstrĕpĕrus, a, um, *trűtsők módra nólló, trűtsköllő*; rauſchend, zirpend, z. B. von der Heuſchrecke. Apul.

Obstrĕpito, āre, Freq. ab: obstrepo, Claudian.

Obstrĕpo, ui, ĭtum, ĕre, 3. v. gr. pluvia obstrepit, Liv. aves obstrepunt, Sen. *zörögni, tsörögni, zúgni*; rauſchen, Geräuſch machen. 2) *akaddlyoskodni, ellene lenni*; ſtören, hinderlich ſeyn, entgegen ſeyn. Cic. Alicui literis obstrepere, Cic. *terhére lenni vagy alkalmatlankodni valakinek levelével*; einem mit Schreiben überläſtig ſeyn oder beſchwerlich fallen.

Obstrictus, a, um, *belékeveredett, belébonyolodott*; verwickelt, verſtrickt. Flor. 2) *köteles, lekötelezteteti*; verbunden, verpflichtet. Obstrictum sibi aliquem habere, Cic. *valakit mage erdnt lekötelezni*; einen ſich verpflichten. Religione voti obstrictus, Idem. *fogaddsa tartja*: er iſt durch ſein Verſprechen verpflichtet.

Obstrictus voluptatibus tenetur, Cic. *a' testi gyönyörűségek rabja*; er iſt den Wollüſten ergeben.

Obstrictus, us, m. 4. *megkötés, békötés*; die Verbindung. Sen.

Obstrĭgillātor, ōris, m. 3. *akaddlyoskodó*; der Verhinderer. Varr.

Obstrĭgillo, et Obstringillo, āre, 1. *akaddlyoskodni, gantsoskodni*; hinderlich ſeyn. Varr.

Obstrigillus, i, m. 2. *botskor*; eine Schuhſohle, die durch Riemen über dem Fuße befeſtigt wird. Isid.

Obstringo, inxi, ictum, ĕre, 3. v. gr. viminibus aliquid, Colum. collum laqueo, Plaut. *megkötni, összekötni, megszoritni*; binden, anbinden, verbinden. 2) Trop. v. gr. aliquem legibus, Cic. jurejurando, Caes. foedere, Cic. beneficio sibi quem, Plin. *kötelezni, lekötelezni*; verpflichten, verbindlich machen. Fidem suam alteri obstringere, Liv. *magát valaki hűségére vagy valaki erdnt való hűségre kötelezni*; einem verſprechen treu zu ſeyn. 3) aliquem aere alieno obstringere, Cic. *valakit adossdgba keverni*; einen in Schulden bringen. 4) se scelere obstringere, Cic. *gonosszdgba keveredni, gonosszdgot követni el*; eine böſe That begehen, ſich derſelben ſchuldig machen. Se parricidio obstringere, Cic.

Obstructĭo, ōnis, f. 3. *bérakds, elzdrds, becpítés*; die Verbauung, Verſchließung. Arnob. 2) *szorúlds, hasszorúlds*; die Verſtopfung. Med. 3) *elrejtés, eldugás, teltetés*; die Verbergung, Verſteklung. Cic.

Obstructus, a, um, (Obstruo) *bérakott, becpített*; verbaut. Liv. 2) *bédugult, szorúlt, szorúlásban lévő*; verſtopft. Cic. 3) res difficultatibus obstructa, Cic. *sok bajjal járó dolog*; mit Schwierigkeiten verknüpft.

Obstrŭdo, si, sum, dĕre, 3. *belétömni, beléduguí*; hineinſtoßen, hineinſtopfen. 2) *eldugni*; verbergen. Sen. 3) *tömni, megtömni*; ſtopfen. Prud.

Obstrŭo, xi, ctum, ĕre, 3. *eleibe épitni*, verbauen. Luminibus alicujus obstruere, Cic. *az épitéssel a' világosságot elvenni*; einem das Licht verbauen. 2) v. gr. valvas, Nep. portas, Caes. aditus, Cic. *bétsindlni, bédugni, elzdrni*; vermachen, verſtopfen. Aures obstruere, Sen. *a' fü-*

Digitized by Google

leit bédugni, nem akarni hallani valamit; die Ohren verſtopfen, nicht hören wollen.

Obstrūsus, a, um, *elrejtett, eldugott*; verſteckt, verborgen. Ovid. 2) *bédugult, bédugott, elzárt*; verſtopft, verrammelt

Obstŭpĕfacio, fēci, factum, ĕre, 3. *bámúlásra indítni, elbámítni*; in Erſtaunen ſetzen, ſtutzig machen, außer ſich ſetzen. Liv.

Obstŭpĕfactus, a, um, *elbámult, eldlmélkodott*; erſtaunt, betäubt. Cic. 2) *elbutult, érzéketlenné lett*; gefühllos. Cic.

Obstŭpĕfio, factus sum, fiĕri, Inch. *elbámúlni, álmélkodni valamin*; erſtaunen, außer ſich ſelbſt kommen. Cic.

Obstŭpesco, pui, ĕre, 3. *elhalni, érzéketlenné lenni, elrémúlni*; ſinnlos oder gefühllos werden, betäubt werden, ſeiner Sinne nicht mächtig ſeyn, erſtarren, entſetzen. Varr. 2) *bámúlni, elbámúlni, álmélkodni*; erſtaunen, ſtutzen. Cic.

Obstŭpĭdus, a, um, *elbámult, elrémült*; erſtaunt, außer ſich, betäubt, ſinnlos, erſtarrt. Plaut.

Obstŭpro, āre, 1. i. q. constupro, Lamprid.

Obsufflo, āre, 1. i. q. insufflo, Quintil. decl.

Obsum, fui, esse, v. gr. alicui, Cic. *ellene lenni, akadályára vagy kárára lenni, ártani*; entgegen oder hinderlich ſeyn, ſchaden.

Obsŭo, ui, ūtum, 3. *hozzávarni*; annähen. Ovid. 2) *összevarni*; zuſammennähen Virg. 3) *bedugni, bezárni*; verſtopfen, verſchließen. Virg.

Obsurdesco, dui, ĕre, 3. *megsiketülni*; taub werden. 2) *nem akarni hallani*; nicht hören wollen. Cic.

Obsūtus, a, um, *megvarrott*; genäht. 2) *körülvarrott*; umnähet. Svet.

Obtectus, a, um, *befedett*; bedeckt. Virg.

Obtĕgo, xi, ctum, ĕre, 3. *befedni, betakarni*; bedecken. Cic. 2) Trop. *eltakarni, eltitkolni*; bedecken, verhehlen, geheim halten. Cic.

Obtempĕranter, Adv. *készséggel, engedelmeskedve*; willig, gehorſam. Prud.

Obtempĕrātio, ōnis, f. 3. v. gr. legibus, Cic. *engedelmeskedés, engedelmesség*; die Willfahrung, der Gehorſam.

Ob.empĕro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. alicui, Ter. voluntati alicujus, Cic. *engedni, engedelmeskedni, szót fogadni, valaki akaratjára hajlani, szavára hajtani, valamihez tartani magát*; zu Willen ſeyn, willfahren, gehorchen, ſich gemäß betragen, ſich richten nach etwas.

Obtendo, di, tum, ĕre, 3. v. gr. velum ad lectum, Svet. *eleibehúzni, terjeszteni, vagy ásinálni*; vorziehen, vorſpannen, vormachen. 2) *eltakarni, elrejteni*; verdecken, verbergen. Obtenditur natura velis quibusdam, Cic. 3) *fedezni, paldstolni*; bemänteln, vorwenden Plin. 4) Obtendi, Pass. *előtte lenni, eleibe téve lenni, előtte kiterjedve lenni*; vorliegen, vorgemacht werden, ſich vor etwas befinden. Britannia Germaniae obtenditur. Tac.

Obtĕnĕbro, āre, 1. *elsetétíteni, meghomályositni*; verfinſtern. Lactant.

Obtentio, ōnis, f. 3. *eltakards, elfedés*; die Bedeckung, Verhüllung. Arnob.

Obtento, āre, 1. (obtineo) *nagy ügyel bajjal fenntartani*; mit Mühe aufrecht erhalten. Cic.

Obtentus, a, um, (Partic. ab Obtendo, et 2) ab Obtineo) *eleibehúzott*; vorgezogen 2) *kiterjesztett*; ausgebreitet. Virg. Obtenta nocte, Virg. *fedezvén az éjtszaka*; von der Nacht beſchützt.

Obtentus, us, m. 4. (obtendo) *eleibehúzás*; das Vorziehen. 2) *befedés, bétakards*; die Bedeckung, Verhüllung. Lact. 3) *szin, paldstolds, szépités*; der Vorwand, Schein, die Beſchönigung. Tac.

Obtĕro, trīvi, trītum, ĕre, 3. v. gr. pedibus aliquid, Liv. *széllyelzúzni, eltapodni*; zerſtoßen, zertreten. 2) Met. *potsékkd tenni, öszverontani, semmivé tenni*; zu nichte machen, vernichten. Aliquem verbis obterere, Liv. *valakit földig legyalázni, lemotskolni*; einen ſehr herabmachen, ausſchelten. 3) *dörgölni, megdörgölni*; reiben, abreiben. Apul.

Obtestātio, ōnis, f. 3. (obstestor) *az isten nevébe kérés vagy kenszeritės valamire*; eine ernſtliche Bitte und Beſchwörung, Verpflichtung zu etwas durch Anrufung des göttlichen

Digitized by Google

Nahmens, das Bitten um Gottes Willen.

Obtēstātus, a, um, *kénszerített, segitségül hivott*; beſchworen, angerufen. Apul.

Obtestor, ātus sum, āri, Dep. 1. *tanúbizonyságúl hívni, bizonyítni, állítni, erősítni*; zum Zeugen anrufen, bezeugen, betheuern. 2) *kénszerítni, Istenre, Isten nevében, buzgón, erősen, v. igen kérni, v. esedezni*; beſchwören, mit Anrufung Gottes oder inſtändig bitten, flehen, anflehen. Per omnes deos te obtestor, Cic. Deos imploro et obtestor, ut etc. Idem. Oro obtestorque vos, Cic. 3) e. gr. fidem alicujus, Idem. *valaki egyenességére útalni*; ſich auf eines Aufrichtigkeit berufen. Not. Multa obtestatus Pomtinum, Sallust. ubi multa, pro: valde ponitur.

Obtexo, xui, xtum, ĕre, 3. *valamire szőni, valamit bészőni*; an oder über etwas weben. Plin. 2) *bévonni, betakarni, befedni*; bedecken. Coelum umbra obtexitur, Virg.

Obthūrācŭlum, i, n. 2. *tsap, dugó, dugasz*; ein Zapfen, Stopfel. Macr.

Obthūrāmēntum, i, n. 2. idem. 2) e. gr. stagni, Idem. *zsilip, v. vizrekesz fel 's le járó deszkája, v. ajtaja*; das Schuzbret oder die Thüre an einer Schleuſe.

Obtūrātus, et Obturatus, a, um, *bédugott*; verſtopft. 2) *bézárt*; zugeſchloſſen.

Obthūro, et Obturo, āre, 1. e. gr. foramina, Plin. *bédugni*; verſtopfen. 2) *bézárni*; zuſchlieſſen. Gloss.

Obtĭcentĭa, ae, f. 1. *halgatás, elhalgatás, t. i. mikor az ember a' beszéd közepéa önként, v. szántszándékkal elhalgat, v. megáll*; das Schweigen, i. e. wenn man mitten im Reden mit Fleiß abbricht. Quint. i. q. Aposiopesis.

Obtĭcĕo, ui, ēre, 2. (taceo) *halgatni, elhalgatni*; ſchweigen. Ter.

Obtĭgo, ĕre, 3. pro: obtego, Plaut.

Obtĭnēntĭa, ae, f. 1. *meg, v. elnyerés, kiszájutás*; die Erlangung. Fest.

Obtĭnĕo, inui, entum, ēre, 2. (teneo) *meg, v. elnyerni, kiszáj jutni, ssert tenni rá*; erlangen. e. gr. Africam, Cic. *Afrikai igazgatóva tenni*; Gouverneur in Afrika ſeyn. 2) *megtartani*; behaupten. e. gr. causam, Idem. *perét megnyerni*; ſeine Sache gewinnen. 3) *lenni*; ſeyen. e. gr. locum proverbii, Cic. *példabeszéddé válni*; zu einem Sprichworte werden. 4) e. gr. domum suam, Idem. *birni, birtokában lenni*; inne haben. Caligo noctem obtinuit, Liv. *egész éjjel setét volt*; es iſt die ganze Nacht finſter geweſen. 5) e. gr. vitam per aliquem, Cic. *megtartani, p. o. birtokában valamit*; erhalten. 6) *maradni, állandó lenni*; dauern, bleiben. Ita mos apud nos obtinet, Idem. *e' ndllunk a' szokás*; es iſt bey uns alſo der Gebrauch. Antiquum suum obtinere, Ter. *régi szokása mellett maradni*; ſeine alte Gewohnheit behalten. 7) fama obtinet, Liv. *közönségesen az a' hír*; es iſt die gemeine Sage. 8) *vinni, folytatni*; führen, verwalten. e. gr. partes accusatoris, Cic. *vádoló, v. felperes lenni*; die Stelle eines Anklägers behaupten. 9) e. gr. quod dicimus, Idem. *óltalmazni*; vertheidigen. 10) *végrehajtani, kivinni*; durchſetzen. Opibus magnis quidquid fecoris obtinere, Cic. 11) *érni, érejének lenni, megállani*; gelten. Sententiae plurium obtinent, Pand. 12) e. gr. pro vero, Sallust. *tartatni*; gehalten werden. 13) *megfogni*; halten. Obtine aures (meas) Plaut.

Obtĭngit, obtĭgit, obtingĕre, Impers. (tango) *történik, esik*; es begegnet. Ter. 2) occasio nobis obtingit, Plaut. *alkalmatosságunk akadt, v. adatott*; wir haben Gelegenheit bekommen.

Obtĭngo, ĕre, 3. *illetni, megilletni, érinteni, megérinteni, valamihez ütödni*; berühren, an etwas anſtoſſen. Plaut. 2) *esni, jutni*; widerfahren, begegnen, zu Theil werden. Quod cuique obtigit, id quisque teneat, Cic. 3) *történni, megesni, lenni*; ſich zutragen, paſſiren, geſchehen.

Obtinnĭo, īre, 4. i. q. tinnio, Apul.

Obtorpĕo, ui, ēre, 2. i. q. sequens, Cic.

Obtorpesco, pui, ĕre, 3. *megmerevedni, megtompúlni, érzéketlenné lenni*; erſtarren, ſtarr werden, gefühllos werden. Subactus miseriis obtorpui, Cic. ex Eurip. Pavore ita obtorpui, Liv.

Obtorquĕo, si, tum, ĕre, 2. e. gr. præram in undis, Stat. *tekerni, tsavarni, valamerre tekerlini*; drehen oder wohin drehen.

Digitized by Google

Obtortus, a, um, *tekert, tekeritett, tsavart, görbített, hajtott*; gedreht, gekrümmt. Circulus obtorti auri, Virg. *arany láncz*; goldene Kette. 2) *kénszeritett*; gezwungen. Obtorto collo rapere in jus, Plaut. *erővel, v. üstökénél fogva hurczolni, v. vinni a' törvényszék elibe*; einen mit Gewalt vor Gericht hinreißen.

Obträho, xi, ctum, ĕre, 3 *eleibe fordítni, előtolni*; entgegen kehren, vorschieben. Ter.

Obtrectātĭo, ōnis, f. 3. *hátramegszólás, megszólás, rágalmazás, gyalázás*; die böse Nachrede, Verläumdung. Cic. 2) e. gr. laudis, Caes. *kissebbités, megkissebbités*; die Verkleinerung.

Obtrectātor, ōris, m. 3. *hátramegszóló, megszóló, rágalmazó, gúnyoló, gyalázó, kissebbitő*; ein Nachredner, Verläumder, Schmäher, Verkleinerer.

Obtrectatus, us, m. 4. i. q. Obtrectatio,

Obtrecto, āvi, ātum, āre, 1. *hátra megé megszólłani, szóllni szopúlni, rágalmazni*; übel nachreden, verläumden. Cic. 2) e. gr. legi, Idem. *ellene súgolódni, v. szegezni magát*; sich widersetzen. 3) laudes, laudibus alicujus, Liv. *betsületétől megfosztani, gyalázni, betsületében gázolni*; einem die Ehre abschneiden.

Obtrītĭo, ōnis, f. 3. e. gr. cordis, August. *törödés*; die Zerknirschung.

Obtrītus, a, um, (obtero) *széllyel taposott, összeverúzott*; zertreten, zerquetscht. 2) *agyon nyomott*; erdrückt. Cic.

Obtrītus, us, m. 4. *széllyel, v. összetaposás, v. zúzás*; die Zertretung, Zerquetschung. Plin.

Obtrūdo, si, sum, ĕre, 3. *valahova, v. rá tasztitni, v. lökni*; wohin stoßen. Apul. 2) *el, v. lenyelni, enni, megenni*; hinunterschlucken, essen. Plaut. 3) e. gr. monimenta, Cic. *elhányni, elrontani*; wegschaffen. 4) e. gr. alicui virginem, Ter. *rákötni, rátolni, rátukmálni*; aufdringen. 5) *eleibe tsindlni, tenni, rakni, v. tolni valaminek valamit*; vormachen vor etwas. e. gr. fores, Plaut. *az ajtót bétenni, húzni, v. tsapni*; die Thür zumachen. 6) e. gr. alicui palpam, Idem. *megtsalni, meg, v. rászedni*; einem eine Nase drehen.

Obtruncātĭo, nis, f. 3. *el, v. le vágás, megtsonkázás*; die Abschneidung. e. gr. vitis, Colum. *metszés, megmetszés*; die Umhauung.

Obtruncātus, a, um, *el, v. levágott, megtsonkázott*, abgeschnitten. 2) *megölt, elvesztett, lenyakazott*; hingerichtet. Liv.

Obtrunco, āre, 1. *el, v. levágni, megtsonkázni, megnyesni*; abschneiden, die Äste abhauen. e. gr. vitem, Colum. *megmetszeni*; verschneiden, umhauen. 2) e. gr. puerum, Cic. *lenyakazni, fejét venni, felkontzolni, izre porra vagdalni, összevagdalni, megölni, v. gyilkolni*; niederhauen, in Stücken hauen, zerhauen, ermorden, umbringen, Liv.

Obtrusĭo, ōnis, f. 3. *rákötés, rátolás, rátukmálás*; die Aufdringung Cael.

Obtrusus, a, um, *rákötött, rátolt, rátukmált*; aufgedrungen. Cic.

Obtŭĕor, ĭtus, v. tutus sum, ēri, Dep. 2. e. gr ad aliquem, Plaut. *szemeit ráfüggeszteni, erősen, v. merően nézni valakire, v. valakit*; steif und starr ansehen. 2) *meglátni, megpillantani*; erblicken. Idem.

Obtŭĭtus, us, m. 4. i. q. Obtutus.

Obtundo, tŭdi, tūsum, v. tunsum, ĕre, 3. e. gr. os alicui, Plaut. *rátűni*; auf etwas schlagen. 3) e. gr. gladios, Claud. *megtompitni*; stumpf machen, abstumpfen. 3) Trop. e. gr. aciem oculorum, Plin. *gyengitni, erőtlenitni, meggyengitni*; schwächen. 4) e gr., longis epistolis aliquem, Cic. *alkalmatlankodni valakinek*; einem beschwerlich seyn. 5) e. gr. aures alicujus, Cic. *elbóditni*; betäuben. 6) *ütni, verni*; schlagen. Obtundi pessime pugnis, Plaut. *igen, v. erősen megpáltzáztatni, v. öklöztetni*; sehr abgeprügelt werden. 7) e. gr. aegritudinem, Cic. *enyhitni, elnyomni*; lindern, unterdrücken.

Obtunsĭo, ōnis, f. 3. *rattés, lökés, tasztás, szúrás*; das Schlagen auf etwas, Stoßen. Lampr.

Obtŭor, i. q. obtueor, Acc.

Obtūrāculum, i, n. 2. (obturo) i. q. Obturaculum. Marc. Emp.

Obtūramentum, i, n. 2. i. q. Obturamentum. Plin.

Obturbātor, ōris, m. 3. *őszve zavaró*; ein Verwirrer. Ascon. 2) *háborúság szerző, zenebona indító*; ein Unruhstifter. Idem.

Obturbātus, a, um, *összezavart, meg-*

Digitized by Google

zavart, *zavarba hozott*; verwirrt. 2) *felzavart*; trübe gemacht.

Obturbo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aquam, Plin. *felzavarni*, *zavarossá tenni*; trüben, trübe machen. 2) e. gr. hostes, Tac. *rendetlenségbe*, *v. zavarba hozni*, *megzavarni*; in Unordnung bringen, verwirren. 3) e. gr. solitudinem alicujus, Cic. *megháborítni*, *háborgatni*, *bolygatni*; stören. 4) e. gr. lectorem, Suet. *megzavarni*, *szavát félbe szakasztatni*; verwirren, confus machen. 5) *lármázni*, *ellene lármázni*; lärmen, oder dagegen lärmen. Obturbabant patres, Tacit.

Obturgesco, ursi, ĕre, 3. *meg*, *v. feldagadni*; schwellen, aufschwellen. Obturgescit pes, Lucan.

Obtūro, āvi, ātum, āre, 1. i. q. Obturo, Plin. e. gr. amorem edendi, Lucr. *letsilapítni*; stillen. 2) e. gr. foramina, Plin. *bédugni*; verstopfen.

Obtūse, Adv. *tompán*; stumpf. Solin. 2) *értetlenül*, *ostobául*; dumm. Cic. Comp. -ius, Solin.

Obtūsio, ōnis, f. 3. e. gr. sensuum, Tert. *tompaság*; die Stumpfheit.

Obtūsus, a, um, (obtundo) *ütött*, *vert*; geschlagen. Virg. 2) e. gr. falx, Colum. angulus, Vitr. *tompa*; stumpf. 3) e. gr. vigor animi, Liv vox, Quint. *gyenge*, *erőtlen*, *elalélt*; schwach, matt. 4) e. gr. homo, Cic. *ostoba*, dumm. 5) e. gr. auris, Auct. ad Her. *bódúlt*; betäubt.

Obtūtus, us, m. 4. (obtueor) *rándzás*, *odanézés*, *tekintés*, *odatekintés*, *tekintet*: das Sehen auf etwas, das Hinsehen, der Blick, Hinblick. Obtutum oculorum effugere, Val. Fl. *mások tekintetét kikerülni*; nicht können gesehen werden. 2) obtutus Lemnius, Cic. Prov. (a crudelitate Lemnensium) *iszonyú*, *v. rémitő tekintet*; ein schrecklicher Anblick.

Obumbrātio, ōnis, f. 3. *bédrnyékolás*, *meghomdlyosítás*, *v. setétítés*; die Beschattung, Verdunkelung. Arnob.

Obumbrātus, a, um, *bédrnyékozott*; beschattet. Pallad.

Obumbro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. humum, Ovid. *bédrnyékozni*, *árnyékával befedni*; beschatten. 2) *megsetétíteni*, *v. homdlyosítni*; verdunkeln. Nubes solem obumbrant, Plin. Obumbratur sapientia vino, Plin. 3) *elhomályosítani*, *elfödözni*; bedecken. Coma obumbrat humeros, Cic. 4) e. gr. crimen, Ovid. *titkolni*, *szépíteni*, *simítni*; verhehlen, beschönigen. 5) *óltalmazni*; schützen. Reginae nomen obumbrat (eum), Virg.

Obuncātus, a, um, *horgasított*, *görbített*, *befelé hajtott*; krumm gekrümmt, einwärts gebogen. Coel. Aur.

Obunctus a, um, (ungo) *megkent*; gesalbt. Apul.

Obuncŭlus, a, um, Dim. *egy kevéssé befelé görbített*; etwas einwärts gebogen. Titinn.

Obuncŭs, a, um, e. gr. rostrum, Virg. *horgas*, *görbe*, *befelé görbített*, *v. hajtott*; krumm, einwärts gebogen.

Obundātio, ōnis, f. 3. e. gr. fluminis, Flor. *kiöntés*, *kiáradás*; die Überfließung, Überschwemmung.

Obungo, nxi, nctum, ĕre, 3. i. q. ungo. Apul.

Obūro, ussi, ustum, ĕre, 3. *körös körül meg égetni*; um und um verbrennen. Virg.

Obūstus, a. um, *körös körül megégetett*; um und um verbrannt. Ovid.

Obvāgio, īre, 4. *sírni*, *mint a' gyermek*, *nyivogni*; weinen wie das Kind. Plaut.

Obvagŭlo, āre, 1. Obs. *a' vele ellenkezőre kiteles tanúkkal rábizonyítni valamit*; seinen Widersacher mit glaubhaften Zeugen überführen. Fest.

Obvallātus, a, um, *körül sántzolt*, *v. árkolt*; verschanzt. Cic.

Obvallo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. locum, Cic. *körülsántzolni*, *v. árkolni*, *bésantzolni*, *felárkolni*; mit einem Walle umgeben, verschanzen.

Obvārĭcātor, ōris, m. 3. *útban álló*, *akadályoztató*; einer der im Wege steht, ein Verhinderer. Fest.

Obvārĭco, āre, 1. *útjában állani*, *meg akadályoztatni*; im Wege stehen, verhindern. Fest.

Obvāro, āre, 1. e. gr. consiliis, Enn. *ellene lenni*, *ellenzeni*, *akadályoztatni*; entgegen seyn, hindern.

Obvĕnientĭa, ae, f. 1. *történet*; die Begebenheit, der Zufall. Tert.

Obvĕnio, vēni, ventum, ire, 4. *elibe jönni*; entgegen kommen. 2) *történni*, *esni*, *megesni*; widerfahren. Plaut. 3) *valakiével lenni*, *valakire jutni*; zu Theil werden, an Jemanden kommen. Hereditas alicui obvenit, Cic. 4) *magát előadni*; vorfal-

Digitized by Google

len. Occasio obvenit, Plaut. 5) e. gr. pugnae, Liv. *valamire jönni, v. útni ki a' dolognak*; zu etwas kommen.

Obventĭcĭus, vel -tius, a, um, (obvenio) *történetbeli, történetből megeső*; zufällig. Tertull.

Obventĭo, ōnis, f. 3. *esztendei jövedelem*; das jährliche Einkommen. Pand.

Obventĭtĭus, a, um, vide: Obventicius.

Obventus, us, m. 4. *előtaláldás, szembetaláldás, összetaláltkozás*; die Begegnung, das Aufstoßen. Tert.

Obverbĕro, āre, i. q. verbero, Apul.

Obversor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. in urbe, Liv. vestibulo, Liv. limini, Plin. *lenni valahol, ott forogni*; sich wo befinden, sich zeigen. Hoc mihi ante oculos (vel oculis, Liv.) obversabatur, Cic. *ez forgott a' szemem előtt*; dieses schwebte mir vor den Augen. 2) *ellene lenni, ellenkezni vele*; entgegen seyn, widerstehen. Tert.

Obversus, a, um, (Obverto) *ellenébe fordított, ellenbedálló, ellenbefordúlt*; entgegen gekehrt. Colum.

Obvĕrto, ti, sum, ĕre, 3. *ellenébe forditni, ellene forditni*; entgegen kehren, wenden oder drehen. Ovid. Signa in hostem obvertere, Liv. *rámenni az ellenségre*; auf den Feind losgehen. 2) *elforditni tőle, más felé forditni*; wegwenden, wegkehren. Terga alicui obvertere, Virg. *valakinek hátat forditni*; einem den Rücken kehren. 3) *hajlandó lenni valamire, valamire kajlani*; seine Neigung zu etwas kehren, ergeben seyn. Ad caedem obversus, Tac.

Obvĭam, Adv. *eleibe, az útjában eleibe, ellenébe*; entgegen, am Wege entgegen. Obviam ire alicui, Cic. *valakinek eleibe menni*; einem entgegen gehen. Obviam mittere, Cic. *eleibe küldeni*; entgegen schicken. Obsistere alicui obviam, Plaut. *elfogni az útját, vagy útját dllani valakinek, eldllani az útját*; in den Weg treten. 2) Conatibus alicujus obviam ire, Liv. *valaki igyekezetének ellene dolgozni*; sich eines Vorhaben widersetzen. Obviam ire periculis, Sall. *szembeszállani a' veszedelemmel*; in die Gefahren gehen, sie nicht scheuen.

Obvĭgĭlāte, Adv. *szemesen, vigyázva* wachsam. Plaut.

Obvĭgĭlo, āre, 1. *vigyázni*; wachen. Plaut. Obvigilato est opus, Plaut. *szemesnek kell lenni, vigyázni kell*; es ist Wachsamkeit nöthig.

Obvĭo, āre, 1. v. gr. alicui, Veget. *előtaláldni valakit, szembőzt menni valakire*; begegnen. 2) Met. *ellentdllani, ellene szegezni magát*; sich widersetzen, widerstehen. Macr. 3) *akadályoztatni*; verhindern. Pallad.

Obvĭus, a, um, *eleibe menő, vele szembe menő, rámenő*; entgegen kommend. Cic. Obvius esse alicui, vel fieri, Cic. *előtaláldni valakit, szembőzt menni valakire*; einem begegnen. Mater ei tulit obvia, Virg. *az az*: *eleibe ment*; entgegen ging. Obvius esse, Nep. *előtte lenni, v. állani*; entgegen liegen. Montes, qui obvii erant itineri, Nep. 2) *a' mikez könnyű hozzá férni, kéznél lévő*; leicht, bald zur Hand. Opes obviae, Tac. 3) v. gr. homo, Plin. *kész szolgálatú, nyájas, készségével még a' kívánságot is megelőző*; entgegen kommend, gefällig. Juv.

Obvŏlĭto, āre, *szállyal repdesni*; herum fliegen, flattern. 2) *kószálni, kalózolni*; herumschweifen, flankiren. Porc. Latro.

Obvŏlūtātus, a, um, *beldkeveredett*; verwickelt. Ve, et.

Obvŏlūtĭo, ōnis, f. 3. *beléttakargatás*; die Einwickelung. Macr.

Obvŏlūtus, a, um, (Obvolvo) *beléttakart*; eingehüllt. Cic. 2) *beldkeveredett*; verwickelt. Paeuv. 3) *elrejtett, eltakart*; verdeckt.

Obvolvo, vi, ūtum, vĕre, 3. *beléttakargatni*; einwickeln. 2) Met. v. gr. caput, Cic. *bétakarni, eltakarni*; verhüllen, einhüllen, bedecken. 3) *elrejteni, eldugni*; verbergen. Vitium obvolvere, Hor.

Occa, ae, f. 1. *borona*; eine Egge oder Ege. Colum.

Occaecatio, Occaeco, vide: Obcaecó.

Occalesco, Occallatus, Occallesco, vide: Obcalesco, etc.

Occano, vel. Obcáno, ui, ĕre, 3. *énekelni, eleibe énekelni*; singen, entgegen singen. Sall.

Occanto, āre, vide: Obcanto.

Occāsĭo, ōnis, f. 3. *alkalmatosság, alkalom*; die Gelegenheit. Occasionem nancisci, Cic. *alkalmatossdgra*

Digitized by Google

szert tenni, azt nyerni; Gelegenheit bekommen. Occasionem omittere, vel amittere, Cic. praetermittere, Caes. dimittere, Nep. *elszalasztani az alkalmatosságot*; die Gelegenheit fahren laſſen. Occasionem arripere, Liv. captare, Cic. *kapni az alkalmatosságon*, die Gelegenheit ergreifen, darnach trachten. Data occasione, Cic. *alkalmatosság adódván, valamellyr alkalmatossággal*; bey Gelegenheit. — Ex incommodo alieno suam occasionem petere, Liv. *a' szavarosban haldászni*; *más kárát a' maga hasznára forditani*; im Trüben fiſchen; ſich anderer Unglück zum Nutzen machen wollen. Occasio est premenda; *élni kell az alkalmatossággal*, *kapni kell az alkalmatosságon*; man muß die Gelegenheit brauchen. 2) *mód valamiben, valaminek szerzésére, alkalmatosság valamire*; Gelegenheit etwas zu haben, ſich etwas zu verſchaffen. Tac.

Occasionaliter, Adv. *alkalommal, alkalmatosság adódván*: bey Gelegenheit. JCt. 2) *történetből*; von ungefähr. Gloss

Occăsiuncŭla, ae, f. 1. Dimin. *alkalmatosság*; die Gelegenheit. Plaut.

Occăso, ĕre, 3. *elveszni*; zu Grunde gehen. Perco ego, atque occaso, Plaut.

Occăsūrus, a, um, *elvesztendő*; der zu Grunde gehen wird. Cic.

Occăsus, a, um, *lement*; untergegangen. Ante occasum solem, Prisc. *a' nap lemente előtt*; ehe die Sonne untergegangen war.

Occasus, us, m. 4 *lemenetel, elnyugvás*; der Untergang. Occasus solis, Plaut. 2) *naplemenet*, *napnyúgot*; der Untergang der Sonne. Tac. 3) *napnyúgoti tájjék*, *napnyúgot*; die Himmelsgegend wo die Sonne untergeht, der Abend, Weſten. Caes. 4) *végromlás*, *végső veszedelem*; der Untergang, das Verderben. Occasus urbis, Virg. reipublicae, Cic. 5) pro: occasio. Enn.

Occătio, ōnis, f. 3. (occo) *borondlás*; das Eggen. Cic.

Occător, ōris, m. 3. *borondló*; der Egger.

Occătōrius, a, um, *borondláshoz való*; zum Eggen gehörig Colum.

Occēdo, essi, essum, ĕre, 3. *menni valahova*: gehen oder wohin gehen. Alicui obviam occedere, Plaut.

Occento, āvi, ātum, āre, 1. *énekelni valamihez, valami mellett*; bey oder an etwas ſingen. Plaut.

Occentus, us, m. 4. *éneklés*; das Singen. Plin.

Occepso, pro: Occepero. Plaut.

Occepto, āre, Freq. ab, occipio, *el-elkezdeni*; oft anfangen. Plaut.

Occhi, ōrum, pl. *fa neme*; eine Art Bäume. Plin.

Occĭdănĕus, a, um, i. q. occidentalis, Innoc,

Occĭdens, tis, o, *lemenő, elnyugvó*; untergehend. Sol occidens, Cic. 2) occidens respublica, Cic. *végromlásra siető köztársaság*; die zu Grunde gehende Republik. 3) occidens vita, Cic. *elmúló élet, halál*; der Tod. 4) Occidens, tis, m. 3. Subst. *napnyúgot, napnyúgoti tájjék*: der Weſten, der Untergang der Sonne. Cic.

Occĭdentālis, e, *napnyúgoti, napnyúgotra fekvő*; abendlich. Ventus occidentalis, Gell. *estveli szél, napnyúguti szél*; der Abendwind.

Occĭdio, ōnis, f. 3. *megölés, meggyilkolás*; das Umbringen. Occidione occisus est, Cic. *meggyilkoltdk*; er iſt umgebracht worden.

Occĭdium, ii, n. 2. i. q. occidio, Prud.

Occīdo, di, sum, ĕre, 3. (ob et caedo) v. gr. aliquem pugnis, Ter. *leverni, a' földre leverni*; zu Boden ſchlagen. 2) *megölni, levágni*; tödten, niederhauen. Cic. 3) Trop. v. gr. rogando, Hor. *kínozni, gyötreni*; martern, plagen.

Occĭdo, ĭdi, āsum, ĕre, 3. (ob et cado) v. gr. de coelo, Plaut. *leesni, lehulluni*: herunter fallen. 2) *meghalni, elveszni, véget érni*; umkommen, untergehen, ſein Ende erreichen, ſterben. In bello occidit, Cic. Vita occidens, Cic. *meghalván*; da er ſtarb. 3) *elveszni, oda lenni, véget érni, végső veszedelemre jutni*; untergehen, zu Grunde gehen, verloren gehen oder ſeyn. Sin plane occidimus, Cic. Occidi, Ter. *oda vagyok*; ich bin verloren. 4) v. gr. sol occidit, stellae occidunt, Liv. *lemenni, elnyúgodni, elenyészni*; untergehen.

Occĭdŭālis, e. *nyúgoti, napnyúgotra lévő*; abendlich, gegen Abend gelegen. Prud.

Occĭdŭus, a, um, (occĭdo) *lemenő*; untergehend. Sole occĭduo, Gell. *nap-*

Digitized by Google

lemenetkor; beym Untergang der Sonne 2) *napnyúgoti, napnyúgotra lévő*; abendlich, abendländisch. 3) *elenyésző, múlandó*; hinfällig. Paul. Nol.

Occillo, āre, 1. *borondlni*; egen, eggen. Gloss.

Occino, inŭi, entum, ĕre, 3. *énekelni*; singen. Liv. 2) *elcibe énekelni*; entgegen singen. Idem.

Occipio, ēpi, eptum, ĕre, 3. (ob et capio) *elkezdődni*; anfangen, den Anfang nehmen, sich anfangen. 2) *elkezdeni, hozzáfogni*: anfangen, antreten Magistratum occipere, Liv. Tac. 3) *valamihez kezdeni, próbálni valamit*; unternehmen. Ter. Pass. Occeptum est, Ter. *elkezdődött*; es ist angefangen worden.

Occĭpĭtium, ĭi, n. 2 (occiput) *nyakszirt*; das Hinterhaupt. Plaut. et Varr. In occipitio oculos habere, Plaut. *alattomos lenni*; verschlagen seyn.

Occĭput, ĭtis, n. 3. (obcaput) *nyakszirt, fönek hátulsó része*; das Hintertheil des Haupts, das Hinterhaupt. Pers.

Occīsĭo, ōnis, f. 3. (occīdo) *megölés, meggyilkolás*; die Tödtung, Ermordung. Cic. 2) *elvesztés, kipusztítás*; die gänzliche Vertilgung. Cic.

Occīsor, ōris, m. 3. *megölő, gyilkos*; der Tödter, Mörder. Plaut.

Occīsōrĭus, a, um, e. gr. animalia, occisoria, Tert. *leölni, v. levágni való*; die geschlachtet werden können.

Occīsus, a, um, (occīdo) *megölt, meggyilkolt*; getödtet, gemordet. Cic. 2) occisa est haec res, Plaut. *tökéletesen, v. végképpen vége van*: es ist ganz aus damit. Sup. -issimus, Idem.

Occlāmĭto, āre, 1. *ellene kiáltozni*; entgegen schreyen. Plaut.

Occlaudo, ĕre, 3. i. q. sequens.

Occlūdo, si, sum, ĕre, 3. e. gr. tabernas, Cic. *bezárni, hétsukni*; zuschließen. 2) e. gr. libidinem, Ter. *tartóztatni*: hemmen. e. gr. lingvam alicui, Plaut. *bédugni a' szádját, elhalgattatni*; einem das Maul stopfen, einen zum Stillschweigen bringen. 3) *el, v. bezárni, bérekeszteni*; einschließen, einsperren.

Occlūsus, a, um, *bezárt, bétsukott*; verschlossen, verriegelt. Cic. 2) Trop. e. gr. odium, Idem. *rejtett, titkos, alattomos*; verborgen, heimlich. Comp. -ior, Plaut. Sup. -issimus.

Occo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. sepetem, Hor. agrum, Colum. *boronálni*; eggen. 2) e gr. vineas, Varr. *megkapálni*; hacken.

Occoepi, *elkezdtem*; ich habe angefangen Tac.

Occŭbĭtus, us, m. 4. *meghalás, halál*; der Tod. Hieron.

Occŭbo, ui, ĭtum, āre, 1. e. gr. tumulo, Virg. (a' sirban; im Grabe.) *feküdni, nyugodni*; liegen, ruhen. e. gr. morte, Liv. *meghalni*; sterben.

Occulco, āvi, ātum, āre, 1. (calco) *el, v. letapodni, v. taposni*; niedertreten. Varr.

Occulo, ŭlui, ultum, ĕre, 3. e. gr. aliquem, Liv. *elrejteni, eldugni, eltitkolni*; verbergen, verstecken, verhehlen. e. gr. umbra se se, Virg. *árnyékba venni magát, rejtezni, v. búni*; sich in den Schatten begeben.

Occultāte, Adv. *titkon, alattomban*; heimlich. Occultatius conari, Cic.

Occultātĭo, ōnis, f. 3 *elrejtés, rejtegetés, eltitkolás, titkolódzás*; die Verbergung, Verhehlung. Cic.

Occultātor, ōris, m. 3. *elrejtő, rejtegető, eltitkoló*; ein Verberger, Verhehler. Cic.

Occulte, Adv. *titkon, titkosan, titokban, alattomosan, alattomban*; insgeheim, heimlich. e. gr. ferre, Ter. *eltitkolni, rejtegetni*; verhehlen. Comp. -ius, Cic. Sup. -issime, Caes.

Occultim, Adv. i. q. occulte, Solin.

Occulto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquid, Cic. *elrejteni, eldugni, eltitkolni, rejtegetni*; verbergen, verstecken, verhehlen. e. gr. se latebris, Cic. *elbúni*; sich verstecken. e. gr. se ab aliquo, Plaut. *valaki elől, v. előtt elbúni, v. rejtezni*; sich vor einem verbergen. e. gr. fugam, Cic. *titkon elillantani, v. elszökni*; heimlich fliehen. e. gr. aliquid apud se, Plaut. *titokban tartani elhalgatni*, heimlich behalten, verschweigen.

Occulto, Adv. *titkon*; ingeheim.

Occultum, i, n. 2. *titkos dolog, titok*; geheime Sache, ein Geheimniß. Occulta credere servis, Cic.

Occultus, a, um, *elrejtett, titkos*; verborgen, heimlich. Occultum aliquid habere, Cic. *valamit titokban tartani*; etwas heimlich halten. 2) *eltitkolő*; verbergend. e. gr. homo,

Digitized by Google

Cic. *ravasz, v. dinok ember, a' ki eltudja palástolni gaz, v. semmirekellő vóltát*; ein listiger Kopf, der den Schalk verbergen kann. Comp. -ior, Sallust, Sup. -issimus.

Occumbo, cŭbui, cubĭtum, ĕre, 3. *esni, süllyedni, leszüllyedni, le, v valahová esni, rogyni, rohanni*; fallen, sinken, oder herab fallen, wohin fallen, stürzen. Flacc. 2) e. gr. morti, mortem, v. morte, Virg. Liv. *meghalni*; sterben.

Occŭpātĭo, ōnis, f. 3. *foglalatosság, munka*; die Beschäftigung. Distineri occupationibus, Cic. *sok dolgának lenni*; mit Geschäften beladen seyn 2) *megvétel, elfoglalás*; die Einnehmung, Besetzung.

Occŭpātōrĭus, a, um, e. gr. ager, Fest. *a' mi elfoglaltatott, minthogy a' birtokasa elment, v. kiüzetett*; was in Besitz genommen ist, weil der Eigenthümer fortgegangen oder vertrieben worden.

Occŭpātus, us, m. 4. i. q. occupatio, Claud. Mam.

Occŭpātus, a, um, e. gr. in aliqua re, Cic. *foglalatos, foglalatoskodd*; beschäftiget. e. gr. auditioni, Plin. *kalgató*; mit Anhören beschäftiget. 2) *megvett, elfoglalt*; eingenommen. Comp. -ior, Cic. Sup. -issimus, JCt.

Occŭpo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. locum, possessionem, Cic. urbem, Liv. regnum, Cic. *megvenni, elfoglalni, birtokába ejteni*; einnehmen, besetzen. 2) Trop. *elfoglalni*; bemeistern. Occupaverat animos fuga, Liv. *mind untalan tsak a' futáson járt az eszek*; die Flucht hatte sich ihres Herzens bemeistert. 3) e. gr. animum, Ter. *foglalatoskodtatni*; beschäftigen. Occupari aliqua re, Cic. *valamivel foglalatoskodni*; mit etwas beschäftiget seyn. 4) *megelőzni*; zuvor kommen. Occupat transire in agrum, Liv. Ortum solis occupare, Cic. Curt. *nap feljötte előtt érkezni, v. jönni*; vor Aufgang der Sonne kommen. 5) *költs önözni, költsön adni*; ausleihen. e. gr. pecuniam alicui, et ad aliquem deferre, Cic. *interesre, v. uzsorára pénzt költsönözni valakinek*; einem Geld auf Zinsen oder Wucher leihen. 6) *meglepni, véletlen rá, v. a' nyakára jönni*; überraschen, überfallen, unversehens über den Hals kommen. Mors illam occupat, Ter. 7) e gr. preces, Sen. bellum facere, Liv. *siettetni*; beschleunigen.

Occŭpo, ōnis, m. 3. *elfoglaló, erővel magdévő tevő*; der sich einer Sache bemächtiget, ein Bemächtiger. Petron.

Occurro, curri, (Obs. cucurri, Gell.) cursum, ĕre, 3. c. gr. alicui, Caes. alicui obviam, *elejbe futni, szaladni, v. menni, rábukkanni, találni, találkozni vele*; entgegen laufen, gehen, aufstoßen, begegnen. 2) e. gr. venienti morbo, Pers. *ellentállani, eleit venni*; widerstehen, vorbeugen. Varietas occurrit satietati, Cic. *a' változtatás elhárítja az unalmat, v. unatkozást*; die Abwechslung verhütet den Überdruß. 3) *találtatni, magát elő adni*; vorkommen. Nihil occurrit, Idem. *semmi sem adja elő magát, semmi sints*; es kommt nichts vor. 4) *eszébe jutni, v. ötleni*; beyfallen, einfallen. Hoc mihi animo occurrit, Cic. 5) *segítni, segedelmet nyújtani*; helfen. e. gr. suppetias fugientibus, Hirt. *a' futóknak v. szükevényeknek segítségekre jönni, v. lenni*; den Flüchtlingen zu Hülfe kommen. 6) *ellenvetést tenni, v. formálni*; einwenden. Mihi sic occurrit, Idem. *ezt az ellenvetést teszi nékem, v. ellenem*; er macht mir diesen Einwurf. 7) *megelőzni*; zuvorkommen. Ultro negotiis occurrere, Hirt. *bizonyos foglalatosságokat örömest magára vállalni*; gewisse Verrichtungen gern übernehmen. 8) e. gr. civitatem aliam, Idem. *jönni, menni*; kommen, gehen, sich begeben.

Occursācŭlum, i, n. 2. (occurso) *kisértet, késértet, ijesztő*; ein Gespenst, Schreckbild. Noctium occursacula, Apul.

Occursātĭo, ōnis, f. 3. *eleibemenés, v. jövés, összejövés, v. találkozás*; das Entgegengehen, die Begegnung. Cic. 2) *azoknak köszöntése, kik valami hivatalt, v. tisztséget akarnak adni*; die Begrüßung derer, die ein Amt vergeben wollen. Facilis est illa occursatio et blanditia popularis, Idem.

Occursātor, ōris, m. 3. *eleibejövő, v. menő, találkozó*; ein Entgegengeher, Begegner. Auson 2) *köszöntő, valakit köszöntő*; ein Begrüßer. Cic.

Digitized by Google

Occursĭo, ōnis, f. 3. i. q. occursus, Sulp. Sev. 2) *látogatás*; der Beſuch. Sidon.

Occursĭto, āre, 1. Frequ. *találkozni, szembe találkozni valakivel*; begegnen. Solin.

Occurso, āre, 1. (curro) e. gr. alicui, Virg. *találkozni, szembe találkozni, szem közt jönni valakivel, rá bukkanni*; entgegen gehen, begegnen, anſtoßen. 2) e. gr. portis, Liv. *eleibe jönni, v. menni, megjelenni*; herzukommen, erſcheinen. Trop. Multa animo meo occursant, Plaut. *sok dolog jut, ötlik, v. meg fordúl az elmémbe, v. eszembe*; es kommen mir viele Sachen in den Sinn. 3) *ellene lenni, ellenkezni, magát ellene szegezni, megakadályoztatni*; entgegen ſeyn, ſich widerſetzen, verhindern. 4) *megelőzni*; vorkommen. e. gr. numini, Plin. *az Istent megengesztelni*; Gott verſöhnen.

Occursor, ōris, m. 3. i. e. qui occurrit, August.

Occursōrĭus, a, um, *találkozáshoz való, összetalálkozási*; zum Begegnen gehörig. Apul. 2) *valaki elfogadásához, v. szerentsélteté sé hez való*; zum Bewillkommen gehörig. e. gr. potio, Idem. *szerentsélteté, v. fogadó ital, v. pohár*; der Bewillkommungstrank.

Occursus, us, m. 4. *találkozás, szembetalálkozás, szemköztjövés, eleibe menés, v. jövés, rábukkanás, rábökkenés*; das Begegnen, Entgegengehen, Anſtoßen. Ovid.

Occĕănītis, ĭdis, f. 3. filia Oceani, Virg.

Occĕănus, i, m. 2. *nagy, tágas, v. széles tenger*; das Weltmeer, der Ocean. Cic. 2) deus maris, maritus Tethyos, Poët. 3) *nagy fördőkád*; große Badewanne. Lamprid. 4) nomen lictoris, v. viatoris cujusdam, Mart.

Ocella, ae, c. 1. *kisszemű*; der kleine Augen hat. 2) cognomen familiae Serviorum, Cic.

Ocellātus, a, um, *sok szemű, lyukatsos, sok lyukú*; mit Augen oder Augelchen verſehen. Ludere ocellatis, sc. lapillis, Suet. *szemes, kotzkaforma követskékkel játszani*; mit Steinchen, die mit Augen bezeichnet ſind, wie die Würfel.

Ocellus, i, m. 2. (Dim. ab oculus) *szemetske*; Äuglein, Äugelchen. Plaut. Ovid. 2) *jeles, díszes, v. pompás valami*; etwas Vortreffliches. Ocellos Italiae, villulas nostras, Cic. Insularum ocelle, i. e. decus, Catull. 3) Ocelle mi, Plaut. *gyöngyöm! szememfényje!* mein Äugelchen. 4) *ndd, v. kúka gyökéren lévő tsomótska*; Knollen an den Wurzeln des Rohrs. Plin.

Ocĕlum, i, m. 2. *Outi városa Pedemontziumban*; die Stadt Outy in Piemont. Cnes.

Ochlŏcrătĭa, ae, f. 1. *a' köznép uralkoddsa*; die Regierung des gemeinen Volks, wenn der Pöbel die Herrſchaft hat.

Ochra, ae, f. 1. *okraföld, sárgafestő föld*; Ocher, eine Erdart, die gelb färbt. Vitruv.

Ochus, i, m. Nomen propr. regis Persarum. 2) Nom. prop. aliorum Virorum.

Ocĭmāstrum, i, n. 2. *vad bazsók*; wilde Baſilie.

Ocĭmĭnus, a, um, *bazsalyikombél való, bazsalyikom*; von Baſilien. Ociminum oleum, seu unguentum, *bazsalyikomolaj*; Baſilienöhl. Dioſc.

Ocĭmŏĭdes, is, m. 2. *erdei bogáts*; die Walddiſtel. Apul.

Ocĭmum, et Ocymum, i, n. 2. *bazsalyikom*; Baſilienkraut. (Ocimum basilicum, L.) Plin.

Ocĭor, ōris, Comp. Superl. ocissimus, a, um, *gyorsabb, hamarább, sebesebb*; geſchwinder, ſchneller.

Ocĭrŏē, es, f. 1. Nom. propr. nymphae, filiae Oceani et Thetidis.

Ocĭum, vide: Otium.

Ocĭter, Adv. et Ocyter, *hamar, kirtelen, gyorsan*; geſchwind, ſchnell, hurtig. Apul. Comp ocius, *hamarabb, gyorsabban*; geſchwinder, eher, hurtiger, zeitiger. Cic. Serius ocius, Hor. *elébbutóbb*; ſpäter oder eher, es ſey ſpäter oder zeitiger. Ocissime, Sall.

Ocius, Ocissime, vide: Ociter.

Oclus, pro: oculus, Prud.

Ocnus, i, m. 2. Nom. pr. regis, qui Mantuam urbem aedificavit. Virg.

Oequinisco, ĕre, 3. *guggolni, legugyorodni*; ſich niederbücken, kauern. Pompon. ap. Non.

Ocrĕa, ae, f. 1. *lábpántzél*; ein Beinharniſch oder Stiefel, womit das Schienbein bedeckt war.

Ocrĕātus, a, um, *lábpántzéllal felkö-*

Digitized by Google

nálk; mit einem Beinharnisch versehen, geschiefelt. Hor.

Ocriculum, i, n. 2. urbs in Umbria.

Octachordos, vel Octochordos, *nyoltzkárú*; achtsaitig. Vitruv.

Octaedrum, i, n. 2. *egy ollyan rajzkép és test a' mathésisben, mellyben nyoltz egyenlő oldalú háromszeglet, tizenkét szegletoldal, és huszonnégy szeglet vagy zug van*; eine Figur in der Mathesi, die acht gleichseitige Dreyecke, zwölf Seiten, und vier und zwanzig Winkel hat.

Octaeteris, *nyoltzesztendei idő*; eine Zeit von acht Jahren. Gloss.

Octagonos, vel Octagonum, i, n. 2. *nyoltzszegletű és nyoltzoldalú rajzkép*; eine Figur, die acht Winkel und acht Seiten hat. Vitr.

Octangulus, a, um, *nyoltzszegletű, nyoltzzugú*; achteckig, achtwinkelig. Apul.

Octandria, sc. classis, *nyoltzhlmesek, nyoltzhlmes sereg, a' füvésztudományban*; achtmännige Pflanzen. Bot.

Octans, tis, m. 3. *egy méröszerszám*; ein Meßinstrument, Octant. Vitruv.

Octăphŏros, vide: Octophoros.

Octăstylos, *nyoltzoszlopú*; achtsäulig. Vitruv.

Octāva, ae, f. 1. *oktáva, nyoltzad a' muzsikában, nyoltzhangköz*; die Octave in der Musik, der Zwischenraum von acht Tönen. 2) *nyoltzadrész*; der achte Theil, ein Achtel. 3) *valamelly innepnapnak, vagy más nevezetes napnak a' nyoltzadik napja*; der achte Tag nach einem Feste. Eccles.

Octāvānus, a, um, *a' nyoltzadik légiből való*; von der achten Legion. Mela.

Octāvārium, ii, n. *nyoltzad adó*; Abgabe des achten Theils. Cod. Just.

Octāvia, ae, f. 1. Nom. pr. mulieris.

Octāviānus, a, um, *Octaviusi, Octaviustól való*; Octavisch, den Octavius betreffend. Cic. Caes.

Octāvius, a, um, i. e. Octavium concernens, ab eo originem ducens. Gens Octavia, Suet.

Octāvius, ii, m. 2. et Octavia, ae, f. 1. Cognomen familiae Romanum.

Octavo, Adv. sc. loco, *nyoltzadszor*; achtens, zum achten.

Octāvus, a, um, (octo) *nyoltzadik*; der achte. Cic. Octava est, sc. hora. Juv. *nyoltz óra*; es ist acht Uhr. Sume octavam, sc. partem, Auct. B. Afric. Octavum, Adv. *nyoltzadszor*; zum achten Mahle. Liv.

Octāvusdĕcĭmus, a, um, *tizennyoltzadik*; der achtzehnte. Vitruv.

Octennis, e, (octo et annus) *nyoltzesztendős*; achtjährig. Ammian.

Octĭes, *nyoltzszor*; achtmahl. Cic.

Octigēsimus, pro: octingentesimus, Prisc.

Octingēnārius, a, um, (octingeni) *nyoltzszázból álló*; aus acht hunderten bestehend. Varr.

Octingēni et Octingentēni, ae, a, *nyoltz nyoltz százan*; je achthundert. Prisc.

Octingentēsĭmus, a, um. *a' nyoltzszázadik*; der achthundertste. Cic.

Octingenti, ae, a, *nyoltzszáz, nyoltzszázan*; achthundert. Cic.

Octigentĭes, *nyoltzszázszor*; achthundertmahl. Ascon.

etĭpes, ēdis. *nyoltzlábú*; achtfüßig. Ovid.

Octo, Ind. *nyoltz, nyoltzan*; acht. Caes.

Octōber, bris, bre, mensis October, Vellej. Colum. *October, a' tizedik hónap*; der October.

Octochordos, vide i Octachordos.

Octŏdĕcim, *tizennyoltz*; achtzehen. Frontin.

Octŏgămus, i, m. *a' ki nyoltzszor házasodott meg*; der achtmahl geheirathet. Hieron.

Octogēnārius, a, um, v. gr. homo, *nyoltzvanesztendős*; achtzigjährig. Plin.

Octŏgēni, ae, a, *nyoltzvan. nyoltzvan*; je achtzig, bey einer Eintheilung. Liv. 2) *nyoltzvanon*; achtzig. Plin.

Octŏgēsĭmus, a, um, *nyoltzvanodik*; der achtzigste. Cic.

Octŏgĭes, *nyoltzvanszor*; achtzigmahl. Cic.

Octŏginta, *nyoltzvan*; achtzig. Cic

Octŏmĭnūtālis, e, *nyoltz felpénzt érő*; acht Hallet (oder sonstige kleine Münze) geltend. Lamprid.

Octōnārius, a, um, v. gr. numerus, Varr. *nyoltzból álló*; aus acht bestehend.

Octōni, ae, a, *nyoltz-nyoltz*; je acht bey Eintheilungen. 2) *nyoltz*; acht, ohne Eintheilung. Ovid.

Digitized by Google

Octŏphŏros, v. Octăphŏros, v. gr. lectica, Cic. *nyoltzemelős*, *a' mit nyoltzan visznek*; was von achten getragen wird.

Octŭāries, pro: octogies, Plin.

Octŭāeinta, pro: octoginta, Vitruv.

Octŭplicātĭo, ōnis, f. 3. *nyoltzszorosítás*; die Achtfältigung, i. e. achtmahlige Vermehrung. Mart. Cap.

Octŭplico, āvi, ātum, āre, 1. *nyoltzszorozni*; achtfältigen, achtmahl vermehren. Liv.

Octŭplus, a, um, *nyoltzszoros*, *nyoltzas*; achtfach, achtfältig. Cic.

Octussis, is, m. 3. i. e. octo asses, Hor.

Oculāris, e, *szemet vagy szemeket illető*; die Augen betreffend. Veget.

Oculāriter, Adv. *szemmel*, *p. o. nézni*; mit den Augen, z. B. betrachten. Sidon.

Oculārius, a, um, *szemeket illető*; die Augen betreffend. Medicus oculatius, Cels. vel saltim: ocularius, *szemorvos*; Augenarzt. Scrib. Larg.

Oculātus, a, um, *szemes*, *látó*, *a' kinek szemei vannak*; mit Augen versehen, sehend. Plaut. Oculatior, Tert. *szemesebb*; besser sehend. Pluris est oculatus testis unus, quam decem auriti, Plaut. *egy szemmel látott tanú több bizonyság, mint tíz hallottamos*; ein Zeuge, der etwas selbst gesehen hat, gilt mehr als zehen, die nur davon gehört haben. 2) *látható*; sichtbar. Plin.

Oculĕus, a, um, *szemes*, *szemmel rakott*; voller Augen, v. gr. Argus oculeus, Plaut. 2) *élesszemű*, *szemes*; scharfsichtig. Apul.

Oculīfĕrium, ii, n. 2. *szemlélni kirakott dolgok*; zur Schau aufgestellte Sachen. Sen.

Oculissimus, a, um, *legszemesebb*, *legélesebb szemű*; der Scharfsichtigste. 2) *a' legkedvesebb*; der Allerliebste. Plaut.

Oculītus, Adv. v. gr amare, Plaut. *mint a' szeme világát*, *p. o. úgy szeretni*; wie seine Augen, z. B. einen lieben. Plaut.

Oculo, āre, 1. *látóvá tenni*, *szemeket adni neki*; mit Augen versehen, sehend machen. Tert. 2) *óltalni*, *béoltani*; oculiren, impfen. Gloss.

Oculus, i, m. 2. *szem*, *látó szem*; das Auge, womit wir sehen. Cic. Oculis cernere, Nep. *szemeivel látni*, *meglátni*; sehen, bemerken. Oculos dejicere in terram, Quintil. *szemeit lesütni*, *vagy a' földre szegezni*; die Augen niederschlagen. Oculos in aliquem conjicere, Cic. *szemeit valakire vetni vagy rávetni*, *valakire rátekinteni*; die Augen auf einen werfen, oder richten. Ex oculis abire, Sen. *szemei elől elmenni*; aus den Augen gehen. Proponere vel ponere ante oculos, vel proponere oculis, Cic. *szeme eleibe terjeszteni*; vor Augen stellen. Res posita est ante oculos, Cic. *nyilvánvaló dolog*, *látni való*, *világos*; die Sache liegt vor Augen, ist augenscheinlich. In oculis, Cic. sub oculis, Caes. *szemei előtt*, *szeme láttára*; vor Augen, in seiner Gegenwart. Oculis subjicere, Cic. *megmutatni*, *hogy nézze meg*, *vizsgálja meg*; sehen lassen. Oculos pascere re, Cic. vel fructum oculis capere ex re, Nep. *legelltetni szemeit valamin*; die Augen weiden. — In oculis esse alicujus, vel alicui, Cic. *nagy kedvességben lenni valakinél*; sehr geliebt und geschätzt werden. Aliquem in oculis ferre, Cic. vel gestare, Ter. *nagy kedvességben tartani*, *mint a' szeme fényét úgy kedvelleni*, *v. őrizni*; sehr werth halten, sehr schätzen und lieben. Ocule mi! Plaut. *óh te szemem fénnye! angyalom!* mein Engel! 2) oculus mundi, Ovid. i. e. sol. 3) *bimbó*; ein Knospe, Auge. Virg. Oculos imponere, Virg. *oltani*, *szemre oltani*; oculiren. 4) oculi cancri, Med. *rákszem*: Krebsaugen. 5) Oculus leporis, Bot. *pápafű gyökere*; Benedictenwurz. 6) *szemforma foltok*, *p. o. pávaszem. párdutzfolt*, die Flecken auf den Pfauenschwänzen, Panntherthieren. Plin. 7) Configere oculos cornicum, Cic. Prov. *még az okos embereket is meg tudni tsalni*, *v. rászedni*; sogar kluge Leute hintergehen.

Ocymāstrum, i, n. 2. *veteselló árvaledryhaj*, *v. lépfű*; der Widerthon. (Asplenium Trichomanes, L.)

Ocyor, Ocyssimus, i. q. Ocior, ocissimus.

Ocypĕte, es, f. 1. Harpyarum una, Cael.

Ocyröe, i. q. Ociroe.

Ocyus, i. q. ocius, vide: ociter.

Oda, ae, v. Ode, es, f. 1. *ének*, *óda*, *lantos versezet*, *v. vers*; ein Gesang, lyrischer Gesang, Lied.

Digitized by Google

Ódárium, ii, n. 2. idem, Petr.

Ódáriárius, ii, m. 2. *énekmester*; ein Singemeiſter. Virg. pro quo tamen Reinesius habet: Odoratius.

Ódéfácio, ére, 3. Obsol. pro: Olfacio. Fest.

Óděra, ae, f. 1. fluvius Germaniae, Geogr.

Odessos, i, f. 2. urbs Moesiae inferioris, Mela.

Ódéum, i, n. 2. *éneklőhely*, *éneklőkar helye*, *éneklőkar*, *muzsika*, *v. koncsert palota*, *v. szála*; ein zum Singen beſtimmtes Gebäude, Muſikſaal, Concert-Saal, Vitruv.

Ódi, isse, Def. *gyűlölni*, *útálni*; haſſen. Cic. Inimicos semper osa sum intueri, Plaut. *soha sem néztem jó szemmel ellenségimre*, *soha sem kívántam ellenségimet látni*; ich habe niemahls gern meine Feinde anſehen mögen. Osus, a, um, Adj. *gyűlölő*; der haſſet. Oditur, Ter. *gyűlölik*, *gyűlöltetik*; es wird gehaſſet.

Ódibilis, e, *gyűlölséges*, *útálatos*, *útálatra méltó*; verhaßt, haſſenswerth. Acc.

Ódio, ívi, íre, 4. Inusit. i. q. odi, Cic. 2) *valamin*, *v. valamiért bosszankodni*; worüber verdrießlich ſeyn. Odi, cum cera vacat, Ovid.

Ódiőse, Adv. *gyűlölségesen*, *útálatosan*; auf eine haſſenswerthe Art, verhaßt. Cic. 2) *bosszankodva*, *bosszúsággal*, *dérrel dúrral*, *mérgesen*; auf eine widrige, verdrießliche Art. Idem.

Ódiósicus, a, um, i. q. sequens, Plaut.

Ódiósus, a, um, *gyűlölséges*, *útálatos*; verhaßt. Plaut. 2) *alkalmatlan*, *terhes*; beſchwerlich. Senectus senibus odiosa est, Cic. 3) *ellenséges indulatú*; feindſelig. Gloss. 4) *bosszús*; verdrießlich. Comp. odiosior, Cic. Superl. odiosissimus, Phaedr.

Ódium, ii, n. 2. *gyűlölség*, *idegenkedés*, *ellenségeskedés*; der Haß, die Abneigung, Feindſchaft. In odium venire, Cic. *valakinél*, *v. valaki előtt gyűlölségbe jönni*, *v. gyűlölségessé lenni*; bey Jemanden verhaßt werden. In odium Graciae pervenire, Nep. Alicui venire odio, Plin. Esse alicui in odio, v. odio, v. apud aliquem in odio, Cic. *gyűlöltetni*, *gyűlöletes lenni*; verhaßt ſeyn. Fuit mihi cum Clodio odium, Cic. *ellenségeskedésben voltam vele*; ich hatte mit ihm eine Feindſchaft. Habere aliquid v. aliquem odio, Plaut. Ovid. *gyűlölni*, *útálni*; haſſen. Odium alicujus subire, Cic. *magára vonni*, *venni*, *elviselni*; über ſich nehmen, ertragen. Magno odio in aliquem ferri, Nep. *igen*, *erősen*, *v. nagyon gyűlölni*; ſehr haſſen. In odium alicujus, pro: odio, Ovid. *gyűlöléséből*; aus Haß. Odium concitare, v. creare, Cic. movere, Ovid. v. facere, Quint. *okozni*, *szerezni*; erregen, verurſachen, machen. In odium vocare, Cic. *gyűlölségbe hozni*, *gyűlölségessé tenni*; verhaßt machen, in Haß bringen. 2) *gyűlölséges*, *v. gyűlöletes ember*; ein verhaßter Menſch. Odium hominum, Plaut. *a' kit minden gyűlöl*, *v. útál*; den die Leute haſſen. 3) *bosszúság*, *únalom*; der Verdruß. Odium cepit me negotii, Ter. 4) *kellemetlenség*, *undorodás*; die Unannehmlichkeit, der Eckel. Neque agri neque urbis odium me cepit, Idem. *egyiktől sem iszonyodom*; beydes wird mir nicht zum Eckel. Odio es, Plaut. *nem szenvedhetlek*, *ki nem állhatlak*, *kidllhatatlan vagy előttem*; du biſt mir zuwider, ich kann dich nicht ausſtehen. 5) *únalmas*, *v. kidllhatatlan kiabálás*; das verdrießliche Schreyen. Odio tuo me vinces, Ter. 6) *útálatot gerjesztő kevélység*, *felfúvalkodás*, *v. dölyfösség*; der Hochmuth, der Haß erweckt. Quod erat odium! quae superbia! Cic. Not. odium tuum, pro: erga te. Ter.

Odo, ónis, m. 3. *szőr*, *v. szövegtsima neme*, *botos*; eine Gattung wollener oder Filzſchuhe, eine Fußſocke. Ulp.

Ódóntágra, ae, f. 1. *fogvonó*, *v. fogkihúzóvas*, *pellikán*; ein Zahnzängelchen, Pelican. Chirurg.

Ódóntálgia, ae, f. 1. *fogfájás*; das Zahnweh, der Zahnſchmerz. Med.

Ódóntálgicus, et Odontius, a, um, *fogfájás ellen*, *v. -ról való*; wider die Zahnſchmerzen dienend.

Ódontítis, idis, f. 3. *fogánts szálkatsék*; ein Kraut, das gut gegen Zahnſchmerzen ſeyn ſoll, Zahnkraut. (Euphrasia Odontites, L.) Plin.

Ódóntóides, is, m. 3. idem, Plin.

Digitized by Google

Ŏdŏntŏlĭthos, i, m, 2. i, q. Tartarus dentibus adolescens; *borkő a' fogakon*; Weinſtein der Zähne. Med.

Ŏdŏntŏphyĭa, ae, 1. et Odontiasis, is, f. 3. *gyermekek fogjövése*; das Zahnen der Kinder. Idem.

Ŏdŏntŏtrīmma, ătis, n. 3. *fogmosó, v. tisztitó por, fogpor*; das Zahnpulver.

Odŏpĕta, ae, f. 1. *agár*; ein Windhund, Windſpiel Gloss 2) *orsóhal*; eine Lamprete, ein Fiſch. Petr.

Ŏdor, ōris, m. 3. *szag, illat, jó és rossz, kedves, kellemes, kedvetlen, v. kellemetlen szag, büdösség*; der Geruch, er mag gut angenehm oder widrig ſeyn, der Geſtank. Cic. 2) e. gr. ater, Virg. *gőz*: der Dampf. 3) Trop. e. gr. dictaturae, suspicionis, Cic. *szele valaminek, előre való érzés, előérzés, gyanitás, sejtés, sejditès*; die Witterung einer Sache, Vorherempfindung, Vermuthung, Ahndung. 4) *jószagú dolog, p. o. füstölőszer, fűszerszám, kenet, balzsam*; ein wohlriechendes Ding, z. B. ein Rauchwerk, Gewürz, eine Salbe, ein Balſam. Horat. Cic. Curt. Assyrius odor, Catull.

Ŏdōrāmen, inis, n. 3. *szag, büz, illat*; der Geruch. 2) i. q. odoramentum. Macrob.

Odōrāmentum, i, n. 2. *jószagú fűszerszám, jóillat gerjesztő szer, balzsam 's a' t.* wohlriechende Specereyen, ein Rauchwerk, Balſam ꝛc. Colum.

Odōrārius, a, um, e. gr. myrrha, Plin. *szagos, jó szagú, jó illat szerszó, v. gerjesztő*; was riecht, wohlriechend.

Odōrātĭo, ōnis, f. 3. *szagolás, szaglás, mint érzékink egyike*: das Riechen, der Geruch, als ein Sinn. Cic.

Odōrātīvus, a, um, e. gr. herba, Apul. *szagos, illatozó, jószagú*; riechend, wohlriechend.

Odōrātus, a, um, (odoro) *jószagú, szagos, illatozó*: wohlriechend. Tibull. Odoratus capillos rosa, Ovid. pro: habens capillos odoratos rosa. Comp. odoratior, Colum. Superl. odoratissimus, Plin.

Odōrātus, us, m. 4. *szagolás, szagérzés, szag, szaglás, mint érzék*; das Riechen, die Empfindung des Geruchs, der Geruch, auch Geruch, als ein Sinn. Cic. 2) *kigőzölgés*; die Ausdünſtung. Plin.

Odōrĭfer, a, um, *szagos, jószagú, v. illatú*; wohlriechend. Prop. 2) e. gr. Arabia, Plin. *jószagú dolgokat v. szereket termő*; wohlriechende Dinge hervorbringend. e gr. gens, Ovid. i. e Persae.

Odōrĭsĕquus, a, um, *szag után járó, azt követő*; dem Geruche nachgehend. Odorisequi canes, Liv. Andr. *vizslák*; Spürhunde.

Odōro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aëra, Ovid. mella, Colum. *szagositni, megszagositni, jószaggal, v. illattal el, v. betölteni, jó szagot adni valaminek*; riechend oder wohlriechend machen. 2) *szagoskodni, illatozni, szagot, v. illatot botsátni ki magából*; einen Geruch von ſich geben. Colum.

Odōror, ātus sum, āri, Dep. 1. *szagolni*; riechen. 2) Trop. e. gr. quid futurum sit, Cic. *megszagolni, az az, kifürkészni, kitanúlni, kikeimlélni*; riechen, erforſchen, ausſpüren. 3) Trop. contemptive: e. gr. decemviratum. Cic *valami után szaglálódni, valamire vágyni*; nach etwas trachten. 4) Trop. e. gr. philosophiam, Auct. Dial. de Orat. *valamibe ütni az orrát, az az, csak kevés esméretet szerézni valamiben*; riechen, wohin riechen, nur eine kleine Kenntniß erlangen.

Odōrus, a, um, e. gr. flos, Ovid. *szagos, illatos, kedves, v. kellemetlen, jó, v. rossz szagú*; riechend, wohlriechend, unangenehm riechend. Comp. odorius, Plin. 2) *szagoló, szaglálló, szaglás által vizsgáló, büzlő*; riechend, durch Geruch unterſuchend, witternd. Odora canum vis, Virg.

Odos, ōris, m. 3. i. q. odor, Sallust.

Odrysae, (Odrusae) ārum, m. plur. populus antiquus Thraciae. Plin. Hinc: Odrysius, a, um, ab Odrysis oriundus, Ovid. b) i. q. Thracicus, Stat.

Ödynolytes, ae, m. 1. i. q. echeneis. Plin.

Ödyssēa, ae, f. 1. liber Homeri, de erroribus Ulyssis. Ovid.

Oea, ae, f. 1. urbs Africae, hodie: Tripoli. Tacit.

Oeāgrus, i. m. 2. rex Thraciae, pater Orphei. Hinc: Oeagrius, a, um, *Oeagrusi, Thraciai, Orphensi*; Oeagriſch, Thraciſch, Orphiſch.

Digitized by Google

Virg. Oeagrios pulsabat nervos, Sil. *lantzon, v. tzitterán játszott, lantolt, tzitterázott (mint Orpheus)*; spielte auf der Cither (wie Orpheus).

Oeanthia, ae, f. 1, urbs Aetoliae, Mela.

Oeāso, ōnis, f. 3. urbs Hispaniae, ad fluvium Mograda, hodie: Giarco. Mela.

Oebălĭa, ae, f. 1. sc. urbs, Virg. i. q. Tarentum.

Oebălides, ae, m. 1. filius, v. posteri Oebali, v. Spartanus. e. gr. puer, Ovid. i. e. Hyacinthus. Oebalidae, Idem. i. e. Castor et Pollux.

Oebălis, idis, f. 3. *Oebalusi, v. Spártai*; Oebalisch oder Spartanisch. e. gr. nympha, Ovid. i. e. Helena. 2) *Sabinusi*; Sabinisch. Idem.

Oebălius, a, um, *Oebalusi, v. Spartai*; Oebalisch oder Spartanisch. e. gr. vulnus, Ovid. i. e. Hyacinthi. e. gr. pellex, Idem. i. e Helena. 2) *Sabinusi*; Sabinisch. Ovid.

Oebălus, i, m. 2. rex Spartae, pater Tyndari, Ovid. 2) rex Caprearum.

Oechălĭa, ae, f. 1. urbs Euboeae, Virg. b) Messeniae, Plin.

Oechălis, idis, f. 3. *Oechalisból való, Oechalisi aszszony, v. leány*; aus Oechalia, eine Oechalierinn. Ovid.

Oeclĭdes, ae, m. 1. filius Oeclei, i. e. Amphiaraus, Ovid.

Oecŏnŏmĭa, ae, f. 1. *gazdálkodás, gazdaság folytatás, gazdáskodás. gazdaság*; die Haushaltung, Wirthschaft. Gloss. 2) Trop. *felosztás, rend, mellyet szab az ember p. o. valamelly beszédben, theátromi játékban, 's a' t.* Eintheilung, Ordnung, die man macht, z B. in einer Rede, im Schauspiele ꝛc. Quint.

Oecŏnŏmĭcus, a, um, *gazdálkoddshoz való, gazdaságot illető*; die Wirthschaft betreffend. Oeconomicus, sc. liber, i. e. Xenophontis de oeconomia, Cic. 2) Trop. e. gr. dispositio causae, Quint. *illendő rendű, v. rendes felosztású, a' beszéd ben*; von der gehörigen Eintheilung in der Rede.

Oecŏnŏmus, i, m. 2. *gazda ember, gazdaság folytató, gazda, sáfár, majoros, tiszttartó*; ein Wirthschafter, Schaffner, Verwalter. Cod. Justin.

Oecūmēnĭcus, a, um, i. q. Universalis; *közönséges, világ szerte való, egész világra szólló, v. tartozó*; allgemein, zur ganzen Welt gehörig. e. gr. concilium, Hist. Eccl. *közönséges egyházigyűlés, v zsinat*; eine allgemeine Kirchenversammlung

Oecus, v. —os, i, m. 2. *ház*; ein Haus. Gloss. 2) *szoba a' házban, palota, v. szála*; ein Zimmer des Hauses, Saal. Vitruv.

Oedēma, tis, n. 3. *vizes daganat*; wässerige Geschwulst. Med.

Oedēmātōsus, a, um, *vizes daganatú*; wässerig geschwollen. Pedes oedematosi; *dagadt lábak*; geschwollene Beine. Medic.

Oedĭpŏdes, v. —da, ae, m. 1. i. q. Oedipus, Senec.

Oedĭpŏdĭōnĭdes, ae, m. 1. filius Oedipi, i. e. Polynices. Oedipodionidae, i. e. Eteocles et Polynices Stat.

Oedĭpŏdĭōnĭus, a, um, *Oedipust illető*; *Oedipushoz való, v. tartozó, Oedipusi*; den Oedipus betreffend, dahin gehörig, Oedipisch.

Oedĭpus, i, 2. et odis, m 3. rex Thebarum, filius Laji et Jocastae, qui solvit aenigma Sphingis. 2) *rejtett dolgok megfejtője, v. megmagyará zója*; ein Ausleger verborgener Dinge. Davus sum, non Oedipus, Ter.

Oenāgra, ae, f. 1. *bor szagú tsemete*; eine Staude, welche nach Wein riechet. Plaut.

Oenanthe, es, f. 1. *vadszőlő fürtje*; die Traube des wilden Weinstocks (vitis labrusca) Plin. 2) *magyorós haramug, vízi magyoró*; ein Dornengewächs. Plin. (Oenanthe pimpinelloides, L.)

Oenanthīnus, a, um, e. gr. oleum, vinum, Plin. *vadszőlőből készített*; aus der Traube des wilden Weinstocks gemacht.

Oenēis, ĭdis, f. 3. vide: Oeneus.

Oeneus, ĕi, m. 2. rex Calydoniae, maritus Althaeae. Hinc: Oenēĭus, v. cont. Oenēus, a, um, *Oeneusi*; Oeneisch. Ovid. 2) Oenēis, ĭdis, f. 3. filia Oenei, i. e. Dejanira, Sen.

Oenŏgārum, i, n. 2. *borlé, v. lév*; die Weinbrühe. Apic.

Oenŏmāus, i, m. 2. rex Elidis. 2) tragoedia Accii, Cic.

Oenŏmĕli, ītos, n. 3. *borseprős méhser*; ein Weinmeth. Pand.

Oenŏne, es, f. 1. nympha Phrygica, Paridis amica, v. uxor prima.

Digitized by Google

Oenŏphŏrium, i, n. 2. *boros edény, kantsó, v. kanna*; ein Weingeschirr. Horat.

Oenŏphŏrus, i, m. 2. *pintzemester, kultsár*; ein Kellermeister. Plin. 2) f. statua muliebris Praxitelis, Idem.

Oenŏpĭa, ae, f. 1. insula, postea Aegina vocata, Ovid.

Oenópion, ōnis, m. 3. rex in insula Chio, pater Meropes. Cic. in Arat.

Oenŏpŏla, ae, m. 1. *kortsma, tsupszék, borméröhdz*; eine Weinschenke. Gloss.

Oenŏpōlium, ii, n. 2. idem, Plaut.

Oenōptae, ārum, m. plur. *horra ügyelők a' Görögök vendégségeikben*; Aufseher über den Wein bey den Mahlzeiten der Griechen. Cael. Rhod.

Oenōthēra, ae, f. 1. *tsészekürt*; die Nachtkerze, eine Pflanze, sonst auch Onuris genannt. Plin.

Oenōtrĭa, ae, f. 1. pars Italiae. 2) Syneed. Italia ipsa, Claud.

Oenōtrĭus, a, um, *Oenotriai, Olaszországi, Római*: Oenotrisch, Italisch, Römisch. Virg. Sil.

Oenōtrus, a, um, i. q. Oenotrius. Virg.

Oenus, a, um, veteribus, pro: unus.

Oenus, v. Aenus, i, m. 2. *Inn vize, melly Passzsaundl ömlik a' Dunába*; der Fluß Inn. Geogr.

Oenussa, ae, f. 1. insula ad promontorium Acritas (Capo de Gallo) in Peloponneso, ubi hodie Sapienza sita est, Mela.

Oesŏphăgus, i, m. 2. *nyeldeklő, torok, gége*; die Speiseröhre, der Schlund. Medic.

Oestrus, i, m. 2. *lóbögöly, bögöly*; die Roßbräme, Bräme. Virg. Oestro percitus, Prov. *dühös, neki dühödött, szelesedett, v. szilajodott, mint a' bögöly tsipte ló*; wild, wie ein Pferd, das von einer Roßbräme gestochen worden ist. 2) *dühösség, p. o. jövendő mondói, v. poétai dühösség, az az: fel, v. neki hevülés, v. tüzesedés, lelkesedés*; die Raserey, z. B. die weissagerische oder poetische, i. e. die Begeisterung, der Enthusiasmus. Stat.

Oesus, veteribus, pro: usus, Cic.

Oesypum, i, n. 2. *motsok, v. ganéj a' juhgyapjún*; der Koth an der Schafwolle. Ovid. 2) *motskos, v. piszkos juhgyapjú*; die schmutzige Wolle von den Schafen. Plin. 3) *juhgyapjú motsokból készült kendőző, pirosító, v. szépitőszer*; ein Schönheitsmittel, eine Schminke aus dem Schmutze der Schafwolle. Ovid.

Oeta, ae, v. Oete, es, f. 1. mons inter Thessaliam et Macedoniam. Ovid.

Oetaeus (Oeteus) i, m. 2. cognomen Herculis. Ovid.

Ŏfella, ae, f. 1. (Dim. ab offa) *falatotska, harapásotska, darabka, p. o. hús darabotska, általjában mindenféle darabka, falatotska, egy kis, pitziny valami*; ein Bissen, Mundbissen, Stückchen, z. B. Fleisch, Mart. auch überhaupt ein Stückchen, Bißchen. Seren. Samm.

Offa, ae, f. 1. e gr. oultis, Cic. panis, Colum. *harapás, falat, lisztből készült falat, gombótz, furkó*: ein Bissen, ein Knäelchen, Klößchen aus Mehl. 2) *mindenféle darab, p. o. hús darab, v. darab hús*: jedes Stück, z. B. Fleisch. Plaut. 3) *össze dllott darab*, ein Klumpen, Klümpchen. Gummi in offas convolutum. 4) *daganat*: eine Geschwulst. 5) e gr. leporis, Plin. Trop. carminis, Pers. *iddtlen szülemény*; unzeitige Geburt. Nat. inter os et offam, Cato, Prov. *mig a' szádhoz vinné az ember a' falatot*; ehe man den Bissen in den Mund bringt.

Offarcĭnātus, a, um, *tele tömött, v. rakott, megrakott, v. tömött*; voll gestopft, bepackt. Ter.

Offarĭus, ii, m. 2. *szakáts*; ein Koch. Gloss.

Offātim, Adv. *falatonként, harapásonként, darabonként*; bissenweise, stückweise. Plaut.

Offectĭo, ōnis, f. 3. (officio) *festés, megfestés*; die Färbung. Arnob.

Offectus, a, um (officio) *megakaddly oztatott*; verhindert.

Offendĭcŭlum, i, n. 2. (offendo) *akadály*; ein Anstoß. 2) *botszánás, botszánkodás, botránkozás*; ein Ärgerniß. Plin. jun.

Offendo, ĭnis, f. 3. i. q. offensio, Afran.

Offendo, di, sum, ĕre, 3. v. gr. caput, Liv. pedem, Ovid. aliquem pede, Plaut. caput ad fornicem, Quint. *megütni, belétüni valamibe, hozzáütődni valamihez, megütődni valamibe*; anstoßen, sich stoßen an etwas. Lapidem offendere, Apul. a' *kőbe*

Digitized by Google

megütni magát; sich an einen Stein stoßen. Navis offendit in scopulis, Ovid. *a' hajó a' kősziklákoz ütődött*; das Schiff stieß an einen Felsen. 2) Trop. *megbotlani, kibázni, botlani*; anstoßen, verstoßen, fehlen, einen Fehler machen, versehen. Neque in eo solum offenderat, quod etc. Nep. *nem csak abban hibázott, hogy* —; er hat nicht nur darin gefehlt, daß ꝛc. Apud aliquem offendere, vel, aliquem in aliqua re offendere, Cic. *valakit megsérteni, megbántani, valakinél elrontani a' dolgot*; bey Jemanden verstoßen, einen beleidigen. 3) In aliquo offendere, Cic. aliquid in aliquo offendere, Cic. *megütközni, megbotránkozni valakiben, az az: valamelly tselekedetében, azt nem kagyni helyben, hibásnak találni, 's a' t.* sich an Jemanden stoßen, etwas auszusetzen oder zu tadeln haben. 4) v. gr. aliquem in platea, Ter. vel, aliquid, Cic. *elótaldlni, rábukkanni, történetből rátaldlni*; antreffen, finden, auf etwas oder auf einen stoßen. 5) *megsérteni, megütni, megtsapni*; verletzen, beschädigen, anstoßen. Latus vehementer offendit, Cic. 6) v. gr. aliquem contumelia, Cic. animum alicujus, Cic. *megsérteni, megbántani, valakit*; beleidigen. 7) offendere apud judices, Cic. *a' biráktól kárhoztattódni*; von den Richtern verdammt werden.

Offensa, ae, f. 1. (offendo) *megütődés, beleütődés valamibe*; das Anstoßen. Plin. 2) *rossz indúlat valaki ellen, kedvetlenség, gyülölség, harag*; die Ungunst, Ungnade, der Haß, die Feindschaft. In magna offensa sum apud Pompejum, Cic. *kiestem a' Pompéjus kegyelméből*: ich bin beym Pompejus in Ungnade gefallen. 3) *megsértés, megbántás, hosszúság*; die Beleidigung, erlittenes Unrecht, der Verdruß. Offensas vindicare, Ovid. 4) *baj, sérelem*; unangenehmer Zufall, die Verletzung. Sen.

Offensăculum, i, n. 2. *megütődés*; das Anstoßen. Apul. 2) *akaddly, a' mibe valaki megütközik, gánts*; der Anstoß, woran man stößt. Lactant.

Offensātio, ōnis, f. 3. *megütközés, botlás, megbotlás*; das Anstoßen. Quint.

Offensātor, ōris, m. 3. *botló, megbotló*; der anstößt, Strauchler. Quintil.

Offensĭbĭlis, e, *könnyen botló*; strauchelnd. Lactant.

Offensio, ōnis, f. 3. (offendo) v. gr. pedis, Cic. *megütés, megütődés, beleütődés valamibe*; der Anstoß, das Anstoßen an etwas. 2) *akaddly, gánts, ütköző, a' mibe könyü megütközni vagy beleütődni*; der Anstoß, das, woran man sich stoßt oder stoßen kann, das Hervorragende. Cic. 3) *baj, kedvetlenség, váratlan eset, p. o. betegség, változás*; der Anstoß, was einem zustößt, Unbequemlichkeit, Anfall von einer Krankheit, Unpäßlichkeit. Cic. 4) *kedvetlenség, harag, megsértés, megbántás, hosszúság*; Verstoß bey Jemanden, der Zorn, die Beleidigung, der Widerwille, die Abneigung, der Verdruß bey Jemanden. Offensionem vitare, Cic. *kerülni a' kedvetlenséget*; den Verdruß vermeiden. Esse offensioni Cic. i. e. molestiae. In alicujus offensionem incurrere, vel cadere, Cic. *valakinél kedvetlenségbe esni, valakit magára haragítni*; in Verdruß kommen. 5) *szerentsétlenség, szerentsétlen eset, viszontagság*; das Unglück, der Unglücksfall, Unfall, die Widerwärtigkeit. Offensionem timere, Cic. Offensio belli, Cic. 6) *hiba, elhibázása valaminek*; der Fehler, das Versehen. Offensio periculosa, Cic.

Offensĭuncŭla, ae, f. 1. Dimin. *egy kis megsértés, megbántás, megbántódás*; eine Beleidigung. 2) *hosszúság, harag*; der Verdruß, das Ärgerniß. Cic.

Offenso, āre, 1. Frequ. ab offendo, v. gr. caput, Liv. *gyakran megütni*; oft anstoßen. 2) *akadozni, p. o. a' beszédben*; stocken. Quint.

Offensor, ōris, m 3. *megbántó, megsértő*; der Beleidiger. Arnob.

Offēnsus, a, um, *megütődött, beleütődött, megütközött*; angestoßen. 2) *megsértett*; verletzt. 3) *megbántott*; beleidigt. 4) *felbosszantott, haragra ingerlett*; aufgebracht, zornig. 5) v. gr. alicui, Cic. *gyülöltséges valaki előtt*; verhaßt. 6) existimatio offensa, Cic. *rossz hírnév*; ein übler Ruf.

Offēnsus, us, m. 4. *megütődés, megütközés, beleütődés valamibe*; der

Digitized by Google

Anstoß, das Anstoßen. Lucr. 2) *összetalálkozás, előtalálás, rábukkanás*: das Begegnen, Anstoßen. Stat. 3) *viszontagság, szerencsétlenség*; die Widerwärtigkeit, das Unglück. Lucr. 4) Met. *megütközés valamin*; der Anstoß, die Bedenklichkeit. Lucr.

Offĕrentĭa, ae, f. 1. *odavivés, előadás*; die Darbringung, Darbiethung. Tert.

Offĕro, obtŭli, oblātum, offerre, 3 (ob et fero) *eleibe vinni, odavinni, előmutatni, eleibe adni*; entgegen tragen oder bringen, darstellen, vorsetzlich zeigen. Se alicui offerre. Cic. *megjelenni valaki előtt, mutatni magát*; erscheinen, sich zeigen, sich sehen lassen. 2) v. gr. se periculis, Cic. se ad mortem, vel morti, Cic. se invidiae, Liv. *kitenni, p. o. magát, adni p. o. magát valamire, mintegy eleibe menni valaminek*; entgegen stellen, aussetzen, Preis geben. 3) *ajánlani*; anbiethen. Alicui operam suam offerre, Liv. *valaki nek szolgálatját ajánlani*; einem seine Dienstleistung anbiethen. Auxilium alicui offerre, Cic. *segítséget ajánlani valakinek, vagy kínálni segítséggel*; einem Hülfe anbiethen. Se in alicujus rei societatem offerre, Ter. 4) *közleni vele, adni, ajánlani*; etwas von selbst geben oder erweisen. Beneficium alicui offerre, Caes. 5) *okozni, szerezni, tenni valamit*; verursachen, anthun, zufügen Alicui mortem vel necem offerre, Cic *halált okozni, az az*: *megölni*: einen tödten. Vitium virgini offerre, Ter. *erőszakot tenni rajta*; eine Jungfrau schwächen. Laetitiam alicui offerre, Ter. *örömöt tenni, megörvendeztetni*; eine Freude machen

Offertōrium, ii, n. 2. id. quod, Oblatio. 2) *áldozat*; das Opfer. Eccl.

Offertus, a. um, *telyes, tele*; voll. Gaudii offertissimus, Plaut. *örömmel telyes*; voll Freuden. Hereditas offertissima, Plaut. *gazdag örökség*; eine reiche Erbschaft.

Offĕrūmentum, i, n. 2. *áldozat*: ein Opfer. Fest. 2) Met. *ajándék*; ein Geschenk. Offerumenta ae, f. Plaut.

Officiālis, is, m. 3. *hivatalbeli tiszt, tisztviselő*; ein Beamter Tert. 2) Adj. *hivatalbeli, tisztséget illető*; das Amt oder den Dienst betreffend. Vand.

Officiens, tis, o, *káros, ártalmas*; schädlich, hinderlich. Lucr.

Officīna, ae, f. 1. *műhely, mívhely*; die Werkstatt, Werkstätte. Officina libraria; *könyvárosbolt*; ein Buchladen, Buchhandlung. 2) officina sapientiae, Cic. *oskola*; eine Schule. 3) officina cohortalis, Colum. *apró baromfi tenyésztető hely vagy udvar*; ein Ort, wo das Geflügel herum läuft. 4) *készítése, tsinálása valaminek*; die Verfertigung. Plin. (quasi Opificina.)

Officīnālis, e, *műhelybéli, műhelybe való*; zur Werkstatt gehörig. 2) v. gr. plantae officinales, Bot. *patikai, orvosi*; arzneylich, heilkräftig, officinell. Gloss.

Officĭnātor, ōris, m. 3. *műhelymester, mívészmester*; der eine Werkstätte hält, Meister in einem Handwerke, Werkmeister. Vitruv. et Colum.

Officio, fēci, fectum, fĭcĕre, 3. (ob et facio) v. gr. luminibus alicujus. Liv. alicui spiranti, Cic. *eleibe állani, a' világosságot elvenni valaki előtt, útjába állani*; einem im Wege stehen, ihm den Sonnenschein benehmen. 2) v. gr. alicui, Cic. *ellenne lenni, akadályoztatni*; zuwider seyn, hindern, verhindern. 3) *ártani, kárt tenni, káros lenni*; schaden, schädlich seyn. Officiunt fruges herbae, Virg. Claritati oculorum officit, Plin.

Officiōse, Adv. *készséggel, nyájas megelőzéssel, barátságosan*; voller Gefälligkeit, gefällig. Officiosius, Cic, officiosissime, Plin. Ep.

Officiōsĭtas, ātis, f. 3. *nyájasság, készség a' szolgálatra, magahedveltető viselet, barátság*; Gefälligkeit, gefälliges Betragen, Dienstfertigkeit. Sidon.

Officiōsus, a, um, v. gr. in aliquem, Cic. *nyájas, barátságos, szolgálni kívánó, a' szolgálatra kész, emberséges*; voller Gefälligkeit, gefällig, gern Jemandem dienend, dienstfertig In omnes summe officiosus, Cic. *mindennek örömest szolgál*; er ist gegen Jedermann sehr gefällig. Homo officiosior, Cic officiosissima natio, Cic. 2) *tisztiben eljáró, kötelességét telyesítő*; pflichtmäßig handelnd. Sen. 3) *tiszti, kötelességbeli*; pflichtmäßig. Labor officiosus, Cic. 4) Subst. *inas, szolga*; ein Bedienter, Diener. Petron.

Digitized by Google

Officiperda, ae, m. 1. *emberségvesztepető*; der die Gefälligkeit übel anwendet. Caton. Distich.

Officium, ii, n. 2. *szivesség, jóakarat, barátságos jótétel, v. szolgálat*; die Gefälligkeit, ein freundschaftlicher Dienst. Officia alicui praestare, Hirt. 2) *elhalás, vele hálás*; der Beyschlaf. 3) *magakedveltetés, szolgálatra való készség, nyájas mivölt*; die Gefälligkeit, Dienstfertigkeit, gefälliges Betragen. Literae plenae officii, Cic. Homo summo officio praeditus, Idem. *igen nyájas, v. kedveskeresö ember*: ein sehr gefälliger Mann. 4) *kötelesség*; die Pflicht. Esse in officio, Cic. v. officium suum facere, Ter. servare, exsequi, v. officio fungi, v. satisfacere, Cic. *kötelességét tenni, v. tellyesiteni, kötelességében eljárni, annak eleget tenni, azt betölteni*; seine Pflicht thun, beobachten, erfüllen. Officii duxit, Svet. *kötelességének tartotta, v. esmerte*; hielts für Pflicht. Officium suum deserere, v. ab officio discedere, v. officio suo deesse, Cic. *kötelességéről meg. v. elfelejtkezni, azt elmúlasztani, v. nem tellyesiteni, kötelességében el nem járni*; seine Pflicht aus den Augen setzen, nicht thun, nicht beobachten. 5) *alattvalóság*; die Unterwürfigkeit. In officio continere, Caes. *jobbágyságban tartani*; in Unterwürfigkeit erhalten. 6) *hivatal, tiszt*; das Amt. Cic. 7) *dolog, munka, foglalatosság*; die Verrichtung, das Geschäft. Caes. 8) *pompa, tzeremónia*; die Ceremonie. Officio togae virilis interfui, Plin. Ep. *jelen voltam a' férjfi köntös-adása tzeremóniájdn*: ich habe der Ceremonie, als jemand ein männliches Kleid bekam, beygewohnt. 9) *tisztelet*; die Ehre. Officii causa alicui convenire, Liv. *valakinek tiszteletére v. udvarlására lenni*; einem seine Aufwartung machen. 10) suprema officia, Tac. *utólsó tisztesség, a' temetésen*; die letzte Ehre bey der Leiche. 11) *törvény-evő szoba*; die Gerichtsstube. Paud. Plin. Ep.

Offigo, xi, xum, ĕre, 3. *hozzá szegezni, foglalni, v. kaptsolni*: anheften. Gloss.) e. gr. palos, Varr. *beverni, bétni, megerösitni*; einschlagen, befestigen.

Offirmo, Offirmate, vide: Obf.

Offlecto, xi, xum, ĕre, 3. *megforditni, megtéritni, p. o. a' lovakat*; umwenden, umlenken. Plaut.

Offöco, āre, 1. (ob et faux) *megfojtani, megfúlasztani*; erwürgen, ersticken. Flor.

Offrĕnātus, a, um, *felkantározott, bezaboldzott*; aufgezäumt, gezäumt, bezähmt. Plaut. Apul.

Offrēno, āre, 1. *felkantározni, bézaboldzni*; aufzäumen. Plaut.

Offringo, ēgi, actum, ĕre, *összetörni, v. tördelni*; zerbrechen. e. gr. terram, Varr. *forgatni, másodszor szántani*; wenden, zweybrachen, felgen, vom zweyten Pflügen.

Offūcia, ae, f. 1. (fucus) *kendöző, pirositó*; die Schminke. Plaut. 2) Trop. *vakitás, részedés, ravaszság megtsalás, tsalárdság*; die Täuschung, Hintergehung. Stolido mihi os suis supplevere offuciis, Idem.

Offūla, ae, f. 1. Dim. i. q. Ofella, Varr.

Offulcio, si, tum, īre, 4. *bédugni*; zustopfen. Apul.

Offulgĕo, si, sum, ēre, 2. *ellenébe, v. elibe sütni, v. fényleni*; entgegen scheinen. Virg.

Offultus, a, um, (offulcio) *bédugott*; verstopft. Apul.

Offundo, ūdi, ūsum, ĕre, 3. e. gr. cibum avibus, Plaut. *elaibe, v. elibetölteni, önteni, górni, v. vetni, odaszórni*; entgegen gießen oder schütten, hingießen, hinschütten, vorschütten. 2) Trop. *elterjeszteni*; verbreiten. Offundi, *elterjedni, kiöntödni*; sich verbreiten, sich ergießen. e. gr. noctem rebus, Cic. *elfelejteni a' dolgokat*; die Sachen vergessen. Aër nobis offunditur, Idem. *körülveszen bennünket*; umgibt uns. e. gr. caliginem oculis, Liv. *elvenni szemefényjét*; die Augen blenden. e. gr. errorem alicui, Cic. *eltsábitni, elbódítni*; verführen. 3) *meghomályositni*; verdunkeln. Lumen laternae luce solis offunditur, Idem. 4) *betölteni, elfoglalni*; erfüllen. Marcellorum memoria meum pectus offudit, Cic. 5) i. q. confundere, perturbare, Liv. Svet.

Offusco, āre, i. q. Obfusco.

Offūsus, a, um, (offundo) *elibe, v. rátöltött v. öntött*; entgegen geschüttet, überschüttet. 2) caligo animae offusa, Cic. *megvakitott, v. homd*

Digitized by Google

lyosltott elme; ein verdunkelter Verſtand.

Ogdŏas, ădis, f. 3. *nyóltzas, nyóltz, szám*; eine Zahl von Achten, die Achte. Tert.

Oggannio, Oggero. i. q. Obgannio etc.

Ogygēs, is, 3. et Ogygius, v. Ogygus, i, m. 2. conditor et rex Thebarum in Boeotia. Hinc: Ogygĭdes, ae, m. 1. i. q. Thebanus, Stat. Ogygius, a, um, e. gr. populus, Sen. *Ogigiusi, az az, Thébei*; Ogygiſch, i. e. Thebaniſch. e. gr. deus, Ovid. i. e, Bacchus.

Ogyris, is, f. 3. insula ad fretum Persicum, Mela.

Oh! Interj. *oh! ah!* o! ach! Oh! qui vocare? Ter. *ugyan kinek hivnak!* ach! wie heißeſt du?

Ohē! i. q. o! v. oh! Ohe! jam desine, Idem. *nosza, ugyan, v. ha lelked van hadd el, v. hagyj fel vele, elég már*; höre auf, es iſt genug.

Oho! Interj. admir. *oh! úgy! ugyan ugyé? valyon?* o! ſo, ſo? Plaut. Ter.

Oïleus, ĕi, m. 2. rex Locridis, pater Ajacis, Virg.

Oïlĭdes, ae, m. 1. filius Oilei, i. e. Ajax, Prop.

Olax, ācis, o. *szagos*; riechend. Mart. Cap.

Olbĭa, ae, f. 1. urbs Bithyniae. Plin. 2) Sarmatiae, Mela. 3) Sardiniae. Cic.

Olea, ae, f. 1. *drágakö nem*; ein Edelſtein. Plin.

Ŏlĕa, ae, f. 1. *olajfa*; ein Öhlbaum. Virg. 2) *olajfabogyó*; eine Olive. Varr. 3) extra oleas vagari, v. ferri, Prov. *kivül, v. kinn járni a' határon, elfajúlni, elkortsosodni*; außer den Schranken gehen, aus der Art ſchlagen. 4) *békesség, v. békejel*; ein Friedenszeichen. Gloss.

Ŏlĕāceus, a, um, e. gr. liquor. Plin *olajos, olaj forma, olyan mint az olaj*; öhlig, dem Öhle ähnlich. 2) *olajfából való, olajfa*; vom Öhlbaume. Plaut.

Ŏlĕāgĭnĕus, et Oleāgĭnus, v. Oleāginius, a, um, e. gr. semen, Varr. *olajfai, olajfa*; von Öhlbäumen. Virgulae oleaginae, Nep. 2) e. gr. vitis, Colum. uva, Plin. *olajfához, v. olajbogyóhoz hasonló, olyan mint az olajfa, v olajbogyó*; dem Öhlbaume oder der Olive ähnlich. 3) *olaj szin, olajfabogyó szinü*; öhlfarbig, olivenfarbig.

Ŏlĕamen, ĭnis, 3. et Olĕāmentum, i, n. 2. *olajkenöts, olajoslr*; eine Öhlſalbe. Scrib. Larg. Beryllus, ibid.

Ŏlĕander, i, m. 2. i. q. Nerion, Botan.

Ŏlĕārĭs, e, *olajhoz való*; zum Öhle gehörig. e. gr. cos. Plin. *olajkö, az az, a' mellyet olajjal kennek meg mikor fenni akarnak rajta*; ein Öhlſtein, i. e. der beym Netzen mit Öhl beſprengt wird.

Ŏlĕārĭus, a, um, idem. e. gr. vas, Colum. *olajos edény*; ein Öhlgeſchirr. Subst. ĭi, m. 2. *olajütö, olajáros*; ein Öhlſchläger, Öhlkrämer. Idem.

Ŏlĕāros, (us) v. Oliāros (us), i, m. 2. insula maris Aegaei, Virg.

Ŏlĕastellus, i, m 2. (Dim. ab oleaster) *vadolajfátska*; ein wildes Öhlbäumchen. Colum.

Ŏlĕaster, tri, m. 2. *vadolajfa*; ein wild der Öhlbaum. Cic. 2) lucus Hisp. Baeticae, penes Asiam in Andalusia, Mela.

Ŏleastrum, i, n. 2. i. q. oleaster, Calp.

Ŏlĕātus, a, um, e. gr. puls. Coel. Aur. *megolajozott, olajos, olajjal tsindlt*; geöhlt, mit Öhl benetzt oder gemacht.

Ŏlĕĭtas, ātis, f. 3. *olajszüret, olajbogyó szedés, olajütés, v. sajtolás*; die Öhllese, Einſammlung der Oliven, die Auspreſſung des Öhls. Cato.

Ŏlĕnos, Ŏlĕnius, vide: Olenus.

Ŏlens, tis, o. *szagos, illatos*: riechend. Lucan.

Ŏlentĭa, ae, f. 1. (oleo) *szag, illat, büz*; der Geruch. Tert.

Ŏlentĭcētum, i, n. 2. *büdös hely, ganéjdomb*; ein ſtinkender Ort, Miſthaufen. Apul.

Ŏlĕnus, v. —os, i, f. 2. urbs Achajae, et Aetoliae, hinc: Ŏlĕnĭus, a, um, *Olenusi, Aetoliai*; Oleniſch, Aetoliſch. e. gr. capella, v. pecus, Ovid. i. e. capra Amaltheae.

Olĕo, evi, et ui, etum, et olitum, olēre, 2. *szagos lenni, szagdnak lenni, szagoskodni*; riechen, einen Geruch von ſich geben. e. gr. bene, Cic. *jószagú lenni*; wohl riechen. e. gr. male, Plaut. *büdös lenni*; ſtinken. Cui os olet, Pand. Hircum olet, Plin. *büdös mint a' bak*; er ſtinkt, wie ein Bock. 2) *igen hasonlitni, igen illyen, v. amolyan lenni*; viel ähnliches haben. Olet malitiam, Cic. *eláruija istenteleniségét*; er verräth

Digitized by Google

seine Bosheit. 3) *észre venni, megsejditni, megsejteni, megszagolni*; merken, riechen. Olet huic aurum meum, Plaut. 4) *valamiben részének lenni, v. meg egyezni*; etwas an sich genommen haben. Epicurus nihil olet ex Academia, nihil ex Lyceo, Cic. 5) *nőni, nevekedni, öregbedni*; wachsen, zunehmen. Scalig.

Ŏlĕŏmĕlla, ae, f. 1. *bizonyos fa, melynek törzsökéből olajos nedvesség foly*; ein Baum, dessen Stamm einen öhlichten Saft von sich läßt. Isidor.

Ŏlĕōsus, a, um, *olajos, olajjal tellyes*; öhlig, voller Öhl. Plin.

Ŏlĕrăcĕus, a, um, (olus) *zöldség, v. kerti veteméy forma*; dem Kraute ähnlich. Plin.

Ŏlĕro, āre, 1. (olus) *zöldséget, v. kerti veteményt plántálni*; Kraut pflanzen. Mart. ap. Prisc.

Ŏlesco, ĕre, 3. *nőni, nevekedni*: wachsen. Luer.

Ŏlĕto, āre, 1. *elkeverni, el v. bémotskolni*; besudeln. Front. 2) *elbüdösitni, büdössé tenni*: stinkend machen. Idem.

Ŏlētum, i, n. 2. (olea) i. q. olivetum, Cato.

Ŏlētum, i, n. 2. (oleo) *motsok, undokság, ganéj*; der Unflath, Koth, das Excrement. Pers.

Ŏlĕum, i, n. 2. *olaj, faolaj*; das Öhl, Baumöhl. Cic. Oleo tranquillior, Plaut. *nyájas és szelid*; freundlich und sanftmüthig. e) oleum et operam perdere, Cic. *haszontalan munkálódni, minden munkájának hijdba ásni*; alle Mühe umsonst anwenden. 3) pro: palestra; genus verborum nitidum, sed palestrae magis et olei, quam fori, Idem *inkább illik, v. való a' beszédbeli tudós gyakorláshoz, p. o. az oskolába, 's a' t.* schickt sich mehr für die gelehrte Übung im Reden, z. B. in die Schule ꝛc.

Ŏlfăcio, eci, actum, ĕre, 3. (oleo) e. gr. aliquid, Cic. unguentum, Catull *szagolni*: riechen. 2) Trop. e. gr. aliquid, Cic. nummum, Idem. *megszagolni, megsejditni, észre venni*; riechen, bemerken, wahrnehmen. 3) *valamit megszagoltatni valakivel*, Jemanden den Geruch von einer Sache beybringen. e. gr. labra (agnorum) lacte, Varr. *a' tejet meglízletni véle, téjre szoktatni, v. kapatni*; Geschmack der Milch beybringen, sie daran gewöhnen.

Olfactātrix, īcis, f. 3. *megszagoló, megsejditő, v. sejtő, észrevevő (asszony v. leány)*; die Riecherinn, Bemerkerinn. Plin.

Olfacto, āvi, ātum, āre, 1, Frequ. e. gr. aliquid, Plant. Plin. *szagolni, szagolgatni, szagláldni, hüzölgetni mint a' kutya*; riechen an etwas, beriechen, wittern. 2) Trop. *megszagolni, az az: megsejditni, v. sejteni, észrevenni*; riechen, d. i. bemerken, wahrnehmen. Plin.

Olfactōrĭŏlum, i, n. 2. Dim. *balzsam tartó, balzsamos skatulyátska*; ein Balsambüchschen. Varr.

Olfactōrium, ii, n. 2. *virágbokréta, bokréta*; ein Blumenstrauß, Strauß. Plin.

Olfactōrĭus, a, um, *szagláshoz való*; zum Riechen dienlich, dahin gehörig. Nervi olfactorii, Anat. *szaglólnak*; Geruchsnerven.

Olfactrix, i. q. Olfactatrix.

Olfactus, a, um, (olfacio) *szagolt, megszagolt*; gerochen. Plin.

Olfactus, us, m. 4. e. gr. thymi, Plin. *szag*; der Geruch. 2) *szaglás, szagló tehetség, mint érzékink egyike*; der Geruch, die Kraft zu riechen, ein Sinn. Idem.

Olficus, a, um, pro: olfaciens, *szagló, szagoló*; riechend. Mart.

Ollăris, i, vide: Olearos.

Ŏlĭbănum, i, n. 2. *temjén, tömjén*; der Weihrauch. Med.

Olĭdus, a, um, (oleo) *szagos, jó szagú, v. illatú*; riechend, wohlriechend. Vasa bene olida, Colum. 2) *büdös*; stinkend. Hor. Olidissima Asia, Petr.

Ŏlĭgărchĭa, ae, f. 1. *ollyan igazgatás formája, mellyben kevesek az igazgatók, s' azok is a' förendből valók*; eine Regierungsform, da wenige, und zwar die Vornehmsten regieren. Gloss.

Ŏlĭgŏchrŏnĭus, a, um, *rövid idejü, kevés ideig élő, v. tartó*; von kurzer Zeit, nicht lange lebend oder dauernd. Jul. Firm.

Olim, Adv. *ez előtt, az előtt, hajdan, régen, régenten*; einmahl, ehemahl, sonst, vor der Zeit, vor Zeiten. Cic. 2) *kevéssel ez, v. az előtt, a' minap, mostanában*; vor einer kurzen Zeit,

Digitized by Google

vorher, vor Zeiten, neulich. Olim discedens, Cic. 3) *egykor, idővel, valaha, valahára, még valaha, valamikor, v. idővel*; einmahl, fünfzig einmahl, dereinſt. Cic. Ovid. Virg. Horat. 4) *valamikor, egyszer, majd egyszer*; einmahl oder jemahls. Olim si dicat, Virg. 5) *mindég, mindenkor*; je, immer. An quid est olim salute melius? Plaut. 6) *olykor, néha, olykor olykor, néha néha*; zu Zeiten, bisweilen, zuweilen, manchmahl. Saxum tumidis submersum tunditur olim fluctibus, Virg. 7) *régólta*; ſeit langer Zeit. Plin. Ep.

Olitigi, ōrum, ſ. 2. plur. urbs Hisp. Barticae, hodie: Alcontum, Mela.

Olīsippum, i, n. 2. v. Olisipo, urbs Hispaniae, Plin. Hodie: Lisabona. Scribitur etiam: Olysippo, Varr. et: Ulyssipo, Mela.

Ŏlītor, ōris, m. 3. (olus) *kertész*; ein Gärtner. Cic.

Ŏlītōrĭus, a, um, *kerti veteményhez, v. zöldséghez való*; zum Gartengewächſe gehörig. e. gr. forum, Liv. *zöldségpiatz*; der Kohlmarkt. e. gr. hortus, Paud. *konyhakert*; ein Küchengarten.

Ŏliva, ae, ſ. 1. *olajfabogyó, olajfagyümölcs*; die Olive. Hor. 2) *olajfa*; der Öhlbaum. Cic.

Ŏlīvārĭus, a, um. (oliva) *olajfabogyóhoz való, v. tartozó, olajfabogyót illető*; zu den Oliven gehörig, die Oliven betreffend. e. gr. metreta, Colum. *olajmérték*; ein Öhlmaß.

Olīvētum, i, n. 2. *olajfákkal bévültetett hely, olajfakert*; ein Ort mit Öhlbäumen beſetzt, Öhlgarten. Cic.

Olīvĭfer, a, um, *olajfabogyót termő*; Oliven tragend. Ovid.

Olīvīna, ae, ſ. 1. *olaj, v. olajütőmalom, olajütő*; eine Öhlmühle. Gloss. 2) *gazdag olajszüret*; eine reiche Öhlleſe. Idem. 3) *olajpintze*; ein Öhlkeller. Plaut.

Olīvĭtas, ātis, ſ. 3 *olajfabogyó szedés, v. szüret*; die Olivenleſe, Olivenernte. Varr.

Olivītor, ōris, m. 3. *olajfa kertész, a' ki olajfákat ültet, 's azokkal bánik*; ein Öhlgärtner, der Öhlbäume pflanzt und wartet. Sidon.

Olīvo, āre, 1. *olajfabogyót szedni, olajfa bogyó szüretet tartani*; Oliven leſen, Olivenernte halten. Plin.

Olīvum, i, n. 2. i. q. oleum, Hor. 2) i. q. unguentum, Catull.

Olla, ae, ſ. 1. *fazék*; ein Topf. Colum. 2) ollam confregit, Prov. *tsuprot tört, tört tserepe van, ki esett a' kegyelemből*; er hat die Gunſt verloren. 3) ollam inaurare, Catull. *érdemetlen embert, ollyat a' ki nem méltó a' ditséretre, ditsérni*; einen unwürdigen Menſchen loben.

Ollar, is, n. 3. *fedő, fazékra való fedő*; eine Stürze, ein Topfdeckel. Varr.

Ollāria, ae, ſ. 1. *ötvelegyítés, v. ögylelités*; die Miſchung des Erzes. Plin.

Ollāris, e, *fazékhoz való*; zum Topfe gehörig. Uvae ollares, Mart. Colum. *mellyeket fazékban tartanak, v. teszneк el*; die in Töpfen aufgehoben werden.

Ollārius, a, um, i. q. ollaris, Plin.

Ollŭla, ae, ſ. 1. Dim. *kis fazék, fazekatska, tsupor, bögre, tsempe*; ein Töpfchen. Varr.

Ollus, a, um, pro: ille, a, ud, e. gr. olli, Virg. ollis, Cic.

Olo, ĕre, 3. pro: oleo, Plaut.

Olŏcrystāllĭnus, a, um, *egészen kristály, v. kristályból való*; ganz von Cryſtall Gloss.

Olŏlŏrus, i, m. 2. *egészen veres bársonyszin, v. tsigavérszin köntös, v. ruha*: ein ganz von Purpur gemachtes Kleid. Isidor.

Olŏlygon, ōnis, m. 3. *béka kuruttyolás, vartyogás, v brekegés*; das Geſchrey und Quacken der Frösche. Plin. 2) *kuruttyolás által nőstény békát hivó, tsaló, v. édesgető kan béka*; ein Männchen unter den Frőſchen, welches durch Quacken das Weibchen lockt. Idem.

Olor, ōris, m. 3. *hattyú*; der Schwan. Virg. 2) e. gr. spurcissimi humoris, Apul. *büdősség*; der Geſtank.

Olŏrĭfer, a, um, e gr. amnis, Claud. *hattyúkkal bővölködő*; ſchwanenreich.

Olŏrīnus, a, um, e. gr. color, Plin. *hattyúból való, hattyúi, hattyú*; von Schwänen. Olorinae pennae, Virg. alae, Ovid.

Olŭros, i, ſ. 2. urbs Achajae, Mela.

Olus, ĕris, n. 3. *mindenféle konyhára való zöldség, v. kerti veteményy*; allerley Küchen- oder Gartenkraut. Plin. 2) e. gr. securum, Hor. *rossz. tsekély és közönséges eledel v. étel*,

Digitized by Google

mellyet bátran, és minden gond nélkül ehetik az ember; schlechte und gemeine Speise, die man sicher und ohne Sorgen genießen kann.

Olūsātrum, v. Olus atrum, i, n. 2. *barna gyapor*; eine Art wilder Pasternack. Plin. Colum. (Smyrnium olusatrum, L.)

Olusculum, i, n. 2. Dim. *minden féle kerti veteméný, v zöldség*; allerhand Gartengewächs.

Ōlympe, es, f. 1. urbs Illyriae, Geogr.

Ōlympēni ōrum, m. 3. plur. incolae urbis Olympi in Lycia, Cic.

Ōlympia, ae, f. 1. urbs Achajae. Geogr.

Olympia, ōrum, n. 1. plur. ludi, et certamina gymnastica Graecorum in honorem Jovis Olympii, quinto quovis anno recurrentia, Cic. Olympia vincere, Enn. ap. Cic. *győzedelmeskédni az Olympiai játékokban*; in den olympischen Spielen siegen. Cocurari Olympia, Hor. i. e. Olympiis.

Olympicus, a, um, e. gr. cursus, Auct. ad Her. *Olympiai, az az: Olympia városát, v. Olympiai játékokat illető*; Olympisch, d. i. die Stadt Olympia, oder die olympischen Schauspiele betreffend.

Olympias, ae, m. 1. ventus insulae Euboeae proprius, Plin.

Olympias adis, f. 3. spatium quatuor annorum, post quorum decursum Graeci ludos olympicos celebrabant, et secundum quam tempora numerarunt. *Olympias*; eine Olympiade. Not. Poëtae saepe quinque annorum spatium, pro una olympiade habent, Ovid. 2) *Muzsa*; eine Muse. Varr. 3) mater Alexandri Magni, Hist.

Olympicus, a, um, i. q. Olympiacus, Hor.

Olympīēum, i, n. 2. templum in honorem Jovis Olympici, Vellej. Alii legunt: Olympicum.

Ōlympiōdōrus, i, m. 2. Nom. prop. Musici, qui Epaminondam docuit cantare tibiis, Corn. Nep.

Olympiōnices, ae, m. 1. *győző, v. győzedelmeskedő az Olympiai játékokban, Olympiai győző*; ein Sieger in den olympischen Schauspielen. Cic.

Olympīum, ii, n. 2. urbs parva cum templo in vicinio Syracusarum, Liv.

Olympius, a, um, *Olympiai, Olympia városát illető, oda tartozó, v. való, ott levő*; Olympisch, i. e. Olympia betreffend, dahin gehörig, da befindlich. Jupiter Olympius, Cic. i. e. qui Olympiae templum splendidissimum et statuam pulcherrimam habebat. 2) *égi, menyei*; himmlisch. Poët. 3) Subst. Olympius Nemesianus, poëta, de cujus scriptis Cynegetica tantum supersunt, Vopisc.

Olympus, v. —os, i, m. 2. mons altissimus inter Thessaliam et Macedoniam, pro loco habitationis deorum habitus. Hodie: Lacha. Geogr. 2) nomen complurium montium apud Strabonem. 3) *ég, meny*; der Himmel. Virg. Ovid. 4) i. q. Jupiter. Domus omnipotentis Olympi, Virg. 5) discipulus Marsyae. Ovid.

Ōlynthĭacus, a, um, ad urbem Thraciae Olynthum pertinens.

Ōlynthus, v. —os, i, f. 2. urbs Thraciae, Mela. Hinc: Olynthii, incolae ejusdem. Nep.

Ōlyra, ae, f. 1. *alakor búza*; eine Getreideart, dem Spelt sehr ähnlich. Plin.

Olyssippo, v. Olysippo, vide: Olisippum.

Oma, ae, f. 1. *Tarentumi fige, v. füge nem*; eine Art Feigen zu Tarent. Plin.

Ōmāsum, i, n. 2. *kövér bél*; der fette Darm. Ventriculus tertius animalium ruminantium. Hor.

Ombrĭa, ae, f. 1. *belemnitkő*; der Donnerstein. Plin.

Ōmen, ĭnis, n. 3. *jövendót jelentés, akármelly jelenség, mellyból jövendót húz ki valaki, jel, valamelly jelnek jövendőre való elmagyarázása*; die Vorbedeutung, alles, woraus man Glück oder Unglück prophezeyet, jede Prophezeyung oder Anzeige einer künftigen Sache. Omen sinistrum, dirum, infaustum, triste, Cic. *rossz jel*; ein übles Zeichen, eine üble Vorbedeutung. — Nomen et omen habet, Prov. *megfelel a' nevének*; er führt den Nahmen mit der That. Huc omen avertat Deus, Cic. *ne adja az Isten hogy ez bételyesedjék*; das wolle Gott verhüthen. Omen accipere, Cic, *elfogadni a' jelt, 's azt kivánni, hogy bártsak bételyesednék*; annehmen und wünschen daß sie eintreffen möchte. I secundo omine, Horat. *járj jó szerencsével*; wandere glücklich in Gottes Nahmen. 2) *kivánság, kivánás*;

Digitized by Google

der Wunsch. Optimis ominibus aliquem prosequi, Cic. 3) prima omina, Virg. pro: nuptiae. 4) *feltétel*; die Bedingung. Ea lege atque omine, Terent.

Ōmentātus, a, um, *potrohos*; wammicht. Apic.

Omentum, i, n. 2. *tseplesz hdj, retzés hdj, fodor hdj*; das Netz, welches die Gedärme bedeckt, die Fetthaut. Cic.

Ōmĭnālis, e, Adject. *jelenséget adó*; eine Vorbedeutung gebend. Gloss.

Ōmĭnātĭo, ōnis, f. 3. *jelenség, előjele valaminek*; die Vorbedeutung. 2) *jó jel, jó jele vagy előjele valaminek*; ein gutes Vorbedeutungszeichen. 3) *jó szerentse*; gutes Glück. Fest. 4) *vélekedés, előre való gyanú*; die Muthmaßung. Fest.

Ōmĭnātor, ōris, m. 3. *jövendőlő*; ein Weissager. Plaut.

Ōmĭnātus, a, um, *előre megjövendölt*; vorher geweissaget, vorbedeutet. Hor.

Ōmĭno, āre, i. q. ominor, Prop.

Ōmĭnor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. alicui, Cic. aliquid, Liv. *jövendölni, jót vagy rosszat jövendölni előre*; weissagen, Gutes oder Böses weissagen. 2) *a' jövendő dolgokról találgatva beszéllni*; von künftigen Dingen oder Ereignissen Muthmassungen hersagen. Plaut.

Ōmĭnōse, Adv. *jövendölőleg*; auf eine vorbedeutende Art. Quintil.

Ōmĭnōsus, a, um, *valami jövendőre mutató, jövendölést magába foglaló*; Prophezeyung in sich haltend, etwas (Künftiges) zu bedeuten habend. 2) *szerentsétlenségre mutató*; ein Unglück bedeutend. Plin.

Omissĭo, ōnis, f. 3. (omitto) *elhagyás, kihagyás*; die Weglassung, Auslassung. 2) *elmúlasztás, elmulatása valaminek*; die Unterlassung. Symmach.

Omissus, a, um, *elmúlasztott, elmellőzött*; unterlassen. 2) *rest, tunya, magát elhagyó*; nachlässig, unachtsam. Ter.

Omĭtto, mīsi, missum, mittĕre, 3. *elhagyni magától, valahol ott hagyni*; von sich lassen, fahren lassen, gehen lassen. Arma omittere, Liv. *elejteni*; fallen lassen. Omitte me, Ter. *hagy békét nekem*; laß mich, laß mich zufrieden. 2) *elmúlatni, elmúlasztani*; vorbey lassen, unterlassen. Navigationem omittere, Cic. 3) Trop. v. gr. rem, Cic. aliquem, Nep. *elmellőzni, nem venni tekintetbe, elhalgatni*; vorbey lassen, übergehen, nichts davon reden. 4) v. gr. timorem, Cic. tristitiam, Ter. *felhagyni vele, lemondani róla, abbahagyni, elhagyni*; unterlassen, fahren lassen, seyn lassen. Omnibus rebus omissis, Caes. *felhagyván mindennel*; mit Hintansetzung aller ꝛc. 5) *megszűnni, abbahagyni*; aufhören, unterlassen. Omittas urgere, Cic. *ne sürgesd*; hör auf es zu betreiben.

Omnicănus, a, um, *mindent egyre énekló*; alles singend. Apul.

Omnĭcarpus, a, um, *mindent elrágó*; alles benagend. Omnicarpae capellae, Varr. *a' ketskék, mellyek mindent elrágnak*; Ziegen, die alles abfressen.

Omnĭcŏlor, ōris, *mindenféle színű*; von allen Farben. Prud.

Omnĭfārĭam, Adv. *mindenfelé*; auf allen Seiten, allenthalb. Gell. 2) *mindenféle képpen*; auf allerley Weise, mannigfaltig. Gell.

Omnĭfer, a, um, *mindent termő, vagy megtermő*; alles tragend. Ovid.

Omnĭformis, e, *mindenféle formájú*; von allerhand Gestalten. Apul.

Omnĭgĕnus, a, um, *mindenféle*; von allerhand Art, allerley. Virg. 2) (omnis et gigno) *mindent megtermő*; alles hervorbringend. Prud.

Omnĭmĕdens, tis, *mindent meggyógyító*; alles heilend. Paul. Nol.

Omnĭmŏde, Adv. *minden módon*; auf alle Art. 2) *telyességgel*; gänzlich. Lucr.

Omnĭmŏdis, Adv. Idem.

Omnĭmŏdo, i. q. omnimode, Cels.

Omnĭmŏdus, a, um, *mindenféle nemű, mindenféle*; von allerhand Art, allerhand. Apul.

Omnīno, Adv. *egésszen, telyességgel*; gänzlich, ganz und gar. Cic. Virg. et Hor. 2) *éppen*; gerade, just. Omnino id dicit, Cic. *éppen azt mondja ő*; das sagt er gerade. Cic. 3) *általjában*; überhaupt. Cic. et Caes. 4) *igenis, úgy vagyon*; allerdings. Omnino, sed, Cic. *igenis, hanem; igenis, de*; allerdings, aber ꝛc.

Omnĭpărens, tis, v. gr. terra, Virg.

Digitized by Google

mindentszülő; alles gebärend oder hervorbringend.

Omnipăter, tris, *mindenek' attya*; Allvater, Vater aller Dinge. Prud.

Omnipăvus, a, um, *mindentől félő*; alles fürchtend. Coel. Aur.

Omnipĕrītus, a, um, *mindenben jártas, mindentúdó, sokat látott halloll*; alles wissend, klug, erfahren. Albinov.

Omnipollens, tis, *mindenható*; allvermögend. Prud.

Omnipŏtens, tis, *mindenható*; allvermögend, allmächtig, über alles herrschend. Virg.

Omnipŏtentĭa, ae, f. 1. *mindenhatóság*; die Allmacht. Macrob.

Omnis, e, *minden*; aller, alle, alles. Omnes, scil. homines; *minden, minden ember, mindnyájan*; alle. Omnes et singuli, omnes ad unum, Cic. *mindnyájan, mindegyik, mind, együl egyig*; alle und jede, alle insgesammt. Omne nimium nocet. Prov. *mindennek árt a' soka*; allzuviel ist ungesund. Omnia facere, Cic. *mindent elkövetni, mindent megtenni, vagy véghez vinni*; alles thun, alle Mühe anwenden. Ante omnia, Liv. *mindenek felett, kiváltképpen*; vor allen Dingen, vorzüglich. In alia omnia ire, vel discedere, Cic. *ellenkezőt állítni, ellenkező ítéletel lenni*; das Gegentheil behaupten, anderer Meinung seyn. Is est omnia, Liv. *ő minden mindenekben*; er ist alles in allem. 2) *mindenik, mindegyik, minden*; jeder, aller. Omnibus mensibus, i. e. singulis, Cic. *minden hónapban*; in jedem Monathe. 3) *egész, az egésznek*; ganz, alle, aller, alles. Omnis Gallia, Caes. In omni vita, Cic. *egész vagy telyes életében, 's a' t.* in seinem (oder ihrem) ganzen Leben. Non omnis moriar, Hor. *nem halok meg egészen, az az: mindenestől fogva*; ich werde nicht ganz sterben.

Omniscientĭa, ae, f. 1. *mindentúdóság*; die Allwissenheit. Theol.

Omniscius, a, um, *mindentúdó*; allwissend. Theol.

Omnisŏnus, a, um, *mindenhangú*; allerhand Töne von sich gebend. Mart. Cap.

Omnitĕnens, tis, *mindent hatalmában tartó*; alles beherrschend. Tertull. adv. Marcion.

Omnitŭens, tis, *mindentlátó*; alles sehend. Lucret.

Omnivăgus, a, um, *mindenütt kóborló*; überall herum schweifend. Cic.

Omnivŏlus, a, um, *mindent akaró*; alles wollend. Catull.

Omnivŏrus, a, um, *mindent megevő, vagy megemésztő*; alles fressend. Plin.

Omŏgra, ae, f. 1. *a' váll lapotzkájában levő tsúsz*; Schulterfluß. Idem quod Dolor arthriticus humerum afficiens, Med.

Ŏmŏphăgia, ōrum, n. 2 pl. *nyershúsevők*; die rohes Fleisch essen. Arnob.

Ŏmŏplăta, et Homoplata, ae, f. 1. *vál. lapotzka*: das Schulterblatt. Med.

Omphăcium, ii, n. 2. *az éretlen olajgyümöltsből vagy egresszölöből kinyomott lév*; Öhl oder Saft aus den unreifen Oliven oder Weintrauben. Plin.

Omphăcŏcarpos, i, (Galium Aparine, L.) *ragaddnts*; das Klebkraut. Plin.

Omphăle, es, f. 1. regina Lydiae. Ovid.

Ŏmphalŏcēle, es, f. 1. *köldökszakadás*; ein Nabelbruch. Gloss.

Omphălos, i, m. 2. *köldök, középpont*; der Nabel, Mittelpunct. Auson.

Ŏnăger et Ŏnāgrus, i, m. 2. *vadszamár*; ein wilder Esel, Waldesel. Varr. 2) *hadi mivszer, kőhányó mivszer a' hadban*; eine Kriegsmaschine, womit Steine abgeschossen wurden Vet.

Onāgos, i, m. 2. *szamárhajtó*; ein Eseltreiber. Plaut.

Ŏnăsus, i, m. 2. *az Ens vize Ausztridban*; die Ens, ein Fluß in Österreich. Geogr.

Onchesmītes, ae, m. 1. ventus, *Onchesmus felől fúvó szél*; ein von dem Epirischen Hafen Onchesmus wehender Wind. Cic.

Ŏnchēstus, i, m. 2. Nom. propr. filii Neptuni. 2) Fem. urbis Boeotiae.

Oněrārius, a, um, *terehvivő, terehvel megrakott, terehordó*; eine Last oder Fracht tragend. Navis oneraria. Nep. *terhes hajó*: ein Frachtschiff, Transportschiff.

Oněro, āvi, ātum, āre, 1. (onus) v. gr. naves, Caes. cervicem tauri aratro, Cic. *terhelni, megterhelni, terehvel megrakni, megrakni*; beladen, bepacken, befrachten. 2) v. gr. aliquem mendaciis, Cic. *terhelni, terhére*

Digitized by Google

lenni; beſchweren, beläſtigen. Populum onerare, Plin. *a' népet adóval terhelni*; das Volk mit Auflagen beſchweren. Onerare se vino, Curt. cibo, Plin. *magát borral, vagy étellel megterhelni*; ſich voll Wein ſaufen, ſich mit Eſſen überladen. Onerare aliquem contumeliis, Cic. *valakit nagyon meggyalázni*; einen ſehr ſchmähen. 3) mensas dapibus onerare, Virg. *az asztalt ételekkel megrakni*; den Tiſch mit Speiſen beſetzen.

Ŏnĕrose, Adv. *terhesen*; läſtig. Paul. Nol. 2) *bosszúsággal*; verdrießlich. Plaut.

Ŏnĕrōsĭtas, ātis, f. 3. *terhesség, tereh*; Läſtigkeit, Laſt. Tertull.

Ŏnĕrōsus, a, um, *terhes, sullyos, nehéz*; läſtig, ſchwer, drückend, beſchwerlich. Virg. et Plin. onerosior, Ovid.

Oningis, is, urbs Hispaniae, Plin.

Ŏnīrocrĭtes, ae, m. 1. *álommagyarázó*; ein Traumdeuter. Fulg.

Ŏnīros, i, m. 2. *mák*; der Mohn. Apul.

Ŏnĭscus, v. —os, i, m. 2. *pintszebogár, szúzlábú*; Kellerwurm, Kelleraſſel. Plin.

Ŏnĭsĭa, ae, f. 1. insula ad Cretam. Plin.

Ŏnĭtis, ĭdis, f. 3. *szurokszagú murvapikk, fekete gyopár, szurokfű*; Wohlgemuth, Doſten, ein Kraut. Plin. (Origanum vulgare, L.)

Ŏnŏba, ae, f. 1. urbs Hispaniae.

Ŏnŏbātis, is, f. 3. *pardznasságban ért asszony*; ein Weib, das im Ehebruche ergriffen worden iſt. Plaut.

Ŏnŏbrychis, is, (Hedysarum O. Linn.) *takarmány baltatzim, spanyol lóhere, varjúborsó*; Hahnentopf, ein Kraut. Plin.

Ŏnŏcārdĭon, ĭi, n. (Carlina acaulis, Linn.) *bábakaláts körvény*; die Eberwurz. Apul.

Ŏnŏcēntaūrus, i, m. 2. *tsudakép, felyül emberi formájú, alól szamár*; ein Wunderthier, oben wie ein Menſch, unten wie ein Eſel geſtaltet, der Kobolt. Schott.

Ŏnŏcrŏtālus, i, m. *gödény*; die Kropfgans, der Pelikan. (Pelecanus Onocrotalus, L.)

Ŏnŏldĭa, ae, f. 1. Onoldium, et Onoldsbachium, ii, n. *Anspach városa*; die Stadt Anſpach in Franken.

Ŏnŏldĭnus, et Onoldsbachensis, e. Adj. ject. *Anspachi*; von Anſpach. Geogr.

Ŏnŏmāsta, ae, m. 1. *elnevező, névadó*; der einem den Nahmen gibt. Gloss.

Ŏnŏmāsticus, a, um; *névbeli, nevet illető*; zum Nahmen gehörig. Onomasticus dies; *névpap, neve napja valakinek*; der Nahmenstag. Gloss.

Ŏnŏmatŏmāntĭa, ae, f. 1. *nevből jövendölés*; die Wahrſagung aus dem Nahmen.

Ŏnŏmātŏpoēĭa, ae, f. 1. *a' dolognak természeti hangja szerént adott neve, p. o. hang, peng, tsók*; die Bildung eines Wortes nach einem Naturlaute, z. B. wie im Deutſchen das Wiehern, Grunzen, ꝛc.

Ŏnōnis, is, f. 3. *iglitz, iglitze, gerlitze tövis*; eine ſtachelichte Pflanze, Hauhechel Plin.

Ŏnŏpordon, i, n. *bordon*; Wegediſtel. Plin.

Onosma, ătis, n. 3. *verető*; die Onosma, eine Pflanze, mit der Anchusa verwandt. Plin.

Ŏntōsŏphĭa, ae, f. 1. i. q. Metaphysica.

Ŏnūris, is, f. 3. i. q. Oenothera. Plin.

Ŏnus, ĕris, u. 3. *tereh, terh, a' mit felraknak, p. o. hajóra, szekérre*; die Laſt, Bürde, Ladung, Fracht. Onus navium, Liv. *hajó terh*; Schifflaſt, Schifffracht. 2) *tereh, haj, a' mi terhére van valakinek*; die Laſt, alles Drückende, Beſchwerliche, die Beſchwerlichkeit, Bürde. Oneri esse alicui, Cic. *terhére lenni valakinek*; einem zur Laſt ſeyn oder beſchwerlich fallen. 3) *méhtereh, méhbeli magzat*; die Leibesfrucht.

Ŏnustus, a, um, *terhelt, megterhelt, megrakott, terékvel rakott*; belaſtet, bepackt, befrachtet. Naves onustae frumento, Cic. asellus onustus auro, Cic. 2) *telelévő, telyes, tele*; voll, erfüllt. Onustum laetitia pectus, Plaut. *örömmel telves szív*; ein Herz voll Freuden. 3) *megterhelt*; beſchwert. Cibo et vino onustus, Cic.

Ŏnychĭnus, a, um, *ónikszből való, ónikszkő*, aus Onyxſtein gemacht. 2) *ónikszhoz hasonló*; dem Onyxſtein ähnlich. Vide: Onyx.

Ŏnychipuncta, ae, f. q. Jasponyx; *egy drágakő neme*; ein Edelſtein. Plin.

Digitized by Google

Ŏnychītes, ae, m. 1. i. q. onyx, Plin.

Ŏnyx, ychis, m. 3. *ujjköröm, a' kéz ujjain lévő körőm*; der Nagel am Finger. 2) *óniksz, ónikszkő*; der Onyx, eine Art Marmor, Plin. 3) *ónikszkő, drágakő*; der Onyx, ein Edelstein. Plin.

Ŏŏgăla, ātis, n. 3. *tojásték*; die Eyermilch.

Ŏŏlŏgĭa, ae, f. 1. *a' külömbféle tojás nemek leirása*; Beschreibung der Eyer. Gloss.

Ŏpa, ae, vel Ŏpe, es, f. 1. *üreg, lyuk, falba tsinált lyukak p. o. álldsok gerenddinek*; eine Öffnung, das Loch.

Ŏpācĭtas, ātis, f. 3 *árnyék, árnyékosság*; der Schatten. 2) *homályosság*; die Dunkelheit. Plin.

Ŏpāco, āvi, ātum, āre, 1. *beárnyékozni*; beschatten, mit Schatten bedecken. Rami opacant humum. Virg. 2) Met. *béboritni*; bedecken. Sil.

Ŏpācus, a, um, *árnyékos*; schattig, schattricht. Virg. 2) *homályos, setét*; dunkel, finster. Nubes opaca, Stat. Nox opaca, Ovid. 3) *sürü, tömött*; dicht. Catull.

Opālis, e, i. e. Deam Opin concernens, Opalia, scil. sacra. Varr.

Opālus, i, m. 2. *opál, féldrágakő neme*; Opal, ein Halbedelstein. Plin.

Ŏpella, ae, f. 1. (Dimin. ab: opera); *munka, munkátska*; die Arbeit. 2) *fáradtság, munka, szolgálat*; die Mühe, der Dienst. Hor.

Ŏpĕra, ae, f. 1. *fáradtság, munka, fáradozás*; die Mühe, Arbeit, Bemühung, besonders körperliche, oder wo doch der Körper mitwirkt. Operam in re consumere, vel locare, vel ponere, vel tribuere rei, Cic. *munkát fordítni valamire, fáradozni valamiben*; Mühe anwenden bey etwas. Operam sumere, Cic. insumere, Liv. conferre in rem, Cic. impendere, Cic. *munkálódni valamin*; Mühe anwenden. Dare operam rei ut, vel, ne etc. Cic. *azon lenni, azon igyekezni, dolgozni rajta vagy benne, hogy*; sich Mühe geben, Mühe anwenden. Operam dare, v. navare literis vel studiis, Cic. *tanúlni, a' tanúlásra adni magát*; sich dem Studieren widmen. Multae operae et laboris res, Liv. *sok munkával és fáradtsággal járó dolog*; die Sache kostet viel Mühe und Arbeit. Est opere pretium, Cic. *megérdemli a' fáradtságot*; es verlohnt sich der Mühe, ist der Mühe werth. Opera est mihi, Plaut. *rajta vagyok*; ich bemühe mich. Data opera, vel dedita opera, Cic. *szántszándékkal, készakartva*; mit Fleiß, vorsetzlich. 2) *szolgálat*; der Dienst, die Dienstleistung. Operam alicui dare, vel dicare, Ter. *valakinek valamiben szolgálni, szolgálatjára lenni*; einem dienen, Dienst oder Gefälligkeit erweisen. Operas dare v. gr. pro magistro, Cic. *szolgálatot tenni, szolgálni, p. o. mint kormányozó valamiben*; Dienste thun, z. B. als Directeur. Operam dare alicui, Plaut. vel sermoni alicujus, Cic. *halgatója lenni*; zuhören. Operam dare, v. gr. auctioni, funeri, Cic. *jelen lenni, ott lenni, p. o. a' kótyavetyén, hallotti temetésen, 's a' t.* beywohnen, z. B. der Versteigerung, der Leiche, u. s. w. Operam dare tonsori, Suet. *meghorotváltatni magát*; sich rasiren lassen. 3) una opera, Plaut. vel eadem opera, Liv. *egy úttal, egyszersmind, egy füst alatt*; zugleich, zu gleicher Zeit. 4) *napszám*, die Tagearbeit, das Tagewerk. Varr. 5) *üres idő valamire, érkezés*; die Zeit, die man auf etwas wenden kann, die Muße. Deest mihi opera, Cic. *nints időm, nem érkezem, nints érkezésem, nem érek rá*; ich habe keine Zeit dazu. 6) *napszámos, napszámra dolgozó*; ein Taglöhner, Lohnsarbeiter. Plures operas conducere, Colum. *több napszámosokat fogadni*; viele Arbeiter annehmen. 7) *mív, tsinálmány, munka*; das Gemächt, Werk. Opera aranearum, Plaut. *pókháló*; das Spinngewebe. Exstabit opera peregrinationis tuae, Cic. i. e. descriptio. Opera, Plaut. *valójában*; in der That.

Ŏpĕrārĭus, a, um, v. gr. homo, Cic. *dolgozó, munkás, munkálódó*; arbeitend, der arbeitet. 2) *munkához tartozó*; zur Arbeit gehörig. Cic. Vinum operarium, Plin. *munkásoknak való bor*; Wein für die Werkleute.

Ŏpĕrārĭus, ĭi, m. 2. *munkás, dolgos*; der Arbeiter, die Arbeitsleute. 2) *napszámos*; ein Taglöhner. Var.

Digitized by Google

3) *mesterember*; ein Handwerksmann. Cic.

Ópěrátio, ōnis, f. 3. *akármelly munkának végrehajtása, végbevitel, munkaldódás, foglalatosság, munka*; das Arbeiten, die Verrichtung, die Arbeit, die Ausführung einer Sache, Beschäftigung. 2) *áldozat, isteni szolgálat*; das Opfern, der Gottesdienst. Operatio expiat crimen, Plaut. 3) *jótétel*; die Gutthätigkeit. Prud.

Ópěrátor, ōris, m. 3. *dolgozó, munkás*; der Arbeiter, Verrichter einer Sache. Tert.

Ópěrátrix, īcis, f. 3. i. q. Operator, in femin.

Ópercŭlo, āre, 1. *fedővel befedni*; mit einem Deckel zudecken. Colum.

Ópercŭlum, i, n. 2. *fedő*; der Deckel. Plin. Dignum patella operculum, Prov. *megtaláltá szák a' féltjét*; gleiche Brüder, gleiche Kappen.

Ópěrimentum, i, n. 2. *fedél, fedezet*; die Decke. 2) *fedő*: der Deckel. Cato. 3) *dugó, p. o. kordó dugó, akna*; der Stöpsel, Spund. Plin. 4) *lóteritő*; eine Decke der Pferde. Sall.

Ópěrio, rŭi, rtum, īre, 4. *befedni, betakarni*; bedecken, zudecken. Operire caput, Hor. *feltenni a' kalapját vagy süvegjét*; das Haupt bedecken, den Hut aufsetzen. 2) v. gr. ostium, Ter. *betenni, bézárni, betsukni*; zumachen, verschließen. Oculos operire, Plin. *szemeit bekányni*; die Augen zuschließen. 3) v. gr. luctum, Plin. *eltitkolni, palástolni*; verbergen, verhehlen. 4) *megtetézni, elboritni*; überhäufen. Aliquem contumelia operire, Cic. *semmi betsületet sem hagyni valakin*; einen sehr schmähen.

Operior, iri, *várni*; warten. vide: Opperior.

Ópěror, ātus sum, āri, Dep. 1. *dolgozni, munkálódni valamin, foglalatoskodni valamiben*; arbeiten, sich Mühe geben, beschäftigt seyn. Operatus in re, Hor. *foglalatos*; beschäftigt. 2) v. gr. alicui rei, Liv. studiis literarum, Val. Max. *rádni magát valamire, neki adni magát valaminek, munkás lenni valamiben, szolgálni*; Mühe anwenden, obliegen, ergeben seyn, dienen, sich beschäftigen, abwarten. Deo, vel sacris operari, Liv. *áldozni, istenni szolgálatban foglalatoskodni*; opfern, Gottesdienst verrichten. 3) *jótételiben foglalatoskodni, alamisnát adni*; gutthätig seyn, Almosen geben. Cyprian.

Ópěrőse, Adv. *nagy munkával, nagy ügyel bajjal, nehezen*; mit großer Mühe, mühsam, mit vieler Arbeit. Cic. 2) *szorosan, szorgosan*; genau, sorgfältig. Plin. -ius, Idem.

Ópěrősitas, ātis, f. 3. *munkásság, szorgalom*; die Arbeitsamkeit, eine emsige Bemühung. Quint.

Ópěrősus, a, um, *munkás, sok munkával, v. bajjal járó*; voller Mühe, mühsam, sich sehr beschäftigend, sich viel Mühe gebend. Cic. Syria in hostis operosissima, Plin. Labor operosus, Cic. *bajos munka*; eine mühsame Arbeit. Carmina operosa, Hor. *sok munkával készült, v. munkába került versek*; fleißig gemachte Gedichte. 2) castaneae cibo operosae; *az az; nehéz emészthetű, nehezen emészthető*; schwer zu verdauen. 3) v. gr. herba, Ovid. *kathatós erejű*; wirksam.

Ópertăneus, a, um, *titkos, titokban lévő*; geheim, im verborgenen Orte befindlich. v. gr. sacra, sc. bonae deae, Plin.

Ópěrte, Adv. *befedve*; bedeckt. 2) *alattomosan*; versteckt, verblümt. Gell.

Ópěrto, āre, 1. Freq. *befedni*; bedecken. Enn.

Ópertórium, ii, n. 2. *fedél, takaró*; die Decke.

Ópertúra, ae, f. 1. *befedés*; die Bedeckung. Ammian.

Ópertus, a, um, *befedett, betakart*; bedeckt, zugedeckt. 2) *titkos, eltitkolt*; heimlich, verheimlicht. Operta proferre, Cic. *titkos dolgokat felfedezni*; heimliche Dinge offenbaren.

Ópertus, us, m. 4. *elfedezés*; die Bedeckung. Apul.

Ópěrúla, ae, f. 1. Dimin. *fáradozás, szolgálat*; der Dienst, die Bemühung. Operulam in aliquem conferre, Apul. *valakinek valamiben szolgálni*; einem einen Dienst erweisen 2) *fáradozásnak jutalma*; der Gewinn, Verdienst. Apul.

Ópes, um, f. pl. *vagyon, jószág, gazdagság, birtok*; das Vermögen, der Reichthum. Homo praeditus magnis opibus. Cic. Opibus valere, Cic.

Digitized by Google

gazdag lenni; reich seyn, großes Vermögen besitzen. 2) *hatalom, erő*: die Macht. Non pugnandum contra tantas opes. Cic. 3) *segítség*; die Hülfe. Exspectare alterius opes, Cic. *más segítségére várni*; auf eines andern Hülfe warten. Vide etiam: Ops.

Ŏpētis, is, f. 3. *farkas gégevirág, farkasalma*; Osterlucey. (Aristolochia Clematizis, L.)

Ŏphidĭon, ĭi, n. 2. *kígyótska*; ein Schlängelein. 2) *egy hal neme*; ein Fisch. Plin.

Ŏphiogĕnes, um, pl. populus Asiae minoris ad Hellespontum. Plin.

Ŏphiōglōssum, i, n. 2. *kígyónyelvfű*; Natterzüngelchen, Sperrkraut. Botan.

Ophion, ōnis, *egy költött állat neve*; ein fabelhaftes Thier, Plin. 2) Nom. pr. virorum. Sen.

Ŏphiōnides, ae, filius Ophionis, Ovid.

Ŏphiōnius, a, um, ab Ophione originem habens.

Ŏphiophăgi, ōrum, *kígyóval élő nép volt Afrikában*; Schlangenesser, Nation in Afrika. Plin.

Ophiorrhiza, ae, f. 1. *kígyófű*; die Natterwurz. Plin.

Ŏphiŏscŏrŏdon, i, n. 2. *kígyóhagyma*; Siegswurz, wilder oder Schlangenknoblauch. Plin.

Ophites, ae, f. 1. v. is, is, m. 3 *kígyókő*; der Serpentinstein, Schlangenstein.

Ŏphiūchus, i, m. *kígyos, egy tsillagzat*; der Schlangenhalter, Schlangenmann, ein Gestirn. Cic.

Ŏphiūsa, vel Ophiussa, ae, f. 1. *kígyótráng*; die Natterwurz. Plin. 2) Nom. pr. Insulae in mari Balearico. Plin.

Ŏphiūsius, a, um, i. e. in vel ex insula Ophiusae, Ovid. e. gr. arva, Ovid. i. e. Cypria.

Ophrys, yos, et ydis, f. 3. *bangó, egy planta neme*; eine Pflanze mit zwey Blättern, Zweyblatt. Plin.

Ophthalmĭa, ae, f. 1. *szemnyavalya*; eine Augenkrankheit. 2) *egy hal neme*; ein Fisch. Plin.

Ophthalmĭcus, a, um, *szemet, vagy szemeket illető, szembeli*; die Augen betreffend. Ophthalmicus, sc. medicus; *szemorvos*; der Augenarzt. Martial.

Ŏpiāta, ae, f. 1. *valami patikai liktárium neme, melly mákkal kés*

verve van; eine Gattung Latwerge, darunter Mohnsaft kommt. (Opium.)

Opĭcillum, i, (Dimin. ab ops) *segítség*; die Hülfe. Varr.

Ŏpĭcus, a, um, *ostoba, tudatlan*; dumm, unwissend, albern. Cato ap. Plin. 2) *otsmány, rút*; häßlich, garstig Juvenal.

Opidum, i, n. i. q. Oppidum.

Ŏpĭfer, a, um, (ops et fero) *segítő, segítséget nyújtó*; Hülfe leistend. Ovid.

Ŏpĭfex, ĭcis, c. 3. (opus et facio) *készítő, alkató, tsináló*; der Verfertiger, Verfertiger, Arbeiter, Bewirker. Opifex mundi, Cic. *a' világ alkatója vagy teremtője*; der Urheber der Welt. 2) *kézi mesterember, művész, mivesmester*; ein Handwerksmann, Künstler. Cic.

Ŏpĭfĭcīna, ae, f. 1. i. q. officina, Plaut.

Ŏpĭfĭcium, ii, n. *készített mív, készítmény, mív*; die Arbeit. 2) *készítés*; das Arbeiten, die Verfertigung einer Arbeit. Varr.

Ŏpigĕna, ae, f. 1. cognomen Junonis, quia parituris opem tulisse credebatur. Men.

Ŏpīlĭo, ōnis, m. 3. (ovilio ab: ovis) *juhász, juhpásztor*; der Schafhirt, Schäfer. Plaut. et Colum.

Ŏpīmātus, a, um, *meghizlalt*; gemästet, fett gemacht. Sidon.

Ŏpīme, Adv. *kövéren, meghizlalva*; fett, feist. 2) *gazdagon, dérekasan*; *pompásan*; reichlich, herrlich, prächtig. Plaut.

Ŏpīmĭānus, a, um, ab Opimio originem habens. Cic.

Ŏpīmĭtas ātis, f. 3. *kövérség*; die Fettigkeit. 2) *gazdagság*; die Reichlichkeit. Maximae opimitates, Plaut.

Ŏpīmius, a, nomen familiae Romanum. 2) Adject. *Opimiusi*; Opimisch. Cic.

Opīmo, āvi, ātum, āre, 1. *hizlalni*; mästen. Colum. 2) e. gr. terram, Apul. *kövéritni, trágyázni, ganéjozni*; fett machen, düngen. 3) *jelessé, v. derékké tenni*; ansehnlich machen. e. gr. sales facundia, Auson. *elmés mondásinak díszét ékesszollása által is nevelni*; seinen witzigen Einfällen durch Beredsamkeit noch mehr Glanz geben.

Opīmus, a, um, e. gr. bos, habitus corporis, Cic. *kövér, hizott, hizlalt*,

Digitized by Google

húsos, testes; fett, wohlgenährt. 2) *bővölködő*; reich, bereichert. Praeda opimus, Idem. 3) *termékeny*; fruchtbar. Opima praedia, Plin. *jó, v. szép jövedelmű jószágok*; Güter, wovon man ein gutes oder schönes Einkommen hat. 4) Trop. e. gr. regnum, Liv. ornamentum, Cic. *jeles, derék, nevezetes, pompás, úri, gazdag*; ansehnlich, herrlich, reichlich. Spolia opima, Liv. *egyik hadvezértől a' másik által elvett fegyverek*; die Waffen, die ein Feldherr dem andern abnimmt. e. gr. decus, Curt. *különös tisztelet*; eine sonderbare Ehre. 5) e. gr. genus orationis, Cic. *durva, otromba, darabos, faragatlan*; plump, nicht fein genug. Comp. opimior, Apul. Sup. opimissimus, Ter.

Opīnābĭlis, e, (opinor) e. gr. conjectura, Arnob. *hihető, vélhető, gyanitható*; glaublich, vermuthlich. Cic.

Opīnātĭo, ōnis, f. 3. *vélés, vélekedés, gyanitás, képzelés*; die Vermuthung, Vorstellung, Einbildung. Cic.

Opīnātor, ōris, m. 3. *vélő, vélekedő, gyanitó*; ein Vermuther. Cic. 2) *katonaság számára gabona szedő*; der das Getreide für die Miliz einfordert. Cod. Just.

Opīnātus, a, um, e. gr. bonum, malum, Cic. *képzelt, vélt*; eingebildet, verhofft. Cic. 2) *ditsért, magasztalt, híres, nevezetes*; gelobt, berühmt. Eccles. 3) *a' ki valamit vélt, v. gyanitott*; der etwas vermuthet hat. Cic.

Opīnātus, ūs, m. 4. i. q. opinio, Lucr.

Opīnĭo, ōnis, f. 3. *hiedelem, vélekedés, gyanitás, képzelés*; die Meinung, Vermuthung, Einbildung. In his locis opinio est, Cic. (sequitur Acc. et Inf.) *azt hiszik*; glaubt man. Opinione duci, Idem. *vélekedni*; eine Meinung haben. In eam opinionem discessi, Cic. *ollyan vélekedésre jöttem*; bekam die Meinung. Sum hujus opinionis, Colum. *úgy vélem, v. vélekedek*; ich bin der Meinung. Opinio me tenet falsa, Liv. *hamis vélekedés foglalt el*; ich habe eine falsche Meinung. Ut mea opinio fert, v. est, Cic. *vélekedésem szerént*; nach meiner Meinung. Praeter opinionem, Idem. *véleményül, vélekedésen kívül*; wider Vermuthen. Opinione celerius, Cic. *hamarébb, korábban, v. gyorsabban nintsem gyanithatta vélna az ember*; schneller als es vermuthet worden. Opinionem habere, Idem. *velekedésben lenni, vélni, vélekedni*; in der Meinung stehen, meinen. In opinione esse, v. versari, Cic. *képzelődésben lenni, v. állani, képzelődni*; in der Einbildung bestehen. Opinio virtutis, i. e. de virtute, Caes. Duci opinione sui, Cic. *sokat hinni, v. tartani maga felől, magát kedvelleni, maga magától el lenni foglalva*; für sich eingenommen seyn. Venerat Cassius in opinionem, finxisse, Cic. *azt hitték hogy Cassus 's a' t.* man glaubte, Cassus habe, ꝛc. Nemini veniebat in opinionem, Nep. *senki sem hitte, senki sem vólt ollyan hiszemben*; Niemand glaubte. 2) *jó velekedés*; die gute Meinung. Cic. 3) *hír*; das Gerücht. Justin. Suet.

Opīnĭōsus, a, um, *vélekedő, vélekedésekkel tellyes*: voller Vermuthungen oder Meinungen. Cic. Comp. opiniosior, Sup. opiniosissimus. Homines opiniosissimi, Idem. *a' kik bizonytalan vélekedéseket igen könnyen kelyhe hagynak*; die ungewissen Meinungen sehr leicht Beyfall geben.

Opīnor, ātus sum, āri, Dep. 1. e. gr. aliquid, Cic. (sequitur Accus. et Infin.) *vélni, vélekedni vélekedésben lenni, gyanitni, gondolni*: meinen, vermuthen, in der Einbildung stehen, denken. e. gr. de aliquo male, Suet. *roszszúl gondolkozni, roszszúl vélekedésben lenni*; übel denken. De vobis non secus ac de teterrimis hostibus opinatur, Cic. Ut opinor, Idem. *a' mint vélem, v. gyanitom, vélekedésem szerént*; wie ich denke, vermuthe, nach meiner Vermuthung. Occurrit etiam simpliciter: opinor. e. gr. sed opinor, quiescamus, Cic.

Opīnus, a, um, *a' ki vélekedik, gyanit, v. vár valamit*; einer der wähnet. Ovid.

Opīpăre, Adv. *úrisan, úri módon, pompásan*; herrlich, prächtig. Cic.

Opīpāris, e. i. q. opiparus, Apul.

Opīparus, a, um, *úri, úris, úri módon való, pompás*; herrlich, prächtig. Obsonia opipara, Plaut.

Opis, is, f. 3. (Paenult. longa) Nym-

Digitized by Google

pha, et comes Dianae. Virg. 2) Opis, opem, ope, (Paenult. brevis ab inusit. Ops.) *tehetség*; das Vermögen. Non opis est nostrae, Virg 3) *segítség, segedelem*; die Hülfe, der Beystand. Ope tua, illius, Cic. Vide: Ops.

Ópismus, i, m. 2. i. q. lactei succi collectio, Medic.

Opisthógráphus, a, um, c. gr. liber, Plin. Ep. *túlsó, v. hátúlsó oldalára írt, p. o. a' papirosnak*; auf der Rückseite (der Papiers) beschrieben.

Opisthótŏnĭcus, a, um, morbo Opisthotono laborans. Plin.

Opisthótŏnŏs, i. m. 2. *nyak hátra meredés, nyavalya*; die Halsstarre hinterwärts, eine Krankheit. Cels.

Opitérgium, ii, n. 2. urbs Italiae Oderzo. Hinc: Opiterginus, a, um, illuc pertinens, Hor.

Opitŭlátio, ónis, f. 3. *segedelem, segítség*; die Hülfleistung. Arnob.

Opitŭlátor, óris, m. 3. *segítő, segedelmi nyújtó*; ein Helfer. Apul.

Opitŭlátus, us, m. 4. i. q. Opitulatio, Fulg.

Opitŭlo, áre, 1. obs. i. q. opitulor, Liv. Andr.

Opitŭlor, átus sum, ári, Dep. 1. (ops et fero) e. gr. alicui, Cic. *segedelmet nyújtani, segíteni, segítségül lenni*; Hülfe leisten, helfen, beystehen. 2) e. gr. contra aliquid, Plin. *valamit ellenzeni, valaminek ellene, v. ellenére lenni, v. járni*; wider etwas seyn.

Opium, v. —on, i, n. 2. *dlomhozómák, méreg, ópium*; der Mohnsaft, das Opium. Plin.

Opŏbalsămétum, i, n. 2. *balzsamfával bétültetett hely*; ein Ort mit Balsambäumen besetzt. Justin.

Opŏbalsămum, i, n. 2. *balzsamfanedv, balzsam*, der Saft des Balsambaumes, Balsam. Plin. 2) *balzsamfa*; ein Balsambaum. Justin.

Opŏpănax, ácis, f. 3. *akármelly gyógyítófü nedve vagy leve*; der Saft der Pflanze: Panax, Plin.

Opŏrice, es, f. 1. *fdi gyümöltsből való orvosság*; eine Arzeney aus Baumfrüchten. Plin.

Opŏrinus, a, um, *őszi*; herbstlich. Mart.

Opŏrŏpŏlis, ĭdis, f. 3. *gyümöltsárus (aszszony, v. ledny), gyümöltsös kosa*; eine Obstverkäuferinn. Erasm.

Opŏrŏthĕca, ae, v. Oporothĕce, es f. 1. *gyümöltstartó, v. tartóhely*; ein Obstbehältniß. Varr.

Oportet, uit, ĕre, 2. Verb. imperson. *szükséges, meg kell lenni, illendő, illő, illik*; es ist nöthig, muß seyn, es ist billig, gebührt sich. Haec facta ab ipso oportebant, Ter. *est kelle vala néki tselekedni*; das hätte er thun sollen. 2) *nem lehet másként gondolni*; es ist nicht anders zu glauben. Exstent oportet vestigia, Cic.

Oppa, Opdăvĭa, ae, f. 1. *Oppau, v. Troppau városa Szilézidban, v. Slézidban*; die Stadt Oppau oder Troppau in Schlesien. Geogr.

Oppăllĕo, ŭi, ēre, 2. i. q. Obpalleo, *elhalavdnyodni*; erblassen. Prud.

Oppallesco, vide: Obpallesco.

Oppando, andi, ansum, et assum, ĕre, 3. *ellenébe, v. eleibe kifeszítni, kiterjeszteni, v. kitárni*; gegen oder vor etwas ausspannen oder ausstrecken, ausbreiten. Grat. Tert.

Oppango, ĕgi, ĕctum, ĕre, 3. (pango) *hozzá tsatolni, v. kaptsolni*; anfügen, anheften. e. gr. svavium, sc. ori, Plaut. *tsókolni, megtsókolni*, küssen.

Oppansum, (Obpan) i, n. 2. *kiterjesztés*; die Ausbreitung e. gr. corporis, Tert. *boritók*; die Hülle.

Oppansus, v. Oppassus, a, um, (oppando) *hozzá tsatolt, v. kaptsolt*; angefügt, angeheftet.

Oppecto, ĕre, 3. (pecto) *fésülni, fésűlni*; kämmen. Plaut. 2) *leszedni, leszedegetni, lerágni*; abklauben, abnagen. Idem.

Oppĕdo, ēdi, ēre, 3. i. e contra pedo, Horat.

Oppĕrior, perītus, et pertus sum, īri, Dep. 4. (perio) e. gr. aliquem, Ter. *várni, várakozni valaki után, várni valakit*; warten, abwarten.

Oppessŭlátus, a, um, *tolózárral bézárt*; verriegelt. Plaut.

Oppessŭlo, áre, 1. (pessulus) e. gr. januam, Apul. *tolózárral bézárni*; verriegeln.

Oppĕtītus, a, um, *magára vett*; übernommen.

Oppĕto, īvi, et ĭi, ītum, ĕre, 3. (peto) *magára venni, bátran kidllani, szenvedni*; übernehmen, entgegen

Digitized by Google

geben, leiden. e. gr. mortem, Cic.: absolute v. oppetere, Virg. *halált szenvedni, életét feláldozni, életét adni, meghalni*; den Tod leiden, sein Leben laſſen, ſterben.

Oppexus, us, m. 4. (oppecto) e. gr. crinium, Apul. *fésülés, fésülés*: das Kämmen. 3) *hajékesség*; der Haarputz. Idem.

Oppĭco, āre, 1. (pico) *beszurkolni*; vervichen. Cato.

Oppĭdāněus, a, um. (oppidum) *városi, városból való*: ſtädtiſch, aus einer Stadt. Cod. Theod.

Oppĭdānus, a, um, idem, e. gr. senex, genus dicendi, Cic. *kis városi*; kleinſtädtiſch. 2) Subst. *városi ember*; ein Stadtmann. Caes.

Oppĭdātim, Adv. e. gr. ludos constituere, Suet. *városonként, minden városokban*; ſtädteweiſe, in allen Städten.

Oppĭdo, Adv. *igen, felette igen*, v. *erősen*; ſehr, gar ſehr. Cic. Terent. 2) *valóban, valójában, valósággal*; wirklich, in der That. Plaut.

Oppĭdŭlum, i, n. 2. Dim. *városotska*; ein Städtchen. Cic.

Oppĭdum, i, n. 2. *város, mező város*; eine Stadt, ein Marktflecken. Liv. 2) i. q. carcer equorum in Circo, Varr. 3) sylva Britannorum vallo circumdata. Caes.

Oppignĕrātĭo, v. Oppignoratio, ōnis, f. 3. (pignus) *elzálogosítás, zálogbavetés*; die Verpfändung. JCt.

Oppignĕrātor, v. Oppignorator, ōris, m. 3. *zálogvevő, zálogos, zálogra kölcsönöző*; der ein Pfand annimmt, auf ein Pfand leiht. August.

Oppignĕro, et Oppignoro, āvi, ātum, āre, 1. *elzálogosítni, zálogba adni*, v. *vetni*; verpfänden, zum Pfande geben. Cic. 2) Trop. *magát lekötelezni*; ſich verpflichten. Sen.

Oppĭlātĭo, ōnis, f. 3. *bédugás, elrekesztés*; die Zuſtopfung, Verſtopfung. Scrib. Larg. 2) *májszorúlás*, v. *más tagok szorúlása*; die Verſtopfung der Leber, oder anderer Glieder. Cic.

Oppĭlātus, a, um, *bédugott, dugult* v. *szorúlt, bé*, v. *elzárt*; verſtopft, verſchloſſen.

Oppĭlo, āvi, ātum, āre, 1. *bédugni*, v. *szoritni, el*, v. *bezárni*; verſtopfen, verſchlieſſen. Cic.

Opplĕo, ēvi, ētum, ēre, 2. (plenus) *bé, meg*, v. *teletölteni*; zufüllen, vollfüllen. Plaut. Cic. 2) opplet luctus urbem, Liv. *gyászol, gyászba van*, v. *borúlt az egész város*; die ganze Stadt iſt voll Trauer.

Opplĕtus, a, um, *bé, meg*, v. *teletöltött*; zugefüllt, angefüllt. 2) *beborított, bévont*; bedeckt, überzogen. Cic.

Opplōro, āre, 1. (ploro) *valaki előtt sirni*, v. *sirdnkozni*; vor einem weinen. e. gr. auribus meis non desinitis, Cic. *tsak*, v. *untalan sirtok a' fülembe*; ihr hört nicht auf vor mir zu weinen.

Oppōno, sui, sĭtum, ĕre, 3. (pono) *ellenibe tenni*, v. *helyheztetni*; entgegen ſtellen, oder ſetzen. Liv. e. gr. se alicui, Caes. *magát ellene szegezni, ellene lenni*; ſich entgegen ſetzen, entgegen ſeyn. 2) e. gr. se periculo, Cic. *kitenni*; ausſetzen. e. gr. corpus pro patria, Liv. *hazájáért hartzolni*; für das Vaterland ſtreiten. 3) e. gr. aliquid pignori, Ter. *elzálogositni, zálogba adni*, v. *vetni*; verpfänden, verſetzen. 4) *ellene mondani, kifogást tenni, bizonyságúl, mentségül*, v. *oltalmúl felhozni*; dagegen einwenden, zum Beweiſe, zur Entſchuldigung, Vertheidigung anführen. Quid oppones tandem, si negem? Cic. e. gr. sanctissimum nomen reipublicae, Idem. *a' köztársasággal takarödzni*; die Republik zum Deckmantel brauchen. 5) e. gr. in ludis, Plaut. *a' játékba valamit bétenni*; im Spiele etwas einſetzen. 6) *oda tartani*; hinhalten. e. gr. auriculam, Hor. *a' törvényszék előtt tanú lenni*; ſich zum Zeugen vor Gericht brauchen laſſen. 7) e. gr. manus ad os, Cic. *jelt adni a' halgatásra*; ein Zeichen des Stillſchweigens geben. 8) e. gr. fores, Hor. *bézárni, bétenni*; verſchlieſſen, zumachen.

Opportūne, Adv. e. gr. venire, Cic. *jókor, alkalmas*, v. *alkalmatos időben*; bequem oder gelegen. Comp. -ius, Idem. Sup. -issime, Caes.

Opportūnĭtās, ātis, f. 3 e. gr. loci, Caes. viae, Plin. aetatis, Sallust. corporis, Cic. *alkalmatosság, alkalmatos lét, volt*, v. *mivölt*; die Bequemlichkeit, bequeme Beſchaffenheit. 2) *alkalmatos idő*; die gelegene Zeit. e. gr. faciendi aliquid, Cic. *jó alkalma-*

Digitized by Google

tosig valami jónak tevésére, v. tselekvésére; die gute Gelegenheit etwas Gutes zu thun. 3) *kaszon*; der Nutzen. Amicitia magnas habet opportunitates, Idem. 4) *alkat, az az: természeti hajlandóság, v. elrendeltetés*; die Anlage. Opportunitates in animis rerum optimarum, Cic. *nagy dolgokra alkalmatos lelkiképeltetések, v. ajándékok, mellyek valakiben feltaláltatnak*; die Talente zu großen Dingen, die in einem liegen.

Opportūnus, a, um, e. gr. locus, Cic. *alkalmatos, alkalmas, jó, helyes*; bequem. gelegen. 2) *alája, v. alávettetett, kitéretett*; unterworfen, ausgesetzt. Corpora morbis opportuna, Plin. 3) *kasznos*; nützlich. Capua se opportunissimam nobis praebuit, Cic. 4) *kivánt, óhajtott, várt*; gewünscht. Caes. Comp. -ior, Sallust. Sup. -issimus.

Oppŏsĭtio, ōnis, f. 3. (oppono) *ellentétel, ellenébe tevés, ellenvetés*; die Entgegensetzung, der Gegensatz. Cic.

Oppŏsĭtus, a, um, (oppono) *ellenébe tett*; entgegen gesetzt. Luna opposita soli, Cic. *a' hold ellátalellenben van a' nappal*; der Mond stehet der Sonne gegenüber. 2) *elzálogositott, zálogba vetett*; verpfändet, versetzt. Juv. 3) e. gr. ad austrum, Cic. *délre fekvő*; gegen Mittag liegend.

Oppŏsĭtus, us, m. 4. *ellenébe tevés, ellentétel*; die Entgegenstellung, Entgegensetzung. Cic. 2) *közzététel*; die Dazwischenlage. Gell. 3) e. gr. vocabulorum, Idem. *ellene felhozás, ellenvetés*; die Anführung dagegen.

Oppressio, ōnis, f. 3. (premo) proprie: *lenyomás*; das Herabdrücken. 2) *erőszakoskodás*; die Gewaltthätigkeit. Ter. 3) *valamelly helynek erőszakos elfoglalása*; gewaltthätige Besetzung eines Orts. Cic. 4) e. gr. legum, Cic. *elnyomás*; die Unterdrückung. 5) *szolgaság, rabszolgaság*; die Sclaverey. Haec tamen in oppressione sermo liberior est, quam fuit, Cic.

Oppressiuncŭla, ae, f. 1. Dim. *nyomogatás, illetés, érintgetés*; das Drücken, Betasten. Plaut.

Oppressor, ōris, m. 3. *nyomorgató, szaggató, elnyomó*: ein Unterdrücker. Brut. in Cic. Ep.

Oppressus, a, um, (opprimo) e. gr. terra, Cic. *lenyomott*; unterdrückt. 2) *a' kire rátöttek, v. rontottak*; überfallen. 3) literae oppressae in sermone, Cic. *érthetetlenül mondott betük*; dunkel ausgesprochene Buchstaben. 4) *rabbá tett, nem szabad*; gefesselt, nicht frey. Mens oppressa praemio, Idem. 5) *határok közzé szoritott*; eingeschränkt. Audacia comprehensa et oppressa, Cic. 6) *ellopott élsikkasztott*; entwendet. Quid quid caelati argenti — hoc nemo dubitabat, quin ex illa domo capta et oppressa esset, Idem. 7) *egyszerre félbe szakasztott, v. szakadt*; auf einmahl getrennt oder unterbrochen Ut amicitia potius exstincta, quam oppressa videretur, Cic.

Oppressus, us, m. 4. i. q. Oppressio, Lucr.

Opprĭmo, essi, essum, ĕre, 3. (premo) e. gr. talearn pede, Cato. *lenyomni*; herabdrücken, niederdrücken. 2) e. gr. patriam, reum, senatum, Cic. *elnyomni, szabadságától megfosztani*; unterdrücken, um seine Freyheit bringen. 3) *véletlenül meglepni, v. rájönni*; unvermuthet überfallen. Nox eum oppressit, Idem. Somnus virginem opprimit, Ter. 4) *megterhelni, gyötreni, szorongatni*; belasten, beschweren, ängstigen. Opprimi aere alieno, Cic. *fülig adós lenni*; mit Schulden sehr beladen seyn. 5) e. gr. exortum bellum, Idem. *tsendesitni, tsilapitni, letsendesitni, v. tsilapitni*; dämpfen, stillen. 6) *erőltetni, kénszeritni*; zwingen. Institit, oppressit, non remisit, Cic.

Opprōbrāmentum, i, n. 2. *gyalázó beszéd, gyalázat*; eine Schmachrede, der Schimpf. Plaut. 2) *szemrehányás*; der Vorwurf. Idem.

Opprōbrātio, ōnis, f. 3. *szemrehányás*; das Vorrücken, Vorwerfen. Gell. 2) *gyalázás, betsmelés, ótsárlás*; der Schimpf, die Beschimpfung. Plaut.

Opprōbrātus, a, um, *szemére hányt*; vorgerückt. 2) *gyalázott, ótsárlott, betsmelt*; getadelt.

Opprōbriosus, a, um, *tsúfos, kissébitő*; schimpflich. Cod. Just.

Opprōbrium, ii, n. 2. *szemrehányás, gyalázás, ótsárlás, betsmelés, pironság, szidalom, szidalmazás*: der Vorwurf, Schimpf, die Beschimpfung. Opprobrio esse, Nep. *gya-*

Digitized by Google

ldzatjára vdlni; zum Schimpfe gereichen. 2) *gyalázó szó, v. beszéd, gyalázattal illetés*; ein Schimpfwort, eine Schimpfrede. Opprobrium dicere, Ovid. fundere, Hor.

Opprōbro, are, 1. *szemére hdnyni, v. vetni, szemrehányásokkal illetni, gyalázni*; vorrücken, vorwerfen, schmähen. Plaut.

Oppugnātio, ōnis, f. 3. (pugna) e. gr. oppidorum, Cic *ostromlás, ostrom, vívás*: die Bestürmung, Belagerung. Cic. 2) Trop. *megtámadás, ostromlas, p. o. szóval*: die Bestürmung, der Angriff auf Jemanden, z. B. mit Worten Idem.

Oppugnātor, ōris, m. 3. e. gr patriae, Cic. *ostromlo, vivo, megtámadó*; ein Bestürmer, Belagerer, Angreifer.

Oppugnātōrius, a, um, *ostromláshoz, ostromhoz, v. vivdshoz való, ostromló*: zur Bestürmung, zum Sturme gehörig. Vitruv.

Oppugnātus, a, um, *ostromolt, megtámadt*; angegriffen. Cic.

Oppugno, āvi, ātum, āre, 1. (pugna) e. gr. aliquem, Cic. Macedoniam, Liv. *haddal menni ellene, vivni, ostromolni, megtámadni*; bekriegen, bestürmen, angreifen. 2) e. gr. aliquem pecunia, Cic. *pénzel megvesztegetni igyekezni*; durch Geld zu bestechen suchen. 3) Trop. e. gr. aequitatem verbis, Idem. *megtámadni*: abgreifen. e. gr. commoda patriae verbis, Cic. *hazdja java ellen beszélni*; wider des Vaterlandes Wohlfahrt reden. 4) (pugnus) *öklöl verni, v. ütni, megöklözni*; mit Fäusten schlagen.

Oppūto, āre, 1. (puto) *elmetszeni, megnyesni, nyesni, p. o. a' fát*; beschneiden, z. B. Bäume. Plin.

Ops, ōpis, f. 3. uxor Saturni, venerata sub nomine Rheae, v. Cybeles, Fest. 2) terra, qua mater fruotuum, et symbolum fructificationis. Macrob. 3) *erő, hatalom, tehetség*; die Macht, Stärke, Kraft, das Vermögen. Omni ope eniti, Cic *minden, v. tellyes erőből igyekezni, iparkodni, v. rajta lenni*; mit aller Macht sich bestreben. 3) *vagyon, tehetség, gazdagság*; das Vermögen, der Reichthum. Magnas opes habere, Hor. 4) *segitség, segedelem*; die Hülfe, Unterstützung, der Beystand, Opem ferre alicui, Cic. 5) *igyekezet, fáradozás, munka*; die Bemühung, Arbeit. Tantis opibus tantoque negotio, Idem. 6) *költség*; der Aufwand, die Kosten.

Opsīmăthes, is, m. 3. *a' ki későn kezdi a' tanúlást*; einer, der spät zum Studieren kommt. Aul. Gell.

Opsōnium, Opsonor etc. vide: Obs.

Optābĭlis, e, (opto) *kivdnatos, kivdnásra méltó*; wünschenswerth. Comp. -ius, Cic.

Optābĭlĭter, Adv. *kivdnatosan, kivdnatos módon, kivdnság, v. óhajtás szerént*; auf wünschenswerthe Art. Cic. Comp. -ius, Val. Max.

Optāndus, a, um, i. q. Obtabilis. Liv.

Optātio, ōnis, f. 3. *kivánság, óhajtás*; das Wünschen, der Wunsch. Cic. 2) *választás, vdlasztásra való szabadság*; das Wählen, die Wahl, die Freyheit zu wählen. Optationem dare, Cic.

Optātivus, a, um, e. gr. modus, Prisc. *kivdnó, kivdnást jelentő*; wünschend, einen Wunsch ausdrückend.

Optāto, Adv. e. gr. venire, Cic *kivdnság szerént, kivdnatosan*, jokon nach Wunsche, erwünscht. Comp. -ius, Idem.

Optātum, i, n. s. *kivdnság, óhajtás*; der Wunsch. Cic.

Optātus, a, um, *kivdnt, óhajtott*; gewünscht. 2) *kivdnatos, kedves*; erwünscht. Nihil mihi fuit optatius, quam etc. Cic. 3) *hivatt, kért, megkért*; gerufen, gebethen. Plaut. Comp. -ior, Catull. Sup. -issimus, Cic.

Optĭca, ae, et Optice, es, f. 1. *sógdr, vildgosság, v. látástudomány*; die Sehe- oder Perspectivkunst, die Optik. Vitr.

Optĭce, Adv. *sógdr- vildgosság- v. látástudomány szerént*; nach der Sehe- oder Perspectivkunst. Gloss.

Optĭcus, a, um, *látáshoz való, v. tartozó*; zum Gesichte dienlich, zum Sehen gehörig. Idem.

Optĭmas, tis, c. 3. proprie: *egy azok közzül, kik a' legjobb részszel tartanak a' köztársaságban*; einer der, die in der Republik mit der besten Partey halten. Enn. 2) optimates, *nép eleji, előkelők, fő emberek*; die Vornehmsten. Cic. e. gr. matronae, Idem. *fő rangú asszonyságok*; die vornehmsten Frauen.

Optĭme, v. Optume, Adv. *igen jól, leg-*

Digitized by Google

jobban, legjobb módon; sehr gut, aufs allerbeste. Cic.

Optimitas, ātis, f. 3. exemplo malae latinitatis adfertur, Mart. Cap.

Optimus, v. Optumus, a, um, (Superl. a bonus) *igen jó, legjobb*; der Beste.

Optio, ōnis, f. 1 *választás, választásra való szabadság*; die Wahl, Freyheit zu wählen. Plaut. 2) *szabad akarat, tetszés*; der freye Wille, die Willkühr. Optio haec tua est, Idem. *a' mint tetszik, tetszésedtől függ*; das steht in deinem Belieben. 3) *fogadás, fogadástétel*; ein Gelübde. Petr. 4) masc. *segéd, segítő társ, p. o. a' katonaságnál, kapitánysegéd, az az: hadnagy*; der Gehülfe, z. B. bey der Armee, ein Gehülfe des Hauptmanns, d. i. ein Lieutenant. Plaut. Varr.

Optiōnātus, us, m. 4. *hadnagyi rang*; eine Lieutenants-Stelle. Cato.

Optīvus, a, um, *választott*; erwählt. 2) e. gr. cognomen, Hor. *felvett*; angenommen.

Opto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. fortunam, Cic. *kívánni, óhajtani*; wünschen, verlangen. 2) *akarni, jónak és tanácsosnak tartani*; wollen, für gut und rathsam halten. Cur me morti dedere optas? Plaut. Quis tam crudelis optavit sumere poenas, Virg. 3) *választani*; wählen. Optet, utrum malit ect. Cic. 4) *inkább akarni*; lieber wollen. Optat arare caballus, Hor. 5) *kívánni, magával kozni*; erfordern. Quid causa optaret, Cic.

Optŭmus, a, um, i. q. Optimus.

Opŭlens, tis, o. e. gr. agmen, Liv. *hatalmas, sokat tehető, v. végre hajtható*; mächtig, viel ausrichten könnend. 2) *tehetős, vagyonos, gazdag*; wohlhabend, reich. Cic. 3) Trop. e. gr. oratio, Gell *szép, ékes, díszes*: schön. 4) *jeles, nevezetes, pompás*; ansehnlich, herrlich. Plaut.

Opŭlenter, v. Opulente, Adv. *gazdagon, drágán, drágaláttosan, urasan, úri módon, pompásan*; reichlich, kostbar, herrlich. Ludos opulentius facere, Liv. Domus opulente ornata, Apul.

Opŭlentĭa, ae, f. 3. *gazdagság, bőség*; der Reichthum. Sallust. 2) *hatalom*; Macht. Opulentiam alicujus vereri, Plaut.

Opŭlentĭtas, ātis, f. 3. i. q. opulentia, Plaut.

Opŭlento, āre, 1. *meggazdagítni*; reich machen, bereichern. Hor. 2) e. gr. mensam pretiosis dapibus, Colum. *meg, v. tele rakni*; anfüllen, besetzen.

Opŭlentus, a, um, *hatalmas, sokat tehető*; mächtig. Opulentior factio, Liv. 2) *gazdag, tehetős, vagyonos*; reich. 3) *jeles, derék, nevezetes, úri, pompás*; ansehnlich, herrlich. Comp. -ior, Apul. Sup. -issimus, Liv. Cum Abl. opulentus auro, Plaut. *sok arannyal bíró*; reich an Golde. Cum Gen. opulentus pecuniae, Tac. *pénzes*; reich an Gelde.

Opŭlesco, ĕre, 3. (opes) *meggazdagodni, meggazdagúlni*; reich werden. Fur. ap. Gell.

Opŭlus, i, f. 2. *juharfa, iharfa*; die Maserle, der Masholder. Varr.

Opuntīus, a, um, ad urbem Graeciae Opuntem pertinens, Cic.

Opus, ĕris, n. 3. *munka, valaminek elkészítése*; die Arbeit, Verfertigung einer Sache. Opus facere, Ter. *valami munkát elvégezni*; eine Arbeit verrichten. Opus non defuit, Cic. *meg vólt adva a' munkája*; es fehlte nicht an Arbeit. 2) *mív, műv, tsindlmány, munka, minden a' mit készit az ember, állókép, épület, könyv, mestermív*; das Werk, alles was verfertigt wird, eine Statue, ein Gebäude, Buch, Kunstwerk, Magnum opus habere in manibus, Cic. *nagy, v. nevezetes, v. fontos munkán dolgozni, v. míven munkálódni*; ein wichtiges Werk unter den Händen haben. 3) *dolog, foglalatosság, mindenféle tettnek végbevezitele, valaminek végrehajtása*; ein Geschäft, jede Handlung oder Verrichtung. 4) *mesterség, készmív*; die Kunst, Kunstarbeit. Locus egregie natura et opere munitus, Caes. 5) *fáradtság, fáradozás*; die Mühe, Bemühung. Tanto opere, Cic. *annyiru, olly igen*; so sehr. 6) *kötelesség, tiszt, hivatal*; die Pflicht, der Beruf. Sui operis esse credit, Liv. *kötelességének tartja, v. ismeri*; er hält es für seine Pflicht. 7) *erő, foganat, kathatósság*; die Wirkung. Duo tela diversorum operum, Ovid.

Opus, Indecl. *szükség, szükséges, kell, a' mi kell*; nöthig, nothwendig. Cum N.mo Gen. Acc. Abl. Dux ne-

Digitized by Google

bis opus est, Cic. *vezérre van szükségünk*; wir haben einen Führer nöthig. Opus est cibum (cibo) puero, Plaut. *eledelre, v. ételre van szüksége, v. étel kell a' gyermeknek*; das Kind bedarf der Speise. Ejus operam tibi opus fuisse intelligo, Cic. *úgy veszem észre, hogy rá szorúltál a' segitségére*; ich merke, daß du seiner Hülfe benöthiget gewesen bist. Opus est lectionis, Quint. *szükséges az olvasás*; das Lesen ist nöthig. 2) *hasznos, jó, illendő*; nöthig, gut, schicklich. Cic.

Opus, untis, f. 3. urbs Locridis in Graecia. Geogr.

Opuscŭlum, i, n. 2. Dim. *munkátska, mivetske, művetske, dolgotska, kis dolog*; ein Werkchen, kleines Werk, kleine Arbeit. Cic.

Ora, ae, f. 1. e. gr. poculi, Lucr. regionum, Cic. sylvae, Liv. clypei, Virg. *szélső része valaminek, szél, part, vég, határ*; das Äußerste einer Sache, der Rand, Saum, die Küste, das Ende, die Gränze. 2) *tájjék, vidék, környék*; das Gebieth, die Gegend. Aetherene orae, Lucr. *ég*; der Himmel. 3) *tenger, v. vlz mellyéki föld, v. tartomány*; das Land am Meere oder am Wasser. Ora maritima, Cic. *tengerpart*; die Seeküste. 4) e gr. Acherontis, Lucr. *alvilág, alsóvilág*; die Unterwelt. 5) *hajókötél, alatság*; das Tau, der Schiffsseil. Oram resolvere, Liv. 6) *kezdet, elej*; der Anfang. Oram reperite nullam queo, Caecil. 7) orae luminis, Lucr. pro: lumen.

Ora, ae, f. 1. i. q. Hersilia, qua dea, O id

Ōrăcŭlārius, a, um, *jövendölési, jövendőmondási*; weißsagerisch. Petr.

Ōrăcŭlum, i, n. 2. *orákulum, istenszózat, v. jelentés, jövendőszózat*; ein Orakel, eine Weissagung Gottes, ein Götterspruch. 2) *istenszózat adókely*; ein Ort, wo Götterspröche gehohlt wurden. 3) e. gr. Delphicum, Just. *jövendőmondó isten*; ein Wahrsagergott. 4) e. gr. physicorum, Cic. *hiteles mondás*; ein glaubwürdiger Spruch. 5) *bizonyos jelentésü álom*; ein Traum, der seine gewisse Bedeutung hat. Idem.

Ōrāma, ătis, n. 3. *nézőjáték*; ein Schauspiel. Petr.

Ōrāmen, nis, n. 3. *könyörgés, imádság*; das Gebeth. Eccles.

Ōrāmentum, i, n, 2. *imadság, könyörgés, kérés*; das Gebeth, Bitten. Plant.

Ōrārium, ii, n. 2. (os) *szebkeszkendő, zsebbeli keszkenő*; ein Schnupftuch. Vopisc.

Ōrārius, a, um, (ora) *valaminek széléhez való, v. tartozó*; zum Rande gehörig. 2) *part mellett járó, v. evező*; am Ufer schiffend. Orariae naves, Plin. *apró hajók, tzajkák, ladikok, tsónakok*; kleine Schiffe, Nachen.

Ōrārius, a, um, (os, oris) *dhrázathoz, v. ortzához való, v. tartozó*; das Gesicht betreffend.

Ōrāta, ae, f. 1. *galótza*; eine Lachsforelle. (Salmo trutta, L.) 2) cognomen Romanum. Cic.

Ōrātim, Adv. *partról partra*; von Küste zu Küste. Solin.

Ōrātio, ōnis, f. 3. (oro) *szólláds, beszéllés, beszéd, kifejezés, előadás*; das Reden, Sprechen, der Ausdruck, die Worte Jemandes. Orationem habere cum aliquo, Ter. *valakivel beszéllgetni*; mit Jemanden reden. Latina oratio, Cic. *deák előadás*; lateinischer Vortrag. 2) *beszéd, tartott beszéd, valaki előtt, gyülekezet előtt, a' néphez, 's a' t.* eine Rede, eine feyerliche Rede, die öffentlich gehalten wird, z. B. ans Volk. Orationem habere, recitare, vel dicere, agere, Cic. *beszédet tartani, v. mondani*; eine Rede halten. Orationem habere cum (pro: coram) multitudine, Cic. 3) a) *az előadás módja, előadás*; die Art zu reden. b) *irásmód*; die Schreibart. Oratio Platonis, Cic. 4) *ékesenszóllás*; die Beredsamkeit. Cic. 5) *a' beszéllgetésnek vagy beszédnek mátéridja*; die Materie zum Reden. Cic. 6) *könyörgés*; das Gebeth. Eccles. Oratio Dominica; *az Úri könyörgés*; (*imádság*) das Gebeth des Herrn.

Ōrātiuncŭla, ae, f. 1. (Dimin. ab oratio) *rövid beszéd*; eine kleine Rede. Cic.

Ōrātor, ōris, m. 3. *szószóllo, p. o. követség szószóllója*; der Sprecher einer Gesandtschaft, Gesandter mit mündlichen Aufträgen. Liv. 2) elo-

Digitized by Google

szószóllló, beszédtartó, ordtor: ein Redner. Cic. 3) *kérő*; der bittet, ein Bitter. Plaut.

Orātōria, ae, f. 1. *ékesszóllás, vagy ékesenszóllás mestersége*; die Redekunst. Quint.

Orātōrie, Adv. *szószóllói mesterséggel, ékesenszóllo módon*; redneriſch. Cic.

Orātōrius, a, um, *szószóllót illető, szószóllói*; den Redner betreffend, redneriſch. Cic. Hinc: oratoria, sc. ars, *az ékesszóllás, vagy ékesenszóllás mestersége*; die Redekunst. Quintil. 2) *könyörgést illető*; das Bitten oder Bethen betreffend. Hinc: oratorium, *isten háza, templomház*; das Bethhaus. Augustin.

Orātrix, īcis, f. 3. *szószóllo, t. i. asszony személy*; die Redende, Rednerinn. 2) *kérő*; eine Bittende, Bitterinn. Plaut.

Orātum, i, n. 2. *kérés*; die Bitte. 2) *kért dolog*; das, darum man gebeten hat. Ter.

Orātus, a, um, (oro) *kért, megkért*; gebethen. Plaut. Oratus sis, Macr. *kérlek*; ſey gebethen.

Orātus, us, m. 4. *kérés*; das Bitten. Cic.

Orbātio, ōnis, f. 3. (orbo) *megfosztás*; die Beraubung. Senec.

Orbātor, ōris, m. 3. *megfosztó*; der Berauber. Ovid.

Orbātus, a, um, Met. *megfosztott*; beraubt. 2) *gyermekeitől megfosztatott*; der Kinder beraubt. Mater orbata filio, Cic.

Orbēlus, i, m. 2. mons Thraciae. Mela.

Orbiculāris, e, i. q. orbiculatus, *kerek, karikaforma*; rund, zirkelrund, ſcheibicht. Marc. Emp.

Orbiculātim, Adv. *kereken*; zirkelweiſe, in Zirkeln oder Kreiſen. Plin.

Orbiculātus, a, um, *kerekded, kerek, karikaforma*; rund geformt, rund, zirkelrund. Plin. Poma vel mala orbiculata, Varr. *pogátsa alma*; runde Äpfel.

Orbiculo, āre, 1. *kerekíteni, kerekre tsinálni*; rund machen. Plin.

Orbiculus, i, m. 2. (Dimin. ab orbis) *gyűrűtske, karikátska*; ein Ringchen. Plin. 2) *tányér, kis tányér*; eine Scheibe, ein Teller, Tellerchen. Cato.

Orbicus, a, um, *kerekded*; zirkelrund, kreisförmig. Varr.

Orbifico, āre, 1. *megfosztani szülleitől vagy gyermekeitől*; älternlos oder kinderlos machen. Acc.

Orbīle, is, n. 3. *kerektalp*; die Felgen, oder der äußerſte Umfang des Rades. Varr.

Orbis, is, m. 3. *kerekség, kerület, karika*; was ſich wie eine Linie um einen feſten Punct herumdreht, der Kreis, Zirkel, die Rundung. Equitavit in orbem, Ovid. *köröskörűl, v. karikába lovaglott*; ringsherum, in einem Kreiſe. Orbem ducere, Senec. vel efficere, Ovid. *karikát tsinálni, formálni, írni, vagy vonni*; einen Kreis machen. In orbem consistere, Caes. *karikába állani*; in einen Kreis treten, einen Kreis machen, einen Kreis ſchließen. Orbis signifer, Cic. *az állati jegykerület az égen*; der Thierkreis. Orbes ſinientes, Cic. *a' láthatár*; der Horizont. 2) *akármelly kerek lapos tányérforma karika, kerek laposság valaminek*; eine zirkelrunde Fläche, Scheibe, ſie ſey wirklich oder nur ſcheinbar Orbis mensae, Ovid. *kerek asztaltábla*; ein rundes Tiſchblatt. Orbis genuum, Ovid. *térdkaláts*; die Kniеſcheibe. Luna implet orbem, Ovid. *a' hold megtelik*; der Mond wird voll. 3) *a' világ*; die Welt. Ab orbe condito; *a' világ teremtetésétől fogva*; von Erſchaffung der Welt her. Orbis terrarum, vel terrae, Cic. *a' föld kerekſége, az egész föld*; der Erdkreis. 4) *tartomány, ország*; ein Land, ein Theil der Erde. Orbis Eous, Ovid. *napkeleti tartomány*; das Morgenland. Orbis Romanus; *a' Római birodalom*; das römiſche Reich. Pand. 5) *tányér*; der Teller. Mart. 6) *kerektalp*; die Radfelge. Orbis rotarum, Plin. 7) *gyűrű*; ein Ring. Juv. Orbis verborum, i. e. periodus.

Orbīta, ae, f. 1. *kerékvágás*; das Wagengeleiſe, der Einſchnitt des Rades in die Erde. Plin. Orbita impressa, Cic. 2) *nyoma, vagy nyomdoka valaminek*; die Spur von etwas. Orbita culpae, Juv.

Orbītas, ātis, f. 3. *megfosztatás, p. o. gyermekeitől, szülleitől, 's a' t. adv. vaság*; die Beraubung der Kinder oder Ältern. Cic. Liv.

Orbītōsus, a, um, *kerékvágásos, eljárt, elvágott p. o. út*; voller Wagengeleiſe ausgefahren. Catalect, Virg.

Orbītūdo, ĭnis, f. 3. i. q. orbitas, Acc.

Digitized by Google

Orbo, āvi, ātum, āre, 1. *megfosztani, p. o. gyermekeitől, szülétől, 's a' t.* der Kinder oder Ältern berauben, überhaupt berauben, einer werthen Sache.

Orbōna, ae, f 1. fuit dea parentum liberis orbatorum, Cic.

Orbus, a, um, *megfosztatott, p. o. szülétől, gyermekeitől, 's a' t.* der Ältern oder Kinder beraubt, ältern-los, vaterlos, kinderlos. Cic. 2) Trop. *árva, árvaságra jutott*; verweiset. Respublica orba, Cic. Orbi parentibus, Cic. 3) *pusztа, megfosztatott, üres*; beraubt, leer, einsam. Verba orba viribus, Ovid. 4) Orbus, i, m. s. et Orba, ae, f. 1. *árvagyermek, árva*; ein verweisetes Kind, der und die Weise. Liv. et Ter.

Orca, ae, f. 1. *orka delfin*; der Buzkopf, Nordkaper. (Delphinus Orca, L.) Plin. 2) *tsobány, légely, tsobolyó, tömlő*; ein Gefäß, Weingeschirr, Schlauchfaß. Hor.

Orcădes, um, pl. insulae penes Scotiam. Plin.

Orchămus, i, m. rex Babyloniae. Ovid.

Orchas, ădis, vide: Orchis.

Orchestra, ae, f. 1. *a' Római tanátsülőhelye a' játékszínen*; der Sitz des römischen Senats im Theater. Vitruv.

Orchis, et Orchitis, etiam Orchites, is, v. Orchas, adis, f. 3. *egy tojásforma olajgyümölts neme*; eine Art Oliven, eyrund und von vorzüglicher Güte. Colum. 2) *kosbor, kosborfű, vitézfű*; eine Pflanze mit hodenförmigen Wurzeln, das Knabenkraut. Plin.

Orchŏmĕnus (os) f. vel Orchomenon, (um), i, n. s. urbs Boeotiae, Nep. Hinc: Orchomenius, a, um, Plin.

Orcīnĭānus, a, um, i. q. Orcinus. Martial.

Orcīnus, vel Orcīvus, a, um, (orcus) *a' holtak országát illető, másvilági*; das Reich der Todten betreffend. Naev.

Orcŭla, ae, f. (Dimin. ab orca) *kis sajtár, dézsátska, retska*; das Tönnchen, die Gelte. Cato.

Orcus, i, m. 2. *az alsó világ, alvilág, a' holtak országa*; Unterwelt, Reich der Todten. Virg. 2) *az alvilág istene Plútó*; der Gott der Unterwelt, Pluto. Cic. Victima nil miseranti Orci, Hor. 3) *a' halál*; der Tod. Orcum morari, *nem halni meg, késni a' meghaldással*; nicht sterben. Hor.

Orcynus, i, m. 2. *egy tengeri halneme, a' tinnhal faja*; eine Art grosser Meerfische aus der Gattung der Thunfische. Plin.

Ordĕum, Ordeaceus, etc. i. q. Hordeum, etc.

Ordĭa prima, pro: primordia. Lucret.

Ordĭnalis, e, *rendelő, p. o. szám, rendet illető, arra tartozó*; zur Ordnung gehörig, eine Ordnung anzeigend. Prisc.

Ordĭnārie, Adv. *rendesen, rendszerént*; ordentlich. Tertull.

Ordĭnārius, a, um, *rendes, rendszerént való*; ordentlich, der Ordnung und Gewohnheit gemäß. Consules ordinarii, Liv. *rendes Consulok*; ordentliche Consulen. 2) *szokott, közönséges*; gewöhnlich. Sen. 3) *rendes, jó, annak rendi szerént való*; ordentlich, gehörig, vorzüglich. Oleum ordinarium, Colum. *jó olaj*; ordentliches Öhl, gutes Öhl, aus guten Oliven gemacht. 4) *rendben álló*; in gehöriger Reihe und Ordnung stehend. Vites ordinariae, Colum.

Ordĭnāte, Adv. *rendesen, elrendelve*; ordentlich. Auct. ad Her. ordinatius, Tertull. ordinatissime, Augustin.

Ordĭnātim, Adv. *rendiben, sorjában, soronként*; nach der Ordnung, nach der Reihe. Sulp. in Cic. Ep. 2) *rendesen, rendszerént*; ordentlich, gehörig, der Ordnung gemäß. Caes.

Ordĭnātio, ōnis, f. 3. *elrendelés, rendbeszedés*; das Ordnen, ordentliche Einrichtung, die Regulirung. Plin. et Vitr. 2) *rend*; die Ordnung. Apul. 3) *rendelés, parantsolat*; die Anordnung. Suet. 4) *a' papi személynek hivatalba való bététele, hivatalba való béavatás*; die Einsetzung einer geistlichen Person in ihr Amt, Eccles.

Ordĭnātīvus, a, um, *rendszabó*; anordnend. Tert.

Ordĭnātor, ōris, m. 3. *rendelő, elrendelő*; der Anordner, der etwas ordentlich einrichtet, regulirt. Senec.

Ordĭnātrix, īcis, f. 3. *elrendelő t. i. asszsony személy*; Ordnerinn. Augustin.

Ordĭno, āvi, ātum, āre, 1. (ordo) v. gr. agmina, Hor. copias, Nep. *rendelni, elrendelni, rendbe szedni, vagy állítni*; ordnen, rangiren, in Ord-

Digitized by Google

nung ſtellen. Partes orationis ordinare, Cic. 2) *rendelni*, *megrendelni*; verordnen, machen. Suprema sua, seu testamentum ordinare, Tac. *végrendelést vagy testamentomot tenni*; ſein Teſtament machen. 3) v. gr. litem, Cic. *elintézni*, *elrendelni*; anordnen, beſtimmen. 4) v. gr. aliquem, Svet. *valakit valamelly hivatalba béavatni*, (*felszentelni*, *p. o. papnak*) zu einem Amte verordnen, einſegnen.

Ordior, örsus sum, īri, Dep. 4. *elkezdeni*, *belekezdeni*, *hozzáfogni*; anfangen. Cic. 2) e. gr. telam, Plaut. *bordába szedni*; anzetteln. 3) *beszédhez*, *beszéllni*, v. *szólni kezdeni*; anfangen zu reden. Sie orsus, Virg. 4) *beszéllni*, *szólni*; reden. Idem.

Ordo, ĭnis, m. 3. e. gr. arborum, Cic. *rend*, *szer*, *sor*; die Ordnung, Reihe. Ordine, ex ordine, in ordinem, in ordine, Cic. *rendibe*, *sorjdba*, *rend*, v. *sor szerént*; nach der Reihe. Extra ordinem, Idem. *renden kivül*; außer der Reihe. 2) *állapot*, *helyheztetés*; der Stand. Homo inferioris ordinis, Cic. *szegény sorsú ember*; ein ſchlechter, gemeiner Menſch. Ordo amplissimus et summus, Cic. i. e senatus. Omnes ordines, Idem. i. e. senatus, et equestres. 3) *sereg*, *tsapat*, *tsoport*, *egy társúlally*, *társúlós tsapat*; eine Schaar, Compagnie. Ordinem ducere, Liv. *egy társúlallyát vezetni*, *kapitány lenni*; Hauptmann ſeyn. 4) e. gr. publicanorum, libertinorum, scribarum, Cic. *tzéh*, *társaság*, *osztály*, *rang*, *rend*; eine Zunft, Claſſe, Abtheilung, der Rang. Homo mei loci atque ordinis, Ter. *velem egy rangban lévő*, v. *egy szórú*; von meinem Stande und Range. 5) Ordines regni, JCt. *ország rendjei*, *rendek*; die Landſtände, Stände. 6) *oszloprend*, *oszlopok elrendelése talpkövek és korondik kölömbbiége szerént az épitésmesterségben*; Ordnung in der Baukunſt, die Stellung der Säulen nach Verſchiedenheit ihrer Poſtamente und Hauptgeſimſe. Vitr. 7) ordines, *helyek*, v. *ülések a' theátromban*; die Sitze im Theater. Sedere in quatuordecim ordinibus, Cic. i. e. equitem esse. 8) *illendőség*; die Gebühr, Schicklichkeit. Recte atque ordine facisti, Cic. *illendően*, *a' mint illik*; gebührend, wie ſichs gebührt. Extra ordinem Idem. *törvénytelenül*; wider die Geſetze. 9) *környülállás*, *valaminek miben léte*; der Zuſtand. Ordo mearum rerum, Plaut. 10) *elrendelés*, *rendszabás*, *szerkesztetés*; die Einrichtung, Verordnung. Manil.

Ŏrĕae, ārum, f. plur. (os) *zabola*, *zabolás fék*; das Gebiß am Zaume, der Zaum. Cato. Equo oreas detrahere, Fest.

Ŏrĕas, ădis, f. 3. *hegyinimfa*; eine Bergnymphe. Virg.

Ŏrĕon, i, n. 2. genus polygoni, Botan.

Ŏrĕŏsĕlīnum, i, n. 2. *tzitrom derezle*; Bergáppich, Berg-Peterſilie. Plin. (Athamanta, v. Selinum oreoselinum, L.)

Ŏrestes, ae, 1. et is, m. 3. filius Agamemnonis et Clytaemnestrae, matricida. 2) Synecd. amicus sincerus, qualis Orestes Pyladi fuit. Cic.

Orestēus, a, um, ex Oreste oriundus, e. gr. dea, Ovid. i. e. Diana.

Orexis, is, f. 3. *kivánság*. *ételkivánás éh*, *szájja*; das Verlangen, der Appetit. Juv.

Orgănārius, ii, m. 2. (organum) *muzsika szerszám készitő*, v. *azon játszó*; der muſikaliſche Inſtrumente macht oder ſpielt. Firmic.

Orgănĭcus, a, um, *szerszámot*, v. *eszközt illető*; Inſtrumente betreffend, organiſch. Vitruv. 2) *muzsikaszerszámot illető*; muſikaliſche Inſtrumente betreffend, muſikaliſch. Lucr. Hinc: Organicus, Subst. i. q. Organarius, Lucret.

Orgănum, i, n. 2. *mindenféle szerszám*, v. *eszköz*; allerhand Inſtrumente, Werkzeuge. Plin. Colum. 2) *erőmlv*, *gépely*; eine Maſchine. Cic. 3) *muzsika szerszám*; ein muſikaliſches Inſtrument. e. gr. pneumaticum, Svet. *orgona*; eine Orgel.

Orgĭa, ōrum, n. plur. *minden féle innepek*, *innepléssek*, v. *szent foglalatosságok*; allerley Feſttage oder heilige Verrichtungen. Juv. 2) festa Baechi, quovis triennio recurrentia, Virg. 3) *titkok*; Geheimniſſe. Colum.

Orgyŏra, ae, f. 1. *napfit*; das Sonnenkraut. Apul.

Orĭa, i. q. Horia.

Ŏrĭbăsus, i, m. 2. nomen canis, Ovid.

Ŏrĭbăta, ae, m. 1. *kegyes kégó*, *hegyre*

mend, v. mászó; ein Bergsteiger. Jul. Firm.

Ŏrichălcum, i, n. 2. i. q. Aurichalcum.

Ŏrichălcĕus, a, um, i. q. Aurichalceus.

Ŏricilla, vide: Auricilla.

Ŏrĭcos, v. —us, i, f. et Ŏricum, i, n. 2. urbs Epiri, Hinc: Oricius, a, um, illuc pertinens, Virg. Oricinus, a, um, i. q. Oricius. Oricini, incolae ejusdem, Liv.

Ŏrĭcŭla, ae, pro: auricula, Trog. ap. Plin.

Ŏrĭcŭlārĭus, a, um, i. q. auricularius, e. gr. clyster, Cels. i. e quo in aures aliquid injicitur.

Oriens, tis, o. (orior) *származó, eredő, támadó*; entſtehend, herſtammend. 2) *megjelenő, feljövő, feltetsző*; anbrechend.

Oriens, entis, m. 3. *napfeljövetel, napkelet*; der Aufgang der Sonne. 2) *reggel*; der Morgen. Plin. 3) *napkelet, napkeleti tájjék*; das Land gegen Aufgang der Sonne, der Morgen.

Orientālis, e, *napkeleti*; morgenländiſch. Justin.

Orientium, ii, n. 2. *szdj, lyuk, p. o. edény szdjá*; die Mündung. Macrob.

Ŏrĭga, ae, m. 1. pro: auriga, Varr

Ŏrĭgănum, —on, i, n. v. Origănus, m. 2. *szúfű, szurokfű, fekete gyopár*, der Wohlgemuth. (Origanum vulgare, L.) Origanitus, a, um, e. gr. vinum, Cato. *azzal fűszerszámozott*; damit gewürzt.

Orĭgĕnes, is, m. 3. episcopus Alexandrinus, doctor ecclesiasticus Sec. tertii. Hist. Eccles.

Ŏrĭgĭnālis, e, *eredeti, eredet szerént való*; urſprünglich, vom Urſprunge an. Apul. Originales venae fluminis, Solin.

Ŏrĭgĭnālĭter, Adv, *eredet szerént*; urſprünglich. August.

Ŏrĭgĭnārĭus, a, um, i. q. originalis. 2) *származását valami helyből vevő, bizonyos helyen született*; von einem Orte gebürtig. Cod. Just.

Ŏrĭginātĭo, ōnis, f. 3. *eredet, származás*; das Herkommen, die Abſtammung. Quint. 2) *szó eredet, szószármaztatás*; der Urſprung oder die Etymologie eines Worts. Idem.

Ŏrĭgĭnĭtus, Adv. *eredet szerént*; urſprünglich. Ammian.

Ŏrĭgo, ĭnis, f. 3. (orior) *eredet, kezdet*; der Urſprung, Anfang. Cic. 2) *származás, születés, eredet*; das Herkommen, die Geburt. Originem ab aliquo trahere, Liv. habere, Plin. ducere, Hor. deducere, Plin. *származni, eredetét venni, származását, v. eredetét lehúzni*; abſtammen, den Urſprung ableiten. Ab origine ultima stirpis, Rom. generatus. Nep. *igen régi familiából, v. nemzetségből*; aus einer ſehr alten Familie. 3) *ok*; die Urſache. Id est mihi doloris origo, Cic. 4) e. gr. nominum, Quint. *származtatás*; die Ableitung. 5) Origines, liber Catonis majoris.

Ŏrĭnda, ae, f. 1. *kenyér nem, melyvel a' szeretsenek élnek*; eine gewiſſe Art von Brote, deſſen ſich die Mohren bedienen. Calopin.

Ŏriola, ae, f. 1. pro: horiola, Gell.

Ŏrĭon, ōnis, et ōnis, m. 3. filius Neptuni, venator et satelles Dianae, inter sidera relatus, Ovid. *orion, kaszahúgy*; der Orion. Historicis: auctor Atlantis, qui doctrinam de caelestibus motibus et stellis ex Lybia in Graeciam adtulit.

Ŏrĭor, ortus sum, iri, Dep. 4. *magát mutatni, láthatóvá lenni, feljönni, feltetszeni*; ſich zeigen, ſichtbar werden, empor kommen. Stella oritur, Ovid. *feljön*; geht auf. 2) *születni, születtetni, származását venni*; geboren werden, abſtammen. Ex concubina ortus erat, Sallust. Numae nepos, filia ortus, Liv. Equestri loco ortus, Cic. 3) *lenni, támadni, eredni, eredetét venni*; entſtehen, herrühren, herkommen. Homo a se ortus, Cic. i. e. novus, qui primus ex familia ad maximos honores evectus est. Facinus ex te oritur, Plaut. *te tőlled származik a' gonosz*; die böſe That kommt von dir her. Fons oritur, Plin. *ered, v. fakad a' forrás*; die Quelle entſpringt. 4) *felállani, felkelni, felemelkedni*; aufſtehen, ſich erheben. Consul oriens nocte ect, Liv. Ed. Drak. 5) *nőni, kinőni*; wachſen, hervor wachſen. A gemma oriens uva, Cic. 6) *kezdődni, elkezdődni*; anfangen, den Anfang nehmen. Ab his sermo oritur, Idem. *ezek kezdik a' beszédet*; dieſe fangen an zu reden.

Ŏrĭpĕlargus, i, m. 2. *égyiptomi keselyű*; der Aasgeyer. (Vultur Percnopterus, L.)

Ŏrītes, ae, m. 1. v. Ŏrītis, ĭdis, f. 2

drágakö nem, mellynek nem drt a' tüz; ein Edelſtein, dem das Feuer nicht ſchadet. Plin.

Orithyia, ae, f. 1. filia Erechthei, regis Atheniensium, quam Boreas rapuit, et ex ea Zethen et Calaim suscepit. Cic. 2) regina Amazonum, Just.

Oriundus, a, um, (orior) c. gr. ab ingenuis, Cic. liberis parentibus, Colum. *származott, született*; geboren, gebürtig. 2) *eredt, eredetét vett, támadt, lett*; entſproſſen, entſprungen.

Orměnis, ĭdis, f. 3. neptis Ormeni, i. e. Astydamia, Ovid.

Orminium, ii, n. 2. *nyúldrnyék, vad spárga*; wilder Spargel. Botan.

Ornāmen, ĭnis, n. 3. i. q. ornamentum, Mart. Cap.

Ornāmentum, i, n. 2. (orno) c. gr. senectutis, Cic. *dísz, ékesség*; die Zierde, der Schmuck. Ornamento est civitati, Caes. 2) *a' mivel felruházunk, v. felékesítenek valakit, díszes ruházat, ruha, v. köntös*; das, womit Jemand bekleidet wird, beſonders auf eine anſehnliche Art, das Kleid, der Anzug. Plaut. 3) *felvegyverkeztetés, felkészítés*; die Ausrüſtung. Ornamenta, *fegyverek*; die Waffen. Ceteras copias et ornamenta vestra, Cic. Ornamenta boum, Cato. *járom, tésla*; der Kummet. 4) Trop. ornamenta dicendi, Cic. *ékesszólláls segitő eszközei, mintegy fegyverei*; Beförderungsmittel der Beredſamkeit, gleichſam Waffen. 5) *tisztelet, betsület, betsületjel, tisztelettsim*; die Ehre, ein Ehrenzeichen, Ehrentitel. Quaecunque a me ornamenta in te proficiscentur, Cic. 6) c. gr. sententiarum, Cic. *tsifrázás, kitsifrázás*; der Schmuck, die Ausſchmückung.

Ornāte, Adv. c. gr. dicere, Cic. *ékesen, díszesen, tsinosan, szépen*; zierlich, ſchön. Comp. -ius, Cic. Sup. -issime, Idem.

Ornātio, ōnis, f. 3. i. q. Ornatus, us, m. Vitruv.

Ornātor, ōris, m. 3. *ékesítő, díszesítő, tsinosító*; ein Schmücker. Jul. Firm.

Ornātrix, īcis, f. 3. *ékesítő, díszesítő, tsinosgató, öltöztető* (asszony, v. leány) *szobalyány*; eine Schmückerinn, ein Kammermädchen. Ovid. Suet.

Ornātus, a, um, (orno) *ékes, díszes, ékesített, felékesített, szépített*; geziert, geputzt 2) e. gr. ex suis virtutibus, Ter. (*érdéme szerént*; nach Verdienſten) *megjutalmaztatott*; belohnt 3) *fel, v. kikészült, szükséges dolgokkal felruházott, megajándékoztatott, azokkal bíró*; ausgerüſtet, mit den nöthigen Dingen verſehen, begabt. e. gr artibus, Cic. *tanúlt, tudós, tudományos*; gelehrt. Exercitus satis probe ornatus, Idem. *jól felkészített v. felfegyverkeztetett hadisereg*; ein wohlgerüſtetes Kriegsheer. 4) *tisztelettel tellyes, betsületére váló, dítsséretes*; ehrenvoll, Ehre machend, rühmlich. Ornatissimam de me sententiam dixit, Cic. *igen megdítsért, nagy dítsérettel szólt róllam*; er hat mir ein großes Lob gegeben. 5) e. gr. honoribus amplissimis, Idem. *megtisztelt*; geehrt, beehrt. 6) *derék, jeles*; vortrefflich. Homo ornatissimus, Cic. Comp. -ior, Sup. -issimus, Idem.

Ornātus, us, m. 4. *ékesség, díszesség, dísz*; die Zierde, der Schmuck. Cic. 2) *öltözet, ruházat*; die Kleidung. Idem. 3) *felfegyverkeztetés, felkészítés*; die Ausrüſtung. Cic.

Orněus, ei, m. 2. cognomen Priapi. 2) Adj *gyertyánfa, gyertyánfából való*; Buchen, Hagebuchen. Colum.

Ornithias, ae, m. 1. *éjszaki szél*; ein mitternächtlicher Wind. Colum. 2) *napkeletiszél*; ein morgenländiſcher Wind. Vitr.

Ornithōbōscium, ii, n. 2. *tyúkól, tikól*; ein Hühnerſtall, Hühnerhaus. Varr.

Ornithōgāle, es, f. 1. *sárma, maddrtéjfű*; die Hühnermilch, ein Kraut. Plin. (Ornithogalum, L.)

Ornithōgălum, i, n. 2. *sárma, maddrtéj, tyúktaréj*; der Feldzwiebel. Botan.

Ornithōglōssum, i, n. 2. id. qu. Fraxinus.

Ornithŏlōgĭa, ae, f. 1. *madarakról való tudomány*; die Vögelkunde, die Lehre von den Vögeln. Gloss.

Ornithon, ōnis, m. 3. *maddrtartó, kalitzka, kalitka, aprómarhaól, ketrecz*; ein Vogelhaus, Geflügelhaus. Varr. 2) urbs Phoeniciae, Plin.

Ornithŏtrŏphĭa, ae, f. 1. *tyuktenyésztetés*; die Hühnerzucht. Colum.

Ornithŏtrŏphēum, ēi, n. 2. *tyúkkosár*, ein Hühnerkorb. Varr. 2) *tyúkól*,

Digitized by Google

ein Hühnerſtall. Idem. Legitur et Ornotrophium.

Orno, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquid, orationem, Cic. *ékesíteni*, *díszesíteni*, *szépíteni*; zieren, ſchmücken. 2) e. gr. aliquem amplissimis verbis, Idem. *díttsérni*, *magasztalni*; rühmen. e. gr. munus verbis, Ter. *az ajándékot feldíttsérni*; ein Geſchenk anpreiſen. 3) e. gr. aliquem armis, Virg. *ki*, *v. felkészíltni*, *szükséges dolgokkal felruházni*, *felfegyverkeztetni*; rüſten, ausrüſten, mit dem Nöthigen verſehen. e. gr. classem, Cic. *valamelly hadi hajóssereget felfegyverkeztetni*, *v. felkészíltni*; eine Flotte ausrüſten. Magistratus provinciales et ipsae provinciae ornantur, Idem. 4) *intézni*, *intézetet tenni*, *elintézni valamit*, *készíltni*, *elkészíltni*; veranſtalten, zubereiten. e. gr. convivium, Cic. *vendégséget ütni*, *v. tartani*; eine Gaſterey anſtellen. 5) *tisztelni*, *megtisztelni*; ehren, beehren. *v.* gr. aliquem, Idem. *valakit tisztségre*, *v. tisztességre emelni*; einen zu Ehren befördern. e. gr. aliquem beneficiis, Cic. *jótéteménnyel lenni valakihez*; einem Wohlthaten erweiſen 6) *megjutalmazni*, *megjutalmaztatni*; belohnen. Ornatus esses ex virtutibus, Ter.

Ornus, i, f. 2. *gyertyánfa*; die Hagebuche, Mannaäſche. (Fraxinus Ornus, L.) Virg.

Oro, āvi, ātum, āre, 1. (os, oris) *beszélleni*, *szóllni*; reden. Plaut. Virg. Ars orandi, Quintil. Complecti orando, Cic. *ki*, *v. el mondani*, *szóval kifejezni*; ausſprechen, ausdrücken. e. gr. litem, causam, Cic. *szóval elő adni*; redend oder mündlich vortragen. 2) e. gr. aliquem, Idem. auxilium, Liv. *kérni*, *megkérni*, *esedezni valamiért*: bitten, erſuchen. e. gr. filiam gnato, Ter. *fijának lednyt kérni*; um die Tochter für den Sohn bitten, anhalten. 3) *könyörögni*, *imádkozni*; bethen. Eccles. Not. orassis, pro: oraveris, Plaut.

Orōbanche, es, f. 1. *szádor*, *vajvirág*; die Sommerwurz, Sonnenwurz. Plin. (Orobanche major, L.)

Orŏbias, ae, f. 1. *tömjén nem*; eine Art Weihrauch. Plin.

Orŏbĭnus, a, um, v. gr. color, Plin. *lednekből való*, *ahoz hasonló*; von der Kichererbſe, ihr ähnlich.

Orŏbītis, is, f. 3. *pázsitszín*; die grasgrüne Farbe. Plin.

Orŏmĕdon, ōntis, m. mons in Insula Coo, in mari Aegaeo.

Orontes, is vel ae, m. fluvius Syriae. Hinc: Orontēus, a, um, Prop. Hodie: Orond, vel el Asi.

Oropus, i, urbs in Attica, Liv.

Orŏzĕmon, i, n. 2. *mezei tulipan*; Feldcypreſſe.

Orphăĭcus, a, um, *Orfeusi*, *Orpheusi*; den Orpheus betreffend, Orphiſch. Macrob.

Orphănŏtrŏphīum, vel —ēum, i, n. *árvaház*, *árvák háza*; Waiſenhaus, Cod. Just.

Orphănŏtrŏphus, i, m. 2. *árvanevelő*, *árvagondviselő*, *gyámatya*; der Waiſen erzieht, Waiſenvater. Cod. Just.

Orphas, i. q.: Orphus.

Orphēus, a, um, i. q. Orphicus, Ovid.

Orpheus, ĕi et ĕos, m. 2 Thrax, filius Calliopes et Apollinis, philosophus et musicus insignis.

Orphĭcus, a, um, *Orpheusi*; Orphiſch, den Orpheus betreffend, dahin gehörig, Cic.

Orphus, i, m. Cyprinus Orfus, L. *jász keszeg*; Orf, ein Meerfiſch. Plin. Orphas, Ovid.

Orsus, a, um, (Ordior) *a' ki valamit kezdett*; der angefangen hat.

Orsus, us, m. 4. *kezdés*, *elkezdés*, *kezdet*: der Anfang, das Unternehmen. Beginnen. Cic.

Orthampĕlos, i, f. 2. *szőlőtőke*, *melly mellé nem kell karó*; ein Weinſtock der keiner Stütze bedarf. Plin.

Orthĭum, ĭi, n. 2. *fennjáró ének*, *vékonyhangúének*; ein Geſang in ſehr hohem Tone. Gell.

Orthŏcissos, vel -us, i. f. *magas borostyán*; eine Art hohen Epheu. Colum.

Orthŏcŏlus, a, um. *feszült kajlású*; mit ſteifen Gelenken. Veget.

Orthodoxe, Adv. *igaz*, *v. tiszta tudomány szerént*; der reinen Lehre gemäß. Cod. Just.

Orthodoxia, ae, f. 1. *az igaz vagy tiszta tudomány*; die rechte reine Lehre. Gloss.

Orthodoxus, a, um, et Subst. *igazán hivő*, *a' ki igaznak hiszi*, *a' mi tanittatik*; rechtgläubig, ein Rechtgläubiger. Cod. Just.

Digitized by Google

Orthŏēpĭa, ae, f. 1. *helyes kimondás*; die richtige Aussprache. Quint.

Orthŏgōnĭus, a, um, *fertélyszegletü*; rechtwinkelig. Vitriv.

Orthŏgrăphĭa, ae, f. 1. *helyesirás*; die Rechtschreibung. Suet. 2) *artzrajzolatja, v. dllórajza valaminek*; der Aufriß eines Gebäudes, Standriß, Zeichnung desselben von vorn. Vitruv.

Orthŏgrăphĭce, Adv. *helyesen irva, a' helyesirás szerént*; nach der Orthographie oder Rechtschreibung.

Orthŏgrăphĭcus, a, um, *helyesirásbéli, helyesirást illető*; nach der Orthographie, orthographisch. Cassiod.

Orthŏgrăphus, i, m. 2. *helyesirásban jól értő*; in der Orthographie wohl erfahren. Idem.

Orthopnœa, ae, f. 1. *nehéz lélekzés, fúladozás*; schwerer Athem, die Engbrüstigkeit. Plin. Hinc: Orthopnoicus, a, um, *nehezen lélekzö, fúladozó*; damit behaftet, engbrüstig, keuchend. Plin.

Orthostăta, ae, m. 1. *ágas, támaszdgas*; eine Art Pfeiler Strebepfeiler. Vitruv.

Orthŏgŏrĭscus, vel Orthagŏrĭscus, i. m. *egy tengeri hal, röfögőhal*; ein Saufisch. Plin.

Ortīvus, a, um, v. gr. sol, Apul. *felkelő, feljövő*; aufgehend. Apul.

Ortōna, ae, f. 1. urbs in Latio. Liv.

Ortus, a, um, *eredett, támadott*; entsprungen. Stat. 2) *felkelt, feljött, p. o. nap*; aufgegangen. Sol recens ortus, Cic. 3) *született, származott*; geboren. Ortus loco obscuro, tenuique fortuna, Cic, *alatsony született*; von schlechtem Herkommen.

Ortus, us, m. 4. (orior) v. gr. solis, lunae, siderum, Cic. *felkelés, feljövés, feltetszés*; der Aufgang. Ortus solis, Cic. et Liv. *napkelet, napkeleti tájjék*; der Sonnenaufgang, die Morgengegend, der Orient. 2) v. gr. tribunitiae potestatis, Cic. *eredet, kezdet, származás*; der Ursprung, die Entstehung. Ortum ducere, Ovid. *eredni, származni*; abstammen. 3) v. gr. puerorum, Cic. *születés*; die Geburt. Nobilis ortu, Sil. *nemes születésü, v. származású*; von edlem Herkommen.

Ortygĭa, ae, vel Ortygĭe, es, f. 1. insula ad Syracusas. 2) nomen insulae Deli. Virg. Hinc: Ortygius, a, um, v. gr. dea, i. e. Diana. Ovid.

Ortygŏmētra, ae, f. 1. *kariss*; der Wachtelkönig. Plin. 2) pro: Coturnix; *fürj*; die Wachtel. Tert.

Oryx, ygis, m. 3. *vadketske neme Afrikában*; eine wilde Ziegen- oder Gazellenart in Afrika. Plin.

Oryza, ae, f. 1. *ris, vizi ris, riskása*; der Reis. Horat.

Oryzāminon, i, n. 2. Festuca fluitans, L. *harmatkása*; der Schwaden.

Ös, ōris, n. 3. *száj*; der Mund, das Maul. In ore habere Cic. *szájában forogni, az az róla beszéllni*; im Munde haben, davon reden. In ore est omnium, Cic. *minden ember szájában forog, minden arról beszéll*; ist in allen Mäulern, Jeder redet davon. Abire in ora hominum, Liv. *elhirlelődni, a' nép szájában forogni*; zum Gerede dienen. Uno ore, Ter. et Virg. *egy szájjal, egy akarattal*; einstimmig, einhellig. 2) pro: rostrum, v. gr. avis, navis, etc. *orr, p. o. madár orra, v. szájja, hajó orra*; der Schnabel, z. B. des Vogels, des Schiffes. Plin. et Hor. 3) Trop. *nyelv, beszéd*; die Sprache, das Reden. Virg. 4) v. gr. Tiberis, Liv. portus, Cic. ulceris, Virg. *torkolatja, nyilása, v. beszakadása egy víznek a' másikba*; die Mündung, Öffnung, der Eingang. 5) *dbrazat, artzúlat*; das Gesicht, Angesicht. Laudare in os, Ter. *szembe dltsérni*; ins Gesicht loben. Oris honor, Luer. *az dbrázat szépsége*; die Schönheit des Antlitzes. In ore et oculis omnium haec gesta sunt, Cic. *mindenek jelenlétében és szemeláttára történt*; dieses ist in Gegenwart aller geschehen. 6) os durum, Cic. *szemtelenség*; die Unverschämtheit.

Ös, Gen. ossis, n. 3. *tsont*; das Bein, Gebein, der Knochen. Ossa legere, Virg. *a' tsontjait összeszedni, t. i. a' megégetett testnek eltemetés végett*; die Gebeine zusammen lesen, z. B. nach Verbrennung des Körpers, um sie zu begraben. 2) v. gr. olearum, Svet. fructuum, Plin. *a' gyümölcsnek kőkeménységü magva, tsontár, p. o. meggymag, baratskmag, 's a' t.* der Stein oder Kern im Obste. 3) ossa arborum, Plin. *a' fa ágai*; die Äste der Bäu-

Digitized by Google

me. 4) ossa nudare, Cic. *szárazan vagy soványúl írni, v. beszélleni*; höchſt mager ſchreiben oder reden.

Osca, ae, f. 1 urbs Hispaniae, hodie: Huesca. Flor. Hinc: Oscensis, e, *Oscából való, Oscai*: oſciſch. Liv.

Osce, Adv. *Oscai módon*; auf oſciſche Art. 2) Met. *durván*; grob. Gell

Oscēdo, ĭnis, f. 3. *ásítozás*; die Gähnſucht, Neigung zum Gähnen. Gell.

Oscen, ĭnis, m. 3. *ollyan madár, a' mellynek szóllásából a' régiek jövendőt mondtak*; ein Vogel aus deſſen Geſange man weisſagen wollte. Phoebeius oscen, Auson. *holló*; ein Rabe. Hor.

Oscenses, ium, incolae urbis Oscae. Caes.

Öschĕŏēcĕle, es, f. 1. *bélszakadás, tőkösség*; ein Hodenbruch. Medic.

Öschĕum, či, n. 2. *tők*; der Hodenſack. Med.

Osci, ōrum, populus olim Campaniae. Cic.

Öscilla, ōrum, n. plur. *apró viasz képetskék, mellyeket a' régiek Saturnusnak bűneik botsánatjának megnyerésére szoktak áldozni*; kleine wächſerne Bilder, welche die Alten dem Saturnus für ihre Sünden opferten. Virg.

Oscillātĭo, ōnis, f. 3. *hintálás, lóbálás*: das Schaukeln. Petron.

Oscillo, āre, 1 *magát hintálni, lóbálni vagy lógázni*; ſich ſchaukeln. Fest.

Oscillum, i, n. 2. (Dimin. ab os) *szdjatska, kis szdj*; das Mündchen. 2) *tsira, tsirátska*; ein Keimchen. Colum. 3) *bábotska*; eine kleine Puppe. Marc. 4) *hintóka, hirintó, hinta*; die Schaukel. Tert.

Oscitābundus, a, um, (oscito) *dsitó, dsitozó, álmos*; gähnend, ſchläfrig. Sidon.

Oscitans, tis, o. *dsitó, dsitozó, álmos, tunya*; gähnend, ſchläfrig, nachläſſig. Cic.

Oscitanter, Adv. *dsitozva, tunyául, aluszékony módon, álmosan*; gähnend, ſchläfrig, nachläſſig. Plin.

Oscitantia, ae, f. 1. i. q. Oscitatio.

Oscitātĭo, ōnis, f. 3. *dsitozás*; das Gähnen. 2) Met. *tunyaság, gondatlanság*, die Sorgloſigkeit. Svet.

Oscĭto, āre, 1. et Oscĭtor, āri, Dep. 1. *dsitni, dsitozni*; gähnen. 2) *szdjdt tátni*; den Mund aus langer Weile aufſperren. Folia arborum ad solem oscitant, Plin. i. e. se convertunt.

Öscŭla vāsōrum, *az erek szdjai vagy nyilásai*; die Mundlöchelchen der Adern. Medic.

Oscŭlābundus, a, um, *tsókoló, tsókolni akaró*; küſſend, der küſſen will.

Oscŭlātĭo, ōnis, f. 3. *tsókolás, megtsókolás*; das Küſſen. Cic.

Oscŭlātus, a, um, *megtsókolt*; geküſſet. Cic.

Oscŭlo, āre, 1. q. osculor, Apul.

Oscŭlor, ātum sum, āri, Dep. 1. v. gr. aliquem, Cic. *tsókolni, megtsókolni*; küſſen. Osculari inter se, vel cum aliquo, Plaut. *tsókolódni*; ſich unter einander küſſen. 2) Met. *igen szeretni*; ſehr lieben. Cic.

Oscŭlum, i, n. 2. (Dimin.) *szájatska*; ein Mündchen, Maulchen Ovid. 2) *tsók*; der Kuß. Osculum figere, dare, Plin. *tsókolni, tsókot adni*; küſſen, einen Kuß geben.

Oscus, i, m. 2. vide: Osci, ōrum.

Ösdröēne, es, f. 1. regio in Mesopotamia. Eutrop. Scribitur et Osroene.

Ösirĭāca, ae, f. 1. *vadrózsa, tsipórózsa*; die Feldroſe. Apul

Ösĭris, is, et ĭdis, m. 3. filius Jovis, qui ab Aegyptiis in simulacro bovis, sub nomine Apis et Serapis colebatur, Hor.

Ösĭrĭtes, ae, m. 1. alias Linaria vel Urinalis; *vadlen*; wilder Flachs, Harnkraut, Krottenflachs, Nabelkraut, Flachskraut.

Osismii, ōrum, m. populus in Gallia Celtica, Mela.

Ösma, ātis, et Önösma, ātis, f. 3. *ökörnyelvfű*; Ochſenzungenkraut. Diosc.

Ösmunda, ae, f. 1. *osmund, holdruta*; Eichfaren, ein Kraut. Botan.

Ösnāmēntum, i, n. i. q. Ornamentum.

Ösor, ōris, 3. m. *gyűlölő*; der Haſſer. Plaut.

Ösprĭon, ĭi, n. 2. *hüvelyes veteméný*; die Hülſenfrucht. Apic.

Öströēne, es, f. vide: Osdroene.

Ossa, ae, f. 1. mons Thessaliae. Virg. Hinc: Ossaeus, a, um, Ovid.

Ossārĭus, vel Ossŭārĭus, a, um, *tsontokat illető*; die Knochen betreffend. Ossarium (ossuarium) *tsontartó*; ein Behältniß für die Gebeine, z. B. der Todten. Pandect.

Ossĕus, a, um, *tsont, tsontból való*; beinern, knöchern. Cultellus osseus,

Plin. 2) *tsontforma, tsonthoz hasonló*; Knochen ähnlich. Plin.

Ossiculāris, e, *apró tsontokat illető*; die Knöchlein betreffend. Veget.

Ossiculātim, Adv. *tsontonként*: knochenweise, knöchleinweise. Caecil.

Ossiculum, i, n. 2. (Dimin. ab os) *tsontotska*; ein Knöchlein. Plin.

Ossifragium, ii, n. 2. *tsonttörés*; ein Beinbruch. Gloss.

Ossifragus, a, um, *tsonttörő*; die Knochen zerbrechend. Hinc: ossifragus, Plin. vel ossifraga, Lucret. *a' sasnak egy fuja, tsonttörő sas*; der Beinbrecher, Fischadler. (Falco Ossifragus, L.)

Ossilāgo, inis, f. 3. *tsontkeménység*; die Beinhärte, Härte. Veget.

Ossonōba, ae, f. 1. urbs Lusitaniae, hodie: Estoy in Algarbia. Mela.

Ossūārius, a, um, vide: Ossarius.

Ossulāgo, i, q. Ossilago.

Ossūōsus, a, um, *tsontos, tsontal telyes*; voll Knochen. Veget.

Ossum, i, n. 2. i. q. Os, ossis, Pacuv. et Varr.

Ostendo, di, sum, et tum, ĕre, 3. *mutatni*; zeigen. Digito ostendere, Liv. *ujjal rámutatni*; mit dem Finger darauf zeigen. 2) v. gr. spem, metum, Cic. se alicui inimicum, Nep. *mutatni, kijelenteni, kinyilatkoztatni, nyilván kimutatni, észrevétetni*; zeigen, äußern, an den Tag legen, zu verstehen geben, bekannt machen, merken lassen. Ostendi, me ei esse satisfacturum, Cic.

Ostensio, ōnis, f. 3. (ostendo) *mutatás, megmutatás, elómutatás*; das Zeigen, Sehenlassen. Apul.

Ostensiōnālis, e, *tsak mutatásra vagy pompára való*; zur Parade dienend. Milites ostensionales, Lamprid.

Ostensor, ōris, m. 3. (ostendo) *mutató*; ein Zeiger. Tertull.

Ostensus, a, um, *mutatott*; gezeigt. Lucr.

Ostentābilis, e, *mutogatható*; was man zeigen kann. Gloss.

Ostentāmen, inis, n. 3. *pompa*; die Pracht. Prud. 2) *mutogatás, dicsekedés, fitogtatás*; die Prahlerey. Jo. Caes.

Ostentārius, ii, m. 2. *jelekkel beszélő*; der Zeichendeuter. Macrob.

Ostentātīcius, a, um, *mutogató, kérkedő*; prangend. Tert.

Ostentātio, ōnis, f. 3. *mutogatás, p. o. dicsekedésből, fitogtatás*; das Zeigen, Sehenlassen. Senec. 2) *magamutogatás, kérkedés*; das eitle Zeigen, Prahlerey, Cic.

Ostentātītius, a, um, i. q. Ostentaticius.

Ostentātor, ōris, m. 3. *magamutogató, kérkedő*; ein Prahler. Liv.

Ostentātrix, īcis, f. 3. *kérkedő asszony vagy leány*; eine Prahlerinn. Apul.

Ostento, āvi, ātum, āre, 1. (Frequ. ab: ostendo) v. gr. aliquid, Virg. *mutogatni*; oft zeigen. 2) v. gr. arma capta, Liv. prudentiam suam, Cic. *kérkedésből mutogatni, fitogtatni*; zeigen, aus Prahlerey sehen lassen, mit etwas prahlen. Se in aliqua re ostentare, Cic. *valamivel kérkedni*; in einer Sache, oder mit etwas prahlen. 3) spem alicui ostentare, Cic. *valakit kétségtetni*: einem Hoffnung machen. 4) *fenyegetni*; drohen. Belli exitus eadem ostentat, Cic. 5) *szinleni, mutatni, tettetni*; vorgeben. Aliud ostentare, Cic.

Ostentum, i. n. 2. *tsuda jelenség, tsudajel*; ein Wunderzeichen. Plin.

Ostentus, a, um, *mutatott*; gezeigt. 2) locus soli ostentus, Cato. *a' napnak kitétetett hely*; ein Ort, gegen die Sonne gelegen, oder der Sonne ausgesezt.

Ostentus, us, m. 4. *mutatás, megmutatás*; das Zeigen, Sehenlassen. 2) *mutatás, mutogatás, p. o. pompára*; die Schau, Parade. 3) *jel, bizonyság valamire*, das Zeichen, der Beweiß. Ostentus scelerum, Sall. clementiae, Tac.

Ostĕŏcōlla, ae, f. 1. *tsontotska*; ein Beinchen. Gloss.

Ostĕŏdes, ium, f. plur, insulae ad Siciliam.

Ostĕŏlŏgĭa, ae, f. 1. *a' tsontok leirdsa, tsontlehrás*; die Beschreibung der Beine. Med.

Ostes, ae, m. 1. *földindúlás neme, melly féloldalt vetódik*; eine Art Erdbeben. Apul.

Ostĭa, ae, f. 1. urbs in Latio, ad ostium Tiberis sita, Liv. Hinc: Ostiensis v. gr. populus, Liv.

Ostĭārium, ii, n. 2 *ajtóvám*; die Thürsteuer, Abgabe von den Thüren. Caes.

Ostĭārius, a, um, *ajtót illető*; die

Thür betreffend. Ostiārius, ii, m. 2. *kapus, djtóndlló*; der Thürwärter, Pförtner. Vitruv.

Ostiātim, Adv. *házról házra, ajtónként*; von Thür zu Thür, von Haus zu Haus. Cic. 2) *egyenként*; einzeln. Vopisc.

Ostiensis, e, vide: Ostia.

Ostīgo, ōnis, f. 3. i. q. mentigo; *rük*; die Räude. Colum.

Ostiōlum, i, n. 2. (Dimin ab: ostium) *ajtótska*; ein Thürchen. Colum.

Ostium, ii, n. 2. *ajtó*; die Thür, Hausthür. Cic. Exactio ostiorum, Cic. *ajtókra vetett adó*; Abgabe von den Thüren, Thürsteuer. 2) Trop, v. gr. portus, fluminis, Cic. *bejárás, bejáróhely, nyllás, általjárás*; jeder Eingang, Zugang. 3) *a' víznek tor kolatja, befolyása, v. kiömlése más vízbe*; der Ausfluß eines Flusses in ein anders Wasser. Ostia Nili. Cic.

Ostŏcŏpi, scil. dolores; *a' tsontokat körülvevő hártya fájdalmai*; Schmerzen des Beinhäutchens. Seren. Samm.

Ostrăcias, ae, m. 1. vel Ostracitis, ĭdis, f. 3. *egy drágakő neme*; ein Edelstein. Plin.

Ostrăcīna, ae, f. 1. urbs in Aegypto.

Ostrăcīnda, ae, f. 1. *valamelly gyermeki játék neme*: eine Art eines Kinderspiels, Topfspiel. Gloss.

Ostrăcismus, i, m. 2. *számkivetés tíz esztendőre a' Görögöknél*; die Verschickung ins Elend auf zehn Jahre bey den Griechen. 2) *tserépre vokseló itélőszék, melly által az elhatalmasodott férjfiak, ne hogy a' köztársaság szabadsága általok elnyomattassék, bizonyos időre számkivettettek*: das Scherbengericht, wodurch Männer in Athen, deren Macht der Freyheit des Staats gefährlich zu werden schien, auf gewisse Jahre aus der Stadt verwiesen wurden. Nep.

Ostrăcītes, ae, m. 1. *dardzskő*; ein Töfstein. Plin.

Ostrăcītis, i. q. Ostracias.

Ostrăcium, ii, n. 2. *egy kis tsiga neve*; eine Muschel, i. q. onyx, Plin. 2) Ostracion; *tsontpikkelyűhal*; der Panzerfisch, Beinfisch. Plin.

Ostrăcōdĕrmus, i, m. *boritékos, héjas állapot*; mit Schalen bedeckter Zustand. Gloss.

Ostrea, ae, f. 1. et Ostrĕum, i, n. 2. *ostrea, tsiga neme*; eine Auster, Muschel, Meerschnecke. Plaut. Horat. et Ovid.

Ostrĕārius, a, um, *osztreához való*; zu den Austern gehörig. Plin.

Ostrĕātus, a, um, *kagylóhátú, osztreás, darabos, ránts zos*; rauh, gerunzelt, schrumpficht. Plaut.

Ostrĕītes, ae, m 1. *kagylókő*; Austerstein. Gesner.

Ostrĕōsus, a, um. *osztreával rakott, v. bővelkedő*; austerreich. Priap.

Ostrīāgo, ĭnis, f. 3. *bizonytalan plánta neve*; ein Kraut. Apul.

Ostrĭcŏlor, ōris, 3. *tsigavérszínű*; purpurfarbig. Sidon.

Ostrĭfer, a, um, *osztréával vagy tengeri tsigával bővelkedő*; Austern oder Meerschnecken bey sich führend, daran reich. Virg.

Ostrīnus, a, um, v. gr. color, Prop. *tsigavérszínű*; purpurn. Prop.

Ostrōgŏthi, ōrum, pl. *napkeleti Gothusok*; die Ostgothen. Claudian.

Ostrūcium, ii, n. 2. *angyelikafű*; die Brustwurz, Meisterwurz. Hadrian.

Ostrum, i, n. 2. *osztreavér, tengeri tsigavér*; Meerschneckenblut, Purpur. Vitruv. Vestes ostro perfusae, Virg. 2) *veres bársonyszínű köntös, vagy terítő*; Purpur, purpurnes Gewand, purpurne Decke. Virg.

Ostrya, ae, 1. et Ostrys, yos, f. 3. *komlós venitzfa*; die Hopfenbuche. (Carpinus Ostrys, L.)

Osūrus, a, um, *gyűlölendő, a' ki gyűlölni fog*; der hassen wird.

Ōsus, a, um, *gyűlölt*; gehasset. (Odi.)

Osyris, is, f. 3. *bizonytalan plánta neve*; eine Pflanze. Plin.

Ōtăcusta vel Ōtăcustes, ae, m. 1. *hallgatódzó, leselkedő, kém*; ein Hercher, Ausspäher, Spion. Apul.

Ōtălgĭa, ae, f. 1. *fülfdjás*; das Ohrenweh, der Ohrenschmerz. Med.

Ōtĕnchyta, ae, f. 1. *fülfetskendő*; ein Instrument, damit man in die Ohren spritzet Dicitur et Otenchytes.

Ōtho, ōnis, cognomen Romanum. Juv.

Ōthōnĭānus, a, um, Othonem concernens. Tacit.

Othryădes, ae, m. filius Othrydis, i. e. Panthus, Virg.

Othrys, yos, et ydis, m. 3. mons Thessaliae, et Thraciae. Virg. 2) Nom. pr. virorum. Stat.

Othrysĭus, a, um, a monte Othrysio originem habens. Mart. vel Thracius.

Digitized by Google

Ōtion, i, n. *fültsiga*; Öhrchen, eine Art Muſcheln. Plin.

Ōtĭābundus, a, um, i. q. otians, Sidon.

Ōtĭcus, a, um, *hallásbéli, hallást illető*; das Gehör betreffend.

Ōtĭŏlum, i, n. Dimin. *egy kis üresség t. i. a' munkától*; eine kleine Muße. Ubi delectem otiolum meum non habeo. Cic.

Ōtĭor, ātus sum, āri, Dep. 1. *hivalkodni, heverni*; müſſig ſeyn. Cic. 2) *ürességének lenni. dolgának nem lenni, nyúgodni*; Muße haben, ruhen. Hor.

Ōtĭōse, Adv. *hivalkodva, heverve*; müſſig, ohne Geſchäft. 2) *lassan, restül, immel dmmal*; langſam, träge, nachläſſig. Negotium suum otiose gerere. Cic.

Ōtĭōsĭtas, ātis, f. 3 i. q. Otium, Sidon.

Ōtĭōsus, a, um, v. gr. homo, Cic. senectus, Cic. *heverő, hivalkodó, munka nélkül való, dologtalan*; müſſig, ohne Geſchäft. Dies otiosus, Cic. *innepnap*; ein Feyertag. Otiosus studiorum, Plin. *a' ki nem tanúl*; der nicht ſtudiert. Quid otiosius quiete animi, Sen. 2) Trop. *heverő, a' minek haszndt nem veszik*; müſſig, unnütz, überflüſſig. Otiosa pecunia, Plin. *heverő pénz*; müſſig liegendes Geld, ein todtes Kapital. 3) otiosus sermo, Quint. *hijjdba való beszéd*: unnützes Reden. 4) *gond nélkül élő, tsendességben lévő*; ohne Sorgen, ohne Kummer, ruhig. Otiosus ab animo, Ter. *a' ki gond nélkül él*, der ohne alle Sorgen iſt. Otiosus a metu, Gell *félelem nélkül való*; ohne alle Furcht. 5) *egyik részre sem hajló, részt nem vevő, megindúlatlan*; neutral, die ſich auf keine Partey wenden. Spectatores pugnae otiosi, Cic. 6) *lassú, tsendes*; langſam, gemächlich. Cic. Rivus otiosus, Pallad.

Ōtis, idis, f. 3. *túzok*; der Trappe. 2) pro: Tetrao Bonasia, L. *tsészármadás*; das Haſelhuhn. Plin.

Ōtītes, tis, f. 3. i. e. Cucubalus Otites, L. *fodorszirmú kukuba*; das Ohrlöffelkraut. Botan.

Ōtium, ii, n. 2. *üresség, munkától való megszűnés, nyugvás, nyúgodalom*: die Muße, Ruhe, Ruhe nach Geſchäften. Otium suum consumsit in historia scribenda, Cic. 2) *idő, üres idő valamire*; Zeit, Zeit zu etwas. Libros, cum est otium, legere soleo. Cic. Otium studio suppeditare, Auct. ad Herenn. *időt forditni a' tanúlásra*; Zeit auf das Studieren wenden. Res plurimi otii, Ter. *ollyan dolog a' melly sok időt kiván*; eine Sache die viel Zeit erfordert. 3) *heverés, henyélés, hivalkodás*; der Müſſiggang. Otio se dare, Just. *hivalkodni, henyélni, korhelységnak adni magát*; dem Müſſiggange ergeben ſeyn.

Ōtŏpēta, ae, m. 1. *hosszúfülű, nyúl*; ein Langohr, ein Haſe. Petron.

Ōtos (Othos) et Otus (Othus) i. m. 2. nomen gigantis, Virg.

Ōttŏmānnĭcus, a, um, *Török, Török-birodalmi*; ottomanniſch, türkiſch. Imperium Ottomannicum; *a' Fényes Porta, a' Török birodalom*; das türkiſche Reich, die ottomanniſche Pforte.

Ōtus, i, m. *fülesbagoly*; eine Ohreule, Schleyereule. Proverbialiter; *együgyű, bokor*; ein einfältiger Menſch, der leicht zu betriegen iſt.

Ōtus, i, m. 2. *fülesbagoly*; eine Art von Ohreulen. Plin.

Ŏvālis, e, v gr. corona, Gell. *győzödelmi kis pompdra tartozó*; zur Ovation gehörig 2) Ŏvālis, e, (ab: ovum) *tojásdad, tojásformájú*; eyrund, einem Ey gleich.

Ŏvanter, Adv. *vigadozva, vigadva*; frohlockend. Tertull.

Ŏvātĭo, ōnis, f 3. *a' győzödelmi pompának kissebb neme, midőn a' hadvezér nem kotsin, hanem vagy lovon, vagy tsak gyalog vezette hé győzödelmes seregét a' városba*; Ovation, kleiner Triumph, wenn nähmlich der Feldherr nach erhaltenem Siege, nicht auf einem Wagen, wie beym Triumphe, ſondern nur zu Pferde oder zu Fuße ſeinen ſiegreichen Einzug hielt. Gell.

Ŏvātus, a, um, (ab: ovum) *tojásdad, tojásformájú*; eyförmig, oval. Plin.

Ŏvātus, a, um, (ab: Ovo, āre) *préddban nyert*; erbeutet. 2) *győzödelmi pompában vitt*; im Triumphe angeführt. Val. Flacc.

Ŏvātus, us, m. (iovo) 4. *vigadozás*; das Frohlocken. Val. Flacc.

Ŏvecŭla, ae, i. q. Ovicula, Tert.

Ŏvĭārĭa, ae, f. 1. *juhnyáj*; die Schäferey. Varr.

Ŏvĭārĭus, a, um, (ovis) *juhokat ille-*

Digitized by Google

tő; die Schafe betreffend. Pecus oviarium, Colum. *a' juhok, juhbarom*; das Schafvieh.

Ővĭcŭla, ae, f. 1. (Dimin.) *juhotska*; ein Schäfchen. Aur. Vict.

Ővīle, is, n. 3. *juhakol, juhtanya*; der Schafſtall, eine Heerde. Colum.

Ővīlĭo, ōnis, m. i. q. opilio, Pandect.

Ővīlis, e, (ovis) *juhokat illető*; die Schafe betreffend. Pandect.

Ővillīnus, a, um, i. q. ovillus, Th. Prisc.

Ővillus, a, um, i. q. Ovilis, v. gr. pecus, Varr. *juhok, juh*; Schafvieh. Lac ovillum, Plin. *juhtéj*; Schafmilch.

Ővīnus, a, um, (ovis) i. q. ovillus, v. gr. pellis ovina, Seren. Samm. *juhbőr, juhbunda*; das Schaffell.

Ővĭpărus, a, um, *tojó*; Eyer legend. Apul.

Ővis, is, f. 3. *juh, birka*; das Schaf. Cic. Ovem lupo committere, Terent. Prov. *farkast tenni juhpásztornak, ketskére bízni a' kertet*; den Wolf zum Schafmeiſter machen. 2) Met. ovis stupida, Prov. *ostoba ember*; ein einfältiger Menſch.

Ővo, āvi, ātum, āre, 1, (ab ove) quoniam ovans in Capitolio olim Romano oves sacrificabat; *gyózödelmi pompát tartani, t. i. lohátón vagy gyalog*; ſiegreichen Einzug zu Pferde oder zu Fuße halten. Cic. et Liv. 2) *vigadozni, örvendezni, örömét ujjongatással vagy más modon mutatni*; frohlocken, ſeine Freude durch Stimme und Gebärden äußern. Liv.

Ővum, i, n. 2. *tojás, (tikmony, tyúkmony)*; das Ey. Ovum parĕre, vel gignere, Cic. edere, Plin. ponere, Colum. *tojni*; ein Ey legen. Ovi putamen, Colum. *tojáshéjj*; die Eyerſchaale. Pullos ex ovis excludere, Cic. *költeni*; ausbrüten. Incubare ova, Varr. vel ovis, Colum. *tojáson ülni, költeni*; auf den Eyern liegen, brüten. Album ovi; *tojás fejére*; das Weiße im Eye. Luteum ovi, Plin. *tojás széke*; ein Eyerdotter. Ova piscium; *ikra*; der Fiſchrogen. Ab ovo usque ad mala, Hor. Prov. *eleitól fogva végig*; vom Anfange bis zu Ende. 2) *tojáshejj, a' tojásnak az üres héjja*; die Eyerſchale. Plin.

Oxălis, ĭdis, f. 3. *sósdi, madár sóska*; eine Art Ampfer, Sauerampfer. Plin.

Oxalme, es, f. 1. *savanyú sós lév*; eine ſauere Salzbrühe. Plin.

Óxĭa, ae, f. 1. *sebesfutó hajó*; ein Rennſchiff. Gell.

Óxŏnĭum, ĭi, n. et Oxŏnĭa, ae, f. 1. *Oxfort városa Angliában*; Oxfort, eine Stadt in England. Unde: Oxoniensis, e, Adject.

Ŏxos, vel —us, i, m. 2. fluvius Asiae.

Óxyăcantha, ae, f. 1. i. e. Crataegus Oxyacantha, L. *galagonya*; der Weißdorn, Hagedorn, Saurach, Sauerdorn.

Oxycomĭnum, Oxycominium, i, n. 2. *bésózott vagy béfőzött olajgyümölts*; eingeſalzene oder eingemachte Olive. Petron.

Óxycrătum, i, n. 2. *vízből és ecetből készült ital*; Trank aus Waſſer und Eſſig.

Óxycrŏceum, i, n. 2. *sáfrányflastrom*; Saffranpflaſter.

Oxygăla, ae, f. 1. vel Oxygăla, neutr. *író*; die Buttermilch. Colum. et Plin.

Oxygărum, i, n. 2. *savanyú hallév*; eine ſauere Fiſchbrühe. Mart.

Óxygōnĭum, ĭi, n. 2. *tsupa keskeny szegletekből álló rajz*; eine Figur, die lauter ſpitzige Winkel hat. Geometr.

Oxylăpăthum, i, n. 2. *sóslórom, lósóska, keserű lapu*; eine Art Ampfer mit ſpitzigen Blättern. Plin. (Rumex acutus, L.)

Óxylĕpes, is, m. 3. *savanyú kenyér*; Sauerbrot. Gloss.

Óxylĭpărum, i, n. 2. *savanyú halmártás*; ſauere Fiſchtunke. Gloss.

Óxyme, Adv. pro: Ocissime Antiqui dixerunt. Fest.

Óxymel, mĕlĭtis, n. 3. *ecetméz*; der Syrup, Honigeſſig. Plin. Oxymel scilliticum; *tsillás ecetméz*; der Meerzwiebelſaft. Botan.

Óxyměla, ōrum, n. e plur. *savanyú almák*; Saueräpfel. Gloss.

Oxyměli, ĭtis, n. id. qu. Oxymel, ellis, n.

Oxymōrus, a, um, *éleslméjű balgatag*; ſcharfſinnig närriſch, was dumm und einfältig ſcheint, aber einen verdeckten Scharfſinn enthält. Ascon.

Oxypŏrus, a, um, *hatalmas, általható, hamar munkálódó*, p. e. or-

Digitized by Google

vosság; ſchnell durchgehend, durchdringend. Plin.

Oxyrrynchus, i, m. 2. *egy hegyes orrú tengeri hal neme*; ein Meerfiſch mit einem langen ſpitzigen Schnabel.

Oxys, yos, f. 3. *nyúlsósdi*; eine Art Ampfer, Haſenampfer, Buchampfer. (Oxalis stricta, L.) Plin.

Öxytönon, i, n. 2. *pipats*; Klapperroſe, Kornroſe. Apul.

Oxytriphyllon, i, n. 2. *lóherfű, lóhere*; eine Art Klee mit ſpitzigen Blättern. (Trifolium, L.) Plin.

Öyon, yi, n. 2. *barkótza, apróberkenye*; Speyerling, Arlesbeere. Diosc.

Özaenītis, ĭdis, f. 3. *vad spikenárd*; unechte Narde, ein Kraut der Narde ähnlich. Plin.

Öze, es, f. 1. *szájszag, szájnak nehéz szaga vagy büdössége*; Geſtank des Mundes. Gloss.

Özymum, i. q. Ocimum.

P.

P, signum cognominis Publius, v. gr. P. Ovidius.

Pabo, ōnis, m. 3. *talitska*; ein Schubkarren. Isidor.

Pābŭlamentum, i, n. 2. *eleség, takarmány*; Futter. 2) idem quod Paludamentum. Vet. Gloss.

Pābŭlāris, e, *abrakláshoz való*; zum Futter oder zur Fütterung dienlich, dahin gehörig. Colum.

Pābŭlātio, ōnis, f. 3 *etetés, legeltetés, abrakláś*; die Fütterung, Weide. Varr. 2) v. gr. militum in castris, Caes. *széna és abrak szedés vagy gyűjtés*; die Fouragirung. Caes

Pābŭlātor, ōris, m. 3. *széna és abrak szedő, lóeleség szedő*; der Fourageirer. Caes.

Pābŭlātōrius, a, um, *abraklásra való*; zum Futter dienlich. Corbis pabulatorius, Colum.

Pābŭlor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. in castris, Caes. *eleséget szedni, p. o. szénát abrakot szedni a' lovaknak*; auf Fourage ausgehen, fouragiren. 2) *legelni*; weiden. Colum. 3) pabulari oleas, Colum. i. e. fimo saturare, aut fovere.

Pābŭlōsus, a, um, *eleséggel bővelkedő*; futterreich, voll Futter oder Fütterkräuter. Solin.

Pābŭlum, i, n. 2. *eleség, eledel, p. o. embereknek; takarmány, széna, abrak, p. o. baromnak*; die Speiſe, Nahrung, z. B. für Menſchen; das Futter, z. B. des Viehes. Pabula carpit ovis, Ovid. 2) Fig. v. gr. morbi, Ovid. amoris, Lucr. *táplálat, eledel, táplálló eszköz*; die Nahrung. Animorum pabulum, est contemplatio, Cic. *a' vizsgálódó gondolkozás, eledele a' léleknek*; Betrachtung iſt der Seele Nahrung.

Pācālis, e, (pax) v. gr. olea, Ovid. *békességi, békességre tzélzó, azt illető*; friedlich, den Frieden betreffend, dahin gehörig.

Pācāte, Adv. *békességesen, békével*; friedlich, in Frieden, in Ruhe, ruhig. pacatius, Petron. pacatissime, Augustin.

Pācātio, ōnis, f. 3. *békéltetés*; die Friedenſtiftung. 2) *békélés, békeség kötés*; der Vergleich, Friedenſchluß. Front.

Pācātor, ōris, m. 3. *békéltető, tsendesítő, békességszerző*; der Ruhe und Frieden herſtellt, Beruhiger, Friedemacher. Senec.

Pācātōrius, a, um, (pacator) *békéltetést illető, békességbeli, békességes*; zum Frieden gehörig, ihn befördernd, friedfertig. Tertull.

Pācātus, a, um, *megbékéltetett, letsendesitett, megkérlelt*; beſänftiget, geſtillet. 2) *tsendes, nyugvó*; ruhig, ſtill. Cic. 3) pacatus alicui, Cic. *valakihez megengesztelődött*; mit einem verſöhnt. Comp. pacatior, Cic. Sup. pacatissimus. Idem.

Pāchydērmus, a, um, *vastagbőrű*; dickhäutig. 2) Metaph. *ostoba*; dumm, närriſch. Colum.

Pāchynum, i, n. 2. Pāchynus, —os, i, f. 2. promontorium Siciliae, Cic. Hodie: Cap Passaro.

Pāchytis, ytĭdis, f. 3. *szemdaganat*; Augenkrankheit, Geſchwulſt der Augen. Mart.

Digitized by Google

Pacidějānus (Pacidianus) i, fuit insignis gladiator. Cic.

Pācifer, a, um, *békességszerző*; Frieden bringend. Lucan. 2) *békességes*, *békességjelentő*; den Frieden anzeigend. Plin.

Pācificātio, ōnis, f. 3. *békességszerzés*; die Friedensstiftung. Cic. 2) *megbékéllés*; die Versöhnung. Liv.

Pācificātor, ōris, m. 3. *békességszerző*, *összebékéltető*; der Friedensstifter. Cic.

Pācificātōrius, a, um, *békességes*, *békéltetési*, *békességszerzésre való*; die Friedensstiftung betreffend, friedensstiftend. Cic.

Pācifice, Adv. *békességesen*, *békével*, *békességben*; friedlich. Cyprian.

Pācifico, āvi, ātum, are, et Pācificor, ātus sum, āri, Dep. 1. *békességet kötni*, *megbékélni*; Frieden machen oder schließen. Pacificatus cum Carthaginiensibus, Justin. 2) *megkérdelni*, *megbékéltetni*, *letsendesitni*; besänftigen, stillen, beruhigen. Senec

Pācificus, a, um, *békességes*, *békességszerető*; friedsam, friedlich. Persona pacifica, Cic. 2) mare pacificum, pars Oceani inter Asiam et Americam.

Pacio, ĕre, pro: paciscor, Gell.

Pācisco, ĕre, pro: paciscor, Naev.

Pācīscor, pactus sum, pācīsci, Dep. 3. *egyezésre*, *v. egyességre lépni*, *megegyezni*; einen Vertrag machen, sich vergleichen. e. gr. inducias cum hoste, Cic. *fegyvernyugvást*, *v. szünést kötni az ellenséggel*; einen Waffenstillstand mit dem Feinde machen. 2) e. gr. vitam ab hoste, Sallust. *az egyesében valamit kikötni magának*; sich etwas bey einem Vertrage ausdingen. 3) Trop. *el*, *v. megtserélni*, *oda adni érte*; vertauschen, dafür hingeben. e. gr vitam pro laude, Virg. *a' ditséretért életét kotzkáztatni*; um das Lob sein Leben wagen. 4) e. gr. pretium praedonibus pro capite, Cic. *igérni*; versprechen. 5) e. gr. cum aliquo, Just. *alkudozni*, *szegődni*; tractiren. 6) Pass. Sisani filia pacta erat Neroni, Tac. *Nerónak igérödött feleségül*; war dem Nero versprochen.

Pāco, āvi, ātum, āre, 1. (pax) e. gr. Galliam, Caes. *megbékéltetni*, *megnyugtatni*, *letsendesitni*; zum Frieden bringen, befriedigen, beruhigen. 2) Trop. e. gr. vomere terras, Hor. *termékennyé tenni*, *megszántani*; fruchtbar machen, pflügen. 3) e. gr. feras voce, Claud. *megszelidítni*; zahm machen.

Pacta, ae, f. 1. *menyasszony*, *mátka*; eine Braut. Vellei.

Pācta, ae, f. 1. insularum Cycladarum una. Geogr.

Pacticius, a, um, (paciscor) *egyezés által végbe ment*, *ki*, *v. megalkudott*; abgeredet, accordirt. Gell.

Pactilis, e, (pango) e. gr. corona, Plin. *összefoglalt*, *v. font*; zusammen gefügt oder geflochten.

Pactio, ōnis, f. 3. (paciscor) *egyezés*, *végzés*, *kikötés*, *szegődés*, *megalkudás*; die Verabredung, Accordirung, Ausbedingung, der Vertrag. Nuptialem facere pactionem, Liv. *házassági kötésre lépni*; einen Heirathsvergleich machen. 2) *titkos egyetértés*; ein geheimes Verständniß. Sciebam in rejiciendis judiciibus non nullos pactionis suspicionem non vitasse, Cic 3) e. gr. praemierum, Idem. *igéret*; das Versprechen. 4) *fegyvernyugvás*, *v. szünés*; der Waffenstillstand. Pax aut pactio, Flor.

Pactis, ĭdis, f. 3. *két húrú muzsikaszerszám*; ein musikalisches Instrument mit zwey Saiten. Cael. Rhod.

Pactĭtĭus, a, um, i. q. Pacticius.

Pactōlis, ĭdis, f. 3. *Paktolusi*, *Paktolus vizében*, *v. vize mellett levő*; Paktolisch, im oder am Flusse Paktolus befindlich. Pactolides nymphae, Ovid.

Pactōlus, i, m. 2. fluvius Lydiae aureis arenis abundans, Ovid.

Pactor, ōris, m. 3. (paciscor) *egyezés*, *v. egyesség szerző*, *egyesítő*, *közbenjáró*; der einen Vergleich stiftet, Unterhändler. Cic.

Pactum, i, n. 2. *egyezés*, *egyesség*; ein Vertrag, Vergleich. Cic. 2) pacto, Abl. i. q. modo, nullo pacto, Cic. *semmiképpen*, *v. módon nem*; auf keinerley Weise, keineswegs.

Pactŭmējus, i, m. 2. fons filius Canidiae, consequenter. Nom. pr. Hor.

Pactus, a, um, (paciscor) *megegyezett*, *egyet értett*, *elvégzett*, *kialkudott*; vertragen, abgeredet. 2) pacta conjux, Ovid. *oda igért*, *v. eljegyzett feleség*; eine versprochene Frau. 3)

Digitized by Google

pactae cum hostibus indutiae, Cic. *megkötött fegyvernyugvás, v. szünés*; ein gemachter Waffenstillstand. 4) pecuniam dare pactis legibus, Plaut. *bizonyos feltétel alatt adni pénzt*; mit gewisser Bedingung Geld geben. 5) *u' ki valamit ki, v. megalkudott*; der etwas bedungen hat.

Pactus, us, m. 4. *egyezés*; der Vertrag. Petron.

Pactus, i, m. 2. *völegény*; der Bräutigam. Stat.

Pactus, a, um, (pango) *összefoglalt, hozzádragasztott*; zusammen gefügt, angehängt. 2) *bévert, megvetett, mint p. o. a' vasmatska*; eingeschlagen. Ovid.

Pactye, es, f. 1. urbs Thraciae ad Propontidem, Nep.

Pācŭvĭānus, a, um, *Pacuvii*; Pacuvisch.

Pācŭvĭus, ĭi, m. 2. poëta Brundusinus, tragoediarum scriptor, Cic.

Padaeus, i, plur. Padaei, populus Indiae, Tibull.

Pădānus, a, um, (Padus) *Pó vidéken, v. a' mellett lévő*; im oder am Po. Sidon.

Pădŭa, ae, f. 1. urbs Italiae, Catull.

Pădus, i, m. 2. *Pó vize Lombárdiában*; der Fluß Po in der Lombardie. Virg.

Pădŭsa, ae, f. 1. *a' Pó vizének egyik torkolatja*; eine von den Mündungen des Po. Virg.

Paean, ānis, m. 3 i. q. Apollo, Cic. 2) hymnus in Apollinis, et omnium deorum laudem decantari solitus, Virg. 3) *felkiáltás az örvendezés közben*; eine Anrufung bey der Freude. Io Paean! Ovid. *juhé! hopp sza!* Juch hey! Hey sa! 4) i. q. Paeon sig. 1 ma, Cic.

Paeantiades, Paeantius, Paeas, vide: Poeant. etc.

Paedăgōga, ae, f. 1. *udvari tanitó (asszony, v. leány)*; eine Hofmeisterinn. Hieron.

Paedăgōgātus, us, m. 4. officium paedagogi, Tert.

Paedăgōgĭānus, a, um, ad paedagogum pertinens, Ammian.

Paedăgōgium, v. —ēum, i, n. 2. *gyermek, kölönösen fijú gyermek nevelő hely, nemes úrfiak nevelő intézetjek*; ein Ort, wo Knaben erzogen werden, besonders Knaben, ein Pagen-Institut. Plin. Ep. 2) *magok a' fiú gyermekek, v. nemes úrfiak, v. úrfiúnasok*; die Knaben oder Pagen selbst. Plin. Suet.

Paedăgōgo, āre, 1. *tanitóként oktatni, nevelni*; als Hofmeister anführen, erziehen. Pacuv.

Paedăgōgus, i, m. 2. proprie: *gyermek vezető, gyermekekre felvigyázó rabszolga*; Kinderführer, der Sclav, der Aufsicht über die Kinder hatte. 2) *udvari, v. úri gyermek tanitó, v. nevelő*; ein Hofmeister. Gloss. 3) *vezér, valamire vezérlő, oktató, v. tanitó*; ein Anführer zu etwas, Führer. Plaut. Sen. 4) contemptive: *oskolai tudós*; ein Pedant. Svet. 5) jocose: *kedvesét oskoldba és haza kisérő szerető*; ein Liebhaber, der seine Liebste in die Schule hin und zurück begleitet. Ter.

Paedĕros, ōtis, m. 3. proprie: Amor puer, i. e. unus ex Amoribus. Hinc: propter pulchritudinem: *opál, opálkő*; der Opal. Plin. 2) *medvetalpfű, barts*; die Bärenklau, (acanthus) Plin. 3) i. q caerefolium, Idem.

Paedĭa, ae, f. 1. *fenyiték, oktatás, tanitás, nevelés*; die Zucht, Unterweisung, Erziehung. Aul. Gell. 2) *gyermekség, ifjúság*; die Kindheit, Jugend. For. Rom.

Paedĭcātor, ōris, m. 3. i. q. paedico, ōnis, Licin. ap. Suet.

Paedĭco, āre, 1. *fijú, v. férfi gyermek fertéztetést követni el*; Knabenschänderey begehen. Mart.

Paedĭco, ōnis, m. 3. *férfi, v. fijúgyermek fertéztető*; ein Knabenschänder. Martial.

Paedĭdus, a, um, (paedor) *undok, motskos, piszkos*; unsäthig, schmutzig. Lucil. 2) *büdös*; übel riechend. Paedidissimi servi, Petron.

Paedŏr, ōris, m. 3. *motsok, piszok, undokság, a' gondviseletlenség miatt*; der Schmutz, Unsath, aus Mangel der Wartung. Cic. 2) *büdösség*; der Gestank. Idem.

Paemĭnōsus, a. um. e. gr. area, Varr. *agyenetlen, darabos*; ungleich, rauh, oder voller Ritzen. 2) *büdös*; stinkend. Fest.

Paene, v. Pene, Adv. *tsaknem, szinte, közel, majd, kitsinybe hogy — nem, alig hogy nem*; beynahe, fast. Cic. Caes. Ter. 2) *egészen, tellyességgel*; gänzlich. Non paene sum deceptus.

Digitized by Google

Plane. in Cic. Ep. Superl. paenissime, Plaut. Apul.

Paeninsŭla, ae, f. 1. (paene et insula) *félsziget*; eine Halbinſel. Liv.

Paenissime, vide: Paene.

Paenŭla, ae, f. 1. *köpönyeg, eső ellen való, v. úti ruha, v. köntös*; ein Oberkleid, Mantel, Regen- oder Reiſemantel. Cic. Quint e. gr. scortea, Mart. *katonák bőrtarisznyája, v. táskája, p. e. borjúbőrből való*; ein lederner Soldatenſack von Fellen. Paenulam alicui scindere, Cic. *igen kérni a' maraddsra, v. mulatásra*; einen ſehr bitten, zu bleiben. 2) *mindenféle takaró, boriték, kárpit*; jede Bedeckung, Hülle, jeder Umhang. Vitr.

Paenŭlārius, a, um, ad paenulam pertinens. Hinc: penularium; *köpönyegtartóhely, ruhatartó almárium*; ein Behältniß des Mantels, ein Kleiderkaſten. Non.

Paenŭlātus, a, um, *köpönyeges, a' kin eső ellen való, v. úti ruha van*; einen Mantel, Regen- oder Reiſemantel anhabend. Cic.

Paenultĭmus, a, um, *utólsó előtt való, utólsó előtti*; der vorletzte. Paenultima, sc. syllaba, Gell.

Paenuria, i q. Penuria.

Paeon, ōnis, m. 3. pes versus quatuor syllabarum, trium brevium, unius longae, Quint. 2) deus medicinae, hinc etiam medicus, Homer.

Paeon, ōnis, m. 3. incola Paeoniae, Liv. plur. Paeones, Ovid.

Paeōnia, ae, f. 1. *bazsarózsa*; die Päonie. Gichtroſe. Plin. (Paeonia officinalis, L.)

Paeŏnia, ae, f. 1. pars Macedoniae. Plin.

Paeŏnis, ĭdis, f. 3 *Paeoniából való, Paeoniai, Paeoniai asszony, v. leány*; aus Päonia, eine Päonierinn. Ovid.

Păeŏnĭus, a, um, Paeonem, deum medicinae, v. medicorum concernens. Herbae Paeoniae, Virg. *orvosi, v. gyógyító fűvek*; mediciniſche oder heilſame Kräuter. Mos Paeonius, Idem. *orvosok módja*; die Art der Ärzte.

Paeŏnius, a, um, *Paeoniai, Paeonida, v. —ból való*; Päoniſch, in oder aus Päonia. Plin.

Paesicae, ārum, m. 1. plur. populus ad mare Caspium inter fluvios Oxum, et Jaxartem. Mela.

Paestum, i, n. 2. urbs Lucaniae, de rosarum pulchritudine memorabilis. Paestānus, a, um, *Paestumba való, Paestumi*; dahin gehörig. Päſtiſch. Cic.

Paetŭlus, a, um, Dim. *egy kevéssé, v. kitsit kantsal*; ein wenig ſchielend. Cic.

Paetus, a, um, *sanda, kantsal, kantsi*; ſchielend. Hor. 2) *szerelmesen néző, kunyorító, katsintó*; verliebt blinzelnd, liebängelnd. Ovid.

Pagae, ārum, f. 1. plur. urbs Megaridis. Mela.

Pāgae ārum, f. 1. plur. urbs Locrodis, Plin.

Păgānālis, e, (pagus) *falut, v. mezei embereket illető, falusi, mezei*; die Dörfer oder Landleute betreffend, ländlich. Paganalia, sc. solennia, Varr. *falusi, v. mezei ünnep*; ein Dorffeſt, ländliches Feſt.

Pāgānĭcus, a, um, (pagus) *falut*, v. *mezei, v. falusi embereket illető, falusi, mezei*; die Dörfer oder Landleute betreffend, ländlich. Bona habere in paganico, sc. solo v. agro etc. Cod. Just. Pila, v. saltim: paganica, sc. pila, Martial. *pejkel, pehejjel, v. pihvel tömött, v. kitömött lapta*; ein mit Flaumfedern ausgeſtopfter Ball. 2) (paganus) *pogányi, pogányúl való*; heidniſch. Salvian.

Pāgānītās, ātis, f. 3. (paganus) *pogányvallás*; das Heidenthum. Cod. Theod.

Pāgānus, i, m. 2. (pagus) *falusi, v. mezei ember, parasst*; ein Landmann, Bauer. Cic. 2) *a' ki nem katona*: der kein Soldat iſt. Liv. 3) *pogány*; ein Heide. Tert.

Pāgānus, a, um, *falut illető, faluba való, falusi, mezei, parasztos, parasst*; die Dörfer betreffend, dahin gehörig, da befindlich, ländlich, bäueriſch. Fercula pagana, Prop. 2) e. gr. peculium, Cod. Theod. *nem katonai, polgári*; unſoldatiſch, bürgerlich. 3) Trop. *tudatlan*; ungelehrt. Plin. Ep.

Păgăsa, ae, Păgăsae, ārum, f. 1. plur. urbs Thessaliae, ubi navis Argo fabricata est, Plin Pagasaeus, a, um, illuc pertinens, e. gr. puppis, carina, Ovid. i. e. Argo. Pagasaeus, Idem.

Digitized by Google

i. q. Jason. e. gr. conjux, Ovid. i. e. Alcestis, filia Feliae, regis Thessaliae, uxor Admeti. Pagaseïus, a, um, i. q. Pagasaeus, Val. Fl. Pagasïcus, a, um, i. q. Pagasaeus, Plin.

Pāgātim, Adv. *faluról falura, falunként*; vom Dorfe zu Dorfe, Dorfweise.

Pāgella, ae, f. 1. (Dim. a pagina) *egy darabka, v. leveletske papiros*; ein Blättchen Papier. Cic.

Pāgina, ae, f. 1. (pango) *papiros, v. irott levél óldala, lap, v. óldal a' könyvben*; die Seite eines Papiers, Briefs, oder Buchs. Cic. Paginam utramque facere. Plin. *a' bevételt a' kiadást magában foglaló óldallal a' számvető könyvben megegyeztetni*; die Einnahme auf der einen Seite des Rechenbuchs mit der Ausgabe auf der andern Seite übereinstimmend machen. 2) *levél, darab papiros*; ein Blatt. Plin. 3) e. gr. lascīva, Mart. *papiros, írás, minden a' mi írva, v. írásban van*; ein Papier, eine Schrift, oder alles Geschriebene. Cum hanc paginam teneres, Cic. 4) *pléh, p. o. ezüst, arany, v. márvány pléh*; eine Platte, z. B. von Silber, Gold, oder Marmor. Pallad. 5) *hézag, v. köz a' szóllótőzek közt*; der Raum zwischen den Weinstöcken. Plin.

Pāginātus, a, um, (pagino) *őszvetett, őszveragasztott*; zusammengefügt. Paulin.

Pāgino, āre, 1. *őszvetenni, őszveragasztani*; zusammenfügen. Paulin.

Pāginŭla, ae, f. 1. (Dim. a pagina) *leveletske, kis darab, v. darabka papiros*; ein Blättchen. Plin. 2) *óldal, laistrom*; eine Seite, ein Verzeichniß. Cic.

Pāgmēntum, i, n. 2. *faragott munka*; ein Schnitzwerk. Vitr.

Pāgo, pepegi, pactum, ĕre, 3. (forma antiqua a pango, v. paciscor) *egyezésre lépni*; einen Vertrag machen. Virg.

Pāgrus, v. Pager, et Phagrus, v. Phager, i, m. 2. *tengeri veres spár hal*; eine große rothe Meerbrassen. Plin.

Pāgur, is, m. 2. genus piscis, Ovid.

Pāgūrus, i, m. 3. *tengeri rák*; eine Meerspinne, ein Meerkrebs. Plin.

Pagus, i, m. 2. *falu*; ein Dorf. Jura per pagos vicosque dare, Tacit. Apud poëtas: *falusi lakosok, falusiak, falubéliek*; Dorfbewohner. Pagus agat festum, Ovid. 2) *tartomány, darab föld, kerület, megye*; ein Gau, Kanton. Omnis civitas Helvetiae in quatuor pagos divisa, Caes.

Pāla, ae, f. 1. *dió, dókapa*; ein Spaten, Grabscheit. Varr. Liv. 2) *sütő lapát*: eine Backschaufel. Catull. 3) *szórólapát*; eine Wurfschaufel. Tert. 4) *gyürü fészke, mellyben a' kő foglalva van*; der Kasten am Ringe, worin der Stein gefaßt ist. Cic. 5) *pisáng, pisángfa*; der Pisang. (Musa paradisiaca, L.) Plin. 6) *vállapotzka, vállapitzka*; das Schulterblatt. Coel. Aur.

Pālābundus, a, um, i. q. palans, Tert.

Pālăcra, et Palacrāna, ae, f. 1. *aranydarab*; ein Goldklumpen. Plin.

Pălaemon, ōnis, m. 3. deus maris, Ovid. 2) grammaticus, Juv. 3) pastor, Virg.

Pălaemonĭa, ōrum, n. 2. plur. festa in honorem dei Palaemonis, Stat.

Pălaemŏnĭus, a, um, *Palaemoni, Palaemont illető*; Palämonisch, den Palämon betreffend. Stat.

Pălaeŏpŏlis, is, f. 3. Graeca quondam urbs in Italia, ubi jam est Neapolis. Liv.

Pălaeŏtyrus, i, f. 2. i. q. Tyrus antiqua. Curt.

Pălaēpăphus, i, f. 2. urbs olim Cypri Insulae, in qua Templum fuit Veneri Paphiae consecratum. Mela.

Pălaepharsălus, (Palaepharsalus), i, f. 2. urbs Thessaliae, Liv.

Pălaēphătus, i, m. 2. scriptor fabularum tempore Artaxerxis, Liv. Palephatius, a, um, Adject. Palaephatia papyrus, Virg. *tréfás bolondság, furtsa bohóskodás*; Eulenspiegelspossen.

Palaeste, es, f. 1. locus, v. portus Epiri, Caes.

Pălaestes, ae, m. 1. *küzdő, vívó, bajnok*; ein Ringer. Lamprid.

Pălaestīna, ae, f. 1. *Palaestina, Szent föld, v zsidóország*; Palästina, oder das jüdische Land.

Pălaestīnensis, e, i. q. Palaestinus, Spartian.

Pălaestīnus, a, um, *Palaestindha, v. Palaestinából való, Palaestinai, Zsidóországi*; in oder aus Palästina, Palästinisch. Ovid. 2) *Palaestéből, v. Palaestebe való, Palaestei, Epirusban*; aus oder in Palästa in Epicus, dahin gehörig, Palästisch.

Digitized by Google

Lucan. Not. Palaestinae deae, Ovid. i. e. Furiae.

Pălaestra, ae, f. 1. *bajnok oskola, küzdőhely*; die Fechtſchule, der Ringplatz. Palaestrae operam dare, Nep. *viaskodni, bajnokoskodni, v. küzdeni, vini, vivni*; fechten oder ringen. 2) *viadal, v. futtatóhely*; der Kampf- oder Rennplatz. Cic. 3) *küzdés, birkozás, vívás, bajnokoskodás*; das Ringen, Fechten. 4) *jó mód, illendőség, mellyel tesz, v. tselekszik az ember valamit*; der gute Anſtand, mit dem man etwas thut. Juv. 5) dea, mater Mercurii. 6) *oskolai gyakorlás, oskola*; eine Schule, Übung, Schule. Nitidum quoddam genus est verborum, sed palaestrae magis et olei, quam hujus civilis turbae ac fori, Cic. 7) *mesterség*; die Kunſt. Utemur ea palaestra, quam a te didicimus, Idem.

Pălaestrĭca, ae, f. 1. *bajnok, bajnokoskodó, viaskodó, küzdő, küszködő, vívó* (*asszony, v. leány*); eine Fechterinn, Ringerinn. Petr. 2) Trop. *kurva*; eine Hure. Idem.

Pălaestrĭce, Adv. *viaskodó, v. bajnoki módon*; fechteriſcher Weiſe. Cic. 2) e. gr. spatiari in xysto, Idem. *oskolai módon, v. módra*; ſchulmäßig.

Pălaestrĭcus, a, um, *bajnokhoz való, bajnoki*; fechteriſch. e. gr. ars, Quint. *bajnok, küzdés v. vívásmesterség*; die Fecht- oder Ringekunſt. Vacare palaestris, Idem. *vini, küzdeni, v. bajnokoskodni tanúlni*; fechten, oder ringen lernen.

Pălaestrĭcus, i, m. 2. *bajnokoskoddst tanító, v. hadazó mester*; ein Fechtmeiſter. Afran.

Pălaestrīta, ae, m. 1. *bajnok, viaskodó, küzdő*; ein Fechter, ein Ringer. Cic.

Pălălĭa, ae, f. 1. *krumpli, kolompér, pityóka, burgonya, földi alma*; der Erdapfel. Apul. (Solanum tuberosum, L.)

Pălam, Adv. *nyilván, nyilvánságosan, szemlátomást*; öffentlich. Palam populo, Liv. *a' község láttára*; öffentlich vor dem Volke. Me palam, Ovid. *szemem láttára*; in meiner Gegenwart. Res est palam, Plaut. Palam est, Ter. *tudja minden*; je der weiß es. Palam facere, Nep. *kijelenteni, közönségessé tenni*; bekannt, offenbar machen.

Pălămēdes, is, m. 3. filius Nauplii regis Euboeae, inventor sequentium literarum Graecarum Υ, Ξ, Φ, Χ, ut et literae Δ (deltae) ex observatione volaturae gruum. Hinc: Palamedis avis, Mart. i. e. grus, Palamēdĕus, a, um, *Palamédesi*; Palamediſch. Manil. Palamēdĭcus, a, um, idem. Auson.

Palanga, vide: Phalanga.

Pălans, ântis, (Part. a palor) *ide 's tova tévelygő, ágyelgő, v. kóborló*; hin und wieder ſchweifend. Stellae palantes polo, Virg.

Pălăra, ae, f. 1. avis genus, Auct. Carm. de Philom.

Pălāris, e, (palus, i) *karót illető*; Pfähle betreffend. e. gr. sylva, Pand. *a' mellyből karót hordanak*; woraus Pfähle gehohlt werden.

Palaśca, v. Plasca, ae, f. 1. *farktő a' szarvasmarhában*; das Schwanzſtück vom Rinde. Arnob.

Pălātha, ae, f. 1. *összenyomott füge*; zuſammengedrückte Feigen. Hesych.

Pălātim, Adv. (palor) *tévelygva, ágyelegve, elszéledve, összevisszaſa*; hin und wieder ſchweifend, zerſtreut. Palatim fugere, Liv. *tsavarogva futni*; nicht geraden Wegs fortfliehen.

Pălātīnātus, us, m. 4. *Palatinátus*; die Pfalz. Palatinatus superior et inferior. Geogr.

Pălātīnus, a, um, *palotához való, v. tartozó*; was zum Pallaſte gehöret. 2) *Palatinátusi, Palatinátusból való*; einer aus der Pfalz, ein Pfälzer. Elector Palatinus Rheni, *választófejedelem a' Rhénus mellyéki Palatinátusban*; der Churfürſt in der Pfalz am Rhein. Comes Palatinus Caesareus, *tsászári udvari, v. Palatinátusi gróf*; ein kaiſerlicher Hof- oder Pfalzgraf. JCt. Palatina officia, Aurel. Vict. *udvari tisztségek*; Hofämter. Domus Palatina, Suet. *fejedelmi udvar, v. lakóház*; ein Reſidenzhaus.

Pălātīnus, i, m. 2. *udvari úrfi*; ein Hofjunker. Gloss. 2) *királyi helytartó, palatinus, nádorispány, p. o. Magyarországon*; ein königlicher Statthalter, Palatinus z. B. in Ungarn. JCt.

Pălātīnus, a, um, *Palátium kegyét illető, Palátiumi*: den Berg Palatium betreffend, Palatiniſch. Ovid. e. gr. Apollo. Hor. i. e. qui in monte Palatino templum et bibliothecam

Digitized by Google

habuit. Ludi Palatini, Svet. qui ibidem annuatim celebrabantur. Aves Palatinae, Ovid. quas ibidem vidit Romulus. 2) e. gr. domus, Svet. *tsászári*; kaiserlich. e. gr. laurus, Ovid. *tsászári palota előtt lévő*; vor dem kaiserlichen Pallaste.

Pălātĭo, ōnis, f. 3. (palo) *tsővek, tsölöp, v. karó leverés*; das Einschlagen der Pfähle. Vitr. 2) *karókból álló alsó fundamentom*; eine Grundfeste von Pfählen. Idem.

Pălātĭum, ĭi, n. 2. unus ex septem montibus Romae. Liv. Cic. 2) *tsászári, királyi, v. fejedelmi lakóhely, v. palota*; eine Wohnung eines Kaisers, Königs, oder Fürsten. August. 3) *mindenféle fényes, pompás, v. úri épület, palota*; jedes herrliche Gebäude, ein Pallast. Palatia fulgent, Ovid. Romana palatia, Virg. Secreta palatia, Juv.

Pălātŭa, ae, f. 1. dea montis Palatini, cujus sacerdos flamen Palatualis vocabatur, Varr.

Pălātum, i, n. 2. *szájpadlás*; der Gaumen. Cic. 2) *ín, ízlés*; der Geschmack. Est ad palatum, Cic. Prov. *Ínyem szerént van, kellemetes*; es ist angenehm. Judicare palato, quid sit optimum, Cic. 3) e. gr. coeli, Enn. ap. Cic. *boltozat, kárpit*; das Gewölbe.

Pălātus, a, um, (palor) *elszéledezett*; zerstreuet, herumschweifend. Liv. 2) (palo, are) *tsővekekkel, v. karókkal megvert, v. megerősített*; angepfählt. Colum.

Pāle, es, f. 1. *küszködés, küszködés, vivás*; das Ringen. Stat.

Pălĕa, ae, f. 1. *polyva, pelyva*; die Spreu. Plin. Varr. Inanes paleae, Virg. *kaszontalan dolgok*; unnütze Dinge. 2) *kakastoka, kakastaréj*; der Hahnenbart, der Kamm an einem Hahne. Varr. 3) e. gr. aeris, Plin. *érztajték*; der Erzschaum.

Pălĕālis, e, e. gr. uva, Coel. Aur. *polyva közt tartott*; in Spreu aufbehalten. 2) *polyvából való, polyva*; von Spreu. Idem.

Pălĕar, āris, n. 3. *az ökörnek lefüggő tarja, v. lepenyegje*; eine Ochsenwamme. Virg. 2) *kérődző torka, gyomra, v. béle az ökörnek*; die Kehle oder der Magen, womit der Ochs wiederkäuet. Palearibus revocat herbas, Calp. *ismét megrágja*; käuet wieder.

Pălĕārĭa, e, i. q. Palealis, Ven. Fort.

Pălĕārĭum, ĭi, n. 2. *polyvatartó, v. tartóhely, polyvapadlás*; ein Spreubehältniß, Spreuboden. Colum.

Pălĕātus, a, um, *polyvás, polyvával elegyített*; mit Spreu versehen oder vermischt. Colum.

Pāles, is, f. 3. dea pastorum, Virg. Ovid. Not. generis masc. apud Varronem et Arnob. Lux (i. e. dies) Palis, Ovid. Sacra Palis, Idem. i. q. Palilia.

Palibŏtri, ōrum, m. 2. plur. populus Indiae, Plin.

Pălĭcus, i, m. 2. plur. Palici, fratres gemini, Jovis et nymphae Thaliae filii, Ovid. Virg.

Pălĭlĭa, ōrum, m. plur. festa deae Palis, Ovid. 2) dies (21. Apr.) qua Roma condita erat. Idem. Scribitur etiam: Parilia, Cic. Varr.

Pălĭlĭcĭus —tius, v. Parilicius —tius, a, um, (Palilia) e. gr. sidus, Plin. *fiastyúk, hét tsillagú égijel*; das Siebengestirn.

Pălĭlis, e, ad cultum deae Palis pertinens, e. gr. flamma, Ovid. ignis ex stramento, v. foeno, qui festis Palilibus annuatim celebratis transiliebatur.

Palilitius, a, um, i. q. Palilicius.

Pălimbacchīus, ĭi, m. 2. pes versus duabus syllabis longis, et una brevi constans, Quint.

Pălimpissa, ae, f. 1. *kétszer főtt, v. főzött szurok*; zweymahl gesottenes Pech. Plin.

Pălimpsestus, i, m. 2. membrana, v. tabella rasilis; *irótábla*; eine Schreibtafel. Cic.

Pĕlĭnōdĭa, ae, f. 1. *ismét elmondása az éneknek, ismét elmondott ének*; eine Wiederhohlung des Gesangs, wiederhohlter Gesang. Ammian. 2) *megmásolás, szavának visszavonása*; der Widerruf. Palinodiam canere, Macr. *megmásolni*; widerrufen.

Pălĭnūrus, i, m. 2. gubernator classis Aeneae, Virg. 2) quilibet prudens nauta, Ovid. 3) promontorium Lucaniae, Mela.

Pălĭtor, āri, Dep. 1. Freq. *ide'stova ögyelegni, v. kóborolni*; umher schweifen. Plaut.

Pălĭūrus, i, m. 2. *szárnyas hengo*; der

Digitized by Google

Judenborn, Christenborn. Virg. (Rhamnus Paliurus, L.)

Palla, ae, f. 1. *fő asszonyok köpönyegje, v. palástja*; ein Damenmantel. Virg. 2) pallium tragoedorum, et citharistarum, Auct. ad Her. 2) *szőnyeg*; eine Tapete. Mart. 3) *kárpit, fedező, firhang*; ein Vorhang. Sen.

Pallăca, ae, f. 1. *dgyas asszony, dgyas*; ein Kebsweib. Suet.

Pallacăna, ae, f. 1. i. q. Gethyum, Plin.

Palladĭum, ii, n. 2. quodvis simulacrum Palladis, inprimis vero id, quod regnante Ilo, Priami avo, Trojae de coelo cecidisse fertur, Virg. 2) forum Athenis, ubi de caede non voluntaria agebatur. Hist. 3) privilegia regnorum, urbium et collegiorum, Cic.

Palladĭus, a, um, *Palládiumi, Pallást illető, ő hozzá való*; Palladisch, die Pallas betreffend, dahin gehörig. e. gr. numen, Ovid. i. e. Pallas. e. gr. ramus, Virg. *olajfaág*; ein Öhlzweig. e. gr. corona, Ovid. *olajfaágból való, olajfaág*; aus Öhlzweigen. e. gr. arx, Prop. in qua Athenis Pallas colebatur. Arces Palladiae, Ovid. i. q. Athenae. e. gr. ratis, Idem. i. e. navis Argo. Palladii latices, Ovid. *olaj*; das Öhl. 2) Subst. nomen viri, qui de agricultura scripsit. Fabric.

Pallanteum, ei, n. 2. urbs Italiae ab Evandro ad Tiberim condita, Virg. 2) urbs Arcadiae, Liv.

Pallantēus, a, um, Pallantem concernens. Moenia Pallantea, Virg. urbs Evandri: Pallanteum.

Pallantĭas, ădis, f. 3. lacus Africae, Plin. 2) sc. femina, i. q. Aurora, qua progenies Pallantis Gigantis, Ovid.

Pallantis, ĭdis, v. ĭdos, f. 3. i. q. Pallantias, v. Aurora, Ovid.

Pallantĭus, a, um, Palladem, v. Pallantem concernens, e. gr. heros, Ovid. i. e. Evander, qua progenies Pallantis.

Pallas, ădis, et ados, f. 3 alias Minerva, filia Jovis ex cerebro, *had, böltsesség, és mesterségek istenasszonya*; die Göttinn des Krieges, der Weisheit und der Künste. Simulacrum ejus in templo Vestae servabatur. Hinc: exstinctos Palladis ignes, Prop. pro: ignes Vestae, qui simul cum Palladio servabantur. Palladis ars, Ovid. i. e. lanificium. Palladis arbor, Idem. *olajfa*; ein Öhlbaum. Palladis ales, Ovid. i. e. noctua. 2) apud poëtas: *olajfa*; ein Öhlbaum. Ovid. b) *olaj*; das Öhl. Pingui pallade linire membra, Idem. c) simulacrum Palladis, Ovid. 3) templum ejus, Idem.

Pallas, ăntis, m. 3. proavus, v. avus Evandri, qui ab eo urbem suam Pallanteum appellavit. Virg. 2) Evandri hujus filius, Idem. 3) gigas, pater Aurorae, Claud.

Pallātīnus, a, um, pro: Palat. Pallatium, pro: Palat. Mart.

Pallēne, es, f. 1. urbs Macedoniae, Herod.

Pallens, tis, o *halaványy*; blaß. 2) e. gr. cura, Mart. *meghalaványító*; bleich machend.

Pallĕo, ui, ēre. 2. *halaványy, halványy, sáppadt, v. sárga lenni*; bleich oder blaß seyn. Palleat omnis amans, Ovid. *halaványy színének kell lenni*; muß blaß aussehen. Pallet argenti amore, Hor. *a' pénz szerelme miatt egészen elsárgúlt, v. halványodott*; die Geldliebe macht, daß er blaß aussieht. 2) *színét elváltoztatni, színében elváltozni, természetes színét elveszteni*; sich entfärben, seine natürliche Farbe verlieren. Nec vitio coeli palleat aegra seges, Ovid. e. gr. multos colores, Prop. *gyakran elváltozni színében, sokféle szint venni, v. öltözni magára*; sich oft entfärben, vielerley Farben annehmen. 3) e. gr. fraudes, Hor. (a' *tsalárdságtól, v. miatt*; vor Betrug) *félelemben, rettegésben, v. nyughatatlanságban lenni, félni, rettegni, nyughatatlankodni*; in Furcht oder Angst seyn, sich fürchten. e. gr. pueris, (Dat.) Hor. *a' gyermekek miatt*; wegen der Kinder.

Pallesco, ui, ĕre, 3. Inch. (palleo) *halaványodni, sáppadni, sárgúlni, elhalaványodni, elsárgúlni, színében megváltozni*; blaß werden, erblassen, sich entfärben, gelb oder gelblich werden. Pallescunt frondes, Ovid. e. gr. in femina, Prop. *beleszeretni, v. szerelmesedni*; verliebt werden. Illa vita pallescere, Quint. *illyen életmódra (szobábanülésre) adni magát*; sich dieser Lebensart

(dem Stubenſitzen) ergeben. 2) e. gr. nulla culpa, Hor. *megfélemleni, magát nyughatatlankodtatni*; erſchrecken, ſich ängſten. 3) saxum palluit auro, Ovid. *aranyszínűvé lett*; ward goldfarbig.

Palliastrum, i, n. 2. (pallium) *rossz köpönyeg, palást, mente, v. más felső ruha, v. köntös*; ein ſchlechter Mantel. Apul.

Palliātus, a, um, pallio (Graecorum habitu) indutus, Cic. 2) *görög*; griechiſch. e. gr. fabula, Varr. *görög nézőjáték, p. o. komédia, mellyben görög köntösben vóltak a' jdtszók*; griechiſches Schauſpiel, z. B. Komödie, welche in griechiſcher Tracht aufgeführt wurde. 3) Subst. *Görög*; ein Grieche. Sven. 4) *eltakart, elfedezett*; bedeckt. Val. Max.

Pallidŭlus, a, um, Dim. *halaványka, halaványatska, sáppadtátska, sárgátska*; etwas blaß, bleich oder gelblich. Catull.

Pallĭdus, a, um, (palleo) *halavány, halovány, sáppadt, sárga, sárgás*; bleich, blaß, gelblich. Hor. 2) e. gr. mors, Hor. cura, Mart. *el, v. meghalaványító, elsáppasztó, el, v. megsárgító*; blaß oder gelblich machend. 3) *penészes, tsupa penész*; ſchimmelig, voll Schimmel. Ficus fit pallidior, Varr. Comp. -ior, Mart. Sup. -issimus, Plin.

Palliŏlātim, Adv. e. gr. amictus, Plaut. *köpönyegesen, palástosan, mentésen, köpönyegben, palástban, mentében*; mit einem Mantel, bemäntelt. Mart.

Palliŏlātus, a, um, palliolo indutus, v. vestitus, Sen.

Palliŏlum, i, n. 2. Dim. *köpönyegetske, palástotska, mentétske, kis felső ruha*; ein Mäntelchen, Oberkleidchen. Cic. 2) *főtakaró, főfedél*; eine Kopfhülle, Capuchon. Ovid.

Pallium, ii, n. 2. *köpönyeg, palást, mente, felső ruha, v. köntös*; ein Mantel, Oberkleid. Tunica proprior pallio, Plaut. Prov. *közelebb az ingem, mint a' subám*: das Hemd iſt mir näher als der Rock. Manum intra pallium continere, Quint. *a' beszédben magát tartóztatni, nem igen eresztkedni ki*; ſich im Reden einſchränken, nicht ſehr weitläuftig ſeyn. 2) *mindenféle takaró, v. borítók*; jede Hülle, Bedeckung.

Pallor, ōris, m. 3. e. gr. amantium, Hor. *halaványség, sáppadtság, sárgaság, halaványság, sáppadat, v. sárga szín, elhalaványodás, elsárgulás, elhalás*; blaſſe Farbe, Bläſſe, Bleichheit, das Erblaſſen. Pallore suffusus est, Curt. *elhalványodott*; er iſt erblaſſet. 2) *félelem, rettegés, nyughatatlanság*; die Furcht, der Angſt. Plaut. Prop. 3) deus apud veteres Romanos, Liv. 4) *penész*; der Schimmel, der ſich anſetzt. Vitr. Colum.

Pallŭla, ae, f. 1. (Dim. a palla) *köpönyegetske, palástotska, mentétske*; ein Mäntelchen. Plaut.

Palma, ae, f. 1. *tenyér*; die flache Hand. Cic. 2) e. gr. dextra, Idem. *az egész kéz, kar*; die ganze Hand. 3) *lúdláb*; der Gänſefuß. Plin. 4) *evezőrúd széles vége, lapátja*; der breite Theil des Ruders, die Schaufel. Vitr. 5) *pálmafa*; die Palme, der Palmbaum. (Phoenix dactylifera, L.) Plin. 6) *pálmafagyümölcse, az az*: *Égyiptomi szilva*; die Frucht davon, i. e. Dattel. Ovid. 7) *pálmafaág, mint győzedelem jel*; der Palmzweig, als ein Siegeszeichen. Liv Hinc: *győzedelmi jutalom, mellyért viaskodott valaki*; der Preiß, um den man ficht. Palmam accipere, dare, Cic. b) *elsőség*; der Vorzug. Palmam ferre, Cic. *elsőségének lenni, elsőséget nyerni*; den Vorzug haben oder bekommen. c) *ditsőség*; der Ruhm. Palma belli Punici patrati, Liv. d) *győzedelem*; der Sieg. Cic. Bellorum palmas, Justin. e) Trop. *öldöklés, gyilkosság*; der Mord, die Mordthat. Plurimarum palmarum gladiator. Cic. f) e. gr. tertia, Virg. *győző, győzedelmes, v. jutalmat nyerő*; der Sieger, oder der den Preiß erhalten. g) *a' meggyőzendő, a' kivel a' győzedelemért viaskodik az ember*; der zu beſiegende, oder der, mit dem man um den Sieg ſtreitet. Sil. 8) *szőlővesszőt újhajtása*; der Rebſchoß. 9) *balsamgyümöltshöz hasonló Égyiptomi fa gyümöltse*; die Frucht eines Baumes in Ägypten, ähnlich der Balſamfrucht. Plin. 10) *olajos gyümöltsű fa Afrikában*: ein Baum in Afrika, zum Salben dienlich. 11) i.q. parma; *kerek paizs*; runder Schild. Tibull. 12) figura

quaedam insuta, Varr. 13) urbs insulae Majoreae. Plin.

Palmária, ae, f. 1. *kesztyű*; ein Handschuh. Varr.

Palmáris, e, e. gr. lucus, Ammian. *pálmafát illető, pálmafás, pálmafával tellyes*; die Palmen betreffend, voller Palmen. 2) *győzedelmi*; zum Siege gehörig. e. gr. statua, Cic. *győzedelmi oszlop*; eine Siegessäule. 3) *tenyérnyi, arasznyi*; handbreit, spannenlang. Varr. 4) e. gr. sententia, Cic. *elsőséget érdemlő, derék, nevezetes*; den Vorzug verdienend, vorzüglich.

Palmárium, ii, n. 2. *győzedelmi jutalom*; die Siegsbelohnung. JCt. 2) honorarium Advocatorum post devictam causam. Pand. 2) *fő munka*; das Hauptwerk. Ter.

Palmárius, a, um, *jutalmat érdemlő, derék, jeles*; den Preiß verdienend, vorzüglich. Hoc mihi puto palmarium, Ter. 2) *győzedelmet illető*; den Sieg betreffend. Pand. 3) *tenyérnyi, arasznyi*; handbreit, spannenlang. Colum.

Pálmáta, ae, f. 1. *a' mennyi a' tenyerén, v. markába elfér az embernek*; so viel man auf der flachen Hand haben kann. Palmata salis, Eccles. *egy marék v. marok só*; eine Hand voll Salz.

Palmátias, ae, m. 1. *földindúlás neme*; eine Art Erdbeben. Apul.

Palmátus, a, um, e. gr. lapis, Plin. *pálmdszott, a' mellyben a' pálmafa formája látszik*; gepalmt, i. e. die Figur der Palmen inwendig habend. 2) e. gr. tunica, Liv. *pálmafadgakkal ékesített, az az: azzal hímezett, v. kivart, v. a' mibe azok vannak szőve*; mit Palmzweigen geschmückt, i. e. Palmen eingewirkt oder eingestickt habend. Not. toga picta et tunica palmata, Liv. habitus bell. ducum triumphantium. 3) e. gr. paries, Quint. *tenyér formájú, v. forma*; die Figur der flachen Hand habend. e. gr. cervus, Capit. *tenyér forma, v. tenyérhez hasonló szarvú*; der flachen Hand ähnliches Geweih habend.

Palmes, ĭtis, m. 3. *szőlővesszö, venyike, venyege, szőlővesszö újhajtása*; eine Rebe, ein Rebschoß. Colum. 2) *szőlötö, v. szőlőhegy*; der Weinstock oder Weinberg. Mart. 2) *dg, gally*; ein Zweig. Curt.

Palmētum, i, n. 2. *pálma, v. pálmafa erdő*; ein Palmenwald. Hor.

Palmĕus, a, um, *pálmafai, pálmafából való, pálmafa*; aus Palmen. e. gr. vinum, Plin. *Égyiptomi szilva bor*; der Dattelwein.

Palmĭcĕus, v. Palmĭcĭus, a, um, i. q. palmeus. Augurium palmiceum, Sulp. Sev. *pálmafa mozgásából való jövendölés*; das Wahrsagen aus der Bewegung der Palmen.

Palmĭfer, a, um, *pálmafa, v. Égyiptomi szilva termő*; Palmen oder Datteln tragend. Prop.

Palmĭger, a, um, *pálmafadgat vivő*; Palmenzweige tragend. Plin.

Palmĭpĕdālis, e, *egy láb és egy tenyérnyi*; einen Schuh und eine Palme (i. e. Hand breit oder Spanne) groß. Varr.

Palmĭpes, ĕdis, o. (palma et pes) *széles, v. tertyedt lábú*; breitfüßig. Plin. 2) i. q. palmipedalis, Idem.

Palmiprīmus, a, um, e. gr. vinum, Plin. *figebor*; ein Wein aus Feigen.

Palmo, āvi, ātum, āre, 1. (a palmes) *szőlőt kötni, kötözni*; den Wein anbinden. Colum.

Palmŏpes, Palmopĕdālis, i. q. Palmipes, Palmipedalis.

Palmōsus, a, um, *pálmafás, pálmafákkal rakott*; voller Palmbäume, palmenreich. Virg.

Palmŭla, ae, f. 1. (Dimin. a palma) *tenyér*; die flache Hand oder Hand. Varr. 2) *az evedzőnek a' lapátja*; der unterste breite Theil des Ruders, das Ruder selbst. Virg. 3) *madárszárny*; von Vögeln, der Flügel. Apul. 4) *égyiptomi szilva*; die Dattel. Varr. 5) *égyiptomi szilvafa*; Palme, Dattelbaum. Ibid.

Palmŭlāris, e, v. gr. frictus, Mart. Cap. *tenyérrel való, azzal véghezmenő*; mit der flachen Hand.

Palmus, i, m. 2. *tenyér, tenyérformájú lap*; die flache Hand oder Gestalt derselben. Per manus palmum, Vitr. *tenyérrel*; mit der flachen Hand. 2) *kettős mérték neme*, Palmus minor; *egy tenyérnyi, vagy négy ujjnyi szélesség, egy lábnyom negyed része*; die Breite von vier Fingern oder vier Zoll, Vitr. Palmus major; *egy arasznyi, egy arasz*; eine Spanne oder zwölf Zoll. Plin.

Digitized by Google

Palmyra, ae, f. 1. urbs Syriae, Plin. Palmyrenus, et Palmyranus, a, um, *Palmírai*; Palmyrisch. Plin.

Palmytius, ii, Nom. pr. regis Aegyptiorum. Hist.

Pālo, āre, 1. v. gr. vites, Colum. *karózni, megkardzni, p. o. a' szőlőt*; bepfählen, mit Pfählen befestigen.

Pālor, ātus sum, āri, Dep 1. *széllyel portyázni, v. portázni, szédelgeni, kóborlani*; hin und her schweifen, herumschweifen. Agmen palatur per agros, Liv. Palantibus supervenire, Curt. *az elszéledett katondkra rájok ütni*; die Zerstreuten überfallen.

Palpābilis, e, *tapintható, készelfogható*; was sich betasten läßt, handgreiflich. Oros.

Palpāmen, ĭnis, n. 3. *simogatás*; das Streicheln. Prud.

Palpāmentum, i, n. 2. *simogatás, tsirólgatás*; das Streicheln, Schmeicheln. Ammian.

Palpātĭo, ōnis, f. 3. *simítás, tapintás, tapogatás, simogatás, tsirólgatás*; das Streicheln, Schmeicheln. Plaut.

Palpātor, ōris, m. 3. *tsirólgató, hízelkedő*; ein Streichler, Schmeichler. Plaut.

Palpĕbra, ae, f. 1. *szemhéjj*; das Augenlied. Cels Palpebrae, Cic. *szemhéjjak*; die Augenlieder. 2) *szemszőr*; die Augenwimpern, die Haare an den Augenliedern. Plin.

Palpĕbrālis, e, v. gr. setae, Prud. *szemhéjjakat illető, azon lévő*; die Augenlieder betreffend, da befindlich.

Palpĕbrātĭo, ōnis, f. 3. *pillogatás*; die öftere und schnelle Bewegung der Augenlieder. Coel. Aur.

Palpĕbro, āre, 1. *pillogatni*; die Augenlieder öfters bewegen. Coel. Aur.

Palpitātĭo, ōnis, f. 3. v. gr. oculorum, Plin. *pillogatás*; die öftere und schnelle Bewegung. 2) v. gr. cordis, Plin, *dobogás, lebegés*; das Klopfen, Zappeln.

Palpĭto, āvi, ātum, āre, 1. *lebegni, remegni*; sich öfters und schnell bewegen, zittern. 2) v. gr. ut cor, Cic. *dobogni, verni*; klopfen.

Palpo, āvi, ātum, āre, et Palpor, ātus sum, āri, Dep. 1. *simogatni, tapintani*: streicheln, sanft betasten. Sen. 2) *tsirólgatni, hízelkedni*; streicheln, schmeicheln, liebkosen. Ovid. et Hor.

Palpo, ōnis, m. 3. *tsirólgató, hízelkedő*; ein Streichler, Schmeichler. Pers.

Palpum, i, n. vel Palpus, i, m. 2. Nomin. inusit. *tsirókálás, hízelkedés*; das Streicheln, Schmeicheln, Caressiren. Plaut.

Pālūdāmentum, i, n. 2. *köpönyeg, paldst, felső ruha*; ein Oberkleid, Mantel. Plin. 2) *hadipaldst, hadiöltözet*; Kriegsmantel, Feldmantel. Liv.

Pālūdātus, a, um, *paldstos, köpönyeges, hadi paldstba öltözött*; ein Obergewand umhabend, im Kriegskleide, Kriegsmantel ꝛc. Cic.

Pālūdester, tris, tre, i. q. paluster, Cassiod.

Pālūdĭcŏla, ae, c. *motsári, motsárban v. mellette lakó*; in oder an Sümpfen wohnend. Sidon.

Pālūdĭfer, a, um, *motsáros*; morastig, sumpfig. Auct. Carm. de Philom.

Pālūdĭvăgus, a, um, *motsári, tói, motsárban, v. tóban lakó*; in Sümpfen wohnend. Avien.

Pālūdōsus, a, um, *tavas, potsolyás, motsáros*; sumpfig, morastig. Ovid.

Palum, i, n. pro: Palus, i, m. 2.

Pălumba, ae, f. 1. i. q. palumbes. Cels.

Pălumbes, is, c. 3. et Palumbus, i, m. 2. *vadgalamb*; eine wilde Taube, Holztaube. Plin. Palumbes torquatus, Virg. *örvesgalamb, székás*; die Ringeltaube.

Pălumbīnus, a, um, v. gr. caro, Plin. *vadgalamb, p. o. hús*; von Holztauben.

Pălumbŭlus, i, m. 2 (Dimin. a palumbus) *kis vadgalamb*; ein Holztäubchen. Apul.

Pălumbus, i, m. 2. i. q. Palumbes.

Pălus, i, m. 2. *karó*; der Pfahl. Cic. Palus annularius, Pand. *bitófa, nyakvas*; der Pranger, das Halseisen.

Pălus, ūdis, f. 3. *potsolya, tótsa, motsár, tó*; stehendes Wasser, der Sumpf, die Pfütze, der Morast, Teich. Caes. 2) *náddas*; Rohr, das in Sümpfen wächst, Sumpfrohr. Martial.

Păluster, tris, tre, v. gr. ager, Liv. *motsáros, vizenyős*; sumpfig. Palustria, *motsáros helyek*; sumpfige Oerter oder Gegend. Plin. 2) Met. lux palustris, Pers. *vétkekben lélekző élet*; ein lasterhaftes Leben.

Păměnŏthus, i, m. 2. *az Aprilis hónap neve, az Egyiptombelieknél*; bey

Digitized by Google

den Ägyptiern der Aprilmonath. Idem.

Pammyles, m. deus Aegyptiorum, Priapi instar. Hinc: Sacra Pammylia.

Pampělōna, et Pampēlon, f. 3. urbs in regno Navarrae. Geogr.

Pamphagus, i, m. 2. *mindent felfaló és megemésztő*; der alles aufrißt und verzehrt. 2) nomen canis, Ovid.

Pamphilus, i, m. 2. *a' kit minden kedvell*; der jedermann liebſt iſt. Terent. .) Nom. propr. Virorum.

Pamphylia, ae, f. 1. regio Asiae minoris ad mare penes Ciliciam sita. Hinc: Pamphilius, a, um, i. e. ex Pamphylia, etc. Liv. Pamphylii, i. e. incolae regionis. Cic.

Pampinācĕus, a, um, i. q. pampineus. Colum.

Pampinārius, a, um, v. gr. palmes, Colum. *meddő venyike, vagy szőlővesszö*; der nur Ranken und Blätter hat, aber keine Frucht.

Pampinatio, ōnis, f. 3. *levelezés, szőlölevél szedés*; iſt, wenn man dem Weine die überflüſſigen Ranken und Blätter abrichi, das Abranken, Abblättern, Ablauben. Colum.

Pampinator, ōris, m. 3. *levelező, szőlölevél szedő vagy leszedő*; der den Weinſtöcken die überflüſſigen Ranken und Blätter abbricht, Abranker, Abblätter. Colum.

Pampinārus, a, um, *katsos és leveles, p. o. szőlővesszö*, Ranken und Blätter habend, rankig. Treb. Poll. 2) *szőlölevél formára kitsipkézett*; rankenförmig. Plin.

Pampĭnĕus, a, um, *szőlőleveles*; voller Weinblätter 2) *katsos*; rankig Tac.

Pampĭno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. vites, Varr. salicem, Colum. *levelezni, a' leveleit leszedni*; abblatten, die Blätter abbrechen.

Pampĭnōsus, a, um, *szőlőleveles, szőlölevéllel rakott*: voll Rebenblätter, voll Rebenlaub. Colum.

Pampinus, i, m. 2. *új hajtás a' szőlötőkén*: ein Ranken, junger Zweig am Weine. Colum. 2) *kats, fogódzó, sündörgő, p. o. a' szőlövesszön, borsón, 's a' t.* der Ranken, das dünne Bändchen an Bohnen und jedem Gewächſe, womit es ſich anhält. Plin. 3) *szőlölevél*; das Weinlaub. Cic.

Pān, Gen. Pānos, m. 3. deus pastorum, ovium vel opilionum, et gregum, Virg. 2) pan, pantos, id quod : omne.

Panācēa, ae, f. 1. Panāces, is, n. 3. Panax, ăcis, m. 3. *mindent gyógyító orvosság, vagy szer*: eine allgemeine Arzney, die alle Krankheiten heilen ſoll. 2) *gyógyítófü*; ein Heilkraut. Plin.

Panacra, ae, f. 1. urbs in insula Cretae. Mela.

Panaetolicus, a, um, v. gr. consilium, Liv. i. e. Aetoliam omnem concernens.

Panaetōlius, a, um, i. q. Panaetolicus, Liv.

Panāgyris, is, f. 3. rectius Panegyris, conluxus solennis, qualis e. gr. Athenis in templo Neptuni quovis quinquennio celebrabatur. Hist.

Panaricium, ii, n. 2. morbus ungvium, Apul

Pānārĭŏlum, i, n. 2. Dim. *kenyeres kosárka*; ein Brotkörbchen. Mart.

Pānārium, ii, n. 2. (panis) *kenyeres kosdr*; ein Brotkorb. Varr. 2) *kenyértartó, v tartóhely, kenyeres almárium*; ein Brotbehältniß, Brotſchrank. Plin. jun.

Pānathēnaea, ōrum, n. 2 plur. festum Minervae, Cic.

Pānathēnāĭcum, i, n. 2. ungventum Athenis usitatum Plin.

Pānathēnāicus, i, m. 2. liber Isocratis, continens Athenarum, et Atheniensium encomium in Panathenaeis recitandum, Cic

Pānax, ăcis, m. 3. i. q. Panacea. Plin.

Pancarpĭnēus, a, um, e. gr. cibus, Varr. *mindenféle gyümölcsből álló, v. lévő*; aus allerley Früchten beſtehend.

Pancarpius et Pancarpus, a, um, idem. 2) *mindenfélébül álló, egyvelges*; aus allerhand beſtehend. Tert.

Panchāia, ae, f. 1. regio Arabiae thuifera, Tibull. Hinc: Panchaeus, Panchaicus, et Panchaius, a, um, *Panchájdba, v. onnan való, Panchái*; dahin gehörig, Panchaiſch. Lucret. Virg. Ovid.

Panchrēstārius, v. Panchristarius, ii, m. 2. *tzukorsütemények, tzukros*; ein Zuckerbäcker. Arnob

Panchrestum, i, n. 2. medicamentum contra omnes morbos, Cic.

Panchrēstus, a, um, *különösen, v. mindenre hasznos*; überaus oder überall nützlich. Plin. Trop. e. gr. medicamentum, Cic. i. e. pecunia.

Digitized by Google

Panchrōmos, i, m. 2. *galambóz, szaporafü*; das Eiſenkraut. Apul. (Verbena, L.)

Panchrus, i, m. 2. gemma omnium colorum, Plin.

Pānchrysos, i, c. *egészen arany, v. aranyból való*; ganz gülden. Plin.

Pancrātiās, ae, m. 1. pro: Pancratiastes, Gell.

Pancrātiastes, ae, m. 1. *hartzoló, viaskodó, Pancratiumi bajnok*: ein Kämpfer, der das Pancratium treibt, Pankratiaſt. Gell.

Pancrātīce, Adv. more Pancratiastarum; *jó erővel, bajnoki módon*: mit guten Leibeskräften, kämpfermäßig. Plaut.

Pancrātium, ii, n. 2. ludus gymnasticus, qui omnium nervorum contentione transigitur. Erat autem duplex: alterum ex lucta, et pugilatu compositum: alterum voluntarium dicebatur et luctae species erat: *küzdő, viaskodó, v. bajnokjáték*; ein Kampfſpiel. Cael. Rhod. 2) *katang, vadkatang, katangkóró*; die Eichorie. Plin. (Cichorium Intybus, L.) 3) *apró tsilla*; eine Art Meerzwiebel. Plin. (scilla pusilla.)

Pancrātius, ii, m. 2. i. q. Pancratiastes. 2) *Pongrátz, keresztnév*; Pancratius, ein Taufnahme.

Pancrĕas, ātis, n. 3. *gyomorikrákhús, belekhez nőtt mirigy*: Magendrüſe, eine Drüſe, die an den Gedärmen mit angewachſen iſt. Medic.

Pāncros, et Pāncrus, i, m. 2. i. q. panchrus.

Panda, ae, f. 1. dea Romanorum, secundum Varronem i. q. Ceres; secundum Arnobium, dea, quae Tatio viam ad Capitolium aperuit, qui illam etiam Panticam vocat. 2) dea pacis (a pandendis Jani portis). 3) oppidum Sogdianorum, Solin. 4) fluvius Scythiae. Tacit.

Pāndaēsia, ae, f. 1. *drágalátos, derék, v. pompás vendégség*; eine köſtliche Mahlzeit. Prud.

Pandana, ae, f. 1. porta Romae, Varr.

Pandatĭo, ōnis, f. 3. (pando, āre) *meghajtás, görbítés, görbülés, meghajlás*; die Krümmung. Vitruv.

Pandectae, ārum, f. plur. 1. *mindenféle, v. egyvelges dolgokat magában foglaló könyv, v. gyüjtemény*; ein Buch, das alles oder allerley in ſich faßt, eine ſchriftliche Sammlung. Plin. 2) *törvénytúdók irásaiból összeszedegetett törvények és jussok gyüjteménye*: die Sammlung der Geſetze und Rechte aus den Schriften der Juriſten. Justinian.

Pandēmus, i. m. 2. luis, per universum populum grassantis species. Ammian.

Pandĭcŭlātĭo, ōnis, f. 3. *nyújtózás, kinyújtózás*; das Ausdehnen der Glieder. Fest.

Pandĭcŭlor, āri, Dep. 1. (a pandendo) *nyújtózni, kinyújtózni, p. o. az ásitás közben*; ſich dehnen oder ausdehnen, z. B. beym Gähnen. Plaut.

Pandĭon, ōnis, m. 3. filius Erichthonii, regis Atheniensis, pater Progne, et Philomelae. Pandione nata, Ovid. Met. i. q. Progne: at apud eundem de Ponto, i. q. Philomela, luscinia; nam Philomela in lusciniam, Progne in hirundinem erat transformata. e. gr. populus, i. e. Athenienses, Lucr. Hinc: Pandĭonĭus, a, um, *Pandionillető, Pandioni, Athénei, Atticai*; den Pandion betreffend, Pandioniſch, Atheniſch, Attiſch. e. gr. volucris, Sen. *fülemile, fetske*; eine Nachtigall, Schwalbe. Ovid.

Pando, āvi, ātum, āre, 1. (pandus) *hajtani, meghajtani, görbitni, meggörbitni, meghorgasitni*; krümmen, beugen. Quint. Hinc: pandari, Colum. et pandare, sc. se, Vitr. *meghajolni, meggörbülni, v. görbedni*; ſich beugen.

Pando, pandi, pansum, et passum, ĕre, 3. e. gr. vela, Cic. pennas ad solem, Virg. *kiterjeszteni, kifeszitni, kiszélesitni*; ausbreiten, ausſpannen. e. gr. rupem, Liv. *széllyel vettetni*; ſprengen, zerſprengen. Planities panditur, Idem. *megnyilik, látszik*; breitet ſich aus, verbreitet oder eröffnet ſich, zeigt ſich. Crines passi, Caes. *lebegő haj*; fliegende Haare. Palmis passis, Idem. *kiterjesztett karokkal*; mit ausgebreiteten, ausgeſtreckten Händen. Hinc Trop. divina bona longe lateque se pandunt, i. e. patent, Cic. 2) e. gr. uvam in sole, Colum. *szárasztani, megszárasztani, száritni*; trocknen. 3) e. gr. januam, Plaut. moenia, Virg. vias, Liv. *ki, fel, v. megnyitni*; öffnen, eröffnen. 4) Trop. e. gr. viam, Liv. spectacula, Hor. *fel, v. megnyitni, az az: mutatni, megmutat-*

Digitized by Google

ni; zeigen, sehen lassen. 5) e. gr. nomen, Ovid. res, Virg. aliquid, Lucr. *kijelenteni, ki, v. elbeszélni, megvilágosítni, v. magyarázni*; bekannt machen, erzählen, erklären.

Pāndŏchēum, ēi, et Pāndŏchium, ii, n. 2. *vendégfogadó, fogadó*; ein Wirthshaus, Gasthof. Gloss.

Pāndŏchĕus, i, m. 2. *vendégfogadós, fogadós*; ein Wirth. Erasm.

Pandŏra, ae, f. 1. uxor Epimethei a diis dotata.

Pāndŏrae, ārum, m. 1. plur. populus Indiae duo secula vivens, in juventute albos, in senectute nigros capillos habens, Plin.

Pandrŏsos, i, f. 2. filia Cecropis, Ovid.

Pandūra, ae, f. 1. et Pandūrium, ii, n. 2. *három húrú, v. kúros muzsikaszerszám, hegedü, lant, kobz*; ein musikalisches Instrument mit drey Saiten, eine Violine, Geige, Leyer. Varr. Isid. Pandurizo, āre, *pandúrán játszani, pandúrázni*; auf der Pandura spielen. Lamprid.

Pandus, a, um, e. gr. rostrum, Ovid. *horgas, görbe, meghajlott*; krumm, gekrümmt, gebogen. Virg. Quintil.

Pānēgyricus, a, um, *közönséges összegyülléshez való, v. tartozó, közönséges gyülekezetben eső, v. történő*; zur allgemeinen Versammlung gehörend, darin geschehend. 2) e. gr. libellus, Auson. *ditsérő, magasztaló*; lobend, rühmend 3) Subst. *ditsérőbeszéd*; eine Lobrede. Cic. 4) i. q. Panegyrista.

Pānēgyris, is, f. 3. vide. Panagyris.

Pānēgyrista, ae, m. 1. *ditsérőbeszédet tartó*; ein Lobredner. Sidon.

Pānĕros, i, m. 2. gemma foecunditatem adferre credita, Plin.

Pangaĕus, i, m. 2. Plin. et Plur. Pangaea, ōrum, n. 2. plur. mons Thraciae, Lucan. Adj. e. gr. Pangaea nemora, Sil.

Pango, nxi, nctum, et pēgi, v. pĕpĭgi, pactum, ĕre, 3. e. gr. clavum, Liv. ancoram litoribus, Ovid. literam in cera, Colum *megerősíteni, beütni, béverni, béereszteni, bényomni*; befestigen, einschlagen, einsenken. 4) e. gr. ramulum, Svet. *ültetni, elültetni*; pflanzen, einpflanzen. e. gr. colles, Trop. *beültetni, p. o. szőlőt vele*, bepflanzen, z. B. mit Weinreben. 3) e. gr. pacem cum aliquo, Liv. *kötni, szerezni*; stiften. 4) e. gr. versus, Tac. carmina, Lucr. *készíteni, tsinálni*; verfertigen. e. gr. facta, Enn. ap. Cic. *énekelni, énekbe foglalni*; besingen. 5) e. gr. terminos, Cic. *meghatározni, tenni*; festsetzen, bestimmen. 6) *kikötni, alkuszerént*; sich ausbedingen. Pepigistis, ut — mitterem, Liv.

Pangŏnius, ii, m. 2. gemma plures angulos habens, Plin.

Panhormus, —os etc., vide: Panormus.

Pānica, ae, f. 1. *egy marok, egy tsomó*; ein Busch, ein Büschchen.

Panicĕus, a, um, (panis) *kenyérből tsinált*; aus Brot gemacht.

Pānĭcŭla, ae, f. 1. *buga, dgbog*; an den Gewächsen, Büschel, Rispe. Plin. 2) *daganat neme*; eine Art Geschwulst. Scrib. Larg.

Pānĭcum, i, n. 2. *muhar*; Hirsegras, Fennich. Plin.

Pānĭcum, i, n. 2. i. q. Panicus terror, Cic. vide: Panicus, a, um.

Pānĭcus, a, um, *Páni, Pántól eredt*; Panisch, vom Pan herkommend. 2) e. gr. terror, Prov. *Páni, az az: hirtelen való megrezzenés, v. ok nélkül való ijedtség*; panischer oder leerer Schrecken.

Pānĭficium, ii, n. 2. *kenyérsütés*; das Brotmachen. Varr. 2) *sütemény, kenyér, kaláts, lepény*; das Backwerk, Brot, Kuchen ꝛc. Caes.

Panĭon, i, n. 2. i. q. satyrion, *nózsófü*; die Stendelwurz. Apul.

Pānĭōnia, ōrum, n. 2. plur. festum in tota Jonia celebratum. Vitr.

Pānĭōnium, ii, n. 2. regio sacra Joniae, Mela.

Pānis, is, m. 3. e. gr. ater, Tac. siccus, Sen. *kenyér*; das Brot. e. gr. cibarius, Cic. *házi, v. ételhez való kenyér*; das Hausbrot. e. gr. secundarius, Hor *közönséges, v. köz kenyér*; gemeines Brot. e. gr. bis coctus, v. nauticus, Gloss. *kétszer sült, v. hajóskenyér*; der Zwieback. Mollia panis, Plin. *kenyérbél*; die Krume. Crusta panis, Idem. *kenyérhaj*; die Brotrinde. 2) Trop. *bardtság*; die Freundschaft. Panem ne frangito, Symb. Pythag. 3) *fekély, v. kelés neme*; eine Art eines Geschwürs. Cels.

Pānĭscus, i, m. 2. deus sylvestris, quasi parvus Pan, Cic.

Pannārius, a, um, e. gr. pannaria, Stat.

Digitized by Google

posztóajándékok; Geſchenke an Tuche.

Panniculārius, a, um, (panniculus), *rongyot illető*; Lumpen betreffend. Subst. pannicularia, Plur. *hányt vetett dolgok, rossz, tsekély, v. ringyrongy ruha, köntös, ruházat, v. öltözet*; ſchlechte Dinge, ſchlechter Anzug. Pand. e. gr. causa, Idem. *rongyokat, v. rossz ruhákat, v. köntösöket illető*; Lumpen oder ſchlechte Kleider betreffend.

Panniculus, i, m. 2. (Dim. a pannus) *darab ruhátska, rongy, foszlány*; ein Stückchen Tuch, Läppchen, Lumpen. Cels.

Pānnītēndium, ii, n. 2. *posztórúdma*; ein Tuchrahmen. Gloss.

Pannŏnĭa, ae, f. 1. regio, quae a Raba flumine in Hungaria ad montem usque Viennae imminentem (Kahlenberg) protenditur. Hinc: Pannŏnĭăcus, Spartian. et Pannonĭcus, a, um, Mart. v. Pannonius, a, um, *Pannoniai*; Pannoniſch. Pannonius, *Pannoniai lakos*; ein Pannonier. Tibull. Plural. Sueton.

Pannōsĭtas, ātis, f. 3. *rongyosság, rongyosvólta valaminek, ringyrongyság*; lumpige, lappige Beſchaffenheit. Coel. Aur.

Pannōsus, a, um, (pannus) e. gr. homo, Cic. *rongyos, ringy rongy, tsupa rongy*; lumpig, zerlumpt, voller Lumpen. 2) e. gr. macies, Sen. faex aceti, Pers. *rongyhoz hasonló*, Lumpen ähnlich, lappig, welk. Mammae pannosae, Mart.

Pannŭcĕus, v. —ĭus, a, um, (pannus) i. q. Pannosus, Pers. Mart. Plin. 2) *nyomorúlt, szegény*; armſelig. Apul.

Pannulenum, vide: Panucellium.

Pannŭlus, i, m. 2. Dim. *darab ruhátska, rongy, foszlány*; ein Stückchen Tuch, Lumpen. Ammian.

Pannus, i, m. 2. *posztó, matéria*; das Tuch, der Zeug. Hor. e. gr. pingvis, Ter. *bolyhos, v. félkészítésű posztó*; die Wolle, Woj. 2) e. gr. albus, duplex, Hor. *ruha, köntös, öltözet*; ein Kleid. 3) *darab posztótska*; ein Stückchen Tuch. Adsuitur pannus, Hor. 4) *mindenféle ruha, kendő, p. o. zsebbevaló, v. orrfúvó keszkenő, zsebbeli, asztalkendő's a't.* jedes Tuch oder Tüchlein, z. B. Schnupftuch, Serviette ꝛc. Mart. 5) *gebre való ruha, kéró*; ein Tuch, was man auf oder in die Wunde thut. Plin. 6) *fej, v. fószorító, p. o. pántlika*; eine Kopfbinde. Val. Max. 7) *ruha darab, v. zutskó, a' mibe valamit elteszen az ember*; ein Tüchlein oder Säcklein, etwas darin aufzuheben. Petr. 8) *rongy, viselt ruha darab*; ein Lumpen, i. e. abgetragenes Stück Tuch. Pannis obsitus, Ter. *rongyból álló, rongyos*; mit Lumpen behängt.

Pannychismus, i, m. 2. *egész éjjeli vígyadás*; das Wachen durch die ganze Nacht. Arnob.

Pānomphaeus, ei, m. 2. cognomen Jovis, Ovid.

Pānŏpe, es, f. 1. urbs Phocidis, Ovid.

Pānŏpe, es, et Panŏpēa, ae, f. 1. nympha marina, Virg.

Pānormus, v. —os, f. et Panormum, i, n. 2. urbs Siciliae, hodie Palermo. Hinc: Panormitanus, a, um, *Palermói, Palermóból való*; aus Palermo. Cic. 2) urbs Sami, Liv. 3) Cretae, Plin.

Pansa, ae, m. 1. *széles, v. tartvedt lábú ember*; breitfüßig, breitfüßiger Menſch. Plaut.

Pansĕbastos, i, f. 2. i. q Paneros. Plin.

Pansus, a, um, (pando ĕre,) *kiterjesztett, kifeszített*; ausgebreitet, ausgeſpannt.

Pāntăgāthus, i, m. 2. *egészen, v. igen jó*; ganz gut. Pantagathi, Lamprid. *szerentsét jövendölő, v. jelentő madarak neme*; eine Art glücklicher Vögel.

Pantăgĭes, Pantăgĭas, v. Pantăgĭa, ae, m. 1. fluvius Siciliae, Virg.

Pantex, ĭcis, m. 3. Plur. pantices; *has, kövér, v. potrohos has, belsőrészek, bél*; der Wanſt, Gedärme. Plaut.

Panthĕon, v. —um, i, n. 2. templum Jovis, v. omnium deorum splendidissimum Romae, Plin. 2) statua Bacchi, Auson.

Panther, ēris, m. 3. *párdutz*; der Panther oder das Pantherthier. Auct. Carm. de Philom. 2) *háló, v. tőr neme*; ein gewiſſes Netz. Varr.

Panthēra, ae, f. 1. idem. Cic. Pand.

Panthērĭnus, a, um, *párdutzból való, párdutz*; von Panthern. Plin. 2) *pettegetett, föltos, v. tarka mint a' párdutz*; gefleckt, wie ein Panther Plin.

Panthēum, vide: Pantheon.

Panthŏides, ae, m. 1. filius Panthi,

i. e. Euphorbus, Ovid. 2) i. q. Pythagoras, quia se Euphorbum fuisse dictitavit, Hor.

Panthŏus, v. —ŏos, et contr. Panthus, i, m. 2. filius Othryis, Virg. Vocat. Panthu et Panthoë. Idem.

Pantica, vide: Panda.

Panticapeum, i, n. 2. urbs ad Bosporum Cimmerium, Mela.

Panticăpes, is, m. 3. fluvius ibidem, Idem.

Pantĭces, um, vide: Pantex.

Pantŏmīma, ae, f. 1. *tsupa tagjártatással játszó, v. ballet tántzos (asszsony, v. leány) a' játékszínen*; eine Pantomimiſtinn, Ballet-Tänzerinn. Senec.

Pantŏmīmĭcus, a, um, *tagjártatási, v. tsupa tagjártatásból, v. abban álló*; Pantomimiſch. Senec.

Pantŏmīmus, i, m. 2. *tsupa tagjártatással játszó, v. ballet tántzos a' theátromon*; ein Pantomimiſt, Ballet-Tänzer. Sue'. 2) *tsupa tagjártatásból álló theátromi játék, v. darab, ballét, theátromi tántz*; ein pantomimiſches Stück, Ballet. Plin.

Pānŭcellium, v. Panuellum, Panuelium, Panuellium, Panuelum, Panuelium, Panuleium, i, n. 2. *gyapjú gombolyag, fonallal teli orsó, v. vetélő, a' takátsoknál*; ein Knauel Wolle, oder die mit Fäden angefüllte Spindel oder das Weberſchiff. Varr.

Pānūrgĭa, ae, f. 1. *ravaszság, fortélyosság*; die Argliſtigkeit, Schalkheit. Gloss.

Pānūrgus, a, um, *ravasz, fortélyos, viszketeges eszű, furfungos*; argliſtig, ſpitzfindig. Idem. 2) Subst. *ravasz, v. fortélyos ember*; ein liſtiger Menſch. Plaut.

Pānus, i, m. 2. *fonnivaló gombolyag, v. tsomó gyapjú*; ein Knaul oder Büſchel Wolle zum Spinnen. Lucil. 2) *tséve, fonaltsó*; eine Weberſpuhle. Non. 3) *bizonyos daganat*; eine gewiſſe Geſchwulſt. Cels. 4) *nyakon, v. fültövön lévő mirigy, daganat, v. kelevény*; eine Drüſe oder ein Geſchwulſt am Halſe oder an den Ohren. Plin.

Păpa, ae, m. 1. *gyűpyögő gyermekek szavok, mellyel az ételt nevezik*; das Wort, womit lallende Kinder die Speiſe benennen. Varr. 2) *atya*; der Vater. Tert. 3) *nagy tekintetű egyházitanító, püspök*; ein anſehnlicher Kirchenlehrer, Biſchof. Idem. 4) *pápa*; der Papſt. Gloss. Conſer. Pappa.

Păpae! Interj. admir. *jé, óh jé! ennye a' gutát! a' gutátba! mi a' tatár! ennye szettevettét!* ei! oder der Guckguck! der Geyer! Potz tauſend! Ter. 2) dolentis, *az Istenért! Isten óltalmazz*; hilf Himmel! Idem.

Papas, ātis, m. 3. *gyermektanító*; ein Kinderlehrer. Juv.

Păpātus, us, m. 4. *pápaság, pápai méltóság*; das Papſtthum, des Papſtes Würde. Gloss.

Păpāver, ĕris, n. 3. *mák*; der Mohn. Plin. Trop. verba sesamo atque papavere sparsa, Petr. *mesterkézett és tsinosan kigondolt szók, v. beszéd*; gekünſtelte und zierlich ausgeſonnene Worte. Papaverum capita, Liv. *mákfők, v. fejek*; Mohnköpfe. Not. etiam mascul. e. gr. Gallicanus, Cato. Hinc: papaverem, Plaut. 2) papaver fici, Tert. *fige magok*; Feigenkerne.

Păpāvĕrātus, a, um, *mákkal készült, v. készített, mákos*; mit Mohne gemacht oder verſehen. Plin. 2) Trop. *mákhoz hasonló*; dem Mohne ähnlich. e. gr. vestis, Idem. *kivarrott, v. virágos köntös, ruha, v. öltözet*; ein geſticktes oder geblümtes Kleid.

Păpāvercŭlum, i, n. 2. Dim. *mákotska*; kleiner Mohn. Apul. 2) i. q. Leontopodion. Idem.

Păpāvĕrĕus, a, um, *mákból való, mák*; von Mohn. Comae papavereae, Ovid. *mákvirág*; die Mohnblüthe.

Păphāges, is, m. 3. rex Ambraciae, Ovid.

Paphiăcus, a, um, *Páfusi*; Paphiſch. Avien.

Păphĭe, es, f. 1. i. q. Venus, Mart. 2) species lactucae, Colum.

Păphĭus, a, um, *Páfusba való, Páfusi, Páfusból való, Cyprusi*; in oder aus Paphos, Paphiſch, Cypriſch. e. gr. heros, Ovid. i. e. Pygmalion. 2) e. gr. myrtus, Ovid. columba, Mart. Venerem concernens, Veneri sacer. Paphio imperio subesse, Prov. *szerelmes lenni*; der Liebe ergeben ſeyn.

Paphlăgon, v. Paphlăgo, ŏnis, m. 3. filius Phinei. 2) *Paphlagóniai lakos*; ein Paphlagonier. Nep. Etiam: Paphlageni s, Curt. 3) Trop. *ha-*

Digitized by Google

szontalan fetsegö; ein unnützer Schwätzer. Gloss.

Paphlägönïa, ae, f. 1. regio Asiae minoris, Liv.

Päphos, v. —us, i, f. 2. urbs Cypri, Veneri sacra, quae ibidem splendidissimum templum habuit, Ovid. 2) m. filius Pygmalionis, conditor Paphi. Idem. 3) Paphia i. q. Venus.

Päpïa Lex, de exitu peregrinorum ex urbe, (a M. Papio Mutilo Consule) Cic. Lex Papia Poppaea, de conjugiis, sub Augusto, (a M. Papio Mutilo, et Poppaeo Consulibus) Suet.

Päpïlio, önis, m. 3. *pillango, pille, l-pke*; ein Schmetterling, Zweyfalter, Sommervogel. Ovid. 2) *sátor*; ein Zelt. Lampr.

Päpïlïunculus, i, m. 2. Dim. *pillangótska, pillétske, lepkétske*; ein kleiner Schmetterling. Tert.

Päpilla, ae, f. 1. *tsetsbimbó, tsetsbúb, tsetsszem, tölgybimbó*; die Warze an den Brüsten der Menschen und Thiere. Plin. Ep. 2) *tsets, tölgy*; die Brust, das Euter. Virg. Papillae auratae, Juv. de catenis aureis collo impositis. 3) *pattands, fakadék, v. felomlás a' testen, tarjagosság*; die Blatter, das Bläschen, Hitzbläschen. Seren. Samm.

Päpillätus, a, um, *tsetsbimbó forma, v. formdjú*; wie ein Brustwärzchen gestaltet. Gloss.

Päpïnïänïsta, ae, m. 1. studiosus, v. discipulus Papiniani, Just.

Päpïnïanus, i. m. 2. jurisconsultus, Severo principi gratissimus, Spart.

Päpïrïänus, a, um, *Papiriusi*; Papiriſch. Cic.

Päpï'rïus, a, um, e. gr. lex, Liv. idem. 2) Subst. nomen familiae Romanum.

Papius, ïi, m, 2. et Papia, ae, f. 1. nomen familiae Romanum. Hinc: Papius, a, um. Adj.

Papo, äre, vide: Pappo.

Pappa, ae, vide: Papa.

Pappärïum, ïi, n. 2. *pép*; ein Brey.

Pappas, ae, m. 1. *atya, vagy nevelö*; Vater oder Erzieher. Juvenal.

Pappo, Papo, äre, 1. *enni, a' gyermekekröl mondatik*; pappen, essen.

Pappus, i, m. *öreg ember*; ein alter Mann. Varr. 2) *öreg v. nagy atya*; der Grosvater. Auson. 3) *magpejh, bóbita, koszorú*; der wollichte oder haarichte Samen gewisser Pflanzen, als des Löwenzahns, Sallats, ꝛc. die Samenkrone. Plin. 4) *küllörojt*; eine Pflanze. i. q. Erigeron, Plin.

Päpüla, ae, f. 1. *hójag, pattands*; Blatter, Bläschen, Hitzbläschen. Cels. et Virg.

Päpyräcëus, a, um, *papirtserjéből való*; aus der Papierstaude. Plin.

Päpyrïfer, a, um, (fero) *papirtserjetermö*; die Papierstaude hervorbringend oder tragend. Ovid.

Päpyrïnus, a, um, *papirtserje, t. i. abból való*; von oder aus der Papierstaude. Varr.

Papyrïus, a, um, Idem. Auson.

Päpyröpöla, ae, m. *papiroskereskedö*; ein Papierhändler. Gloss.

Päpyrus, i, c. et Papyrum, i, n. 2. *papirtserje, melly Égyiptomban terem*; die Papierstaude in Ägypten. (Cyperus Papyrus, L.) 2) *papiros*; das Papier. Catull.

Pär, Gen. päris. Adj. et Subst. *egyenlö hasonló*; gleich. Pari jure, Cic. *egyenlö jussal*; mit gleichem Rechte. Libertate parem esse alicui, Cic. *szinte olly szabadsággal birni, mint* —; gleiche Freyheit mit einem besitzen. Pares aetate, vel aetatis, Sil. *egy idejüek*; in gleichem Alter. Pares altitudine, Sall. *egyforma nagyságúak*; gleich hoch. Inter se pares, i. e. sibi invicem, Cic. *egyenlök, p. o. nagyságokra, erejekre, tehetségekre nézve, 's a' t.* sie sind einander gleich. Pares cum paribus facillime congregantur, Cic. Pari par respondere, Plaut. vel: paria paribus respondere, Cic. *úgy felelni, a' mint a' kérdés hozza magával*; gleiches mit gleichem erwiedern. Par pari referre, v. par pro pari referre, Ter. *viszsza adni a' töltsönt*; gleiches mit gleichem vergelten. Ex pari, Senec. *hasonlóképpen, hasonló módon*; gleich, auf gleiche Art, auf gleichem Fuße. Par impar ludere, Hor. *páros vagy páratlant jdtszani*; Paar oder Unpaar spielen, ist ein Kinderspiel. 2) v. gr. alicui, Caes. *egyenlö erejü, tehetségü*; gleich, z. B. an Stärke einem gewachsen. 3) par est, Cic. *illö, illendö*; es ist billig, es gebührt sich, es ist recht. 4) *szinte annyi, egyenlö számú*; gleich, eben so viel. Numero pares, Curt. *egyik anyi mint a' másik, egyenlö számúak*; in

gleicher Anzahl. Par ejus rei est ratio, Plaut. *hasonló oka van annak is*; es hat eben die Bewandniß. 5) *fél, pár, fele, párja, társa a' más iránnak*; der Compan, Camerad. Est nusus cum illo suo pari, Cic. 6) Subst. Neutr. *egy pár*; ein Paar. Par columbarum, Ovid. *egy pár galamb*; ein Paar Tauben. Tria paria amicorum, Cic. 7) pro: duo, Fest.

Părăbăsis, id. qu. Transgressio; *hirtelenvaló általmenetel a' beszédben egy dologról másra*; schneller Übergang auf andere Sachen in der Rede.

Părăbilis, e, *szerezhető, könnyen megszerezhető*; leicht anzuschaffen Cic.

Părăbŏla, ae, vel Părăbŏle, es, f. 1. *hasonlatosság, példabeszéd*; ein Gleichniß. Quintil.

Părăbŏlice, Adv. *hasonlatosság-vagy példabeszédképpen*; gleichnißweise. Sidon.

Părăbŏlus, i, m. 2. *vakmerő, a' veszedelemnel szembeszálló*. ein Wagehals, der sein Leben der augenscheinlichen Gefahr aussetzt. Cassiod.

Părăcatăbŏle, es, f. 1. i. q. Depositum, vel Fidejussio.

Părăcentēsis, is, f. 3. *felmetszés, felnyitás, a' sebortosoknál*; das Aufstechen, z. B. in der Chyrurgie, Incision. Plin.

Părăchărăctes, ae, m. 1. *hamis pénz készitő*; falscher Münzer. Cod. Theod.

Părăchărăgma, ătis, n. i. q. Nummus adulterinus; *hamis pénz*; falsche Münze.

Părăcletus, i, m. 2. *segéd*; der Beystand. 2) *vigasztaló*; der Tröster. Tertull.

Părăcŏpe, es, f. 1. i. q. Delirium, *eszelősség*; der Aberwitz. Gloss.

Părăda, ae, f. 1. *hajóernyő, vagy fedél nap ellen*; eine Bedeckung über ein Schiff im Sommer. Sidon.

Părădiăstŏle, es, f. 1. Fig. Rhet. *egymás ellenébe tétele két dolognak*; die Entgegensetzung. Quint.

Părădiăzeŭxis, is, f. 3. Figur. Rhetor. quando *vel* pro: *et* ponitur.

Părădigma, ătis, n *példa, mustrapélda*; ein Beyspiel, Muster. Tert.

Părădīsĕa, ae, f. 1. *paraditsmadár*; ein Paradiesvogel. Gloss.

Părădīsiăcus, a, um, *paraditsomi*; paradiesisch. Alcim. Avit.

Părădīsicŏla, ae, c. 1. *paraditsom (ég) lakosa*; Einwohner des Paradieses (Himmels). Prud.

Părădīsus, i, m. 2. a' *Persiai kirdlyok mulató kertje, paraditsom*; ein Lustgarten der persischen Könige, Paradies. 2) *paraditsom, kies mulató kert*; das Paradies, ein angenehmer Lustgarten. Tert. Hinc: Paradiseus, a, um, v. gr. paradisea poma; *paraditsom alma*; Paradiesäpfel. 3) fluvius Ciliciae. 4) urbs in Syria.

Părădŏxum, i, n. 2. *képtelenség, p. o. képtelen állitás, 's a' t.* ein wunderbarer Ausspruch, eine unglaubliche Meinung. Illa mirabilia Stoicorum, quae paradoxa nominantur, Cic.

Părădoxus, a, um. *képtelen, tsudálatos*; widersinnig, wunderbar, seltsam. Cic.

Părăenēsis, is, f. 3. *emlékeztetés, intés*; die Ermahnung, Erinnerung. Vulc. Gall.

Paraetacēne, es, terra vel regio Persiae. Curt.

Părăetŏnĭum, ĭi, n. urbs et portus in Marmarica, penes Aepyptum. Hirt.

Părăgōge, es, f. a' *szónak hosszabbitása, p. o.* mittier, pro: mitti; Verlängerung eines Wortes, z. B. mittier, statt: mitti.

Părăgōne, *fekete márvány neme*; eine Art von schwarzen Marmor. Gloss.

Părăgrămma, ătis, n. 3. *fondkirds*; die Umkehrung der Schrift.

Părăgrămmătismus, i, m. Fig. Gramm. quum una litera pro alia ponitur. Gramm.

Părăgrăphus, i, m. 2. *tsikkely*; ein Absatz. Gloss.

Părălēpsis, is, f. 3. i. q. Assumtio, vel Exceptio.

Părălīpŏmĕna, ōrum, i. e. praetermissa.

Părălipsis, is, f. 3. i. q. praeteritio. Fig. Rhetor. *tettetett elmellőzés, midőn valaki azt állitja, hogy nem akar bizonyos dolgot előhozni, 's mégis arról beszél*; wenn man sagt, man wolle von einer gewissen Sache nicht reden, und doch, indem man dieses sagt, davon redet.

Părăllus, vel -os, i, *tengermellyéki*;

Digitized by Google

am Meere befindlich oder wachsend. Plin.

Părăllăxis, is, f. 3. *valamelly tsillag valósdgos és tetszó állóhelye között a' különbség*; die Verschiedenheit des wahren und scheinbaren Sternstandes. Astron.

Părăllēlēpĭpēdum, i. n. *hosszúkotska, hasábkotska*; ein länglicher Würfel, Langwürfel, Gleichscheit. Mathem.

Părăllēlismus, i, m. 2. *egyközüség*; der Gleichlauf. 2) *egyezés, két dologuak egyezósége*; die Übereinstimmung.

Pă ăllēlŏgrammum, i, n. 2. *egyenlőközü hosszsas négyszeglet*; ein gleichläufiges länglichtes Viereck. Frontin.

Părallēlus, a, um, *egyenlőközü*; parallel. Vitruv.

Părălŏgismus, i, m. *helytelen vagy hamis következtetés*; ein falscher Schluß. Logic.

Părălus, i, m. Nom. pr. primi inventoris navium oblongarum, Cic.

Părălysis, is, f. 3. *tagelhalds, v elesés, szélütése valamelly tagnak*; die Lähmung der Glieder. Plin.

Părălytĭcus, a, um, *szélütött tagú*; gelähmt, gliedlahm. Plin.

Părāmĕnta, ōrum, n. plur. *oltári vagy templombéli ékességek*; Altar oder Kirchenzierde Gloss.

Părāmēnia, n. plur. *a' tsipőbelső részei*, die innern Theile der Hüfte. 2) *a' vékonya a' testnek és annak részei*; Theile, die zwischen den Rippen und Hüften sind. Medic.

Părāmēntum, i, n. 2. *ékesség*; eine Zierde, der Schmuck. Eccles.

Părāmĕse, es, f. 1. chorda secunda. Vitr.

Părāmythĭa, ae, f. 1. *vigasztaló biztatás*; ein tröstlicher Zuspruch. Gloss.

Părānēte, es, f. se. chorda penultima, Vitr.

Părānītes, ae, m. 1. *drdgakő neme*; eine Art von Edelsteinen, dem Amethiste gleich. Plin.

Părānymphus, i, m. 2. *vőfély*; der Brautführer. Ven. Fort. paranympha; *nyossolyóleány*; Brautjungfer. Isid.

Părăpēchĭum, ii, n. 2. *könyöktsont*; das Bein im Elbogen, Knöchelchen. Anatom.

Părăpēchy, *veres bársonnyal prémzett fejér köntös*; ein weisses Kleid, das auf beyden Seiten mit Purpur verbrämt war. Varr.

Părăpegma, ătis, n. 3. *felfüggesztett számvető tábla*; eine aufgehängte Rechnungstabelle. Vitr.

Părăphōnĭsta, ae, m. 1. *kápolnabeli énekes*; ein Kapellsänger. Eccles.

Părăphŏra, ae, f. 1. *esztelenség, esztelenség*; Unsinnigkeit. Gloss.

Părăphŏros, i, *rossz, rosszféle*; schlecht, von schlechter Art. Plin.

Părăphrăsis, is, f. 3. *környűlírás, magyarázás, környűlállásos előadása vagy leírása valaminek*; die Umschreibung. Quintil.

Părăphrăstes, ae, m 1. *magyarázó, kimagyarázó*; ein Ausleger, Erzähler oder Erklärer einen Dinges. Dicitur et Pharaphrasta.

Părăphrŏsyne, es, f. *esztelenség*; der Aberwitz. Gloss.

Părăphimōsis, is, f. i. q. praeputii decurtatio, ut glandem penis tegere nequeat. 2) Uteri angustia et contractio.

Părăplēgĭa, et Părăplĕxia, ae, f. 1. *szélütés*; der halbe Schlag, die Lähmung. Medic. Paraplecticus; *fel oldalról szélütött*; auf einer Seite vom Schlage getroffen.

Părăpōtămĭa, ae, f. 1. regio Asiae ad Tigrim fluvium sita.

Parapsis, vide: Paropsis.

Părărĭus, ii, 2. *alkumester*; ein Unterhändler, Mäckler, Sensal. Senec.

Părăsanga, ae, m. 1. *Persa mértföld, melly mintegy 1750 lépést tett*; persische Meile, gewöhnlich von 30 Stadien, Plin.

Părăscēve, es, f. *készülés, valamiher, készület*; die Zurüstung, Vorbereitung. 2) *készülőnap*; der Rüsttag. 3) *nagypéntek*; der Charfreytag. Tert.

Părăsĕlēne, es, f. *mellékhold*; der Nebenmond.

Părăsēmon, i, n, *hajójel*; das Zeichen des Schiffes. Gloss.

Părăsĭōpēsis, is, f. Fig. Rhet. quum orator aliquid reticere velle affirmat, et tamen commemorat. Rutil.

Părăsĭta, ae, f. 1. *élődl, élősködő*: eine Schmarotzerinn. Plin.

Părăsĭtaster, tri, m. 2. *élősködő*; ein

Digitized by Google

Schmarotzerchen, Afterschmarotzer. Terent.

Părăsītātĭo, ōnis, f. 3. *élődés, élösködés*; Schmarotzen, Schmarotzerey. Plaut.

Părăsītor, āri, Dep. 1. *élödni, élösködni*; schmarotzen. Plaut. 2) *tsapoddrkodni*; schmeicheln. Plaut.

Părăsītus, i, m. 2. *élödi, élösködö, ingyenélö*; ein Schmarotzer. 2) *tsapodár*; ein Schmeichler. Plaut.

Părăsphăgis, ĭdis, f. Pars juguli. Med.

Părăstăda, ae, f. 1. et Părastas, ădis, f. 3. *segéd, segítö társ*; ein Gehülfe, Beystand. 2) m. *adjutánsz*; der Adjutant. Veget. 3) parastatae; *négy szegletü oszlopok, p. o. ajtók mellett, vagy oszlopok megett*; viereckigte Säulen an den Thüren oder hinter den Säulen. Vitruv.

Părăstăta, ae, c. i. q. parastada, Vitruv.

Părăstătĭca, ae, *oszlop, ágas*; eine Saule, ein Pfeiler. Vitr.

Părăster, stri, m. 2. *mostoha atya*; der Stiefvater. Eccles.

Părăstĭchis, ĭdis, f. 3. *sorkezdö vagy sorvégzö betükből származott név és mondás*; eine Reihe Buchstaben zu Anfange oder Ende der Verse, die einen besondern Sinn geben, z. B. den Nahmen des Verfassers nennen. Sueton. et Gell.

Părăsynaxis, is, 3. *titkos és tilalmas összvejövetel*; eine geheime verbothene Zusammenkunft. Cod. Just.

Părătărĭus, a, um, i. q. parabilis. Apic.

Părătătĭcōs, Adv. i. q. Extensive.

Părāte, Adv. *készen, elkészülve*; bereitet, vorbereitet, mit Vorbereitung. Cic. Paratius dicere. Cic. 2) *szorosan, gondosan*; sorgfältig, genau. Plaut. 3) *nagy készséggel, könnyen, folyvást*; fertig, behend. Paratissime dicere, Plin. Ep.

Părătella, ae, f. 1. *vad lórom*; wilder Ampfer. Macrob.

Părăthĕsis, is, f. 3. *hozzátétel*; die Beysetzung.

Părātĭo, ōnis, f. 3. (paro) *készítés*; die Zubereitung. Afran. 2) *megszerzés, szertétel valamire*; die Anschaffung, Erwerbung. Pand.

Părătĭtla, ōrum, n. plur. *valami foglalatjának summás előadása*; kurze Angebung des Inhalts. 1Ct.

Părătrăgoedĭo, āre, 1. *tsekélységen nagy lármát indítni*; ein großes Lärmen über eine Kleinigkeit machen. Plaut.

Părătrīmma, ătis, n. 3. *börnek feltörése*; das Aufreiben der Haut, Wolf. Gloss.

Părātūra, ae, f. 1. (paro) *készítés, elkészítés*; Zubereitung, Zurüstung. Tertull.

Părātus, a, um, *készített*; bereitet. 2) *kész*; bereit. Paratus omnia perpeti, Caes. *kész mindent kiállani, vagy elszenvedni*; bereit alles zu leiden. 3) *magát valamire készen tartó, hozzákészült valamihez*; gefaßt. Paratus ad omnem eventum, Cic. 4) *felkészitett, elkészült*; versehen. Paratus ab exercitu, Cic. *sereggel elkészült*; mit einer Armee versehen. Comp. paratior. Cic. Sup. paratissimus.

Părātus, us, m. 4. *készület, p. o. valamihez*; die Zubereitung. Tert.

Părătypus, a, um, *hamis készületü, rosszúl készült, vagy vert, p. o. péns*; schlecht nachgemacht oder nachgeschlagen. Gloss.

Părauxēsis, is, f. i. q. Exaggeratio, vel Amplificatio.

Părăzōnĭum, ĭi, n. 2. *handzsár, tör*; ein kleines Schwert, Dolch. Martial.

Parca, ae, f. 1. *Párka*; eine Parze. Ovid. Plur. Parcae, a' *Párkák*; die Parzen. Cic. Harum nomina fuere apud Graecos: Clotho, Lachesis, Atropos.

Parcae, ārum, vide: Parca.

Parce, Adv. *takarékosan, szükön*; sparsam, mit Sparsamkeit, häuslich, Cic. Parcissime, Colum. 2) Trop. *tsinnyán, tartózkodva*; sparsam, zurückhaltend. Cic.

Parcĭlŏquĭum, ĭi, n. 2. *kevés beszéd, szótalanság*; sparsames Reden. Apul.

Parcĭprōmus, i, m. 2. *szükmarkú, szobrák, zsugori*; der kärglich hervor gibt, folglich filziger Mensch. Plaut.

Parcĭtas, ātis, f. 3. *takarekosság*; Sparsamkeit. Senec. 2) *szobrákság, szükmarkúság*; die Kargheit. Idem.

Parciter, Adv. i. q. parce.

Parco, pĕperci, (et parsi) parcĭtum et parsum, parcĕre, 3. *kémélni, megkémélni*; schonen. Parcitum est Italiae, Plin. *megkémélték Olaszországot*; man hat Italien verschont. Parcere valetudini, Cic. Pecuniam parcere, Plaut. vel impensae parce-

Digitized by Google

re, Liv. *kémelni a' pénzt vagy költséget*; das Geld oder die Kosten ſparen. Nihil parcere labori, Cic. *nem kémelni a' munkát vagy fáradtságot*; die Arbeit oder die Mühe nicht ſparen. 2) *magát megtartóztatni valamitől, mérsékelni magát valamiben*; ſich enthalten, mäßigen. A caedibus et incendiis parcere, Liv. Parce metu, Virg. *ne félj*; fürchte dich nicht. 3) parce: Imper. cum Infin. v. gr. parce nimirum cavere, pro: ne caveas, vel, noli cavere, Poet.

Parcus, a, um, *takarékos, nem vesztegető*; ſparſam, nicht verſchwenderiſch. Parcus donandi, Hor. *a' ki szűkön adja az ajándékot*; der mit Geſchenken ſparſam umgeht. Parcus pecuniae, Svet. *szűkmarkú*; karg, kärglich. Parcus opum, Claud. *fösvény*; geitzig, karg. 2) *kevés, szűkön lévő, tsekély*: wenig, gering, ſparſam. Parcus et brevis somnus, Plin. *mértékletes rövid álom*; ein mäßiger Schlaf. Parcum vitrum, Mart. *egy kis darab üveg*; ein kleines Stück Glas. Comp. parcior, Sup. parcissimus, Svet.

Pardălĭanches, is, n. 3. *farkasölőfű*; die Wolfswurz. Plin.

Pardălĭos, vel Pardălĭos, i, sc. lapis, *párdutzkő, tarkakő*; Pantherſtein. Plin.

Pardălis, is, f. 3. *párdutz, nőstény párdutz*; der Panther, das Pantherthier. Curt.

Pardus, i, c. 2. *párdutz, him és nőstény*: der Pardel oder Panther. Plin.

Părĕas, vel Părĭas, ae, m. 1. *kígyó neme*; eine Art Schlangen. Lucan.

Părecbăsis, is, f. 3. *kitsapongás a' beszédben*; die Ausſchweifung in der Rede. Quintil.

Părēctăsis, is, f. 3. i. q. Extensio.

Părectātus, a, um, *férjfikoros*; erwachſen, mannbar. Lucil.

Părĕgŏrĭa, ae, f. 1. *enyhülés, vigasztalás*; die Linderung, der Troſt. Apul.

Părĕgŏrĭcus, a, um, *enyhítő*; lindernd. Marc. Emp.

Părĕlĭcon, ōnis, n. 3. i. q. Dictio, vel Adjectio abundans, cum scil. met, piam, pte, ornatus causa adponuntur pronominibus, e. gr. Tibimet, quidpiam, suapte, etc.

Părĕlĭon, i, n. 2. *melléknap*; eine Nebenſonne. Senec.

Părēmbŏle, es, f. 1. i. q. Interpositio, cum in medio ornatus causa, res interponitur. Mart.

Părēncĕphălis, ĭdis, f. 3. *kisagyvelő*; das kleine Gehirn. i. q. Cerebellum.

Părēnchyma, ătis, n. 3. *bélreteze, tzétshártya, p. o. léphen, májban*; das Gewebe der Gedärme. Med.

Părens, tis, c. 3. (a pario) *atya, vagy anya*; Vater oder Mutter. Cic. parentes (masc.) *a' szülék*; die Ältern. Cic. Hinc: a) parens Idaea, Ovid. vel parens Idaea deum, Virg. i. e. Cybele. b) Parens, scil. hominum, i. e. Jupiter, Hor. 2) Trop. v. gr. patriae, Cic. *attya, gyámola, kezdője, pártfogója, p. o. a' haznak, 's a' t.* der Vater, Stifter, Urheber, Gönner. Socrates parens philosophiae, Cic. 3) *feltaláloja valaminek*; der Erfinder. Lyrae parens, Hor. Not. in Genit. Plur. parentum, et parentium, Cic.

Parens, tis, Partic. (a pareo) *engedelmeskedő*; gehorſam. Comp. parentior; parentiores exercitus, Cic.

Părentālĭa, ōrum et ĭum, plur. *halotti tor*; ein Todtenmahl. Cic. 2) *halotti gyászpompa*; eine Feyerlichkeit zu Ehren des Verſtorbenen, Todtenfeſt. Ovid.

Părentālis, e, *szülléket illető, szülléknek tulajdonitott*; die Ältern betreffend, was der Ältern iſt. 2) *a' szülék vagy atyafiak halotti tisztességek megadását illető*; was den Ältern oder Anverwandten nach ihrem Tode zu Ehren geſchieht. Dies parentalis, Ovid. *hallotti pompa, temetés, 's a' t.* Leichenbegängniß, Todtenfeſt.

Părentātĭo, ōnis, f. 3. *halotti tisztesség megadása*; die Leichenbegängniß. Tertull. 2) *halotti beszéd*; eine Leichenrede. Gloss.

Părentēla, ae, f. 1. (parens) *atyafiság, rokonság*; die Verwandtſchaft. Capitol.

Părenthĕsis, is, f. 1. *rekesz, kapotsvonds*; die Parentheſe, Einſchaltung, der Klammerſatz, die Klammer. Quintil.

Părentĭa, ae, f. 1. i. q. parientia, *engedelmesség*; der Gehorſam.

Părento, āvi, ātum, āre, 1. et Parentor, āri, Dep. 1. *a' meghólt szülék*

Digitized by Google

vagy rokonok emlékezetét áldozattételek által megtisztelni; der verstorbenen Ältern oder Anverwandten Gedächtniß durch Leichenopfer begehen. Cic. 2) *valaki halálát megbosszúlni*; eines Tod rächen. Parentemus Cethego, Cic. 3) *halotti beszédet tartani*; eine Parentation oder Leichenrede halten. Parentare alicui, Curt.

Părĕo, ui, ĭtum, ēre. 2. *mutatni magát, megjelenni*; sich sehen lassen, erscheinen, sichtbar seyn. Ad portum paruit, Mart. 2) v. gr parere alicui, Cic. legibus parere, Cic. dicto parere, Liv. *engedelmeskedni valakinek*; gehorchen. 3) v. gr. naturae, Nep. cupiditatibus, Cic *szabni vagy alkalmaztatni magát valamihez, engedni valaminek*; sich nach etwas richten, gemäß sich betragen. Utilitati parere, Cic. *a' haszonra hajtani*; auf den Nutzen sehen. Promissis parere, Ovid. *igéretét teljesíteni*; sein Versprechen erfüllen. Necessitati parere, Cic. *a' kénteleníségnek engedni*; sich der Nothwendigkeit unterwerfen. Gulae parere, Hor. *tobzódni*; dem Schwelgen ergeben seyn. 4) parere debito, Tert. *megfizetni*; bezahlen. 5) *világos vagy nyilvánvaló lenni*; bekannt seyn, deutlich, offenbar seyn. Cum pareat igitur aeternum esse, Cic. 6) *valaki parantsolatjára megjelenni, udvarolni, szolgálatjára lenni, mint szolga*; auf jemandes Befehl erscheinen, aufwarten als Diener. Gell

Părĕphippĭus, ĭi, rectius Parhippus, *vezeték ló*; ein Nebenpferd. Justin.

Părergon, i, n. 4. *mellesleges való dolog*; eine Nebensache. Vitr.

Părĕsis, is, f. 3. idem quod Resolutio partium nervosarum in passione colica. Med.

Părhippus, i, m. 2. *vezeték ló*; ein Beypferd, Nebenpferd Cod. Just.

Părĭambus, i, m. 2. *öt szótagos versláb, melly egy hosszú és négy rövid tagból áll*; ein fünfsylbiges Versglied, aus einer langen und vier kurzen Sylben.

Părĭanus, a, um, i. e. ex urbe Pario. Plin. vide: Parium.

Părĭātĭo, ōnis, f. 3 *készpénzzel való fizetés*; die gleiche baare Bezahlung. Pand.

Părĭātor, ōris, m. 3 *a' ki egészen megfizet*; der völlig bezahlt. Pand.

Părĭātŭrĭa, ae, i. q. pariatio. August.

Paricida, ae, vide: Parricida.

Părĭēdres, ae, m. 1. pars montis Tauri, Plin.

Părĭēndus, a, um, *a' szülетendő, születendő*; der da soll geboren werden. August.

Parientĭa, ae, f. 3. (pareo) *engedelmesség, engedelmeskedés*; der Gehorsam. Tac.

Părĭes, ētis, m. 3. *fal*; die Wand. e. gr. intergerinus, Gloss. *közfal*; eine Scheidewand. Parietem ducere, Cic. *falat húzni, tsindlni, v. éptni*; eine Wand führen oder bauen. Intra parietes, Idem. *otthon*; zu Hause. 2) Trop. *halgató, hallgatni tudó*; ein Verschwiegener. Parieti loqueris, Erasm. 3) e. gr. dealbatus, Idem. *hízelkedő, tsapodár*; ein Schmeichler. 4) parietum perfossor, Plaut. *tolvaj*; ein Dieb.

Părĭētālis, e, i. q. parietarius, e. gr. herba, Marc. Emp.

Părĭētārĭa, ae, f. 1. *falfű*; das Wand- oder Mauerkraut. Apul. Linn.

Părĭētārĭus, a, um, *falat illető, falon lévő*; die Wände betreffend, daran befindlich. Jul. Firm. e. gr. herba, Apul i. q. Parietaria.

Părĭētīna, ae, f. 1. *romlott, kidőlt, v. öszveomlott fal, v. kófal*; alte verfallene Wand oder Mauer. Cic. 2) Trop. e. gr. reipublicae, Idem. *maradványok*; die Überbleibsel.

Părĭētīnus, v. Părĭētĭnus, a, um, *falat, kófalat, házfalat illető, ahoz való*; die Wand- oder Hausmauer betreffend. Tert.

Părĭlĭa, ium, n. plur. i. q. Palilia.

Părĭlĭcĭus, a, um, i. q. Palilicius.

Părĭlis, e, (par) *egyenlő, egyforma*; gleich, gleichförmig. Ovid. Varr.

Părĭlĭtas, ātis, f. 3. *egyenlőség, egyformaság*; Gleichheit. Gell.

Părĭlĭtĭus, a, um, i. q. Palilicius.

Părĭo, āvi, ātum, āre, 1. *egyenlővé tenni, megegyeztetni*; gleich machen. 2) *a' bévételt és kiadást öszveegyeztetni*; die Einnahme und Ausgabe einander gleich machen. JCt. 3) *egyezni, egyforma lenni*; gleich seyn. Pariant inter se, Tert. 4) e. gr. alicui, Pand. *tökellетessen v. egészen eleget tenni, v. megfizetni*; völlig bezahlen.

Digitized by Google

Pārĭo, pĕpĕri, parĭtum, et partum, ĕre, 3. *szülni, költeni, tenyészni, fiadzani, kölykezni, elleni*; gebären, hecken, von Menſchen und Thieren. e. gr. liberos. Cic. *gyermekeket szülni, v. a' vildgra hozni*; Kinder gebären. e. gr. ex aliquo, Ter. *valakitől gyermekének lenni*; von einem ein Kind bekommen. Gallina parit ova, Cic. *tojik*; legt Eyer. 2) *fajzani*; zeugen. Leo pariet, Quint. e poëta 3) Trop. *teremni*; hervorbringen. Terra parit fruges, Lucr. 4) e. gr. verba, Cic. *találni, tsindlni*; erfinden, machen. 5) e. gr. sibi laudem, Cic. victoriam ex hoste, Liv suspicionem, Nep. dolorem, consulatum, Cic. sibi amicitiam cum aliquo, Nep. *okozni, szerezni, végrehajtani*: verurſachen, verſchaffen, zuwege bringen. Veritas odium parit, Sen. *az igazság gyűlöletet szül*, Prov. *szüllj igazat, betörik a' fejed*: die Wahrheit erweckt Haß. e. gr. sibi beneficium, Ter. *kieszközölni magának valami jótéteményt*; ſich eine Wohlthat zuwege bringen. 5) *fel, v. kitalálni, kigondolni*; erfinden, erdenken. Quae tota ab oratore pariuntur, Cic.

Pārĭon, i, vide: Parium.

Pāris, ĭdis, m. 3. filius Priami, Virg.

Pārīsii, ōrum, m. pluf. *Páris, város Frantziorszdgban*; die Stadt Paris in Frankreich. Vocatur etiam: Lutetia Parisiorum, Caes. Hinc: Parisiacus, a, um, *Páris'i*; Pariſiſch. Ven. Fort. 2) populus Galliae regionem Lutetiae Parisiorum quondam incolens, Caes.

Pāritas, ātis, f. 3. (par) *egyenlőség, egyformaság*; die Gleichheit. Arnob.

Pāriter, Adv *egyenlően, egyformán, éppen úgy*; gleich, auf gleiche Weiſe, eben ſo Cic. Pariter ac si etc. Sall. *éppen mintha*; gleich, als wenn. 2) *egyszerre, egyidőben*; zugleich. Cic. 3) *hasonlóúl, hasonlóképpen, hasonlóan, — is*; ebenfalls, gleichfalls, auch. Ter. Ovid. 4) *együtt, összeséggel*; ſämmtlich, insgeſammt, zuſammen. Virg.

Pārĭto, āre, 1. (Freq. a paro) *készítgetni*; zubereiten. Plaut.

Pārītor, ōris, m. 3. *szolga, szolgáló legény, testőrzőkatona*; ein Diener, Aufwärter, Garde-Soldat. Auct. Vict.

Pārĭtūdo, ĭnis, f. 3. (pario) *szülés*; das Gebären. Solin. 2) *szülés ideje*; die Zeit zu gebären. Plaut.

Pārĭtūra, ae, f. 1. *méh gyümöltse, szülött*; die Leibesfrucht. Varr. 2) *szülő, a' ki szül, szülőasszony*; die Gebärerinn. Ovid. 3) *költő madár*; ein brütender Vogel. Pallad.

Pārĭtūrus, a, um, *szülő, szülendő, a' ki szülni fog*; der gebären wird. Ovid.

Pārĭum, v. Pārĭon, i, n. 2. urbs Asiae minoris. Parianus, a, um, e. gr. civitas, Cic.

Pārĭus, a, um, (Paros, v. -us) *Párusi*, Pariſch. e. gr. lapis, Virg. *Párusi, v. fejér márvány*; ein Pariſcher oder weißer Marmor. Jambi Parii, Hor. i. q. Antilochii, quia Antilochus Parius fuit.

Pārlāmēntum, i, n. 2. Italic. proprie: Colloquium. 2) Comitia, conventus ordinum Angliae; Summa curia, Supremus Senatus regni.

Pārlātōrĭum, ĭi, n. 2. *beszéllőrostély a' klastromokban*; das Sprachgitter in Klöſtern. Eccles.

Parma, ae, f. 1. *rövid kerek, v. Tatár paizs neme, a' millyet a' könnyű gyalogság és lovasság viselt*; eine Art kurzer runder Schilde, dergleichen die leichte Infanterie und die Reiterey trug. 2) poëtis generaliter; *paizs*; der Schild. Virg. 3) *fúvó szelelőlyuka*; das Ventil im Blasbalge. Auson. 4) urbs Italiae superioris. Hinc: Parmensis, e, illuc pertinens Parmenses, incolae ejusdem. Cic.

Parmātus, a, um, *paizsos, kerek, v. Tatárpaizst viselő, v. kordozó*; mit einem runden Schilde verſehen, beſchildet. Liv.

Parmĕnĭo, ōnis, m. 3. Nom. propr; belliducis Alexandri Magni.

Pārmĕno, ōnis, m. 3. Nom. propr. Viri cujusdam imitatoris vocis humanae, et mugitus animalis, Hist.

Parmensis, e, vide: Parma.

Parmŭla, ae, f. 1 Dim. *kis paizs, paizsotska*; kleiner Schild, Schildchen. Hor.

Parmŭlārĭus, ĭi, m. 2. *paizstsindító, v. paizszsal vivó*; der Schilde macht oder braucht. Quint.

Parnāsus, (os) v. Parnassus, i, m. 2. mons Phocidis, Apollini et Musis sacratus, Virg. Parnassi gramen, Ovid. *mdjfű*; das Leberkraut. (Parnassa palustris, L.) Hinc: Parnā-

Digitized by Google

sĭus (Parnass.) a, um, *Parnassusi*; Parnassisch. Saepe refertur ad Musas, v. Apollinem, e. gr. laurus, Virg. Templa Parnassia, Ovid. i. q. Parnasus. Parnāsis, (Parnass.) ĭdis, f. i. q. Parnasius, Ovid. Parnasēus, (Parnass.) a, um, idem, Avien.

Păro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. orationem ad tempus, Liv. convivium, Cic. turres, falces, Caes. *tsindíni, készítni, elkészítni*; bereiten, zubereiten, fertig machen. e. gr. exitium alteri, Cic. *valakinek szerentsétlenségén, szerentsétlenné tevésen, v. veszedelmén igyekezni, v. munkálódni*; einen unglücklich zu machen ſich bemühen. 2) *valamihez, v. valamire készülni, valamire készen lenni*; ſich zu etwas bereiten, ſich worauf gefaßt machen. e. gr. bellum, Caes. *hadhoz, v. háborúhoz készülni*: ſich zum Kriege rüſten. 3) e. gr. divitias, amicos, Ter. *szerezni, valamire szert tenni*; erwerben. e. gr. exercitum, Tac. *hadi sereget gyüjteni*; eine Armee anſchaffen. 4) *tenni, véghezvinni, végrehajtani*; verrichten. Quod parato opus est, para, Ter. 5) *rendelni, elrendelni, szerkeztetni*; einrichten, reguliren. Deos paravisse, ne etc. Plaut. e. gr. se alicui, Ter. *valakihez szabni magat*; ſich nach einem richten. 6) *összehasonlitni*; vergleichen, gegen einander halten. Plaut. 7) *felkészitni, v. felruhdzni valamivel*; verſehen, rüſten. Paratum esse a re aliqua, Cic. *valamivel felruhdzva lenni*; mit etwas verſehen ſeyn. 8) e. gr. deterrere aliquem, Ter. *szandékozni, igyekezni, valamelly szándékkal, v. igyekezettel lenni*; vorhaben. 9) *valakivel összve, v megegyezni*; ſich mit einem vergleichen. Si curiata lex non esset, se paraturum cum collega, Cic.

Păro, ōnis, m. 3. *könnyü hajó neme*; eine Art leichter Schiffe. Cic.

Părŏchia, ae, f. 1. *papi lakóhely, paróhia, egyházmegye, v. kerület, püspöki megye*: die Parochie, der Kirchenſprengel, die Diöces. Hieron.

Părŏchiāgium, ii, n. 2. *papijövedelem*; die Pfarreneinkünfte. Eccles.

Părŏchiāli-s, e, Adj. *paphoz tartozó, papi*; einem Pfarrer zugehörig. Idem.

Părŏchiānus, a, um, i. q. Parochialis.

Părŏchus, i, m. 2. *porteka, v. eleségszállitó, útasokat, v. idegeneket mindenféle szükséges dolgokkal felruházó*; ein Lieferant, der die Leute auf der Reiſe mit aller Nothdurft verſieht. Cic. 2) *vendéglő, megvendéglő, vendégségetado, házigazda*; der andere als Gäſte tractirt, ihnen ein Gaſtmahl gibt, Wirth vom Hauſe. Hor. 3) *pap, predikátor, lelkiatya*; ein Pfarrer, Seelſorger. Eccles.

Părŏdĭa, ae, f. 1. *nevetséges, v. tsúfolódó követés, p. o. éneknek, versnek, versezetnek, v. theátromi játéknak majmolása*; die Nachäffung, lächerliche oder ſpottende Nachbildung, z. B. eines Liedes, Gedichtes, oder Theaterſtückes. Auson.

Părŏdōntis, ĭdis, f. 3. *fogdaganat*; die Zahngeſchwulſt. Med.

Păroecia, ae, f. 1. i. q. parochia. August.

Păroecus, i, m 2. *szomszéd*; ein Nachbar. Gloss. 2) *papi hivatalba, v. papságba helyheztetett, v. béiktatott*; ein Eingepfarrter. August.

Păroemĭa, ae, f. 1. *példabeszéd*; ein Sprichwort. Quint.

Părŏmoeum, i, n. 2. Figura Rhetorica, i. q. vocum una eademque litera, v. syllaba incipientium coagmentatio. e. gr. Mala mali malo mala contulit omnia mundo, Diomed. Dicitur et Parechesis.

Părŏmŏlŏgĭa, ae, f. 1. i. q. Figura Rhetorica, qua quid condonatur, idque Particulis: Esto, Sane. Sit. etc.

Părŏmphălon, i, n. 2. i. q. Concretio Tophi lapidis in umbilico. Med.

Părŏnŏmăsĭa, ae, i. q. agnominatio.

Părŏnychĭa, ae, f. 1. et Părŏnychium, i, n. 2. *körömméreg*; der Wurm, ein böſes Nagelgeſchwür an Fingern oder Zehen. 2) *tyukszem a' lábon*; ein Hühnerauge. Plin. 3) *körömke*; das Nägelkraut, die Mauerraute. Diosc.

Părŏnymus, a, um, *egyarányt hangzó, egyenlő hangzású*; gleichlautend. Gloss.

Paropamīsus, i, m. 2. mons ad limites Indiae orientalis. Mela.

Părŏpĭae, ārum, f. 1. plur. *szemzug*; die kleinen Augenwinkeln.

Părŏpsis, vel Parapsis, ĭdis, f. 3. *tál*; eine Schüſſel. Martial.

Părŏptĕsis, is, f. 3. *fördőbeli izzadás*; das Schwitzen im Bade. Cael. Aur.

Digitized by Google

Păroptus, a, um, *sült, megsültött*; gebraten. Apic.

Păros, vel Parus, i, f. 2. insula maris Aegaei, marmore candido celebris. Parii, i. e. incolae hujus insulae. Nep.

Părŏpis, ĭdis, f. 3. *fülkelés, v. kelevény*; ein Geſchwür bey den Ohren. Plin.

Părŏxĭsmus, i, m. 2. *valamelly nyavalya sullya, p. o. a' hideg ellelése vagy kirázása, forróság*; *'s a' t.* der ſtarke Anfall des Fiebers oder anderer Krankheiten. Med.

Para, ae, f. 1. *egy madár neme, mellynek kiáltását a' régiek szerentsétlenség jelének tartották*; ein Vogel, deſſen Geſchrey Unglück bedeutete. Horat.

Parrhasia, ae, f. 1. regio Arcadiae in Graecia. Plin.

Parrhăsis, ĭdis, f. 3. *Arkádiai asszony*; eine Arkadierinn. 2) Parhasis ursa, Ovid. *egy tsillagzat: a' nagy göntzöl szekere*; der Heerwagen, der groſſe Bär, ein Geſtirn.

Parrhăsĭus, a, um, *Arkádiai*; Arkadiſch. v. gr. virgo, i. e. Callisto, Ovid. Jugum i. e. plaustrum septentrionale, Mart.

Parrhăsĭus, ĭi, m. 2. Nom. pr. celebris pictoris in Epheso. Hor.

Parrhăsus, i, m. 2. *Arkádiai ember*; ein Arkadier. Ovid.

Parrĭcīda, v. Paricīda, ae, c. (parens et caedo) *attya vagy annya gyilkosa*; Vater- oder Aeltermörder. Cic. 2) *atyafigyilkos, rokona gyilkosa*; Mörder der Anverwandten. Liv. Parricida civium, Cic. *a' ki polgárt ölt meg*; der einen Bürger ermordet hat. 3) *hazaárúló*; ein Landesverräther. Sall.

Parrĭcīdātus, us, m. 4. pro: parricidium Coel. ap. Quintil.

Parrĭcīdĭālis, vel Parrĭcīdālis, e, *gyilkosi, gyilkoshoz illő, istentelen*; menſchenmörderiſch, mörderiſch, verrucht, gottlos. Justin.

Părrĭcīdĭālĭter, Adv. *kegyetlen gyilkos módon*; mörderiſch. Lamprid.

Parrĭcīdĭum, ĭi, n. 2. *atyagyilkolás, anyagyilkolás*; Vater- oder Aeltermord. Cic. 2) *akármelly gyilkolás*; jeder Mord. Cic. Parricidium committere, Justin. *testvérjét megölni*; ſeinen Bruder tödten. 3) *istentelenség, hallatlan gonoszság*; verruchte, unerhörte That. Cic.

Pars, tis, f. 3. v. gr. urbis, Cic. fluminis, Caes. alicujus rei, vel totius, Cic. *rész*; der Theil. Facere partes, Cic. *elosztani, részekre osztani*; theilen. In partem vocare, Tacit. *meghívni a' részvételre*; zur Theilnahme auffordern. Magna pars hominum, Cic. i. e. multi homines. Pars hominum, Horat. *némellyek*; Einige. Aliquid in optimam partem accipere, vel in meliorem partem interpretari, Cic. *valamit igen jó neven venni, jóra magyarázni*; etwas zum Beſten aufnehmen. Ex parte, Cic. *nagy részént, nagyobb részént*; gröſtentheils, mejſtentheils. Ex altera parte, Cic. *más részről*; von der andern Seite. Parte flavus, parte melleus, Plin. *részszerént sárga, részszerént mézszínű barna*; zum Theile bleich, zum Theile wie Honig. Not. pars conjungitur cum plur. Verbi. v. gr. Pars fugiunt, Liv. Magna pars caesi sunt. Liv. — Per partes, Plin. *részenként, darabonként*; theilweiſe, ſtückweiſe. In omnes partes valet, Cic. *minden esetre jó, minden tekintetben jó vagy helybenhagyható*; auf jeden Fall iſt es gut, es iſt überhaupt gut, oder zu billigen, u. ſ. w. Nullam ad partem valet, Cic. *semmit sem ér*; gilt oder taugt ſchlechterdings nichts. 2) *fél, felekezet, párt*; die Partey. Nullius partis esse, Cic. *egyik félhez se tartozni, egyik részhez se szítni*; keiner Partey zugethan ſeyn. Pars adversa, Quint. *az ellenkező fél vagy rész*; die Gegenpartey. 3) *személy, mellyet valaki a' játékszínben visel vagy játszik*; die Rolle eines Schauſpielers. Primas partes agere, Ter. *főszemélyt játszani*; die Hauptrolle ſpielen. 4) in plur. partes; *kötelesség, hivatal*; die Pflicht, das Amt, Obliegenheit. Partes implere, Ovid. *kötelességében eljárni, kötelességét telyesíteni*; ſeine Pflicht erfüllen. 5) *tájjék, környék, vidék*; die Gegend, Gegenden. Cic.

Parsimonia, ae, f. 1. (parco) *takarékosság, kéméllés*; die Sparſamkeit. Sera in fundo parsimonia, Prov. Sen. *addig gazdálkodj, mig van mivel, vagy*: *késő a' fogytán a' szűk költés*; es iſt nicht gut zu ſparen,

wenn man schon auf die Neige gekommen ist. Parsimonia est magnum vectigal, Prov. *a' takarékosság tőkepénz*; die Sparsamkeit ist ein großes Capital.

Parthāon, ōnis, pater Oenei. Parthaone natus, i. e. Oeneus, Ovid. Parthaonius, a, um, v. gr. domus, i. e. Oenei, Ovid.

Parthēni, vel Parthīni, ōrum, populus Illyriae. Cic.

Parthenias, ae, m. 1. *szűztől született gyermek*; ein Jungfernkind. Justin.

Parthĕnĭce, es, f. 1. i. q. parthenium, Catull.

Pārthĕnĭcon, i, n. 2. *tsombor ménta, putnokfű*; die Poley, das Flöhkraut. Apul. (Mentha Pulegium, L.)

Parthĕnis, idis, f. 3. i. q. artemisia, *ürőm*; der Beyfuß. Plin.

Parthĕnĭum, ii, n. 2. i. e. Matricaria Parthenium. L. vel. Pyretrum, P. Wild. *nádra pártamag*; das Mutterkraut.

Parthĕnĭus, ii, m. 2. mons Arcadiae. 2) cognomen Virgilii, Sen.

Parthĕnŏpaeus, i, rex Arcadiae. Virg.

Parthĕnŏpe, es, f. 1. nomen olim urbis Neapolis, a Sirene hujus nominis in hac urbe sepulta. Virg.

Parthenopeius, a, um, i. e. Neapolitanus. Ovid.

Pārthenŏpŏlis, is, f. 3. urbs Mysiae. Plin. 2) urbs Magdeburgi.

Parthi, ōrum, *Pártusok*; die Parther. Hor.

Parthĭa, ae, f. 1. regio Asiae, penes Persiam.

Parthĭcus, a, um, *Párthai*; Parthisch. Flor.

Parthĭēne, es, f. 1. i. q. Parthia, Curt.

Parthus, a, um, *Párthai*; Parthisch. Ovid. Parthus, i, m. 2. Subst. *Párthus*; ein Parther. Horat.

Partĭālis, e, *elosztható*; theilbar. 2) *részszerénti, részéntvaló, egy részt illető, részes*; theilig, eintheilig, einseitig. Gloss.

Partiārio, Adv. et Abl. *részszerént, felében*; theilweise, zur Hälfte. Apul.

Partiārius, a, um, *részenkéntvaló, részes, megosztott*; was theilweise geschieht, was man mit Jemanden theilt. Honor partiarius, Apul. 2) *felés, felében osztozó, részes*; der mit Jemanden zur Hälfte geht, ein Theilnehmer. Cato.

Partiātim, Adv. *részenként, darabonként*; theilweise, stückweise. Coel. Aur.

Partĭbilis, e, *megosztható*; theilbar. Claud. Mam.

Partĭceps, ĭpis, o. (pars et capio) alicujus rei, Cic. voluptatis, Cic. *részvevő, részes, részesülő*; theilnehmend, theilhaft. 2) Subst. *részestárs*; der Mitgenosse, Camerad. Terent.

Partĭcĭpālis, e, verbum, i. e. participium, Varr. 2) pro: particeps. Paud.

Partĭcĭpātĭo, ōnis, f. 3. *részvevés, részesülés valamiben*; die Gemeinschaft. 2) *részesítés*; die Theilhaftmachung, Mittheilung. Spartian.

Partĭcĭpātus, us, m. 4. i. q. participatio. Spartian.

Partĭcĭpiālis, e, v. gr. verbum, i. e. participium, Quintil.

Partĭcĭpium, ii, n. 2. pars orationis, quae partem capit a Verbo, partem a Nomine, Quint. *részesülő*; das Participium, Mittelwort, Wechselwort, Gramm. 2) *részvétel*; die Theilnehmung. Cod. Just.

Participo, āvi, ātum, āre, 1 v. gr. aliquem consilii, Plaut. *közleni vele, részeltetni valamiben, részt engedni*; theilhaft machen, mittheilen, gemeinschaftlich machen, theilen mit Jemanden. Laudes cum aliquo participare, Liv. 2) v. gr. aliquem, Plaut. *tudósítni, közleni vele*; benachrichtigen, Nachricht geben. 3) v. gr. pestem, Cic. scelus, omnium, Paud. *részesülni benne, részt venni*; Theil nehmen an etwas, theilhaft werden.

Partĭcŭla, ae, f. 1. (Dimin. a pars) *részetske, kis része valaminek*; ein kleiner Theil, Stückchen, Bißchen, ein Weniges. Cic. 2) *szótska*; eine Partikel in der Grammatik. Gell.

Partĭcŭlāris, e, *egy részt illető, egyes részt vagy személyt illető*; einen Theil betreffend, particulär. Apul.

Partĭcŭlārĭter, Adv. *részenként, külön*; in Rücksicht eines Theils, particulär, insbesondere. Apul.

Partĭcŭlātim, Adv. *részenként, darabonként*; theilweise, stückweise. Auct. ad Her. 2) *kiváltképpen, különösen*; insbesondere. Varr.

Partĭcŭlātĭo, ōnis, f. 3. *részekre osztás, felosztás apró részekre*; Theilung in kleine Theile, Zerstückelung. Mart. Cap.

Digitized by Google

Particŭlo, ōnis, m. 3. *részesítő, részevő*; Theilnehmer, Mitgenosse, Miterbe, Fest. 2) Nom. prop. Phaedr.

Partĭlis, e. *felosztható, elosztható*; was getheilt wird oder sich theilen läßt, theilbar. Augustin.

Partĭliter, Adv. *felosztva*; theilweise, stückweise. Arnob.

Partim, Adv. *részszerént, egy részént*; Theils, zum Theile, eines Theils. Ter. Partim, partim; *egy részént, más részént*; eines Theils, andern Theils. Partim ex illis, Cic. *némellyek közzülök*; einige von ihnen.

Partio, īvi, ītum, īre, 4. i. q. partior; *megosztani, felosztani, elosztani*; theilen. Plaut.

Partio, ōnis, f. 3. *szülés*; das Gebären. Plaut.

Partior, ītus sum, īri, Dep. 4. *elosztani, kiosztani*; theilen. Praedam in socios partiri, Virg. bona cum aliquo partiri, Cic. Inter se partiri, Cic. *magok között megosztozni*; sich theilen unter sich. Cum aliquo partiri, Cic. *valakivel megosztozni, elosztozni*; sich mit Jemanden theilen. 2) *felosztani, részekre osztani*; eintheilen, abtheilen. Virg.

Partīte, Adv. *elosztva, felosztva*; abgetheilt, gehörig eingetheilt. Cic.

Partītim, Adv. *részenként, egyenként*; theilweise, stückweise, einzeln. Claudian.

Partītio, ōnis, f. 3. *elosztás, kiosztás, felosztás*; die Theilung, Eintheilung, Abtheilung. Cic.

Partīto, vel Partite, Adv. *részenként, darabonként*; stückweise. Ulp.

Partītūdo, ĭnis, f. 3. *szülés*; das Gebären. Plaut.

Partītus, a, um, *elosztott, kiosztott*; getheilt. 2) *felosztott, megosztott*; eingetheilt. Ovid.

Partor, ōris, m. 3. *kereső, a' ki valamit magá ker es vagy szerez*; ein Erwerber. Plaut.

Partŭālis, e. (partus) *szülési, szülésbeli*; das Gebären betreffend. Tert.

Partula, ae, f. 1. dea partus, Tert.

Partŭsa, ae, f. 1. *szülés*; das Gebären. Varr.

Partŭrĭo, īvi, ītum, īre, 4. (Desider. a pario) *szülni akarni, vajudni*; gebären wollen, kreißen. Parturiunt montes nascetur ridiculus mus, Hor. *vajudik a' hegy, felé hogy egeret szül, az az: nagyok az igéretek, felé, hogy tsekély foganatja lész*; große Dinge versprechen, aber wenig zu Stande bringen. 2) *valamire igyekezni*; mit etwas umgehen, etwas vorhaben. Quod diu parturit animus tuus aliquando pariat, Liv. 3) pro: pario, ĕre; *szülni*; gebären. Hor.

Paturītio, ōnis, f. 3. *vajudás, szülés*; das Gebärenwollen, Kreißen, Gebären. Augustin.

Partus, a, um, *született*; geboren. Luer. 2) *szerzett, keresett, p. o. jószág*; erworben. Bona honeste parta. Cic.

Partus, us, m. 4. *szülés*; das Gebären, die Geburt. Partus appropinquat, Cic. *a' szülés ideje közelget*; die Geburtszeit ist nahe. 2) *szülemény, magzat, fi*; die Geburt, Leibesfrucht. Ferae partus suos diligunt, Cic. *az állatok szeretik a' fijaikat, v. kölykeiket*; die Thiere lieben ihre Jungen. Partum enixi Liv. vel, edere, Cic. *szülni*; gebären.

Părŭlis, ĭdis, f. 3. *inymeggyűlés*; ein Geschwür am Zahnfleische. Medic.

Părum, Adv. Comp. minus, Superl. minime; *kevés, nem sok*; wenig, nicht viel. Parum sapientiae, Sallust. Parum id facio, Sallust. *nem sokat ügyelek rá, nem igen gondolok vele*; ich achte es wenig. 2) *nem elég valamire, kevés, nem elegendő*; zu wenig, nicht genug. Parumne est, quod etc. Cic. *hát nem elég még, s a' t.* ist noch nicht genug ꝛc. Vide: Minor, Minus, Minimus.

Părumper, Adv. *kevéssé, egy kevéssé, egy kitsit, egy kisség, kevés korig, kevés ideig, egy kis ideig*; ein wenig, eine Weile, Weilchen, eine kurze Zeit. Ter. Cic. 2) *rövid ideig, rövid idó alatt, hirtelen, gyorsan*; in kurzer Zeit, schnell. Virg.

Părunculus, i, m. 2. (Dim. a paro) *kis bárkahajó*, eine kleine Barke. Cic.

Părus, i, m. 2. *tzinke, tzinege, maddr*; die Meise, ein Vogel. Auct. Carm. de Philom. Linn.

Parus, i, f. i. q. Paros.

Parve, Adv. *kevéssé, rövidén, rövidedén*; wenig, kurz. Vitruv. Parvissime memorare, Coel. Aur.

Parvĭbĭbŭlus, a, um, *heveset ivó, ke-*

Digitized by Google

vés itallal élő; der wenig trinkt. Coel. Aur.

Parvicollis, e, (parvus et collum) *kis, v. kitsiny nyakú*; einen kleinen Hals habend. Coel. Aur.

Parvīdūco, ĕre, 3. i. q. sequens, Non.

Parvĭfăcio, feci, factum, facĕre, 3. *kevésre betsülni*; gering schätzen. Pompon. Parvifaciatur, Titinn.

Parvīpendo, ĕre, 3. idem, Ter.

Parvĭtas, ātis, f. 3. *kitsinység, kisség*; die Kleinheit. Parvitas mea, Val. Max. *az én kitsinységem, az az: én, magam*; meine Wenigkeit, statt ich.

Parvŭlum, Adv. *kitsinnyé, kevéssé, igen kevéssé*; wenig, sehr wenig. Parvulum refert, Plin. *keveset ér, v. teszen*; es ist wenig daran gelegen.

Parvŭlus, a, um, (Dim. a parvus) e. gr. proelium, Caes. res, Cic. *kis, kitsiny, kitsinyke*; klein. e. gr. pecunia, Idem. *kevés pénz, kis vagyon*; wenig Geld, kleines Vermögen. Ex parvulo incipere, Caes. *kitsinyen kezdeni*; klein oder vom Kleinen anfangen. 2) e. gr. aetas, Just. Aeneas, Virg. *ifjú, igen ifjú, v. fiatal*; jung, sehr jung. Hinc: Subst. parvulus; *kis gyermek*; kleines Kind. Just. Parvulorum judicia, Quint. *gyermekek ítéletei, v. ítélettételei*; die Urtheile der Kinder. A parvulo, et a parvulis, Ter. *gyermeksége ólta, gyermekségétől fogva*; von Kindheit auf. In parvulis esse, Cic. *tsekély dolgokkal foglalatoskodni*; mit geringen Sachen umgehen. 3) *kevés*; wenig. Parvulum differt, v. revert, Plin. Ep.

Parvus, a, um, e. gr. locus, Cic. *kitsiny, kis*; klein. Pisciculi parvi, Idem. 2) Trop. e. gr. animus, Hor. fides, Ter. *kis, kitsiny*; klein. Parvi (homines) Hor. i. e. humiles. 3) *tsekély, nem szembetűnő*; gering, unbeträchtlich. Parvi ducere, Plaut. Cic. vide: Parviduco. Hinc: parvum; *tsekélység*; eine Kleinigkeit, etwas Geringes. Liv. Haec parva sunt. 4) *kevés*; wenig. Parvo vivere, Hor. *kevéssel béérni, v. megelégedni, szegényül, v. nyomorúltúl élni*; sich mit Wenigem begnügen lassen, armselig leben. 5) *ifjú, fiatal*: jung. Hinc: Subst. parvus, Cic. *kis férjfi gyermek, v. fijú*; kleiner Knabe. Parva, Idem. Ter. Hor. *kis lyány, leány, v. lydnyka*; kleines Mädchen. Parvi, Cic. *kis gyermekek*; die kleinen Kinder. 6) *rövid, kurta*; kurz. Luc. 7) *szük*; enge. Cic. 8) e. gr. odor, Plin. *gyenge*; schwach. Comp. minor, Cic. Superl. minimus, Idem. (minissimus, Arnob.) Not. Comp. parvior, Coel. Aur. Sup. parvissimus, Lucr.

Păryphe, es, f. 1. et Paryphus, is, m. 3. *mind két oldaldn tsigavérszin bársonnyal megboritott ruha, v. köntös*; ein Kleid, auf beyden Seiten mit Purpur belegt. Jul. Poll.

Pascālis, e, e. gr. ovis, Cato. pecus, Lucil. *legelőre járó, legelő*; auf die Weide gehend.

Pascĕŏlus, i. m. 2. *pénzes zatskó, erszény, tőszű, táska*; ein Geldsäckchen, Beutel. Plaut.

Pascha, ae, f. 1. et ātis, n. 3. proprie: i. q. transitus. 2) *húsvét, húsvétinnep*; die Ostern, das Osterfest. Tert. Symm.

Paschālis, e, e. gr. tempus, Cod. Theod. *húsvéti, húsvétot illető*; österlich, Ostern betreffend.

Pascito, āre. 1. (Freq. a pasco) *legelgetni*; weiden. Varr.

Pasco, pāvi, pastum, ĕre, 3. *legelni, mezőn elődni*; weiden, auf der Weide fressen. Capellae pascentes, Virg. Ire pastum, Plaut. 2) e. gr. greges armentaque, Ovid. *legeltetni, legelőre hajtani, etetni*; weiden, auf die Weide führen, fressen lassen. 3) *táplálni, éltetni, tartani*; speisen, nähren. Cic. 4) Trop. *magát múlatni, szemeit legeltetni*; sich belustigen oder weiden. e. gr. dolore nostro, Ovid. oculos supplicio alicujus, Idem. *valaki büntetésében gyönyörködni*; seine Lust an eines Abstrafung haben. Alicujus bibliotheca pasci, Cic. 5) e. gr. nummos alienos, Hor. *interesse, v. uzsorára pénzt költsönözni, v. költsön venni*; Geld auf Zinsen borgen. 6) e. gr. lingvam, Fest. *zabolán tartani, halgatni, elhalgatni*; im Zaume halten, schweigen. 7) pasci; *nőni, nevekedni, öregbedni*; wachsen, zunehmen. Ovid. 8) e. gr. barbam, Hor. *nötetni, nevelni*; wachsen lassen. 9) *marhát tenyésztetni*; Viehzucht treiben. Qui arant, qui pascunt, Cic. 10) *valamiből élni*; von

Digitized by Google

etwas leben. Qui scelere et maleficio pascuntur, Idem.

Pascor, pastus sum, pasci, Dep. 3. *legelni*; weiden. Pascuntur viridis armenta per herbas, Virg. *a' zöld füben legel a' marha*; das Vieh weidet im grünen Grase. 2) e. gr. pane mendicato, Ovid. *kóldúlásból élni*; Bettelbrod essen.

Pascŭa, ōrum, n. plur. *legelő, legelőhely*, die Weide. Cic.

Pascŭōsus, a, um, *legelőnek való, p. o. hely*; zur Weide dienlich. Apul.

Pascŭum, ui, n. 2. i. q. Pascua, Varr. Colum.

Pascŭus, a. um, e. gr. ager, Plaut. sylva, Pand. *legelésre, v. legelőnek való, legelő*; zur Weide dienlich.

Pāses, ētis, m. 3. Nom. propr. magi celeberrimi, Erasm.

Pāsĭphāē, es, et Pasĭphăa, ae, f. 1. filia Solis, soror Circes, uxor Minois, regis Cretae, mater Minotauri. Prop. Pasiphaës gener, i. e. Theseus, Ovid. Pasiphāēus, et Pasiphaēĭus, a, um, Pasiphaën concernens. Pasiphaëia, Ovid. filia Pasiphaës, i. e. Phaedra.

Pāsĭthĕa, ae, et Pasĭthĕe, es, f. 1. Gratiarum una, Catull.

Pāspăla, ae, f. 1. *leg kissebb részetskéje a' lisztnek*; der allerdünnste Staub von Mehl. Hinc: Prov. Paspalam non habet, Erasm. *földhöz ragadt szegény, igen szegény*; er ist blutarm.

Pasquillus, i, m. 2. i. q. Libellus famosus; *gúnyoló, motskolódó, v. rágalmazóirás*; eine Schmähschrift. Gloss. (A sutore Romano Pasquino ad cujus aedes statua truncata ad hodierna usque tempora stat, ad quam libelli famosi affiguntur.)

Pāssāgĭum, ĭi, n, 2. *vám, út, v. általmenetelbér*; der Zoll, Passage-Zoll. Mart. 2) expeditio in terram sanctam, Hist.

Pāssālis, e, Adj. *hizlalt, legeltetett*; gemästet, geweidet. Pecus passale; *legelő marha*; das Weidevieh. Lucil.

Passārĭus, a, um, (passus, a, um, a pando) e. gr. ficus, Capitol. *napfényre terített, napra kitett és szárasztott*; an der Sonne ausgebreitet und getrocknet.

Passer, ĕris, m. 3. *veréb*; der Sperling. Cic. e. gr. aquaticus; *nédvi réb*; ein Rohrsperling. Passere salacior, Prov. *igen buja, v. fajtalan*; sehr geil. 2) *platájzhal*; die Platteise, Steinbütte, ein Seefisch. Hor. Ovid. 3) passer marinus, Plaut. i. q. struthiocamelus.

Passercŭlus, i, m. 2. Dim. *verebetske, kis veréb*; ein kleiner Sperling. Cic.

Passĕrīnus, a, um *verébnek való, verébi*; für Sperlinge. e. gr. prandium, Pompon. *vékony ebéd*; geringe Mahlzeit.

Passernīces, um, m. plur. *köszörükő, fénkő*; Wetzstein. (cotes Transalpinae) Plin.

Passibĭlis, e, (patior) *érezhető, szenvedhető*; der Empfindung fähig, leiden könnend. Arnob.

Passibĭlĭtas, ātis, f. 3. *szenvedőség, szenvedő tehetség*; das Vermögen zu leiden. Arnob.

Passibĭlĭter, Adv. *szenvedően, szenvedőleg*; leidend. Tert.

Passim, Adv. *itt ott, imitt amott, különböző helyeken*; hier und da, an verschiedenen Örtern. Cic. 2) e. gr. vagari, Idem. *széllyel, széledve, imide amoda, különböző helyekre*; hier und dahin, an verschiedene Örter. 3) *különbség nélkül, vegyesen*; ohne Unterschied. Justin.

Passĭo, ōnis, f. 3. (patior) *szenvedés, elszenvedés, elviselés, elhordozás*; das Leiden, Erdulden. Apul. 2) *betegesség, betegeskedés, betegség*; die Unpäßlichkeit, Krankheit. Coel. Aur. 3) *érzőség, indúlat, indúlatosság, hevesség*; die Empfindsamkeit, der Affect. Augustin. 4) *történet, eset, magát előadó dolog, p. o. a' természetben*; ein Zufall, eine Begebenheit, z. B. in der Natur. Apul.

Passiōnālis, e, *érző, érzékeny, érezni tudó, érzésre alkalmatos*; empfindsam, der Empfindung fähig. Tert.

Passīve, Adv. *szenvedően, szenvedő módon*; leidendlich. 2) e. gr. dispersi crines, Apul. *ide'stova, itt ott*; hier und da. 3) i. q. promiscue, Tert.

Passīvĭtas, ātis, f. 3. *változandóság, változóság*; die Unstätigkeit, Unbeständigkeit. Tert.

Passīvĭtus, i. q. passim, Tert.

Passīvus, a, um, (pando) *itt ott, v. nem egy helyen lévő*; hier und da

Digitized by Google

befindlich, nicht an einem Orte. e. gr. nomen dei, Tert. *sokaknak tulajdonitott, v. adott*; mehrern beygelegt. 2) i. q. promiscuus. Idem.

Passīvus, a, um, (patior) *szenvedő*; leidend. Apul. 2) *érzékeny, indúlatos, megindúló*; empfindsam, der Empfindung und der Affecten fähig. Idem.

Pāssŭla, ae, f. 1. *malozsa*; eine Cibebe. Legitur et in plur. Passulae minores Corinthiacae vel Uvae passae, Plaut. *aprószóló*; Rosinen.

Passum, i, n. 2. *naponszáraztott szőlőből készitett bor*; Wein aus an der Sonne gedörrten Weinbeeren. Plin. 2) *rántzos, v. száradt kép, v. forma*; eine runzlichte oder dürre Gestalt.

Passus, a, um, (patior) *szenvedett, a' ki szenvedett*; der gelitten hat. O passi graviora! dabit deus his quoque finem, Virg. *óh ti, kik már többeket is szenvedtetek*, 's a' t. ihr, die ihr schon mehr ertragen habt, u. s. w. 2) (pando) e. gr. capillus, Ter. *széllyelszórt*; zerstreuet. 3) e. gr. lac, Ovid. *melegitett*; gewärmt. 4) *rántzos*; runzelicht. Lucil. 5) *napon száraztott*; an der Sonne gedörrt. 6) *élt, el, által, v. keresztül élt*; überlebt. Cornix novem secula passa, Ovid.

Passus, us, m. 4. *lépés*; der Schritt. 2) Trop. idem. Passibus ambiguis Fortuna errat, Ovid. Strepitum passu non faciente venit senectus, Idem. 3) *ládnyom, nyom*; Fußstapfe. Ovid. 4) *lépés, öt ládnyi mérték*; der Schritt, ein Maß von fünf Fuß. Plin. 5) *szoros általjárás, p. o. egyik tartomdnyból a' másikba*; ein enger Paß. Matth. Paris.

Pāsta, ae, f. 1. *tészta, gyúrt tészta*; der Teig. Guil. Brito.

Pastĭcus, a, um, (pastus, a, um) *hizlalt, hizott*; gefüttert, gemästet. Aplic.

Pastillĭco, āre, 1. (pastillus) *golyóbisotska formdjú lenni*; die Gestalt eines Kügelchens haben. Plin.

Pastillum, i, n 2. *orvosságokból készitett kerek golyóbisotska, pilula*; ein rundes Kügelchen aus Medicamenten gemacht, die Pille. Varr.

Pastillus, i, m. 2. *áldozatra való kerek kal átsotska*; ein rundes Opferkügelchen. Plin. 2) *gombócz, furkó, étel neme*; der Klos, Klöser, eine Art Speise. Idem. 3) *jószagú golyóbis*; eine wohlriechende Kugel. Pers. 4) *pástétom*; eine Pastete. Pastillus carne aut alio edulio farctus, Eccles.

Pastĭnāca, ae, f. 1. *pesternák, kertivetemény*; die Pastinake, ein Küchengewächs. Plin. 2) *nyil farkú rájahal*; die Stachelroche. (Raja pastinaca, L.)

Pastĭnātio, ōnis, f. 3. (pastinum) *szőlőhegy, v. szőlő kapdlds*; Behackung und Umgrabung des Weinbergs, Colum. 2) *magu a' kapdlt, meg. v. felkapdlt föld*; die behackte Erde selbst. Idem.

Pastĭnātor, ōris, m. 3. *szőlőkapds, vintzellér*; ein Weinhacker, Winzer. Colum.

Pastĭnātum, i, n 2. *kapdlt, meg. v. felkapdlt, feldsott föld*; ein umgehacktes Land. Idem.

Pastĭnātus, us, m. 4. i. q. pastinatio. Plin.

Pastĭnātus, a, um, *megkapdlt, kapdlt, feldsott*, behackt, umgraben. Colum.

Pastĭno, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. vineas, Plin. agrum, Colum. *megkapdlni, feldsni, p. o. valamely helyet, hogy a' szőlőültetésre alkalmatossá tenődjék*; behacken oder umgraben, z. B. einen Ort, um ihn geschickt zu machen, Weinstöcke hinein zu pflanzen.

Pastĭnum, i, n. 2. *két ágú kapa*; ein Karst, zweyzackige Hacke. Colum. 2) *két ágú kapdval való dsds, v. feldsds*; das Umhacken mit der zweyzackigen Hacke. Pallad. 3) *feldsott föld*; umgehackter (umgegrabener) Boden. Idem.

Pastĭo, ōnis, f. 3. (pasco) *legeltetés, marhalegeltetés*; die Weide, Viehweide. Varr. Cic. 2) *dltaljdban: etetés, abrakolds*; die Fütterung überhaupt. Varr.

Pastŏmis, idis, f. 3. *tsiptető fa, v. vas a' ló orrára*; eine Bremse auf die Nase des Pferdes. Lucil.

Paistŏphŏri, ōrum, m. plur. caetus sacerdotum, simulacrum dei cujusdam circumferentium, Apul.

Pasor, ōris, m. 3. (pasco) *barom, v. marhapásztor, pásztor, juhász*; der das Vieh weidet, Weider, Hirt, der Schäfer. Cic. Apul. Not. pastorum

Digitized by Google

domina, i. e. Pales, Ovid. Pastor Aetnaeus, i. e. Polyphemus, Idem. Pastorum dux geminus, Ovid. i. e. Romulus et Remus. 2) Trop. *pap, predikátor, lelkipásztor*; ein Prediger. Eccles.

Pastōrālis, e, e. gr. vita, Varr. habitus, Liv. cantus, Claud *pásztorokat illető, pásztori, pásztor*; die Hirten betreffend, ihnen eigen. e. gr. canis, Colum. *juhász kutya* ein Schäferhund. e. gr. myrtus, Virg. i. e. hasta e myrto, qua utuntur pastores.

Pastōrālĭter, Adv. *pásztorosan, pásztori módon, v. módra*; hirtenmäßig. Ven. Fort.

Pastōrĭcĭus (—tius), a, um, i. q. pastoralis, e. gr. fistula, Cic. *pásztorsíp, bördő, dörgősip, pásztori tárogató*; die Hirtenschalmey.

Pastōrĭus, a, um, i. q. pastoralis, e. gr. pellis, Ovid. *pásztorbunda*; Hirtenpelz. Pastoria sacra, Idem. i. e. Palilia.

Pastūra, ae, f. 1. i. q. pastio, Pallad.

Pastus, a, um, (pascor) *legeltetett, megabrakolt, étetett*; geweidet, gefüttert. 2) *jóltartott, eledellel megelégített, tápláit*; gespeiset. 3) *leett, leevett*; abgefressen. Pastae radices, Plin.

Pastus, us, m. 4. *legelő, marha, v. barom legeltető hely*; die Weide, der Ort wo das Vieh weidet. Virg. Gell. 2) *abrakolás*; die Fütterung. Ad pastum accedunt, Cic. 3) *abrak, eledel, p. o. a' lónak, marhának*; das Futter, Nahrung des Viehes. Pastum capessere, Cic. *enni*; fressen. 4) *emberek eledele, élelem, elesség, tápláló eszköz*; der Menschen Nahrung, Nahrungsmittel. Lucr. 5) Trop. e. gr. animorum, Cic. *eledel, az az: gyönyörüség, gyönyörködés*; die Vergnügung.

Pătăgĭārĭus, ii, m. 2. qui patagia facit, Plaut.

Pătăgĭātus, a, um, patagio circumdatus, v. praetextus, Idem.

Pătăgĭum, ii, n. 2. *széles prémezés, prém, v. pasztamént a' Római főasszonyok köntösén, v. ruhájdn*; eine breite Verbrämung oder Bordüre am Kleide der römischen Damen. Apul.

Pătăgus, i, m. 2. genus morbi, Fest. 2) capitis morbus, Plaut.

Pătălēna, ae, f. 1. nomen deae, August.

Pătălēne, es, f. 1. insula Indiae, Mela.

Pătălis, e, (pateo) *széles, kitárt, kiterjesztett, kiterjedt, terpedt*; offen, ausgebreitet. e. gr. bos, Plaut. *széles, v. széllyel álló szarvú ökör*; ein Ochs, dessen Hörner auswärts gehen.

Pătăra, ae, f. 1. urbs Lyciae, de oraculo Apollinis memorabilis, hodie Patarra. Hinc: Patărēus, ei, m. 2. i. q. Apollo, Hor. Pataraeus, a, um, *Patarai*; Patarisch. Ovid. Patarēis, ĭdis, f. 3. i. q. Pataraea, Avien. Patarānus, a, um, i. q. Pataraeus. Pataraei, incolae urbis ejusdem, Cic.

Pătăvīnĭtas, ātis, f. 3. *Páduai beszédmód*; die Art zu reden in Padua, Quintil.

Pătăvīnus, a, um, *Pádudba, v. Páduából való, Pádnai*; in, aus Padua, dahin gehörig. Mart. Patavini incolae urbis Patavii, Cic.

Pătăvĭum, ii, n. 2. *Pádua városa Olaszországban*; die Stadt Padua in Italien. Virg.

Pătĕfăcĭo, ēci, actum, ĕre, 3. e. gr. portam, Liv. *ki, v. felnyitni, kitárni*; öffnen, aufthun, aufmachen 2) e. gr. vias, iter, Caes. *járhatóvá tenni*; gangbar machen. e. gr. aditum alicui ad aliquem, Cic. *valakinek valakihez útat nyitni*; einem den Zugang zu einem verschaffen. e. gr. alicui fenestram ad nequitiam, Ter. *valakit rosszra útra vezetni, valami rosszra venni, eltsábitni*; einen zur Bosheit verleiten. 3) e. gr. conjurationem, Cic. *kijelenteni, kinyilatkoztatni, felfedezni, világosságra hozni*; entdecken, offenbar machen, ans Licht bringen. e. gr. se alicui, Idem, *magát az az: indúlatjdt*; sich, d. i. seine Gesinnungen. e. gr. aures assentatoribus, Cic. *meghalgatni, a' hizelkedőket, azoknak hitelt adni*; den Schmeichlern Gehör geben. Patefacere, et illustrare obscura, Idem. *a' homályos dolgokat megvilágosítni*; dunkle Dinge offenbaren.

Pătefactĭo, ōnis, f. 3. v. gr. portae, Liv. *felnyitás, kinyitás*; die Öffnung, Eröffnung. 2) *kinyilatkoztatás, kihirdetés*; die Entdeckung, Bekanntmachung. Cic. *megmagyarázás*; die Erklärung. Cic.

Digitized by Google

Pătĕfactus, a, um, *megnyitott, kinyitott*; geöffnet, aufgethan. 2) *kinyilatkoztatott*; geoffenbaret. Cic. 3) *megmagyarázott*; erkläret. Cic.

Pătĕfio, factus sum, patefieri, Pass. a patefacio; *megnyilni*; eröffnet werden 2) *kitudódni, kinyilatkoztatódni*; offenbar werden. Ter.

Pătella, ae, f. 1. (Dimin. a patera) *kis lapos tál*; ein flaches Geschirr, Schale, Schüssel. Plin. et Cic. Dignum patella operculum, Prov. *megtalálta szák a' foltját*; es schickt sich wohl zusammen. 3) *térdkalács*; die Kniescheibe. Cels. 3) deae nomen. Arnob.

Patellarii, dii, Plaut. i. q. Lares.

Patĕna, id. qu. Patina.

Patens, tis, o. *nyitva lévő, kitárt*; offen. Cic. 2) *szélesen kiterjedő, tér*; weit. Liv. Sub coelo patenti, Cic. *a' szabad ég alatt*; unter freyem Himmel. 3) *felfedezett, kitudódott*; entdeckt. Virg. Comp. patentior. Sup. patentissimus. Colum.

Pătenter, Adv. *nyitva*; offen. 2) *nyilván, mindennek szeme láttára*; öffentlich, offen. Comp. patentius, Cic.

Pătĕo, ui, ēre, 2. *nyitva lenni*; offen seyn, offen stehen. Janua patet, Sen. *nyitva az ajtó*; die Thüre steht offen. Aures ejus omnibus patent, Cic. *mindent meghallgat*; er hört jedermann. 2) *szabadon álluni, t. i. valakinek tetszésére, szolgálatjára*; offen stehen, frey stehen, zu Diensten stehen. Omnia mea tibi patent, Cic. *mindenemmel szabad vagy, vagy: tetszésed szerént bánhatsz*; alles was ich habe steht zu deinen Diensten. 3) *világos lenni, nyilvánvaló lenni*. Omnibus patet, Cic. *mindenek előtt tudva vagyon*; es ist jedermann bekannt. Patet, Cic. *látni való, nyilván való dolog*; es ist offenbar, es erhellet. 4) *kiterjedni*; sich erstrecken. Hoc praeceptum patet latius, Cic. Late patet ejus familia, Cic. *kiterjedő, vagy nagyon elágazott a' familiája*; seine Freundschaft erstreckt sich weit. 5) *kitétetve lenni*; ausgesetzt oder unterworfen seyn. Senectus multis morbis patet, Cic.

Păter, tris, m. 3. *atya, apa*; der Vater. Patres, Cic. *szülék*; die Aeltern. Pater familias, Cic. vel: familiae, Liv. *familia attya, háznép attya*; der Hausvater, Hausherr. 2) *valakinek attya helyett lévő gondviselője, v. gyámola, gyámatya*; der Pflegevater. Ter. 3) *attya, indítója, kezdője valaminek*; der Vater oder Urheber einer Sache. Virg. 4) *a' ki valaki felől atyai módon gondoskodik, atya (tiszteletből szólván)*; Vater, als ein Ehrentitel. Pater patriae, Cic. *a' hazának attya*; Vater des Vaterlandes. Pater conscriptus, Cic. *tanátsos, tanátsbeli ember*; ein Rathsherr. Patres, Liv. *a' tanáts*; der Senat. 5) *megélemedett öreg, ősz öreg*; der Greis. Virg.

Pătĕra, ae, f. 1. *ivó tésze, pohár, lapos formájú pohár, tésze*; eine Trinkschale, eine Tasse, ein Becher. Implere pateram mero, Virg. *a' poharat borral megtölteni*; den Becher voll Wein schenken.

Pătercŭlus, cognomen. Velleji.

Paterfămilias, Gen. patrisfamilias, m. *házné attya*; der Hausvater, Cic.

Păternĭtas, ātis, f. 3. *atyai jóság*; die Väterlichkeit, väterliches Betragen, Augustin.

Păternus, a, um, *atyai*; väterlich. Cic. Nep. et Terent. 2) *hazai*; vaterländisch. Horat. et Ovid.

Pătesco, tui, patescĕre, 3. *nyitva lenni*; offen seyn. Janua patescit, Cic. 2) *kinyilni*; sich öffnen 3) *kitudódni, kivilágosodni*; offenbar werden, ans Tageslicht kommen. Virg. 4) *kiterjedni*; sich ausdehnen, sich erstrecken. Liv.

Păthēma, ātis, n. 3. i. q. passio sensuum, *indúlatoskodás*; die Leidenschaft. Gloss.

Păthētĭce, Adv. *megindúlva, indúlattal*; beweglich, pathetisch. Macr.

Păthētĭcus, a, um, *indúlattal telyes, megindúlással eső, vagy telyes*; pathetisch, affectvoll. Macrob.

Păthĭcus, a, um, qui muliebria patitur. Juvenal.

Păthmos, i, f. 2. insula Asiae minoris, hodie Palmosa.

Păthŏlŏgĭa, ae, f. *betegségesméret tudománya, az a' tudomány, melly a' betegségeket megesmerni tanítja, 's azoknak természetét magyarázza*; Krankheitserzählung, ein Theil der Medicin, welcher die Krankheiten und derselben Natur erklärt.

Păthos, n. i. q. Affectus, vel pertur-

Digitized by Google

batio animi, *belső megindúlás*; die Gemüthsbewegung.

Pătibĭlis, e, (patior) *szenvedhető, türhető*; erträglich, leidlich. Cic. 2) *érzékeny*; empfindsam, der Empfindungen fähig. Cic. 3) *szenvedő*; leidend, was sich leidend verhält. Lactant.

Pătibŭlātus, a, um. *felakasztott, akasztott*; an den Galgen geheftet, gehenkt. Plaut.

Pătibŭlo, āre, 1. *felakasztani*; henken, an den Galgen schlagen. Plaut.

Pătibŭlum, i, n. 2. et Patibulus, i, m. 2. *akasztófa*: der Galgen. Plaut. 2) *kereszt*; ein Kreuz. Sall. Aur. Vict. 3) id. qu. Vectis. 4) *szőlőkaró*; ein Weinpfahl. Cato.

Pătibŭlus, a, um, *felakasztott*; gehenkt. 2) Subst. *akasztófa tsimere*; ein Galgenschwengel. Apul.

Pătiens, tis, o. *szenvedő, türő*; leidend, duldend. 2) *békességestürő*; geduldig. Cic. 3) patiens navium fluvius, Plin. *hajókázható víz*; ein schiffbarer Strom. Comp. patientior, Sup. patientissimus, Cic.

Pătienter, Adv. *türve, békességestüréssel*; geduldig. Cic. Comp. patientius, Sup. patientissime, Svet.

Pătientĭa, ae, f. 1 v. gr. famis, Cic. *eltürése, elszenvedése valaminek*; die Ertragung, Erduldung. 2) *türés, békességestürés*; die Geduld. Cic. 3) *engedelmesség*; der Gehorsam. Tacit.

Pătĭna, ae, f. 1. *tsésze*; die Schale. 2) *tál*; die Schüssel. Cic. et Horat. Animus meus est in patinis, Ter. *az evésen jár az eszem*; meine Gedanken sind aufs Essen gerichtet.

Pătĭnārĭus, a, um, v gr. piscis, Plaut. *tálba rakott, kitálalt*; in der Schüssel aufgetragen.

Pătĭnārĭus, ii, m. 2. *tobzódó, nagyevő*; ein Prasser, ein Vielfraß. Svet.

Pătĭo, ĕre, id. qu. patior, Cic.

Pătĭor, passus sum, pāti, Dep. 3. *szenvedni, kidllani*; leiden, ausstehen, erdulden müssen. Servitutem pati, Cic. supplicium pati, Caes. 2) v. gr. dolores, Cic. *szenvedni, elszenvedni, eltürni*; leiden, ausstehen, erdulden, sich gefallen lassen. Omnes (homines) facile perferre ac pati, Ter. Facile pati, Cic. *valamit könnyen elszenvedni, nem sokat gondolni vele*; sich etwas leicht oder gern gefallen lassen. Moleste pati, Cic. v. aegre pati, Ter. *nehezen szenvedni, rosszúl venni*; sich etwas nicht gern gefallen lassen, übel aufnehmen. Pati nequeo, Plaut. *nem szenvedhetem, ki nem állhatom*; ich kann's nicht aushalten. 3) pati aevum, Colum. *sok ideig eltartani, elállani*; lange Zeit dauern. 4) falcem pati, Plin. *lekaszáltatni*; abgeschnitten werden. 5) Non patitur moram, Erasm. *nem lehet halasztani, v. halogatni*; es leidet keinen Verschub.

Pătisco, ĕre, i. q. Patesco.

Patmos, id. qu. Pathmos.

Pător, ōris, m. 3. *nyílás*; die Oeffnung. Apul.

Pătrae, ārum, urbs Achajae. Patrensis, e, Cic. Patrenses, Cic. i. e. incolae urbis Patrarum.

Pătrāster, tri, m. 2. *mostoha atya*; ein Stiefvater. Inscript.

Pătrātĭo, ōnis, f. 3. (patro) *véghezvitel, elkövetés*; die Verrichtung, Bewerkstelligung. Vellej. 2) i. q. concubitus, Theod. Prisc.

Pătrātor, ōris, m. 3. v. gr. necis, Tacit. *véghezvivő, elkövető, tselekvő*; der Vollzieher, Vollstrecker. Tacit.

Pătrātus, a, um, *véghezvitt, elkövetett*; verrichtet, verübt, vollbracht. Tacit.

Patrensis, vide: Patrae.

Pătrĭa, ae, f. 1. *haza*; das Vaterland. Cic. 2) *születés földje vagy helye, haza*; der Geburtsort. Cic.

Pătrĭarcha, ae, m. 1. *pátriárka, törzsökatya, ősatya*; der Patriarch, Erzvater, Stammvater. 2) *pátriárka, így nevezték hajdan a' legfőbb püspököt*; einer der vornehmen Bischöfe ehemahls. Vopisc.

Pătrĭarchālis, e, Adj *pátriárkai*; patriarchalisch. Tert.

Pătrĭarchātus, us, m. 4. *pátriárkai hivatal*; das Amt des Patriarchen. Tert.

Pătrĭcālis, is, f. 3. *bibetyű, forrasztófű*; das Gliedkraut. Apul. (Sideritis, L.)

Pătrĭce, Adv. *atyai módon*; väterlich. Plaut.

Pătrĭcĭātus, us, m. 4. munus, officium et auctoritas Patriciorum Romae, Svet.

Digitized by Google

Pătrĭcīda, ae, m. 1. *attya gyilkosa*; der Vatermörder. Cic

Patricii, ōrum, pl. vide: Patricius, ĭi.

Pătrĭcĭus, a, um, (pater) *régi Római Tanáctsbeliektől vagy is Senátoroktól származott*; von uralten römischen Senatoren abstammend. Patricius magistratus, i. e. Consulatus, et Praetura, Cic.

Pătrĭcĭus, ĭi, m. 2. i. e. ex antiqua Senatorum familia oriundus, Cic. 2) Patricii, ōrum, m pl. *régi Római nevezetes familiából származott nemesek, a' kik a' Romulust és Tarquinius Priscust királynak választották Senátorok familiájából származtak; tanácsbeli személyek maradéki*; Patricier waren in Rom eine Art von hohem, uralten Adel, oder diejenigen, die aus den Familien der Senatoren stammten, welche Romulus und Tarquinius Priscus erwählt hatten.

Pătrĭcus, a, um, i. q. patrius, Varr.

Pătrĭe, Adv. *atyai módon*; väterlich. Quintil.

Pătrĭmōnĭālis, e, *ősi, ősi vagy atyai örökséget illető*; zu dem väterlichen Erbgute gehörig, vom Vater geerbt. Pand.

Pătrĭmōnĭŏlum, i, n. 2, Dimin. a patrimonium. Hieron.

Pătrĭmōnĭum, ĭi, n. 2. *atyai örökség, örökös jószág*: das vom Vater geerbte Gut, Erbgut, Erbvermögen. Cic.

Pătrĭmus, a, um, *kinek attya még életben van*: den Vater noch am Leben habend. Cic.

Pătrīnus, i, m. 2. idem quod Pater lustricus, vel Susceptor, *keresztatya*; ein Taufpathe, Taufzeuge. Eccles.

Pătrĭōta, ae, m. 1. *hazafi*; der seines Vaterlandes getreuer Beystand ist, ein Patriot, ein Landsmann. Eccles. Gloss.

Pătrĭōtĭcus, a, um, *hazafiúi*; zum Patrioten gehörig, patriotisch. Gloss.

Pătrĭpāssĭāni, ōrum, m. 2. plur. haeretici, qui etiam deum patrem pro peccatis humani generis perpessum esse adfirmabant Hist. Eccles.

Pătrisso, āre, 1. *attyát követni, az attyra ütni, t. i. természetére nézve*: dem Vater nacharten oder nachschlagen. Terent.

Pătrĭus, a, um, *atyai*; väterlich. Arnob.

Pătrĭus, a, u m, *atyai*; väterlich. res patriae, Cic. vel: bona patria, Ter. *attyáról, vagy szüléiről maradott jószág, vagyon*; vom Vater oder von den Aeltern geerbt. Cic 2) Patria, sc. terra, *haza, születése földje, vagy hazája valakinek*; das Vaterland, der Geburtsort. Hinc: patria est, ubicunque est bene, Cic. e poëta. Hinc: patrius, a, um, *hazai*; vaterländisch. sermo patrius, Cic. *hazai nyelv*; Landessprache. Cic.

Pătro, āvi, ātum, āre, 1. *elkövetni, véghezvinni, tselekedni*; vollbringen, zu Stande bringen, verrichten oder machen. Facinus patrare. Liv. *valamelly gonoszt követni el*; irgend etwas Böses thun oder verüben. Caedem patrare, Tac *ölni, gyilkosságot követni el*; einen Todschlag begehen. — Patrare promissa, Cic. *fogadását telyesitni*; sein Versprechen halten. 2) encumbere, Pers.

Pătrōcĭnātus, a, um, *oltalmába vett*; beschützt. Tert.

Pătrōcĭnĭum, ĭi, n. 2. *oltalom, pártfogás*; die Beschützung, Vertheidigung, Beschirmung 2) *törvényes védés, védelem*; der rechtliche Beystand z. B eines Advocaten. JCt. Suscipere patrocinium alicujus causae, JCt. *valamelly pert felvállalni*; die Führung eines Rechtsstreites übernehmen.

Pătrōcĭnor, ātus sum, āri, 1.v.gr. alicui, Ter. *valakinek pártját fogni, valakit pártfogásba ald venni, oltalmazni*: beschützen, beschirmen, Schutz leisten, vertheidigen. Ter.

Pătrōclĭdes, ae, m. 1. *Patroclustól származott*; der von dem Patroclus herstammt. Cic.

Pătrōclus, i, m. 2. filius Menoetii, patruus Achillis. 2) avarus quidam Atheniensis. Hinc: Patroclo sordidior, Ovid.

Pătrōna, ae, f. 1. *pártfogó, jóltévő, t. i. asszony, védelmező*; die Patroninn, Beschützerinn, Vertheidigerinn, Beystcherinn, Gönnerinn. Terent. et Cic.

Pătrōnālis, e, *pártfogói, védői*; einen Gönner betreffend. Macrob.

Pătrōnātus, us, m. 4. *pártfogóság, oltalmazás, védelmezés*: die Beschirmung, Gönnerschaft. Pand. 2) jus patronatus, Pand. *pártfogói juss, gondviselői juss*; Patronatsrecht.

Digitized by Google

Pătrōnus, i, m. 2. (pater) *pártfogó, oltalmazó, védő*; der Patron, Beschützer. Liv. 2) *jóltévő, pártfogó*; der Wohlthäter. Cic. 3) *a' ki a' rabszolgáját szabadossá teszi*; ein Freylasser, der einen Leibeigenen frey läßt. Cic. 4) *prokátor, ügyész, ügyvédő*; der Advokat. Svet. 5) *házi gazda*; Herr im Hause. Pand.

Pătrōnymĭcum nomen, i. e. ex nomine patris, patrum, vel majorum factum, v. gr. Anchisiades, i. e. filius Anchisae.

Pătrŏus, i. q. patrius, v. gr. virgo, i. e. Minerva, Catull.

Pătrŭēlis, is, c. 3. *valaki attya férjfi vagy leány testvérjének a' fija, unoka testvér*; Vaters Bruderskind. Fratres patrueles, et sorores patrueles, Pand. *unoka testvérek*; Geschwisterkinder, wenn die Väter Brüder sind. Cic. Svet.

Pătrŭēlis, e, Adj. *unoka testvéreket illető*; Geschwisterkinder betreffend.

Patrŭus, i, m. 2. v. gr. meus; *nagy bátyám, az az*: *az atyám báttya vagy öttse*; Vaters Bruder. Cic. Patruus magnus, Pand. i. e. frater avi, patruus major, i. e. frater proavi, Ibid. patruus maximus, i. e. frater abavi, Ibid. 3) Trop. *dorgáló, dorgálódzó, feddő*; ein Tadler, der die Fehler anderer gern tadelt. Cic. et Hor.

Patruus, a, um, *valakinek nagy bátyát illető, arra tartozó*; vaterś brüderlich, den Vatersbruder betreffend. Hor.

Pătulcĭus, ĭi, (pateo) cognomen Jani. Ovid.

Pătŭlus, a, um, (pateo) v. gr. fenestra, Ovid. *nyilt, nyitva lévő, kitárt*; offen, offen stehend, aufgemacht. 2) v. gr. quercus, fagus, Ovid. Virg. *terepély, szélesen kiterjedő*; ausgebreitet, breit von einander gemacht, breit. 3) Trop. aures alicui patulas praebere, Hor. *örömest hallgatni valakit*; einem fleißig oder gern hören.

Paucies, vel Pauciens, *ritkán*; selten. Titinn.

Paucilŏquĭum, ĭi, n. 2. *szótalanság*; das wenige Reden. Plaut.

Paucitas, ātis, f. 3. (paucus) *kevés szóma valaminek*; die Wenigkeit, kleine Anzahl. Cic.

Paucŭlus, a, um, (Dimin. a paucus), *igen kevés*; sehr wenig. Plur. pauculi, ae, a, Terent. et Cic.

Paucus, a, um, Pluralis usitatior, Pauci, ae, a, *kevés, kevesen*; wenig, wenige. Pauci, *kevesen, (kevés ember)*; wenige (Menschen) Cic. Pauca, plur. *egy két szó*; wenig Worte, ein Paar Worte. Ut in pauca conferam, Cic. *rövideden szólván*; daß ichs kurz fasse. Paucis te volo, Terent. *egy szóra, egy két szóm van veled*; auf ein Paar Worte, oder ich will ein Paar Worte mit dir reden. Cetera quam paucissimis absolvam, Sallust. 2) *egynehány*; etliche, einige. Paucae bestiarum, Liv. paucis diebus, Terent. et Cic. *egynehány nap alatt*; in einigen Tagen.

Paulātim, (Paullātim) Adv. *lassan lassan*; allmählich, nach und nach. Caes. et Sallust. 2) *egy kevéssé*; ein wenig; paulatim aquae addito, Cato. 3) *egyenként*; einzeln. Discedere ex castris paulatim. Caes.

Paulisper, (Paullisper) Adv. *egy kevéssé, egy kis időre, kevés korig*; ein Weilchen, ein wenig, i. e. kurze Zeit. Cic.

Paulo (Paullo) Abl. et Adv. *egy kevéssé*; ein wenig. Paulo minus prudens, Cic. *egy kevéssé vigyázatlan, vagy maga gondolatlan*; ein wenig unvorsichtig. Paulo magis priscus, Cic. *nagyon is öreges vagy ósi*; gar zu altväterisch. 2) paulo post, Hor. *csak hamar azután*; bald darauf, bald hernach.

Paulŭlātim, Adv. i. q. paulatim, Apul.

Paulŭlo, Adv. *egy kevéssé*; ein wenig Cic.

Paŭlŭlum, Adv. *egy kevéssé, egy kis korig*; ein wenig. Cic. Paulum ante, Gell. *egy kevéssel az előtt*; kurz vorher.

Paŭlŭlus, a, um, Dimin. *igen kevés, igen kitsiny*; gar wenig, gar klein. Paululum pecuniae, Ter. paululum morae, Cic.

Paulum, v. Paullum, Adv. e. gr. commorari, Cic. *kevéssé, egy kevéssé, keveset*; ein wenig. Ter.

Paulus, v. Paullus, a, um, e. gr. sumtus, momentum, Ter. *kevés, kis, kitsiny*; wenig, klein. Abl. usitatior e. gr. paulo sumtu, Idem *kevés költséggel*; mit geringen Kosten. Paulo, cum Comp. e. gr. melior, minus, salubrius, Cic. *kevéssel, egy kevés-*

Digitized by Google

sel, valamivel; um ein Weniges, ein Weniges, wenig. Paulo minus, Svet. *tsaknem*; beynahe Paulo ante, Cic. *kevéssel az előtt*; kurz vorher. Paulo post, Idem. v. post paulo, Caes. *kevéssel az után*; kurz hernach.

Paulus, i, m. 3. cognomen familiae Aemilianae, Cic.

Pauper, ĕris, o. e. gr. homo, Cic. domus, Virg. *szegény, szükölködő*; arm, armselig, dürftig. Argenti et auri pauper, Hor. *nints pénze, szegény pénz dolgában*; arm an Gelde. Pauper aquae, Idem. *nints vize*; arm an Waſſer. Comp. -ior, Plin. Sup. -rimus, Plaut.

Pauperātus, a, um, *elszegényített, elszegényedett*; arm gemacht, verarmt. 2) e. gr. luminibus, Firm. *szeme világától megfosztott*; der Augen beraubt.

Pauperculus, a, um, Dim. e. gr. anus, Ter. res, Plaut. *szegény, szegenyke*; arm, armſelig.

Paupĕries, ēi, f. 5. *szegénység*; Armuth. Terent. Virg. 2) *kár, veszteség*; der Verluſt, Schaden. Pauperiem facere, Paud. (de quadrupedibus).

Paupĕrius, Adv. (Comp. a pauper) *szegényebbül, szegényebben*; ärmer, armſeliger. Tert.

Paupĕro, āre, 1. *szegényé tenni, elszegényitni*; arm machen. Plaut. 2) e. gr. aliquem re, Idem. *megfosztani*; darum bringen, berauben.

Paupertas, ātis, f. 3. *szegénység*; die Armuth. Cic. Facilius est paupertatem laudare, quam ferre, Sen. 2) Trop. e. gr. sermonis, Quint. *szegénység, fogyatkozás, hijjdonosság*; die Armuth, der Mangel.

Paupertātŭla, ae, f. 1. Dim. *szegénysé-ke*; die Armuth. Hieron.

Paupertīnus, a, um, i. q. pauper, Varr. Gell. Paupertinae sortis homo, Non.

Pausa, ae, f. 1. *nyugvás, v. pihenés a' munka közben*; eine Ruhe zwiſchen der Arbeit. Luer. 2) e. gr. vitae, Idem. *vég*; das Ende. Pausam facere, *megszünni*; aufhören. Pausam dare conciliis, Luer. *végét szakasztani, bévégezni*; ein Ende machen, endigen. 3) e. gr. membrorum, Eccles. *sír*; das Grab. 4) *szünet, v. szünetjel az éneklésben, v. más muzsikában, pausa*; die Pauſe im Singen, in der Muſik. Gloss.

Pausābĭlis, e, *megállapodó, megállló, megszünő*; inne haltend. Comp. pausabilior, Coel. Aur.

Pausānias, ae, m. 1. bellidux Lacedaemoniorum, Nep.

Pausārius, ĭi, m. 2. *evezősmester, a' kit az evezőlegényeknek megszünést parantsol*; ein Rudermeiſter, der die Ruderknechte ſtillhalten heißt. Sen.

Pausātio, ōnis, f. 3. *megszünés, megállapodás, megállás*; das Innehalten. Hieron.

Pausātōrium, ĭi, n. 2. *sír, temető*; das Grab, der Kirchhof. Eccles.

Pausātus, a, um, *megállapodott, állott, v. szünt*; ſtill gehalten. Arnob.

Pausĕa, v. Pausia, ae, f. 1. *olajfabogyó, v olajfa neme*; eine Gattung von Oliven oder Oehlbäumen. Varr. Colum.

Pausias, ae, m. 1. celebris pictor Sicyonius, Plin Pausiacus, a, um, *Pausiás festőtől való, Pausiási*; von dem Mahler Pauſias. Hor.

Pausillŭlum, Adv. *kevéssé, egy kevéssé, egy kisség*; ein wenig. Plaut.

Pauso, āvi, ātum, āre, 1. *szünni, pihenni, nyugodni, megállapodni, vesztegleni*; pauſiren, inne halten. Dolor pausavit, Coel. Aur.

Pausus, i, m. 2. (pausa) *nyúgodalom istene*; der Gott der Ruhe. Arnob.

Pauxillātim, i. q. paulatim, Plaut.

Pauxillisper, i. q. paulisper, Plaut.

Pauxillo, Adv. *egy kevéssé*; um ein wenig. Cels.

Pauxillŭlus, a, um, (Dim. a pauxillus) e. gr. fames, Plaut. *igen kevés, kis, v. kitsiny*; wenig klein, ſehr wenig. Pauxillulum nummorum, Ter. *igen kevés pénz*; ſehr wenig Geld. Da quid pauxillulum, Plaut. Adj. *valami kevecset, v. kitsit*; gib etwas Weniges. Hinc: Pauxillulum, Adv. *egy kevéssé, igen kevésse*; ein wenig, ſehr wenig. Idem.

Pauxillum, Adv. e. gr. contentus, Plaut. *kevéssé, igen kevéssé*; wenig, ſehr wenig.

Pauxillus, a, um, (Dim. a paulus) *kevés*; wenig. Cels. 2) *kis, kitsiny*; klein. Ossa pauxilla, Luer.

Pāva, ae, f. 1. (pavus) *nőstény páva*; die Pfauhenne. Auson.

Pāvĕfācio, eci, actum, ĕre, 3. *meg, v. rájiesztení, megrettentení*; in Angſt ſetzen, erſchrecken. Gloss.

Pavefactus, a, um, *megijesztett, meg-*

ijedt; erſchrocken, erſchreckt. Ovid. Gell.

Pavefĭo, ēri, 4. *meg, v. elretteni, megijedni, v. félelemleni*; erſchreckt werden. Gloss.

Pavēndus, a, um, *félelmes, a' mitől félni lehet*; erſchrecklich. Plin.

Pavens, entis, o. *félelmes, félékeny*; furchtſam. Ovid.

Pavēōtia, ae, f. 1. dea pavoris, de pavore infantium sic nuncupata, Aug.

Pávĕo, vi, ēre, 2. *félni, rettegni, félénk, v. bátortalan lenni*; ſich fürchten, erſchrecken, ſchüchtern ſeyn. Pavet hoc dicere, Cic. *nem meri, v. fél mondani*; er fürchtet ſich es zu ſagen.

Pavĕrātus, a, um, *megijedt, megfélemlett*; erſchrocken. Plin.

Pavĕrus, a, um, (pavio) *kivert, kitsépelt*; ausgeſchlagen, ausgedroſchen. Fest.

Pávesco, ĕre, 3. Inch, *megijedni, v. retteni, félni kezdeni, megfélemleni*; ſich entſetzen, erſchrecken. e. gr. bellum, Tac. *a' hadtól, v. had miatt*; vom Kriege, oder wegen des Krieges.

Pavĭbundus, a, um, e. gr. trepidatio, Arnob. *félelmes, rettegő*; ängſtlich, angſtvoll.

Pavĭcŭla, ae, f. 1. (pavio) *egyengető sulyok, v. furkó*; ein Schlegel, womit man etwas eben ſchlägt. Colum.

Pávide, Adv. *félelmesen, félénken, félve, rettegve*; ängſtlich, furchtſam. Liv.

Pávidus, a, um, *megijedt, megrettent*; erſchrocken. Liv. 2) e. gr. lepus, Hor. avis, Ovid. *félénk, bátortalan*; furchtſam, ſchüchtern. Excipiunt plausu pavidos, Virg. 3) e. gr. e somno, Liv. *felijedt, hirtelen felébredő*; aufgeſchreckt, gähling auffahrend. 4) e. gr. fuga, Sil. metus, Ovid. religio, Lucr. lucus, Stat. *félelmes, nyughatatlan, nyughatatlansággal össze, v. egybe köttetett, v. kötött, v. azzal járó*; ängſtlich, mit Angſt verbunden.

Pavĭmēntātus, a, um, *pallozott, földdel meg egyengetett, deszkázott, páadimentomozott, p. o. szoba*; mit einem Boden verſehen. Cic.

Pavĭmento, āvi, ātum, āre, 1. *meg, v. kipáadimentomozni, ki, v. megpalloztni p. o. a' szobát*; mit einem Aeſtrich verſehen. Cic. 2) *páadimentomot tsinálni*; Aeſtrich machen. Plin. 3) *kövel kirakni*; pflaſtern. Cic.

Pavĭmentum, i, n. 2. (pavio) *kalföld, szoba palló, v. deszkázat, páadimentom*; ein Aeſtrich, Boden. Pavimentum facere, Cic.

Pávio, ivi, itum, īre, 4. e. gr. terram, Cic. *verni, egyenlőre verni, egyenlitni, egyengetni, sulyokkal, v. furkóval verni, sulykolni, furkózni*; gleich ſchlagen, ebnen, mit einem Schlegel ſchlagen.

Pavĭtātio, ōnis, f. 3. *megrázkódás, reszketés*; die Erſchütterung, das Zittern. Apul. 2) *félelem, rettegés*; die Furcht. Gloss.

Pávito, āre, 1. Freq. *rettegni, igen félni*; ſich heftig fürchten. Ter. 2) *hideg miatt reszketni*; vor Froſt zittern. Idem.

Pávītus, a, um, (pavio) e. gr. area, Varr. *megvert, megegyengetett*; geſchlagen.

Pāvo, ōnis, m. 3. *páva*; der Pfau. Plin. 2) *pávafark*; Pfauſchwanz. Mart.

Pāvōnācĕus, a, um, *pávaforma, tarka, pettegetett*; pfauenartig, buntfarbig. Plin.

Pāvōnīnus, a, um, e. gr. ovum, Varr. pullus, Colum. *pávai, páva*; von Pfauen.

Pāvor, ōris, m. 3. *reszketés*; das Zittern. Virg. 2) *félelem, rettegés, irtózás, iszonyodás*; die Furcht, das Entſetzen, die Scheu. Cic. Pavorem injicere, v. incutere, Liv. *rá, v. megijeszteni, megrettenteni*; erſchrecken, Furcht einjagen. e. gr. aquae, Plin. *víztől való irtózás*; die Waſſerſcheu. 3) deus pavoris, Liv.

Pāvus, i, m. 2. *kanpáva*; das Männchen von einem Pfau. Arnob.

Pax, pācis, f. 3. *békesség, béke*; der Friede. Cic. Pacibus perfectis, Plaut. *békességkötés után*; nach gemachtem Frieden. 2) *nyugodalom, nyugalom, tsendesség*; die Ruhe. Pax mihi est cum mortuis, Plaut. *nem félek a' kisértettől*; ich fürchte kein Geſpenſt. 3) *kegyelem, segedelem, segitség*; die Gnade, der Beyſtand. Exorat pacem divum, Virg. 4) Pax! [interj. *halgass! pszt!* ſtill! ſchweig! pſt! Auson. 5) *engedelem, botsánat*; die Erlaubniß, Verzeihung. Pace tua dixerim, Ter. Veniam pacemque rogare, Ovid. *engedelmet, v. botsánatot kérni*; um Verzeihung bitten. 6) *szövetség*; ein Bündniß. Virg.

Digitized by Google

7) *egyezés, egyesség, kötés*; ein Vertrag. Gloss.

Păxămas, ântis, et Păxămătius, ii, vel Păximas, *kétszersült kenyér, piskóta*; zweymahl gebackenes Brot, Biscoten, Zwieback. (Ab inventore Paximo.)

Păxămătium, ii, n. 2. *rozskenyér*; ein Rockenbrot. Isidor.

Păxămus, i, m. 2. *jó levest főző szakáts*; ein guter Suppenkoch. Cael. Rhod.

Paxillus, i, m. 2. (Dim. a palus) *faszeg, mellyre valamit akasztanak*; ein hölzerner Nagel, worauf man etwas hängt. Varr. 2) paxillo nudior, Prov. *földhöz ragadt szegény*; blutarm.

Peccāmen, ĭnis, n. 3. *hiba*; ein Fehler. Prud. 2) *vétek, bün*; die Sünde. Idem.

Peccanter, Adv. *hibásan, rosszúl, helytelenül, hamissan*; fehlerhaft, unrecht, falsch. Coel. Aur.

Peccantĭa, ae, f. 1. i. q. peccatio, Tert.

Peccātēla, ae, f. 1. i. q. peccatio, Tert.

Peccātĭo, ōnis, f. 3. *vétkezés, bünhödés*; die Vergehung. Gell.

Peccātor, ōris, m. 3. *vétkes, bünös*; ein Sünder. Lact.

Peccātōrĭus, a, um, *vétkes, bünös*; sündhaft. Tert.

Peccātrix, ĭcis, f. 3. *vétkes, bünös (asszony, v. ledny)*; eine Sünderinn. Tert.

Peccātum, i, n. 2. *hiba*; der Fehler. Cic. 2) *vétek, bün*; die Sünde. Eccles.

Peccātus, a, um, *a' ki vétkezett, v. bünhödött*; der gesündiget hat. Eccles.

Peccātus, us, m 4. *hibázás, hiba, vétség*; das Fehlen, der Fehler. Cic.

Pecco, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. erga aliquem, Plaut. *hibázni, hibát tenni*; fehlen, Fehler machen. e. gr. multa, Cic. *sok dolgokban hibázni, v. megesni*; in vielen Dingen fehlen. Si unam peccavisses syllabam, Plaut. 2) e. gr. in togata (muliere) Hor. *paráználkodni, kurválkodni*; huren. 3) *bünhödni, vétkezni*; sündigen. Eccles.

Pĕchĭăgra, ae, f. 1. i. q. Arthritis cubiti, Med.

Pĕcŏrārĭus, ii, m. 2. *barom, v. marha tartó gazda, marhás gazda, barom pásztor, göbölyös, marhakereskedő, v. kupetz*; ein Viehherr, Viehhirt, Viehhändler. Ascon.

Pĕcŏrīnus, a, um, i. q. sequens.

Pĕcŏrĭus, a, um, *marhából, v. baromból való, marha, barom*; viehisch, was vom Viehe ist.

Pĕcŏrōsus, a, um, *marhával bővölkedő*; reich an Vieh. e. gr. ver, Stat. *mikor böven van fiatal marha*; der an jungem Viehe reich ist.

Pecten, ĭnis, m. 3. *borda, a' takáts szövőszéken*; der Kamm, oder das Blatt am Weberstuhle. Virg. 2) *fésü, fűsü, vakaró, ídvakaró*; ein Kamm, Striegel. Ovid. 3) *gereben*; die Hechel. Plin 4) *hegedűvonó, nyirettyű*; ein Geigenbogen. Virg. 5) *boróna*; eine Egge. Ovid. 6) *fésűtsiga*; eine Kammmuschel. Hor. (Patella pecten, L.) 7) os pectinis Anat. *szemérem-tsont*; das Schaambein. 8) *ujj v. kéz törés mikor nagy rettegésben van az ember*; die Zusammenhaltung der Finger oder Hände, wenn man in großer Angst ist Ovid. 9) i. q. pubes, Juv. 10) pectines in arboribus, Plin. *rétek a' fában, mellyek minden esztendőben nőnek*; die jährlichen Ansätze im Holze. 11) e. gr. dentium, Prud. *fűsü forma fogsor, v. rend*; die kammförmige Reihe der Zähne.

Pectĭnātim, Adv. *fésü formán*; kammförmig. Vitr.

Pectĭno, āvi, ātum, āre, 1. *fűsülni, fésülni, gerebelni, gyaratni gyapjút gyaratni, kártolni*; kämmen, hecheln, krämpeln. Apul. 2) Trop. e. gr. segetem, Plin. *boronálni*: egen.

Pectītus, a, um, (pecto) *fűsült, fésült, megfésült*; gekämmt. 2) *tisztitott, megtisztitott*; geputzt. 3) e gr. lana, Colum. *gyaratolt, kártolt*; gekrämpelt. 4) e. gr. tellus, Idem. *megkapált*; behackt.

Pecto, pexi, pexui, v. pectivi, pexum, v. pectītum, pectĕre, 3. (pecten) e. gr. capillos, Ovid. *fésülni, fűsülni*; kämmen. 2) *vakarni, mint a' lovat*; striegeln. Idem 3) Trop e. gr. aliquem pugnis, Plaut. *erősen megbotozni*; derb abprügeln 4) e. gr. stupam, Plin. *gerebelni*; hecheln. 5) e. gr. lanam, Colum. *gyaratni, kártolni*; krämpeln.

Pectŏrāle, is, n. 3. *mejjpántzél*; ein Brustharnisch. Varr. 2) *mejjre való keszkenő*; ein Brusttuch. Gloss. 3)

Digitized by Google

lájbli, *derékrevaló*, (*pusztli*); eine Weſte. Idem. 4) *szügyelló a' nyergelt lovon*: ein Bruſtriemen bey einem geſattelten Pferde. Idem.

Pectŏrālis, e, *mejjre*, *v.-hez való*, *mejj*; die Bruſt betreffend, dahin gehörig. e. gr. os, Cels. *mejjtsont*; das Bruſtbein.

Pectŏrōsus, a, um, *széles mejjű*, *kidlló mejjű*, *mejjes*; mit ſtarker, hoher Bruſt, hochbrüſtig. Colum.

Pectunculus, i, m. 2. Dim. *fésűtske*; ein kleiner Kamm. 2) *kis fésűtsiga*; eine kleine Kammmuſchel. Colum.

Pectus, ŏris, n. 3. *mejj*; *szügy*, *szegy*; die Bruſt, an Menſchen und Thieren. Plin. Virg. 2) *mejjtsont*; das Bruſtbein. Cels. 3) Trop. *szív*, *indúlat*; das Herz, Gemüth. Toto pectore aliquem amplecti, Cic. *tiszta szivből szeretni*; von ganzem Herzen lieben. Homo sine pectore, Ovid. *érzéketlen*, *fa*; ohne Empfindung. Cara sororum pectora, Virg. i. e. sorores. v. gr. amicitiae, Manil. i e. amicos 4) *ész*, *elme*; der Verſtand. Pectus ipsi sapit, Plaut. *okos*; er iſt klug. Excidere pectore alicujus, Ovid. *elfelejtődni*; vergeſſen werden.

Pectuscŭlum, i, n. 2. *mejjetske*, *szügyetske*, *szegyetske*; das Brüſtchen. Hieron.

Pĕcu, n. Indecl. in Sing. in Plur. **pecua**, pecuum, *mindenféle marha*; *barom*; allerley Vieh. Pecua ruri pascere, Plaut. Pecu squammosum, Idem. i. e. pisces.

Pĕcŭālis, e, (pecu) *baromhoz*, *v. marhához való*, *barom*, *marha*; zum Vieh gehörig.

Pĕcŭāria, ae, f. 1. *barom*, *v. marhatartás*; die Viehzucht. Varr. 2) *barom*, *v. marha akol*, *v. ól*; die Viehſtallung. Idem.

Pĕcŭārĭa, ōrum, n. 2. plur. *barom*, *v. marha-l-geltető helyek*, *barommal*, *v. marhával tele ólak*, *akolok*; Heerden oder Ställe voll Vieh. Solin.

Pĕcŭārĭus, ĭi, m. 2. *barom*, *v. marha pásztor*; ein Viehhirt. Cic. 2) *baromtartásból élő*, *marha tartó gazda*; einer der durch die Viehzucht ſich nährt. Idem.

Pĕcŭārĭus, a, um, *barom*, *v. marhatartáshoz való*; zur Viehzucht gehörig. Cic. e. gr. canis, Colum. *juhász*, *v. pásztorkutya*, *őreb*; ein Hirtenhund.

Pĕcŭātus, a, um, *baromhoz hasonló*; dem Viehe gleich. Fulg.

Pĕcŭdālis, e, *baromi*, *barom*, *marha*; viehiſch. Mart. Cap.

Pĕcŭīnus, a, um, *marhából való*, *marha*, *baromi*, *barom*; vom Vieh. Ossa pecuina, Apul. 2) e. gr. animus, Idem. *baromi*, *vad*, *kegyetlen*; viehiſch.

Pĕcŭlātor, ōris, m. 3. (peculium) publicae pecuniae fur, Cic.

Pĕcŭlātōrĭus, a, um, i. q. peculiaris, Varr.

Pĕcŭlātus, us, m. 4. *közönséges javak meglopása*; die Beſtehlung des gemeinen Guts. Sallust.

Pĕcŭlĭāris, e, (peculium) e. gr. causa, Pand. *tulajdon birtokot*, *v. vagyont illető*; das Eigenthum, oder eigenthümliche Vermögen betreffend. 2) *tulajdon*, *a' mi nem másé*, eigenthümlich. Oves peculiares, Plaut. e. gr. testis, Cic. *különös*, *mással nem közös*; eigen, nicht mit andern gemein. 3) *különös*, *rendkivűl való*; eigen in ſeiner Art, beſonder, auſſerordentlich. Peculiarem operam impendere, Quint. *különös szorgalmat*, *v. szorgalmatosságot forditni valamire*; beſonderen Fleiß anwenden.

Pĕcŭlĭārĭter, Adv. *tulajdonképpen*; eigenthümlich. Pand. 2) *különösen*, *kiváltképpen*; beſonders, insbeſondere. Quintil. Plin. Comp. peculiarius, Plin.

Pĕcŭlĭārĭus, a, um, i. q. Peculiaris.

Pĕcŭlĭātus, a, um, *pénzes*, *gazdag*, *vagyonos*, *marhás*, *a' kinek sok marhái vannak*; reich an Gelde oder Viehe. Cic. 2) e. gr. servus, JCt. *jószágos*, *v. birtokos tseléd*, *v. szolga*; ein Knecht, der ſein eigenes Gut hat.

Pĕcŭlĭātus, i, m. 2. publicae cassae fur, Cic. 2) grandi mentula praeditus, Petr.

Pĕculĭo, āvi, ātum, āre, 1. (peculium) *tulajdon vagyont*, *v. jószágot adni*, *v. ajándékozni valakinek*; mit etwas Eigenthümlichen verſehen oder beſchenken. Aliquid te peculiabo, Plaut.

Pĕcŭlĭŏlum, i, n. 2. Dim. *kis vagyon*, *birtokotska*; ein kleines geringes Eigenthum. Quintil.

Digitized by Google

Pĕcŭlĭōsus, a, um, e. gr. servus, Plaut. *a' ki sok vagyonnal bir, gazdag, vagyonos*; viel Eigenthümliches habend.

Pĕcŭlĭum, ĭi, n. 2. *marhából, v. -ban dlló vagyon v. birtok*; das Eigenthum an Vieh. Cura peculii, Virg. *baromra való gondoskodás*; die Sorge für das Vieh. 2) *mindenféle tulajdon, örökös v. szerzett vagyon, v. jószág, örökség*; jedes eigenthümliche und erworbene Gut. Cic. 3) *különös vagyon, jószág, v. birtok, melyet a' gyermekek és szolgák szerzettek magoknak*; das besondere Vermögen, das die Kinder und Knechte für sich erwarben. 4) *skatulya, perselyt*; die Schatulle, Sparbüchse. Plaut. 5) i. q. pudendum virile, Petr.

Pĕcŭlor, āri, Dep. 1. *a' köztársaságot, v. kintstárt meglopni*; den Staat oder die gemeine Casse bestehlen. Flor.

Pĕcūnĭa, ae, f. 1. (a pecude cujus signo signabatur) *vagyon, jószág, birtok*; das Vermögen, Gut, zeitliches Vermögen. Pecuniam facere, Cic. *vagyont szerezni*; ein Vermögen erwerben. 2) *pénz*; das Geld, Cic. e. gr. grandis, Plaut. *nagy darab pénz, v. pénz darab*; ein großes Stück Geldes. Praesenti pecunia emere, Idem. *kész pénzen venni*; um baares Geld kaufen. e. gr. signata, Curt. *vert pénz*; geprägtes Geld. Dies pecuniae, Liv. *fizetés, v. fizetőnap*; der Zahlungstag. 3) dea, Arnob.

Pĕcūnĭālis, e, *pénzt illető, pénzhez való, pénzbeli*; Geld betreffend, zum Gelde gehörig. Coel. Aur.

Pĕcūnĭārie, Adv. e. gr. punire, Pand. *pénzt illetőleg, pénz szerént, pénzre, pénzbe*; Geld betreffend, nach Gelde.

Pĕcūnĭāris, e, i. q. Pecuniarius, Pand.

Pĕcūnĭārĭter, i. q. Pecuniarie.

Pĕcūnĭārĭus, a, um, e. gr. lis, Quint. poena, Pand. condemnatio, Idem. *pénzre, -be v. -hez való, pénzbeli*; Geld betreffend, dahin gehörig. Inopia rei pecuniariae, Cic. *pénzbeli szükség, pénzszűke*; der Geldmangel. Praemia rei pecuniariae, Caes. *pénzbeli, v. pénzjutalom*; eine Belohnung am Gelde.

Pĕcūnĭōsus, a, um, *pénzes, gazdag*; viel Geld habend, reich. Cic. pecuniosior, Sueton. pecuniosissimus, Cic.

Pĕcus, ŏris, n. 3. *juh, t. i. nyáj juh, juhok*; das Schaf, die Schafe. Pecus tondere, Sueton. Balatus pecorum, Virg. 2) *barom, marha*; das Vieh, Hausvieh. v. gr. pecus bubulum, Varr. *szarvas marha*; das Rindvieh. Pecus ovillum, vel caprinum, Colum. Pecus equinum, Pecus lanigerum, Ovid. *juhok*; Schafe. Pecus volatile, Colum. *baromfi, aprómarha*; das Geflügel. Pecus aquatile, Colum. *kalak*; Fische. Pecus magnae Parentis, i. e. leo, Ovid. 2) *barom, (tsúfságúl az emberről mondva)*; Vieh, von Menschen als Schimpfwort. Imitatorum servum pecus, Hor.

Pĕcus, ūdis, f. 3. (cum praecedente: pecus, ŏris, cognatum) *juh, birka*; das Schaf, Schafvieh. Lien pecudis, i. e. ovis, Plin. Pecus Helles, i. e. aries, Ovid. 2) *kis-bb nemű barmok p. o. juhok, ketskék*; das kleine Vieh überhaupt, als Schafe, Ziegen ꝛc. Armenta et pecudes, Lucr. 3) *barom, dlatjdban véve*; das Vieh überhaupt. Pecudes, quae generis sui sequuntur greges, Cic. Pecudes natantes, *halak*; Fische. Lucret. Indicae pecudis, i. e. elephanti, Martial. Solertia pecudum, i. e. apum, Virg. Pecudes ferae, Varr.

Pĕcus, us, m. 4. i. q. pecus, oris, Lucil.

Pĕcuscŭlum, i, n. 2. Dimin. a pecus, Juvenc.

Pĕda, ae, f. 1. *lábnyom, ember-lábnyom*; Spur oder Fußstapfen eines Menschen. Fest.

Pĕdāgĭum, ĭi, n. 2 *útvám*; Weggeld, Passagegeld, Zoll. JCt.

Pĕdālis, e, (pes) *lábbeli, lábot illető*; den Fuß betreffend. 2) *egy lábnyi, egy lábnyomnyi*; das Maß eines Fußes enthaltend, einen Fuß groß, lang. Cic.

Pĕdāmen, ĭnis, n. 3. i. q. pedamentum, Colum.

Pĕdāmentum, i, n. 2. *szőlőkaró*; ein Weinpfahl. Plin. 2) *fa mellé vert karó, támasz*; der Pfahl, die Stütze. Varr.

Pĕdāněum, i, n. 2. *zsámoly*; ein Fußschemmel. Firm.

Pĕdāněus, a, um, (pes) *egy lábnyi, lábnyomnyi*; das Maß von einem

Digitized by Google

Fuße enthaltend. Pallad. 2) v. gr. judex pedaneus, Pand. *tsekély dolgok eligazitására választott bíró, falusi bíró*; niederer Richter, der nur kleinere Dinge zu unterſuchen hat, ein Dorfrichter.

Pědānus, a, um, vide: Pedum.

Pědārius, a, um, (pes) v. gr. senatores, Gell. *alsóbb rendű Senátorok*; niedere Rathsherren.

Pědātim, Adv. *lépésenként, léptetve*; Fuß für Fuß, einen Fuß nach dem andern, z. B. gehen. Plin.

Pědātio, ōnis, f. 3. *szőlőkarózás*; das Anpfählen der Weinſtöcke. Colum.

Pědātūra, ae, f. 1. *kimérés lábnyomokra*; die Abmeſſung nach Füßen. Frontin.

Pědātus, a, um; *megkarózott, p. o. szőlő*; gepfählt. 2) male pedatus, Svet. *rossz gyalog, v. gyalogló*; der übel zu Fuße iſt. Svet.

Pědātus, us, m. 4. *nekimenés, megtámadás*; das Anrücken, z. B. auf den Feind, Angriff. Plaut.

Pědēllus, i, m. 2. *lábatska*; ein kleiner Fuß. 2) i. q. Minister Academiae, *hiteles, t. i. hiteles belsőszolga az Universitásoknál*; Pedell, ein Bedienter bey den Univerſitäten. Gloss.

Pědēma, ătis, n. 3. *tántz, balét*; ein Tanz, Ballet. Gloss.

Pědēmōntium, ii, n 2. Pedemontana regio, *Piemont*; Piemont. Pedemontanus, a, um, *Piemonti*; aus Piemont, ein Piemonteſer.

Pědēplāna, ōrum, sc. loca, *földszínt lévő hely*; Örter eines Gebäudes auf der Erde, Parterre. Cod. Theod.

Pědes, ĭtis, m. 3. (pes) *gyalog, gyalog járó, vagy menő*; jeder, der zu Fuße iſt oder geht, zu Fuße, Fußgänger. Cum pedes iret, Virg. *gyalog menvén*; da er zu Fuße ging. 2) *gyalog katona, gyalog*; ein Fußgänger bey der Armee, Infanteriſt. Caes. Pedes milito, Curt. *gyalog szolgálok vagy katondskodom*; ich diene zu Fuß. Equites peditesque, Horat. 3) *szárazföldi katona, az az: nem tengeren szolgáló*; Soldat zu Lande. Vellej.

Pědester, tris, tre, *gyalog, gyalog lévő, járó, 's a' t.* zu Fuße, z. B. gehend u. ſ. w. Copiae pedestres, Caes. Exercitus pedester, Nep. *gyalog sereg, gyalogság*; Infanterie, Fußvolk. 2) *szárazon lévő, szárazföldi*; zu Lande. Pedestres navalesque pugnae, Cic. 3) v. gr. oratio, Quint. Met. *folyóbeszédben lévő*; proſaiſch. 4) v. gr. sermo, Hor. musa, Ibid. *lennt járó, közönséges, nem felemelkedett, nem fellengős*; niedrig, nicht erhaben im Schreiben.

Pědētentim, Adv. *lépésenként, lépést, léptetve*; Fuß für Fuß, Schritt für Schritt. Pacuv. 2) Trop. *lassan, halkal, lassan lassan*; allmählich, nach und nach, bedächtig. Cic.

Pědĭbŭlum, i, n. 2. *dobogás*; der Klang vom Gehen und Einhertreten. Audio pedibulum equorum currentium. Gregor. Tur.

Pědĭca, ae, f. 1. (pes) *hurok, tőr*; womit man den Fuß fängt oder feſt hält, die Schlinge, Dohne. Avibus pedicas ponere, Virg. 2) Trop. *nyűg, béklyó*; die Feſſel, Fußfeſſel. Plaut. 3) *bilincs, vas*; das Fußeiſen, ein Feſſel, das man den Gefangenen an die Beine legt. Plaut.

Pědĭcīnus, i, m. 2. *sajtóldb*; der Fuß der Kelter. Cato.

Pědĭcōsus, a, um, *tetves*; voller Läuſe. Titinn.

Pědĭcŭlāris, e, *tetves*; lauſicht, Läuſe betreffend. Colum.

Pědĭcŭlāris, is, f. 3. *kajmatsór, egy plánta neme*; das Läuſekraut. Plin.

Pědĭculōsus, a, um, (pediculus) *tetves*; voller Läuſe. Martial.

Pedĭcŭlus, i, m. 2. (Dimin. a pes) *lábatska, kis láb*; kleiner Fuß, Füßchen. Plin. 2) pro: pedunculus; *szár, kotsán, tsutka, tsutkó*, p. o. *a' gyümölts szára, almaszár vagy tsutka, levélkotsánja, vagy szára*; der Stiel an einer Frucht, z. B. Apfel, Traube. Colum. auch des Blattes. Plin. 3) *tetű, féreg*; die Laus, das Ungeziefer. Caes. Colum. Pediculi terrae, i. e. scarabaei terrestres, Plin.

Pědĭlon, i, n. 2. *lábbeli neme, saru, paputs*; eine gewiſſe Art von Schuhe oder Pantoffeln. Hom.

Pědĭŏlus, i, m. 2. Dimin. a pes, vide: Petiolus. Afran.

Pědis, is, c. 3. *tetű*; eine Laus. Plaut.

Pědisĕquus, vel Pedissĕquus, a, um, (pes et sequor) *valakit nyomba követő*; auf dem Fuße folgend Hinc: Pedisequus, et pedisequa, Subst. *inas, szolgáló, szobaleány*; Lakey, Nachtreter, die Nachtreterinn, Zofe.

Digitized by Google

Cic. et Plaut. Trop. divitiae, quae virtutis pedisequae sint, Auct. ad Her.

Pĕdĭtātus, us, um. 4. *gyalogság, gyalog katonaság*; das Fußvolk, die Infanterie. Cic.

Pedĭtum, i, n. 2. et Peditus, us, m. 4. i. e. crepitus ventris; *szél, melly alól megy ki a' hasból*; der Bauchwind. Catull.

Pĕdo, āvi, ātum, āre, 1. (pes) Obs. *lábát tsindlni*; mit Füßen verſehen. Svet. 2) *támasztani, megtámasztani, támaszt vetni alá*; ſtützen. Vineam pedare, Colum. *a' szőlőt megkaróznì*; den Wein durch Pfähle ſtützen. 3) *menni*; gehen. Lucil. Male pedatur. Svet. *rosszsz gyalog*; ſchlecht zu Fuße.

Pĕdo, pĕpĕdi, pedĭtum, ĕre, 3. *szelet botsátni*; einen Wind oder Winde von ſich gehen laſſen. Horat.

Pĕdum, i, n. 2. *pásztorbot, pásztori bot*; der Hirtenſtab. Virg. 2) urbs in Latio. Hinc: Pedanus, a, um, Horat.

Pedunculus, i, m. 2. Dimin. *lábatska*; ein Füßchen 2) *szár, kotsán, tsutka, p. o. a' gyümöltsön, levelen*; der Stiel, z. B. der Früchte, Blätter. Plin.

Pĕgănon, i, n. *ruta*; die Raute, Gartenraute. (Ruta graveolens, L.) Apul.

Pĕgăsa, ae, f. 1. urbs Thessaliae. Geogr.

Pĕgăsārius, ii, m. 2. *postakövet*; ein Poſtbothe. Bud.

Pĕgăsĕa, ae, f. 1. scil. Navis, cognomen navis Argonautarum. Ovid.

Pĕgăsĕius, a, um, *Pegazusi, poétai*; Pegaſiſch, dichteriſch. Pers.

Pĕgăsĕus, a, um, *Pégazusi, sebes, gyors, mint a' szárnyas Pégazus*; Pegaſiſch, geſchwind, wie das geflügelte Pferd Pegaſus. Sen. Pegaseo gradu, Sen. i. e. veloci.

Pegasianum, scil. Senatus Consultum a Pegaso et Pollione, imperante Vespasiano latum. Juv.

Pĕgăsis, ĭdis, f. 3. *a' Pégazust vagy is a' Múzsák szárnyas lovát illető*; Pegaſiſch, das Muſenpferd Pegaſus betreffend. 2) i. q. Hippocrene. 3) *vízi nimfa*; eine Waſſernymphe. Ovid.

Pĕgăsus, i, m. 2. *a' Múzsák szárnyas lova, Pégazus*; das Muſenpferd, Pegaſus, ein geflügeltes Pferd. Ovid. 2) *egy tsillagzat neve*; der Pegaſus, ein Geſtirn. Hygin.

Pĕge, es, f. *forrás*; die Quelle. Prop.

Pegma, ătis, n. 3. *állás, deszkából készült állás*; ein Gerüſt aus Bretern zuſammengeſtellt. Auson. 2) *könyves téka, v. polcz*; ein Bücherſchrank, Bücherfächer. Cic. 3) *mesterséges fagépely a' játékszínen*; eine künſtliche hölzerne Maſchine auf der Schaubühne. Juv.

Pegmăris, e, (pegma) v. gr. gladiatores pegmares, Svt. *közönséges helyre kiállított küszdők*; öffentlich aufgeſtellte Gladiatoren. Svet.

Pĕgu, Indeclin. regnum Indiae orient. 2) urbs et fluvius ejusdem regni.

Pĕguntĭum, ii, n. 2. urbs Illyriae. Plin.

Pĕgūsa, ae, f. 1. urbs Cariae. Plin.

Pējĕrātio, ōnis, f. 3. i. q. perjurium.

Pējĕro, āvi, ātum, āre, 1. *hamisan esküdni*; falſch ſchwören. Cic. 2) *hitét vagy esküvését megszegni*; meineidig ſeyn. Svet.

Pējor, m. et f. Pejus, ōris, n. (Comp. a malus) *rosszabb, gonoszabb*; ſchlechter, böſer. Cic.

Pējōro, āre, 1. *jobban elrontani*; ſchlechter machen, verſchlimmern. Paul 2) *jobban elromlani*; ſich verſchlimmern. Coel. Aur.

Pējus, Adv. (Comp. a male) *rosszabbúl, nagyobban*; ärger. Quo neminem pejus odi, Cic. *senkit se gyűlölök annyira mint ötet*; ich haſſe Niemanden ärger als ihn.

Pēĭto, āre, 1. *megfizetni, p. o. a' bért*; bezahlen, Zins abtragen. Dipl.

Pĕkĭnga, ae, f. 1. *Peking, Chinának fővárosa*; Peking, die Hauptſtadt in China. Geogr.

Pēla, ae, f. 1. insula maris Aegaei. Plin.

Pēlăgĭa, ae, scil. concha; *veres bársony színt festő tsiga*; eine Purpurſchnecke. Plin.

Pēlăgĭānus, i, m. 2. haereticus, qui dogma Pelagii haeretici adoptavit. Hist. Eccles.

Pēlăgĭcus, a, um, i. q. pelagius, Colum.

Pēlăgĭus, a, um, i. q. marinus, v. gr. greges piscium pelagiorum. Varr.

Pēlăgŏnĭa, ae, f. 1. regio Macedoniae, cujus incolae Pelagones vocabantur. Liv.

Pēlăgus, i, n. 2. *tenger*; das Meer.

Digitized by Google

Virg. 2) *kidradt nagy vîz*; ein ausgetretenes Waſſer. Pelago premit arva, Virg.

Pĕlămis, ĭdis, et Pĕlămys, ydis f. *fiatal tinnhal*; ein Thunfiſch, wenn er noch kein Jahr alt iſt. Plin.

Pĕlănus, i, m. 2. *lepény neme volt, mellyel a' régiek áldoztak*; eine gewiſſe Art von Kuchen, welcher allen Göttern geopfert wurde. Paus.

Pĕlārgĭcus, a, um, *gólyai, gólyát illető*; zum Pelargus oder Storche gehörig. Hinc: pelargici nomi, i. e. Leges ciconiariae. JCt.

Pĕlārgus, i, m. 2. *gólya*; ein Storch.

Pĕlăsgĭa, ae, f. 1. regio olim Thessaliae, Plin.

Pĕlasgi, ōrum, incolae quondam in Peloponneso. Mela. 2) i. e. Graeci; *Görögök*; Griechen. Virg.

Pĕlăsgĭus, a, um, a Pelasgo, filio Jovis oriundus. Ovid.

Pĕlasgus, i, m. 2. Nom. pr. filii Jovis.

Pĕlasgus, a, um, i. e. Graecus, a, um. Virg.

Pĕlĕcānum, i, n. 2. *pelikán, foghúzó fogó*; ein Zahnzüngelchen oder Pelekan, ein chirurgiſches Inſtrument.

Pĕlĕcānus, i, m. *pellikán*; der Pelikan, Pelecanus Onocrotalus; *gódény*; die Kropfgans.

Pĕlĕcīnos, i, m. *baltavadótz, a' lenttse között*; ein Unkraut in den Linſen, Beilkraut. Plin.

Pĕlĕīus, a, um, *Péleusi*; Peleiſch. Stat.

Pĕlĕthrŏnĭa, scil. herba; *százforintosfü, ezerjófü* (Gentiana Centaurium, L.) das Tauſendgüldenkraut.

Pĕleus, ĕi et ĕos, rex Thessaliae, filius Aeaci et pater Achillis.

Pelĭa, ae, m. i. q. Pelias, ae.

Pĕlĭăcus, a, um, *Péleust illető, Péleusi*; Peliſch, den Peleus betreffend. Ovid. 2) *Achillesi*; Achilliſch. Ovid.

Pĕlĭas, ădis, f. i. e. de monte Pelione, Ovid.

Pĕlĭas, ădis, f. 3. *Pélidsi, Pélidst illető*; Peliſch, den Pelias betreffend. Phaedr.

Pĕlĭas, ae, m. rex Thessaliae, frater Aesonis et Nelei, qui Jasonem; ademto ei regno, Colchidem misit, pro aureo vellere auferendo. Ovid.

Pĕlĭcānus, i. q. Pĕlecanus.

Pĕlĭdes, ae, m. i. e. filius Pelei, Achilles. Virg.

Pĕligni, ōrum, populus Italiae: in Pelignos proficisci. Liv. Hinc: Pelignus, a, um. Adj.

Pĕlĭon, i, n. et Pĕlĭos, ĭi, m. mons Thessaliae, hodie: Petras. Ovid. Horat. et Virg.

Pella, ae, et Pelle, es, f. 1. urbs Macedoniae, solum natale Alexandri Magni, hodie: Jeniza. Hinc: Pellaeus juvenis, Juv. vel tyrannus, Mart. i. e. Alexander M.

Pellăcĭa, ae, f. 1. (pellax) *tsábltás, szédítés, tsapoddrság által, 's a' t.* die Lockung, Anlockung durch Schmeicheley. Luer.

Pellaeus, a, um, vide: Pella.

Pellaria, ae, f. 1. *szűtsműhely*; eine Kirſchnerwerkſtatt. Varr.

Pellārius, ĭi, m 2. (pellis) *szűts*; der Kirſchner. Firmic.

Pellax, ācis (pellicio) *szédítő, tsábító*; verführeriſch, betriegeriſch. Virg.

Pellĕātus, a, um, (pellis) i. q. pellitus, Paul Nol.

Pellĕcebrae, ārum, pro: Illecebrae. Plaut.

Pellectĭo, v. Perlectio, ōnis, f. 3. (perlego) *általolvasás, elolvasás, végig olvasás*; die Durchleſung. Cic.

Pellectus, a, um, Particip. von Pellego, pro: perlego; *elolvasott*; durchgeleſen.

Pellĕgo, ĕre, pro: perlego; *elolvasni, végig olvasni*; durchleſen. Plaut.

Pellex, ĭcis, f. 3. *ágyas*; ein Kebsweib, Concubine, Maitreſſe, u. ſ. w. Pandect.

Pellĭcātus, us, m. 4. *ágyastartás, nős paráznaság*; Concubinat, das Hurenleben. Cic.

Pellĭcĕus, a, um, i. q. Pellĭcius.

Pellĭcio, exi, ectum, ĕre, 3. *magdhoz édesgetni, tsábítani*; locken, anlocken, an ſich ziehen oder zu ziehen ſuchen. Animum adolescentis pellicere; mulierem ad se pellicere. Cic.

Pellĭcĭus, a, um, (pellis) *szőrös bőrből való, bundabőr*; aus Fellen. Pandect.

Pellĭcŭla, ae, f. 1. (Dimin. a pellis) *lehúzott kis bőr, szőrös bőr*; kleines Fell, Haut, Fellchen, Häutchen. Haedina pellicula, Cic. *fiatal ketskebak bőr*; ein Fell von einem jungen Ziegenbocke.

Pellĭcŭlo, āre, 1. v. gr. vas, Colum. *szőrös bőrrel béhúzni*; mit Fellen bedecken oder überziehen.

Digitized by Google

Pelliger, a, um, (pellis et gero) *bundás*; Fell oder Pelz tragend. Ven. Fort.

Pellio, ōnis, m. 3. *szűts*; der Kirschner, Rauchhändler. Plaut.

Pellipārius, ii, m. 2. *szűts*; ein Kirschner. Gloss.

Pellis, is, f. 3. *lehúzott bőre az állatnak, bőr, szőrösbőr*; das Fell, der Pelz, die abgezogene Haut eines Thieres. Pellis caprina, Cic. *ketskebőr*; ein Ziegenfell. 2) *a' testén lévő szőrös bőre az állatnak*; die Haut die noch am Leibe ist. Luer. et Colum. 3) *a' mi bőrből készült, azzal van bévonva, p. o. mint a' Római táborі sátorok télben*; das Fell, die Haut, das was daraus gemacht wird, z. B. die Winterzelte der Römer. Hinc: sub pellibus, Cic. *téli sátorokban*; in Winterzelten. Pellibus (*kutsmával*: mit Pelzmützen) tecta tempora, Ovid. Detrahere alicui pellem, Hor. Prov. *valakinek a' hibáit felfedezni*; die Fehler aufdecken. Caninam pellem rodere, Mart. *szitkozódni, mást martzangolni*; lästern, schmähen.

Pellītus, a, um, *bőrrel behúzott, bévont*; mit einem Felle, Pelze bedeckt, bepelzt.

Pello, pĕpŭli, pulsum, pellĕre, 3. *taszítni, lökni*; stoßen. Cic. e. gr. humum pedibus, Catull. *dobogni, dörömbözni, a' földet verni lábaival*; stampfen. 2) Trop. e. gr. animos auresque, Cic. *meghatni valamit, benyomást tenni valamire*; stoßen, Eindruck machen. 3) e. gr. hostes, Caes. possessionibus, Cic. regno, Just. loco, Liv. patria, Nep. *kergetni, elkergetni, űzni, el, v. kiűzni, űzőbe venni*; in die Flucht schlagen. 4) *érni, esni rajta*; treffen, widerfahren. 5) *illetni*; treffen. Injuria me pepulit, Cic. 6) *mozgásba hozni*; in Bewegung setzen. e. gr. sagittam, Virg. *ellőni*; losdrücken. 7) e. gr. fores, Tert. *űtni, verni, zörgetni*; schlagen, klopfen. Pueri pulsi, Cic. 8) e. gr. introitum, Plin. *megakadályoztatni, tartóztatni*; verhindern, zurückhalten. 9) e. gr. lyram, Ovid. *muzsika szerszámon játszani*; ein Instrument spielen.

Pellōnia, ae, f. 1. dea, quae pellendis hostibus praeerat, Arnob.

Pellos, i, m. 2. i. q. ardea, avis, Plin.

Pellūcens, v. Perlucens, tis, e. e. gr. aether, Cic. amictus, Ovid. *általlátszó*; durchsichtig. 2) Trop. e. gr. oratio, Cic. *tiszta, világos*; deutlich.

Pellucĕo, v. Perluceo, xi, ēre, 2. *általvilágitni, v. világoskodni, által, v. elő ragyogni*; durchscheinen, durchschimmern, hervorschimmern. Lux perlucens, Liv. 2) *általlátszó lenni, a' világossdgot keresztül eresztени, v. botsátni*; durchsichtig seyn, das Licht durchlassen. Plaut. Amethysti perlucent, Plin. 3) Trop. *kitetszeni, kildtszani, kitűndöklени, világos, v. nyilván való lenni*; erhellen, zu ersehen seyn. Perlucet ex eis virtutibus, Cic. Perlucent mores ex voce, Quint.

Pellūcĭdĭtas, ātis, f. 3. e. gr. vitri, Vitr. *általlátszóság*; die Durchsichtigkeit.

Pellūcĭdŭlus, a, um, Dim. *kevéssé általlátszó*; ein wenig durchsichtig. Catull.

Pellūcĭdus, a, um, *általlátszó*; durchsichtig. Cic. e. gr. homo, Sen. *a' kin általlátszó, vékony köntös, v. ruha van*; der ein durchsichtiges, feines Kleid an hat. 2) e. gr. stella, Cic. *tiszta, fényes, világos, tündöklő*; klar, hell, sehr hell. Comp. pellucidior. Hor.

Pellŭvĭae, ārum, f. plur. (pes et luo) *lábmosóvíz*; das Waschwasser, die Füsse zu waschen. Fest.

Pellŭvĭum, ĭi, n. 2. *lábmosóedény*; ein Fußbecken. Fest.

Pĕlŏpĕa, v. -ĭa, ae, f. 1. filia Thyestae, Sen.

Pĕlŏpēĭas, ădis, f. 1. *Pélopsi, Peloponnésusi*; Pelopisch, Peloponnesisch. e. gr. Mycenae, Ovid. i. e. Peloponnesus.

Pĕlŏpēĭus, a, um, *Pélopstől iletű, ő hozzá való, v. tartozó, Pélopsi, v. Peloponnésusi*; den Pelops betreffend, dahin gehörig, Pelopisch, auch Peloponnesisch. e. gr. Atreus, i. e. filius Pelopis, Ovid. e. gr. virgo, i. e. Iphigenia, filia Agamemnonis, nepotis Pelopis, Ovid.

Pĕlŏpēus, a, um, i. q. Pelopeius, e. gr. Agamemnon, Prop. i. e. Pelopis nepos. e. gr. domus. Idem. i. e. familia Pelopis. Pelopea moenia, Virg. i. q. urbs Argos, v. Achaja, v. insula Peloponnesus.

Pĕlŏpĭa, i. q. Pelopea.

Digitized by Google

Pĕlŏpĭdas, ae, m. 1. dux Thebanorum fortissimus, Nep. 2) Pelopidae, ārum, m. plur. progenies Pelopidae, Cic.

Pĕlŏpĭus, a, um, i. q. Pelopeus. Sen.

Pĕlŏponnensis, e, *Peloponnésusi*; Peloponnesisch. Peloponnenses, incolae Peloponnesi, Just.

Pĕlŏponnēsĭăcus, a, um, idem, Cic.

Pĕlŏponnēsĭus, a, um, idem, Cic. e. gr. tempora. Quint. i. e. belli Peloponnesii. Peloponnesii, incolae Peloponnesi, Varr.

Pĕlŏponnēsus, v. —os, i, f. 2. *Peloponésus, ma Mórea*; *félsziget Görögországban*; Peloponnes, jetzt Morea, eine Halbinsel Griechenlands. Plin.

Pĕlops, ŏpis, m. 3. filius Tantali, rex Phrygiae ditissimus et potentissimus, Virg.

Pĕlŏrĭas, ădis, f. 3. *tsiga neme*; eine Art von Schnecken. Ovid.

Pĕlŏris, ĭdis, f. 3. i. q. Pelorus, Cic. signif. 1 ma. 2) *nagy nemű kámatsiga*; eine große Art von Gienmuscheln. Hor.

Pĕlŏrĭtānus, a, um, ad promontorium Pelorum pertinens, Solin.

Pĕlŏrus, v. —os, i, m. 2 promontorium Siciliae ad Italiam, Ovid. Vocatur etiam Pelorum, Plin hodie: Capo di Faro. 2) navis praefectus, v. gubernator Hannibalis, quem interfectum, Hannibal in hoc promontorio sepevit, Mela.

Pelta, ae, f. 1. *hold formájú, v. forma kis könnyű paizs*; ein kleiner leichter Schild, von der Gestalt eines halben Mondes. Nep.

Peltastes, v. —a, ae, m. 1. miles peltatus, Nep.

Peltātus, a, um, pelta utens, v. armatus, Mart.

Pelŭĭger, a, um, idem. Peltigerae puellae, Stat. i. e. Amazones

Pĕlūsiōtae, ārum, m. plur. (Pelusium) populus ad Nilum, v. incolae urbis Pelusii, Plin.

Pĕlūsĭum, ii, n. 2. ostium Nili, v. urbs Aegypti ad mare mediterraneum, in vicinio ostii Nili, ubi hodie Tineh jacet, Caes. Hinc: Pĕlūsĭacus, a, um, *Pelúsiumi*; Pelusisch. Mart. Pĕlūsĭanus, a, um, i. q. Pelusiacus, Colum. Pelusinus, idem, Colum

Pelvis, is, f. 3. *mosdótál, medentze*; ein Becken. Varr.

Pemma, ătis, n. 3. *süteméný*; das Backwerk. Varr. 2) *tsemege fogás, ebéd, v. asztal után való tsemege*; der Nachtisch, Confect. Idem.

Pĕnārium, ii, n. 2. (penus) *élés kamara, v. ház*; die Speisekammer. Etiam: Panaria, ae, f. 1. Varr.

Pĕnārĭus, a, um, *élelmet, eleséget illető, eleségre, v. élelemre való*; den Vorrath der Lebensmittel betreffend. e. gr. cella, Cic. *éléshdz, v. kamara*; die Vorrathskammer.

Pĕnātes, ĭum, m. plur. *köztársaság védistenei*; die Schutzgötter des Staats. e. gr. privati, vel absolute: penates; *házi, és familiai istenek*; Haus- und Familiengötter. Claud. Hor. 2) *lakóhely, ház*; die Wohnung, das Haus. Diis penatibus exturbare, Cic. *kilökni a' házból*; aus dem Hause werfen. Parvi penates, Ovid. Vallum et tentorium cuique militi domus ac penates sunt, Liv. 3) *hana, konny*; das Vaterland. Cic.

Pĕnātĭger, a, um, *védisteneket vivő, v. hordó*; die Schutzgötter tragend. Ovid.

Pendens, tis, o. *függő, tsüggő, lebegő, lebegve függő*; hangend, schwebend. e. gr. vinum, Colum. *tövén függő szőlögeréz*, eine am Weinstocke hangende Traube.

Pendeo, pĕpendi, pensum, pendēre, 2. e. gr. de alicujus collo, Ovid. *függeni, tsüggeni, valamihez ragadva függeni, lebegni, lebegve függeni*; hangen, schweben. e. gr. in arbore, v. ex arbore, Cic. *fán függeni*; an einem Baume hängen. Sagittae pendent ab humero, Id m. e. gr. pennis, Ovid. *repülni*; fliegen. 2) Trop. e. gr. ex sermone alicujus, Cic. *függeni valamitől, v valakitől, valamin, v. valakin állani*; abhangen, worauf beruhen. Ex quo verbo tota causa pendebat, Idem. Tuorum, qui ex te pendent, Cic. Spes pendet ex fortuna, Idem. 3) *bizonytalan, v. kétséges lenni, bizonytalanságban lenni, kétségeskedni, kételkedni*; ungewiß oder zweifelhaft seyn, zweifeln. In pendenti habere, Paud. *valami felől kételkedni, bizonytalannak tartani*; woran zweifeln, für ungewiß halten. Obscura spe et exspectatione pendeo, Cic. *bizonytalan dolgokat reménylek és várok*; ich hoffe und warte auf un-

Digitized by Google

gewisse Dinge. 4) *állani, szűnni, nem folytatódni, nem folyni*; hängen, nicht betrieben werden. Pendent opera, Virg. 5) *eséshez, bukáshoz, v. megbukáshoz közel járni*; dem Falle nahe seyn. Nec pendentem amicum corruere patitur, Cic. 6) e. gr. in limine nostro, Virg. *lappangani, dugaszba lenni, kevés ideig valahol tartózkodni*; stecken, sich eine Weile wo aufhalten. 7) reus pendet, Svet. *kitetlék a' nevét*; sein Nahme ist angeschlagen. Claudius pependit venalis, Idem. *kitetlék a' hdza eladását jelentő tzéduldt*; sein Haus war angeschlagen. 8) e gr. ab alicujus ore, Ovid. *valakit igen figyelmetesen, v. nagy figyelemmel hallgatni*; einem sehr aufmerksam zuhören.

Pendīgo, inis, f. 3. (pendeo) *fedező, fi fang, képelőző*; die Decke, ein Vorhang um die Bilder. Arnob. 2) *belső sérültség*; innerer Schade des Leibes. Veget. (dubia signif.) 3) *belső hiba, v. fogyatkozás*; inneres Gebrechen, Fehler. Arnob.

Pendo, pependi, pensum, pendĕre, 3. transit. *mérni, megmérni*; wägen, abwägen. Lana pensa, Titian. Herbae pensae, Ovid. 2) e. gr. pecuniam alicui, vectigal, Cic. stipendium, bina millia aeris, Liv. usuram pecuniae alicui, Cic. *fizetni, megfizetni*; zahlen, bezahlen. 3) Trop. *megfizetni, eleget tenni, az az: megadni a' mivel tartozik az ember*; bezahlen, i. e. leisten was man schuldig ist. e. gr gratas, Stat. *megköszönni*; Dank abstatten. *A*) e. gr. poenas pro scelere, Lucr. ignominiam, Liv. *kidllani, elszenvedni, a' mit érdemlett az ember*; ausstehen, leiden, was man verdient hat. e. gr. crimen, culpam, Val. Fl. *meglakolni, büntetést szenvedni érte*; büßen, Strafe dafür leiden. 5) e. gr. res, non verba, consilium ex opibus, Cic. *meghánynyi vetni, megítélni*; erwägen, beurtheilen. 6) *betsülni, tisztelni*; schätzen, achten. e. gr. magni, Hor. parvi, Ter. *nagyra betsülni, kevésre betsülni*; hoch schätzen, gering schätzen. Nihil pensi habeo, Svet. *fel sem veszem, nem gondolok vele*; ich achte nicht darauf, frage nicht darnach. intrans. 7) e. gr. decem drachmas, Plin. minus pondo, octoginta Liv. *nyomni, nehéz, v. nehézségű lenni*; wiegen, schwer seyn.

Pendŭlus, a, um, *függő, lefüggő, tsüggő*: hangend, herabhangend. 2) e. gr. locus, Colum. *lejtős, menetelés*; abhängig. 3) *bizonytalan, kétes, kétséges*; ungewiß, zweifelhaft. Spe pendulus. Hor.

Pĕne, Adv. i. q. Paene.

Pēnēis, Penēius, vide: Peneus.

Pēnēlŏpe, es, et Penēlŏpa, ae, f. 1. filia Icari, uxor Ulyssis, Cic Hinc: Penelopēus, a, um, *Penelopei*; Penelopisch. Ovid.

Pēnēlops, ŏpis, m. 3. *vérnyak rétze*; der Rothhals, eine Entenart. Plin. Anas Penelope. L.

Pēnes, Praep. cum Acc. *mellett, mellette, —nál, —nél*; bey. Penes te est, Fest. *töled függ, hatalmadban áll*; es steht bey dir. Te penes culpa est, Ter. *te vagy benne hibás, te vagy az oka*; du bist Schuld daran. Fides ejus rei sit penes auctorem, Sallust. *a' szerző feleljen monddsáról*; der Schriftsteller mag, was er sagt, verantworten. Exercitatus penes eum, Cic. *gyakorlott a' jdtékszínen*; auf dem Theater geübt.

Pēnētrābĭlis, e, *általhatható, v. járható*; durchdringlich. Corpus nullo penetrabile telo, Ovid. 2) e. gr. frigus, Virg. *keresztül, által, v. megható, által járó*; durchdringend. Comp. penetrabilior, Mart.

Pēnētral, pro: penetrale, Prop.

Pēnētrāle, is, n. 3. e. gr. urbis, Liv. *belsőrésze valamelly helynek, p. o. a' templomnak, hdznak, belső szoba, rejtek kely*; der innere Theil eines Orts, z. B. des Tempels, des Hauses, inneres Zimmer. 2) *kripta, gyászbólt, sir*; die Gruft, das Grab. Svet. 3) gaudium in ipso penetrali cordis et animae ingens, Gell. *igen szives és belső öröm*; eine recht herzliche und innige Freude. 4) locus deorum Penatum, Fest. 5) e. gr. scientiae, Quint. *titok*; die Heimlichkeit.

Pēnētrālis, e, *általható*: durchdringend. Lucr. Comp. penetralior, Idem. 2) e. gr. focus, Cic. *belső, belől lévő*; innerlich, inwendig. Dii penetrales, Sen. i. e. penates.

Pēnētrāliter, Adv. *belől, belőlről, belsőképpen*; inwendig, innerlich.

Digitized by Google

Pěnětrātĭo, ōnis, f. 3. *béhatás, dltalhatás*; das Eindringen, Durchdringen. Apul.

Pěnětrātor, ōris, m. 3. *béható, dltalható*; der eindringt, ein Durchdringer. Prud.

Pěnětrātus, a, um, *béhatott*; hineingedrungen. Vellei. Pat. 2) penetratus est Rhenus, Flor. *keresztül hatottak, v. dltalmentek a' Rajnán, v. Rhénuson*; man hat über den Rhein gesetzt.

Pěnětro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. pedem intra aedes, Plaut. *bétenni*; hinein thun oder setzen. 2) e. gr. in et ad urbem, Liv. per angustias, Cic. Ovid. *bényomúlni, v. hatni, dltal, v. keresztül hatni*: hineindringen, durchdringen. 3) *valahova menni, v. jönni*; wohin kommen. e. gr. fuga ad locum aliquem, Curt. *futásában valamelly helyre menni*; auf der Flucht sich an einen Ort begeben. 4) *meghatni, lelkére hatni, megindítni*; rühren. Res penetrat in animos, Cic. Nihil magis Tiberium penetravit, Tac.

Pēnēus, v. —os, i, m. 2. fluvius Thessaliae, pater Daphnes. Hinc: Penēis, ĭdis, f. 3. e. gr. unda, Ovid. i. e. aqua fluvii Penei. e. gr. nympha, Idem. i. e. filia ejus Daphne. Pēnēius, a, um, *Peneusi*; Peneisch. e. gr. arva, Ovid. i. q. Tempe. e. gr. Daphne. Ovid. i. e. filia Penei.

Pēnĭcillum, et Penĭcillus, i, m. 2. (Dim. a peniculus) *seprő, borosta seprő*; ein Kehrbesen, Bartwisch. Ter. 2) *etset, pamats, pemets*; ein Pinsel. Quint. 3) *tépés, tépett ruha a' sebbe*; eine Wieke. Cels. 4) *spongyia*; ein Schwamm. Plin.

Pēnĭcŭlāmentum, i, n 2. *úszó vége a' ruhának, v. köntösnek*; die Schleppe eines Kleides. Enn.

Pēnĭcŭlus, i, m. 2. i. q. Penicillum.

Pēninsŭla, vide: Paeninsula. Liv.

Pēnis, is, m. 3. i. q. cauda, Cic. 2) *férfi szeméremtest*; das männliche Glied. Idem. Pene; *kurválkodás által*; durch Hurerey. Sallust.

Penissime, vide: Paene.

Pēnĭte, Adv. *belől, belőlről*; inwendig, innerlich. Catull.

Pēnĭtus, a, um, *belső, belől lévő*; inwendig, innerlich. Usque ex penitis faucibus, Plaut. Ex barbaria penitissima, Idem. Comp. penitior, Apul.

Pēnĭtus, a, um, (penis) i. q. caudatus. Penita ossa, Plaut. *furkté*; ein Schwanzstück.

Pēnĭtus, Adv. *belől, leg, v. egészen belől*, inwendig, ganz inwendig, im Innersten. Manil. 2) *mellyen, mellyen bé, v. belé*; tief, tief hinein, tief darin. Inclusum penitus in venis, Cic. Saxum penitus excisum, Idem. Argentum penitus abditum, Nep. Comp. penitius, Cels. 3) e. gr. perspicere, nosse, Cic. *véltaképpen*; genau. 4) e. gr. se perdere, Cic. *egészen, tellyességgel, tellyesen, tökélletesen*; gänzlich, ganz und gar, völlig. 5) e. gr. rogare, Idem. *szívesen, szivből*; herzlich, von Herzen. 6) *messze, távol*; weit. Penitus repostas gentes, Virg. Hinc: penitus crudelior Prop. i. e. longe etc.

Pēnĭus, ĭi, m. fluvius Colchidis, fluens in mare nigrum, Ovid.

Penna, ae, f. 1. *toll*; die Feder. Colum. e. gr. marina, Plin. *tengeri toll, féreg*; die Meerfeder. (Pennatula, L.) 2) *szárny*; der Flügel. Pennas vertere, Prop. *elrepülni valahonnan*; davon fliegen. Secare aëra pennis, Virg. *repülni*; fliegen. 3) *repülés*; das Fliegen, der Flug. Ovid. Prop. 4) i. q. avis, e. gr. certis pennis, Val. Fl. *a' mellyekből jövendőltek*; Weissagevögel 5) *nyil rúgója*; die Feder am Pfeile. Ovid. 6) *nyíl*; der Pfeil. Idem. 7) *írótoll, toll, penna*; eine Schreibfeder.

Pennārium, ii, n. 2. *pennatartó*, ein Pennal, eine Federbüchse. Gloss.

Pennatŭlus, a, um, *tollasotska, tsonkatollas*; etwas beflügelt, befiedert. Ter.

Pennātus, a, um, e. gr. equus; *szárnyas, tollas, feltollazott*; beflügelt, befiedert. e. gr. ferrum, Idem. *tollasnyíl*; ein befiederter Pfeil.

Pennesco, ĕre, 3. *tollasodni, szárnyának nőni*; Federn oder Flügeln bekommen. Cassiod.

Pennĭfer, a, um, i. q. sequens. Cato.

Penniger, a, um, *tollas, szárnyas, feltollazott*; mit Federn oder Flügeln versehen, geflügelt, befiedert. Cic.

Pennīnus, i, m. 2. deus ethnicorum, quem in summo vertice montium colebant. Plin.

Pennĭpes, ĕdis, v. gr. columba, Plin. *tollaslábú, gatyás, p. o. gulamb*; an den Füßen befiedert oder geflügelt. Catull.

Digitized by Google

Pennĭpŏtens, tis, *szárnyas*; beflügelt, Lucret.

Pennŭla, ae, f. 1. (Dimin.) *szárnyatska*: Flügelchen. Cic. 2) *tollatska*; Federchen. Cic.

Pensābĭlis, e, (penso) *helyrehozható, kipótolható*; erſetzlich. Ammian

Pensātĭo, ōnis, f. 3. (penso) *mérés, megmérés, t. i. fontal, mázsával*; die Wägung, Abwägung. 2) *kipótolás*; die Erſetzung. Pand. 3) *meggondolás, megfontolás*; die Erwägung, Überlegung. Ammian.

Pensātor, ōris, m. 3. *mérőmester, fontmester*; der Wagemeiſter, Wäger, Abwäger. Plin.

Pensātus, a, um, *megfontolt, meggondolt*; erwogen. Pensata sententia; *megfontolt mondás*; ein erwägter Spruch.

Pense, Adv *szorosan, jól*; genau eifrig. Pensius, Symmach.

Pensĭcŭlāte, Adv. *jól megfontolva*; genau überlegt. Gell.

Pensĭcŭlo, āre, 1. (pendo) *megfontolgatni*; abwägen, erwägen. Gell. vide: Pensito.

Pensĭlis, e, (pendeo) *függő, lefüggő*; hangend, herabhangend, Plin. Pensilia poma, Varr. Uva pensilis, Plaut. et Horat. *felkötőzött alma, vagy szőlő*; Äpfel oder Weintrauben die man zur Winterzeit aufhängt. Pensilem se facere, Plaut. *magát felakasztani*; ſich ſelbſt erhenken. 2) *oszlopokon álló, bolthajtásokra épített, mintegy lebegő*; ſchwebend, hoch in die Luft auf Pfeiler und Gewölbe gebaut. Horti pensiles, Curt. *Babilonbeli lebegő kertek*; die hochſchwebenden Gärten in Babylon.

Pensim, Adv. *megfontolva*; abgewogen. 2) *szorosan, jól*; genau. Gell.

Pensĭo, ōnis, f. 3. (pendo) *fontolás, mérés, megmérés, font vagy mázsa számra*; die Wägung, Abwägung. Vitruv. 2) *fizetés, kifizetése valamelly summának*; die Zahlung, Auszahlung. 3) *a' fizetés ideje*; der Zahlungstermin. Prima pensio, altera pensio, Cic. Pensio praesens, Liv. *készpénz fizetés*; bare Bezahlung. 4) *bér, adó, vám valamitől*; Miethzins. Svet. 5) *kamat fizetés*; die Zahlung der Intereſſen. Lampr. 6) *penzió, jövedelem, fizetés, melly hivatalt viselt tiszteknek vagy azok özvegyeinek rendeltetik*; ein Jahrgeld, die Penſion, Gloss.

Pensĭtātĭo, ōnis, f. 3. *fontolgatás, méregetés*; das Wägen, Abwägen. 2) *fizetgetés*; die Zahlung. Ascon. 3) *kipótolás*; die Erſetzung. Plin.

Pensĭtātor, ōris, m 3. *fontoló, fontolgató, méregető*; der Wäger, Abwäger. 2) *a' ki mindent jól megfontol, megfontol*; Erwäger. Verborum pensitator, Gell. *a' ki minden szót latra vét, vagy megfontol*; der jedes Wort genau erwägt.

Pensĭto, āvi, ātum, āre, 1. (Freq. a penso) *megméregetni, t. i. fontal, font számra*; fleißig wägen, abwägen. Plin. 2) v. gr. aliquid, Liv. *megfontolni, meggondolni*; erwägen, überdenken. 3) *fizetni, megfizetni*; zahlen, bezahlen. Vectigalia pensitare, Cic.

Pensĭuncŭla, ae, f. 1. Dimin. *fizetésetske*; eine kleine Zahlung. 2) *kifizetni való*; eine Auszahlung. Colum.

Penso, āvi, ātum, āre, 1. (Freq. a pendo) v. gr. aurum, Liv. *mérni, t. i. fontal, font számra, megmérni, kimérni*; wägen, abwägen, darwägen. Caput auro pensatum, Flor. *a' feje annyit nyomó aranyal váltódott meg*; ſo viel Gold iſt gegeben worden, als der Kopf weg. 2) Trop. *megitélni, ítéletet hozni felőle*; abwägen, beurtheilen. Amicos ex factis pensare, Liv. 3) *megfontolni, meggondolni, gondolóra venni valamit*; erwägen, überlegen. Consilium bene pensare, Liv. 4) *egybevetni, egybehasonlítni, összemérsékelni*; eins gegen das andere wägen, vergleichen. Adversa secundis pensare, Liv. 5) *kipótolni, helyrehozni*: wieder einbringen, erſetzen, vergüten. Exiguâ impensâ magna beneficia pensare, Curt. *kevés költséggel nagy jótéteményt meghálálni*; mit geringen Koſten große Wohlthaten vergelten. 6) *megfizetni*; bezahlen. Concubitum morte pensare, Val. Max. 7) *megszerezni, megvenni*; erkaufen. Vitam auro pensare, Sil. 8) v. gr. laetitiam moerore, Plin. *feltserélni*; vertauſchen.

Pensor, ōris, m. 3. *mérő, kimérő, megmérő, t. i. font számra*; der

Digitized by Google

Wäger, Abwäger, Erwäger. Augustin. 2) vide: Pensitator.

Pensum, i, n. 2. *kiszabott munka, fontszámra kimért fonni való napszám, p. o. a' rabszolgáknak, vagy szolgálóknak*; ein Tagewerk, die Tagearbeit der Sclaven und Sclavinnen im Wollspinnen, welche ihnen zugewogen wurde. Virg. et Justin. 2) Trop *akármelly rendes foglalatosság, hivatalbéli munka*, jede Verrichtung die einem zukommt, Amtsverrichtung, Pflicht. Cic Pensum absolvere, Varr. 3) non est pensi, Sallust. *nem érdemli a' fáradtságot*; ist nicht der Mühe werth.

Pensūra, ae, f. 1. *megmérés, fontal, vagy fontszámra, kimérés*; die Abwägung, das Wägen. Varr.

Pensus, a, um, *megmért, megmázsált*; gewogen. 2) *megfontolt, meggondolt*; erwogen. Ovid. 3) *jó, helyes, fontos*; gut, wichtig. Ultra conditio sit pensior. Plaut.

Pensylvania, ae, f. 1. regio Canadae in America, ubi urbs primaria Philadelphia.

Pentăchordus, a, um, *öthúrú*; fünfsaitig. Mart. Cap.

Pentădăctylon, i, n. *terjedő pimpó. ötlevelű fű*; das Fünffingerkraut. Apul. Potentilla reptans L.

Pentădactylus, a, um, *ötujjú*; fünffingerig. Plin.

Pĕn aedrum, i, n. i. q. Prisma; *öt egyenlő zugú rajz*; eine Figur von fünf gleichen Ecken oder Winkeln.

Pĕntăglōttus, a, um, *öt nyelven beszélő*; einer der fünf Sprachen redet. 2) *öt nyelven lévő*; aus fünf Sprachen bestehend.

Pentăgōnus, et Pentagōnĭus, a, um, *ötszegletű, ötzugú*; fünfeckig. Pentagonium; *ötszeglet*; Fünfeck. Auct. de limit. Pentagonum, i. q. pentaphyllon, Apul.

Pentămĕter, tra, trum, *öt verstagú*; fünf Versglieder habend. Pentameter, sc. versus, Quintil.

Pĕntămīron, i, n. *öt rész*; fünf Theile. Vitruv.

Pentăpĕtes, n. *pimpó*; Fünfblatt, Fünffingerkraut. Potentilla L.

Pentăphyllon, v. —um, i, n. 3. *ötlevelű fű*; Fünffingerkraut. i. q. pentapetes, Plin.

Pentăpŏlis, is, f. 3, regio Syriae. Solin.

Pentăprōtĭa, ae, f. 1. *öt főszemélyes szék*; das Collegium von fünf Obern. Cod Just.

Pentăptōton, sc. nomen, i. e. quinque Casus habens, Prisc.

Pĕntărchus, i, m. 2. *öt személynek parantsoló*; der über fünf Mann zu befehlen hat. Gloss.

Pentas, ădis, f. 3. *ötös, öt szám*; die Fünfe, Zahl von Fünfen. Mart. Cap.

Pentaspastos, sc. machina; *öt kerekű gépely, vagy erőmív*; eine Maschine von fünf Rollen oder Rädern. Vitruv.

Pentastĭchos, i, *ötsorú, ötrendű*, fünf Reihen habend. Trep Poll.

Pentăteuchus, i, m. vel Pentateuchum, i, n. 2. *Móses öt könyve*; die fünf Bücher Mosis. Tertull.

Pentathlum, i, n. 2. id. qu. Quinquertium; *az öt testigyakorlás, ú. m. karikázás, futás, táncz, nyilazás, küzdés*; (discus, cursus, saltus, jaculatio, lucta;) die fünf Künste der Leibesübungen: das Scheibenwerfen, Rennen, Tanzen, Pfeilschießen, Ringen. Plin.

Pentathlus, i, m. 2. qui artes proxime memoratas exercebat. Plin.

Pĕntēcōstālis, e, Adj. *pünkösti*; zum Pfingstfeste gehörig. Eccles.

Pentēcoste, es, f. *pünkösd*; die Pfingsten. Tert.

Pentĕlĭcus, mons ad urbem Athenarum sita, marmore celebris. Cic.

Pentĕlōris, *ötszijjú*, fünfriemig, fünfstreifig. Vopisc.

Pentēris, is, f. 3. sc. navis; *öt evedzős hajó*: ein fünfruderiges Schiff. Hirt. Alex.

Penthĕĭus, a, um, vide: Pentheus.

Penthĕsĭlĕa, ae, f. 1, regina Amazonum. Justin.

Pentheus, ĕi, et ĕos, m. rex Thebarum, Cadmi nepos. Ovid. Hinc: Pentheus, a, um, Adj. Ovid.

Penthīdes, ae, m. 1 unus ex posteris Penthei, v. gr. Lycurgus. Ovid.

Pentīrēmis, e, id qu. Penteris.

Pĕnŭārius, a, um *éléshez való*; zum Vorrathe gehörig. Cella penuaria, Svet. *éléskamara*; die Vorrathskammer.

Pĕnŭla, vide: Paenula.

Pĕnultĭmus, a, um, Paenultimus,

Penum, i, n. 2. vide: Penus.

Pĕnūrĭa, ae, f. 1. v. gr. cibi, Lucr. ci-

Digitized by Google

vium, Cic. argenti, Liv. *fogyatkozás, szükség valamiben*; der Mangel an etwas. Prop er penuriam temporis, Liv. *az idő szűk volta miatt*; wegen Kürze der Zeit. 2) *szegénység*; die Armuth. Ter.

Pĕnus, us, et i, c. Pĕnum, i, n. 2. Pĕnus, ŏris, m. 3. *összeszerzett eleség, eleségszerzemény*; Vorrath an Speisen und Lebensmitteln, Mundvorrath. Cic. et Plaut. 2) *eleségtárház*; Vorrathskammer. Lampr. 3) locus occultus et clandestinus in templo Vestae. Idem.

Pĕparēthus, vel —os, i, f. 3. insula maris Aegaei. Ovid.

Pepĭlion, i, n. 2. et Peplis, idis, f. 3. i. e. Euphorbia Peplis, L. *dudva szerecsun, ebtejfű*; eine Art Wolfsmilch.

Pēplum i, n. et Peplus, i, n. 2. vestis tamaris splendide ornata Palladis, in urbe Athenarum. Virg.

Pĕpo, ōnis, m. 3. *áritök, dinka, linka*: die Pfebe. Plin.

Pĕpŏmĕne, es, f. i. q. Fatum, *sors*; das Schicksal, Verhängniß. For. Rom.

Pĕpsis, is, f. 3. *emésztés*; die Verdauung. Gloss.

Peptĭcus, a, um, *ételemésztésre való*; zur Verdauung dienlich. Plin.

Per, Praepos. cum Accus. *által, keresztül*; durch; per infundibulum, Plin. *töltsséren által*; durch einen Trichter. Per membranas oculorum cernere, Cic. 2) *által, mintegy eszkőz által*; durch, (als Mittel). Per me, per te; *én általam, te általad*; durch mich, durch dich. Statuerunt injurias per vos ulcisci, Cic. Per insidias, Cic. *leselkedés vagy ravasság által*; durch Hinterlist, hinterlistig. Per literas, Cic. *levél által, levellel*; schriftlich. 3) *által, miatt, t. i. ok által*; durch, (als eine Ursache) wegen; Per ignaviam, Sall. *a' restség miatt*; aus Faulheit. Per avaritiam, Cic. *fösvénységből, fösvénység miatt*; aus Geiz. Per me, per te, etc. *én miattam, te miattad*; durch mich, durch dich, u. s. w. Per me licet, Cic. *én miattam meg lehet*; wegen meiner. 4) *-ért, -ből, ból, miatt*; wegen, aus, um. Per avaritiam decipere, Cic. *fösvénységből megtsalni*; aus Geiz betriegen. Per deos immortales, Cic. *az Istenért*; um Gottes Willen. Oro te per deos, Cic. *az Istenre kérlek*; ich bitte dich um Alles in der Welt, oder um Gottes Willen. Per aetatem, Cic. i. e. propter aetatem. 5) *-ból, -ből, által*; aus, durch. Per simulationem amicitiae, Cic. *barátság szine alatt*; unter dem Scheine der Freundschaft. 6) *alatt, ig, t. i. idő alatt, ideig*; unter, während, in. Per decem annos, Cic. *tíz esztendeig*; zehn Jahre lang. Per id tempus, Liv. *azon idő alatt*; unter der Zeit. 7) *-ban, -ben, keresztül, -ból, -ből, val, vel, 's a' t.* in, über, aus, mit. Per ludum et jocum, Cic. *a' játékban, játék közben*; in Spielen und Scherzen. Per forum ferre aliquid, Cic. *valamit a' piatzon keresztül vagy végig vinni*; etwas über den Markt tragen. Per somnium, Cic. *álmában*; im Traume. Per occasionem, Cic. *alkalmatosság adódván*; bey Gelegenheit, gelegentlich. Per otium, Cic. *ideje lévén, egykor ha érkezése leszen*; bey Muße. — Per tempus advenis, Ter. *éppen jókor jösz*; du kommst zu rechter Zeit. Not. Per, Adjectivo et Adverbio praepositum auget significationem vocum, v. gr. perfacilis, i. e. valde facilis: percharus, vel percarus, etc. Vide haec suis locis.

Pĕra, ae, f. 1. *bőrtáska, iszák, lohátra való kettős tarisznya*; ein Ranzen, Quersack. Phaedr.

Pĕrabsurdus, a, um, *igen balgatag*; sehr ungereimt, abgeschmackt. Cic.

Peraccommŏdātus, a, um, *igen alkalmatos*; sehr bequem, sehr gelegen. Per fore accommodatum, Cic. pro: peraccomodatum fore.

Pĕrācer, cris, cre, *igen erős v. tsipős*; sehr scharf. Cic.

Pĕrācerbus, a, um, *igen fojtós vagy fanyar*; sehr herbe. Cic. 2) *keserves*; sehr empfindsam. Plin. Ep.

Pĕrācesco, cui, ĕre, 3. *egésszen megsavanyodni, megposhadni*; durch und durch sauer werden. 2) *megbosszankodni*; zornig werden. Plaut.

Pĕractor, ōris, m 3. *végrehajtó, elvégző*; der Vollender. Sen.

Pĕractĭo, ōnis, f. 3. (perago) *végrehajtás*; die Vollendung. Cic.

Pĕractus, a, um, (perago) *elvégzett, bévégzett, végrehajtott, véghezvitt*; vollbracht, vollendet. Opus pera-

Digitized by Google

ctum, Liv. Caedes peracta; *véghezvitt gyilkosság*: verübte Mordthat.

Pěrăcŭo, ĕre, 3. *jol kikösörülni*; ſehr ſcharf machen. 2) *jól kihegyezni*; ſehr ſpitzig machen. Cato.

Pěrăcūtē, adv. *igen élesen, igen elmésen*; ſehr ſcharf, ſehr ſcharfſinnig. Cic.

Pěrăcūtus, a, um, v. gr. falx. Mart. *igen éles*; ſehr ſcharf. 2) Trop. *igen elmés, elmésen kigondolt*; ſehr ſcharfſinnig. Cic. 3) v. gr. vox, Cic. *éles, p. o. hang, szó*; ſehr hell, durchdringend.

Pěrădŏlescens, tis, o. *igen ifjú, vagy fiatal*; ſehr jung. Cic.

Pěrădŏlescentŭlus, i, m. 2. *igen fiatal ember*; ein ſehr junger Menſch. Nep.

Pěraea, ae, f. 1. regio trans fluvium vel trans mare jacens. Plin. 2) nomen regionum a) in Caria, b) in Palaestina, c) in Hispania, Liv.

Pěraedificō, āre, 1. *megépíteni, az épitést elvégezni*; fertig bauen. Colum.

Pěraequātĭo, ōnis, f. 3. *egyenlőités, egyenlővé tétel*; die völlige Gleichmachung. Tert.

Pěraequātor, ōris, m. 3. *adóelrendelő*; der die Abgaben ordnet. Cod. Theod.

Pěraeque, Adv. *egyaránt, egyenlően*; völlig gleich, ohne Unterſchied. Cic.

Pěraequo, āvi, ātum, āre, *egyenlővé tenni, elegyengetni*; völlig gleich machen. Vitr.

Pěraequus, a, um, *egyenlő, igen egyenlő*; völlig gleich. Peraequa proportione, Cic. 2) *igen illendő, igazságos*; ſehr billig. Cic.

Pěraestimo, āre, pro: aestimo, Cod. Theod.

Pěrăgĭto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. hostes, Caes. *hajhászni, űzni*; herum treiben, herum jagen, beunruhigen. 2) v. gr. manu, Colum. *felkeverni*; umrühren.

Pěrăgo, ēgi, actum, ĕre, 3. v. gr. rem, Liv. propositum, Nep. mandata alicujus, Ovid. *véghezvinni, megtselekedni, telyesíteni, elvégezni*; durchſetzen, zu Stande bringen, vollenden, verrichten, thun. Pauca cum aliquo peragere, Ovid. *rövideden végezni valakivel*; etwas kurz abthun. Preces peragere, Ovid. *könyörögni, imádkozni*; das Gebeth verrichten, beten. Laudes alicujus per agere, Liv. *valakit hosszasan dicsérni*; einem eine Lobrede halten. 2) v. gr. pecora, Sen. *kergetni, űzni, hdborgatni, hajhászni*; herumjagen, beunruhigen. 3) Trop. v. gr. cibum, Plin. *megemésztení*; verdauen. 4) v. gr. aliquid animo, Virg. *meggondolni, gondolóra venni, megfontolni*; überdenken, überlegen, erwägen. 5) *eljárni, béjárni, elmenni, elfutni, végezni útját*; durchgehen, durchreiſen, durchwandern. Sol duodena signa peragit, Ovid. 6) v. gr. noctem, Ovid. aestatem, Hor. *eltölteni*; zubringen. 7) aliquem, Mart. *megölni*; tödten. Latus ense peragere, Virg. *keresztül űtni*; durchſtoßen.

Pěrăgranter, Adv. *útjában, általmenvén*; im Durchreiſen. Ammian

Pěrăgrātĭo, ōnis, f. 3. *általmenetel, keresztülútazás*; die Durchreiſe, Durchwanderung. Cic.

Pěrăgro, āvi, ātum, āre, 1. (per et ager) *általmenni, keresztülútazni valahol, béjárni, béutazni, p. o. nagy darab földet, 's a' t.* durchwandern, durchgehen, durchreiſen, durchſtreichen. Cic. 2) Trop. *elterjedni, elhatni*; durchwandern, durchdringen. Fama peragravit, Cic. *eljutott vagy elhatott a' hire*; das Gerücht hat ſich verbreitet.

Pěralbus, a, um, *igen fejér*; ſehr weiß. Apul.

Pěraltus, a, um, *igen magas*; ſehr hoch. Ammian.

Pěrămans, tis, v. gr. nostri, *a' ki valakit igen szeret*; ſehr liebend. Cic.

Pěrămanter, Adv. *igen nyájasan*; ſehr freundlich. Cic.

Pěrambŭlo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. rura, Hor. terras, Varr. *bejárni, eljárni, megjárni, összejárni*; durchgehen, durchſpatzieren, durchwandern oder wo herum gehen. Medicus perambulat aegrotos, Sen. *az az: eljárja, sorra járja, meglátogatja*; beſucht, geht von einem zum andern.

Pěrămoenus, a, um, *igen kies, kellemetes*; ſehr angenehm. Tacit.

Pěramplus, a, um, *igen bő, tágas, kiterjedő, nagy*; ſehr weit, von ſehr weitem Umfange, ſehr groß. Cic.

Pěranceps, ĭpĭtis, i. e. valde anceps, Ammian.

Pěranguste, Adv. *igen szorosan, szükön*; ſehr enge. Cic.

Digitized by Google

Pĕrangustus, a, um, v. gr. fretum, Cic. *igen keskeny, szoros, szük*; sehr enge, sehr schmahl. Cic.

Pĕranno, āre, 1. *egész esztendeig élni, vagy tartani*; das ganze Jahr durch leben oder dauern. Suet.

Pĕrantīquus, a, um, *igen régi, agg*; sehr alt. Cic.

Pĕrappōsĭtus, a, um, v. gr. alicui, Cic. *igen alkalmatos, vagy helyes, igen illendő*; sehr passend, sehr schicklich.

Pĕrardĕo, si, ēre, 2. *egészen meggyúladni és égni, nagyon égni*; durchbrennen, sehr brennen. Paul. Nol.

Pĕrardŭus, a, um, *igen magas*; sehr hoch. 2) *igen nehéz, t. i. véghez vinni*; sehr schwer zu thun. Cic.

Pĕrāresco, rui, ĕre, 3. *igen megszáradni*; recht trocken werden. Varr.

Pĕrargūtus, a, um, *igen elmés, vagy éles elméjű*; sehr scharfsinnig, sehr witzig. Cic. 2) *igen hangos*; sehr ertönend, sehr hell klingend. Apul.

Pĕrāridus, a, um, *nagyon száraz*; sehr trocken, sehr dürr. Cato.

Pĕrarmo, āvi, ātum, āre, 1 *jól felfegyverkeztetni*; wohl bewaffnen, wohl rüsten. Curt.

Pĕrāro, āvi, ātum, āre, 1. *egészen újra szántani*; ganz umackern. Ovid. 2) Met. v. gr. pontum, Sen. *behajókázni*; durchschiffen. 3) ora rugis perarare, Ovid. *bérántzolni, ránt zokkal beborázdálni az ortzáját*; das Gesicht mit Runzeln anfüllen. 4) v. gr. literam, Ovid. *írni*; schreiben.

Pĕrasper, a, um, *igen darabos, durva*; sehr rauh. Cels.

Pĕrastūtŭlus, a, um, v. gr. mulier, Apul. *igen ravasz*; sehr listig.

Pĕrātim, Adv. *szebenként, szebszámra*; taschenweise. Plaut.

Pĕrattente, Adv. *egész figyelemmel*; sehr aufmerksam. Cic.

Pĕrattentus, a, um, *igen figyelmetes*; sehr aufmerksam. Cic.

Pĕraudĭo, īre, 4. *jól meghalgatni*; genau anhören. Plaut.

Perbacchor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. multos dies, Cic. *lármázva tobzódni*; lärmend schwelgen. Cic.

Perbāsĭo, āre, 1. *ősszve meg ősszve tsókolni*; sehr küssen oder durchküssen. Petron.

Perbĕātus, a, um, *igen szerentsés*; sehr glücklich. Cic.

Perbelle, Adv. *igen jelesen, vagy módosan, igen helyesen, igen jól*; sehr fein, sehr artig, sehr gut. Cic.

Perbĕne, Adv. *igen jól, igen helyesen*; sehr wohl, sehr gut. Cic.

Perbĕnĕvŏlus, a, um, v. gr. alicui, Cic. *nagy jóakarója valakinek*; sehr günstig, sehr wohlwollend.

Perbĕnigne, Adv. *igen kegyesen, különös jósdggal*; sehr gütig. Terent. et Cic.

Perbibesĭa (perbibo) *költött szó*: *igyunkorszdg*: ein erdichtetes Wort, Trinkland. Plaut.

Perbibo, bi, *egészen kiinni*; gar austrinken. 2) Met. *kiszívni*; aussaugen. Mihi lassitudo medullam perbibit, Plaut. 3) Met. *magába szívni, el inni*; einsaugen. Ovid.

Perbito, ēre, 3. *elveszni, meghalni*; zu Grunde gehen, umkommen. Plaut. 2) *valahová menni*; wohin gehen. Ibid.

Perblande, Adv. *igen nyájasan, kl zelkedve*; sehr liebkosend, sehr schmeichelhaft. Macrob.

Perblandus, a, um, *igen nyájas, barátságos, magukedveltető*; sehr liebkosend, sehr einnehmend. Cic.

Perbŏnus, a, um, *igen jó*; sehr gut. Cic.

Perbrĕvis, e, *igen rövid*; sehr kurz. Cic. perbrevi tempore, Cic. perbrevi, Cic. *igen rövid idő alatt*; in sehr kurzer Zeit.

Perbrĕvĭter, Adv. *rövideden*; sehr kurz. Cic.

Perca, ae, f. 1. *sigér, sügér, hal neme*; Barsch, ein Fisch. Perca fluviatilis, L., Plin.

Percaedo, cĕcīdi, caesum, ĕre, 3. *levágni, felkontzolni*; völlig niederhauen. Flor.

Percălĕfăcio, (Percalf.) ēci, ăctum, ĕre, 3. (Pass. Percalefio v. Percalfio, actus sum) *egészen keresztül melegítni, bémelegítni*. durchhitzen, durch und durch warm oder heiß machen. Vitruv. 2) *nagyon befűtni*; sehr stark einheitzen. Gloss.

Percălĕfio, vide: Percalefacio.

Percălesco, lui, *egészen általmelegedni*; durch und durch heiß werden, durchhitzen. Ovid.

Percallĕo, ui, ēre, 2. v. gr. lingvas, Gell. *jól tudni; jól érteni és beszélni, p. o. nyelveket*; wohl wissen, genau verstehen und sprechen.

Percallesco, lui, lescere, 3. *faltörni*,

megkeményedni mint a' bőr; hartháutig werden, abgehärtet, empfindungslos, gefühllos werden. Cic. 2) v gr. usum rerum, Cic. legem, Gell. *jól beletanúlni valamibe, jól felfogni valamit, t. i. értelemmel*; gute Kenntniß worin bekommen, gut verstehen lernen.

Percandĕfăcio, ĕre, 3. (Pass. Percandefio) *jól megtüzesitni*; sehr glühend machen. Vitr.

Percandĭdus, a, um, *igen fejér, fényes, vagy vilàgos*; sehr weiß oder hell.

Percārus, a, um, *igen drága, v. nagy árú*; sehr theuer, sehr viel kostend. Terent. 2) *igen kedves*; sehr theuer, sehr werth, sehr schätzbar, sehr lieb. Justin.

Percautus, a, um, *igen vigyázó, igen szemes, v. okos*; sehr vorsichtig. Cic.

Percĕlĕber, bris, bre *igen híres, vagy elhiresedett, esmeretes*; sehr bekannt, sehr berühmt. Plin.

Percĕlĕbrātus, a, um, v. gr. res, Cic. *igen esmeretes, híres*; sehr bekannt.

Percĕlĕbro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. male, Arnob. *gyakorta elkövetni*; sehr häufig thun 2) *gyakran emlegetni v. hirdetni valamit*; von etwas oft reden, etwas oft im Munde haben. Cic.

Percĕler, is, e, *igen gyors*; sehr geschwind. Cic.

Percĕlĕrĭter, Adv. *igen hamar, v. gyorsan, sebesen*; sehr geschwind, sehr bald. Cic

Percello, culi, culsum, cellĕre, 3. *leverni, földönözverni, felforgatni*; niederwerfen, umwerfen, zu Boden werfen. Plaustrum perculi, Plaut. Prov. *bakot ütöttem, az az*: *elrontottam a dolgot*; ich habe dem Fasse den Boden ausgestossen, oder ich habe die Sache schlecht gemacht. Percellere hostes, Liv. *megverni az ellenséget*; den Feind schlagen, über den Haufen werfen. 2) v. gr. aliquem, Liv. imperium, Nep. rempublicam, Tacit. *meghatni, eltsüggeszteni, rémülésbe hozni*; erschüttern, niederschlagen, bestürzt machen. Timore perculi, Luer. *megrémülni*; erschreckt werden. Haec vox me perculit, Cic. *ezen szóra megrémültem*; dieß Wort machte mich bestürzt. 3) v. gr. aliquem, Liv. *megtsapni, megsujtani*; schlagen, mit einer Heftigkeit. 4) *felforgatni, megrongálni*; über den Haufen werfen, zu Grunde richten. Nep.

Percenso, ui, ĕre, 2. v. gr. numerum legionum, Tacit. infortunium, Apul. *elószámlálni, elóhordani, elóbeszélni*; herzählen, hererzählen. Cic. 2) v. gr. captivos, Liv. *elószóllongatni, p. o. nevéknél fogva, megnevezni*; nach der Reihe hernennen. 3) v. gr. orationem, Gell. *megrostálni, megitélni*; durchgehen, beurtheilen, kritisiren 4) v. gr. Thessaliam, Liv. *bejárni, eljárni*; durchreisen, durchwandern.

Perceptĭo, ōnis, f. 3. (percipio) v. gr. frugum, Cic. *beszedés, általvétel*; die Einsammlung, Empfangung. 2) i. e. animo, Cic. *felfogás, megértés, megfogás, esmeret*; die Fassung, Begreifung einer Sache, Kenntniß, Wissenschaft.

Perceptor, ōris, m. 3. (percipio) *beszedő, általvevő, bévevő*; der Empfänger, Bekommer. 2) *felfogó, megértő*; der Erlerner. Augustin.

Perceptus, a, um, *felfogott, megértett*; gefaßt, verstanden. 2) *bévett, általvett*; empfangen.

Percīdo, di, sum, ĕre, 3. (per et caedo) *kettő vagy keresztül vágni*; zerhauen, hindurch hauen. Flor. 2) *keresztül tasitni rajta*; hindurch stoßen. Plaut.

Percĭĕo, et **Percĭo**, ivi, et ii, ītum, (ītum) ēre, 2. et īre, 4. *indítni, mozgásba hozni*; erregen, in Bewegung setzen. Lucret. Hinc: percitus, a, um, *felindított, mozgásba hozott*; erregt, in Bewegung gesetzt, aufgebracht. Ter. et Liv. 2) v. gr. aliquem impudicum, Plaut. *nevezni*; nennen.

Percingo, ĕre, i. q. cingo, Colum.

Percĭo, vide: Percieo.

Percĭpio, ĕpi, eptum, ĕre, 3. (per et capio) v. gr. lanas, Colum. *általvenni*; in Besitz nehmen, in Empfang nehmen. 2) v. gr. fructus, Cic. vectigalia, Plin. *beszedni*; einsammeln, empfangen. Cibum percipere, Veget. *enni*; essen. 3) aliquid, Cic. *megfogni, megérteni*; wohl fassen und begreifen. Nec ratione, nec visu aliquid percipere, Curt. *valamit sem meg nem érteni, sem nem látni*; etwas weder verstehen, noch sehen. 4) v. gr. aliquid oculis, auribus, sensibus, Cic. *érezni, az érzékek által észrevenni*; wahrnehmen, empfin-

Digitized by Google

den, bemerken. Oculis percipere, Cic. *látni*, *megláthi*; sehen. Auribus percepi, Cic. *hallottam*; ich habe es gehört. Sonum percipere, Cic. *hangot hallani*; einen Schall hören. Quaerelas percipio, Liv. *panaszt hallok*; ich höre eine Klage. Dolores percipio, Cic. *fájdalmakat érzek*; ich empfinde Schmerzen. 5) aliquid mente percipere, Cic. *valamit tanúlni*, *megtanúlni*, *megfogni*, *általáthi*; lernen, erlernen, fassen, begreifen, deutlich einsehen.

Percīsus, a, um, *összevagdalt*; durch und durch gehauen. Mart.

Percĭtus, a, um, (Percieo) *felgerjedett*, *megbosszankodott*; sehr aufgebracht. Animo irato atque percito aliquid facere, Cic. Atra bile percitus est; *nagyon megbosszankodott*; er ist sehr aufgebracht. Ingenium percitum, Liv. *heves indúlat*, *v. természet*; ein hitziges Naturell.

Percivĭlis, e, *igen nyájas*, *v. emberséges*; sehr leutselig oder herablassend. Sueton.

Perclāresco, rui, ĕre, 3. *igen elhiresedni*; sehr berühmt werden. Symm.

Perclūdo, ĕre, 3. (per et claudo) *bézárni*, *jól bétsindlni*; verschließen, befestigen. Vitruv.

Percnoptĕrus, i, i. e. Vultur; *égyiptomi keselyű*; der Aasgeyer, Erdgeyer. Plin.

Percŏārcto, āre, 1. *nagyon összeszorítni*; sehr fest zusammen drücken. Colum.

Percoctus, a, um, *jól megfőtt*; durchgekocht. 2) *érett*; reif. Plin.

Percognĭtus, a, um, *jól megesmért*, *jól esmért*; genau erkannt. Plin.

Percognosco, ōvi, ĭtum, ĕre, 3. *jól megesmerni*, *vagy kiesmerni*; recht kennen lernen. Plaut.

Percŏlăpho, vel Percŏlăpo, āre, 1. *megöklözni*; mit Fäusten schlagen. Petr.

Percŏlātĭo, ōnis, f. 3. *megszűrés*; die Durchseihung. Vitruv.

Percŏlo, āvi, ātum, āre, 1. *megszűrni*; durchseihen. Colum. Humor per terras percolatur, i. e. transmittitur, Luer.

Percŏlo, ŏlŭi, ultum, ĕre, 3. v. gr. inchoata, Plin. *végrehajtani*, *tökélletességre vinni*; bearbeiten, oder vollends bearbeiten, zu Stande bringen. 2) *igen tisztelni*, *betsülni*; ehren, oder sehr ehren. Plaut. 3) alquem aliqua re, Tacit. *megtisztelni valamivel*, *hivatallal*, *'s a' t. becsülni*. 4) *tisztogatni*, *tsinosgatni*; putzen, reinigen, schmücken. Plaut. et Apul.

Percōmis, e, *igen nyájas*, *barátságos*; sehr freundlich, sehr gefällig. Cic.

Percommŏde, Adv. *igen kedvére*, *kénnyére*; sehr bequem, sehr passend, sehr gelegen, sehr gut. Cic.

Percommŏdus, a, um, *igen alkalmatos*, *kénnyére lévő*; sehr passend, sehr bequem, sehr gelegen. Liv.

Percontātĭo, ōnis, f. 3. (percontor) *tudakozódás*, *kérdezés*, *kérdezősködés*; das Fragen, die Frage, Erkundigung. Cic.

Percontātor, ōris, m. 3. *tudakozódó*, *kérdezősködő*; ein Frager, Erkundiger. Plaut.

Perconto, āre, i. q. percontor, Naev. et Gell.

Percontor, ātus sum, āri, Dep. 1. *kérdezni*, *kérdezősködni*, *tudakozódni*; fragen, sich fragen, erkundigen. Aliquid percontari; *valami felől tudakozódni*; nach etwas fragen, oder sich erkundigen. Ter. Ab vel ex aliquo percontari, Cic. *valakitől tudakozni valamit*, *vagy tudakozódni valami eránt*; Jemanden fragen, sich bey Jemanden erkundigen. 2) *megtudni*, *kitudni*, *kitanulni valamit*; etwas erfragen, erforschen. Apul.

Percontŭmax, ācis, *igen nyakas*, *makats*; sehr hartnäckig, sehr trotzig. Terent.

Percōpĭōse, Adv. *igen bőven*, *gazdagon*; sehr reichlich. Sidon.

Percōpĭōsus, a, um, *igen bő*, *hosszas*, *p. o. a' beszédben*, *előadásban*, *bőbeszédű*; sehr reich im Ausdrucke, wortreich. Plin. 2) *szerfelett való*, *kellatinél több*; gar zu überflüssig. Plin. jun.

Percŏquo, xi, ctum, ĕre, 3. v. gr. carnem, Plin. *megfőzni*, *jól megfőzni*; durchkochen, weich kochen. 2) v. gr. messem, Plin. *megérlelni*; reif machen.

Percrassus, a, um, *igen vastag*; sehr dick. Cels.

Percrēbresco, brui, vel Percrēbesco, bui, bescĕre, 3. *elterjedni*, *elhatalmazni*; sehr häufig werden, überhand nehmen. Cic. 2) *elhiresedni*; sehr ruchbar werden. Cic. Res per-

Digitized by Google

crebuit, Cic. *minden arról beszéll, azt minden tudja*; jedermann redet davon. Cic.

Percrĕpo, ui, ĭtum, āre, 1. *igen harsogni, hangzani*; ſehr ertönen oder rauſchen. Luxus percrepat vocibus, Cic.

Percrībro, āre, 1. *megrostálni*; durchſieben. Scrib. Larg.

Percrŭcio, āre, 1. *sanyargatni, gyötreni*; ſehr martern, ängſten. Plaut.

Percrūdus, a, um, v. gr. corium, Vitr. *egészen nyers*; ganz roh. 2) *egészen éretlen*; ganz unreif. Pruna percruda, Colum.

Percūdo, di, sum, ĕre, 3. *keresztülverni, keresztülvágni*; durchſchlagen, durchhacken. Colum.

Perculsus, a, um, *eltsüggedt*; niedergeſchlagen. 2) *megrettent*; erſchrocken. Animus perculsus et abjectus, Cic. (Percello.)

Perculsus, us, m. 4. (percello) *megrázattatás*; der Stoß oder Erſchütterung. 2) *szerencsétlenség*; das Unglück. Tert.

Percultor, ōris, m. 3. (percolo) *tisztelő*; der Verehrer. Aur. Vict. 2) *gondviselő*; der Aufwärter. Gloss.

Percultus, a, um, (Percolo, ere) *igen feltzifrázott, szépen feltsinositatott*; überaus ſchön geputzt. Plaut.

Percunctor, Percunctātio, etc. i. q. Percontor, etc.

Percŭpīde, Adv. *igen nagy kivánsággal*; ſehr begierig. Cic.

Percŭpĭdus, a, um, *igen kivántsi*; ſehr begierig. 2) v. gr. tui, Cic. *igen nagy hajlandósággal viseltető*; ſehr geneigt Jemanden. Cic.

Percŭpio, ĕre, 3. *igen nagyon kivánni, óhajtani*; ſehr wünſchen, ſehr gern wollen. Terent.

Percūriōsus, a, um, *újságon kapó*; ſehr neugierig. Cic. 2) *mindent kifürkészni szerető*; ſehr geſchäftig in Ausſpähung der Dinge. Cic.

Percūro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. vulnus, Liv. mentem, Sen. *meggyógyítni*; völlig heilen, zur Geſundheit bringen.

Percurro, cŭcurri, vel curri, cursum, ĕre, 3. v. gr. agrum, Caes. *béjárni, összvejárni, bétsutni*; ſchnell durchgehen, durchlaufen, durchreiſen. 2) Trop. v. gr. honores, Suet. *végig futni rajta*; durchlaufen. 3) Trop. v. gr. verbis, sermone, oratione, Cic. *végig menni rajtá, summásan eladni, sorjában elbeszélni*; durchlaufen, nach der Reihe erzählen. Animo percurrere, Cic. *elgondolni*; durchdenken. Legendo percurrere, Cic. *hirtelen végig olvasni, végig futni rajta, t. i. olvasva*; mit den Augen durchleſen. 4) v. gr. ad forum, Ter. *futni, valahova, p. o. a' piatzra*; laufen, wohin laufen.

Percursātio, ōnis, f. 3. *megfutás, sebességgel való béjárása valamelly környéknek*; das Durchlaufen, Durchreiſen. Cic.

Percursio, ōnis, f. 3. *általmenetel, végigmenés*; der Durchzug. 2) v. gr. mentis, Cic. *megfontolás, elgondolás*; die Erwägung, Überdenkung. 3) *hirtelenvaló végigmenés, végigfutás valamin szóval*; das Durchlaufen mit Worten. Cic.

Percurso, āre, 1. Frequ. v. gr. ripas, Plin. *végigfutni*; durchlaufen. 2) *béjárni, bévándorlani*; durchſtreifen. Liv.

Percursor, ōris, m. 3. *vándorló*; ein Wandersmann. Lactant.

Percursus, a, um, *béjárt, bévándorlott*; durchgelaufen. 2) *megfontolt, meggondolt*; überlegt. Cic.

Percussio, ōnis, f. 3. (percutio) *ütés, megütés*; das Schlagen. Cic. Percussio capitis, digitorum, Cic. 2) *taktus ütés, v. időmérték verés, a' muzsikában*; das Taktſchlagen in der Muſik. Plin.

Percussor, ōris, m. 3. *a' ki valakit megüt, megló, megszúr*; der einen ſchlägt, ſchießt oder ſticht. Plin. 2) *orozó, agyonütő, gyilkos*; ein Todtſchläger, Mörder. Cic.

Percussūra, ae, f. 1. (percutio) *ütés, megütés, szúrás, dőfés*; der Schlag, Stich, Stoß. Apul.

Percussus, a, um, *megütetett, megsebesittetett*; geſchlagen, verwundet, Percussus gladio, Cic. 2) *a' kit valami ért, p. o. szerencsétlenség*; betroffen, Percussus calamitate, Cic.

Percussus, us, m. 4. id. qu. Percussio.

Percūtio, ussi, ussum, tĕre, 3. (per et quatio) v. gr. manu, gladio, Cic. *megütni, rávágni*; ſchlagen, hauen. Percutere aliquem palma graviter, Plin. *valakit nagyon pofon tsapni*; einem eine derbe Maulſchelle geben. Venam percutere, Sen. *eretvágni*; Ader laſſen. 2) *megsebesitni*; ver-

Digitized by Google

wunden. Hirt. 3) v. gr. hostem, Svet. feras, Ovid. *megölni, levágni*; tödten, erlegen. Securi percutere, Cic. *fejét venni*; köpfen. Foedus percutere, Cic. *szövetséget kötni, mivel azon alkalmatossággal Rómában az úgy nevezett Pater Patratus egy disznót vágott ketté*; ein Bündniß machen, weil man dabey ein Schwein schlachtete. 4) *meghajítni, meglőni, lövéssel vagy hajítással érni, megütni*; treffen, schießen, stoßen, schlagen. Aliquem lapide percutere, Cic. *valakit kővel meghajítni*; mit einem Stein auf einen werfen. Fulmine percussit, Cic. *menkővel ütötte meg*: mit dem Blitz getroffen. 5) nummum percutere, Svet. *pénzt verni*; Geld schlagen oder prägen. 6) Met. v. gr. aliquem inani cogitatione, Cic. *valakire rá ijjeszteni*; einen erschrecken. 7) v. gr. aliquem, Cic. *valakit rászedni, megtsalni*; einen hintergehen, betrügen.

Perdāgo, āre, f. q. indago.

Perdĕcōrus, a, um, *igen jeles, illendő, ékes*; sehr anständig, sehr schicklich, sehr schön. Plin. Epist.

Perdĕlĕo, ēvi, ētum, ēre, 2. *egészen eltörleni, kiirtani*; gänzlich vertilgen. Tertull.

Perdĕlīrus, a, um, *igen esztelen, igen ostoba*; sehr albern, sehr unsinnig. Lucret.

Perdensus, a, um, *igen sürű, vagy tömött*; sehr dicht. Colum.

Perdĕo, ire, pro: pereo, Plaut.

Perdepso, ĕre, 3. (sensu obsceno) *megdolgozni*; durchkneten, durcharbeiten. Catull.

Perdĕspŭo, ĕre, 3. *egészen, v. mindenestől meghőpni*; über und über bespeyen. Catull. 2) *igen megvetni, v. megútálni*; sehr verachten.

Perdĭcālis, e, (perdix) *fogolymaddrbólvaló, fogolymaddr*; von einem Repphuhne. e. gr. herba, Apul. i. q. perdicium.

Perdĭcium, ĭi, n. 2 *falfű, orvosi falfű*; das Repphühnerkraut, Glaskraut. Plin. (Parietaria officinalis, L.)

Perdīco, xi, ctum, ĕre, 3. *mondani, megmondani, v. egészen kimondani*; sagen, oder völlig heraus sagen. Alcim. Avit.

Perdifficilis, e, *igen nehéz, sullyos*; sehr schwer. Cic. perdifficillimum. Liv.

Perdifficĭlĭter, Adv. *igen nehezen*; sehr schwer. Cic.

Perdignus, a, um, *igen méltó, v. érdemes*; sehr würdig. Cic.

Perdīligens, tis, *igen gondos, v. szorgalmatos*; sehr sorgfältig, fleißig. Cic.

Perdīlĭgenter, Adv. *igen gondosan, v. szorgalmatosan*; sehr sorgfältig, fleißig. Cic.

Perdisco, dĭdĭci, ĕre, 3. *egészen, v jól megtanúlni, v. tsak tanúlni*; völlig lernen, ganz lernen, es aut lernen, recht lernen, oder bloß lernen. Cic.

Perdĭserte, Adv. *igen világosan, v. magyarosan*: sehr deutlich. 2) *igen ékesenszólólag*; sehr beredt. Cic.

Perdĭte, Adv. e. gr. se gerere, Cic. *igen feletté, v. rendkivűl rosszúl*: äußerst schlecht. 2) *igen, rendkivűl, a' legnagyobb mértékben*; äußerst, im höchsten Grade. e. gr. amare, Ter. *kaládba, veszettől*; sterblich.

Perdĭtim, Adv. i. q. perdite, Afran.

Perdĭtĭo, ōnis, f. 3. *elromlás, veszedelem, nagy kár*; die Verderbung. Plin.

Perditor, ōris, m. 3. *elrontó, összerontó, semmivétevő, dugába dőntő*; der Verderber, Zugrunderichter. Cic.

Perdĭtrix, īcis, f. 3. *el, v. összerontó, semmivétevő (asszony v. leány)*; die Verderberinn. Tertull.

Perdĭtus, a, um, (perdo) *elvesztett*; verloren. Cic. 2) *el, v. megromlott, veszett*; verdorben. Fest. 3) *a' kihez semmi reménység nints, a' ki felől, v. eránt minden reménység fűstbe ment, elveszett, v. oda lett*; an dem alle Hoffnung verloren ist. Perditus ac dissolutus homo, Cic. *a' kinek jobbúlásához nints reménység, és a' ki festett erkölcsű*; hoffnungslos und liederlich. 4) *mértéktelen, mértéket nem esmerő*; unmäßig. e. gr. amore, Plaut. *kaládba szerelmes*; bis zum Sterben verliebt. 5) e. gr. consilium, Cic. *istentelen, gonosz*; heillos. Comp. -ior, Catul. Sup. -issimus, Plaut.

Perdĭu, Adv. *igen sokáig, igen sok idő alatt*; sehr lange, in sehr langer Zeit. Cic.

Perdĭus, a, um, (per et dies) *egész napi, egész nap tartó*; den Tag hindurch. Gell. Apul.

Digitized by Google

Perdiŭturnus, a, um, *igen sokdig tartó, igen tartós*; ſehr lange dauernd, ſehr langwierig. Cic.

Perdīves, ĭtis, *igen, v. nagyon gazdag*; ſehr reich. Cic.

Perdix, ĭcis, c. 3. *fogolymadár*; das Repphuhn. Ovid. Varr.

Perdo, dĭdi, dĭtum, ĕre, 3. e. gr. aliquem, civitatem, Cic. *el, v. megrontani, semmivé, v. szerencsétlenné tenni*; verderben, zu Grunde richten, ruiniren, unglücklich machen. Etiam moraliter: Cur perdis adolescentem nobis? Ter. 2) e. gr. rem paternam, Plaut. *elvesztegetni, elpazérolni, kimenni a' hdtán, eltékozolni*; verthun, verſchwenden. 3) Trop. e. gr. tempus, Cic. *elvesztegetni, haszontalanságra fordítni*; verſchwenden, unnütz anwenden. Decius amisit vitam, at non perdidit, Auct. ad Her. 4) e. gr. serpentem, Ovid. *megölni*; tödten. 5) e. gr. litem, Cic. spem, Plaut. *elveszteni, elesni tölle*; verlieren, um etwas kommen. e. gr. operam et sumtum, Idem. *hijábavaló költséget tenni*: vergebliche Unkoſten machen. e. gr. diem, Plin. jun. *haszontalan tölteni, v. eltölteni, elveszteni*; unnütz zubringen. e. gr. oleum et operam, Cic. *haszontalan munkálódni, minden munkájának porba v. hijába esni*; alle Mühe vergeblich anwenden. 6) e. gr. nomen, Ter. *elfelejteni*; vergeſſen. 7) e. gr. sanditas stomachum, Cic (*minden haragjával*; allen Zorn) *felhagyni*; fahren laſſen. Not. Perduim, is, it, pro: perdam, as, at, Plaut. Dii te perduint, Cic. Perduunt, pro: perdunt, Plaut.

Perdŏcĕo, cui, ctum, ēre, 2. e. gr. aliquem, Ovid. *tanítni, oktatni, jól megtanítni*; lehren, unterrichten, wohl lehren. 2) e. gr. aliquid, Idem. *tanítni, előadni valamit*; etwas lehren, vortragen. Res difficilis ad perdocendum, Cic. 3) e. gr. stultitiam, Quint. *kijelenteni, v. mutatni, elárúlni*; bekannt machen, ſehen laſſen, verrathen, zeigen.

Perdocte, Adv. *igen túdósan, igen ügyesen*; ſehr gelehrt, ſehr geſchickt. Plaut.

Perdoctus, a, um, *igen túdós, igen ügyes*; ſehr gelehrt, ſehr geſchickt. Stat. Cic. Perdocta est probe, Ter. *tanúlt mesterſége*; ſie hat darauf ausgelernt.

Perdŏlātus, a, um, *szépen, v. jól megv. ki faragott, bárdolt, v. gyalúlt*; gut behauen oder gehobelt. Vitr.

Perdŏlĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. *fájni*; ſchmerzen. Ter. Gell. 2) *fájlalni, bánni, bánkódni valamin, fájdalmat érezni*; Schmerz empfinden, ſich betrüben. Ter. Caes. 3) *a' fájdalmon dítal esni*; verſchmerzen, den Schmerz überſtehen. Tandem perdoluit, Ter.

Perdŏlesco, luĭ, ĕre, 3. *fájlalni, fájdalmat érezni*; Schmerzen empfinden. Acc.

Pĕrdŏlo, āvi, ātum, āre, 1. *jól, v. szépen meg, v. kifaragni, bárdolni, v. gyalúlni*; gut behauen, bezimmern, zuhauen, oder hobeln. Vitruv.

Perdŏmĭnor, āri, Dep. 1. e. gr. annum, Claud. *uralkodni, uralkodásban tölteni*; herrſchen oder durchherrſchen.

Perdŏmĭtor, ōris, m. 3. *megszelídítő*; ein Bezähmer. Prud.

Perdŏmĭtus, a, um, *megszelídítettv*; bezähmt.

Perdŏmo, ui, ĭtum, āre, 1. *megszelídítni*; bezähmen. Mart. 2) Trop. terram, v. solum, Colum. *jól v. emberül megszántani*; wohl umackern. 3) e. gr. provinciam, Liv. *meghódoltatni*; unterjochen.

Perdormisco, ĕre, 3. e. gr. usque ad lucem, Plaut. *aludni, egészen kialudni, p. o. a' éjtszakát*; ſchlafen, ganz ausſchlafen, z. B. die Nacht.

Pĕrdŭāxo, ĕre, 3. i. q. Perdo, Plaut.

Perdŭco, xi, ctum, ĕre, 3. proprie: *dítal, v. kereszttül vezetni*; durchführen. Quint. 2) e. gr. altercationem in serum, Liv. *folytatni*; fortſetzen. 3) e. gr. aliquem Romam, Liv. omnes naves incolumes, Caes. aliquem ad Caesarem, Idem. *valahova vinni, v. vezetni*; wohin führen oder bringen. 4) e. gr. murum fossamque ad montem, Caes. porticum a porta ad etc. Liv. *vinni, vonni, venni valahova, p. o. kőfalat, árkot, vizet*; wohin führen, z. B. Mauern, Gräben, Waſſer, ꝛc. 5) *valameddig vinni*; wohin bringen. e. gr. vitam ad centesimum annum, Cic. *száz esztendeig élni*; hundert Jahre leben. Eo rem perduxit, Nep. *annyira vitte a' dolgot*; brachte es dahin e. gr.

Digitized by Google

ad dignitatem, Cic. *emelni*; erheben. 6) e. gr. aliquem ad suam sententiam, Cic. *venni, rávenni valamire*; bringen, wohin bewegen. 7) e. gr. oppugnationem ad mediam noctem, Liv. *halasztani, halasztgatni, halogatni*; verzögern. 8) e. gr. noctes, Prop. *eltölteni*; zubringen. 9) e. gr. aliquam, Cic. *eltsábítni, fajtalanságra venni*; verleiten, zur Unzucht verführen. 10) e. gr. corpus odore ambrosiae. Virg. cor stercore, Seren. Samm. *bémázolni, békenni, bé, v. meghinteni, megnedvesíteni*; beschmieren, benetzen. 11) e. gr. nomen, Pand. *kihúzni, kitörölni*; ausstreichen.

Perductio, ōnis, f. 3. *által v. keresztül vezetés*; die Durchführung. 2) e. gr. aquarum, Vitr. *vízárkolás*; die Wasserleitung.

Perducto, āre, 1. Freqv. *valakova vinni, p. e. a' házba, és ott meghordozni*; wohin führen, z. B. ins Haus, und zugleich herum führen. Plaut.

Perductor, ōris, m. 3. *vezető, vezetgető*; der Führer, Herumführer. Plaut. 2) *kerítő, kurva kerítő*; ein Kuppler. Asc. Cic.

Perductus, a, um, *odavezetett*; hingeführt. Luer.

Perdūdum, Adv. *igen régen, igen rég' időtől fogva, v. ólta*; sehr lange, vor sehr langer Zeit. Haud perdudum, Plaut. *nem igen régen*; nicht gar lange.

Perdŭellio, ōnis, f. 3. crimen civis Romani, qui contra statum aliquid molitur, quapropter quasi hostis publicus persequitur. Quodvis crimen adversus salutem reipublicae, v. parricidium. Perduellionis reus Horatius. Liv. *drúlás, pártütés, felségsértő bün, felségsértés*; die Verrätherey, der Hochverrath. Svet. JCt.

Perdŭellis, is, m. 3. *hazájának halálos ellensége, drútó, pártütő*; ein abgesagter Feind seines Vaterlandes, ein Verräther. Cic. 2) *ellenségi* ein Feind. Perduelles se penetrant in fugam, Plaut.

Perdŭellum, i, n. 2. i. q. bellum, Acc.

Perdŭim, is, it, etc. vide: Perdo, ad finem.

Perdūrātus, a, um, *sokdig tartott*; lange gewährt. 2) *megkeményedett*; ausgehärtet. 3) *állandó, maradandó*; beständig.

Perdūro, āre, 1. *megkeményíteni*; hart machen, härten. Prud. 2) *sokdig tartani*; lange währen. Ter. 3) *állandó lenni*; beständig seyn. Idem.

Perdūrus, a, um, *igen kemény*; sehr hart. Pandect.

Pĕrĕdĭa, ae, f. 1. (fictum vocabulum) *tobzódó ország, eszemisszomorság*; ein Eßland, Freßland. Plaut.

Pĕrĕdo, pĕres, v. peredis, edi, esum, ederе, 3. e. gr. cibum, Plaut. *megemészteni*; verzehren. 2) *keresztül enni, v. marni*; durchätzen. Catull.

Pĕrĕdo, ĕre, 3. i. q. edo, emitto, Sidon.

Pĕrĕfflo, āre, 1. e gr. animam, Apul. *egészen kilehelleni, kiadni*; gänzlich aushauchen, oder bloß aushauchen.

Pĕrĕger, ĕgris, (per et ager) *mezőre, v. falura ment, városon kivül lévő*; der über Land gereiset, oder außer der Stadt befindlich ist. Si pereger factus sit, Pand. *ha elútazott*; vereiset ist.

Pĕrĕgre, Adv. *városon kivül*; außer der Stadt. Hor. 2) Trop. *másutt, kinn*; auswärts, nicht bey sich. Animus peregre est, Idem. *másutt jár az esze, nintsenek otthon a' gondolatjai*; seine Gedanken sind nicht daheim. 3) *mezőn, falun*; auf dem Lande.

Pĕrĕgrĕgĭus, a, um, *igen jeles, igen derék*; sehr vortrefflich. Apul.

Pĕrĕgri, Adv. i. q. Peregre, Plaut.

Pĕrĕgrīnābundus, a, um, *bújdosó, vándorló, külföldön járó*; herumreisend. Liv.

Pĕrĕgrīnātĭo, ōnis, f. 3. (peregrinor) *külföldi útazás, mindenfelé való útazás külföldön, v. külsőországon*; das Reisen in die Fremde, Herumreisen. Cic. 2) v. gr. opificii causa, Gloss. *vándorlás*; die Wanderschaft.

Pĕrĕgrīnātor, ōris, m. 3. (peregrinor) *útazó, külföldön útazó*; ein Herumreiser. Cic. 2) v. gr. opifex, Gloss. *vándorló*; ein Wanderer.

Pĕrĕgrīnĭtas, ātis, f. 3. *külsőországiság, idegenség, jövevénység*; der Stand eines Fremdlings. Svet. 2) *jövevényszokás, idegenszokás*; fremde Sitten. Cic. 3) *jövevények beszédmódja vagy kimondása*; die Aussprache oder Dialect eines der Fremden. Quint.

Digitized by Google

Pĕrĕgrīnor, ātus sum, ārī, Dep. 1. *mint idegen úgy útazni, jövevény lenni valahol*; sich als Fremder wo aufhalten, fremd wo seyn. Philosophia Romae peregrinari videbatur, Cic. Peregrinatur in urbe, Cic. *jövevény a' városban, idegen vagy esmeretlen*; er ist in der Stadt fremd oder unbekannt. 2) *útazni*; reisen, herumreisen. Cic. 3) *vándorlani*; wandern. Opificum operarii peregrinentur necesse est. Gloss. *szükséges a' mesterlegényeknek vándorluni*; die Handwerksburschen sollen in die Fremde wandern oder reisen.

Pĕrĕgrīnus, a, um, v. gr. divitiae, Hor. arbor, Plin. *idegen, külföldi, külsőországi*; fremd, ausländisch. 2) v. gr. in re, Cic. *jdratlan, tapasztalatlan valamiben*; fremd, unerfahren. 3) Subst. *idegen, jövevény*; ein Fremder, Fremdling. Cic.

Pĕrĕlĕgans, tis. v. gr. oratio, Cic. *igen jeles, igen ékes*; sehr artig, sehr schön.

Pĕrĕlĕganter, Adv. *igen jelesen, szépen, ékesen*; sehr schön. Pereleganter dicere, Cic.

Pĕrĕlixo, āre, 1. *jól megfőzni*; wohl sieden. Apic.

Pĕrĕlōquens, tis, *igen ékesenszóllló*; sehr beredt. Cic.

Pĕremnis, e, (per et amnis) *általjdrási, általjdrást illető, t. i. a' vizen*; den übergang des Flusses betreffend.

Pĕrĕmo, ĕre, 3. *megakadályoztatni*; verhindern. JCt.

Pĕremtālia fulgura, Fest; *villámdsok, mellyek az elébbenieknek erejeket elveszik*; Blitze, welche die Wirkung der vorigen Blitze vernichten.

Pĕremtĭo, ōnis, f. 3. *semmivététel*; die Vernichtung. 2) *megölés, elvesztés*; die Tödtung Augustin.

Pĕremtōrīe, Adv. *további halasztás nélkül*; ohne weitere Frist. JCt.

Pĕremtōrĭus, a, um, v. gr. venenum, Apul. *megölő, halálos*; tödtend, tödtlich. 2) v. gr. sententia, edictum, Pandect. *a' pernek véget vető*; dienlich, dem Streite ein Ende zu machen.

Pĕremtrix, īcis, f. 3. *elvesztő, megölő, t. i. asszony*; eine Vernichterinn, Tödterinn. Tertull.

Pĕremtus, a, um, *megöletett, elvesztett*; umgebracht. Fest. 2) macie peremtus, Liv. *elsonnyadt, elszáradt, elhervadt*; durch die Schwindsucht verzehrt. 3) peremti ludi, Cic. *eltiltott játékok*; aufgehobene Spiele.

Pĕrendĭe, Adv. *holnapután*; übermorgen. Cic.

Pĕrendĭnātĭo, ōnis, f. 3. *holnaputánra való halogatás*; die Verschiebung bis übermorgen. Mart. Cap.

Pĕrendĭnus, a, um, v. gr. dies, Cic. *holnaputánni*; übermorgend. In perendinum, Plaut. *holnapután, vagy harmadnapra*; übermorgen.

Pĕrenna, ae, vel Anna Perenna, i. e. dea, soror Didonis. Macrob.

Pĕrenne, Adv. *örökké*; immerwährend. Colum.

Pĕrennis, e, (per et annus) *egész esztendeig tartó, vagy megmaradó, eldlló*; das ganze Jahr hindurch dauernd, bleibend. Plin. 2) v. gr. virtus, Cic. *szüntelentartó, tartós, örökös, örökkétartó*; beständig dauernd oder während, immer während, beständig. 3) *tartós, állandó*; dauerhaft. Monumentum aere perennius, Hor.

Pĕrennĭservus, i, m. 2. *örökös rabszolga*; ewiger Sclav. Plaut.

Pĕrennĭtas, ātis, f. 3. *örökkévalóság, sokáig tartóság*; die beständige Dauer, Dauerhaftigkeit. Cic. 2) Perennitas Vestra, Symmach. *a' tsászárok tzímje volt*; war ein Titel der Kaiser.

Pĕrennĭter, Adv. *szüntelenül, örökké*; ohne Aufhören, beständig, immer, in einem fort. Augustin.

Pĕrenno, āre, 1. *sok esztendőkig tartani, eltartani, tartós lenni*; viele Jahre oder lange währen, dauern, oder dauerhaft seyn. Ovid. et Colum. 2) *sokáig eltartani*; lange erhalten. Colum.

Pĕrentĭcīda, ae, m. 1. pro; pericida (a pera et caedo) *szebelő szivdny*; ein Ranzen- oder Beutelschneider. Plaut.

Pĕrĕo, ĭi, (et ivi) ĭtum, īre, 4. v. gr. e patria, Plaut. *elveszni, eltünni, elenyészni*; verloren gehen, sich verlieren, verschwinden. Nix periit, Ovid. *elolvadt a' hó*; der Schnee ist zergangen. 2) v. gr. ut; regnum, Virg. *elveszni, semmivé lenni, véget érni*; zu Grunde gehen, umkommen, sein Ende erreichen. 3) *meghalni, elveszni, életét elveszteni*; umkommen, sterben, sein Leben verlieren. Cic.

Digitized by Google

et Virg. Amore perire, Virg. *a' szeretet miatt majd elveszni, halálból szeretni*; vor Liebe faſt vergehen Perii! Ter. *oda vagyok!* ich bin verloren! ich bin des Todes! Peream, si — Ovid. *veszszek el, ha —*; ich will des Todes ſeyn, wenn —.

Pĕrĕquĭto, āvi, ātum, āre, v. gr. inter duas acies, Caes. *végig vagy keresztül lovagolni*; hindurch reiten. 2) *ide'stova, v. szerteszéllyel lovagolni*; herum reiten. Liv.

Pĕrerro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. orbem, Colum. forum, Hor. *béjárni, összevejárni*; durchirren, durchſtreifen.

Pĕrĕrŭdītus, a, um, v. gr. homo, Cic. *igen tanult, v. túdós*; ſehr gelehrt.

Pĕrexĭgŭe, Adv. *igen szűken*; ſehr kärglich. Cic.

Pĕrexĭgŭus, a, um, *igen kitsíny*; ſehr klein. Cic. et Caes. 2) *igen kevés, igen tsekély*; ſehr wenig. Caes. et Liv.

Pĕrexĭlis, e, *feletto kitsíny*; überaus klein. Colum.

Pĕrexoptātus, a, um, *igen jókor, éppen a' kívánság szerént*; ſehr erwünſcht. Per inquit, exoptatus venis, Gell.

Pĕrexpĕdītus, a, um, *igen könnyű, minden nehézség nélkül való*; ſehr leicht, ſehr frey von Schwierigkeiten. Cic.

Pĕrexsiccātus, a, um, *egészen kiszáraztott, v. kiszáradott*; ganz ausgetrocknet. Arnob.

Perfăbrĭco, āre, 1. *készre kifaragni*; fertig zimmern. Aliquem perfabricare, Plaut. *valakit rászedni*; einen anführen, überliſten.

Perfăcēte, Adv. *igen elmésen, tréfásan*; ſehr witzig. Cic.

Perfăcētus, a, um, *igen tréfás, elmés*; ſehr witzig. Cic.

Perfăcile, Adv. *igen könnyen*; ſehr leicht. Cic. 2) *igen örömest*; ſehr gern. Perfacile perpetior, Plaut.

Perfăcĭlis, e, *igen könnyű*; ſehr leicht. Cic. 2) *igen nyájas*; ſehr gefällig. Cic.

Perfăcundus, a, um, v. gr. homo, Justin. *igen, beszédes, vagy bóbeszédű*; ſehr beredt.

Perfămĭlĭāris, e, v. gr. alicui, Cic. *igen meghitt, meghitt barátságban lévő*; ſehr vertraut im Umgange. 2) Subst. v. gr. Familiarius meus, Cic. *meghitt vagy jó barátom*; ein ſehr vertrauter Freund.

Perfātŭus, a, um, *igen esztelen*; ſehr albern. Martial.

Perfecte, Adv. *tökélletesen, egészen, teljesen*; vollſtändig, völlig, vollkommen. Cic. 2) *szorosan*; genau. Cic. Comp. perfectius, Apul. perfectissime, Gell.

Perfectĭo, ōnis, f. 3. *jeles tulajdonság, jelesség*: die Vortrefflichkeit. 2) *tökélletesség*; die Vollendung, Vollkommenheit. Cic.

Perfectissĭmātus, us, m. 4. i. e. dignitas praefecti provinciae, sub Constantino, et Imp. sequentibus. Cod. Just.

Perfector, ōris, m. 3. *végrehajtó, tökélletességre vivő*; der Vollender, Vervollkommner. Cic.

Perfectus, a, um, (Perficio) *végrehajtott, elvégzett*; vollbracht. 2) *tökélletes*; vollkommen. Cic. Aetas perfecta, Paul. *emberkor*, 25 *esztendőbeli kor*; das mannbare Alter von 25 Jahren. 3) Perfectum, scil. tempus, *elmult v. egészenmult idő, az igék ejtegetésében*; die vergangene Zeit in den Conjugationen. Quint Comp. perfectior, Sup. perfectissimus, Martial.

Perfectus, us, m. 4. *végrehajtás*; die Vollendung. 2) *tökélletesség*; die Vollkommenheit. Vitr.

Perfĕcundus, a, um, *igen termékeny*; ſehr fruchtbar. Mela.

Perferentia, ae, f. 1. *elviselés, eltűrés, elszenvedés*; die Ertragung, Erduldung Lactant.

Perfĕro, tŭli, lātum, fĕrre, 3. *elvinni, oda vinni, valamit a' helyéig, a' kirendelt vagy meghatározott helyre*; hintragen, überbringen, z. B. an den beſtimmten Ort. Aeneas sulit patrem per ignes et pertulit, Sen. 2) v. gr. laborem, Stat. *elbírni elvégezni*; ertragen, vollbringen, verrichten. 3) v. gr. poenam, Nep. *kiállani, elszenvedni*; leiden, ausſtehen, ertragen. Perfer si me amas, Cic. *szenvedd el, ha engemet szeretsz*; erdulde es, wenn du mich lieb haſt. 4) v. gr. nuntium alicui, Cic. literas ad aliquem, Cic. *vinni, hozni*; überbringen. Perferre aliquid ad notitiam alicujus, Liv. *valakinek valami' tudtára adni*; einem Nachricht von einer Sache geben. Per-

Digitized by Google

fertur fama ad me, Liv. *ollyan hirt hoznak nekem*; ich bekomme Nachricht. Fama Romam perlata est. Liv. *Romdba jött a' hire*; das Gerücht kam nach Rom, oder erscholl zu Rom. 5) v. gr. legationem, Svet. *hordozni, viselni*; tragen, verwalten.

Perfĕrus, a, um, *igen vad*; sehr wild, Varr.

Perfervĕfio, ĕri, 4. *igen felhevülni*; sehr heiß werden. Varr.

Perfervĕo, ĕre, 2. *forró meleg lenni*; sehr heiß seyn. Fons perfervet, Mela.

Perfervĭdus, a, um, *heves, hév*; sehr heiß. Aestas perfervida, Colum.

Perfĭca, ae, f. 1. sc. dea, i. e. quae conceptum perficit, Arnob.

Perfĭcĭo, ēci, ectum, ĕre, 3 (per et facio) v. gr. laborem, multa, Cic. pontem, Caes. *elvégezni, végrehajtani*; zu Stande bringen, vollenden. Bellum perficere, Cic. *a' hadakozásnak véget vetni*; den Krieg endigen. Annos perficere, v. gr. decem, etc. Hor. *esztendőkig, v. esztendőket élni*; Jahre leben oder durchleben. Sole perfecto, Stat. i. e. die finito. 2) v. gr. rem, Ter. *véghez vinni, megtselekedni, annyira vinni, p. o. a' dolgot*; zuwege bringen, machen, es dahin bringen. Perfice id, ut etc. Cic. *vidd véghez, vagy tselekedd meg*; mache, daß ꝛc. 3) v. gr. promissa, Ter. *telyesítni*; thun, erfüllen. Scelus perficere, Cic. *gonoszságot követni el*; eine Freveltat begehen. 4) v. gr. cibos ambulatione perficere, Plin. *az étel megemésztését járkálással segítni elő*; die Speisen durch Bewegung verdauen. Corium perficere, Plin. *a' bőrt kikészítni*; das Leder zubereiten. 5) *tökélletesíteni, tökélletességre vinni*; vervollkommnen, ausbilden. Ovid.

Perfĭcus, a, um, (perficio) *végrehajtó, telyesítő*; vollendend, vollbringend. Lucret.

Perfĭde, Adv. *hitetlenül*; treulos. Gell.

Perfĭdēlis, e, *igen hűséges, igen hív*; sehr ehrlich, sehr treu. Cic.

Perfĭdens, tis, *valamiben bizodalmát helyheztető, nagyon bizakodó valamiben*; sehr vertrauend, sich sehr verlassend. Aur. Vict.

Perfĭdĭa, ae, f. 1. *hitetlenség, hitszegés*; die Untreue, Treulosigkeit, Unrechtschaffenheit, Unredlichkeit. Cic.

Perfĭdĭōse, Adv. *hitetlenül, hívségtelenül, hamisan*; treulos, unrechtschaffen, unredlich. Cic. perfidiosius, Suet.

Perfĭdĭōsus, a, um, v. gr. homo, Cic. *hitetlen, hívségtelen, hűségtelen*; treulos, unredlich, wider Treue und Glauben handelnd. Perfidiosum est, fidem frangere, Cic. perfidiosissimus, Cic.

Perfĭdus, a, um, (per et fides) v. gr. amicus, Cic *hitszegő, hitetlen, hiteszegett*; wortbrüchig, der sein gegebenes Wort gebrochen hat, treulos, untreu. 2) Trop. *állhatatlan, tsaldrd, kétséges, bizonytalan*; unsicher, unbeständig, treulos. Flumen glacie perfidum, Flor.

Perfĭgo, xi, xum, ĕre, 3. *általszúrni, keresztülütni*; durchbohren, durchstechen. Luer.

Perfĭnĭo, ire, 4. *elvégezni*; endigen. Lucret.

Perfixus, a, um, *általütött, általvert*; durchbohren. Lucr.

Perflăbĭlis, e, (perflo) *a' min a' szél szabadon keresztül járhat*; was durchgeweht werden kann, der freyen Luft ausgesetzt. Cic

Perflăgĭtĭōsus, a, um, *igen gonosz, gonoszsággal telyes*; sehr schädlich, sehr lasterhaft. Cic.

Perflămen, ĭnis, n 3. (perflo) *fúvallat, szél*; die Durchwehung, der Wind. Prud.

Perflătilis, e, (perflo) *a' mit keresztül lehet fújni*; was durchgeweht werden kann. Apul.

Perflātus, us, m. 4. *keresztülfúvás, általjáró szél*; das Durchwehen, der durchwehende Wind, oder überhaupt das Wehen, der Wind. Cels.

Perflĕo, ēvi, ētum, ēre, 2. *igen megsiratni*; sehr beweinen. Apul.

Perflo, āvi, ātum, āre, 1. *keresztül fújni rajta*; durchwehen, durchblasen. Virg. 2) *fújni, fúni, mint a' szél*; blasen, wehen. Colum.

Perfluctŭo, āre, *ide'stova hab módjára kónykódva béjdrni*; durchwallen, durchwimmeln. Lucret.

Perflŭo, xi, xum, ĕre, 3. v gr. per colum, Lucr. *általfolyni, keresztül folyni*; durchfließen. 2) *kifutni, kifolyni, p. o. az edényből*; auslaufen, durchfließen 3) v. gr. in mare, Plin. *folyni, belé folyni*: fließen, wohin fließen. 4) Trop Plenus rimarum es, hac atque illac perfluis,

Digitized by Google

Ter. *az az*: *nem áll meg benned a' szó, v. a' titok*; du kannſt nichts verſchweigen.

Perflŭus, a, um, *folyó*; fließend. 2) Met. incessus perfluus, Apul *tsoszogó járás*; ein weichlicher Gang.

Perflŏco, āre, 1. (per et fauces) *megfojtani*; erſticken. Pandect.

Perfŏdio, ōdi, ossum, ĕre, 3. v. gr. parietem, Cic. *általlyukasztani, általtörni, keresztülásni*; durchgraben. 2) v. gr. pectus, Plin. *keresztülütni, általverni*; durchbohren.

Perfoecundus, a, um, i. q. Perfecundus.

Perfŏlĭātus, a, um, *általnött, t. i. a' levelen keresztül nött, gallérozó*; durchgewachſen. Botan.

Perfŏrācŭlum, i. n. 2. *fúrú, fúró*; der Bohrer. Arnob.

Perfŏrātio, ōnis, f. 3. *által, v. keresztülfúrás*; die Durchbohrung. Vitr.

Perfŏrātus, a, um, *általfúrt, kifúrt, keresztülfúrt*; durchbohrt. 2) *általlyuggatott*; durchbrochen. Sen.

Perfore, Infin. pro: omnino fore.

Performīdātus, a, um, *igen rettenetes*; ſehr furchtbar. Sil.

Performīdŏlōsus, a, um, *igen félénk*; ſehr furchtſam. Aur. Vict.

Performo, āre, *kiformálni*; bilden. Tertull.

Perfŏro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. dolium, Liv. *kifúrni*; durchbohren. Latus ense perforare, Ovid. *keresztül verni kardal*; durchbohren. 2) *általlyuggatni*; durchlöchern. Stat.

Perfortiter, Adv. *igen bátran vagy vitézül*; ſehr tapfer, ſehr brav. Terent.

Perfossor, ōris, m. 3. (perfodio) v. gr. parietum, Apul. *keresztültörő, vagy ásó*; der Durchgräber. 2) *a' ki a' házakba betór, p. o. tolvaj*; der in Häuſer einbricht, als Dieb. Gloss.

Perfossus, a, um, *általásott, keresztülásott*; durchgraben. 2) *általvert, keresztülvert, vagy szúrt*; durchſtochen. Naves perfossae, Plin. *általlyuggatott hajók*; durchlöcherte Schiffe.

Perfŏvĕo, ēre, 2. *jól megmelengetni*; durchwärmen. Sedul.

Perfracte, Adv. *makatsúl*; halsſtarrig. Perfracte aliquid defendere, Cic.

Perfractus, a, um, *általtört, keresztül rontott*; durchbrochen. 2) *eltört*; gebrochen. Ovid.

Perfrĕmo, ĕre, 3. *tsikorogni*; toben, rauſchen. Cic.

Perfrequens, tis, o. *népes, számos*; volkreich, zahlreich. Liv.

Perfrĕto, āre, 1. (per et fretum) *általevezni, általmenni kajóval*; hinüber ſegeln, hinüber ſchiffen. Solin.

Perfrico, cui, catum et ctum, cāre, 1. v. gr. caput ungvento, Cic. *megkenni, bekenni, bedörgölni*; reiben, einreiben, ſchmieren. 2) v. gr. caput, Cic. frontem, Mart. *vakarni*; kratzen. Caput sinistra manu perfricare, Cic. i. e. omnem pudorem deponere.

Perfrictio, ōnis, f. 3. (a perfrigesco) *megfázás*; die Erkältung. Plin.

Perfrictio, ōnis, f. 3. (a perfrico) *megdörzsölés*; das Reiben. Plin.

Perfrictus, a, um, (perfrico) et Perfricatus; *megdörzsölt*; gerieben. Plin.

Perfrīgĕfăcio, ēre, 3. *meghűteni, hidegé tenni*; ſehr kalt machen. 2) v. gr. cor alicui, Plaut. *megrettenteni*; einem ein großes Schrecken einjagen.

Perfrīgĕro, āre, 1. *meghűtni, elhűtni*; kalt machen, abkühlen, kalt werden laſſen. Scrib. Larg.

Perfrīgesco, ixi, ĕre, 3. *meghűlni, megfázni*; kalt werden, ſich erkälten. Cels.

Perfrīgĭdus, a, um, *igen hideg*; ſehr kalt. Cic.

Perfringo, ēgi, actum, ĕre, 3. (per et frango) v. gr. nucem, Plin. *törni, megtörni*; aufbrechen, aufſchlagen. 2) v. gr. saxum, Cic. *összetörni, széllyeltörni*; zerbrechen, zerſchmettern. 3) v. gr. hostium phalangem, Caes. *keresztültörni, vagy rontani rajta*; durchbrechen, hindurch brechen. 4) Trop. *elrontani, összeronttáni*; zu nichte machen, vereiteln. Leges perfringere, Cic. *a' törvényt megrontani*; die Geſetze verletzen.

Perfrĭo, āre, 1. *széllyelmorzsálni*; zerreiben, krümmeln, bröckeln. Colum.

Perfrīvŏlus, a, um, *semmirevaló, roszsz*; ſehr nichtswürdig, ſehr ſchlecht. Vopisc.

Perfrŭītio, et Perfructio, ōnis, f. 3. *veleélés, hasznavétele valaminek*; die Genießung, Ergötzung. Augustin.

Perfrŭor, ctus sum, ŭi, Dep. 3. v. gr. laetitia, Cic. *élni vele, használt venni*; genießen. Cic. 2) v. gr. mandatis, Ovid. *véghez vinni, megtselekedni, telyesíttni*; verrichten, thun, erfüllen.

Digitized by Google

Perfúga, ae, m. 1. *szökevény*; der Überläufer, Deserteur. Cic. 2) Trop. *elpártolt*; ein Abtrünniger. Cic.

Perfúgio, ūgi, ūgitum, ĕre, 3. v. gr. Corinthum, Nep. ad aliquem, Liv. *valakihez vagy valahova futni, menedékhelyet keresni valahol, v. valakinél*; wohin fliehen der Zuflucht wegen, seine Zuflucht nehmen. 2) v. gr. ad hostem, Cic. *átalszökni, p. o. az ellenséghez*; überlaufen, desertiren.

Perfúgium, ii, n. 2. *menedékhely, menedék*; der Zufluchtsort, die Zuflucht. Cic. et Caes. 2) *szabadkozás, mentség, szín*; die Ausflucht, der Vorwand. Cic. 3) perfugia causarum, Idem. *mindenféle mesterkedett érvbeötlések, mellyekkel a' hamis ügyet óltalmazza az ember*; allerhand künstliche Einfälle, wodurch man eine schlechte Sache vertheidigt.

Perfulcio, īre, 4. *gyámolítni, felsegéllni*; stützen, unterstützen. Auct. Carm. in Pis.

Perfulgŭro, āre, 1. *villámlani, tsillámlani*; blitzen. Stat.

Perfunctio, ōnis, f. 3. (fungor) e. gr. laborum, Cic. *végbevivés, eljárás valamiben*; die Verrichtung, Verwaltung.

Perfunctōrie, Adv. e. gr. rem agere, August. *imigyamúgy, ímmelámmal, elhányvavetve, könnyedibe*; nur obenhin, leicht weg.

Perfunctus, a, um, (perfungor) *a' ki valamiben eljárt, valamit folytatott, p. o. hivatalt*; der etwas verrichtet, verwaltet hat. 2) *a' ki valamit eltűrt, elszenvedett, kiállott*; der etwas überstanden hat. e. gr. misero bello, Cic. *a' ki valamelly szerentsétlen háborúnak megértu a' végét*; der das Ende eines elenden Krieges erlebt hat. e. gr. fato, Liv. *megholt*; der gestorben ist. e. gr. a febri; *elhagyta a' hideg, v. hidegelés*; vom Fieber befreyt. Perfunctum esse molestia aliqua, Cic. *keresztül, v. általesni a' bajon, v. terhen*; eine Beschwerde überstanden haben. 3) Pass. memoria perfuncti periculi, Cic. Omnia perfunctus, Lucr. *mindent elvégzett*; der alles verrichtet hat. Perfunctus sum, Cic. *elvégeztem*; ich bin fertig.

Perfundo, ūdi, ūsum, ĕre, 3. *megöntözni, meglotsolni, megáztatni*; begießen, benetzen. e. gr. gelida aliquem, Hor. *hideg vízzel megöntözni*; mit kaltem Wasser begießen. Boves hic perfunduntur, Varr *fördenek*, baden sich. 2) Trop. *bévonni*; überziehen, e. gr. auro aliquid, Sen. *megaranyozni*; vergolden. 3) e. gr. animum amore, Catull. *bé, v. eltölteni*; erfüllen. Horror cum perfudit, Cic. *megijedt, megrettent, megborzadt*; es ist ihm ein Schrecken angekommen. Perfundi gaudio, Liv. laetitia, Cic. timore, Liv. 4) *nyughatatlankodtatni, meg, v. rájeszteni*; beunruhigen, in Schrecken setzen. e. gr. aliquem judicio, Cic. *törvényszék elibe idéztetni*; einen dahin bringen, daß er sich vor dem Gerichte stellen muß. 5) e. gr. oculum alicui, Pand. *kiűtni*; ausschlagen.

Perfungor, nctus sum, fungi, Dep. 3. e. gr. honoribus, munere, Cic. *eljárni valamiben, folytatni valamit, p. o. tisztséget, hivatalt*; verrichten, thun, verwalten. 2) e. gr. laboribus, molestia, bello, periculis, Cic. *kiállani, elszenvedni, v. űrni*; überstehen. e. gr. fato, Liv. vita, Lucr. *meghalni*; sterben. 3) e. gr. bonis, Sulpic in Cic. Ep. epulis, Ovid. *élni valamivel, részesűlni, v. részt venni valamiben*; genießen.

Perfŭro, ĕre, 3 *dühösködni, igen, v. erősen dühösködni*; wüthen, sehr wüthen. Virg. 2) e. gr. domos, Stat. *mint a' dühödt, v. dühösködve járni fel 's alá benne*; durchwüthen, durchrasen.

Perfūsio, ōnis, f. 3. (perfundo) *megöntés, öntözés, lotsolás, v. áztatás*; die Begießung, Benetzung. Cels.

Perfūsōrie, Adv. e. gr. dicere, Pand. *imigyamúgy, hánydelvesdel, nem pontosan, nem nyilván, nem meghatározva, összevisszá*; nur obenhin, leicht hin, nicht genau, nicht bestimmt.

Perfūsōrius, a, um, e. gr. adsertio, Suet. voluptas, Sen. *imigyamúgy való, hánytvetett, felesleges, nem nyomos, nem hathatós*; obenhin, oberflächlich, nicht gründlich, nicht durchdringend.

Perfūsus, a, um, (perfundo) *megöntött, öntözött, v. lotsolt, rászöntött, valamivel bé, v. leöntött*; begossen, überschüttet. Postquam (in bal-

neis) perfusus est. Auct. ad Her. *megfördött*; fich gebadet hat. 2) e. gr. dulcedine, Cic. *kellemetességekkel el, v. betöltött, v. tellyes*; mit Lieblichkeiten erfüllt. 3) e. gr. metu et timore, Liv. *megijedt, megfélemlett*; vom Schrecken eingenommen. 4) ostro perfusae vestes, Virg. *tsigavér, v. skárlát szín, tsigavérszín prémű, v. szélű*; mit Purpur gefärbt, mit Purpur verbrämt.

Perga, ae, f. 1. urbs Pamphiliae do templo Dianae memorabilis, Liv. Hodie: Kara-hissar, Hinc: Pergaeus, a, um, e. gr. Diana, Mela. *Pergai*; Pergeniſch. 2) Prov. perpetuus itinerator, Juv. 3) *sligér, sligér, hul*, ein Läufch. Ovid. (Perca, L.)

Pergăma, ōrum, n. plur., arx Trojae, Virg. 2) urbs Trojae, Ovid. 3) Trop *magas épületek*; hohe Gebäude.

Pergămēnus, a, um, *Pergamumi, Pergamusi*; von Pergamo. Virg. e. gr. charta, Plin. *pergamen*; das Pergament. Pergameni, incolae Pergami, Cic. Nep.

Pergămĕus, a, um, e. gr. arx, Virg. *Pergamum városát, v. Tróját illető, v. oda való, Trójai*; die Stadt Pergamum oder Troja betreffend, dahin gehörig, Trojaniſch. 2) *Pergamumi*; Pergamiſch. e. gr. deus, Martial. i. e. Aesculapius, qui ibi colebatur.

Pergămum, i, n. Pergamus, (os) f. 2. nomen urbium in Asia, et in Italia, Liv. 2) i. q. Troja.

Pergaudĕo, ēre, 2. *igen örülni, v. örvendeni*; ſich ſehr freuen. Cic.

Pergigno, ĕre, 3. *nemzeni, szülni*; zeugen, gebären. Catull. 2) *teremni, hozni*; hervorbringen. Idem.

Perglisco, ĕre, 3. *igen nöni, nevekedni, v. öregbedni*; ſehr wachſen und zunehmen. Colum.

Pergnārus, a, um, e. gr. artis, Sall. *valamihez igen értő, igen jártas valamiben, igen tapasztalt*; ſehr kundig, ſehr erfahren in etwas.

Pergo, perrexi, perrectum, ĕre, 3. e. gr. ad aliquem, Cic. ad speluncam, Liv. in Macedoniam, eadem via, Cic. *menni*; gehen. 2) e. gr. horsum, huc, Ter. *jönni*; kommen. 3) e. gr. explicare, Cic. *folytatni, p. o. a' munkát, beszédet*; fort fahren. Pergis pergere, pro: pergis, Plaut. 4) *elhallgatni, nem szóllni réla*; über-geben. Pergo praeterita, Cic. 5) pro: perago; *tselekedni, tsinálni, tenni*; machen. Quae pergerent, Tacit. Pergite Pierides, Virg.

Pergrăcilis, e, *igen súgár, v. kartsú*; ſehr ſchlank. Plin.

Pergraecor, āri, Dep. 1 *Görögök módja szerént élni, vengégeskedni, tobzódni*; auf griechiſche Art leben, ſchmauſen, zechen, ſchwelgen. Plaut.

Pergrandesco, ĕre, 3. *igen megnőni*; ſehr groß werden. Acc. ap. Non.

Pergrandis, e, *igen nagy*; ſehr groß, Cic. 2) e. gr. natu, Liv. *igen öreg, vén, v. éltes*; ſehr alt, oder bejahrt.

Pergraphĭcus, a, um, *finom, szépen ékesen, v. jól tsinált*; fein, wohl gemacht. Plaut. 2) *dínok, ravasz, furtélyos*; liſtig. Idem.

Pergrātus, a, um, *igen kedves, v. kellemetes*; ſehr angenehm. Cic. Hinc: pergratum, *igen kedves dolog, nagy szívesség*; etwas ſehr angenehmes, ein großer Gefallen. Pergratum mihi feceris, Cic.

Pergrăvis, e, *igen nehéz*; ſehr ſchwer. Cic. 2) *igen nagy*; ſehr groß. Ter. 3) *igen fontos, nagy fontosságú*; ſehr wichtig, vom großen Gewichte. Cic.

Pergrăvĭter, Adv. *igen nehezen*; ſehr ſchwer. Pergraviter hoc fero, Cic. *igen nehezen esik*; es thut mir ſehr weh. 2) e. gr. offendere aliquem, Cic. *igen erősen, v. keményen*; ſehr heftig.

Pergŭla, ae, f. 1. *kűlső faldhoz épített bóltjok a' kereskedőknek, kalmároknak, v. mívészeknek, p. o. festőknek*; ein an die äußere Mauer des Hauſes befeſtigter Laden der Kaufleute und Künſtler, z. B. Mahler. Plin. 2) *lugas*; ein Weingelände. Colum. 3) *nyári levelesszín*; eine Sommerlaube. Idem. 4) *kinnálló, erkely, függőfolyosó*; ein Altan. Svet. 5) *gunyhó, kalyiba, házikó, szegény ember háza*; eine Hütte, ſchlechtes kleines Haus, zur Wohnung für Arme. Petr. 6) *tanitóhely, oskola*; eine Schule, Ort, wo Unterricht gegeben wird. Suet. 7) *főzés mesterségét tanitó oskola*; die Schule, worin die Kochkunſt gelernt wird. Juv. 8) *bordélyhdz*; das Bordell. Plaut.

Pergŭlānus, a, um, *nyári levelesszín hez, v. lugashoz való*; zur Sommer

oder Weinlaube gehörig. e. gr. via, Colum. *sétálóhely a' lugas alatt*; ein Gang unter den Reben.

Pĕrhaurio, si, stum, īre, 4. e. gr. calicem, Apul. *kimerîtni, v. merni, kiinni, üritni, v. üresitni*; ganz ausschöpfen, austrinken.

Pĕrhibĕo, ui, itum, ēre, 2. (habeo) e. gr. verba, Plaut. *kiadni, adni, p. o. szót, mondani, szóllni, beszéllni*; von sich geben, sagen, sprechen. e. gr. testimonium, Plin. *bizonyságot tenni*; Zeugniß geben. Ut perhibent, Virg. *a' mint mondják*; wie man sagt. Nuntii fuisse perhibentur, Cic. 2) e. gr. suo nomine aliquem, Idem. *nevezni*; nennen. 3) *adni, megadni, mutatni valaki erdnt, viseltetni valakihez*; geben, erweisen, erzeigen. e. gr. honorem, Plin. *tiszteletet, v. betsületet adni*; Ehre erweisen. 4) e. gr. aliquem optimum, Idem. *tartani, valaminek tartani, gondolni, kinni*; dafür halten, glauben. 5) e. gr. aliquem patronum, Cic. *szerezni, keritni*; schaffen, verschaffen.

Pĕhiĕmo, i. q. Perhyemo. Colum.

Pĕrhĭlum, Adv. e. gr. vacillare, Lucr. *kevéssé, igen kevéssé*; wenig, sehr wenig.

Pĕrhŏnestus, a, um, *igen tisztességes, v. betsületes*; sehr ehrbar. Arnob.

Pĕrhŏnŏrĭfĭce, Adv. *igen tisztességesen, v. betsületesen, nagy tisztelettel*; auf sehr ehrenvolle Art. Cic.

Pĕrhŏnŏrĭfĭcus, a, um, e. gr. discessus, Cic. *igen tisztességes, v. betsületes, tisztelettel telyes*; große Ehre machend, ehrenvoll. 2) e. gr. in aliquem, Idem. *nagy tisztelettel lévő, nagy tisztelet, v. betsületet adó, igen tisztelő*; große Ehre erweisend, sehr ehrend.

Pĕhŏrrĕo, rui, ēre, 2. *reszketni, remegni, megijedni*; erzittern, einen Schrecken bekommen. Cic.

Pĕrhŏrrĕscentĭa, ae, f. 1. *félelem, ijedtség*; die Furcht, der Schrecken. Gloss.

Pĕrhŏrrĕsco, ĕre, 3. *irtózni, iszonyodni*; schaudern, sich entsetzen. e. gr. memoriam alicujus diei, Cic. *valamelly napra iszonyodás nélkül nem emlékezhetni*; ohne Schrecken an einen Tag nicht denken können. 2) e. gr. toto animo et corpore, Idem. *reszketni, remegni*; erzittern.

Pĕrhorrĭdus, a, um, *rémitő, rettentő, rettenetes, iszonyú, iszonyatos*; schaudervoll, schrecklich. Liv.

Pĕrhospĭtālis, e, *igen vendég szerető, v. szívesen fogadó*; sehr gastfrey. Cic.

Pĕrhospĭtus, a, um, idem, Tibull.

Pĕrhŭmānĭter, Adv. *igen jó szívvel, v. szívesen, nyájasan, udvariasan, manérosan*; sehr liebreich, sehr höflich. Cic.

Pĕrhŭmanus, a, um, e. gr. sermo, Cic. *igen emberséges, v. emberszerető, igen szíves, nyájas, v. udvari*; sehr leutselig, sehr menschenfreundlich, sehr höflich.

Pĕrhyĕmo, āre, 1. *kitelelni. az az: a' télen által elállani, v. megmaradni*; durchwintern, den Winter hindurch dauern oder bleiben. Colum.

Pĕrĭāmma, ătis, n. 3 idem quod Amuletum, vel Medicamentum de collo suspensum, Med.

Pĕrĭāmbus, i, m. 2. i. q. Pyrrhichius, Quint.

Pĕrĭander, dri, m. 2. rex Corinthi, unus e septem sapientibus, Gell. Auson.

Pĕrĭbŏētus, a, um, *híres, nevezetes*; berühmt. Plin.

Pĕrĭbŏlus, i, m. 2. *sánts, bástya*; eine Schanze, Bastey, ein Bollwerk. Vitr. 2) *támasz, könyöklő, karfa, grádits, v. folyosó szélén*; eine Lehne an einer Stiege oder an einem Gange, ein Geländer. Idem. 3) *folyosó*; ein Gang. Gloss.

Pĕrĭcārdĭum, ĭi, n. 2. *szív burkó hártya*; das Fell, darein das Herz eingewickelt ist. Med.

Pĕrĭcārpium, ĭi, n. 2. *tok, héj, hüvely, mellyben a' mag van*; eine Hülse, worin der Same steckt. Plin. 2) *karkötő*; das Armband. Poll.

Pĕrĭcarpum, i, n. 2. *hagymagyökerü növevény nem*; eine Art Zwiebelgewächse. Plin.

Pĕrĭchărācter, ĕris, m. 3. *a' fogaktól a' húst v. inyet elvdlasztó szerszám*; ein Instrument, womit das Fleisch von den Zähnen abgesondert wird. Chirurg.

Pĕrĭchrĭstārium, ĭi, n. 2. *felkennivaló orvosság*; eine Arzeney, die aufgestrichen wird. Marcell.

Pĕrĭcĭōnius, ĭi, m. 2. cognomen Bacchi.

Pĕrĭclāsis, is, f. 3. *tsonttörés*; ein Beinbruch. Med.

Digitized by Google

Pericles, is, m. 3. celebris orator Atheniensis, Cic.

Pĕrĭclĭtābundus, a, um, e. gr. aciem sagittae, Apul. *próbáló, megpróbáló, probát tevő*; próbirend, versuchend, eine Probe machend.

Pĕrĭclĭtātĭo, ōnis, f. 3. *próbálás, próba, szerentse próbálás, szerentséltetés*; die Probirung, der Versuch. Cic.

Pĕrĭclĭtātus, a, um, *a' ki mert, merészelt, v. bátorkodott*; der es gewagt hat. Cic. 2) Pass. *megpróbált, próbált, megvizsgált*; versucht, geprüft.

Pĕrĭclĭtor, ātus sum, āri, Dep. 1. *próbát tenni, próbálni*; eine Probe machen, probiren, versuchen. e. gr. alicujus animum, Plaut. *valaki lelkét kitanúlni*; eines Sinn ausforschen. Puer s periclitari et experiri, Cic. *kikérdezni*; examiniren. 2) *veszedelemre ki tenni, szerentséltetni*; in Gefahr setzen, riskiren. Non est reip. salus periclitanda, Cic. 3) *veszedelemben lenni, v. forogni*; in Gefahr sich befinden. e. gr de vita, salute, Idem. *életveszedelemben lenni, v. forogni, életét kotzkáztatni*; in Lebensgefahr seyn.

Pĕrĭclymĕnum, ĭi, n. 2. *erdei liliom*; die Waldlilie. Plin.

Pĕrĭclymĕnus, v. --os, i, m. 2. *szulok, lonta*; das Geißblatt. (Lonicera caprifolium, L.) Plin. 2) filius Nelei, Ovid.

Pĕrĭcŏpe, es, f. 1. *rész, szakasz, tzikkely, egész beszéd része, v. darabja*; der Abschnitt, ein Stück einer ganzen Rede. Hieron.

Pĕrĭcrānĭum, ĭi, n. 2. *kaponya, kaponya borító vékony hártya*; die Hirnschale, das zarte Häutchen, das unmittelbar auf dem Hirnschädel liegt. Med.

Pĕrĭcŭlor, ātus sum, āri, Dep. 1. Obsol. i. q. Periclitor, *veszedelemben lenni, v. forogni*; in Gefahr seyn. Fest.

Pĕrĭcŭlōse, Adv. *veszedelmesen, szerentséltetve*; mit Gefahr, mit Risico. Cic. Comp. periculosius, Hirt. Sup. periculosissime, Sen.

Pĕrĭcŭlōsus, a, um, e. gr. bellum, vulnus, Cic. *veszedelmes, veszedelemmel járó, veszedelmet, v. veszélyt hozó, v. okozó*; gefährlich, mit Gefahr verbunden, Gefahr bringend. Comp. -ior, Sen Sup. -issimus, Cic.

2) *veszedelemben lévő, v. forgó magának veszedelmet szerző, v. okozó*; in Gefahr befindlich, oder sich Gefahr zuziehend. In nosmet ipsos periculosi, Cic. 3) *merész, vakmerő, szerentséltető*; viel wagend, riskirend. Idem.

Pĕrĭcŭlum, i, n. 2. *veszedelem*; die Gefahr. Periculo suo in aliqua re versari, Cic. *tulajdon veszedelmével forgódni valami dologban*; auf seine eigene Gefahr in einer Sache zu thun haben. 2) *veszedelemtölfélés, v. tartás*; die Befürchtung einer Gefahr. Periculum est ab illo, Ter. *veszedelmes ember, tartani lehet tőle*; man hat vor ihm Gefahr zu befürchten. Periculum est, ne etc. Cic. *tarthatni tőle, nehogy 's a' t.* es ist zu besorgen, daß ꝛc. 3) *kotzkaszerentse, szerentséltetés, kezesség*; das Risico, die Gewährleistung. Meo periculo, Plaut. *az én kezességemre*; auf meine Verantwortung. Periculo reipublicae vivere, Cic. *közönség költségén, v. közönséges költségen élni, v. enni inni*; auf gemeine Kosten zehren. Periculum in morâ, Prov. *nints helye a' késedelmezésnek, káros a' késedelmezés*; die Sache leidet keinen Aufschub. 4) *tanúság*; die Warnungslehre. Periculum facito ex aliis, Ter. 5) *próbadarab, mustra*; ein Probestück. Cic. 6) *próba, próbatétel, megpróbáltás, megkisértés*; die Probe, der Versuch. Periculum facere, Ter Caes. *megpróbálni, próbát tenni*; versuchen, probiren. 7) *betegség*; eine Krankheit. Plin. 8) *per, processus, mellyben betsületét, és életét kotzkáztatja az ember, főben járó per*; ein Proceß, wobey man um seine Ehre und um sein Leben kommen kann. Periculum creare, Cic. *illyen dologban vádolni el valakit*; einen in einer solchen Sache anklagen. 9) *jegyzőkönyv*; ein Protocoll. In suo periculo inscriberent, Nep. Scribis tabulae publicae periculaque magistratuum committuntur, Cic. 10) periculum sui facere non ausus, Idem. *nem merte magát szerentséltetni, nem merte rá vetni a' fejét*; er wollte sich nicht wagen. Not. periculum, pro: periculum, Ter. Luer.

Pĕrĭdōneus, a, um, e. gr. ad rem, Sall.

Digitized by Google

alicui rei, Caes. *igen alkalmatos, alkalmas, v. jó valamire*; sehr geschickt, sehr bequem zu etwas.

Pĕrĭdrŏmis, idis, f. 3. *setálás a' tsatahelyek körül*; der Spaziergang um die Kampfplätze. Vitr. 2) *minden ollyan hely, a' mellyet körös körül lehet járni*; jedweder Ort, um den man rings herum gehen kann. Gloss.

Pĕrĭdrŏmus, a, um, *ide'stova, v. körül futó, v. szaladó*; umher laufend. 2) subst. i. q. Peridromis. 3) *hajó, v. vasmatskakötél, mellynél fogva ide'stova húzzák a' hajót*; ein Schiff oder Ankertau, ein Seil, mit dem man die Schiffe hin- und herzieht. Gloss.

Pĕrĭēgēsis, is, f. 3. *ide'stova, v. meghordozás, mindennek megmutogatásra*; das Herumführen, um Jemanden alles zu zeigen. 2) descriptio telluris, poëma Avieni.

Pĕrĭĕro, i. q. Pejero.

Pĕrĭergĭa, ae, f. 1. *szükségtelen, v. feleslegvaló gondoskodás*; eine überflüssige Sorge. Quint. 2) *illendő ideig tartó beszéd*; eine Rede, die nicht länger währt, als sichs gebühret. Idem.

Pĕrĭgaeum, i, n. 2. *az a' pont, mellyben legközelébb van a' nap a' földhöz*; der Punct, wo die Sonne in ihrer Bahn der Erde am nächsten ist. Astron.

Pĕrĭgĕus, et Pĕrĭgaeus, a, um, *földhöz közel lévő*; nahe bey der Erde.

Pĕrĭgnārus, a, um, e. gr. locorum, Sall. *igen járatlan, v. tapasztalatlan*: sehr unkundig, sehr unerfahren.

Pĕrĭhĕlĭum, ii, n. 2. *a' mi a' naphoz közel, v. a' nap körül van*; was nahe bey der Sonne ist.

Pĕrĭleucon, i, n. 2. *tsiganyérszín köntös, mellynek allyába valami fejérség van szőve*; ein Purpurrock, an welchem unten etwas Weißes eingewirket ist. Pollux.

Pĕrĭleucos, i, m. 2. (circum circa albus) gemmae species, Plin.

Perillus, i, m. 2. artifex aenei tauri sub tyranno Phalaride, Ovid. Hinc. Perilleus, a, um, *Perillusi*; Perillisch. e. gr. aes, Ovid. i. e. taurus Perilli.

Pĕrĭllustris, e, *igen vilgos, igen értető*; sehr lichtvoll, sehr deutlich. Nep. 2) *igen jeles, nevezetes, v. kires, nagy tekintetű*; sehr ansehnlich, in großem Ansehen. Cic.

Pĕrĭmāchĭa, ae, f. 1. *megtámadás*; der Angriff, die Attake. Sidon.

Pĕrĭmbĕcillus, a, um, *igen erőtlen, v. gyenge, elerőtlenedett, v. gyengült*; sehr schwach. Cic.

Pĕrĭmēde, es, f. 1. insignis venefica apud Theocritum. Hinc: Perimedes, a, um, *szemfényvesztői, bájoló, bűvösbájos, bűbájos*; zauberisch. Prop.

Pĕrĭmĕle, es, f. 1. nympha in insulam sui nominis mutata, Ovid.

Pĕrĭmĕtros, i, f. 2. *karikalinea*; die Zirkellinie. Vitruv.

Pĕrĭmo, ēmi, emtum, ĕre, 3. (emo) e. gr. sensum, Cic. *egészen elvenni*; gänzlich wegnehmen. Luna peremta est, i. e. evanuit, Cic. 2) e. gr. ludos, reditum, consilium, Cic. sententiam, Plin. *elrontani, félbe szakasztuni, elnyomni, megakadályoztatni, hátráltatni, akaddlyt vetni valaminek*; vernichten, unterbrechen, hintertreiben, hemmen, oder machen, daß etwas nicht zu Stande komme 3) e. gr. simulacra, Cic. *semmivé tenni, elpusztítni*; vernichten, zu Grunde richten, zerstören. Cic. Troja peremta, Virg. 4) Trop. *semmivé tenni, megemészteni*; zu Grunde richten. Corpus pallore et macie peremtum, Liv. 5) *gyötreni, kínozni, megsérteni*; martern, plagen, verletzen. Pestis (i. e. sagitta) perimens, sc. corpus, Liv. 6) e. gr. aliquem, Ovid. matrem, Cic. ex Hom. *megölni*; tödten.

Pĕrĭmpĕdītus, a, um, e. gr. locus, Auct. Bell. Afric. *igen összekevert, tsavargós, alkalmatlan, bajos, v. járatlan*; sehr verwickelt, unbequem, unwegsam.

Pĕrĭncertus, a, um, *igen bizonytalan*; sehr ungewiß. Sallust. ap. Gell.

Pĕrĭncommŏde, Adv. *igen alkalmatlanúl*; sehr unbequem, sehr ungelegen. Cic.

Pĕrĭncommŏdus, a, um, e. gr. alicui, Liv. *igen alkalmatlan*; sehr unbequem, sehr ungelegen.

Pĕrĭnconsĕquens, tis, *igen helytelenül következő, igen nem egyező, igen nem illő*; was sehr ungereimt folgt, sehr ungereimt. Gell.

Pĕrĭnde, Adv. *úgy, éppen úgy, azonképpen, azon módon, szinte, szintén, szinte, v. szintén úgy*; eben

Digitized by Google

so, auf gleiche Weise. Cic. Perinde atque capta urbe, Svet. *szinte úgy, azon módon, v. akként mintha megvevődött vólna a' város*; nicht anders, als wäre die Stadt eingenommen. Perinde quasi, Sall. Ironice. *éppen mintha bizony*; gerade als ob. Hoc perinde est, tanquam si ego dicam, Gell *annyi mintha mondanám, v. mondom*; es ist eben als wenn ich es sage. Perinde est mihi Cic. *nékem mindegy*; es gilt mir gleich. 2) *különösen, igen*; sonderlich, sehr. Svet.

Pĕrindigĕo, ui, ēre, 2. *igen szűkölködni, igen szűkiben lenni valaminek*; sehr bedürfen, sehr bedürftig seyn. Tert.

Pĕrindigne, Adv. e. gr. ferre, Svet. *igen nem jó szívvel*; sehr unwillig.

Pĕrindignus, a, um, *igen érdemetlen, méltatlan, igen illetlen*; unwürdig, sehr unanständig. Sidon.

Pĕrindulgens, tis, *igen szíves, kedveskedő, nyájas*; sehr gütig, sehr willfährig, sehr zärtlich. Cic

Pĕrinfāmis, e, *igen rossz hírű, veszett nevű, botsteles*; sehr übel berüchtigt. Suet.

Pĕrinfirmus, a, um, *igen gyenge, v. erőtlen*; sehr schwach. Cic.

Pĕringĕnĭōsus, a, um, e. gr homo, Cic. *igen éleselméjű, v találós eszű, igen elmés*; sehr scharfsinnig, sehr witzig.

Pĕringrātus, a, um, *igen háládatlan*; sehr undankbar. Sen.

Pĕrīnīquus, a, um, *igen igazságtalan*; sehr ungerecht, sehr unbillig. Cic. 2) *igen nehezteló*; sehr unwillig. Periniquo pati animo, Idem. *igen rosszz nepen venni*; sehr ungern sehen.

Pĕrinjūrĭus, a, um, *igen igazságtalan*; sehr ungerecht, sehr unrecht. Cato ap. Prisc.

Pĕrinsignis, e, *igen fontos*; sehr wichtig. 2) *igen híres, v. nevezetes*; sehr berühmt. 3) *igen jeles, derék, v. dícső*; sehr vortrefflich. Cic.

Pĕrintĕger, gra, grum, *igen betsületes, igen egyenes lelkű, v. szívű*; sehr rechtschaffen. Gell. 2) *egész, ép, épségében lévő*; ganz unverletzt.

Pĕrinthus, v. —os, i f. 2. urbs Thraciae, Plin. Hinc: Perinthius, a, um, illuc pertinens, Ter.

Pĕrinundo, āre, 1. *igen elönteni*; sehr überschwemmen. Alc. Av.

Pĕrĭnunguo, ĕre, 3. *egésszen bé, v. megkenni*; gänzlich besalben oder beschmieren. Varr.

Pĕrinvīsus, a, um, *igen gyűlölséges, v. gyűlöletes*; sehr verhaßt. Cic. Fragm.

Pĕrinvĭtus, a, um, *igen kelletlen, kedvetlen, v. nem örömest való*; sehr ungern. Cic.

Pĕrĭŏcha, ae, f 1. *foglalat, rövid summa, p o. könyvfoglalat*; der kurze Inhalt, z. B. eines Buches. Auson.

Pĕrĭŏdeuta, ae, m, 1. *felvigyázó*; ein Aufseher. Cod. Just.

Pĕrĭŏdĭcus, a, um *időre kerengő, időre elókerülő, forgandó*; was zu bestimmten Zeiten kommt und fortgeht, periodisch. Plin.

Pĕrĭŏdus, i, f 2. *kerekmondás*; die Periode, der Wortkreis, Redesatz. Cic. 2) *kerülő*; der Umweg. Fest. 3) *időszakasz*; eine Reihe Jahre. Chron.

Pĕrĭōstĕum, i, n. 2. *tsonthártya*; das Beinhäutchen. Medic.

Pĕrĭpătĕtĭcus, a, um, *sétálva tanító*; der im Spazieren lehret. Colum. Secta peripathetica, vel, Peripathetici, scil. philosophi, i. e. Aristotelici.

Pĕrĭpateus, et Peripatus, i, m. 2. erat locus Athenis, ubi Aristoteles discipulos suos deambulando docebat.

Pĕrĭpĕtasma, ātis, n. 3. *terítő, szőnyeg, kárpit*; eine Decke, Tapete. Cic.

Pĕrĭpĕzĭa, ōrum, n. et Pĕrĭpĕzides, um, m. plur. *tzipőtsat*; die Schuhschnallen. 2) *lábon lévő tzifraságok*; allerhand Zierrathen an den Füßen. Pollux.

Pĕrĭphānes, Adj. 1) idem quod Conspicuus, 2) substant. Nom. props. Comici cujusdam.

Pĕrĭphas, antis, rex in Attica. Ovid.

Pĕrĭphĕrĭa, ae, f 1. *kerület, karikakerület*; der Umfang, der Umkreis eines Zirkels. Euclid. Mart. Cap.

Pĕrĭphŏrētus, i, m 2. Artemonis cognomen. 2) Metaph.. *rendkivül félénk, t. i. képzelődések miatt*; sehr furchtsam. 3) *gyors, serény, virgontz*; hurtig gelenk. Plin.

Pĕrĭphrăsis, is, f. 3. *körülírás, valaminek hosszas körülírással való megnevezése*; die Umschreibung. Suet.

Pĕrĭplērōma, ātis, n. 3. *pótlás, pótlék*; die Ausfüllung.

Pĕrĭplus, i, m. 2. *körülhajókázás, körülhajózás*; die Umschiffung. Plin.

Digitized by Google

Pĕrīpneumŏnĭa, ae, f. 1. *tüdőkóriság, tüdővesszés*; Lungensucht. Coel. Aur. Hinc: Peripneumonicus, a, um, *tüdővesszésben hervadozó*; lungensüchtig. Plin.

Pĕrīpsēma, ătis, n. 3. *tisztátalanság, undokság*; Unreinigkeit, Unflath. Tert. 2) *szemét*; das Auskericht. Tert.

Pĕrīptĕrus, a, um, v. gr. aedes, Vitr. *oszlopokkal körülvett*; mit Säulen umgeben.

Pĕrīrātus, a, um, v. gr. alicui, Cic. *igen haragos, v. megneheztelt p. o. valakire*; sehr zornig.

Pĕrisĕlis, ĭdis, f. 3. *térdkötő, harisnyakötő*; Band um die Schenkel, nach unserer Art Kniehand, Strumpfband. Horat.

Pĕrisĕlĭum, ĭi, n. i. q. periscelis, Tert.

Pĕriscĭi, ōrum, i. e. populi, ad polum arcticum et antarcticum, quos umbra radians circumit.

Pĕrīsseuma, ătis, n. 3 *pótló zsold a' katonáknál*; die Zugabe, die man den Soldaten über den ordentlichen Sold schenket. JCt.

Pĕrissŏlŏgĭa, ae, f. 1. *felesleg való beszéd*; das Überflüssige im Reden. Gloss.

Pĕristăsis, is, f. 3. *környülállás, t. i. a' beszédben*; der Umstand, z. B. bey einer Rede. Petron.

Pĕristrōma, ătis, n. 3. *kárpit*; ein Vorhang. 2) *terítő, szőnyeg*; die Decke, Tapete. Cic

Pĕrīstrŏphe, es, f. 1. *megfordítása a' felvett vádnak, a' vádoló ellen*; die Umdrehung, z. B. des Arguments gegen den Gegner. Mart. Cap.

Pĕrīstўlĭum, ĭi, n, 2. *oszloprend*; ein Säulengang. 2) *korlát*; die Schranken. Vitr.

Pĕ ĭstўlum, i, n. i. q. Peristylium, Cic.

Pĕ ĭsystŏle, es, f. 1. id. qu. Tempus quietis inter Systolen et Diastolen, Med.

Pĕrīte, Adv. *tapasztalt béldátással, okosan*; geschickt, mit Geschicklichkeit, mit Einsicht. Cic. peritius, Senec. peritissime, Cic.

Pĕrītĭa, ae, f. 1. *tapasztaltság*; die Erfahrung worin. Sall. 2) *jártasság valamiben, esméret, ügyesség*; die Kenntniß, Geschicklichkeit. Plin.

Pĕrĭto, āre, 1. (Frequ. a pereo) *elveszni, veszétére sietni*; verloren gehen, zu Grunde gehen. Plaut.

Pĕrĭtŏnaeum, i, n. 2. *böndő*; die Darmhaut. Coel. Aur.

Pĕrĭtrăchēlĕon, ĭi, n. 2. vel perideraeon; *nyakszorító*; die Halsbinde. Gloss.

Pĕrĭtrōma, ătis, n. 3. reliquiae morborum. Med.

Pĕrītus, a, um, v. gr. rei, Cic. rei navalis, Caes. *tapasztalt, tudós valamiben. ügyes, a' ki valamihez ért, a' dologhoz értő*; erfahren, verständig, gelehrt. Peritus belli ac rei militaris, Cic. *tapasztalt hadi ember*; im Kriege erfahren. Peritus jure, vel juris, Cic. *törvénytúdó*; ein Rechtsgelehrter. Usu peritus, Cic. *sokat látott hallott ember*; ein kluger Mann. Docendi peritus, Quint. *ügyes tanító, a' tanításhoz értő*; geschickt zu lehren. Comp. peritior, Sup. peritissimus, Nep.

Pĕrīzōma, ătis, n. 3. *előkötő, kötény*; die Schürze. Gloss

Pĕrīzōnĭum, ĭi, n. 2. idem, Varr.

Perjĕro, āre, pro: pejero. Plaut.

Perjucunde. Adv. *igen vigan, örvendezve*; mit großem Vergnügen Cic.

Perjūcundus, a, um, *igen örvendetes, örvendező, gyönyörűséges*; sehr angenehm, sehr erfreulich. Cic.

Perjūratio, ōnis, f. 3. *hamis eskűvés*; der Meineid, falscher Schwur. Gloss.

Perjūrātĭuncŭla, ae, f. 1. Dimin. *hitetlny dologban hamis eskűvés*; Meineid. Plaut.

Perjūrĭōsus, a, um, *eskűvésével nem gondoló, hamisan eskűvő*; falsch schwörend, seinen Eid verletzend, sich an den Eid nicht kehrend. Plaut.

Perjūrĭum, ĭi, n. 2. *hitszegés, hamis eskűvés*; falscher Eid oder auch Meineid, Verletzung des Eides, Cic. Not. Graja perjuria, i. e. perjuri Graeci, Sil.

Perjūro, āvi, ātum, āre, 1. *eskűvését megszegni, hitét megszegni, hamisan eskűdni*; falsch schwören oder Meineid begehen, seinen Eid brechen. Cic. 2) *hazudni*; lügen. Plaut.

Perjūrus, a, um. *hitszegett, hitetlen*; eidbrüchig, schwurbrüchig, meineidig. Cic. 2) *tsaldrd, hazug*; vorsetzlich, oder mit Betheuerung und Versicherung lügend. Plaut.

Perlăbor, psus sum, lābi, Dep. 3. *keresztül esni valamin*; durchfallen. 2) *keresztül repülni rajta*; durch-

Digitized by Google

fliegen. Volueris perlabitur aura, Tibull. *általmenni*, *keresztül menni*, *p. o. valamelly helyen, kirtelen, sebesen általmenni*, *kotsin, gyalog*, *'s a' t.* wohin kommen, schnell durchgehen oder fahren. Per locum aliquem perlabi, Luer. 4) *általrontani*, *keresztülrontani*; durchbrechen. Per acies perlabi, Luer.

Perlaetus, a, um, *igen vig v. vidám*; sehr freudig, sehr fröhlich. Liv.

Perlapsus, a, um, (perlabor) *által*, *v. keresztül rontott*; durchdrungen. Stat.

Perlāte, Adv. *igen messze*, *messzire*; sehr weit. 2) *igen szélesen kiterjedve*; sehr weit und breit. Cic.

Perlātĕo, ui, ēre, 2. *lappanguni*; immer verborgen bleiben. Ovid.

Perlātio, ōnis, f. 3. (perfero) *elszenvedés*, *eltürés*; die Ertragung, Erduldung. Lactant. 2) *odavivés*, *elvivés*, *általvitel*; die Überbringung. Cic.

Perlātor, ōris, m. 3. (perfero) *vivő*, *által-vivő*, *megvivő*; Überbringer. 2) *eltűrő*, *elszenvedő*; der Erduldet. Symm.

Perlātus, a, um, (perfero) *megvitt*; überbracht. 2) (latus) *igen széles*; sehr breit.

Perlaudabĭlis, e, *igen ditséretes*; sehr lobenswerth. Dict. Cret.

Perlăvo, āre, 1. *egészen megmosni*, *megfürösztteni*; gänzlich waschen oder baden. Tert.

Perlĕcĕbra, ae, f. 1, i. q. Illecebra.

Perlectio, ōnis, f. 3. i. q. Pellectio; *végigolvasás*, *általolvasás*; die Durchlesung. Cic

Perlectus, a, um, *elolvasott*, *általolvasott*; durchgelesen. Cic.

Perlĕgo, ēgi, ectum, ĕre, 3. *végig olvasni*, *elolvasni*, *által olvasni*; durchlesen. Cic. 2) *elolvasni*, *felolvasni*; herlesen. Plaut. 3) v. gr. aliquid oculis, Virg. *rendre vizsgálni*; etwas genau besichtigen.

Perlĕpide, Adv. *igen nyájasan*; sehr artig, sehr fein. Plaut.

Perlĕpĭdus, a, um, *igen nyájas beszédű*; sehr artig. Plaut.

Perlĕvis, e, *igen könnyű*, *igen tsekély*; sehr leicht, sehr gering. Cic.

Perlĕviter, Adv. *igen tsekély módon*, *felvállról*; sehr leicht, sehr gering. Cic.

Perlĭbens, id. qu. Perlubens.

Perlĭbenter, (Perlub.) Adv. *igen örömest*, *édes örömest*, *szivesen*; sehr, gern, mit großem Vergnügen. Cic.

Perlĭbĕrālis, e, *igen emberséges*; von gutter Erziehung. Ter. 2) *igen békezű*, *v. adakozó*; sehr freygebig. Cic. 3) *igen jóltévő*; sehr wohlthätig. Sil.

Perlĭbĕrālĭter, Adv. *nagy szivességgel*; sehr gütig. Cic. 2) *jóltévő módon*, *békezűen*; sehr gütig oder freygebig. Cic.

Perlĭbet, id. qu. Perlubet.

Perlĭbrātĭo, ōnis, f. 3. *megmérés*, *fonderányra vevés*; die Abwägung. Vitruv.

Perlĭbro, āvi, ātum, āre, 1. *megmérsékelni*, *egyenlővé tenni*; abwägen, gleich machen. Colum. et Vitruv. 2) Trop. v. gr. hastam, Sil. *hajítni*; schländeru, werfen.

Perlĭcĭo, i. q. Pellicio.

Perlĭmo, āre, 1. *megreszelni*; feilen. Vitruv.

Perlĭnĭo, ire, i. q. perlino, Colum.

Perlĭno, lēvi, lĭtum, ĕre, 3. v. gr. aliquid pice, Colum. *bekenni*, *bémázolni*; beschmieren oder ganz beschmieren.

Perliquĭdus, a, um, *igen híg*; sehr flüssig, sehr lauter. Cels.

Perlĭtĕrātus, a, um, *igen tanult*, *tudós*; sehr gelehrt. Hieron.

Perlĭto, āvi, ātum, āre, 1. *szerentsésen áldozni*; glücklich opfern. Liv.

Perlitterātus, i. q. Perliteratus.

Perlĭtus, a, um, (perlino) *bekent*, *bémázolt*; beschmiert. Cic.

Perlonge, Adv. *igen messze*; sehr weit. Perlonge est, Ter. *igen távol*, *vagy messze van*; es ist sehr weit.

Perlonginquus, a, um, *igen távollévő*; sehr weit abgelegen. 2) *igen sokáig tartó*, *tartós*; sehr lange dauernd, sehr langwierig Plaut.

Perlongus, a, um, *igen hosszú*; sehr lang. Cic. 2) *igen hosszas*, *tartós*; sehr langwierig. Plaut.

Perlŭbens, tis, *valamit örömest tselekvő*, *látó*, *'s a' t.* etwas gern thuend, sehend, ꝛc. Cic.

Perlŭbenter, vide: Perlibenter.

Perlŭbet, uit, lŭbitum est, lŭbēre, e. Impers. v. gr. scire, Plaut. *igen kívánni valamit p. o. tudni*; große Lust oder Begierde haben, z. B. etwas zu wissen, zu erfahren.

Digitized by Google

Perlucĕo, Perlucĭdus etc. vide: Pellucco, etc.

Perluctŭōsus, a, um. v. gr. funus, Cic. *igen szomorú, siralmas, gyászos*; ſehr traurevoll, ſehr fläglich, ſehr traurig.

Perlūdo, ĕre, 3. *játszani, játszva végig futni*; ſpielen, ſpielend durchlaufen. Prop.

Perlūmĭno, āre, 1. *általvilágítni*; durchleuchten. Tert.

Perlŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. v. gr. vasa aqua, Colum. manus unda, Ovid. *mosni, megmosni, kimosni, kiöblíteni, p. o. az edényt*: waſchen, rein abſpühlen.

Perlūsōrius, a, um, (perludo) *játszó, tréfálódó*; ſpielend, ſcherzend. 2) v. gr. judicium, Pand. *szemfényvesztő, ámító*; zum Scheine dienend.

Perlustro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. agros, Liv. *bejárni, eljárni*; durchgehen, durchwandern. 2) v. gr. omnia oculis, Liv. gregem oculis, Liv. *rendre vizsgálni, megvizsgálni*; durchgehen, betrachten, unterſuchen. 3) *megszemlélni*; heiligen. Colum.

Perlūtus, a, um, (perluo) *tisztán kimosott, kiöblített*; rein ausgewaſchen. Colum.

Permăcĕo, ēre, 2 *igen soványlenni*; ſehr mager ſeyn. Cels.

Permăcer, cra, crum, v. gr. caro, Cels. *igen sovány*: ſehr mager. Cels.

Permăcĕro, āre, 1. *áztatni, meg. v. lédztatni*; einweichen, durchweichen. Vitruv.

Permădĕfăcio, eci, actum, ĕre, 3 *jól megnedvesíteni, megáztatni, általáztatni*; durch und durch naß machen, durchnäſſen, durchfeuchten. Plaut.

Permădesco, dui, ĕre, 3. *egészen megnedvesedni, megázni, általázni*; ganz naß oder feucht werden, benetzt werden. Colum.

Permagnus, a, um, *igen nagy*; ſehr groß. Permagni interest, Cic. *sok függ attól, fontos a' dolog*; es liegt ſehr viel daran. Permagno vendere, Cic. *igen drágán adni el*; ſehr theuer verkaufen.

Permăle, Adv. *igen rosszúl*; ſehr ſchlecht, ſehr böſe, auf ſehr ſchlechte, böſe Art. Cic.

Permănans, tis, o *által, v. keresztülfolyó, keresztülható*; durch fließend, durch dringend. Cic.

Permănanter, Adv. *általfolyva, keresztülhatólag*; hindurch fließend, hindurch dringend. Lucret.

Permănasco, ĕre, 3. (permano) *odafolyni, elfolyni valahova*; hinfließen. 2) Trop *valahova eljutni, elmenni, elhatni*; wohin kommen oder dringen. Plaut. Ad eum id potest permanascere, Plaut. i. e. id ille potest rescire.

Permănĕo, nsi, nsum, nēre, 2. v. gr. in re; in sententia sua, Cic. *megmaradni*; bleiben, verbleiben, verharren. Permanere in eadem mente, Plaut. *értelmét nem változtatni, abban az értelemben maradni*; bey ſeiner Meynung verharren.

Permăno, āvi, ātum, āre, 1. *keresztül folyni rajta*; hindurch fließen, durchfließen. Lucret. 2) Trop. *szétlyel oszlani, elterjedni*; durchdringen, ſich zertheilen. Anima permanat per membra, Lucret. 3) v. gr. in omnes partes, Cic. *eljutni, elhatni*; wohin gelangen oder kommen. Ad aures meas permanavit, Cic. *fülembe jött a' hire, meghallottam*; ich habe vernommen oder gehört.

Permansio, ōnis, f. 3. v. gr. in sententia, Cic. *megmaradás*; das Beharren, Verbleiben.

Permărīnus, a, um, *tengeren lévő*; auf dem Meere befindlich. Liv.

Permātūresco, rui, ĕre, 3. *megérni, mint a' gyümölts*; völlig reif werden. Ovid. et Cels.

Permātūrus, a, um, *megérett, egészen megért, v. érett*; ganz reif. Cels.

Permaximus, a, um, (permagnus) *felette nagy*; gar ſehr groß. Latro.

Perměabĭlis, e, (permeo) *a' minéltal lehet menni, általjárható*; wodurch man gehen kann, durchgängig. Solin.

Perměător, ōris, m. 3. *általmenő, általjáró*; der hindurch geht. Apul.

Permĕdĭōcris, e, *igen középszerű*; ſehr mittelmäßig. Cic.

Permĕdĭtāte, Adv. *jól meggondolva*; nach reifer Überlegung. Plaut.

Permĕdĭtātus, a, um, *előre jól elgondolt, jól kifőzött*; wohl überlegt. Plaut.

Permensio, ōnis, f. 3. (permetior) *kimérés, felmérés*; die Ausmeſſung. Mart. Cap.

Permensus, a, um, (permetior) *kimért*.

Digitized by Google

felmért; abgemeſſen, gemeſſen. Colum.

Perměo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. maria ac terras, Ovid. *béjárni, béutazni*; durchgehen, durchwandern. Cic. 2) *menni*; gehen. Colum.

Perměrĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. v. gr. stipendia, Stat. *szolgálni, szolgálatja dltal keresni*; verdienen.

Permessus, i, m. 2. fluvius Boeotiae, ex monte Helicone emanans, Musisque sacer. Virg.

Permĕtĭor, mensus sum, īri, Dep. 4. v. gr. alicujus rei magnitudinem, Cic. *megmérni*; abmeſſen, meſſen. 2) Met. v. gr. aequor, Virg. viam, Plaut. *béjárni, menni, v. útazni rajta*; paſſiren, durchwandern.

Perměŭo, ĕre, 3. v. aliquid, Virg. *nagyon félni, v. tartani valamitól*; ſehr befürchten, es befürchten.

Permĭlĭto, āre, 1. *szüntelen hadban lenni, v. szolgálni, v. hadi szolgálatot tenni, katonáskodni*; beſtändig Kriegsdienſte thun. Pandect.

Permingo, inxi, ictum, ĕre, 3. *megvizelleni*; beharnen, bepiſſen. Horat.

Permĭnĭmus, a, um, *felette kitsiny, legkissebb*; gar ſehr klein. Juv.

Permīrābĭlis, e, *igen tsudálatos*; ſehr wunderbar. Auguſtin.

Permīrandus, a, um, *tsudálkozásra méltó, a' mit tsudálni kell*; ſehr wunderbar. Gell.

Permīrus, a, um, *igen tsudálatos*; ſehr wunderbar. Cic.

Permiscĕo, scui, stum vel xtum, ĕre, 2. *összekeverni, elegyítni*; durch einander mengen, vermiſchen. Cic. 2) *összezavarni, rendetlenségbe hozni*; verwirren, in Unordnung bringen. Cic. et Virg. 3) v. gr. omnia timore, Flor. *betölteni*; erfüllen. Dominus permixtus dolore, i. e. plenus, Apul

Permissĭo, ōnis, f. 3. (permitto) *dltalengedés, p. o. valakinek*: die Überlaſſung, z. B. der Willkühr Jemandes. Liv. 2) *megengedés, engedelem*; die Zugeſtehung, Erlaubniß, Zulaſſung, Cic.

Permissor, ōris, m. 3. (permitto) v. gr. mali, Tert. *megengedője, elnézője, p. o. a' rossznak*; der Zulaſſer.

Permissum, i, n. 2. *engedelem*; die Erlaubniß. Varro et Pand.

Permissus, a, um, (permitto) *megengedett, elnézett*; erlaubt, vergünſtiget. Cic.

Permissus, us, m. 4. *megengedés, elnézés, engedelem valamire*; die Zulaſſung, Erlaubniß. Cic.

Permiste, Permixte, et Permixtim, Adv. *keverve, összekeverve, elegyítve, összeelegyítve*; untereinander gemengt, gemiſcht. Cic. (Misceo)

Permistĭo, ōnis, f. 3. *összeelegyítés, összekeverés*; die Vermiſchung. 2) v. gr. reipublicae, Aur. Vict. *zürzavar*; die Verwirrung.

Permistus, et Permixtus, a, um, *elegyített, összeelegyitett, kevert*; vermiſcht. 2) *zavaros, zürzavaros*; verwirrt. Cic.

Permĭtis, e, *szelíd, engedelmes*; ſehr ſanft, mild. 2) v. gr. fructus, Colum. *kedves ízü*; ſehr mild.

Permitto, mīsi, missum, mittĕre, 3. *dltalereszteni valamin, az dltalmenetelt megengedni*; durchlaſſen, durchgehen laſſen. Pallad. 2) *kagyni, ereszteni, botsátni, engedni, t. i. menni*; laſſen, gehen laſſen. Gregem campo permittere, Calpurn. Permitte me in meam quietem, Apul. scil. ire. 3) *küldeni, elküldeni*; ſchicken, verſchicken. Caseos trans maria permittere, Colum. 4) v. gr. saxum in hostem, Ovid. *hajitni, repitni*; werfen, ſchleudern, fliegen laſſen. Tela longius permittunt, Hirt. 5) v. gr. alicui potestatem, Cic. negotium alicui, Cic. consulibus rempublicam, Idem. *dltalengedni, adni, rábizni*; überlaſſen, laſſen, übergeben. 6) v. gr. aliquid alicui, Cic. *megengedni valakinek valamit, engedelmet adni valamire*; zulaſſen, erlauben. Permittitur, Senec. v. permissum est, Quint. *szabad, megengeddödik*; es iſt erlaubt, man darf. Precibus alicujus aliquid permittere, Stat. *valakinek kérését megadni, vagy teljesitni*; einem was er bittet verwilligen. 7) se ad famam permittere, Gell. *hirre, névre vágyni*; nach Ruhm ſtreben.

Permixte, Permiste, Adv. *keverve, elegyítve*; vermiſcht. Cic.

Permixtim, Permistim, Adv. idem. Prud.

Permixtĭo, vel Permistio, ōnis, f. 3. (permisceo) *összeelegyítés, összekeverés*; die Vermiſchung. Cic. 2)

Digitized by Google

sürsavar; die Verwirrung. Aur. Vict.

Permixtus, a, um, vide: Permistus.

Permödestus, a, um, *igen mérséklett, magamérséklő, emberséges*; ſehr gemäßigt, im Betragen, ſehr beſcheiden. Cic.

Permödice, Adv. *igen mértékletesen, igen takarékosan*; ſehr mäßig, ſehr ſparſam. Colum.

Permödicus, a, um, *igen kitsiny*: ſehr klein. 2) *igen tsekély*; ſehr gering. 3) *igen mértékletes, takarékos*; ſehr mäßig, ſparſam. Svet.

Permoestus, a, um, *igen szomorú*; ſehr betrübt. Dict. Cret.

Permöleste, Adv. v. gr. ferre aliquid; *nehezen, rosszu kedvel*; ſehr beſchwerlich, mit großem Verdruſſe, ſehr ungern.

Permölestus, a, um, *igen terhes, bajos*; ſehr beſchwerlich. Cic.

Permollis, e, *igen puha, v. lágy*; ſehr weich. Quint.

Permölo, ĕre, 3. v. gr. grana piperis, Ser. *széllyel dörzsölni, széllyelzúzni*; zermahlen, zerſtampfen. Hinc: uxores alienas permolere, Horat. i. e. concumbere.

Permonstro, āre, 1. *kimutatni*; zeigen. Ammian.

Permötio, önis, f. 3. (permoveo) v. gr. mentis, Cic. animi, Cic. *megindúlás*; Bewegung, Erregung, Setzung in Bewegung.

Permötus, a, um, (permoveo) *megindúlt*; bewegt. Permotus iracundia, Cic. *haragra indúlt*; aufgebracht. 2) mente permotus, Cic. *megtébolyodott*; verrückt.

Permövĕo, övi, ötum, ĕre, 2. *nagy mozgásba hozni, igen megindítni, megmozgatni, megrázni*; in ſtarke Bewegung ſetzen, ſehr bewegen, ſchütteln. Permotum mare, Lucr. 2) v. gr. precibus aliquem, Claud. *megindítni, valamire venni, valamire indítni*, v. *gerjeszteni*; Eindruck machen, bewegen, rühren, reizen. Cic. Permoveri, Pass. *megindúlni, felgerjedni*; Eindruck bekommen, bewogen werden, bewegt werden, aufgebracht werden. Cic. et Caes. 3) v. gr. invidiam, misericordiam, metum, Tacit. *gerjeszteni, szerezni, okozni*; erregen, verurſachen.

Permulcĕo, si, sum, et ctum, ēre, 2. v. gr. aliquem manu, Ovid. alicui malas, Svet. *simogatni, tzirólgatni, tzirókálni*; ſtreichen oder ſtreicheln. 2) Trop. v. gr. aliquem, Cic. animum alicujus, Caes. *valakinek nyájaskodni, hizelkedni*; einen liebkoſen, einem ſchmeicheln. 3) v. gr. iram alicujus, Liv. *engeszteltni, enyhítni, tsendesítni*; beſänftigen, mildern, beruhigen. Cic. 4) *gyengén hozzádérni, illetni*; ſanft berühren, betaſten. Cic.

Permulcius, a, um, (permulceo) et Permulsus, a, um, *megengeszteltetett, megengeszteltödött*; beſänftigt, beruhigt. Cic.

Permulsio, önis, f. 3. *tzirólgatás, simogatás*; das Streichen oder Streicheln. Non.

Permulsus, a, um, vide: Permulcius.

Permulti, ae, a, plur. *igen sokan*; ſehr viele. Cic.

Permulto, Adv. *sokkal*; viel, vielmehr. Cic.

Permultum, Adv. *nagyon, igen*; ſehr, viel. Permultum interest, utrum etc. *sok függ attól, ha valyon 's a' t. es* liegt ſehr viel daran, ob u. ſ. w. Permultum ante, Cic. *jóval az előtt, sokkal az előtt*; lange vorher.

Permultus, a, um, *igen sok*; ſehr viel. Permulti viri, Cic. *sok férjfiak*; viele Männer.

Permundus, a, um, *igen tiszta, tiszta tsdgot szerető*; ſehr reinlich. Varr. 2) *igen tiszta*; ſehr rein. Varr.

Permünio, īvi, ītum, īre, 4. v. gr. munimenta, Liv. *egészen megerősíteni, az erősítést elvégezni*; vollends befeſtigen, die Befeſtigung vollenden. 2) *erősíteni, jól megerősítni*; befeſtigen. Liv.

Permūtātio, önis, f. 3. v. gr. defensionis, Quint. *változás, megváltozás, változtatás*; Veränderung. 2) *eltserélés, felcserélés, tsere*; die Vertauſchung, Umtauſchung. Pandect. Permutatio pecuniae, Cic. *pénzváltás, a' pénznek elváltása, vagy felváltása*; die Verwechſelung des Geldes, das Wechſeln.

Permūtātus, a, um, *megváltoztatott*; verändert. Luer. 2) *eltserélt*; vertauſcht. 3) *felváltott, elváltott*, p. o. *pénz*; verwechſelt. Plin.

Permūto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. statum reipublicae, Cic. *megváltoztatni, változtatni*; verändern, ändern. Cic. 2) v. gr. rem re, Martial. plum-

Digitized by Google

bum margaritis, Plin. *tserélni, el tserélni, feltserélni*; vertauſchen, umtauſchen, eintauſchen. Pecuniam permutare, Plin. *pénzt váltani, a' pénzt elváltani, v. felváltani*; das Geld wechſeln, verwechſeln oder einwechſeln. 3) v. gr. pecuniam ab aliquo, Cic, *pénzt költsönözni, v. venni fel*; Geld aufnehmen. 4) *váltólevelet küldeni, váltólevél által fizettetni ki pénzt*; einen Wechſel übermachen oder durch Wechſel übermachen. Ut permutetur Athenas, Cic. *hogy a' pénz váltólevél által fizettessék le Athenében*: daß das Geld durch Wechſel nach Athen geſchickt werde. 5) permutata ratione, Plin. *megfordítva*; umgekehrt, auf umgekehrte Art.

Perna, ae, f. 1. *az egész láb, egésszen a' tsipőig, főképpen disznóláb*; die Hüfte nebſt dem Fuße. Pernæ priores. Plin. 2) *sódor, sonka*; ein Schinken. Hor. 3) *egy tsiga neme*; eine Art Muſchel. Plin. 3) *a' levágott vagy leszakasztott ágnak felső része*; der obere Theil eines abgeriſſenen od. abgeſchnittenen Zweiges. Plin.

Pernăvigo, āre, 1 *hajóval béjárni, béhajókázni*; durchſchiffen. Plin.

Perněcessārius, a, um. *igen szükséges*; ſehr nöthig, ſehr nothwendig, ſehr dringend. Cic. 2) v. gr. homo, Cic. *atyafiságos vagy más szoros összeköttetésben lévő*; nahe verwandt, in großer Verbindung mit Jemanden ſtehend. 3) Subst. *atyafi, vagy jó barát*; ein Verwandter, großer Freund. Cic.

Pernĕco, āre, 1. *megölni*; tödten. August.

Pernĕgo, āvi, ātum, āre, 1. *egyáltaljában tagadni, egésszen megtagadni*; gänzlich läugnen oder verneinen, gänzlich oder auf immer abſchlagen. Senec. et Plaut.

Pernĕo, ēvi, ētum, ēre, 2. *fonni, lefonni*; ſpinnen oder abſpinnen. Martial.

Pernĭciābĭlis, e, (pernicies) *veszedelmes, ártalmas*; verderblich, ſchädlich, den Untergang bringend. Tac.

Pernĭciālis, e, (pernicies) *halálos, megölő*; tödtlich. Liv. 2) *veszedelmes*; verderblich. Plin.

Pernĭcies, ēi, f. 5. (perneco) *veszedelem, veszély, szerentsétlenség*; das Verderben, der Untergang, das Unglück. Cic. Pernicem adfert. Plin. 2) *kár*; der Schaden, Verluſt. Facere perniciem alicui, Tac. *valakinek kárt tenni*; einem Schaden zufügen. 3) *romlást, v. veszedelmet okozó személy, veszedelem*; das Verderben, verderbliche ſchädliche Perſon. Ille est pernicies ado'escentium. Ter.

Pernĭcĭōse, Adv. *veszedelmesen, veszedelmes módon*; verderblich, ſchädlich, auf verderbliche, ſchädliche, gefährliche Art. Plin. perniciosius, Cic. perniciosissime, Augustin.

Pernĭcĭōsus, a, um, *veszedelmes, ártalmas*; verderblich, ſchädlich. Cic. perniciosior, Cic. perniciosissimum fore, Nep.

Pernĭcĭtas, ātis, f. 3. (pernix) *seréynység, gyorsaság, elevenség*; Behendigkeit, Hurtigkeit, ſchnelle Beweglichkeit. Cic.

Pernĭcĭter, Adv. *hirtelen, gyorsan*; ſchnell, behende, hurtig. Liv. pernicius. Plin.

Perniger, gra, grum, *igen fekete*; ſehr ſchwarz. Plaut.

Pernĭmium, Adv. *feletté, felette igen*; gar zu ſehr. Pernimium interest, Ter. *igen nagy a' külömség*; es iſt ein gar ſehr großer Unterſchied.

Pernĭmius, a, um, *feletté nagy*; gar zu ſehr groß oder gar ſehr groß. Plaut.

Pernio, ōnis, m. 3. *ídbon levő fagyás, hidegvette gümő*; das erfrorne an den Füßen, die Froſtbeule. Plin.

Pernĭtĕo, ēre, 2. *igen fényleni*; ſehr glänzen. Mela.

Pernĭuncŭlus, i, m. 2. Dimin. i. q. pernio. Plin.

Pernix, īcis, o. Adj. v. gr. corpus, Liv. puella, Catull. *gyors, serény*; behende, ſchnell, hurtig. Pernicior ventu, Stat. Pernicissimum tempus, Senec 2) *eleven, vidám*; lebhaft, munter. Plin.

Pernōbĭlis, e, *igen híres, igen nevezetes*; ſehr berühmt. Cic 2) *jeles nemességű, nemes születésű*; ſehr edel von Geburt.

Pernocto, āre, 1. *hálni, meghálni valahol*; die Nacht wo zubringen, übernachten. Apud aliquem pernoctare, Cic.

Pernonides, ae, jocose: v. gr. laridum

Digitized by Google

pernonidem, Plaut. pro: laridum de perna praesectum.

Pernosco, övi, ötum, ĕre, 3. *kiesmerni, megesmerni*; kennen lernen, oder recht kennen lernen. Hominum mores ex oculis, vultu etc. pernoscere, Cic. 2) *megnézni, megvizsgálni*; sehen, untersuchen. Terent.

Pernōtesco, tui, ĕre, 3. *esmeretessé lenni*; bekannt werden. Quintil.

Pernōtus, a, um, v. gr. alicui, Curt. *igen esmeretes*; sehr bekannt. Curt.

Pernox, octis, o. Adj. *egész éjjel tartó*; die ganze Nacht hindurch während. Luna pernox erat, Liv. Luna pernocte, Ovid. *éjjeli holdvilágnál*; bey nächtlichem Mondscheine.

Pernoxĭus, a, um, *igen drjalmas*; sehr schädlich. Mela.

Pĕrnŭmĕro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. pecuniam, Liv. *kifizetni, lefizetni, leszámlálni*; auszahlen, hinzahlen, aufzahlen.

Pĕro, ōnis, m. 3. *botskor*; die Schnürsohlen. Gloss. 2) *bakkants*; ein Halbstiefel. Virg.

Pĕro, ōnis, us, f. filia Nelei et soror Nestoris, Prop.

Pĕrobscūrus, a, um, v. gr. quaestio, Cic. *igen homályos*; sehr dunkel.

Pĕrōdi, isse, v. gr. culpam, Vopisc. *gyűlölni*; hassen oder sehr hassen.

Pĕrōdĭōsus, a, um, *igen gyűlöletes, útálatos*; sehr verhaßt, sehr zuwider. Cic.

Pĕrofficiōse, Adv. *igen nagy készséggel*; sehr gefällig. Cic.

Pĕrolĕo, ēre, 2. *nehéz szagú lenni, büdös lenni*; riechen, stinken. Lucr.

Pĕrŏlesco, levi, ĕre, 3. *nőni, növekedni*; wachsen. Lucil.

Pĕrōna, ae, f. 1. *ládszár és ládbikra együtt*; die Schienbeine und die Waden. Med.

Pĕrōnaeus, i, m. 2. i. q. Musculus pedis. Idem.

Pĕrōnātus, a, um, (pero) *botskoros*; Schnürsohlen anhabend. 2) *bakkantsos*; mit Halbstiefeln versehen. Pers.

Pĕrōnis, ĭdis, f. 3. *disznóhúsból készült étel*; eine gewisse Speise von Schweinefleische. Plaut.

Pĕrŏpācus, a, um, v. gr. spelunca, Lact. *igen homályos, árnyékos*; sehr schattig.

Pĕropportūne, Adv. v. gr. venire, Cic. *igen jókor, alkalmas időben*; sehr bequem, recht gelegen, zu recht gelegener Zeit.

Pĕroptātus, a, um, *igen alkalmatos*; recht bequem, sehr gelegen. Cic.

Peroptato, Adv. *kívánva, óhajtva*; sehr nach Wunsche. Cic.

Pĕroptātus, a, um, *kívánt, óhajtott*; sehr erwünscht. Cic.

Pĕropto, āre, 1. *óhajtani*; sehr wünschen. Nep.

Pĕrŏpus, *igen szükséges*; sehr nöthig. Terent.

Pĕrōrātio, ōnis, f. 3. i. q. epilogus, conclusio; *a' beszéd bérekesztő része, bérekesztés*; der Schluß einer Rede, der letzte Theil derselben nach der Abhandlung des Thema. Cic. 2) *beszédtartás, beszédmondás, beszéd*; die Haltung einer Rede. Quint.

Pĕrōrātus, a, um, *elmondott, bérekesztett, p. o. beszéd*; ausgeredet, beschlossen. Cic.

Pĕrornātus, a, um, *igen felékesített*; sehr geschmückt. Cic.

Pĕrorno, āvi, ātum, āre, 1. *ékesgetni*; sehr oder beständig zieren oder schmücken. Tacit.

Pĕrōro, āvi, ātum, āre, 1. *elmondani vagy végezni a' beszédet*; ausreden. Nep. Narratione perorata, Auct. ad Her. *végezvén a' beszédet*; nach geendigter Rede. 2) *beszédet tartani*; eine Rede halten. Perorare in aliquem, Plin. *valaki ellen beszédet tartani*; wider einen eine Rede halten. 3) v. gr. causam, Cic *valaki ügye védelmére beszédet tartani*; einen Rechtsstreit in einer Rede vertheidigen oder erörtern.

Pĕroscŭlor, āri, Dep. 1. *mégtsókolni, tsókolgatni*; küssen oder sehr küssen.

Pĕrōsus, a, um, (perodi) *gyűlölő*; hassend. Virg. 2) *gyűlölséges*; ganz verhaßt. Comp. perosior, Tert.

Perpacatus, a, um, *megengesztelt-tett*; besänftigt. Liv.

Perpăco, āvi, ātum, āre, 1. *egészen megengesztelni*, v. *megbékéltetni*; ganz besänftigen, ruhig stellen. Liv.

Perpallĭdus, a um, *igen halavány*; sehr blaß. Gell.

Perparce, Adv. *igen takarékosan, szűken*; sehr sparsam, sehr knapp. Ter.

Perpărum, Adv. *igen kevésé*; sehr wenig. Cic.

Perparvŭlus, a, um, Dim. *igen kitsinyke*; sehr klein. Cic.

Perparvus, a, um, *igen kitsiny, igen*

Digitized by Google

tsekély; sehr klein. Cic. Perparvum, *igen kevés*; sehr wenig. Cic.

Perpasco, avi, astum, ĕre, 3. i. q. pasco, Varr. fluvius perpascitur agros, Sever. in Aetna. *végig follya*; durchströmt.

Perpastus, a, um, (perpasco) *meghizlalt*; wohl gemästet. Phaedr.

Perpaucŭlus, a, um, *igen kevés*; sehr wenig. Cic.

Perpaucus, a, um, *igen kevés*; sehr wenig. Liv.

Perpaulŭlus, a, um, *felette kevés*; gar sehr wenig. Cic.

Perpaululum, Adv. *felette kevéssé*; sehr wenig. Cic.

Perpaulus, a, um, *igen kevés*; sehr wenig. Perpaulum, Adv. *egy kevéssé*; ein klein Wenig. Cic.

Perpauper, ĕris, o. *igen szegény*; sehr arm. Cic.

Perpauxillus, a, um, *igen kevés*; sehr wenig. Plaut.

Perpăvĕfăcio, ĕre, *igen megijeszteni*; sehr erschrecken oder ängsten. Plaut.

Perpĕdĭo, ire, i. q. impedio. Acc.

Perpello, pŭli, pulsum, ĕre, 3. *verni, késztetni, rávérni, kénszerítni valamire*; treiben, antreiben, wozu bringen. Urbem ad deditionem perpellere, Liv.

Perpendĭcŭlāris, e, et Perpendĭcŭlārius, a, um, *függőleges*; senkrecht, perpendiculär. Frontin.

Perpendĭcŭlariter, Adv. *függőlegesen*; senkrecht. Front.

Perpendĭcŭlātor, ōris, m. 3. *áts, kőmives, kik a' függőónnak használ vészik*; ein Zimmermann, ein Maurer, der das Senkblèy braucht. Aur. Vict.

Perpendĭcŭlātus, a, um, *függőleges*; senkrecht. Mart. Cap.

Perpendĭcŭlum, i, n. 2. (perpendo) *függő, ponterdnymérték*; das Bleyloth, der Perpendikel. Ad perpendiculum; *függőlegesen*; senkrecht, schnurgerade. Cic. et Caes. Ad perpendiculum exigere, Cic. *függőmértékre venni, a' szerént megvizsgálni*; nach dem Perpendikel untersuchen.

Perpendo, di, sum, ĕre, 3. *fontal megméri*; wägen, abwägen. Gell. 2) Trop. *megfontolni, meggondolni, gondolóra venni*; wohl erwägen, untersuchen.

Perpĕnsa, ae, f. 1. *kapotnyak*; die Haselwurz. Plin. (Asarum, L.)

Perpensātĭo, ōnis, f. 3. *megfontolás, meggondolás*; die Erwägung. Gell.

Perpense, Adv. *megfontolva*; erwogen, mit Überlegung. Perpensius eligere, Ammian.

Perpenso, āre, 1 (Freq. a perpendo) *megfontolgatni*; erwägen. Grat.

Perpensus, a, um, (perpendo) *megfontolt, meggondolt*; erwogen, genau überlegt. Colum.

Perpĕram, Adv. *helytelenül, rosszúl* unrecht, übel. Cic. Perperam judicare, Cic. *helytelenül ítélni*; unrecht urtheilen. 2) *hamisan, gonosszúl*; fälschlich, falsch. Ter.

Perpĕrĭtūdo, ĭnis, f. 3. *helytelenség, balgatagság*; die unrechte Beschaffenheit. Fehlerhaftigkeit, fehlerhaftes Betragen, Unbesonnenheit. Acc.

Perpĕtus, a, um, *helytelen, hibás*; nicht gehörig beschaffen, fehlerhaft, unrecht. Acc.

Perpes, ĕtis, i. q. perpetuus; *szüntelentartó*; nicht unterbrochen, in einem fort während, beständig. Des mihi operam perpetem, Pacuv. 2) *szakadatlan, egész*; nicht unterbrochen, ganz. Noctem perpetem, Plaut. *egész éjjel*; die ganze Nacht (hindurch).

Perpessĭcius, a, um, (perpessus) *tűrő, békességestűrő*; der viel ausstehen kann, geduldig. Senec.

Perpessĭo, ōnis, f. 3. (perpetior) *tűrés, szenvedés, kiállás*; das Ausstehen, Erdulden. Cic.

Perpessitius, a, um, i. q. Perpessicius.

Perpessus, a, um, (perpetior) *tűrt, szenvedett*; der gelitten oder ertragen hat. Ventos perpessus et imbres, Virg.

Perpĕtim, Adv. *szüntelen, örökké*; stets, ohne Unterlaß. Plin.

Perpĕtĭor, essus sum, perpĕti, Dep. 3. *eltűrni, kiállani, elszenvedni*; erdulden, leiden, ausstehen. Dolorem perpeti, Cic. *fájdalmat szenvedni*; Schmerzen leiden. 2) *állhatatosan kiállni, v. eltűrni*; standhaft aushalten oder erdulden. Cic.

Perpĕtrābĭlis, e, *véghezvihető, szabados*; thunlich, erlaubt. Tert.

Perpĕtrātĭo, ōnis, f. 3. *véghezvitel, elkövetés*; die Vollziehung, Verrichtung. Tert.

Perpĕtrātor, ōris, m. 3. *véghezvivő*,

Digitized by Google

elkövető; der Vollzieher, Verrichter, Begeher. Sidon.

Perpĕtro, āvi, ātum, āre, 1. (per et patro) *végbezvinni, elkövetni*; zu Stande bringen, vollziehen, verrichten, begehen. Plaut. Promissa perpetrare. Tacit. *igéreretét telyesitni*; sein Versprechen erfüllen.

Perpĕtŭālis, e, i. q. perpetuus, Quint.

Perpĕtŭārĭus, a, um, *szüntelen ugyan azon egy dologgal foglalatoskodó*; beständig sich mit etwas beschäftigend. Senec.

Perpĕtŭĭtas, ātis, f. 3. *szüntelenvalóság, szüntelentartás, vagy tartóság*; ununterbrochene Fortdauer, die beständige Währung. 2) perpetuitas sermonis, Cic. *egymásból folyó hosszú beszéd*; eine fortgehende lange Rede. Perpetuitas vitae, Cic. *hosszú élet*; ein langes Leben. 3) *halhatatlanság*; die Unsterblichkeit. Cic.

Perpĕtŭĭto, āre, 1. Freq. *örökitni, örökösitni*; fortdauernd machen. Enn.

Perpĕtŭo, Adv. *szüntelen, szünetlenül, szüntelenül, örökké*; ohne Aufhören, immer. Cic.

Perpĕtŭo, āre, 1. *örökitni, szüntelen tartóvá tenni*; machen daß etwas ununterbrochen sey. Cic.

Perpĕtŭus, a, um, v. gr. ut munitiones, Caes. risus, Ovid. *szakadatlan, egymástéró*: on einander hangend, nicht unterbrochen, in einem fortgehend oder dauernd. 2) v. gr. historia, Cic. *egymásból folyó meg nem szakasztott*; zusammenhangend, nicht unterbrochen. 3) v. gr. lex, Cic. imperium, Nep. *marudandó, szüntelen tartó, örökké tartó*; beständig, immer fortwährend. In perpetuum, Cic. (sc. tempus) vel in perpetuum modum, Plaut. *örökre*; auf immer, auf ewig. Perpetuum, Stat. pro: Perpetuo, vide supra. 4) *szüntelen való, közönségesen és általándóút fenn maradandó*; was beständig und überall gilt, allgemein. Quaestio perpetua, Cic. i. e. universalis. Comp perpetuior, Cato. Sup. perpetuissimus Idem.

Perpexus, a, um, *megfésült*; gekämmt oder wohl gekämmt. Jul. Firm.

Perplăcĕo, ēre, 2. *igen tetszeni*; sehr gefallen. Cic.

Perplānus, a, um, *igen világos, értható*; sehr deutlich. Diomed.

Perplexābĭlis, e, v. gr. verbum, Plaut. *homályos, zavaros értelmü, érthetetlen, kétértelmü*; verwirrend, dunkel, unverständlich, zweydeutig.

Perplexābĭlĭter, Adv. *érthetetlenül, összezavarva*; unverständlich, verwirrt. Plaut.

Perplexe, Adv. v. gr. loqui, Ter. *homályosan, összezavarva*; undeutlich, verworren. Perplexius, Prud.

Perplexim, i. q. perplexe, Plaut.

Perplexĭo, ōnis, f. 3. *homályosság, kétértelmüség*; die Dunkelheit, Zweydeutigkeit. Latro.

Perplexĭtas, ātis, f. 3. *szövevényes homályosság, p. o. a' beszédben, zürzavar*; die Verwirrung, Dunkelheit. Ammiam.

Perplexor, āri, Dep. 1. *homályosan szólni*; zweifelhaft reden. 2) *zürzavart tsinálni*; viel Verwirrung machen. Plaut.

Perplexus, a, um, v. gr. iter, Virg. *szövevényes, akadályos*; verflochten, irrig. 2) v. gr. sermo, Liv. carmen, Liv. *homályos, zürzavaros*; dunkel, verworren, unverständlich. 3) v. gr. responsum, Liv. *kétértelmü, kétséges*; zweydeutig, zweifelhaft.

Perplĭcātus, a, um, *igen rántzos*; sehr faltig. 2) *zürzavaros, szövevényes*; verworren, verwickelt. Luer.

Perplŭo, ĕre, 3. *bésni rajta az esönek*; durchregnen, hereinregnen. Cato. Cum coenaculum ejus perplueret, Quint. *az ebédlöházba bésvén az esö*; da es in seinen Speisezimmer hinein regnete. Tectum perpluit, Plaut. *a' házfedélen keresztül hull az esö*; es regnet durch das Dach.

Perplures, e, plur. *igen sokan*; sehr viele. Plin.

Perplurimum, Adv. *felette igen*; sehr viel. Plin.

Perplus, plŭris, o. Adj. *igen sok*; sehr viel. Plin.

Perpol, Adv. jurandi. i. e. per Pollucem. Plaut.

Perpŏlĭo, īvi, ītum, īre, 4. v. gr. autum, Plin. *kipallérozni, kisimitni, kifényesitni, kisikálni*; auspoliren, glätten. 2) *kisimitni, p. o. a' bévakolt falat*; die Wände tünchen. Locus calce arenaque perpolitus, Vellej. 3) Trop. v. gr. orationem, Cic. *kitsinosgatni, ékesgetni, kipallérozni*.

Digitized by Google

ni: poliren, feilen, verfeinern, vervollkommnen.

Perpolite, Adv. *kitsinositva, kipallérozva*; ausgefeilt, verfeinert, gefeilt. Auct. ad Heren.

Perpolītio, ōnis, f. 3. v. gr. sermonis, Auct. ad Heren. *kipallérozás, kitsinositás, kisimitás*; die Ausfeilung, Verfeinerung, Ausfeilung.

Perpolītus, a, um, *kitisztitott, kisimitott, kipallérozott*; ausgeputzt, ausgefeilt. 2) Met. perpolitus literis, Cic. *igen tudós*; sehr gelehrt. 3) Oratio ornata et perpolita, Cic. *ékes és jól kidolgozott beszéd*; eine sehr schön ausgearbeitete Rede. 4) v. gr. homo, Tac. *tsinos, pallerozott*; gebildet Sup. Perpolitissimus.

Perpōpŭlor, ātus sum, āri, Dep. 1. *kirablani, elpusztitni*; ganz ausplündern, öde machen, verwüsten, entvölkern. Italiam perpopulari, Liv. 2) perpopulatus a, um, Passiv. v. gr. Perpopulato agro Campano, Liv.

Perporto, āre, 1. v. gr. praedas Carthaginem, Liv. *valahová vinni, v. hordani*; wohin tragen, bringen.

Perpōtātio, ōnis, f. 3. *részegeskedés, ivás*; das Saufen, wenns anhält, Gesauf. Cic.

Perpōtŏr, ōtus sum, īri, Dep. 4. v. gr. pace, Justin. *megnyerni*; erlangen.

Perpōto, āre, 1. v. gr. totos dies, Cic. *részegeskedni, inni*; saufen, zechen. 2) *inni, kinni, meginni*; trinken, austrinken. Lucr.

Perprĕmo, pro: perprimo, Senec.

Perpressa, ae, f. 1. *kapotnyak*, die Haselwurz. Plin. (Asarum, L)

Perprĭmo, essi, essum, ĕre, 3. *szünet nélkül nyomni, p. o. az ágyat, v. rajta feküdni*; in Einem weg drücken oder darauf liegen. Hor. 2) *valakinek nem hagyni békét, szüntelen ingerleni*; Jemanden sehr zusetzen, sehr reitzen. Ovid. 3) v. gr. humorem, Sen. *általnyomni, valamin*; durchdrücken.

Perprŏpĕre, Adv. *igen nagy sietséggel, hirtelen, sietve*; sehr eilend, sehr schnell. Plaut.

Perprŏpinquus, a, um, *igen közellévő*; sehr nahe. Acc. ap. Cic.

Perprosper, a, um, *igen szerentsés*; sehr glücklich. Perprospera valetudine usus est, Suet. *igen jó egésségben volt*; er befand sich bey sehr guter Gesundheit.

Perprūrīsco, ĕre, *minden testének viszketni*; sehr beißig seyn. Plaut.

Perpugnax, ācis, o. *viaskodni szerető*; sehr gern streitend. Cic.

Perpulcher, chra, chrum, vel Perpulcer; *igen szép*; sehr schön. Ter.

Pĕrpūnctum, i, n. 2. *mondér, katonaköntös*; ein Soldatenkleid. Gloss.

Perpungo, nxi, nctum, ĕre, *keresztülszurkálni*; durchstechen. Coel. Aur.

Perpūro, āvi, ātum, āre, 1. *megtisztitni, tisztogatni*; reiniaen, rein machen. Cic. 2) *végrehajtani, elvégezni*; zu Stande bringen, vollbringen. Cic.

Perpūsillus, a, um. *igen kevés, igen kitsiny*; sehr klein. Cic.

Perpŭto, āre, 1. v. gr. aliquid alicui. Plaut. *világosan megmagyarázni*; genau erklären. Plaut. 2) *keresztül vágni*; durchschneiden. Colum.

Perquam, Adv. *igen, felette igen*; sehr oder recht sehr. Cic. et Ter.

Perquĭesco, ĕre, 3. v. gr. totam noctem, Apul. *nyúgodni, jól aludni*; ruhen, wohl schlafen.

Perquīrītātus, a, um, i. q. perquisitus; *felkeresett, megkeresett*; aufgesucht. Claud. Mam.

Perquīro, sivi, sītum, ĕre, 3. *felkeresni*; aufsuchen. Cic. 2) *tudakozódni, kérdezősködni valami felől*; nach etwas fragen oder sich erkundigen Cic. 3) *végire járni, megvizsgálni*; untersuchen. Cic.

Perquīsīte, Adv. *szorosan, jól végire járva*; genau. Perquisitius conscribere, Cic.

Perquīsītor, ōris, m. 3. *felkeresö, kitudakozó*; der Aufsucher, oder Erkundiger. Plaut.

Perquīsītus, a, um, *kikeresett*; ausgesucht. Plin.

Perrāro, Adv. *igen ritkán*; sehr selten. Cic.

Perrārus, a, um, *igen ritka*; sehr selten. Liv.

Perrĕconditus, a, um, *igen elrejtett, titkos*; sehr verborgen, sehr geheim. Cic.

Perrĕpo, psi, ptum, ĕre, 3. v. gr. tellurem, Tibull. *rajta mászkálni*; durchkriechen, worüber kriechen. 2) v. gr. ad praesepia, Colum. *oda mászni*; hin kriechen.

Perrepto, āvi, ātum, āre, 1. *bémászkálni, az az: béjárni, p. o. az egész várost*; durchkriechen. Ter. 2) *min-*

Digitized by Google

denfelé mászkálni; herum kriechen. Plaut.

Perrhaebĭa, ae, f. 1. regio Thessaliae. Ovid.

Perrĭdĭcŭle, Adv. *igen nevetségesen*; ſehr lächerlich. Cic.

Perrĭdĭcŭlus, a, um, *igen nevetséges*; ſehr lächerlich. Cic.

Perrōdo, si, sum, ĕre, 3. *általrágni, kirágni*; durchnagen, durchbeißen.

Perrōgĭto, āre, 1. Freq. *kérdezősködni*; oft nachfragen. Pacuv.

Perrōgo, āvi, ātum, āre, 1. *sorba tudakozni, v. kérdezni*; durchfragen nach der Reihe oder bey Allen fragen. Liv. 2) v. gr. legem, Val. Max. *elfogadtatni, bévétetni, p. o. a' törvényt*; durchſetzen.

Perrumpo, rūpi, uptum, 3. v. gr. rates, Caes. limina bipenni, Virg. *keresztül törni*; durchbrechen. 2) v. gr. per hostes, Caes. per aciem, Liv. *keresztül rontani rajta, keresztül törni rajta, által nyitni magának*; durchbrechen, hindurch brechen, durchdringen, mit Gewalt ſich einen Weg machen. 3) v. gr. in urbem, Liv. *berontani, betörni*; hineindringen. 4) Trop. v. gr. difficultates, Plin. *meggyózni, elháritni*; überwinden.

Perruptus, a, um, *keresztülttört*; durchbrochen. Sil.

Persa, ae, m. 1. *Persa, Persiából való ember*; ein Perſer. Pun. Persae; *a' Persák*; die Perſer. Cic. In Persas proficisci. Nep. *Persiába menni*; nach Perſien reiſen. 2) nomen canis, apud Cic.

Persaepe, Adv. *igen gyakran*; ſehr oft. Cic.

Persaepŏlis, v. Persepolis, is. f. 3. urbs quondam Persiae, cujus ruinae hodie Tschil-Minar vocantur.

Persaevus, a, um, *igen kegyetlen, dühös*; grimmig, ſehr wüthend. Mela.

Persalse, Adv. *igen sósan*; ſehr ſalzig. 2) Trop. *igen elmésen*; ſehr witzig. Cic.

Persălūtātĭo, ōnis, f. 3. *köszöntés, mindenkit köszöntés*; die Begrüßung. Cic.

Persălūto, āvi, ātum, āre, 1. *köszöntgetni*; oft grüßen. Cic.

Persancte, Adv. *igen szentül*; ſehr heilig. Terent.

Persāno, āvi, ātum, āre, 1. *egészen meggyógyitni*; völlig heilen. Plin.

Persānus, a, um, *egészen egészséges*; völlig geſund. Cato.

Persăpĭens, tis, o. *igen böltes*; ſehr weiſe. Cic.

Persăpienter, Adv. *igen böltsen*; ſehr weiſe. Cic.

Persciens, *jol tudván*; wohl wiſſend. 2) *a' ki jól tud valamit*; der etwas ſehr wohl weiß.

Perscienter, Adv. *igen böltsen, okosan*; ſehr weißlich. Cic.

Perscindo, idi, issum, ĕre, 3. *elvagdalni*; zerſchneiden. Liv. 2) v. gr. vestem, Tib. *elszaggatni*; zerreißen.

Perscio, ire, 4. *jól tudni*; wohl wiſſen. Lampr.

Perscīsco, ĕre, 3. *megtudni, kitudakozni és az által megérteni*; erfahren, vernehmen. Causam tumultus persciscere, Dict. Cret.

Perscissus, a, um, *elszakadt*; zerriſſen. Lucr.

Perscītus, a, um, *igen jeles, igen módos*; ſehr artig, ſehr fein. Cic.

Perscrĭbo, psi, ptum, ĕre, 3. *irásba foglalni, megirni, leirni, t. i böven leirni, v. megirni*; ſchreiben, ſchriftlich verfertigen, aufſchreiben, niederſchreiben, beſonders genau und ausführlich. Epistola, in qua omnia perscripta erant, Nep. Literas perscribere, Cic. *betüket irni*; Buchſtaben ſchreiben. 2) v. gr. nomen, Cic usuras, Cic. *beirni, p. o. a' könyvbe*; einſchreiben, z. B. ins Buch. 3) v. gr. res, Liv. *felirni, feljegyezni*; aufſchreiben, aufzeichnen. 4) v. gr. alicui aliquid, Cic. *megirni, iráshan jelenteni, irás, v. levél által tudtára adni valakinek valamit*; einem etwas beſchreiben oder überſchreiben, ſchriftlich melden. Cic. 5) v. gr. planitiem, Sallust. *lerajzolni*; abzeichnen, abreißen, einen Riß davon machen. 6) v. gr. alicui pecuniam, Cic. *átasztóirás által fizettetni le pénzt valakinek, átasztalrást adni*; ſchriftlich etwas einem anweiſen, Jemanden durch Aſſignation bezahlen, einem wohin Aſſignation geben. 7) *valamit egészen kiirni, betüről betüre, az az nem rövidítve*; etwas ganz ausſchreiben, nicht mit Abbreviaturen. Svet.

Perscriptĭo, ōnis, f. 3. *felirás, feljegyzés*; die Aufſchreibung. Cic. 2) *kötelezőirás, váltólevél*; die Verſchreibung, der Contract, Wechſel. Cic. 3) *fizetésre útasító irás*; eine ſchrift-

Digitized by Google

liche Anweisung oder Assignation zur Bezahlung, oder Bezahlung durch Assignation. Cic.

Perscriptor, ōris, m. 3. *író, a' ki valamit leír*; der Schreiber, der etwas schreibt. Cic.

Perscriptūra, ae, f. 1. i. q. perscriptio, Pandect.

Perscriptus, a, um, *felírt, feljegyzett*; aufgeschrieben, aufgezeichnet. Cic.

Perscrūtātio, ōnis, f. 3. *végirejárás, vizsgálódás, vizsgálás*; die Durchsuchung, Erforschung. Senec.

Perscrūtātor, ōris, m. 3. *végirejáró, vizsgáló*: der Durchsucher, Erforscher. Capitol.

Perscrūto, āvi, ātum, āre, i. q. perscrutor.

Perscrūtor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. omnia, Cic. *végirejárni, vizsgálni, megvizsgálni*; durchsuchen, durchforschen, visitiren. Naturam rei perscrutari, Cic. *a' dolog mivoltát jól megvizsgálni*; die Beschaffenheit der Sache genau untersuchen.

Perseа, ae, f. 1. genus arboris in Aegypto. Plin.

Persĕco, cui, ctum, care, 1. *elvágni, keresztülvágni*; durchschneiden, zerschneiden. Cic. 2) Trop. *eleit venni valaminek, fundamentomostól, v. gyökerestől kiirtani*; etwas aus dem Grunde heben, zu Ende bringen. Cic. et Liv. Persecare aliquod vitium ne serpat, Cic.

Persector, āri, Dep. 1. *nyomba követni*; fleißig nachgehen, nachforschen. Lucret.

Persĕcūtio, ōnis, f. 3. (persequor) v. gr. bestiae, Pand. *üzés, kergetés*; die Verfolgung. 2) alicujus, Cic. *üldözés*; die Verfolgung. Persecutio christianorum. Tert. 3) v. gr. negotii, Apul. *eljárás a' dologban, utánnajárás, p. o. a' dolognak*; die Verfolgung, Fortsetzung.

Persĕcūtor, ōris, m. 3. et Persecutrix, cis, f. 3. *üldöző*; der Verfolger, die Verfolgerinn. Pand. et Augustin.

Persĕcūtus, a, um, *üldözött, üldöztetett*; verfolgt. Pand.

Persĕdĕo, ēdi, essum, ēre, 2. *egy helyben sokáig ülni, veszteg ülni*; lange wo sitzen oder sitzen, sitzen bleiben. In equo dies noctesque persedere, Liv.

Persegnis, e, *igen rest, lassú, tunya*; sehr laß, sehr träg. Liv.

Persēides, um, f. pl. *Perseis bájoló fűvei*; gewisse zauberische Kräuter der Perseis, einer Zauberinn. Ovid.

Persēis, idis, f. 3 filia Persae, i. e. Hecate, Stat. 2) sc. Musa, Carmen, Ovid.

Persēius, a, um, Persen, v. Perseum concernens, Ovid.

Persĕnesco, ui, ĕre, 3. *megvénülni*; veralten. Eutrop.

Persĕnex, is, *igen öreg*; sehr alt. Suet.

Persentio, si, sum, īre, 4. v. gr. aliquid, Virg. *érezni*; empfinden. 2) *észrevenni, sejditni*; merken, wahrnehmen. Virg.

Persentisco, ĕre, 3. *érezni*; empfinden. Lucret. 2) *észrevenni, sejditni, megérzeni*; merken, wahrnehmen, spüren. Terent.

Persĕphŏne, es, f. 1. i. e. Proserpina. Ovid. 2) i. q. mors, Ovid.

Persĕpolis, vide: Persaepolis.

Persĕquax, ācis, *üldözni szerető*; sehr verfolgend, eifrig im Verfolgen. Apul.

Persĕquor, cūtus, vel quutus sum, sequi, Dep. 3. v. gr. vestigia alicujus, Cic. *utánna menni, követni*; folgen, nachfolgen, nachgehen. Viam suam persequi, Cic. *útját folytatni*; seinen Weg fortsetzen 2) v. gr. aliquem, Cic. *üldözni*; verfolgen. 3) v. gr. fugientes, Caes. hostem, Cic. *üzni, kergetni*; verfolgen, jagen. 4) Trop. v. gr. voluptates, Cic. *neki adni magát valaminek, igyekezni valamit elérni*; einer Sache nachgehen, darnach trachten, streben, sie zu erreichen suchen. 5) v. gr. jus suum, Cic. bona sua judicio, Cic. *megnyerni igyekezni, keresni, törvényesen keresni*; zu erhalten suchen, gerichtlich suchen. Pecuniam ab aliquo persequi, Cic. *törvényesen keresni valakin pénzét, v. az adósságot*: sein Geld gerichtlich fordern. 6) celeritate scribendi, quae dicuntur, persequi, Cic. *utánna írni, v. leírni a' beszédet, vagy a' mit penndra mondanak (dictálnak)*; nachschreiben, was dictirt wird. 7) v. gr. incepta, Liv. mandata, Cic. *végrehajtani, telyesíteni, elvégezni*; ausführen, verrichten, zu Stande bringen.

Persĕro, ēvi, ītum, ĕre, 3. *vetni, ültetni, plántálni*; säen, pflanzen. Sid.

Persĕro, ui, rtum, ĕre, 3. v. gr. resticulas per ścos, Varr. *keresztül dugdosni, v.*

Digitized by Google

húzogatni rajta, felfúrni rá; durchstecken. durchziehen.

Perservĭo, ire, 4. v. gr. alicui, Vopisc. *szolgálni, mind végig szolgálni*; dienen, durchgängig dienen.

Perservo, āre, 1. *megtartani, p. o. magándl*; beybehalten. Tertull.

Persas, ae, m. 1. filius Persei, Plin. 2) filius Solis et Persae, frater Circes. Hygin. 3) i. q Perseus, ultimus rex Macedoniae, a Consule Aemilio victus, et per triumphum Romam ductus.

Persĕus, a, um, *Perseusi, Perseust illető*; Perſiſch, den Perſeus betreffend. Prop. 2) *Persiai, Persidba való*; Perſiſch, zu Perſien gehörig. Lucan.

Perseus, ĕi et ĕos, m. 1. filius Jovis et Danaes. 2) i. q. Perses, ultimus rex Macedoniae ab Aemilio Consule Romano victus.

Persĕvĕrābĭlis, e, *állhatatos*; beharrlich. Coel. Aur.

Persĕveranter, Adv. *állhatatosan*; beharrlich. Liv. purseverantius, Liv. perseverantissime, Plin. Ep.

Persĕvĕrantĭa, ae, f. 1. *állhatatosság, állhatatos megmaradás*; die Beharrung, Beharrlichkeit. Cic. 2) v. gr. belli, Justin. *tartósság, sok ideig való tartás*; die Langwierigkeit.

Persĕvĕrātĭo, ōnis, f. 3. *állhatatos megmaradás*; die Beharrung. 2) *tartás, tartósság*; die Fortdauer. Apul.

Persĕvĕre, Adv. *igen komolyan*; ſehr ernſtlich. Plin. jun.

Persĕvĕro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. in in sententia, Cic. *állhatatosan megmaradni, végig megmaradni*; verharren, ſtandhaft bey etwas bleiben, fortfahren worin. Bellis continuis perseverat, Justin. *szünet nélkül hadakozik*; er führt unaufhörlich Krieg. In quaerela perseverat; *mind egyre panaszolkodik*; klagt unaufhörlich. 2) cum Infinit. *valamelly állítás mellett megmaradni, szüntelen ugyan azt állítni*; darauf ſtehen bleiben, verſichern, behaupten. Perseverat, se esse Orestem, Cic.

Persĕvĕrus, a, um, *igen komoly*; ſehr ernſthaft. 2) *igen kemény, t. i. maga viseletében*; ſehr ſtreng. Tacit.

Persĭa, ae, f. 1. vel Persis, idis, f. 3. *Persia, t. i. ország*; das Königreich Perſien. Plaut.

Persĭānus, a, um, i. e. Persium poëtam concernens, Apul.

Persica, ae, f. 1. scil. arbor; *baratzkfa*; der Pferſichbaum, oder Pfirſchenbaum. Plin.

Persiccātus, a, um, *egészen megszárasztott*; ganz getrocknet. Apic.

Persiccus, a, um, *egészen száraz, igen szárаz*; ganz trocken, ſehr trocken. Cels.

Persĭce, Adv. *Persdúl*; Perſiſch. Quint.

Persĭcus, a, um, *Persiai, Persidból való, Persidba való*; Perſiſch, Perſien betreffend, dahin gehörig. Hor. Persica, orum, *Persiai történetek*; Perſiſche Geſchichte. Cic. Persica malus, Macrob. et Plin. v. Persicus, i, f. 2. Colum. *baratzkfa*; (Amygdalus persica, L.) Pfirſchenbaum. Persicum (neutr.) *baratzk, őszi, v. szörös baratzk*; die Pfirſche. 2) Perseum concernens, Bellum Persicum, Cic.

Persĭdĕo, ēdi, essum, ēre, 2. i. q. persedeo, Plin.

Persīdo, ēdi, essum, ĕre, 3. *megtelepedni, valahol*; ſich niederlaſſen. 2) *valahova ülni, oda ülni*; ſich wohin ſetzen. Virg.

Persīgno, āre, 1. *feljegyezni*; aufzeichnen. Liv. 2) *megjelelni*; bezeichnen. Mela.

Pĕrsillum, i, n. 2. *egy edény neme volt, mellyben szentelő kenet tartatott, 's a' mellyből Portunalis nevű pap a' hadramenők fegyvereit békente*; ein gewiſſes Geſchirr, in welchem eine geweihte Salbe bey den heidniſchen Römern war, womit der Prieſter Portunalis die Waffen der Römer beſtrich, wenn ſie zu Felde zogen. Fest.

Persīmĭlis, e, cum Genit. et Dat. *igen hasonlatos*; ſehr ähnlich. Cic. Horat.

Persimplex, icis, v. gr. victus, Tac. *igen egyűgyű*; ſehr einfach, ſehr ungekünſtelt.

Persĭs, idis, v. ĭdos, f. 3. *Persiai*; Perſiſch. Ovid. 2) scil. femina; *Persa asszony*; eine Perſerinn. Claud. 3) sc. terra, Virg. *Persia*; Perſien.

Persisto, stĭti, ĕre, 3. *megállani*; ſtehen bleiben. 2) v. gr. in re, vel in sententia, Liv. *megmaradni, valami mellett maradni*; verbleiben, verharren.

Persĭus, ii, m. 2. poëta satyricus latinus Mart.

Digitized by Google

Persŏlennis, vel Persolemnis, e, *igen pompás, innepi*; ſehr feyerlich. Suet.

Persŏlido, āre, 1. *tömötté tsindlni*; dichte machen. Stat.

Persolla, ae, f. 1. (Dimin. a persona) *álortzátska, (tsúfolódva)*; eine kleine Maske als Schimpfwort. Plaut.

Persŏlus, a, um, *egyedül*; ganz allein. Plaut.

Persŏlūta, ae, f. 1. *nagy lapu, öreg bojtorján*; groß Klettenkraut.

Persŏlūtus, a, um, (persolvo) *kifejtett, megmagyarázott*; entwickelt, erklärt. 2) *kifizetett, lefizetett, megfizetett*; bezahlt, ausgezahlt. Sall.

Persolvo, solvi, solūtum, solvĕre, 3. *kifejteni, megmagyarázni*; auflöſen, entwickeln, erklären. Cic. 2) v. gr stipendium militibus, Cic. *kifizetni, megfizetni*; auszahlen, bezahlen. Alienis nominibus persolvere, Sall. *más adósságait fizetni le*; die Schulden anderer bezahlen. Ab aliquo persolvere, Cic. *költsön kért pénzel fizetni*; mit geborgtem Gelde ſeine Schuld bezahlen. 3) Trop. grates persolvere, Virg. *megköszönni*; Dank abſtatten. Poenas persolvere, Caes. *büntetését hordozni, v. szenvedni, meghüntetödni*; Strafe leiden, geſtraft werden. Promissum persolvere, Colum *fogadását telyesítni*; ſein Verſprechen halten. Epistolam persolvere, Cic. *a' levélre felelni*; den Brief beantworten.

Persŏna, ae, f. 1. *álortza*; die Larve, Maske. Cic. 2) *személy, mellyet a' színjátszó a' játékszinen visel vagy játszik*; eine Rolle des Schauſpielers. Tantam personam sustinet, Cic. *ollyan nevezetes vagy nagy ember személyét vagy képét viseli*; ſtellt eine ſo wichtige Perſon vor, oder ſpielt eine ſo wichtige Rolle. Personam gerere, v. tenere, Cic *személyt viselni, v. játszani, valaki képét viselni*; eine Perſon verſtellen, Rolle ſpielen. 3) *személy, valakinek tulajdon személye*; die Perſon. Mea persona, Cic. i. e. ego; tua persona, Cic. i. e. tu. In ejus personam, Cic. *az ö személye ellen, vagy ö ellene*; gegen ſeine Perſon, gegen ihn. 4) personae vocum in variatione per modos, tempora et personas, Quint. tertia persona, Quint. *harmadik személy, p. o. ö*; die dritte Perſon, z. B. er, ſie.

Persönālis, e, *személyes*; perſönlich. Pandect.

Persönālĭter, Adv. *személyesen*; perſönlich. Arnob.

Persönāta, ae, f. 1. *széles lapu, keserülapu bojtorján*; die Großklette. Plin. (Arctium Lappa, L.)

Persönātus, a, um, (persona) *álortzás*; vermummt, verlarvt, maskirt. Hor., 2) *tettetett, álortzás*; verſtellt. Cic.

Persŏno, ui, ĭtum, āre, 1. *meszszire hangzani, harsogdsával bétölteni*; hindurch ſchallen, mit dem Schalle erfüllen, durchtönen. Regna personat Cerberus, Virg. 2) *hangzani, harsogni*; erſchallen, ertönen, erklingen. Id personabat totis castris, Liv. *az egész táborban az hallatott, v. hangzott*; im ganzen Lager ertönte es, oder hörte man das. 3) *kiabálni*; laut ſchreyen. Non loquuntur solum, sed etiam personant, Cic.

Persŏnus, a, um, *hangzó, harsogó*; ertönend, erſchallend. Petron.

Persorbĕo, ēre, 2) *béhörbölni, felhörbölni*; einſchlürfen, in ſich trinken. Plin.

Perspecte, Adv. *meggondolva, a' dologhan való béláttással*; bedächtlich, mit Einſicht, einſichtsvoll. Plaut.

Perspectio, ōnis, f. 3. (perspicio) *béláttás, t. i. a' dologba*; die Einſicht. Lact.

Perspectīva, ae, f. 1. *messzeláttás mesterſége*; die Sehekunſt in der Ferne. Mathem. 2) *messzeláttó, t. i. tsö*; eine Fernröhre, Perſpectiv, Gläſer in eine Röhre gefaßt, durch die man in die Weite ſehen kann. Idem.

Perspecto, āre, 1. (Frequ. perspicio) *megnézegetni, körös körül nézegetni*; beſehen, beſichtigen, ſich überall umſehen. Plaut. 2) v. gr. certamen, Suet. *nézni*; zuſehen, zuſchauen.

Perspector, ōris, m. 3. *nézö, vizsgálö*; der Zuſchauer. Juven.

Perspectus, a, um, (perspicio) *jól megvizsgált*; wohl betrachtet. 2) *megesmért*; erkannt. Plaut.

Perspectus, us, m. 4. *megvizsgálás*; die genaue Beſchauung, Betrachtung. Lucan.

Perspĕcŭlor, āri, 1. *vizsgálódni, nézni*; ſehen oder wohin ſehen, Achtung geben. Plin.

Perspergo, ĕre, 3. *béhinteni, béfetskendezni*; beſprengen, beſtreuen, benetzen. Cic.

Digitized by Google

Perspĭcābĭlis, e, (perspicio) *vizsgálható, látható*; was ſich ſehen läßt. 2) *világos, általlátható*; hell. Ammian.

Perspĭcācĭa, ae, f. 1. *béláts a' dologba, éles bélátás*; die Einſicht, Scharfſinnigkeit. Cic.

Perspĭcācĭtas, ātis, f. 3. id. qu. Perspicacia. Cic.

Perspĭcācĭter, Adv. *élesen, éles béláttással*; ſcharfſichtig. Ammian.

Perspĭcax, ācis, *éleselméjű, éles béláttású*: einſichtsvoll, ſcharfſichtig. Cic. perspicacior, Apul.

Perspĭcĭbĭlis, e, *látható, világos*; ſichtbar, hell. Vitr.

Perspĭcĭentĭa, ae, f. 1. *béláttás, t. i. a' dologba értelemmel*; die Einſicht Cic.

Perspĭcillum, i, n. 2. *szemüveg, pápaszem, ókulár*; eine Brille. Gloss. 2) *messzeláttó, t. i. tsö, v. üveg*; ein Fernglas. Gloss.

Perspĭcĭo, exi, ectum, ĕre, 3. (per et specio) *általnézni, keresztülnézni valamin, bénézni valahova*; durchſehen, hineinſehen. Quo ne perspici quidem posset. Caes Coelum perspicere, Liv. *az eget nézni*; den Himmel ſehen, oder gen Himmel ſehen. 2) v. gr. domum, Cic opus, Caes. *megnézni, vizsgálni, megvizsgálni*; genau beſehen, beſichtigen, beſehen, beſchauen, betrachten. 3) v. gr. intentionem, sententiam alicuius, Cic. *általlátni, észrevenni, előre ellátni, p. o. valaki igyekezetének tzélját*; ſehr bemerken, einſehen, wahrnehmen. Aliquid conjectura perspicere, Cic. *valamit kitalálni, eltalálni*; errathen.

Perspĭcŭe, Adv. *nyilván, láthatóképpen*; ſichtbar, offenbar. Cic. 2) *világosan*; deutlich. Cic.

Perspĭcŭĭtas, ātis, f. 3. *általlátszóság, világosság*; die Durchſichtigkeit, Helle, Klarheit. Plin. 2) *nyilvánvalóság, világosság*; Sichtbarkeit, Augenſcheinlichkeit, Deutlichkeit. Cic.

Perspĭcŭus, a, um, (perspicio) *általlátszó, világos, a' min könnyű általlátni*; durchſichtig, hell. Ovid. 2) *nyilvánvaló, látható, látnivaló, világos, megérthető*; augenſcheinlich, ſichtbar, deutlich. Cic.

Perspīro, āre, 1. *lehelleni*; athmen. Cato. 2) *fújni*; wehen. Plin.

Perſterno, strāvi, strātum, sternĕre, 3. v. gr. viam, Liv. *egyenlőre tsinálni, egyengetni*; eben machen.

Perstĭmŭlo, āre, 1. *felingerleni, ingerleni*; anreitzen, reitzen. Tacit.

Persto, iti, ātum, āre, 1. *merőn állani, megállani*; feſt ſtehen oder ſtehen bleiben, Liv. 2) v. gr. in sententia, Cic. *állhatatosan megmaradni, p. o. valami mellett, feltételében, 's a' t.* beharren, verharren. 3) *megmaradni, elállani, eltartani*; beſtändig bleiben, dauern. Ovid

Perstrātus, a, um, (persterno) v. gr. via, Liv. *kirakott*; gepflaſtert. Via silice perstrata, Liv.

Perstrēnue, Adv. *igen serényen, gyorsan*; ſehr thätig, ſehr hurtig. Abi perstrenue, Terent.

Perstrĕpo, ui, ĭtum, ĕre, 3. *zörögni, lármázni*: lärmen, oder ſehr lärmen, Geräuſch machen. 2) *hangzani, hallatszani*; ertönen, erſchallen. Terent.

Perstrĭctus, a, um, (perstringo) *keményen megkötöztetett, megkötözött*; hart gebunden. 2) *megsebesített, megsértett*; verwundet verletzt. Curt. 3) Met. gelu perstrictus, Plin. *megfagyott*; gefroren.

Perstringo, inxi, ictum, ĕre, 3. v. gr. vites, Cato. *kötni, megkötni*; binden, anbinden. 2) *súrolni, sodorni, érdekleni*; ſtreifen, ſchlagend, ſtoßend, oder werfend berühren. Femur perstrinxit, Virg. Solum aratro perstringere, Cic. *szántani, feiszántani a' földet*; pflügen, durch pflügen. e. gr. aliquem, Idem. *valakit illetni, hozzáérni valakihez*; einen antaſten, berühren. e. gr. aliquid breviter, Cic. *valamit rövid szóval illetni*; etwas kurz berühren Perstringere aliquem asperioribus verbis, Cic *valakit kemény szókkal illetni, sértegetni, motskolni*; einen durchziehen, durchhecheln. 3) v. gr. aciem glacii, *eltompítni, kivenni az élit*: ſtumpf machen. Aciem oculorum perstringit, vel oculos, Cic. *tompítja a' látást*: es blendet, macht die Augen ſtumpf. 4) *végig menni vagy rövid szóval, rövid szóval illetni, v. elbeszélni*; durchgehen, durchlaufen, kürzlich erzählen. Cursum vitae breviter perstringere, Cic.

Perstrŭo, xi, ctum, ĕre, 3. *felépíteni, felállítni, az épületet, megépíteni*; aufbauen, errichten, erbauen Vitruv.

Digitized by Google

Perstŭdĭōse, Adv. *igen nagy buzgósággal, buzgoan*; ſehr eifrig, ſehr begierig. Cic.

Perstŭdĭōsus, a, um, *igen buzgó, magát valamire redadó*; ſehr eifrig, einer Sache ſehr ergeben.

Persuādĕo, si, sum, ēre, 2. v. gr. alicui aliquid. Cic *elhitetni valakivel valamit, meggyózni valami felól*; überreden, machen, daß einer etwas glaubt, überzeugen. Persvasum habere, Cic. *meggyőződve lenni valami felól, bizonyosnak tartani, v. hinni valamit*; überzeugt ſeyn, gewiß glauben. Sibi persvadere, Caes. *elhitetni magával, bizonyosnak tartani*; überzeugt werden, gewiß glauben. Persvasum est mihi, v. gr. de re, Cic. *meg vagyok győződve, p. o. a' dolog felól*; ich bin überzeugt. Persvadeo aliquem, Enn. Hinc: Persvadeor, eris, etc. Persvasus est, Caecin. in Cic. Ep. *elhitették vele*; man hat ihn überredet. 2) alicui, Caes. vel aliquem, Petron. *rábeszélni vagy ravenni valakit valamire, javásolni valakinek valamit*; überreden, durch Vorſtellung machen, daß einer etwas thut, rathen. Persvadere alicui, nuptias ut maturet, Ter.

Persuāsĭbĭlis, e, *könnyen elhitetheto*; leicht zu bereden. Quint.

Persuāsĭbĭlĭter, Adv. *hihetőképpen*; auf eine glaubwürdige Art. Quint.

Persuāsĭo, ōnis f. 3. *elhitetés, rábeszélés*; die Überzeugung, Überredung. Cic. 2) *meggyózódés, magával való elhitetés*; die Überzeugung die man hat, Glaube. 3) *képzelódés, vélekedés*; die Einbildung, Meinung. Quintil.

Persuāsor, ōris, m. 3. *rábeszélló, elhitetó*: ein Überreder. Gloss.

Persuāsōrĭus, a, um, *elhitető, elhitetésre való*; zur Überredung dienlich. Svet.

Persuastrix, īcis, f. 3. *elhitető, rábeszélló, t. i. asszony*; die Überrederinn. Plaut.

Persuāsus, a, um, *elhitetett, meggyőződött, meggyőződve lévó*; überredet, überzeugt. Cic. Vide: Persvadeo. 2) *magát elszánt, kész*; entſchloſſen. Mori persvasus, Val. Max.

Persuāsus, us, m. 4. id. qu. Pesvasio. Plaut.

Persuāvĭter, Adv. *igen kellemetesen*; ſehr angenehm. Augustin.

Persubtĭlis, e, *igen finom*; ſehr fein. Cic. 2) v. gr. oratio, Cic. *igen szép*; ſehr ſchön.

Persulco, āre, 1. *bébarázdálni*; durchfurchen. Claudian.

Persultātor, ōris, m. 3. *ugrálo*; ein Springer. Symm.

Persulto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. in agro, Liv. *szerteszéllyel ugrálni, szaladgálni*; hin und her ſpringen oder laufen, herum ſpringen oder ſchwärmen, auch bloß ſpringen, ſchwärmen. 2) v. gr. aliquid, Prud. *parantsoló hangon mondani, parantsolni*; gebietheriſch ſagen, befehlen. 3) *hallani, hangzani*; ertönen, erſchallen, ſich hören laſſen. Vox persultat, Prud.

Pertăbesco, bui, ĕre, 3. *elmálani, megemésztódni*; nach und nach verzehrt werden oder vergehen. Sever. in Aetna.

Pertaedĕo, dŭi, sum, ēre, 2. Impers. *ráunni valamire, megbánni valamit*; überdrüſſig ſeyn. Pertaesum est illos incepti, Virg. *megbántják, v. bosszankodnak, hogy elkezdették*; es verdrießt ſie, daß ſie es unternommen haben.

Pertaedesco, dui, ĕre, 3. id. qu. Pertaedeo.

Pertango, ĕre, 3. *mindenütt illetni*; über und über berühren. Apic.

Pertĕgo, ĕre, 3. *befedni*; bedecken. Plaut.

Pertĕmĕrārĭus, a, um, *igen vakmerő, vagy méresz*; ſehr unbeſonnen, ſehr verwegen. Cod. Just.

Pertendo, di, sum (tum) ĕre, 3. *kinyújtani*; ausdehnen, ausſpannen. 2) v. gr. Romam, Liv. *igyekezni, valahova, t. i. menni*; wohin gehen. 3) v. gr. aliquid, Ter. *valamit vlatni, állíteni*; etwas behaupten, bey etwas beharren.

Pertentātus, a, um. *megpróbált, próbára vett*; verſucht. Apul.

Pertento, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem, Ter. *megpróbálni, jól próbára vonni, kivizsgálni*; probiren, verſuchen, auf die Probe ſtellen, erforſchen. 2) v. gr. rem aliquam, Cic. *meggondolni, gondolóra venni, megfontolni*; überlegen, überdenken. Cic. 3) *meghatni, általjárni*; überfallen, durchdringen. Tremor pertentat corpora. Virg. gaudia pectus, ib.

Pertĕnŭis, e, *igen kitsiny, igen vé-*

Digitized by Google

kony; ſehr klein, ſehr dünn. Plin. 2) v. gr. spes, Cic. suspicio, Cic. *igen tsekély, kevés*; ſehr klein, ſehr gering, ſehr ſchwach.

Pertĕpĭdus, a, um, *igen langyos*; ſehr lau. Vopisc.

Pertĕrĕbro, āvi, ātum, āre, 1. *keresztülfúrni, általfúrni*; durchbohren. Cic.

Pertergĕo, si, sum, ĕre, 2. *megtörleni, letörleni*; abwiſchen, abtrocknen. Horat.

Pertergo, ĕre, 3. idem.

Pertĕro, trīvi, trītum, ĕre, 3. *széllyelzúzni, széllyeltörni*; zerdrücken, zerreiben, zerquetſchen, zerſtampfen. Colum. 2) *elkoptatni*: abnutzen. Pertritus, a, um, *kopott, mindennapi, közönséges*; abgenutzt, gemein, alltäglich.

Perterrĕfăcio, ĕre, 3. v. gr. aliquem, Ter. *megijjeszteni*; erſchrecken, in Furcht ſetzen.

Perterrĕo, ui, ĭtum, ĕre, 2. v. gr. aliquem, Caes. *megijjeszteni valakit, rájijjeszteni valakire*; in Schrecken ſetzen, erſchrecken. 2) v. gr. aliquem ab aedibus, Cic. *elriasztani*; wegſchrecken, wegſchrecken.

Perterrĭcrĕpus, a, um, *irtóztató módon ropogó*; ſchrecklich rauſchend, tönend, knallend. Lucret.

Perterrĭto, āre, i. q. perterreo, Avien.

Perterrĭtus, a, um, *igen megijjedt*; ſehr erſchrocken. Timore vel metu perterritus, Cic.

Pertexo, xui, xtum, ĕre, 3. *beleszőni, közzé szőni*; durchweben, mit einweben. 2) *végezni a' szövést, megszőni*; durchweben, bis zu Ende weben, mit dem Gewebe fertig werden. 3) Met. *előadni, p. o. valamelly dolgot*; ausführen, z. B. eine Materie mit Worten. Cic. 4) *végrehajtani, elvégezni*; ausführen, zu Stande bringen, zu Ende bringen. Cic.

Pertextus, a, um, *szőtt*; gewebt, gewirkt. Lucr.

Pertĭca, ae, f. 1. *rúd, pózna, karó*; jede Stange, langer Stock. Ovid. et Colum. 2) *mérő öl, mérőrúd, horakózó, akó*; die Meßruthe, Viſirruthe. 3) *tsemete*; ein Setzling, junger Baum. Plin.

Pertĭcālis, e, *karónak való, karóhoz hasonló*; zu Stangen oder Pfählen dienlich. Colum.

Pertĭcātus, a, um, *karósott*; mit einer Stange verſehen.

Pertĭmĕfăcio, ĕci, actum, ĕre, 3. *megijjeszteni*; in Furcht ſetzen. Brut. in Cic. Ep.

Pertĭmĕo, ui, ēre, 2. *nagyon félni*; ſich ſehr fürchten. Lactant.

Pertĭmesco, mui, ĕre, 3. v. gr. aliquid, Cic. *nagyon félni, tartani valamitől*; ſich ſehr fürchten, in Furcht ſeyn, oder gerathen, etwas befürchten.

Pertĭnācĭa, ae, f. 1. (pertinax) *állhatatosság*; die Beharrlichkeit. 2) *megátalkodás, megátalkodottság*; die Hartnäckigkeit. Cic.

Pertĭnācĭter, Adv. v. gr. haerere, Quint. *erősen*; feſt. Pertinacissime retinere, Plin. *erősen tartani, v. megfogni*; ſehr feſt halten. 2) *állhatatosan, makatsúl, megátalkodva, t. i. jó és roszsz értelemben*; beharrlich, hartnäckig, unabläſſig im Guten und Böſen. Resistere pertinaciter, Sallust. pertinacius, Hirt. pertinacissime, Sueton. 3) *tartósan, szüntelent*. anhaltend, dauerhaft, unaufhörlich. Sueton.

Pertĭnax, ācis, o. (per et tenax) *igen szűkmarkú, fösvény*; ſehr karg, geitzig. Ter. 2) *makats, megátalkodott*; hartnäckig. Liv. 3) v. gr. virtus, Liv. miles, Liv. *állhatatos*; beharrlich, unabläſſig. 4) *tartós*; dauerhaft. Plin.

Pertĭnenter, Adv. v. gr. ad causam, Tert. *illendően, rátartozva*; gehörig zu etwas, ſchicklich.

Pertĭnĕo, nui, ēre, 2. *kinyúlni, kiterjedni, p. o. valamelly helyig, addig érni*; ſich erſtrecken, wohin reichen oder gehen, ſich ausbreiten. Arteria aspera ad pulmones usque pertinet, Cic. In omnes partes pertinet, Cic. *mindenfelé elterjed*; breitet ſich überall hin aus. Ad pedes usque pertinet, Cic. *egész bokáig lenyúlik*; es geht bis auf die Füße oder Knöchel hinab. 2) Trop. *kiterjedni, elhatni, kihatni*; ſich erſtrecken, ſich verbreiten. Caritas patriae per omnes ordines pertinebat, Liv. In totam nostram vitam pertinet, Sen. *egész életünkre kihat, v. kiterjed*; hat Einfluß auf unſer ganzes Leben. 3) *tartozni reá, illetni*; gehören, Beziehung haben, betreffen. Ad rem non pertinet, Cic. *nem*

Digitized by Google

tartozik a' dologra; es gehört nicht zur Sache. Hoc eo pertinet, Cic. *ez oda tzéloz, ez arra való*; das dienet dazu. Pertinet ad rem publicam, Cic. *a' közjót illeti, a' közjóra tartozik*; es betrifft den gemeinen Nutzen, oder das gemeine Beste.

Pertingo, ĕre, 3. (per et tango) i. q. pertineo, Cic. et Liv. *érni, p. o valamelly helyig, kiterjedni, kinyúlni*; an etwas hinreichen, etwas berühren.

Pertölĕro, āre, 1. e. gr. tormenta aetatis, Lucr. *elszenvedni, elviselni, eltürni*; erdulden, ertragen.

Pertŏno, ui, āre, 1. *igen, v. erősen menydörögni, dörögni, v zengeni az égnek*; sehr oder stark donnern. 2) Trop. e. gr. gloriam alicujus, Ambros. *kimenydörögni, az az: hirdetni*: herdonnern, i. e. verkündigen.

Pertorquĕo, ēre, 2. *igen gyötreni, kínozni, v. sanyargatni*; martern. Liv. 2) *elrekeszni, elfatsarni*; verdrehen. e. gr. ora sapore, Lucr. *keserüen esni, keserü ízének lenni*; bitter schmecken.

Pertractāte, Adv. *közönséges módon, felében, harmaddhan, t. i. valamit tenni, könnyeden*; auf gemeine Weise, leichthin, oder schlecht. Plaut.

Pertractātio, ōnis, f. 3. e. gr. partium aegratum, Gell. *illetés, érintés, velebánás*; die Betastung, Behandlung. 2) e. gr. reip. Cic. *velebánás, az az foglalatoskodás valamivel*; die Behandlung, Beschäftigung mit etwas.

Pertractātus, a, um, *a' miről elmélkedett az ember, megrostált, megvisszgált, meghányt vetett*; abgehandelt, untersucht. Cic.

Pertracto, āvi, ātum, āre, 1. *illetni, érintni, hozzá érni*; betasten, anrühren. Cic. etiam oculis, poetice, e. gr. vulnera visu, Sil. 2) e. gr. aliquid, de re aliqua, Cic. *elmélkedni valamiről, megrostálni a' dolgot*; abhandeln. 3) e. gr. philosophiam, Cic. *forgatni, megtanúlni, körülte lenni, nyomozni, vizsgálni, magyarázni, világositni, előadni, tanítni*; durchstudieren, untersuchen, erklären. e. gr. omni cogitatione aliquid, Idem. *egész erővel utánna látni, minden gondolatját a' körülte való eszmélődésre fordítni*; mit Fleiße nachsinnen. Not. res pertractatas habere, Cic. pro: pertractasse.

Pertractus, a, um, (pertraho) *ide, v. oda húzott, vont, hurtzolt*; hingerissen, hergeschleppt.

Pertractus, us, m. 4. *késés, késedelem, tartás, eltartás, tartósság*; der Verzug, die Dauer. Quidam pertractatum quendam in seculo postulant, Tert.

Pertraho, xi, ctum, ĕre, 3. e. gr. aliquem in castra, ratem ad ripam, navim, Liv. aliquem in jus, Val Max. *valahova vinni, húzni, vonni, hurtzolni, erővel vinni*; wohin ziehen, schleppen, mit Gewalt wohin bringen oder führen. 2) *édesgetni, tzalogatni*; locken. In locum iniquum pertractus, Liv. *jutott, tsalatott, tsaltdk*; gerieth, wurde gelockt. 3) e. gr. virus, Scrib. Larg. *kihúzni, v. vonni*; heraus ziehen. 4) *meghosszabbitni*; verlängern. e. gr. vitam, Plin. *folytatni életét, tovább élni, élni*; das Leben fortsetzen.

Pertransĕo, īre, 4. *keresztül, v. által menni*; durchgehen, hindurch gehen. Plin. e. gr. veterum errores, Cael. Aur. *a' régiek hibáit elmellőzni*; der Alten Fehler durchgehen. 2) *elmenni mellette*; vorbey gehen. Senec.

Pertranslūcĕdus, a, um, *keresztül világoskodó, v. világító, általlátszó, igen általlátszó*; durchscheinend, durchsichtig, sehr durchsichtig. Plin.

Pertrectātus, a, um, *illetett, érintett, tapintott*; befühlt, betastet. Petron.

Pertrecto, āre, i. q Pertracto.

Pertrĕpidus, a, um, *igen remegő, v. reszkető*; sehr zitternd. 2) *igen félénk, v. félékeny*; sehr furchtsam. Curt

Pertrĭbŭo, ui, ūtum, ĕre, 3. e. gr. testimonium, Plin. *adni, részeltetni valamiben*; geben, ertheilen.

Pertrĭcōsus, a, um, e. gr. res, Mart. *igen rendetlen, v. összehányt vetett, összezavart*; sehr verworren.

Pertristis, e, *igen szomorú, v. bús*; sehr traurig. Cic. 2) e. gr. patruus, Idem. *haragos, igen komor, v komoly*; sehr finster oder ernsthaft. Cic.

Pertrītus, a, um, (pertero) *meg, össze, v. széllyel tört, törött, v. töretett, jól megdörgölt, v. dörzsölt*; zerrie-

Digitized by Google

ſen, wohl gerieben. Colum. 2) *közönséges, szokott*; gewöhnlich. Gloss.

Pertrux, ūcis, o. e. gr. bestia, Apul. *igen irtóztató, rémítő, iszonyú, v. iszonyatos*; ſehr ſchrecklich.

Pertū mĭdus, a, um, *igen feldagadt, v. felfújt*; ſehr aufgeſchwollen. Apul.

Pertūmultūōse, Adv. *nagy lármával, v. tsetépatéval*; mit vielem Lärmen, lärmhaft. Cic.

Pe tunda, ae, f. 1. sc. dea, i. e. quae in primo concubitu naturam feminae pertundere dicitur, Arnob.

Pertundo, tŭdi, tūsum, ĕre, 3. e. gr. ova, Colum. crumenam, Plaut. *keresztül, v. által szúrni, fúrni, v. lyukasztani*; durchſtoßen, durchbohren, durchlöchern. Guttae pertundunt saxa, Lucr. *kivölgyelik, keresztül, v. kilyukasztják*; ausbohlen, durchbohren. 2) *össze, v. széllyel törni, v. verni*; zerſtoßen, zerſchlagen. Cato.

Pe turbāte, Adv. e. gr. dicere, Cic. *megzavarva, megháborodva, összezürzavarva, rendetlenül, rend nélkül*; verwirrt, unordentlich.

Perturbātĭo, ōnis, f. 3. *zürzavar, rendetlenség*; die Verwirrung, Unordnung. Cic. 2) *összezavarodás, megindúlás*; die Beſtürzung, Gemüthsbewegung. e. gr. animi, Idem. *heves indúlat, erős megindúlás*; heftiger Affect, 3) Trop. e. gr. coeli, Cic. *borongós idő*; trübes Wetter.

Perturbātor, ōris, m. 3. *háborgató, bolygató, összezavaró*; ein Beunruhiger, Verwirrer. Sulp. Sev.

Perturbātrix, īcis, f. 3. *háborgató, bolygató, összezavaró* (asszony, v. leány); eine Beunruhigerinn, Verwirrerinn. Cic.

Perturbātus, a, um, *megszomorított*; betrübt. 2) *nyughatatlankodtatott, megzavart*; beunruhigt, verwirrt. Cic. 3) seditionibus perturbata civitas, Idem. *zenebonds, v. zenebonásk dó város*; eine aufrühreriſche Stadt. 4) perturbatissimum genus tempestatis, Sen. *nagy fergeteg, v. zivatar*; ein großes Ungewitter.

Perturbĭdus, a, um, e. gr. civitas, Vopisc. *nyughatatlan, zenebonds*; ſehr unruhig, voll Unruhe.

Perturbo, āvi, ātum, āre, 1. *meghdborítni, megzavarni, elrontani, zavarba, v. rendetlenséghe hozni*; verwirren, in Verwirrung oder Unordnung bringen. Caes. 2) e. gr. animum, Cic. *felzavarni, felháborítni, háborgatni, nyughatatlankodtatni, igen megszomorítni*; beunruhigen, ſehr betrüben. 3) e. gr. aliquem ex civitate, Auct. ad Her. *kilökni, kihajtani, kiverni*; hinaus ſtoßen. 4) e. gr. lauri folia et inulam, Pallad. *öszvekeverni, v. elegyitni*; vermengen, unter einander mengen

Perturpis, e, *igen illetlen, rút, otsmány, v. gyalázatos*; ſehr unanſtändig, ſehr häßlich, ſehr ſchändlich. Cic.

Pertūssis, is, f. 3. *hosszas köhögés, v. hurút*; ein langwieriger Huſten. Senec.

Pertūsūra, ae, f. 1. *keresztül szúrás, döfés, fúrás, v. lyukasztás*; die Durchſtoßung, die Durchbohrung, Durchlöcherung. Coel. Aur.

Pertūsus, a, um, (pertundo) *által, v. keresztülszúrt, döfött, fúrt, v. lyukasztott*; durchſtoßen, durchbohrt, durchlöchert. Cato 2) e. gr. sella. Idem. *szükség, v. éjjeli ládu*; ein Nachtſtuhl.

Pĕrū, indecl. *nagy királyság, v. ország Déli Amerikában*; ein großes Königreich in Süd-Amerika. Geogr. Hinc Peruanus et Peruvianus, a, um, *Pérui*; peruvianiſch.

Pĕrŭbīque, Adv. *mindenütt*; überall. Tert.

Pĕrŭla, ae, f. 1. (Dim. a pera) *táskátska, tarisznyátska, zatskó*; ein Säckchen, Täſchchen. Sen.

Pĕrunctĭo, ōnis, f. 3. *megkenés*; das Beſalben, Beſchmieren. Plin.

Pĕrunctus, a, um. (perungo) *megkent, jól meg, v. bálzsamozott*; beſalbt, beſchmiert, wohl einbalſamirt. Hor.

Pĕrungo, nxi, nctum, ĕre, 3. e. gr. corpora oleo, Cic. *megkenni, meg, v. bálzsamozni*; beſalben, einbalſamiren. e. gr. ora manu, Ovid. *bé, mázolni, elkeverni*; beſchmieren, beſudeln.

Pĕrurbāne, Adv. *igen emberségesen, udvariasan, módosan, v. nyájasan*; ſehr höflich, ſehr artig. Sidon.

Pĕrurbānus, a, um, *igen nagy városi, különösen Római ízlés szerént való*, ſehr großſtädtiſch, beſonders nach Roms Geſchmack Cic. 2) *igen emberséges, v. betsületes*; ſehr höflich. Idem. 3) *igen nyájas, módos, ma-*

Digitized by Google

néros, *v. finom*; sehr artig, sehr fein. Cic.

Pĕrurgĕo, si, ĕre, 2. e. gr. aliquem, Suet. *erőltetni*, *kénszeríteni*; in einen sehr bringen. 2) ultima fata perurgent eum, Aur. Vict. *haldlán van*, *haldoklik*; er liegt in letzten Zügen. 3) *meg nem szűnni valamitől*, *alkalmatlankodni*; inständig anhalten, incommodiren. Ammian.

Pĕrūro, ussi, ustum, ĕre, 3. *által*, *v. keresztül égetni*; durchbrennen. Liv. 2) *megégetni*; verbrennen. Aestu peruri, Ovid. *a' hévségtől megégni*; von der Hitze verbrannt werden. 3) *égetni*, *felheviltni*, *hőséget*, *v. tüzességet okozni*, *meggyújtani*; brennen, Hitze verursachen, entzünden. Febre peruri, Plin. Perurimur aestu (amoris), Ovid. 4) *megharagítni*, *tűzbe hozni*, *felbőszelni*; zornig machen, aufbringen. Sen. Catull. c. gr. eor alicujus, Mart. *nagy szomorúságot*, *v. bánatot okozni*, *szivét epeszteni*; ein großes Leid zufügen.

Pĕrūsĭa, ae, f. 1. urbs Etruriae, hodie: Perugia. Hinc: Perusīnus, a. um, *Perusiai*, *oda*, *v. onnan való*; in oder aus Perusia, Perusisch. Liv. Perusini, incolae ejusdem, Idem.

Pĕrustus, a, um, (peruro) *megégetett*, *megégett*; verbrannt. e. gr. ardanti febri, Plin. *forró hidegelésben lévő*; mit einem hitzigen Fieber behaftet. 3) e. gr. gelu, Ovid. *erősen megfagyott*; stark gefroren.

Pĕrūtĭlis, e, *igen hasznos*, *v. hasznavehető*; sehr nützlich, sehr brauchbar. Cic.

Pĕrvādo, si, sum, ĕre, 3. e. gr. per loca ad castra, Liv. *által*, *v. keresztül menni*, *valahova menni*, *jönni*; durchgehen, wohin gehen, kommen. 2) *által*, *v. keresztül hatni*, *el*, *v. béjárni*, *útat nyitni*; durchdringen. Morbus pervasit omnia membra, Cic. *minden tagokra elhatott a' betegség*, *v. nyavalya*; die Krankheit ist in alle Glieder geschlagen. Pervasit fama hujus rei, Tac. *elterjedt a' hire*; das Gerücht davon ist ausgekommen. Opinio pervasit per animos hominum, Cic. *azt hiszik az emberek*, *v. az a' tévelygő vélekedés foglalta el az embereket*; dieser Wahn hat die Leute eingenommen.

Pervăgābĭlis, e, e. gr. locus, Sidon. *bé*, *v. megjárható*, *békóborolható*, *v. bolyonghaló*; durchschweifend, durchstreichend.

Pervăgātus, a, um, e. gr. fama, Cic. *elterjedt*; ausgebreitet. 2) *igen esmeretes*, *v. közönséges*; sehr bekannt, sehr gemein. Pervagatum et commune vitium, Idem. Sup. -issimus, Cic.

Pervăgor, ātus sum, āri, Dep. 1. e. gr. domos, Liv. *bé*, *v. összvejárni*, *mindenütt béjárni*, *békóborolni*, *v. bujdosni*; durchwandern, durchschweifen, durchstreichen. 2) *igen el*, *v. kiterjedni*; sich sehr ausbreiten. Quod in exteris nationibus usque ad ultimas terras pervagatum est, Cic. Trop. dolor omnia membra pervagatur, Plin. jun. 3) *közönségessé lenni*; gemein werden. Ne is honor nimium pervagatur, Cic.

Pervăgus, a, um, e. gr. puer, Ovid. *kóborló*, *ágyelgő*, *bujdosó*; herumschweifend.

Pervălĕo, ui, ēre, 2. *sokat tehetni*, *v. megtehetni*, *erős*, *v. jó erőben lenni*; viel vermögen, stark seyn. Lucr.

Pervălĭdus, a, um, e. gr. agmen, Ammian. *igen erős*, *jó erőben lévő*; sehr stark.

Pervărĭe, Adv. *igen sokféleképpen*, *különbkülömbféleképpen*, *különbféleképpen*, *v. különbféleként*; sehr mannigfaltig. Cic.

Pervărĭus, a, um, *igen sokféle*, *igen különbkülömbféle*; sehr mannigfaltig. Apul.

Pervāsor, ōris, m. 3. *béjáró*, *portyázó*; ein Durchstreifer. Gloss. 2) *elpártolt*; ein Partheygänger. Cassiod.

Pervāstātus, a, um, e. gr. Italia, Tac. *elpusztított*; verwüstet.

Pervasto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. fines, Liv. *pusztítni*, *elpusztítni*; verwüsten.

Pervāsus, a, um, (pervado) *által*, *v. keresztül ment*; durchgegangen. 2) *által*, *keresztül*, *v. el hatott*; durchdrungen. Ammian.

Pervector, ōris, m. 3. *általadó*, *v. vivő*; ein Überbringer. e. gr. apicum, Symmach. *levélhordó*, *levélhordó követ*; ein Briefbothe.

Pervectus, a, um, *elvitt*; fortgeführt. e. gr. in littus, Plin. *a' partra vitt*; an das Gestade geführt.

Pervĕho, xi, ctum, ĕre, 3. *keresztül*,

Digitized by Google

v. által vinni; durchtragen, durchführen. Hinc: pervehi, e. gr. oceanum, Tac. *keresztül, v. bejárni, hajózni, v. hajókázni*; durchfahren, befahren. 2) *valahova vinni, elvinni*; tragen, führen, bringen. Virgines Cáere pervexit, Liv. *Cerébe vitte őket*; fuhr sie nach Cäre. Equus me pervexit, Apul. Hinc: pervehi, e gr. in portum, Cic. *szekéren, lovon, hajón, v. gyalog menni, eljutni*; fahren oder reiten, auch kommen. Ad exitus optatos, Cic. *kívánt véget, v. kimenetelt érni*; einen erwünschten Ausgang erlangen.

Pervēlim, is, it, *szeretném, kívánnám, óhajtanám*; ich möchte gern. Cic.

Pervĕllo, elli, vulsi, vulsum, ĕre, 3. e. gr. pilos, Ascon. *tépni, megtsipni, tsipdesni, megtsipdesni*; rupfen, berupfen, bezwacken. e. gr. aurem alicujus, Val. Max. *emlékeztetni*; einen erinnern. e. gr. aurem sibi, Sen. *emlékezni*; sich erinnern. 2) e. gr stomachum, Horat. *ingerleni*; reitzen. 3) *szomorítni, keserítni, búsítni, boszszantni*; wehe thun, kränken, Verdruß anthun. Fortuna pervellere te poterit, Cic. 4) e. gr. jus civile, Idem. *gyaldzni, átsárolni, betsmelni*; tadeln.

Pervĕnĭo, eni, entum, īre, 4. e. gr. ad portum, Cic. *elérkezni, odajutni, megérkezni*; wohin kommen oder gelangen, ankommen. 2) *jutni, esni, erni, elérni*; kommen, gelangen, erreichen. e. gr. in potestatem alicujus, Cic. *jutni, esni*; gerathen. e. gr. ad nummos, Idem. *sok pénzre tenni szert*; viel Geld bekommen. Hereditas ad me pervenit testamento, Cic. *rám szállott, nékem jutott*; ist an mich gekommen. Pervenit ad septuagesimum annum, Idem *elérte*; hat erreicht. e. gr. in notitiam alicujus, Colum. *esmeretségébe jutni*; einem bekannt werden. e. gr. in scripta alicujus, Cic. *valaki írásban említödni, v. nevezödni*; in eines Schrift genannt werden. Res pervenit ad herum, Ter. *hirül adták a' házigazdának*; ist dem Hausherrn hinterbracht worden. 3) *eredni, származni*; herkommen, entstehen. A singulis pervenerant factiones, Liv. Not. pervenibo, pro: perveniam, Pompon.

Pervĕnor, āri, Dep. 1. *megvaddszni, vaddszva keresztül járni*; durchjagen. 2) *gondosan meg, v. felkeresni, felbújni*; genau durchsuchen. Defessus sum urbem totam pervenari, Plaut.

Perventĭo, ōnis, f. 3. *odajutás, elérés*; das Hinkommen, die Gelangung. Augustin.

Perventor, ōris, m. 3. *a' ki valahova, v. valamire eljutott, valamit elért*; der wohin oder wozu gelangt. Augustin.

Pervĕnustus, a, um, *igen szép, módos, manéros, v. nyájas*; sehr schön, sehr artig. Sidon.

Perverro, ĕre, 3. *megsepreni*; abkehren. Virg. Moret. Ed. Heyn. habet: praeverrit.

Perverse, Adv. *elforgatva, visszdjdra, fonákúl*; verkehrt. Svet. 2) *helytelenül, istentelenül, gonoszúl, elfordúltúl*; unrecht, aus Bosheit. Cic. 3) *ferdén, kajátson, görbén, félre*; schief. e. gr. aliquem intueri, Plaut. *óldalról nézni meg valakit*; einen von der Seite ansehen. Comp. -ius, Tert. Sup. -issime, Hieron.

Perversĭbĭlis, e, *el, v. visszsa fordítható*; was sich verkehren läßt. Prud.

Perversĭo, ōnis, f. 3. *el, v. megfordítás*; die Umdrehung, Verdrehung. Auct. ad Her.

Perversĭtas, ātis, f. 3. e. gr. hominis, opinionum, Cic. *elfordultság, elfordúlt mivolt, gondolat, elme, v. magaviselet. gonoszság*; die Verkehrtheit, verkehrte Beschaffenheit, verkehrter Sinn, verkehrtes Betragen.

Perversus, a, um, (perverto) e. gr. oculus, Cic. *el, fel, v. visszsa fordított, v. fordúlt*; verkehrt. 2) *rossz, gonosz, istentelen*; böse. Cachinno perverso distorquère ora, Ovid. *gyaldzatos nevetséget ütni*; ein schändliches Gelächter aufschlagen. 3) e. gr. dies, Plaut. *alkalmatlan*; widrig. Sup. -issimus, Cic.

Perverto, v. Pervorto, ti, sum, ĕre, 3. *el, visszsa, v. megfordítni*; verkehren, umkehren. Plaut. 2) e. gr. tecta, Cic. turrim ballista, Plaut. *össze, v. elrontani, felforgatni*; zerstören, umwerfen. 3) Trop. e. gr. jura, Cic. *eltörleni, félbeszakasztani, felforgatni*; aufheben. 4) e. gr. civitatem, Nep. aliquem, Cic. *ki, v. elpusztítni, semmivé, v. szerentsétlenné ten-*

Digitized by Google

ni; zu Grunde richten, verderben, unglücklich machen.

Pervespĕri, Adv. *igen késő estve*, *v. estven*; sehr spät Abends. Cic.

Pervestigātio, ōnis, f. 3. *kinyomozás, kikürkészés, felkeresés*; die Ausspürung, Aufsuchung, Erforschung. Cic.

Pervestigātor, ōris, m. 3. *kinyomozó, kikürkészó, fel, v. kikeresó*; ein Ausspürer, Durchsucher. Hieron.

Pervestigātus, a, um, *ki, v. felkeresett, kinyomozott*; durchsucht, erforscht. Cic.

Pervestīgo, āvi, ātum, āre, 1. (vestigium) *felkeresni, v. kutatni, nyomozni* (*a' kopókról, vadászkutyákról*); ausspüren, durchsuchen (von Jagdhunden) Cic. 2) Trop. *ki, v. felkeresni, v. kürkészni, kinyomozni, kitanúlni, megvizsgálni*; ausspüren, durchsuchen, erforschen, untersuchen. Idem.

Pervĕtus, ĕris, o. e. gr. amicitia, oppidum, epistola, Cic. vinum, Cels. *igen régi, v. ó*; sehr alt.

Pervĕtustus, a, um, idem, Cic.

Pervĭam, Adv. *útban*; am Wege. Angulos aedium perviam facitis, Plaut. i. e. pervios, *hozzá mehetően, v. járúlhatóan, következésképpen üresen*, zugänglich, folglich leer.

Pervĭcācĭa, ae, f. 1. (pervicax) *nyakassdg, megátalkodás keménynyakúság*; die Hartnäckigkeit. Cic. 2) *állhatatossdg*; die Beharrlichkeit, Standhaftigkeit. Tacit.

Pervĭcāciter, Adv. *nyakasan, megátalkodva*; hartnäckig. Pandect. Comp. pervicacius, Liv.

Pervĭcax, ācis, o. *nyakas, megátalkodott*; hartnäckig. Ter. Liv. pervicacior ira, Colum. 2) e. gr. recti, Tac. (*a' jóban*; im Guten) *állhatatos*; beständig, beharrlich.

Pervictus, a, um, (pervinco) *meggyőzött, a' kin, v. min erőt vettek*; besiegt, überwunden. Liv.

Pervĭcus, a, um, i. q. pervicax, Plaut.

Pervĭdĕo, ĭdi, īsum, ēre, 2. *általlátni, v. keresztül látni*; durchsehen. Ovid. 2) *körül, v. megnézni, nézni*; überschauen, beschauen. Sol omnia pervidet, Ovid. 3) *megszemlélni, megnézegetni, megvizsgálni*; beschauen, betrachten, untersuchen. Cic. Luer. 4) *érteni, általlátni*; verstehen, einsehen. Cur id accidat, non pervidet, Colum. 5) e. gr. centum et triginta quinque millia passuum, Cic. *látni, ellátni*; sehen.

Pervĭgĕo, ui, ēre, 2. *igen jó erőben lenni*; sehr stark seyn. 2) *magát igen megkülömböztetni, kitetszeni, nagy tekintetben lenni*; sich sehr hervor thun, im großen Ansehen seyn. Tacit.

Pervĭgil, is, o. *igen, v. mindég ébrékeny, v. vigyázó*; sehr oder immer wachsam. Ovid. Subst. *éjjeli vigyázó, v. őr (bakter)*; der Wächter. Plin. Not. pervigilis, pro: pervigil. Apul.

Pervĭgĭlātus, a, um, *ébrentöltött, v. eltöltött*; mit Wachen zugebracht.

Pervĭgĭlĭa, ae, f. 1. i. q. sequens, Justin.

Pervĭgĭlĭum, ĭi, n. 2. *éjtszakázás, ébrenlét, v. létel, egesz éjjeli vigyázóság, v. ébrékenység*; das Wachsambleiben die Nacht hindurch. Plin. 2) *éjjeli isteni tisztelet, éjjeli innep*; der nächtliche Gottesdienst, die Nachtfeyer. Liv. Not pervigilium Veneris, poëma, quod Catullo tribuitur.

Pervĭgĭlo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. noctem, Cic. in armis, Liv. *ébren, v. vigyázva tölteni el, egész éjjel, v. éjtszaka ébren lenni, v. vigyázni*; durchwachen, die ganze Nacht hindurch wachen, wachsam bleiben. Nox pervigilata in mero, Ovid. *egesz éjjel, v. éjtszaka ittak, v. az egész éjtszakát ivásban töltötték el*; man hat die ganze Nacht hindurch getrunken.

Pervĭlis, e, e. gr. annona, Liv. *kitván, aldvaló, igen óltsó*; sehr gering, sehr wohlfeil.

Pervinca, ae, f. 1. *börvén meténg, földi boroslyán, lontz*; der Immergrün (Vinca minor, seu pervinca, L.)

Pervinco, ici, ictum, ĕre, 3. e. gr. mores dominae, Prop. (*fejességét*; den Eigensinn) *meggyőzni, erőt venni rajta*; besiegen, überwinden. 2) *felyülhaladni, megelőzni*; übertreffen, zuvor thun. Plaut. Hor. 3) e. gr. aliquem, (sequ. ut) Liv. *valahára rá venni, redbirni, v. indítni*; endlich zu etwas bringen oder bewegen. 4) *győzni, győzedelmeskedni*; siegen, den Sieg erhalten. Tacit. 5) Trop. *győzni, győztes lenni, vélekedése mellett megálluni*; siegen, i. e. Recht behalten, seine Mey-

Digitized by Google

nung behaupten 6) *vegrehajtani, kivinni, p. o. feltételét*; es durchsetzen. seq. ut, Liv. 7) e. gr. aliquid dictis, Lucr. *megmutatni, bebizonyitni*; erweisen.

Pervĭrĕo, ēre, 2. *mindég zöldelleni*; *v. zöld lenni*; ſtets grünen. Paul. Nol.

Pervĭrĭdis, e, *igen zöld*; ſehr grün. Plin.

Pervĭso, ĕre, 3. *megnézni, nézegetni, v. tekintni*; beſchauen. Manil.

Pervĭvo, xi, ctum, ĕre, 3. e. gr. ad summam aetatem, Plaut. *bizonyos ideig élni, el, v. megélni, bizonyos időt megérni*; leben bis zu einer gewiſſen Zeit.

Pervĭum, ii, n. 2. *keresztül, v általjárás, v. menetel*; der Durchgang. Tac.

Pervĭus, a, um, (via) *a' hol által, v. keresztül meheteni, járható, általjárható, a' hol út van*; wo man durch oder übergehen kann, gangbar, durchgängig, wegſam. e gr. amnis, Tac. i. e. vadosus. Phasis pontibus 120 pervius, Plin. Perviae aedes, Ter. *nyitva lévő*; offen ſtehend. e. gr. domus ventis, Ovid. *mellyen keresztül fújhat a' szél, szellős*; wodurch der Wind wehen kann. Loca non pervia equo, Idem. *lóval, v. lóháton nem járható*; durch die man nicht reiten kann. Not. annulus pervius, i. e. cavus, non solidus, Pict. ap. Gell. 2) e. gr. sacrarium, Calp. *a' hova szabad menetel van*; wozu der Zugang frey, unverwehrt iſt. 3) e. gr. ensis, Sil. *keresztülható*; durchdringend.

Pervŏlātĭcus, a, um, *ide'stova repező, nem állandó, múlandó*; herumflie gend, unſtät, flüchtig. Tert.

Pervolgo, āre, 1. i. q. Pervulgo.

Pervŏlĭtantĭa, ae, f. 1. *repesés, repdesés, lebegés*; das Herumfliegen, Schwingen. Vitruv.

Pervŏlĭto, āre, 1. Frequ. e. gr. loca, Virg. *bérepdesni, v valahol repdesni, v. repesni*; durchfliegen, oder wo herum fliegen. 2) Trop. *hirtelen érkezni, megérkezni, v. eljutni*; geſchwind ankommen. Cic.

Pervŏlo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aedes, Virg. *keresztül, v. körülte repülni*; durchfliegen, wo herum fliegen. 2) e. gr. in domum suam, Cic. *hirtelen a' házába, v. haza futni, v. szaladni*; ſchnell in ſein Haus laufen. 3) rumor pervolat agitatis alis, Ovid. *sebesen szárnyal, sebes szárnyakon repül, v. hirtelen elterjed a' hir*; das Gerücht kommt ſchnell aus.

Pervŏlo, vŏlui, velle, *igen kívánni, akarni, v. ohajtni*; gern wollen, ſehr gern ſehen, ſehr wünſchen. Mihi ignosci pervellem, Cic. Pervellem scire, Idem. Pervidere vellem, pro: pervellem videre, Cic.

Pĕrvŏlūto, āre, 1. (Frequ. a pervolvo) *ide'stova hengergetni, v. hempelygetni*; herum wälzen. Cic. 2) Trop. e. gr. libros, Idem. *szorgalmatosan keresztül, által, v. megolvasni*; fleiſſig durchleſen.

Pervŏlūtus, a, um, (pervolvo) *elhengergetett, v. hempelygetett, eltolt*; fortgewälzt, fortgeſchoben. Liv.

Pervolvo, volvi, vŏlūtum, ĕre, 3. e. gr. aliquem in luto, Ter. *hengeritni, meghengergetni, hempelygetni, megfo gatni*; herumwälzen, herumrollen, herumkollern. Pervolvi, e. gr. in suo sanguine, Apul. *hengeregni, fetrengeni*; ſich herumwälzen. 2) Trop. e. gr. librum, Catull. *keresztül, v. általforgatni, lelelezni, v. olvasni*; durchblättern, durchleſen. 3) animus pervolvatur in hac re, Cic. *gyakorolni kell, v. gyakorlódjék*; muß geübt werden.

Pervorse, Pervorto etc. i. q. Perverse, Perverto etc.

Pervulgāte, Adv. *igen közönséges módon, köznép módja szerént*; auf ſehr gemeine Art, nach Art des Pöbels. Gell.

Pervulgātus, a, um, *igen közönséges*; ſehr gemein. 2) *igen esmeretes*; ſehr bekannt. Comp. -ior, Gell. Sup. -issimus, Auct. ad Her.

Pervulgo, āvi, ātum, āre, 1. (vulgus) *elhirlelni, mindenütt, v. mindenfelé elhirlelni, közönségessé tenni*; allenthalben bekannt machen, gemein machen. e. gr. librum aliquo, Cic. *kiadni*; herausgeben. Se omnibus pervulgat mulier. Idem. *mindenre kŏti magát*; hängt ſich an jedermann. e. gr. aliquid cum aliquo, Cic. *közölni*; mittheilen. 2) *gyakran lenni valahol, valamit gyakran megkeresni, bé v. fel járni, v. futni*; oft wo ſeyn, oft etwas beſuchen, durchwandern, durchlaufen.

Digitized by Google

Tempore, quo solis pervulgant lumina coelum, Lucr. Litus pervulgans furor, i. e. pererrans, Pacuv.

Pes, pĕdis, m. 3. *láb*; der Fuß. Digiti pedis, Ovid. *lábujjak*; die Zehen. Ad pedes alicujus accedere, se projicere, v. se prosternere, Cic. *lábaihoz esni*; zu Fuße fallen. Vincere pedibus, Ovid. i. e cursu. Ad pedes descendere, v. degredi, Liv. *leszállni a' lóról*; vom Pferde ſteigen. Ad pedes desilire, Caes. *leugrani a' lóról*; vom Pferde ſpringen. Deducere equitem (pro: equites) ad pedes, Liv. *leszállítni*; abſteigen laſſen. Pugna it ad pedes, Idem. *gyalog viaskodnak, v. hartzolnak*; man ficht zu Fuße. Pedem ferre, Virg. et Sen. *menni, jönni, járni*; gehen, kommen. Pedem inferre, Cic. *valahova menni*; wohin gehen. Pedem referre, Liv v. revocare, Virg. *viszsza menni, magát viszsza vonni*; zurück gehen, retiriren. Pedem conferre, Cic. *öszve menni, v. tsapni, viaskodni, vívni*; zuſammen gehen, anrücken, fechten. Pedibus stipendia facere, v. mereri, Liv. *gyalog tenni hadi szolgálatot*; zu Fuße im Kriege dienen. Tacito pede, Prov. *észrevehetetlenül*; unvermerkt. Pedibus ire in alicujus sententiam, Cic. *hozzá menetele által valakinek értésére adni, hogy rádá vélekedésére*; dadurch, daß man zu jemanden hintritt, zu erkennen geben, daß man ſeiner Meinung beypflichte. Pedem ponere in provincia; Idem. *valamelly tartományban megtelepedni*; in einer Landſchaft ſich niederlaſſen. 2) Trop. v. gr. pes mensae, *asztallább*; ein Tiſchfuß. Plin. 3) *versláb*, v. *tag*; ein Versglied. Verba in suos pedes cogere, Ovid. Pedibus claudere verba, Hor. *versbe készítni, tsinálni, v. írni*; Verſe machen. Per undenos pedes, Ovid. i. e. per hexametros et pentametros. 4) e. gr. Lesbius, Hor. *versezet, versnem*; das Gedicht, die Verſart. 5) *láb, mérték*; Fuß, als ein Maß. Octo pedes, Virg. 6) *tett*; eine Laus. Varr. Pedibus obsitus, Fest. 7) e. gr. gallinaceus, Plin. *kakasztárú muhar*; der Hahnenfuß. (Panicum gruralli, L.) 8) e. gr. alaudae, Plin. *szarkaláb*; der Ritterſporn. (Delphinium, L.) 9) e. gr. betacei, Varr. *tzékla töve*; die Wurzel des Mangolds. 10) *vitorla, v. hajókötél*; das Seil am Segel, das Schiffſeil. Prolatis pedibus navigare, Plin. *kiterjesztett, v. feszitett, vitorlákkal hajókázni, v. evezni*; mit ausgeſpannten Segeln ſchiffen. 11) i. q. decursus aquarum, Hor. 12) e. gr. montis, Ammian. *hegy allja, v. alsó része*; das Unterſte des Berges. 13) Metonym. i. q. accessus, Sil 14) i. q. modus. Pede se suo metiri, Hor. *addig nyújtódni a' meddig a' takaró ér*; ſich nach ſeiner Decke ſtrecken. 15) e. gr. uvae, Plin. *szőlő, v. szőlőgerézd szára*; der Stiel der Weintraube. 16) servus a pedibus, Cic. *szolga, inas*; der Diener. 17) *egy talpallatnyi föld*; ein Fußbreit Landes. Pedem in Italia video nullum esse, qui non sit in ejus potestate, Idem. 18) constitui ante pedes, Cic. *a' bírák elibe állíttatni*; vor die Richter hintreten müſſen. 19) pedibus trahor, Idem. *igen rosszúl bánnak vélem*; ich werde ſehr übel behandelt. Not. Bacchus fluerat pede suo, Sever. in Aetna. *magától folyt a' bor*; der Wein floß von ſelbſt.

Pescennĭānus, a, um, *Pescenniusé, Pescennius tsászárt illető*; Pescenniſch, den Kaiſer Pescennius betreffend. Spart.

Pescĕsĭum, ii, n. 2. *hivatalpénz, melyet a' Görög Patriárkák a' Török Tsászárnak fizetnek*; das Standgeld, welches die griechiſchen Patriarchen dem türkiſchen Kaiſer für das Patriarchat geben. Hist.

Pescĭa, ōrum, n. 2. plur. *szőrösszapkák*; Pelzmützen oder Pelzhauben. Fest.

Pĕsĕstas, i. q. Pestilentia. Fest.

Pĕsna, ae, f. 1. Obsol. i. q. Penna. Fest.

Pessărĭum, ii, n. 2. i. q. pessum, i, Theod. Prisc.

Pessĭme, Adv. (Superl. a male) *igen rosszúl, v. gazúl*; ſehr übel, aufs allerärgſte.

Pessĭmum, i, n. 2. *nagy kár*; großer Schaden. Pessimo publico id fecit, Liv. *a' köztársaság igen nagy káral, ártalmával, v. kárára*; zum größten Nachtheile der Republik. 2) pessima rerum, Ovid. *rossz állapot*; übler Zuſtand

Digitized by Google

Pessĭmus, a, um, (Sup. a malus) *legrosszabb l. leggonoszabb*; der allerärgeſte, allerſchlimmſte.

Pessinus, v. Pesĭnus, untis, f. 3. urbs Phrygiae, de templo Cybeles memorabilis, Plin. Hinc: Pessinuntia, ae, f. 1. i. q. Cybele, Cic. Pessinuntius, Idem. et Pessinunticus, a, um, *Pessĭnusi*; Peſſinuntiſch. Apul.

Pessulum, i, i. q. pessum, i, Coel. Aur.

Pessulus, i, m. 2. *tolózár, tolóretesz*; der Riegel. Pessulum obdo ostio, Ter. *tolózárral bézárom az ajtót*; ſchiebe den Riegel vor, verriegle die Thür.

Pessum, n. v. Pessus, i, m. 2. *anyaméh tsap, melly ruhadarabból van hosszúkásun öszvegöngyölgetve, 's bizonyos esetekben orvosló irral meg kenve az asszonyi méh tokjába tétetik*; ein Mutterzäpfchen, Mutterkranz, ein länglichtrunder Körper aus Leinwand mit Arzney angefeuchtet, der bey gewiſſen Zufällen in die Mutterſcheide geſteckt wird. Apul. Plin. Valer.

Pessum, Adv. *alá, mugo alá, lába, v talpa alá, aláfelé, lefelé*; unter ſich, abwärts. Pessum ire, abire, Colum. *lemenni a' fenekére, be, v. elsüllyedni*; zu Grunde gehen, untergehen. Pessum premere, Plaut. *földre taposni, v. tiporni*; zu Boden treten. Pessum acta aetas, Lactant. *nagy öregség*; das hohe Alter.

Pessumdo, v. Pessundo, ĕdi, ātum, āre, 1. *földhöz, v. földre tapodni, nyomni, v. tiporni*; zu Boden treten. 2) *semmivétenni*; zu Grunde richten. 3) e. gr. herum, Cic. *szerentsétlenné tenni*; unglücklich machen. 4) e. gr. iracundiam. Plaut. *elnyomni, éltitkolni*; unterdrücken.

Pessus, i, m. 2. i. q. pessum, i, Med. 2) *fenék, allj, valaminek feneke, v. allja*; der Grund oder Boden eines Dinges. Hinc. Pessum ire, Cic. vide: Pessum, Adv.

Pestĭbilis, e, (pestis) *veszedelmes, káros, ártalmas, pestises, halálos*; verderblich, ſchädlich, peſtilenzialiſch, tödtlich. Cod. Just.

Pestĭfer, et Pestĭfĕrus, a, um, e. gr. civis, rediens, Cic. sudor, Cels. *veszedelmet okozó, veszedelmes, ártalmas, dögleletes*; Verderben bringend, verderblich, ſchädlich.

Pestĭfĕre, Adv. *veszedelmesen, ártalmasan, dögleletesen*; verderblich, ſchädlich. Cic.

Pestĭlens, tis, o. e. gr. locus, adspiratio, Cic. *pestises, az egészségnek ártalmas, egészségtelen, dögleletes, megvesztegetett, veszett*: peſtilenzialiſch, der Geſundheit ſchädlich, ungeſund, inficirt. 2) e. gr. munus, Liv. *káros, veszedelmes*; ſchädlich, verderblich. Homo pestilentior, Cic. Superl. -issimus, Idem.

Pestĭlentia, ae, f. 1. *pestis, döghalál, mindenféle dög, ragadónyavalya*; die Peſt oder Peſtilenz, jede Seuche, jede anſteckende Krankheit Caes. Pestilentia incedit per urbem, Liv. *dühösködik a' pestis a' városban*; die Peſt wüthet in der Stadt. 2) *egészségtelen levegő, idő, tájjék, v. tartomány közönségesen*; überhaupt ungeſunde Luft, Witterung oder Gegend. In pestilentias finibus, pro: in pestilentibus finibus, Cic. Possessor pestilentiae, pro: agri pestilentis, Idem. 3) Trop. *ártalmas, v. veszedelmes dolog, pestis*: ein ſchädliches Ding, eine Peſt. Oratio plena veneni et pestilentiae, Catull.

Pestĭlentiālis, e, *veszedelmes, ártalmas*; ſchädlich. Gloss. 2) *mérges*; giftig. Idem. 3) *pestist illető, pestises*; die Peſt angehend, peſtilenzialiſch. Gloss.

Pestĭlentiārius, a, um, idem, Tert.

Pestĭlentiōsus, a, um, e. gr. locus, Pand. i. q. Pestilens.

Pestĭlentus, a, um, i. q. pestilens, Liv. Laev. ap. Gell.

Pestĭlis, e, i. q. pestilens, Arnob.

Pestĭlĭtas, ātis, f. 3. i. q. pestilentia, Lucret.

Pestis, is, f. 3. *pestis, döghaldl, dög*; die Peſt, Peſtilenz, Seuche. Contagio pestis, Luc. *ragadó pestis, v. pestis*; die anſteckende Peſt. 2) e. gr. civitatis, Cic. *veszedelem, veszély, kár, romlás*; ein Übel, Schade, Verderben. e. gr. nasorum, Catull. *büdösség*; ein ſtinkender Geruch. Pestem alicui importare, machinari, Cic. Servatae a peste carinae, Virg. i. e. incendio. 3) e. gr. ultima, Curt. *szerentsétlenség*; das Unglück. 4) Trop. *pestis, veszedelmes dolog, v. személy*; eine verderbliche Sache oder Perſon. Pestis

textilis, Cic. e Sophocl. i. e. vestis pestilentia is, v. venenata Nessi. Pestem patriae vocat Clodium Cic. Pestis adolescentium, Ter. *pestise, tsábitója, v. elrontója az ifjúságnak*; ein Verführer junger Leute. 5) *halál*; der Tod. Pestem oppetere, Plaut.

Pĕta, ae, f. 1. (peto) dea precum, Arnob.

Pĕtăla, ōrum, plur. *épület gombja*; der Hahn oder die Spitze auf einem Gebäude. Gloss.

Pĕtălismus, i, m. 2. exilii genus apud Syracusanos, uti Ostracismus Athenis, ad comprimendos potentiores, Alex. ab Alex.

Pĕtălium, ii, n. 2. *kandilla levélből készült kenet, kenőcs, v. ír*; eine Salbe aus Nardenkrautblättern gemacht. Plaut.

Pĕtălum, i, n. 2. *széles levél, p. o. falevél*; ein breites Blatt. Isidor. 2) *pléh, bádog*; ein Blech. Gloss.

Pĕtălūrgus, i, m. 2. *bádogos, bádogmives*; ein Blechschmidt, Kleinpeter, Klipperer.

Pĕtāmīnārius, ii, m. 2. *kötelentáncoló*; ein Seiltänzer. Firmic.

Pĕtāsātus, a, um, (petasus) *útikalapos, a' kinek útikalap van a' fején, útazó félben való, kész az útra*; einen Reisehut aufhabend, reisefertig. Cic.

Pĕtāsĭo, ōnis, m. 3. i. q. petaso, Varr.

Pĕtāsites, ae, f. 1. *mirigyfű*; die Pestilenzwurz. (Tussilago petasites, L.)

Pĕtăso, ōnis, m. 3. *disznóláb, sódor*; ein Schinken. Martial.

Pĕtăsuncŭlus, i, m. 2. (Dim. a petaso) *kis disznóláb, v. sódor*; ein kleiner Schinken. Juv.

Pĕtăsuncŭlus, i, m 2. (Dim. a petasus) *útikalapotska*; ein Reisehütchen. Arnob.

Pĕtăsus, i, m. 2. *széles karimdjú kalap nap és essö ellen, útikalap*; ein breiter Hut wider die Sonne und den Regen, Reisehut. Plaut. 2) *tető, fedél, tornyon, v. más épületen*; eine Decke auf einem Thurme oder auf einem anderen Gebäude. Plin. 3) *úti saru, v. lábbeli*; ein Reiseschuh. Erasm.

Pĕtaurista, ae, m. 1. *kötelentáncoló*; ein Seiltänzer. Varr.

Pĕtauristārius, ii, m. 2. i. q. petaurista, Petron.

Pĕtaurum, i, n. 2. *szemfényvesztő, v. álakos (kaukler) játék*; das Gaukelspiel. Juv. 2) *kötelentáncolók és szemfényvesztők állása, v. alkotmányja*; das Gerüst der Seiltänzer und Gaukler. Mart.

Pĕtax, ācis, o. *kívánó, kívántsi*; begierig. Fulg. Erasm.

Pĕtēlĭa, ae, f. 1. urbs in Brutiis, hodie: Strongoli, Virg. Hinc: Petelinus, a, um, illuc pertinens. Petelini, incolae ejusdem, Val. Max.

Pĕtesso, v. Pĕtisso, ĕre, 3. (peto) e. gr. rem, Cic. *igen kívánni, v. kérni, kunyorálni, kéregetni*; verlangen, heftig begehren.

Pĕtīgĭnōsus, a, um, (petigo) *rühes, pattogzásos*; voller Räude oder Ausschlag. Theod. Prisc.

Pĕtīgo, ĭnis, f. 3. *rüh, kipattogzás, pattogzás a' testen*; die Räude, der Ausschlag an der Haut. Cato.

Pĕtīgōri, ōrum, m. 2. plur. populus Circassiae, Geogr.

Pĕtīlĭa, ae, f. 1. urbs Graeciae. 2) petilia, scil. Lex. *melly a' sokkal adósoknak megöletését tiltja*; welches die in großen Schulden steckenden Personen zu tödten untersagte. For. Rom.

Pĕtīlĭa, i. q. Petelia.

Pĕtilĭum, ii, n. 2. *őszirózsa*; eine Herbstblume. Plin.

Pĕtīlĭus, ii, m. 2. *büdöske*; eine gelbe Sammetblume. Botan.

Pĕtīlus, a, um, *vékony, szárraz, sovány, kitsiny, kis*; dünn, mager, klein. Lucil.

Pĕtīmen, ĭnis, n. 3. *fekély, v. kelés az igásbarmok hátán*; ein Geschwür auf dem Rücken der Last- und Zugthiere. Lucil.

Petĭŏlus, i, m. 2. (Dim. a pes) e. gr. agni, Cels. *lábatska, kis láb*; ein Füßchen, Beinchen. 2) *gyümöltszár*; der Stiel am Obste. Colum.

Petisius, a, um, *Petisiusi*; Petisisch. Mala Petisia, Plin. *apró almák neme*; eine Art kleiner Äpfel.

Pĕtisso, vide: Petesso.

Pĕtītĭo, ōnis, f. 3. *kérés, kérelem*; die Bitte. Cic. 2) *tisztség, v. hivatalkérés*; das Anhalten um ein Amt. Dare se petitioni, Idem. 3) *szúrás, döfés, vágás*; ein Stoß, Hieb. Conjicere petitiones, Cic. 4) Trop. *megtámadás, szóval a' törvényszék előtt*; der Angriff mit Worten vor Gerichte. Idem. 5) e. gr. hereditatis, pecuniae, Cic. *kereset, juss, juss-*

Digitized by Google

tartás valamihez; ein Anſpruch, oder eine Anſpruchmachung. Cujus sit petitio, Idem.

Pětītor, ōris, m. 3 *kívatalt, v. tiszteséget kérő*; der um ein Amt anhält. Hor. 2) *a' kinek valakin, v. valami erdnt törvényes keresete van*; der an Jemanden oder etwas gerichtlich Anſpruch macht. Cic. 3) *mdtka, t. i. férfi*; der ein Frauenzimmer heirathen will, Freyer. Apul. 4) e. gr. famae, Lucan. *arra vágyó, v vágyakodó. azon igyekező, v. törekedő, valamit elérni kivánó*; darnach ſtrebend, der etwas zu erreichen ſucht.

Pětītōrĭus, a, um, *törvényes keresetet illető*; das gerichtliche Verlangen betreffend. Pand. 2) *kérést illető*; das Bitten betreffend. Mamertin.

Pětītrix, īcis, f. 3. *jusstartó, a' kinek törvényes keresete van (asszony v. leány)*; eine Anſpruchmacherinn. Pand. 2) *kérő, a' ki valamit kér*; die Anhalterinn. Quintil. Decl.

Pětītum, i, n 2. *kérés, kérelem, kereset*; die Bitte. Catull. JCt.

Pě ītūrĭo, īre. Desid 4 *erősen, v. igen kérni, kéregetni*; heftig bitten. Cic. 2) *igen kivánni, v. óhajtani*; heftig begehren. Idem.

Pětītus, a, um, *kért*; gebethen. Cic. 2) *kivánt, óhajtott*; begehrt. Ovid. 3) *megtámadt*; angefallen. Bellua petita ferro, Hor.

Pětītus, us, m 4. *kérés, kérelem*; die Bitte, das Verlangen. Gell. Aur. 2) terrae petitus suavis, Lucr. *földreesés, dülés, eldjülés*; das Fallen auf die Erde, die Ohnmacht.

Pěto, īvi, et ĭi, ītum, ĕre, 3. e. gr. sibi ab aliquo auxilium, Cic. *kérni*; bitten. Peto abs te etiam, atque etiam, Idem. *igen, erősen, v nagyonkérlek*; ich bitte dich ſehr. 2) e. gr. aliquid ab aliquo, Cic. *kivánni*; begehren. 3) e. gr. consulatum, Cic. *keresni, utdnna járni*; anhalten darum. 4) *kérni, megkérni*; ſich bewerben. Multi illam petiere, Ovid. 5) e. gr. praesidium ex alicujus benevolentia, Cic. salutem fuga, Nep. *valamit megszerezni, v. elnyerni igyekezni, valamire szert tenni kivánni*; etwas zu erlangen oder zu verſchaffen ſuchen. 6) e. gr. Romam, Liv. urbem bello, Virg. aliquem, *megtámadni, haddal rá, v. ellene menni*; anfallen. 7) e. gr. insidiis vitam alicujus, Plin. *valaki élete után leselkedni*; einem heimlich nach dem Leben ſtellen 8) e. gr. poenam ab aliquo, Sall. *büntetni, megbüntetni*; ſtrafen. 9) e. gr. saxis aliquem, Ovid. *hajítni, rá, v. meghajítni*; werfen. 10) e. gr. loca, Cic. castra, Nep. *valahova menni, v. útazni*; wohin gehen, auf einen Ort zu reiſen e. gr. coelum pennis, Ovid. *repülni*; fliegen. e. gr. aequora ima, Virg. *lebukni, t. i. a' vizbe*; ſich untertauchen. 11) e. gr. viam, Liv. *választani, menni rajta*; ergreifen, nehmen. e. gr. fugam, Caes. *futni, szaladni, elszaladni*; fliehen e gr. iter Brundusium terra, Cic. *a' szárazon venni útját*; ſeinen Weg zu Lande nehmen. e gr. cursum alium, Idem. *más útat választani*; einen andern Weg nehmen. 12) e. gr. cibum e flamma, Ter aliquid a Graecis, Cic. *hozni*; hohlen 13) e. gr. suspirium alte, Plaut *mély lélekzetet venni*; den Seufzer tief hohlen. 14) *részére, v. pártjára vonni, v húzni*; zu ſeiner Parthey ziehen. Eos non sequebar, qui petebant, Cic.

Pětŏrā, Oscorum lingua, i. q. Quatuor.

Pětŏrĭtum, v. Petorrĭtum, i, n. 2. *négy kerekű hintó, v. függő szekér, v. kotsi*; ein hangender vierräderiger Wagen. Varr. Hor.

Pětŏsīris, is, m. 3. celebris mathematicus et astrologus Aegyptius, Juv.

Pětŏvĭum, ĭi, n. 2. urbs Daciae, Geogr.

Pětra, ae, f. 1. *kőszikla, kősziál*; ein Felſ. Plin. 2) Trop. per Hebr. *óltalom, védelem, hástya, paizs*; ein Schutz. 3) urbs Arabiae, Plin. 4) *kő*; ein Stein Plaut

Petraeus, a, um, *kőszikláš, köves*; felſicht, ſteinig. Plin. 2) i. e. urbem Petram concernens. Plin.

Pětrĕfactus, a, um, *kővévált*; zu Stein verwandelt. Gloss.

Pětrĕlaĕon, i, n. 2. *kőolaj*; das Steinöhl. Alias: petroleum.

Petrensis, e, (petra) *kőszikłai, kőszáli*; an oder in Felſen oder Steinen befindlich. Coel. Aur. 2) i. e. ex urbe Petra. Solin.

Petreus, a, um, *kőszikłás*; felſigt, ſteinigt. Plin. 2) Petrum Apostolum concernens, August.

Pětrĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. *kővéváltozás*; die Verwandlung in Stein. Gloss.

Petrĭcosus, a, um, *kőszikłás, köves*;

Digitized by Google

felsig, steinig. 2) Trop. v. gr. res, Mart. *bajos, terhes*; mühsam, schwer.

Petrīnus, a, um, ex urbe Petra in Sicilia. 2) Petrini, i. e. incolae urbis Petrae. Cic.

Petrīnus, a, um, *kő, köbölvaló*; aus Stein. Tertull.

Petrītes, ae, m. 1. *drágakő neme*; eine Art Edelstein. 2) vinum Petrites, i. e. ex Petra urbe Arabiae.

Petro, ōnis, m. 3 *örü, berbets*; ein Hammel, Schöps. Plaut.

Petrŏcŏrii, ōrum, pl. populus Aquitaniae. Caes.

Petronĭa, ae, f. 1. fluvius Italiae. Fest.

Pĕtrŏsĕlīnītes, ae, m. 1. *petrezselyembor*; der Wein aus Petersilien gemacht. Diosc.

Petrŏsĕlīnum, i, n. 2. *petrezselyem*; die Petersilie, Petersilge. Plin. (Apium Petroselinum, L.)

Petrosus, a, um, *kősziklás, köves*; felsig, steinig. Plin.

Pĕtŭlans, tis, o. v. gr. homo, Cic. *pajkos, vásott, tsintalan*; muthwillig, leichtfertig, ausgelassen. 2) v. gr. verbe, Gell. *tsintulan, tréfás*; muthwillig, leichtfertig, zu sehr schäckerhaft. 3) v. gr. sermo, Cic. *fajtalan, szemtelen*; muthwillig, leichtfertig, geil. Petulantia dicta, Cic.

Pĕtŭlanter, Adv. *pajkosan, tsintalanúl*; muthwillig, leichtfertig, ausgelassen. Cic. 2) *szemtelenül, fajtalanúl*; frech, unverschämt. Cic. Petulantius, Cic. petulantissime, Cic.

Pĕtŭlantĭa, ae, f. 1. *pajkosság, tsintalanság*; der Muthwille, die Leichtfertigkeit. 2) *szemtelenség*; die Frechheit, Unverschämtheit. Cic. 3) v. gr. pecoris, Colum. *ugrándozás*; das Herumspringen. 4) *vigyázatlanság*; die Unachtsamkeit. Plaut.

Pĕtulcus, a, um, (peto) v. gr. haedi, Virg. *ökletős*; stoßend, wie z. B. das Vieh mit den Hörnern, Köpfen, ꝛc. 2) v. gr. agni, Lucr. *tsintalan, játékos*; muthwillig.

Petum, i, n. 2. id. qu. Nicotiana; *dohány*; der Tabak. Gloss.

Peuce, es, f. 1. *szurkos fenyő, lúcz fenyő*; der Kienbaum, die Pechfichte. (Pinus picea, L.) 2) insula Danubii, Plin. 3) *szőlő neme*; eine Art Weintrauben. Plin.

Peucēdānum, v. —on. i, n. 2. et Peucédános, i, m. 2. *kénköves kotsord, erdei vadkömény*; der Haarstrang, Saufenchel, eine dolbentragende Pflanze. (Peucedanum officinale, L.) Plin.

Peucētĭa, ae, f. 1. regio Apuliae. Hinc: Peucetius, a, um, Ovid.

Peuměne, es, f. 1. *ezüst tajték neme*; eine Art Silberschaums. Plin.

Peŭsis, is, f. 3. id. qu. Soliloquium. Isid.

Pexātus, a, um, (pexus) *bojhos ruhájú*, mit einem zottichten Kleide bekleidet. Mart.

Pexĭtas, ātis, f. 3. v. gr. telae, Plin. *tömöttség, sürüség*; die Dichtheit.

Pexus, a, um, (pecto) *megfésült*, gekämmt. Pexus capillus, Cic. 2) pexae vestes, Plin. *bojkos ruha*; zottichte Kleider. 3) folia pexa, Cic. *sürü, v. tömött levelek*; dichte Blätter.

Pezīcae, ārum, pl. *pöfeteg*; Staubpilze. 2) i. e. Peziza. L. *szitalap*; Pilze oder Schwämme ohne Stiel und Wurzel. Plin.

Phăbĭrānum, i, n. *Bréma vdrosa*; die Stadt Bremen. Geogr.

Phăcĭa, ae, f. 1. *szeplő*; die Sommersprossen im Gesichte. 2) *bibirtsó*; die Warzen. Cels.

Phăcos, i, m. 2. i. q. Lens. 2) urna pro cineribus combustorum. 3) *sömör, kanyaró, szeplő*; die Leber- oder Sommerflecken im Angesichte. Gloss.

Phăcōtus, i, m. i. q. Scalprum chirurgicum, lentem referens. Gloss.

Phaeăces, um, i. e. incolae in Phaeacia, (Corfu). Cic.

Phaeācĭa, ae, f. 1. insula in Mari Jonio, alias, Corcyra, Tib.

Phaeācis, ĭdis, f. 3. scil. musa, Ovid. i. e. carmen de Ulysse in Phaeacia.

Phaeācĭus, a, um, v. gr. tellus, i. e. Corfu. Ovid.

Phaeăcus, a, um, i. q. Phaeacius, Prop.

Phaeax, ācis, m. i. e. ex Phaeacia oriundus, v. ibi habitans. Cic.

Phaecăsĭum, ĭi, n. 2. *fejér saru neme volt, mellyet Athenében a' papok hordtak*; Art weißer Schuhe, welche in Athen die Priester trugen.

Phăedĭmus, i, m. 2. filius Amphionis et Niobes.

Phaedon, ōnis, m. 3. discipulus Socratis, et familiaris Platonis: unde hic dialogum suum de immortalitate ani-

Digitized by Google

mae hoc nomine (Phaedon) insignivit. Gell.

Phaedra, ae, f. 1. filia Minois in Creta, uxor Thesei. Ovid.

Phaedrus, i, m. 2. libertus Augusti Imp. scripsit fabulas Aesopicas versibus senariis. 2) discipulus Socratis. Cic. Hinc: dialogus Platonis hoc nomine insignitur.

Phaeniāna, ae, f. 1. Phaeniana castra; *Burgau városa Svábországban*; die Stadt Bebenhausen oder Burgau in Schwaben. Geogr.

Phaenómĕnon, i, n. 2. *jelenség, tünet, tüneмény, égi tüneмény*; eine Erscheinung, besonders Lufterscheinung. Plur. Phaenomena, Lactant.

Phaenon, ōntis, i. e. planeta Saturnus. Apul.

Phaeōcōmes, is, m. 3. *feketefő, feketefejű*; ein Schwarzkopf. Ovid.

Phaeōpus, ōdis, m. 3. *póling sneff, szalóka*; ein Brachvogel.

Phaestus, i, f. 2. v. Phaestum, i, urbs in Creta. Hinc: Phaestius, a, um. Ovid.

Phaëthon, ōntis, m. 3. cognomen Solis. Virg. 2) Nom. pr. regis. 3) filius Solis et Climenes. Ovid. et Cic.

Phaëthontēus, et Phaëthontius, a, um, i. e. Phaëthontem concernens, Ovid. Ingenium phaëthonteum, Prov. *kit beld baládzs*; ein unbesonnener hitziger Kopf.

Phaëthondĭades (sc feminae, puellae) i. e. sorores Phaëthontis. Virg.

Phaëthontis gutta, Martial. *borostyánkő*; Bernstein.

Phaëthontĭus, a, um, vide: Phaëthonteus.

Phaëthūsa, ae, f. 1. una sororum Phaëthontis. Ovid.

Phăgĕdaena, ae, f. 1. *éhes kórság*; die Freßsucht, Heißhunger. 2) *pokolvar*; ein um sich fressendes Geschwür. Plin. 3) *méhek betegsége*; eine Krankheit der Bienen. Colum.

Phager, Phagrus, i, m. 2. *egy hal neve*; Rahme eines Fisches. Plin.

Phăgēsĭa, ōrum, n. plur. *húshagyó kedd éjtszakája*; ein Eßfest, die Fastnacht. Gloss.

Phăgo, ōnis, m. 3. *nagyevő, torkos*; ein Fresser. Varr.

Phalăerŏcŏrax, ăcis, m. 3. *vízkörül lakó holló neme*; eine Art Raben, Wasserrabe. Plin.

Phălăcrus, i, m. 2. i. q. Calvus, *kopasz*; kahl. Phalacrae, f. plur. *kopár rét*; eine dürre Wiese, wo kein Gras wächst. Gloss.

Phălăcrōsis, is, f. 3. *hajhullás, kopaszodás*; das Ausfallen der Haare. Gloss.

Phalae, ārum, f. plur. *fadllás, dllő*; ein hohes Gerüst von Holz. Juven.

Phălaecus, i, m. 2. poëta Graecus, a quo carmen Phalaecium (Phalaecum) nomen habet. Gloss.

Phălāena, ae, f. 1. *pille*; der Nachtvogel, Nachtfalter. His. Nat.

Phălanga, v. Palanga, ae, f. 1. *pózna, rúd*; eine Stange, langer Stock. Plin. 2) *emelőrúd, emeltső*; ein Stück Holz, um Schiffe und Maschinen fortzuschieben, Hebebaum. Caes.

Phălangārcha, ae, m. 1. *mintegy nyoltzezer embernek, vagy egy Phalanxnak vezére*; der über achttausend Mann gesetzt ist, ein General über eine Phalanx. Liv.

Phălangārchia, ae, f. 1. *nyoltzezer ember vezérlése*; das Commando über achttausend Mann. (phalanx.)

Phălangārius, v. Palangarius, ĭi, m. 2. *emelőrúddal dolgozó*; der mit der phalanga eine Last fortschiebt. Vitr.

Phălangārius, ĭi, m. 2 (phalanx) scil. miles: *phalanx közé tartozó*; zur Phalanx gehörig. Lampr.

Phalangion, i, vide: Phalangium.

Phălangītae, ārum, pl. *phalanxbeli katonák*; Soldaten von der Phalanx. Liv.

Phălangītes, ae, m. 1. *liliomos hölyve*; Spinnenkraut. (Anthericum liliastrum, L.) Plin.

Phălangĭum, ĭi, n. 2. *kaszás falangya*; die Afterspinne. Krebsspinne. Plin. 2) i. q. phalangites, Plin.

Phalantum, i, *Tarentum városa*; Tarent. Martial.

Phălanx, ngis, f. 3. *nyoltzezer emberből álló seregosztály*; eine Brigade von achttausend Mann. Curt. 2) *a' hüvelyk gyökérhajlása, a' második ízi végen*; das Gelenk am großen Finger nahe an der Hand. Med. 3) *emelőrúd, emeltső*; der Hebebaum. 4) *a' másiddó igdja*; der Waagebalken. 5) id. qu. Phalangium.

Phalăra, ōrum, n. urbs Thessaliae.

Phalarĭca, vide: Falarica.

Phălăris, ĭdis, m. 3. Nom. pr. tyranni crudelis Agrigentani. 2) i. e. Phalaris sanariensis, L. *Canári köles, poly-*

Digitized by Google

vatsukk; Canariengras. 3) i. e. Fulica, L. *szárcsa*; das Bläßhuhn. Varr.

Phălĕra, vide: Phalerum.

Phălĕrae, ārum, f. plur. *paripa fejére való ékesség*; der Kopfschmuck eines Pferdes. Cic. Liv. et Virg. 2) *mindenféle ékesség, tzifraság*; jeder Schmuck. Svet.

Phălĕrātus, a, um, (phalerae) v. gr. equi, Liv. *feltzifrázott*; geschmückt. 2) Met. v. gr. dicta, verba, Ter. *kikeresett, vdlogatott, ékes*; ausgesucht, zierlich.

Phălēreus, vide: Phalerum.

Phaleris, i. qt Phalaris.

Phălĕro, āre, 1. *feltzifrázni, ékesgetni*; schmücken. Nep.

Phălĕrum, i, et Phalēra, ōrum, n. pl. pagus prope Athenas cum portu ejusdem nominis. Hinc: Phalereus, a, um, i. e. inde oriundus, etc. v. gr. Demetrius Phalereus, Cic.

Phallăgōgĭa, erant Bacchi sacra. For. Rom.

Phāllŏphŏrĭa, ōrum, n. plur. dies festi, in honorem Isidis consecrati. Plaut.

Phallus, i, m. simulacrum Priapi, quod in Bacchanalibus circumferebatur. Arn. 2) *szömörtsög gomba, kutyamagomba*; die Morchel, Maurache. (Phallus esculentus, L.)

Phălōrĭa, ae, f. 1. urbs Thessaliae. Liv.

Phämĕnoth, Indecl. *Mártzius hónap*; der Monath März. Gloss.

Phănae, ārum, pl. portus et promontorium insulae Chii. Hinc: Phanaeus, a, um, v. gr. mons, Virg.

Phanagorĭa, ae, f. 1. urbs Asiae, ad Bosporum Cimmerium. Mela.

Phănĕrōsis, is, f. 3. *isteni jelentés*; die Offenbarung. Tertull.

Phănĭas, ae, m. 1. Nom. propr. pauperrimi cujusdam, qui sibi persvasit se ditissimum existere. Hinc. 2) Nom. appell. i. e. mendicus.

Phantăsia, ae, f. 1. *gondolat, képzelet*; Ein Gedanke, Einfall. Senec. 2) phantasia, non homo, Petron. i. e. imago tantum hominis, (ignominiose dictum).

Phantasma, ătis, n. 3. *tünemény*; Erscheinung. 2) *ijjesztő*; ein Gespenst. Plin. Ep. 3) *képzet, kép, t. i. gondolt kepe valaminek*; Bild, Vorstellung einer Sache in Gedanken. Augustin.

Phantăsos, i, i. e. filius Somni. Ovid.

Phăon, ōnis, m 3. Nom. pr. juvenis ex insula Lesbo, quem Sappho adamavit Ovid.

Phărāo, ōnis, m. 3. Nom. pr. regum in Aegypto. Joseph

Phărĕtra, ae, f. 1. *tegez*; der Köcher, worin man die Pfeile trägt. Virg.

Phărĕtrātus, a, um, (pharetra) *tegezes*; mit einem Köcher versehen. Virg. puer, i. e. Cupido, Ovid virgo, i. e. Diana. Ibid

Phărĕtriger, a, um, *tegezes, tegezet hordó*; einen Köcher führend. Sil.

Pharĭăcus, a, um, i q. Pharius, Apul.

Pharĭcon i, n 2. *méreg neme*; ein gewisses Gift. Plin.

Pharisaeus a um, *Farizéusi*; Pharisäisch. Sedul. Pharisaeus, i, Subst. *Farizéus*; ein Pharisäer. Tertull. 2) *képmutató, szinmutató*; ein Gleißner, Heuchler, Scheinheiliger.

Phărisăĭcus, a, um. *Farizéusi*: Pharisäisch. Hieron. 2) *képmutató*; gleißnerisch scheinheilig.

Phărisăismus, i. m. 2. *Farizéusság a' Farizéusok felfogása, s ahoz való hajlás*: der Pharisäismus 2) Met. *képmutatás, szinmutatás*; die Gleißnerey, Scheinheiligkeit.

Phărĭtae, ārum, pl. incolae insulae, Phari. Hirt

Phărĭus, a, um, i. e ex insula Pharo, vel pro: Aegyptiacus. 2) Pharia uva, et vinum Pharium, Plin. i. e. Italicum.

Pharmăcēŭtĭce, es, f. 1. *orvossdgkészités mestersége, szerkészités*; die Kunst Arzneyen zu bereiten. Cels.

Pharmăcēŭtĭcus, a, um, *orvossdgra való*; zur Arzney dienlich. Gloss.

Pharmăceūtrĭa, ae. f. 1. *babonás asszsony*: eine Zauberinn. Virg.

Phărmăcĭa, et Phărmăcŏlōgĭa. ae, f. 1. *orvossdgkészités mertersége, szerkészités*; die Kunst Arzneyen zu bereiten. Med.

Phărmăcōdes, *az orvossdgok szaga*; der Geruch der Arzeneyen.

Pharmacologia. ae, f. 1. vide: Pharmacia. Gloss.

Phărmăcŏlōgĭcus, a, um, *orvossdg tudomdnyi*; zur Arzneylehre gehörig. Med.

Pharmăcŏpoea, ae, f. 1. *patikdrisság, az orvossdgkészités tudomdnya és*

Digitized by Google

mesterség; die Apothekerkunſt, die Lehre von der Zubereitung der Medicamente. Med.

Phārmăcŏpoeus, i, m. 2. *patikárius*; ein Apotheker. Gloss.

Pharmăcŏpola, ae, m. *orvosságáros*; *szerárus*; Arzneyverkäufer. Cic.

Pharmacopolium, ii, n. 2. *patika*; eine Apotheke. Gloss.

Pharmăcum, i, n. 2. *orvosság*; eine Arzney. 2) pharmacum malum; *méreg*; ein Gift. Pandect.

Pharmăcus, i, m. 2. *mást méreggel megetető*; ein Vergifter. Petr.

Pharmăcūsae, ārum, pl. insulae in mari Graeco, Svet.

Pharnăcēa, ae, f. 1. urbs in Ponto.

Pharnăces, is, m. 3. rex in Ponto, filius Mithridatis. Svet.

Phăros, v. —us, i, f. 2. insula prope ad Aegyptum, ubi turris lucens Pharos, sub Ptolem. Philadelpho exstructus. Caes. 2) insula Italiae ad Brundisium, hodie: Lezina. Mela.

Pharsālia, ae, f. 1. regio circa urbem Pharsalum. Tac.

Pharsālicus, a, um, v. gr. pugna, v. proelium, ubi Caesar Pompejum vicit, Cic. *Pharsalusi*; Pharſaliſch.

Pharsālius, a, um, i. q. Pharsalicus, Liv.

Pharsălos, vel us, i, f. 2. urbs Thessaliae, ad quam Pompejus a Caesare victus est.

Pharus, vide: Pharos.

Phărynx, yngis, f. 3. i. q. Superior pars Oesophagi, tribus musculorum partibus constans, *a' nyeldeklő torkolatja*; der Eingang des Schlundes. Gloss.

Phasăchātes, is, m. 3. *agdtkő neme*; eine Art des Agtſteins. Plin.

Phaseŏlus, Phasēlus, vide: Faseolus, Faselus.

Phasgănĭon, i, n. 2. i. q. gladiolus; *dákoska*; Schwertel, Schwerdtlilie. Plin.

Phāsĭăcus, a, um, v. gr. conjux, i. e. Medea, Senec.

Phāsĭānārĭus, ii, m. 2. *a' kifdtzádnokat tart*; der Faſanen wartet oder hält. Pandect.

Phāsĭānus, a, um, i. e. in vel ex regione ad fluvium Phasidem sita. Avis Phasiana, vel Phasianus i, m. et Phasĭana, ae, f. 1. *fdtzán*; der Faſan. (Phasianus colchicus, L.)

Phāsĭas, ădis, f. 3. *Phasisi, Phasis környékéről való, vagy Colchisi*; im, beym, am Phaſis, Phaſiſch, Colchiſch. Puella Phasias, vel saltim: Phasias, sc. femina, Ovid. i. e. Medea.

Phăsiŏlus, i, m. 2. i. q. isopyron; *galamó*; die Dolttocke. Plin.

Phāsis, is, et ĭdis, v. ĭdos, m. 3. fluvius in Colchide, hodie: Fazo, Ovid. 2) Adj. i. q. Phasias. 3) *jelenés, tünemény*; die Erſcheinung eines Dinges. Phases lunae; *a' hold változó formája*; die Geſtalt des Mondes. Gloss.

Phasma, ătis, n. 3. *tünemény, ijjesztő*; Erſcheinung, Geſpenſt. Plin. Ep.

Phatnae, ārum, f. pl. constellatio stellarum in signo caneri, seu asellorum, Cic.

Phĕcasĭa, ōrum, n. plur. *saru neme*; eine gewiſſe Art von Schuhen. Erasm.

Phēgeus, či, et čos, Nom. pr. patris Alphesiboeae. Hinc: Phegeius, a, um, Ovid. i. e. a Phegeo oriundus.

Phellandrĭon, v. —um, ĭi, n 2. *böszvény*; Peerſaat, Waſſerpferdeſamen. Plin.

Phĕllīnas, ae, m. 1. idem quod Homolevis.

Phēllŏdrys, yos, f. 2. *parafa*; der Pantoffelholzbaum. Bot.

Phellos, i, m. 2. *paratölgy*; die Korkeiche. Vitruv.

Phēmĭus, ii, m. 2. *hires tziterás, Homér tanitója*; ein Citherſpieler, Homers Lehrmeiſter. Ovid.

Phĕnĕos, ei, f. 2. urbs Arcadiae, cujus incolae Pheneatae dicti. Cic.

Phengītes, ae, m. 1. *üvegkristály*; das Marienglas. Plin.

Phĕnĭon, ii, n. 2. *pipats*; die Kornroſe. Gloss.

Phĕrae, ārum, urbs Thessaliae. Cic. 2) Messeniae. Nep. Hinc: Pheraeus, a, um, i. e. Pheris oriundus.

Phĕrĕcydes, is, m. 3. philosophus ex insula Scyro, praeceptor Pythagorae. Cic. 2) historiographus Graecus. Cic.

Phĕres, ētis, m. 3. Nom. pr. principis Thessaliae, patris Admeti. Hinc: Pheretiades, i. e. Admetus, Ovid.

Phĕrĕtrum, i, n. 2. *testhordó, Sz. Mihály lova*; die Todtenbahre, Bahre. Gloss.

Phĕrīnum, i, n. 2. urbs Thessaliae. Liv.

Pheŭgārum, i, n. 2. *Halberstadt városa alsó Saxonidban*; Halberſtadt in Niederſachſen. Geogr.

Digitized by Google

Phiāla, ae, f. 1. *ivópohdr*; ein Trinkgeſchirr. 2) *tsésze*; die Taſſe, Schale. Martial.

Phicŏres, um, m. pl. populus Asiae, ad lacum Meotidis. Mela.

Phīdias, ae, m. 1. *híres képfaragó volt, kivált elefánttsontbol*; ein berühmter Bildhauer, beſonders aus Elfenbein. Cic. Phidiacus, a, um, *Phidiási*; Phidiſch. Ovid.

Phiditĭa, ōrum, plur. *takarékos és mértékletes vendégség neme volt a' Lacedémonbélieknél*; öffentliche ſparſame Mahlzeiten der Lacedämonier. Cic.

Phīlădelphia, ae, f. 1. urbs Lydiae in Asia, cujus incolae Philadelpheni nominati. Tacit.

Phīlădelphus, i, f. 2. *jézsamen, (tserje)*; Waldjasmin, eine Staude. Botan.

Phīlammon, ōnis, m. 3. filius Apollinis, musicus et cantator. Ovid.

Phīlanthrōpĭa, ae, f. 1. *emberszeretet*; die Menſchenliebe. Pandect.

Phīlanthrōpus, i, m. 2. *emberszerető*; ein Menſchenfreund. 2) *ragaddnts*; kleine Klette, Klebkraut. i. q. aparine, Plin.

Philantia, ae, f. 1. *magaszeretet, önnönszeretet, önnszeretett*; die Eigenliebe. Plaut.

Phileae, ārum, f. plur. urbs Thraciae, hodie: Filen. Mela.

Phīlēma, ătis, n. 3. *tsók*; ein Kuß. 2) *nyájaskodó szó, p. o. szivem, lelkem, galambom*; eine ſchmeichelhafte Benennung, mein Herzchen, mein Schätzchen. Lucret.

Phīlēmătium, ii, n. 2. *szajha*; eine Hure. Plaut.

Phīlēmon, ōnis, m. 3. Nom. pr. virorum. Ovid.

Philera, ae, f. 1. vide: Philyra.

Phīlētas, ae, m. 1. Nom. pr. poëtae elegiaci Graeci. Prop.

Phīlĭa, ae, f. 1. dea amicitiae. Gloss.

Phīlĭātros, i, m. 2. i. e. artis medicinae studiosus. Gloss.

Phīlippensis, e, i. e. in vel ex urbe Philipporum, Svet.

Phīlippēus, a, um, i. e. Philippum regem Macedoniae concernens. Prop. 2) i. e. ex urbe Philipporum. Mart.

Phīlippi, ōrum, m. plur. urbs Macedoniae.

Phīlippĭcus, a, um, i. e. Philippum regem concernens. Plaut. 2) in vel ex urbe Philipporum. Plin.

Phīlippius, a, um, i. q. Philippicus, Plaut.

Philippōbŭrgum, i, n. *Philippsburg vára a' Rhénus mellett*; die Feſtung Philippsburg am Rheine. Geogr.

Phīlippus, i, m. 2. Nom pr. *Filep*; Philipp. 2) rex Macedoniae, pater Alexandri Magni. 3) rex ibidem, pater Persei. 4) nomen nummi aurei a Philippo excusi. Hor.

Philistaea, ae, f. 1. i. q. Palaestina. Hier.

Phīlistēus, et Phīlistīnus, i, m. 2. *Filiszteus*; ein Philiſter. Adj. Gigas Philistaeus; *az oriás Góliát*; der Rieſe Goliath. Plin.

Phillyra, ae, f. 1. mater Chirontis Centauri, unde hic Phillyrides nominatur. Ovid.

Philo, ōnis, m. 3. philosophus Academicus. Cic. 2) Judaeus Alexandrinus, scriptor celebris.

Phīlōchăres, is, n. 3. i. q. marrubium.

Phīlōcles, is, m. 3. Nom. pr. Poëtae cujusdam Tragici, picturae linearis inventoris.

Phīlōcompĭa, ae, f. 1. *kérkedés*; die Prahlerey. Wolph.

Phīlōcompus, i, m. 2. *kérkedő*; ein Prahler, Aufſchneider. Suid.

Phīlōcrĕus, i, m. 2. *telhetetlenbélit, torkos*; ein Freßtenfel. Paling.

Phīloctēta, et Philoctētes, ae, m. 1. filius Poeae, comilito Herculis. Cic.

Phīlŏdicus, i, m. 2. i. q. Amans litem: *a' ki szereti a' perlekedést*; ein Zankſüchtiger, der gern prozeſſirt. Gloss.

Phīlŏdŏxus, i, m. 2. *becsületrevágyó*; ein Ehrbegierriger. Paling.

Phīlograecus, i, m. 2. *kedvelője a' Görög nyelvnek*; ein Liebhaber der griechiſchen Sprache. Varr.

Phīlŏhistor, et Philoistor, ŏris, m. 3. *a' históriának kedvellője*; ein Liebhaber der Geſchichte Hieron.

Phīlŏlŏgĭa, ae, f. 1. *a' szép mesterségek vagy nyelvek kedvellése 's azokkal való foglalatoskodás*; die Liebe der freyen Künſte oder Sprachen, und das Studium derſelben. Cic. 2) *a' szép mesterségek 's nyelvek tudománya*; die freyen Künſte und die Sprachgelehrſamkeit. 3) *a' tudós munkák igaz értelmének kitanúlása*; das Studium, gelehrte

Arbeiten zu erklären und den richtigen Sinn herauszufinden. Senec.

Philologicus, a, um, vel Philologus, a, um, *Philológidra tartozó, vagy azt illető*; zur Philologie gehörig, sie betreffend. 2) *nyelvkedvelló, nyelvvizsgáló, nyelvhez értő, nyelvekhez értő*; sprachliebend, sprachkundig.

Philologus, i, m. 2. *tudománykedvelló, tudománnyokkal foglalatoskodó*; ein Liebhaber der Gelehrsamkeit. Cic. 2) *a' szép mesterségek vagy nyelvek kedvellője, nyelveket tudománnyosan értő*; ein Liebhaber der Künste oder Sprachen, Sprachkenner, Sprachgelehrter. Cic.

Philomēla, ae, f. 1. *fülemile*; die Nachtigall. Mart. (Motacilla Luscinia, L.) 2) filia Pandionis, regis Atheniensium, cujus soror erat Progne. Ovid.

Philomēlium, et Philomēlum, i, n. 2. urbs Phrygiae Magnae, cujus incolae, Philomelenses dicti. Cic.

Philomūsus, i, m. 2. i. q. Musarum amicus.

Philonīdes, is, m. 3. Nom. pr. cursoris Alexandri M. qui uno die 36 milliaria percurrisse fertur, Plin. 2) Nom. pr. aliorum virorum. Hist.

Philopaēs, aēdis, m. 3. et Philopaēda, ae, f. 1. i. e. Pulmonaria, L. *tüdőfű*; das Lungenkraut. Plin.

Philopārabōlus, i, m. et f. 2. *vakmerő*; ein Verwegener, Wagehals Gloss.

Philopātor, ōris, m. 3. cognomen regis Ptolemaei in Aegypto. Just. 2) *attyát szerető*; den Vater liebend.

Philopēda, ae, f. 1. *pemetfű*; der Andorn. Plin.

Philopīnācium, ii, n. 2. *bardtsdg emlékkönyve, emlékkönyv*, ein Stammbuch. Gloss.

Philopōnus, i, m. 2. i. q. Amans laboris; *dolgozni szerető*; ein Fleißiger, der gern arbeitet. Paling.

Philorthus, i, m. 2. *igazsdg szerető*; einer der da liebt was recht ist. Gloss.

Philosarca, ae, m. 1. *hússzerető*; Liebhaber des Fleisches. Hieron.

Philosŏpha, ae, f. 1. *kedvellője a' philosophidnak, t. i. asszony*; eine Liebhaberinn der Philosophie. Gloss.

Philosŏphaster, stri, m. 2. Demin. *nyomorult vagy rossz philosophus*; ein elender Philosoph. Gloss.

Philosŏphēma, ătis, n. 3. *philosophusi kérdés vagy mondás*; eine philosophische Frage oder Ausspruch.

Philosŏphia, ae, f. 1. *böltsességkedvellés*; die Liebe zur Weisheit. 2) *philosophia, böltsesség tudománya, világi böltsesség*; die Philosophie, Weltweisheit. Cic. Philosophiae in Plur. id est: Sectae Philosophorum. Cic.

Philosŏphice, Adv. *philosophusosan, philosophikosan*; philosophisch. Lactant.

Philosŏphicus, a, um, *philosophusos, philosophikos, philosophiai*; philosophisch, die Philosophie betreffend.

Philosŏphor, ātus sum, āri, Dep. 1. *böltselkedni, minden dolognak mivoltát és okait böltselkedve vizsgálni*; der Weisheit obliegen, überall sich bemühen gründliche Kenntniß zu erlangen, zu forschen ꝛc. Cic. 2) *philosophálni, valamit philosophusosan elődadni*; philosophiren, philosophisch abhandeln. Cic.

Philosŏphus, i, m. 2. *böltsességszerető*; ein Liebhaber der Weltweisheit. 2) *philosophus, világbölts*; ein Philosoph, Weltweiser. Cic.

Philostorcīa, ae, f. 1. i. q. propensio ad naturalem amorem. Gloss.

Philotechnus, a, um, *mesterségeket kedvelló és azokkal foglalatoskodó*; Künste liebend, und sich gern damit beschäftigend. Vitr.

Philothĕōrus, i, m. 2. *kedvellője a' böltselkedő vizsgálódásoknak*; ein Liebhaber philosophischer Untersuchungen. Cic.

Philotēra, ae, et Philotēris, ĭdis, f. urbs litoralis sinus Arabici. Plin.

Philotīmia, ae, f. 1. *betületrevágyás*; der Ehrgeiz. 2) i. q. Munificentia.

Philotīmus, i, m. 2. *betületrevágyó*; ein Ehrgeiziger. Gloss.

Philoxĕnus, i, m. 2. Nom. prop. philosophi voracissimi, Cic. 2) Nom. pr. aliorum Virorum.

Philtrum, i, n. 2. *szerelemre gerjesztő ital*; Liebestrank. Ovid.

Philus, i, m. 2. i. q. Amicus; *bardt*; ein Freund. 2) *kedvellője valaminek*; Liebhaber. Petron.

Philyra, vel Philŭra, ae, f. 1. *hársfa*; die Linde. Plin. 2) *hárshéj*; der Lindenbast. Hor. 3) Appell. *egy darkus papiros, egy levél papiros*; ein Bogen Papier, auch ein Blatt

Digitized by Google

denſart, der Ausdruck im Reden. Senec

Phrātrĭae, ārum, f. i. q. Conventus tribuum apud Athenienses.

Phrĕnes, um, f. plur. *szivzatskó*; das Netz um das Herz. Plin.

Phrĕnēsis, is, f. 3 *agydühödés, örült ség, megtébolyodás*; die Hirnwuth, Verrückung des Verſtandes. Senec.

Phrĕnētĭcus, a, um, *örült, megtébolyodott*; mit der Hirnwuth behaftet, wahnwitzig, verrückt. Cic.

Phrĕnĭtĭcus, a, um, i. q. phreneticus. Cels.

Phrĕnĭtis, is, v. idis, f. 3. i. q. phrenesis, Cels.

Phrĕnĭtizo, āre, 1. *tébolyodott lenni*; die Hirnwuth haben, wahnwitzig ſeyn, verrückt ſeyn. Coel. Aur.

Phrŏnēsis, is, f. 3. *okosság, előrevigyázás*; die Klugheit, Vorſichtigkeit. Cic.

Phrygănĭon, ĭi, n. 2. animal ignotum. Plin.

Phryges; *Phrygiusok*; die Phrygier. Vide: Phryx.

Phrygĭa, ae, f. 1. *Phrygia, kis Ázsiai tartomány*; Phrygien, Landſchaft in Klein-Aſien. Liv.

Phrygĭānus, a, um, *Phrygiai*; phrygiſch Plin.

Phrygĭcus, a, um, id. qu. Phrygius.

Phrygĭo, ōnis, m. 3. *himvarró*; ein Sticker. Plaut.

Phrygĭonĭus, a, um. v. gr. vestis, Plin. *kivarrott, himmelvarrott*; geſtickt.

Phrygĭus, a, um, *Phrygiai*; in, aus Phrygien, Phrygiſch. 2) *Trójai*; Trojaniſch. Virg. Vestis Phrygius, Ovid. *himmel kivarrott ruha*; ein geſticktes Kleid. Phrygius lapis, Plin. *ruhafestő föld*; eine gewiſſe Erde zum Kleiderfärben.

Phryne, es, f. 1. Nom. pr. amatricis libidinosae, opulentia et pulchritudine celebris. Prop.

Phrynĭon, ĭi, n. 2. *tsábalr*; eine Pflanze. i. q. Poterion. Plin.

Phrynos, i, m. 2. *mérges varasbéka*; eine Art giftiger Kröten. Plin.

Phryx, Gen. Phrygis; *Phrygiai (ember)*; ein Phrygier. Cic. 2) *Trojai (ember)*; ein Trojaner, Ovid. 3) fluvius Phrygiae Majoris. Plin.

Phryxēus, a, um, vide: Phryxus.

Phryxĭānus, a, um, v. gr. toga, Plin. *gándör, bodor*; kraus.

Phryxus, v. Phrixus, i, m. 2. filius Athamantis regis Thebarum, frater Helles, cum qua ille, ariete vectus, Colchos aufugit, Helle exterrita in Pontum decidit, Phryxus autem Colchos pervenit. Ovid.

Phthĭa, ae, f. 1. urbs Thessaliae, patria Achillis. Virg.

Phthĭas, ădis, f. 3. i. e. ex urbe Phthia oriundus. Ovid.

Phthĭōta, ae, f. 1. et Phtiotes, ae, i. e. incola urbis Phthiae. Cic.

Phthĭotis, ĭdis, f. 3. sc. terra; regio Thessaliae. Liv.

Phthĭrĭāsis, is, f. 3. *tetvesség*; die Läuſekrankheit, Läuſeſucht. Plin.

Phthĭrŏphăgi, populus Sarmatiae. Plin.

Phthĭrŏphŏros, i, m. 2. *napkeleti szurkos fenyő*; die orientaliſche Fichte. Pinus orientalis. L.

Phthĭsicus, a, um, *szárazbetegségben lévő, szárazsnyavalyában sinlődő*, ſchwindſüchtig. Vitruv.

Phthĭsis, is, f. 3. *szárazsnyavalya, szárazbetegség*; die Schwindſucht. Senec.

Phthĭsisco, ĕre, 3. *szárazsnyavalyában sinlődni*; ſchwindſüchtig werden. Sidon.

Phthirĭārus, i, m. 2. genus piscium. Plin.

Phthĭus, a, um, ex urbe Phthia oriundus, Ovid. 2) Subst. i. e. Achilles. Hor.

Phthongārĭum, ĭi, n. 2. *hangadó*; die Stimmgabel oder Stimmpfeife, ein Inſtrument, damit man den Ton in der Muſik angibt. Dicitur et Tonorium. Quint.

Phthongus, i, m. 2. *hang*; ein Ton. Plin.

Phthōrĭum, ĭi, n. 2. *orvosság, melly a' holt magzatot a' méhből kihajtja*; eine Arzney die todten Kinder von der Mutter weg zu treiben. Plin.

Phu, n. *nárdus gyökönke*; eine Art Baldrian. (Valeriana Phu, L.)

Phui! *piha!* phui! Plaut.

Phy! Interj. *ejnye!* ey! Ter.

Phycis, ĭdis, f. 3. *bizonytalan halneme*; eine Art Fiſche. Plin.

Phycītis, ĭdis, f. 3. sc. gemma, v. Phycites, ae, m. 1. sc. lapis; *ma már esmeretlen drágakő*; ein uns unbekannter Edelſtein. Plin.

Phycos, n. *vizi festőfű, festőtarjag*; Seetang, Meergras. Plin.

Digitized by Google

Phycus, i, m. 2. urbs et promontorium, in Cyrenaica Africae. Mela.

Phygĕla, ae, f. 1. urbs Joniae. Mela.

Phygethlon, i, n. 2. *tüzes kelevény*; eine rohe, harte hitzige Geschwulst. Gell.

Phylăca, ae, f. 1. *fogság, foghdz*; das Gefängniß. Plaut.

Phylăce, es, f. 1 Nom. pr. urbium. Epiri, Thessaliae, etc.

Phylăcista, ae, m. 1, *tömlöztartó*; der Kerkermeister. 2) *adósság beszedő*; der eine Schuld einmahnet.

Phylactĕrium, ii, n. 2. *nyakbahordó mentőösser*; ein Amulet. Marc. Emp. 2) *nyakbavető, tizparantsolatra emlékeztető a' Zsidóknál*; der Zettel mit den zehen Gebothen, den sich die Juden anhängten, um sie immer vor Augen zu haben. Hieron.

Phylarchus, i, m. 2. *tzéhmester*; der Zunftmeister. Cic. 2) *vajda, a' nemzetség feje, p. o. az Arabsoknál*; der Stammfürst, z. B. bey den Arabern. Cic.

Phyle, es, f. 1. Castellum Atticae. Nep.

Phyllăcides, urbs Epiri, item: Thessaliae.

Phyllanthes, is, *valamelly tüskésleveli növénya*; eine Pflanze mit stachlichten Blättern. Plin.

Phyllēis, ĭdis, f. 3. ex urbe Thessaliae Phylla. Ovid.

Phyllis, ĭdis, et ĭdos, f. 3. Nom. pr. puellae, ap. Virg. 2) reginae Thraciae, filiae Lycurgi. 3) nutricis Imp. Domitiani, Svet. 4) *fillis, egy virág neve*; die Phillis. Bot.

Phyllītis, is, f. 3. *szarvasnyelvűfű*; Hirschzunge, ein Kraut. Diosc.

Phyllon, v. Phyllum, i, n. 2. i. q. Mercurialis; *szélfű, disznóparéj*; das Bingelkraut. Plin.

Phyllŏphăres, is, n. 3. *tűdőfű*; das Lungenkraut. Apul.

Phyllum, i, n. 2. vide: Phillon.

Phyma, ătis, n. 3. *kelés*; eine Art von Geschwulst. Cels.

Phynon, ōnis, *szemir*; eine Art Augensalbe. Cels.

Phyrāma, ătis, n. 3. *fatsipa, mézga*; ein gewisses Harz oder Gummi. Plin.

Physa, ae, f. 1. *Nilusi hal neme*; eine Art Fische im Nilflusse. Plaut.

Physālis, ĭdis, *pdponya*; die Schlutte. Physalis Alkekengi; *zsidótseresznye, piros pdponya*; die Judenkirsche. Diosc. Linn.

Physcolla, ae, f. 1. urbs Macedoniae, hodie; Golfo di Romanna. Mela.

Physcon, ōnis, m. 3. (*pohos*; Dickbauch); cognomen Ptolemaei regis Aegyptiorum. Hist.

Physĕma, ătis, n. 3. i. q. Abortus Conchārum. Plin.

Physes, *pallérozott kövek*; geschliffene Steine. Gloss.

Physĕter, ēris, m. 3. *fizéter, tzetnemű hal*; der Spritzwall, eine große Art Wallfische. Plin.

Physĭca, ae, vel Physĭce, es, f. 1. v. Physica, ōrum, n. plur. *természettudomány, physica, fizika*; Physik, Naturlehre. Cic.

Physĭce, Adv. *természettel, természet szerént, a' természeti dolgok törvénye szerént*; physikalisch, nach der Physik, nach den Gesetzen der natürlichen Dinge. Cic.

Physĭcŭlo, āre. 1. *a' természet titkait vizsgálni*; das, was in der Natur verborgen ist, erforschen. Mart. Cap.

Physĭcus, a, um, *természeti, természetbéli*; natürlich. Cic.

Physĭcus, i, m. 2. *természetvizsgáló, természettudó*; ein Physiker, Naturfündiger. Cic. 2) *közönséges hivatalbeli orvos, orvosdoktor*; ein Kreis-Arzt, Stadt-Arzt. Gloss.

Physĭognōmĭa, ae, f. 1. *artztudomány, az artzulat vonásaiból valakinek természeti kajlandóságait kitanúlni vagy megtudni*; die Gesichtskunde, Mienenkunde, die Kunst aus den Lineamenten des Gesichts einen Charakter zu erkennen.

Physĭognōmon, ōnis, m. 3. et Physiognomus, i, m. 2. *artzulatvizsgáló, artzulatból ítélő*; ein Gesichtsforscher, ein Mienendeuter. Cic.

Physiographia, ae, f. 1. *természetleírás*, die Naturbeschreibung. Gloss.

Physĭōlŏgĭa, ae, f. 1. *az élőtestek természetének vizsgálása, és tudománya*; die Naturlehre belebter Körper. 2) *az orvosi tudománynak egy része, melly az egészséges emberi test minéműségeit magyarázza, testépségtudomány*; die Naturlehre des gesunden Menschenkörpers, ein Theil der Medicin, welcher von der Beschaffenheit eines gesunden menschlichen Körpers handelt. Cic.

Physĭōlŏgus, i, m. 2. *természetvizsgáló, a' hi a' testek természeti tulaj-*

donsdgnit vizsgálja; ein Naturkundiger, der die natürliche Beschaffenheit der Körper betrachtet. Bot. et Med.

Physis, is, f. 3. *természet*; die Natur. Plin.

Physŏcēle, es, f. 1. *szélsérés*; der Windbruch. Gloss.

Phyteŭma, ătis, n 3. *raponts*; die Kreuzwurz. Plin.

Phytŏgraphia, et Phitologia, ae, f. 1. *a növevény ek leirása*; die Beschreibung der Gewächse Bot.

Phytotomia, ae, f. 1. *növevénybontzolás, vagy feltagolás*; die Gewächszergliederung Botan.

Pĭbilis, e, (pio) *megengesztelhető*; versöhnlich. Ovid.

Pĭăcŭlāris, e, v. gr. sacrificium, Liv. *engesztelő megengesztelő*; versöhnend, zum Versöhnen dienlich. Liv.

Pĭăcŭlārĭter, Adv. *engesztelő módon*; versöhnlich. Tert.

Pĭăcŭlo āre, 1. *megengesztelni*; aussöhnen. Cato.

Pĭăcŭlum, i, n. 2. (pio) *engesztelődáldozat*; ein Versöhnungsmittel, Sühnopfer. Te piacula nulla resolvent, Hor. *tegedet semmiféle engesztelő áldozat fel nem szabadit*; dich werden keine Sühnopfer aussöhnen. Ut luendis periculis publicis piacula simus, Liv. Piaculum rupti foederis, sc. Hannibal. Liv. 2) *gyogyitószer, valamit helyre hozó eszköz*; Heilungsmittel, jedes Mittel etwas wieder gut zu machen. Hor. 3) *gonosszág, bün, vétek*; böse That, Sünde, Verbrechen. Committere piaculum, Virg. *gonosszágot követni el*; ein großes Laster begehen.

Pĭămen, ĭnis, n. 3. i. q. piamentum, Prud.

Pĭāmentum, i, n. 2. *engesztelőeszköz, vagy áldozat*; Versöhnungsmittel oder Opfer. Senec.

Pĭātĭo, ōnis, f. 3. *megengesztelése az isteneknek, p. o áldozat által*; Versöhnung der Götter, z. B. durch ein Opfer. Plin.

Pĭātor, ōris, m. 3. *engesztelő, p. o. áldozat által*; ein Versöhner. Plaut.

Pĭātrix, īcis f. 3. *engesztelő, t. i. aszszony*; eine Versöhnerinn der Götter, z. B. durch ein Opfer. Plin.

Pica, ae, f. 1. *szarka*; die Älster (Elster). Ovid.

Picāria, ae, f. 1. (pix) sc. officina; *szurok főző, t. i. mühely*; Pechhütte. Cic.

Picatus, a, um, *beszurkozott*; bepicht. Picata vasa, Plin.

Picĕa, ae, f. 1. i. e. Pinus picea, L. *lúrfenyő, szurkos fenyő*; die Pechföhre, Kiefer. Plin.

Picĕātus, a, um, (pix) *szurkos*; mit Pech beschmiert. 2) Met. Piceata manus, Mart. *szurkos, v. ragadóskezű, az az: tolvaj*; diebischr Hände.

Picens, tis, i. q. Picenus, a, um. 2) Picentes, i. e. incolae in Piceno. Cic.

Picentĭa, ae, f. 1. urbs Italiae inferioris.

Picentīnus, a, um, i. e. ex urbe Picentia. Plin.

Picēnum, i, n. 2. regio Italiae, prope ad sinum Venetum. Cic.

Picēnus, a, um, v. gr. ager. Cic.

Picĕus, a, um, (pix) *szurok, szurokból való*; von Pech. 2) *szurkos*; harzicht. Plin. 3) *szilvos*; zähe. Virg. 4) *fekete mint a' szurok*; pechschwarz. Nubes piceae, Ovid.

Picīnus, a, um, *fekete mint a' szurok*; pechschwarz. Plin.

Pico, āvi, ātum, āre, 1. (pix) *beszurkozni*; mit Pech beschmieren, verpichen. Vitruv. 2) *szurokkal izt adni valaminek*; mit Pech anmachen, würzen. Vinum picatum, Colum.

Picrĭdĭae, ārum, f. plur *keserű saláta*; bitterer Salat. Augustin.

Picris, ĭdis, f. 3. *magyarótt, egy plánta neve*; Bitterkraut, eine Art bittern Salats oder bittere Lactuke. Plin.

Pictacium, ĭi, i. q. Pittacium.

Pictāvi, ōrum, populus Galliae. Amm.

Pictāvĭum, ĭi, et Pictāvĭa, ae, f. 1. urbs Galliae, hodie: Poitiers. Hinc: Pictaviensis, i. e. Pictavia oriundus. Geogr.

Picti, ōrum, pl. populus Britanniae. Ammian.

Pictĭlis, e, (pictus) *festett, kifestett*; gemahlt. 2) *kivarrott*; gestickt. Apul.

Pictŏnes, um, i. q. Pictavi, Caes.

Pictor, ōris, m. 3. (pingo) *festő, képfestő*; der Mahler. Cic. 2) cognomen Romanum. Liv.

Pictōrĭus, a, um, *festői, képfestőt illető*; die Mahler betreffend, dahin gehörig. Tert.

Pictūra, ae, f. 1. (pingo) *festés, képfestés, festés mestersége*; das Mah-

Digitized by Google

len, die Mahlerey, die Mahlerkunst. Cic. 2) *festés, festett kép*; das Gemählde. Plin. 3) pictura loquens; *poétai festés*; die Mahlerey mit Worten, die Dichtkunst. Cic. 4) pictura in textili; *himvarrás*; das Sticken, die Stickerey.

Pictūrātus, a, um, *festett, kifestett*; gemahlt, buntfärbig. Stat. 2) *kivarrott, kihímelt, himmel kivarrott*; gestickt. Virg.

Pictus, a, um, (pingo) *festett, kifestett*; gemahlt. 2) *kihímelt, himmel varrott*; gestickt. 3) *ékes, jeles, kitsifrázott*; geschmückt, hübsch. Eo nihil esse potest pictius. Cic.

Pĭcŭla, ae, f. 1. *egy kevés szurok*; ein wenig Pech. Apul.

Pĭcumnus, i, m. 2. deus frumenti, apud Romanos, Serv.

Picus, i, m. 2. *harkály*; Specht, Baumhacker. Ovid. 2) Nom. pr. filii Saturni, regis Aboriginum, mutatus in Picum. Virg. 3) *grifmaddr*; der Greif. Plaut.

Pie, Adv. *kegyesen*; fromm, pflichtmäßig. Cic. Piissime, Senec.

Pientissimus, a, um, Superl. a pius.

Pĭĕrĭa, ae, f. 1. regio Macedoniae. 2) regio Syriae.

Pĭĕrĭcus, a, um, *Piériai*; Pierisch. Plin.

Pĭĕrides, um, f. pl. scil. musae, i. e. de monte Piero sic dictae, qui musis sacer erat. Ovid. 2) i. e. Musae. Cic. 3) i. e. filiae Pieri. Ovid.

Pĭĕris, ĭdis, v. ĭdos, f. 3. filia Pieri. Ovid. 2) i. e. musa. Hor. et Ovid.

Pĭĕrĭus, a, um, *Pierusi, Pierustól való*; Pierisch. Pieriae Musae. Cic. 2) *múzsákat illető*; die Musen betreffend. 3) *poétai*; dichterisch. Ovid. 4) i. e. de monte Piero. Prop.

Pĭĕrus, vel —os, i, m. 2. Nom. pr. viri, patris novem Pieridum. 2) pater Musarum 3) mons Thessaliae musis sacer. Plin.

Pĭĕtas, ātis, f. 3. (pius) *kegyesség*; die Frömmigkeit, Gottseligkeit. 2) pietas in parentes, Cic. *engedelmesség, fiúi tisztelet és szeretet a' szülék eránt, hűség*; der Gehorsam, die kindliche Ehrfurcht und Liebe gegen Ältern, die Treue. 3) *hazáránt való hűség*, die Treue gegen sein Vaterland. Cic. 4) *háládatosság a' jóltévő eránt*; die Dankbarkeit gegen den Wohlthäter. 5) *igazság*; die Gerechtigkeit. Virg. 6) Pietas, dea. Cic.

Pĭgĕlla, ae, f. 1. *ostyasütő*; die Oblatenform. Gloss.

Pigellus, a, um, Dim. *restetske*; etwas träge. Gloss.

Pĭĕtātĭcultrix, īcis, f. 3, i. e. pietatem colens, Petron.

Pĭgendus, a, um, (pigeo) *sajndlható*; was zu bedauern ist. Factum nulla parte pigendum, Ovid.

Pĭgĕo, ui, ēre, 2. 1) Personal. *nehezteini valamiért, sajndlni valamit*; Verdruß empfinden. Pudere, quam pigere praestat, Plaut. 2) Impers. piget, uit, et ĭtum est; *meghánni, bánni valamit*; bedauern, gereuen. Num piget te facti? Sall. *meghántad tselekedetedet?* gereuet dich die That? Illa me compĕsuisse piget. Ovid. 3) *szégyenleni valamit*; sich schämen. Fateri pigebat, Liv.

Pĭger, gra, grum, *rest, lomha*; faul, träge. Ad literas scribendas pigerrimus, Coel. in Cic. Ep. 2) *lassú, kéntelen dolgozó*; langsam, verdrossen in der Arbeit. Ad opera militaria piger, Liv. 3) Trop. *hosszas, unalmas*; langsam, unthätig, verdrießlich. Bellum piger, Ovid. annus piger, Hor. *lassan folyó, v. unalmas esztendő*; langsam vergehendes Jahr. 4) *boszszús, megunatkozott, kedvetlen*; verdrüßlich, mißmuthig, betrübt. Apul. Comp. pigrior. Sup. pigerrimus. Liv.

Pĭget, Pigĭtum, vide: Pigeo.

Pigmentārĭus, a, um, (pigmentum) *festéktsinálló, vagy készítő*; ein Farbenbereiter. Cic. 2) *festékáras*; ein Farbenhändler. 3) *patikárius*; ein Apothecker. Plin.

Pigmentātus, a, um, *befestett*; gefärbt, geschminkt. Prud.

Pigmentum, i, n. 2. *festő eszköz, festék*; Mittel zum Färben, Farbe zur Mahlerey. Cic. 2) *kenődző, ortzafestő, pirosító*; die Schminke. Plin. 3) *festés, festett kép*; das Gemählde. 4) *szépítés a' beszédben*; der Schmuck im Reden Cic. 5) *tsalfasdg, szín*; die Falschheit. Cic. 6) Trop. pingere aliquem pigmentis ulmeis, Plaut. *valakit jól meghuszángolni*; einen braun und blau schlagen oder tüchtig prügeln.

Pignĕrātĭcĭus, i. q. Pignoraticius.

Pignoraticius, vel Pignoratitius, a, um,

Digitized by Google

(pignoro) *zálogos, zálogot illető*; das Pfand betreffend, zum Pfande gehörig. Pand. 2) v. gr. fundus, Pand. *zálogos, zálogban lévő, zálogba adott*; verpfändet, was zum Pfande gegeben ist. Pand. 3) *zálogba adandó*; was zum Pfande gegeben wird. Idem.

Pignŏrātio, ōnis, f. 3. *elzálogosítás, zálogbavetés*; die Verpfändung.

Pignŏrātor, ōris, m. 3. *zálogvevő, zálograadó*; der Pfänder nimmt, der Pfänder. Cic.

Pignŏrātus, a, um, *elzálogositott*; verpfändet. 2) *magát lekötelezett*; der sich verbindlich gemacht hat.

Pignŏrĭcăpĭo, et Pignoris capio, ōnis, f. 3. *zálogvevés*; die Pfändung, Annehmung eines Pfandes. Gell.

Pignŏro, et Pignero, āvi, ātum, āre, 1. *zálogba vetni, elzálogosítni*; verpfänden, versetzen. Svet. 2) *zálogot adni*; ein Pfand geben. Svet. 3) pignorare se, Apul. *magát lekötelezni*; sich verbindlich machen. Aliquem sibi beneficio pignorare, Apul.

Pignŏror, ātus sum, āri, Dep. 1. *zálogot venni, megzálogolni*; pfänden, zu Pfande nehmen. 2) Trop. *magadévá tenni, magának feláldozni*; zu seinem Eigenthume machen. Mars fortissimum quemque pignorari solet, Cic. *Mars még a' legerősebb vitézeket is feláldozza*; auch die Tapfersten kommen in der Schlacht um. 3) v. gr. omen, Ovid. *bizonyosnak tartani valamit*; etwas für gewiß annehmen.

Pignus, ŏris, n. 3. *zálog*; ein Pfand. Pignori opponere agrum, Ter. *zálogba adni, v. vetni, elzálogosítni*; verpfänden. Liberare pignus, Pomp. *kiváltani a' zálogot*; ein Pfand lösen. 2) *kezesség, kezes*; der Geißel. Sine pignore, Liv. Pignora marium, Svet. *férjfi kezesek*; männliche Geißel. 3) *költsönpénz költsön felvett pénz*; ein geborgtes Geld. Caes. 4) *a' mibe fogad az ember*; das, warum man wettet. Pignore contendere. Virg. *fogadni, felfogadni*; wetten. Posito pignore, Ovid. *fogadván*; wettend. 5) *alkukötés, v. kötelezőlrás, mellyben zálog köttetik le*; der Contract, wobey ein Unterpfand gegeben wird. Pand. 6) Trop. e. gr. voluntatis, injuriae Cic. *zálog, az az: bizonyság, bizonyos jel*; ein Pfand, Unterpfand, d. i. ein Beweis, sicheres Kennzeichen. 7) pignora; *gyermekek, mint a' házassági szeretet zálogai*; die Kinder als Unterpfänder der ehelichen Liebe. Ovid. 8) *unokák*; Enkel. Idem.

Pigre, Adv. *resten, tunyán, lomhán, lassan*; faul, träg, langsam. Colum. Comp. pigrius, Sen.

Pigrĕo, ēre, 2. (piger) *rest, v. tunya lenni*; faul oder träg seyn. Enn.

Pigresco, ĕre. 3. (pigreo) *el, v. megrestülni, eltunyúlni, meglassodni*; faul, träg oder langsam werden.

Pigrĭtia, ae, 1. et Pigrĭtĭes, ēi, f. (piger) 5. *restség, tunyaság, lomhaság*, die Faulheit, Trägheit. Cic. Liv. 2) Trop. e. gr. stomachi, Sen. *gyengeség*; die Schwäche.

Pigro, āvi, ātum, āre, 1. (piger) *unatkozott, rest, tunya, v. késedelmes lenni, restelkedni, késedelmezni*; verdrossen, träg oder säumig seyn. Lucr.

Pigror, āri, Dep. 1. idem. Ne pigreris scribere, Cic. *ne terheltessél, v. ne sajnálj írni*; lasse dich es nicht verdrießen zu schreiben.

Pigror, ōris, m. 3. i. q. pigritia, Lucil.

Pila, ae, f. 1. *mozsár, v. más törő edény*; ein Mörser oder anderes Stoßgefäß. Cat. Ovid. 2) *bástyát, a' vizek partján, v. négyszegletü kövekből rakott, v. tsinált oszlop a' vízben*; ein Bollwerk oder von Quadratsteinen aufgemauerter Pfeiler im Wasser. Vitr. Virg. 3) *dgas*; ein Pfeiler. Nep Hor.

Pila, ae, f. 1. *lapta, játszólapta*; ein Ball, Spielball. Pila ludere, Cic. Claudas pilam, Idem. Prov. *mikor nem igen veheti valaminek hasznát az ember*: wenn man von etwas nicht recht Gebrauch machen kann. Pila est mea, Plaut. Prov. *nyertes vagyok*; ich habe gewonnen. 2) *minden a' mi gömbölyü, gombolyag, kerek tsomó, v. rakás valami tekés, golyóbis*; alles was rund ist, ein Knaul, runder Haufen, der Kugel, die Kugel. e. gr. terrae, Varr. *a' földgolyóbisa*; die Erdkugel. 2) e. gr. fullonica, Cic. *kallózó bunkó*; eine Walkkeule. 4) e. gr. fortunae, Vict. *a' kivel tsuddlatosan játszik a' szerentse*; ein Mensch mit dem das Glück wunderlich spielet. 5) *ki*

Digitized by Google

tömött ember; ein ausgestopfter Mann. Mart. 6) *agdtkö*; der Agstein. Ovid. 7) *jukganéj, v. ganéjlat*; Schaflorbeer. Seten. 8) *égő, v. gyújtó szurkoslapta*; ein Pechkranz. Stat.

Pilānus, i, m. 2. i. q. Triarius, Ovid.

Pilāris, e, *laptdkot való*; zum Balle gehörig. e. gr. lusio, Stat. *laptázás, tekézés*; das Ballspiel, Kegelspiel.

Pilārius, ii, m. 2. *laptdzó, laptás, a' ki a' laptdval mindenféle mesterséget tsindl, szemfényvesztő*; ein Ballspieler, der mit Ballwerfen allerhand Künste macht, Taschenspieler. Quint.

Pilārius, a, um, *lapta kerekségű, v. gömbölyűségű*; rund wie ein Ball. Idem.

Pilatim, Adv. *oszloponként, oszlopról oszlopra, égasról égasra*; pfeilerweise, von einem Pfeiler zum andern. Vitr. 2) *seregenként, tsapatonként, tsoportonként*; truppweise. Serv.

Pilātrix, icis, f. 3. (pilo) *karamia, ástondlló (asszszony, v. leány)*; die Räuberinn. Titin.

Pilātus, et Pilanus, a, um, *dárdás, kopjás, a' ki azt visel*; der einen Wurfspieß trägt. Mart 2) *erősen összevészott, v. vert*; derb gestampft. Enn. 3) *tömött, összve szorított, sürű*; dicht, enge beysammen. Scal.

Pilātus, a, um, *szőrös*; haaricht. Veget. 2) *kopasz, tar*; kahl. Mart.

Pilax, ácis, m. 3. *görény*; ein Iltis. (Mustela putorius, L.) Gloss.

Pilĕārius, ii, m. 2. *kalapos, kalaptsinálló*; ein Hutmacher. Gloss.

Pilĕātus, a, um, (pileus) *kalapos, a' kinek kalap van a' fején*; der einen Hut aufhat. Liv. Pileati fratres, Catull. i. e. Castor et Pollux.

Pilentum, i, n. 2. *függő szekér, v. kotsi, kintó*; ein Hangewagen, eine Kutsche. Liv. Virg.

Pilĕo, ōnis, m. 3. i q. Pileārius. Gloss.

Pilĕŏlus, m. et Pilĕŏlum, i, n. 2. Dim. *kalapotska, kis kalap*; ein Hütchen. Hor. Colum.

Pilĕus, m. et Pilĕum, i, n. 2. *kalap*; ein Hut. Plaut. e. gr. pelliceus, Gloss. *sapka*; eine Mütze. 2) *szabadság*, die Freyheit Pileum redimere, Mart. Ad pileum vocare, Liv. *a' rabszolgákat szabadságra hívni, v. meghívni*; die Sclaven zur Freyheit rufen. 3) *burok, hártya, melyben a' gyermek az annya méhébe béburkolva volt, 's magával a' vildgra hoz*; das sogenannte Kleid, Häutchen, womit das Kind im Mutterleibe umgeben war, und es mit auf die Welt bringt Lamprid. 4) *óltalom, védelem, az az: védelmező személy*; der Schutz, d. i. schützende Person. Plaut.

Pilicrepus, i, m. 2. (pila et crepo) *ollyan játékot játszó, mellyhez lapta, v. golyóbis kell, v. szükséges, mint p. o. a' billiárd, 's a't.* etwa der ein Spiel spielt, wobey Bälle oder Kugeln gebraucht werden, wie z. B. das Billard-Spiel, ꝛc. Sen.

Pīlo, āre, 1. (pilus) *megszőrösödni*; Haare bekommen. Arian. ap Non. 2) *szőrétől megfosztani, szőrét kiszaggatni, v. kitépni*; der Haare berauben. Mart.

Pīlo, āvi, ātum, āre, 1. *kiraboltni, meglopni*; plündern, berauben. Pilare et incendere villas, Ammian. 2) *összvezúzni, dürützkölni, összveszortni*; stampfen, zusammenpressen Idem. 3) *nyomni*; drücken. Virg. 4) *dárdával, v. kopjával felfegyverkeztetni*; mit Wurfspießen versehen. Virg.

Pilŏpoeus, i, m. 2. i. q. Pilearius. Gloss.

Pilŏrium, ii, n. 2. *pelengér, bitófa, nyakvas*; der Pranger, das Halseisen. Gloss.

Pilōsella, ae, f. 1. *nyúlfülfű*; das Mausöhrchen, Nagelkraut. (Hieracium Pilosella, L.)

Pilōsus, a, um, (pilus) *szőrös*; behaart, haarig. Cic. Comp. pilosior, Priap.

Pillŭla, ae, f. 1. (Dim. a pila) *golyóbisotska*; ein Kügelchen. Plin. 2) *pilula*; eine Pille. Idem.

Pillŭlārius, et Pillŭlārius, ii, m. 2. (pila) *pilulatsindló*; ein Pillenmacher. Gloss. 2) nomen scarabaei stercorarii, Idem.

Pīlum, i, n. 2. *dárda, hajitódárda, kopja*; ein Wurfspieß. Cic. 2) *mozsártörő, mozsártüző*; der Stößer im Mörser, die Mörserkäule. Plin. 3) *szúzókölyű*; der Stämpel, Stämpfel. Idem. 4) pilum alicui injicere, Plaut. Prov. *valakit akadályoztatni*; einen hindern. 5) *egy szálastsaput dárdás katonaság*; eine

Compagnie von den Soldaten die Wurfſpieße trugen. Primus pilus Caes. *az első zászlóstsapat ezekből*; die erſte von dieſen Compagnien. 6) Meton. pilum ducere, Idem. *az előljáró tsapatot vezetni*; den Vortrab führen. 7) e. gr. murale, Curt. *kőfaltörőkos*; ein Mauerbrecher.

Pilūmen, Inis, n. 3. *a' mit törnek a' mozsdrban*; was im Mörſer geſtoßen wird. Gloss.

Pilumnus, i, m. 2. filius Jovis, avus Turni, deus conjugii, Varr. Virg.

Pilus, i, m. 2. cohors prima Triariorum. Caes. Primipilus, Liv. centurio primi pili.

Pilus, i, m. 2. *szőr, közönségesen: rövid szőr*; ein Haar, insgemein ein kurzes Haar. Palpebrae sunt munitae vallo pilorum, Cic. 2) Trop. *hajszál, tsekelység, semmiség*; ein Haar, eine Kleinigkeit. Pili non facio, non aestimo, Idem. *egy hajszálra sem, v. semmire sem betsülöm, semminek tartom*; ich ſchätze es kein Haar werth. E Cappadocia ne pilum quidem, sc. accepi, sumsi, Cic. Ne ullum pilum viri boni habere dicatur, Idem. *még tsak árnyéka sem a' betsületes embernek*; es iſt kein gutes Haar an ihm.

Pimpĭnella, ae, f. 1. *pimpinella, bipenella, rákfarkfű*; Bibernell, Stein- oder Bockpeterlein. Bot.

Pimpla, ae, f. 1. mons Thraciae, Musis sacer. Pimplēis, (Piplēis) ĭdis, f. *Pimplai*; Pimpliſch. Si recolis Pimpleida etc. Auson. *ha szereted a' Múzsdkat*; wenn du die Muſen liebſt. Hinc: Pimpleis, (Pipl.) sc. Musa; *Múzsa*; die Muſe. Mart. Varr. Pimplēus, (Pipl.) a, um, v. gr. mons, Catull. fons, Hor. *Pimplai, v. Múzsdknak szentelt*; Pimpliſch, oder den Muſen heilig. Pimplea; *Múzsa*; die Muſe. Hor. Pimplĭas, v. Pimplĭas, ădis, f. 3. idem, Varr.

Pimplēa, Pimplēis, Pimplēus, Pimplias, vide: Pimpla.

Pina, ae, f. 1. *bibortsiga, ormósisigu*; die Steckmuſchel. Cic. (Pinna, L.)

Pĭnăces, ĭum, m. plur. *írótábla*; eine Schreibtafel. Gloss.

Pĭnăcidĭa, ōrum, m. plur. *táblátska, laistrom, mutatótábla*; ein Täfelchen, Regiſter. Plin.

Pinăcōthēca, ae, et Pinacothece, es, f. 1. *képes hdz, v. szoba*; eine Bilder-Gallerie. Vitruv.

Pĭnārĭa, ae, f. 1. gens nobilis Romana, a Pino Numae regis filio sic vocata, Plaut. Hinc: Pinarius, a, um, e. gr. domus, Virg. *Pináriai*; Pinariſch. Subst. Pinarius, unus ex hac familia, Liv.

Pīnastellus, i, m. 2. i. q. Peucedanum, Apul.

Pīnaster, stri, m. 2. *vad fenyő, vad fenyőfa*; wilder Fichtenbaum. Plin.

Pīnax, ăcis, m 3. *tábla, v. négyszegletű asztal, mellyre ételeket raknak, evőasztal*; eine Tafel oder runder Tiſch worauf man die Speiſen ſetzt. Vitr. 2) *laistrom*; ein Regiſter. Svet.

Pincerna, ae, m. 1. *pohárnok*; ein Mundſchenk. Ascon.

Pindărĕus, v. Pindārēus, a, um, *Pindarusi*; Pindariſch. Mart. Cap.

Pindărĭcus, a, um, *Pindarusi, Pindarust illető, ő hozzá való*; Pindariſch, Pindarus betreffend, dahin gehörig. Horat. Ovid.

Pindărus, i, m. 2. poëta Graecus Thebanus, tempore Xerxis, Hor.

Pindenissus, i, f. 2. urbs Ciliciae. Cic. Pindenissae, ārum, plur. incolae ejusdem, Idem.

Pindus, v. —os, i, m. 2. mons Thessaliae, cujus pars una Helicon, altera Parnassus vocatur, Musis sacer, Plin. Hodie: Mezzo nuovo.

Pīnĕa, ae, f. 1. *fenyő*; eine Fichte. Plin.

Pīnĕtum, i, n, 2. *fenyőserdő, fenyves*; ein Fichtenwald. Ovid.

Pinĕus, a, um, e. gr. sylva, Virg. *fenyőfából való, fenyőfa, fenyves*; von Fichten. e. gr. ardor, Idem. *fenyőfatűz*; Feuer vom Fichtenholz. e. gr. cortex, Colum *fáklya fenyőfahéjj*; die Kieferrinde.

Pingo, nxi, ctum, ĕre, 3. e. gr. simulacrum Helenae, speciem hominis, Cic. *festeni, lefesteni*; mahlen, abmahlen. 2) e. gr. caussas, Tibull. *hamissan adni elő*; fälſchlich vorgeben. 3) *leirni, megírni, lerajzolni, v. festeni, előadni*; beſchreiben, ſchildern. Cic. 4) *himezni, mesterségesen kivarni*; ſticken. Ovid. Picti reges, Mart. *a' kiken himezett ruha van*; geſtickte Kleider anhabend. 5) e. gr. verba, Cic. tropicis locutionibus uti.

Digitized by Google

Pinguamen, ĭnis, n. 3. *kövérség, zsír*; das Fett, die Fettigkeit. Cyprian.

Pingue, is, n. 3. *kövérség*; das Fette, Fett. Virg.

Pinguēdo, ĭnis, f. 3. *kövérség, zsír*; die Fettigkeit, das Fett. Plin. Hinc: Pinguedinĕus, a, um, *kövér, zsíros*; voll Fett, fettig. Idem.

Pinguēfăcio, ēci, factum, ĕre, 3. *megkövéríteni, hizlalni*; fett machen, mästen. Plin.

Pinguēfactus, a, um, *hizlalt, hizott, megkövéredett*; gemästet, fett gemacht. Hor.

Pinguesco, ĕre, 3. *kövéredni, hízni*; fett werden. Pinguescit armentum, Colum.

Pinguetūdo, i. q. Pinguitudo.

Pinguiārius, a, um, *kövért, v. zsírost szerető*; Fett liebend, Liebhaber vom Fette. Mart.

Pinguis, e, e. gr. laridum, Hor. agnus, Plaut. *kövér, zsíros*; fett, feist 2) e. gr. solum, Virg. *termékeny, kövér*; fruchtbar, fett 3) *termékenyítő*; fruchtbar machend. Nilus pingvi flumine, Virg. 4) Trop. e. gr. ingenium, Ovid. *ostoba, ügyetlen, esetlen*; dumm, ungeschickt, plump. 5) e. gr. toga, Suet. *durva, nem finom*; grob, nicht fein. 6) *pompás, úri, gazdag*; herrlich, reichlich e. gr. mensa, Colum. *pompás vendégség*; eine herrliche Mahlzeit. 7) *otromba*, nicht eben subtil. Agamus pingvi Minerva, Cic. i. e. non subtiliter. 8) *darabos, nem ékes, nem díszes*; rauh. Pingue sonantes poëtae, Idem. 9) e. gr. coelum, Cic. (*levegő*; die Luft) *vastag, sűrű*; dick. 10) e. gr. vita, Plin. Ep. somnus, amor, Ovid. *tsendes, lágy*; ruhig, sanft. Comp. pinguior, Mart. Sup. pinguissimus, Juv.

Pinguiter, Adv. *kövéren, zsírosan*; fett, mit Fettigkeit. Solum pingviter densum, Colum. *kövér föld*; ein fettes Land. 2) Trop pinguius succurrere, Pand. *jobban, hathatósabban, gazdagabban*; stärker, reichlicher. Pinguius accipitur, Idem. *nem veszik szorosan*; man nimmt es nicht zu genau.

Pinguĭtĭa, ae, f. 1. *kövérség*; die Fettigkeit. Arnob.

Pinguĭtĭes, ēi, f. 5. idem, Apul.

Pinguitudo, ĭnis, f. 3. *kövérség*; die Fettigkeit. Varr. 2) Trop. *otromba*ság, durvaság, ostobaság; die Plumpheit, Grobheit, Dummheit. Laborare nimia pinguitudine, Quint.

Pinguĭūscŭlus, a, um, Dim. *kövérecske*; etwas fett. Solin.

Pīnĭfer, a, um, *fenyőtermő*; Fichten tragend Virg.

Pīniger, a, um, idem.

Pinna, ae, f. 1. *toll, különösen: kemény toll a' madarak szárnyában es farkában*; die Feder, besonders die starken in den Flügeln und im Schwanze der Vögel. Varr. Colum. 2) *szárny, repülő szárny*; der Flügel. Cic. 3) *úszószárny, halszárny*; die Floßfeder der Fische. Plin. 4) *fal ormója, v gerintze*; die Spitze auf der Mauer, Zinne. Cels. Virg. 5) *sisak bokréta*; der Federbusch auf der Sturmhaube. Liv. 6) *malomkerék lapátja*; die Schaufel am Mühlrade. Vitr. 7) *orgona klavírja, v. billentője*; das Clavier oder Claviatur einer Orgel. Idem. 8) i. q. Pina, Cic. 9) urbs Italiae. Vitruv.

Pinnācŭlum, i, n. 2. *épület tsúcsa, v. ormója*; der Giebel, die Spitze eines Gebäudes. Ter.

Pinnātus, a, um, e gr. Cupido, Cic. *szárnyas, tollas*; beflügelt, befiedert. 2) Trop. e. gr. nuntius, Prud. *sebes követ, kurir*; ein geschwinder Bothe, Courir. 3) *tsúcsos, ormos, p. o. épület*; mit Zinnen versehen. Gloss. 4) *ágasbogas*; zackig. Folia pinnata, Plin

Pinnĭcillus, m. et Pinnĭcillum, i, n. 2. *ecset, pemets, pamats*; ein Pinsel. Pallad. 2) *fetskendező, szenteltvízhintő*; ein Sprengwedel. Idem.

Pinnĭger, a, um, *tollas, szárnyas*; gefiedert, geflügelt. Lucr. e. gr. piscis, Ovid. *úszószárnyas*; Floßfedern habend.

Pinnĭrăpus, i, m. 2. *sisaktoll, v. bokréta elragadásán igyekező bajnok*; ein Fechter, der den Federbusch des Helms zu berauben sucht. Juv.

Pinnŏphylax, ăcis, m. 3. i. q. Pinnoteres, Plin.

Pinnŏtēres, ae, m. 1. *bibortsiga, v. ormostsigaőrző*; Pinnenwächter, Hüther der Steckmuschel Plin.

Pinnŏthēres, ae, m. 1. *legkissebb nemű rák*; die kleinste Art von Krebsen. Plin. (Cancer Bernhardus, L.)

Pinnŭla, ae, f. 1. Dim. *szárnyatska*;

Digitized by Google

ein Flügelchen. Colum. 2) *vékony toll*; dünner Kiel. Plaut. 3) *fal felső széles része*; der oberste breite Theil des Ohres. Med. 4) *üszőszárnyatska*; ein Flosfederchen. Plin.

Pinsātĭo, ōnis, f. 3. *összevúzás, verés*, v. *törés*; das Stampfen, Stoßen, Zerstoßen. Vitruv.

Pinsĭto, āre, 1. Freq. *megörölgetni, megdarálgatni*; öfters mahlen oder schroten. Plaut.

Pinsĭtus, a, um, *megört, őrlött*, v. *darált*; gemahlen, geschroten. 2) *összevúzott*, v. *tört*; gestampft, zermalmt. Colum.

Pinso, pinsi et pinsui, pinsum, pinsĭtum et pistum, ĕre, 3. *őrni, őrleni, darálni*; mahlen, schroten. Varr. 2) *zúzni, törni, összevúzni*, v. *törni*; stampfen, zerstoßen, zermalmen. Idem. 3) *kenyeret dagasztni, gyúrni*, v. *sütni*; Brot kneten, backen. Varr. 4) e. gr. humum cubitis, Enn. *a' földet verdesni*; die Erde stoßen. e. gr. aliquem flagro, Plaut. *meghorbdtsolni*; geißeln. Quem nulla ciconia pinsit, Pers. *a' kit nem lehet kinevetni, kikatzagni*; den man nicht verhöhnen kann. Not. pinsibant, pro: pinsebant, Enn.

Pinsor, ōris, m. 3. *molnár*; der Müller. Gloss. 2) *kenyérsütő*, (*pek*); ein Bäcker. Varr.

Pinsus, a, um, i. q. Pinsitus, Plaut.

Pinus, us, 4. et, f. 2. *fenyő, topolyafa, vad fenyő*; die Fichte, Föhre, Kiefer. (Pinus sylvestris, L.) Virg. 2) *tsirbolyafenyő*; die Pinie oder der Zirbelbaum. (Pinus Pinea, L.) 3) Trop. *a' mit fenyőből tsinálnak, p. o. hajó, szurkosfenyő fáklya, hajító dárda, evezőlapát, fenyőkoszorú*; was vom Fichtenbaume gemacht wird, z. B. ein Schiff, Virg. Hor. Ovid. Kienfackel, Virg. Wurfspieß, Stat. Ruder, Lucan. Fichtenkranz, Ovid. Not. secundum fabulam Pitys (i. e. pinus) amica Panis. Hinc: amata Arcadio deo, Prop.

Pĭo, āvi, ātum, āre, 1. (pius) e. gr. Sylvanum lacte, Hor. ossa, Virg. busta, i. e. Manes, Ovid. *áldozattal megengesztelni, v. megengesztelni akarni, v. igyekezni, eleget tenni*; durch ein Opfer versöhnen od. zu versöhnen suchen, besänftigen, befriedigen. 2) e. gr. pietatem, Plaut. sacra, Prop. *kegyesen tisztelni, áhitatosan vinni véghez*; religiös verehren oder ausüben, verrichten. 3) *áhitatos módon megtisztítni, bűnei alól felóldozni*; auf religiöse Art reinigen, von der Schuld befreyen, entsündigen. Plaut. Cic. 4) e. gr. nefas triste, Virg. *valamit ismét jóvá tenni, v. jóvá tenni igyekezni*; etwas wieder gut machen oder gut zu machen suchen. e. gr. damna, Ovid. *kipótolni, megtérlteni*; ersetzen. e. gr. fulmen, Idem. *a' menykő jelentése akadályoztatása végett áldozni*; wegen des Blitzes opfern. Piare imaginem noctis (i. e. somnium triste) Ovid. e. gr. culpam morte, Virg. *bűntetni, megbűntetni, v. bosszúlni*; bestrafen, rächen.

Pīpātus, us, m. 4. *tsipogás, pipegés, kárálás, kotyogás*; das Pipen Varr.

Pīper, ĕris, n. 3. *bors*; der Pfeffer. Hor. Trop. piper, non homo, Petron. *tsípős beszédű*; der beißend redet. 2) *borsfa, borstsemete*; ein Pfefferbaum, Plin.

Pīpĕrārius, ii, m. 2. *borsárus*; ein Pfefferkrämer. Eccl.

Pīpĕrātum, i, n. 2. *borsos étel*; ein gepfeffertes Essen. Cels.

Pīpĕrātus, a, um, *borsos, megborsolt*; gepfeffert. e. gr. ibum, Gloss. *borsos mézeskalács*; ein Pfefferkuchen. 2) Trop. e. gr. facundia, Sidon. *tsípős*; beißend.

Pipĕrītis, idis, f. 3. (Mentha piperita, L.) *borsos ménta*; die Pfefferminze. 2) *paprika, törökbors*; Pfefferkraut, türkischer Pfeffer. (Capsicum annuum, L.)

Pīpĭlo, āre, 1. *tsipogni, tsiripelni*; pipen. Catull.

Pipinna, ae, f. i. q. parva mentula. Mart.

Pipĭo, āre, 1. *tsipogni, tsiripolni, tsiribelni*; zwitschen, pipen. 2) *nyöszörögni*; wimmern. Infantes pipantes, Tert. Imbres pipiavit, i. e. quasi flens effudit, Idem.

Pīpĭo, īre, 4. *tsipogni, tsiripolni*; zwitschern, pipen. Colum.

Pīpĭo, ōnis, m. 3. *pipegő, tsipegő*, v. *búgó madárfi*. p. o. *galambfi*; ein junger pipender Vogel, z. B. ein Täubchen. Lamprid.

Pīpo, āre, 1. *tsipogni, pipegni, kárálni, kotyogni*; pipen. Gallina pipat. Varr.

Digitized by Google

Pipŭlum, i, n. vel Pipŭlus, i, m. 2. (pipio) *kárdlás, kotyogás*; das Pipen. 2) Trop. *szitkozódás*; das Schimpfen, Schmähworte. Plaut.

Piracium, ii, n. 2. (pirum) *körtvélybor*; ein Birntrank. Hier.

Pīraēĕus, vide: Piraeus.

Pīraēum, i, n. 2. oppidum, ad urbem Athenarum, cum portu. Ter.

Pīraeus, et Piraeeus, i, m. 2. portus, in vicinia Athenarum. Nep.

Pīraĕus, a, um, i. e. ad portum Piraeum pertinens. Ovid.

Pira ium, ii, n. 2. *körtvélyfás hely*; ein Ort wo viele Birnbäume wachsen. Gloss.

Pīrāta, ae, m. 1. *tengeri tolvaj, vagy rabló*; ein Seeräuber, Corsar. Cic.

Pīrātĭcum, i. q. Piracium, Hier.

Pīrātĭcus, a, um, *tengeri tolvajokat illető, tengeri tolvajsághoz való*; die Seeräuber betreffend, dahin gehörig, seeräuberisch. Navis piratica, Liv. *rablóhajó*; ein Raubschiff.

Pīrēne, es, f. 1. fons in urbe Corintho, et quidem in Acrocorintho, i. e. in arce vel castello urbis. 2) i. e. fons musarum, vel musis sacer. Stat.

Pīrēnis, idis, f. 3. *Pirénei*; Pireniſch. Ovid. Pirenis Ephyre, i. e. Corinthus, Ovid.

Pīrīthŏus, i, m. 2. filius Ixionis, regis Thessaliae, Thesei familiarissimus, Horat.

Pīrum, i, n. 2. *körtvély*; die Birne. Horat.

Pīrus, i, f. 2. *körtvélyfa*; der Birnbaum. Virg.

Pīrustae, ārum, m. plur. populus Illyriae. Caes.

Pīsa, ae, f. 1. urbs Elidis in Peloponneso, ubi ludi Olympici celebrabantur. Virg.

Pisae, ārum, pl. f. urbs Italiae, in Hetruria, hodie: Pisa. Liv. et Virg.

Pisaeus, a, um, i. e. in vel ex urbe Pisa. Ovid.

Pisānus, a, um, i. e. in vel ex urbe Pisarum. Liv. Hinc: Pisani, i. e. incolae Pisarum. Liv.

Pisaurum, i, n. 2. urbs Umbriae, hodie: Pesaro, Caes.

Piscāria, ae, f. 1. *halpiatz*; der Fiſchmarkt. Varr.

Piscārius, a, um, (piscis) v. gr. hamulus; *halakat, vagy halászdst illető, arra tartozó*; die Fiſche betreffend, dahin gehörig. Forum piscarium, Plaut. *halpiatz*; der Fiſchmarkt.

Piscātĭlis, e, *hallal bővelkedő*; Fiſchreich. 2) *halászható*; was ſich fiſchen läßt. Cato.

Piscātĭo, ōnis, f. 3. (piscor) *halászat, halászás*; das Fiſchen, die Fiſcherey. Pandect.

Piscātor, ōris, m. 3. *halászó, halász*; ein Fiſcher. Cic.

Piscātōrĭus, a, um, (piscator) *halászatot vagy halászokat illető*; die Fiſcher betreffend, dahin gehörig. Navis piscatoria, Caes. *halászhajó*; ein Fiſcherkahn.

Piscātrix, īcis, f. 3. *halászó asszony*; eine Fiſcherinn. Plin.

Piscātūra, a, f. 1. *halászás*; das Fiſchen. Tert.

Piscātus, us, m. 2. *halászat*; das Fiſchen, der Fiſchfang. Plin. 2) *a' halak*; die Fiſche.

Piscĭcŭlus, i, m. 2. (Dimin. a piscis) *halatska*; ein Fiſchchen. Cic.

Piscīna, ae, f. 1. (piscis) *halastó*; ein Waſſer, worin man Fiſche hält, Fiſchteich, Weiher. Cic. 2) *dsolt tó, úsztató, 's a' t.* ein gegrabener Teich zum Baden, Schwimmen, eine Schwemme. Plin. Ep.

Piscīnālis, e, i. e. ad piscinam pertinens, Pallad. 2) Subst. *halbárka, haltartó bárka*; ein Fiſchkaſten, Fiſchbehälter. Pallad. 3) *úsztató*; die Viehſchwemme. Gloss.

Piscīnārius, a, um, *halas, hallal bővelkedő*; Fiſchreich. 2) Subst. *halastó ásó*; ein Teichgräber. Cic. 3) *haltartásban gyönyörködő*; der gern Fiſchteiche hält. Cic.

Piscīnensis, e, i. q. piscinalis. Lucil.

Piscīnella et Piscĭnŭla, ae, f. 1. Dim. i. e. piscina, Varr.

Piscis, is, m. 3. *hal*; ein Fiſch. Cic. 2) pisces, vel gemini; *halak, egy tsillagzat*; die Fiſche, ein Geſtirn. Ovid.

Piscor, ātus sum, āri, Dep. 1. *halászni*; fiſchen. Ante hortulos piscari, Cic.

Piscōsus, a, um, v. gr. amnis. Ovid. *halas, hallal bővelkedő*; voller Fiſche, fiſchreich.

Pisculentus, a, um, (piscis) i. q. piscosus, Plaut.

Pisēnor, ōris, m. 3. unus ex Centauris, Ovid.

Pisīda, ae, m. 1. incola Pisidiae, Ovid.

Digitized by Google

Pisídia, ae, f. 1. regio Asiae minoris, Liv.

Pisinnus, i, m. 2. antiqu. *fiú gyermek*; Knabe, Knäbchen. Labev.

Pisinus, a, um, *borsóból való, borsó*; von Erbsen. Plin.

Pisistrátus, i, m. 2 tyrannus vel regnator Athenis, tempore Servi Tullii regis Romae. Liv.

Pisito, āre, 1. *tsevegni, mint a' seregély*; ſchreyen wie ein Staar. Auct. Carm. de Philom.

Piso, āre, 1. et pisère, 3. *a' hüvelyes vetemenyt, p. o. borsót lentsét tokjából kiverni*; ſtampfen oder die Hülſen abſtoßen. Varr.

Piso, ōnis, m 3 *mozsár*; ein Mörſer. Marc. Emp. 2) cognomen familiae Romanum. Cic. Hinc: Pisonianus, a, um. Suet.

Pissa, ae, f. 1. *szurok*; das Pech. Gloss.

Pissasphaltus, i, m. 2. *földgyanta*; Erdpech. Plin.

Pissélaeon, i, n. 2. *szurokolaj*; Öhl aus Cederpech. Plin.

Pissínus, a, um, *szurokból való, szurok*; aus Pech. Plin. Oleum pisinum, Plin. *szekérkenő, dohot, kulimdz*; die Wagenſchmiere, das Pechöhl.

Pissócēros, i, m. 2. *szurkosviasz*; das Pechwachs. Plin.

Pistácia, ae, f. 1. *pisztátzfa*; der Piſtacienbaum. Pallad.

Pistácium, v. eum, i, n. 2. *pisztátz*; die Frucht des Piſtacienbaumes, Piſtacie, Pimpernuß. Plin.

Pistána, ae, f. 1. *nyilfü*; Pfeilkraut. Plin. (Sagittaria, L.)

Pistillum, i, n. v. Pistillus, i, m. 2. *mozsárütő*; der Stämpel zum Stampfen, Mörſerkeule, Reibekäule. Plaut. Plin. 2) *a' virágokban az anyaszál, anya, v. nőstény*: der Stampel.

Pisto, āre, 1. Freq. a pinso; *megtörni, összetörni*; ſtampfen, zerſtoßen. Veget.

Pistólóchia, ae, f. 1. *gégevirág, farkasalma*; die Hohlwurz, Oſterluzey. (Aristolochia, L.) Plin.

Pistor, ōris, m 3 (pinso) *kenyérsütő, (pék)*; der Bäcker, Brodbäcker. Cic. Pistor dulciarius, Gloss. *mézeskaláts*; der Pfefferküchler. 2) *molnár*, der Müller. Plin.

Pistorícus, a, um, i. q. pistorius, Pand.

Pistórium, ii, n. 2. urbs Hetruriae; hodie: Pistoja. Hinc: Pistoriensis, e, Sallust.

Pistórius, a, um, *kenyérsütői*; die Bäcker betreffend, dahin gehörig. Opus pistorium, Cels. *sütemény*; Backwerk.

Pistýlla, ae, f. 1. (Dimin. a pistrina) *kölyü*; eine kleine Stampfmühle. Terent.

Pistrína, ae, f. 1. (pinso) *sütőház*; die Backſtube. Plin.

Pistrīnālis, e, (pistrinum) *malombeli, malomhoz való*; aus der Mühle, zur Mühle gehörig. Colum.

Pistrīnárius, i, m. 2. (pistrinum) *molnár*; der Müller Ulp. 2) *kölyüs*; der Stampfmüller. Pand.

Pistrīnensis, e, i. q. pistrinalis, Suet.

Pistrínum, i, n. 2. (pinso) *kölyü*; die Stampfmühle, der Ort, wo das Getreide, vor Erfindung der Mühlen, in hohlen Klötzen oder Mörſern geſtampft wurde. 2) Met. *fenyítőház*; ein Zuchthaus. Cic.

Pistris, id. qu. Pistrix.

Pistrix, īcis, f. 3. (a pinso) *kenyérsütő asszony*; eine Bäckerinn. Lucil. 2) *tzethal neme*; eine Art Wallfiſche. Plin. 3) *tzethal nemü tsillagzat*; der Wallfiſch, als Geſtirn. Virg. 4) *hajó neme*; eine Art von Schiffen. Liv.

Pistúra, ae, f. 1. (pinso) *sütemény*; das Backwerk, Bäckerwerk. Plin. 2) *a' gabonának megtörése vagy örlése kölyüben, örles*: das Stampfen des Getreides, Mahlen. Plin.

Pistus, a, um, (pinso) *megtört*; zerſtoßen. Plin.

Pisum, i, n. 2. *borsó*; die Erbſe. Colum.

Pitáne, es, f. 1. urbs Aeoliae. Ovid.

Pithaules, ae, m. 1. *dudás*; ein Sackpfeifer. Sen.

Pithécium, ii, n. 2. *majmotska*; ein kleiner Affe, Äffchen. Plaut.

Pithécūsa, ae, f. 1. v. Pithecusa, ārum, plur. insula prope ad Italiam, hodie: Ischia. Liv.

Pitheus, či et čos, Pithus, i, 2. Pitías, ae, m. 1. *lidérc, tűzes tünemény*: eine feurige Lufterſcheinung in Geſtalt eines Faſſes. Plin. et Senec.

Pithyia, ae, f. 1. insula maris Adriatici. Mela.

Pitisso, (pytiso) *kóstolgatni, hörbölgetni*; koſten, ſchlürfen. Tac.

Pittácium, ii, n. 2. *fejszörlő, p. o.*

Digitized by Google

föfájdskor; eine Stirnbinde, z. B. für das kranke Haupt. 2) *sebrevaló flastrom*; ein Wundpflaster. Cels. 3) *jegyzőkönyv*; eine Schreibtafel. 4) *tzédula, darab papiros, p. o. írni reá, és felragasztani, p. o. orvossdgos edényekre*; ein Blättchen, Zettelchen zum Beschreiben und aufzukleben, z. B. auf Flaschen, u. s. w. Petron.

Pittăcus, v. —os, i, m. 2. philosophus Mitylenensis, unus septem sapientum Graeciae. Cic.

Pittheus, ĕi et ĕos, rex Troezenes, in Peloponneso, pater Aethrae, uxoris Aegei et matris Thesei. Hinc: Pitthăis, sc. femina, i. e. Aethra. Ovid.

Pītŭīnus, a, um, *fenyőfa, fenyőfából való*; von Fichten. Veget.

Pītŭīta, ae, f. 1. *takony*; zähe Feuchtigkeit, der Schleim. Cic. 2) *nátha*; der Schnupfen. Hor. 3) *tyúknak a' pipja*; der Pipps der Hühner. Colum.

Pītŭītāria, ae, (pituita) sc herba; *borsos ménta*; die Pfeffermünze. (Mentha piperita, L.) Plin.

Pītŭītōsus, a, um, (pituita) *takonyos, nyálkás*; voller Schleim. Cic.

Pītyīnus, a, um, *fenyőfa, fenyőfából való*; von Fichten. Marc. Emp.

Pītyis, ĭdos, f. *fenyőtoboz*; ein Fichtenzapfen. Plin.

Pītyŏcampa, ae, et Pītyŏcampe, es, f. 1. *fenyőhernyó*; Fichtenraupe. (Phalaena bombyx pityocampa, L.) Plin.

Pītys, yos, f. 2. i. e. pinus.

Pityūsa, ae, f. 1. *ebtéjfü, szettyln*; die Wolfsmilch, Teufelsmilch, ein Kraut. Plin. 2) i. e. Chios, insula.

Pityūsae, f. plur. insulae maris mediterranei.

Pius, a, um, v. gr. homo, Cic. uxor, Plaut. *istenfélő, kegyes*; gottesfürchtig, fromm. 2) *jámbor, jó*; gütig. Cic. 3) *hűséges szülői erdnt, szeretettel teljes*; treu, zärtlich gegen seine Ältern. Cic. 4) *hűséges hazája erdnt*; treu gegen sein Vaterland. Cic. 5) *szent, szentelt*; heilig. Pius lucus. Hor. 6) *ártatlan*; unschuldig. Pius amor, Quint. 7) *igazságos*; rechtmäßig, gerecht. Pium bellum, Liv. Comp. magis pius. Superl. maxime pius, et piissimus, Curt.

Pix, pĭcis, f. 3. *szurok*; das Pech. Horat. et Plin. 2) *földolaj, kátrány*; flüssiges Pech, Theer. Virg.

Plăcābĭlis, e, (placo) v. gr. animus, Cic. ira, Ovid. *engeszteltető*; leicht zu besänftigen, versöhnlich. 2) *engesztelő, megkérlelő, letsendesítő*; besänftigend, beruhigend, versöhnend. Placabile sacrificium, Lactant. Comp. placabilior.

Plăcābĭlĭtas, ātis, f. 3. *engeszteltetőség*; die Versöhnlichkeit. Cic.

Plăcābĭlĭter, Adv. *engesztelő módon*; besänftigend. Gell.

Plăcāmen, ĭnis, n. 3. *engesztelő, engesztelőeszköz*; das Besänftigungsmittel, Versöhnungsmittel. Liv.

Plăcāmentum, i, n. 2. i. q. placamen. Tacit.

Plăcāte, Adv, v. gr. ferre, Cic. *békével, tsendesen*; besänftigt, mit sanftem Gemüthe. Placatius ferre, Cic.

Plăcātĭo, ōnis, f. 3. *megengesztelés*; die Besänftigung, Beruhigung, Versöhnung. Cic.

Plăcātor, ōris, m. 3. *engesztelő, békéltető*; der Versöhner. Gloss.

Plăcātōrius, a, um, v. gr. hostia, Tert. *engesztelő*; besänftigend, versöhnend.

Placatus, a, um, *megengesztelődött*; versöhnt. Plaut. 2) *tsendes*; ruhig. Maria placata, Virg. *a' letsendesedett tenger*; das gestillte Meer. Comp. placatior. Superl. placatissimus.

Plăcenta, ae, f. 1. *lepény, pogátsa*; der Kuchen. Placenta mellita, Gloss. *mezés pogátsa*; der Pfefferkuchen. 2) placenta uterina, Cels. *méhtermés, méhburok*: die Nachgeburt.

Plăcentĭa, ae, f. 1. (placeo) *tetszés*; das Gefallen, die Gefälligkeit. Apul. 2) urbs Italiae superioris, hodie: Piacenza. Liv.

Plăcentīnus, a, um, ad urbem Placentiam pertinens, inde oriundus, etc. Cic.

Plăcĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. v. gr. alicui, Cic. *tetszeni, tetszésére lenni*; gefallen, gefällig seyn. Res mihi placet, Ter. et Cic. *nekem a' dolog tetszik. meg vagyok vele elégedve*; ich bin mit der Sache zufrieden. Placens, v. gr. uxor Hor. *tetsző, kedves*; gefällig, angenehm. 2) placet mihi, tibi, etc. *én azt tartom, úgy ítélek, jónak találom, 's a' t.* ich bin der Meinung, ich halte da-

Digitized by Google

für, ich finde für gut. Ita nobis placitum est, ut etc. *jónak találtam, hogy 's a' t.* ich habe für gut befunden, ꝛc. Auct. ad Her.

Plăcĭbĭlis, e, (placeo) *tetszhető*; was gefallen kann, gefällig. Tert.

Plăcide, Adv. v. gr. ire, Ter. *tsendesen. lassan*; ruhig, sanft. 2) *lassan lassan*; nach und nach, allmählich. Liv. Comp. placidius. Sall.

Plăcidējānus, vel Pacidianus, Nom. pr. insignis gladiatoris. Non.

Plăcĭdĭtas, ātis, f. 3. *szelidség, jámborság*; die Sanftheit, sanftes Wesen, sanftes Naturell. Varr.

Plăcĭdŭlus, a, um, (Dimin. a placidus) *szelid, tsendes*; sanft, ruhig, stille. Auson.

Plăcĭdus, a, um, (placeo) v. gr. homo, Cic. *szelid, jámbor, nyájas*; friedsam, ruhig, still, freundlich, gütig. 2) v. gr. ventus, dies Plin. somnus, Ovid. *tsendes*; ruhig, still, sanft. Mare placidum, Plin. *a' tendes tenger*; das ruhige Meer. 3) arbor placida, Plin. *szelid, vagy jógyümölts termő fa*; ein zahmer, fruchtbarer Baum

Plăcĭto, āre, 1. Freq. a placeo; *megtetszeni, jól tetszeni*; wohlgefallen. Plaut.

Plăcĭtum, i, n. 2. *vélekedés, gondolat*; die Meinung Plin. 2) *tetszés*; das Gefallen, was einem gefällt. 3) *akarat, rendelés, kinyilatkoztatott akarat*; die geäußerte Willensmeinung, Verordnung. Placita medicorum, Plin.

Plăco, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. animum alicujus, vel, aliquem Cic. aliquem in aliquem, Liv. v. aliquem alicui, Cic. *engesztelni, megengesztelni, letsendesitni. megbékéltetni, p. v. valakit valakivel, vagy hozzá megengesztelni*; besänftigen, wieder gut machen, versöhnen, beruhigen, besänftigen gegen Jemanden oder mit ihm versöhnen. Placare sibi aliquem, Plaut, *valakit magához engesztelni*; einen sich wieder gut machen oder besänftigen. 2) *kérlelni, tsendesitni*; zu besänftigen suchen. Hor. Iram alicujus placare, Cic. *valaki haragját tsendesitni, valakit megkérlelni*; eines Zorn stillen, einen besänftigen.

Plăcor, ōris, m. 3. (placeo) *tetszés*; der Wohlgefallen. Interpr. Syr.

Plāga, ae, f. 1. *tsapás, ütés*; der Streich, Schlag. Cic. 2) *döfés*; der Stoß. Ter. 3) *seb, tsapás vagy ütés által okozott seb, nagy ütés*; eine Wunde, ein Schlag oder Hieb, der eine Wunde macht. Plagis vulnerari, Nep. Plagam accipere, infligere, vel imponere, Cic. 4) Trop. *tsapás, szerentsétlenség, kár*; ein Schlag, Unglück, der Schaden, Verlust. Levior est plaga ab amico, Cic.

Plāga, ae, f. 1. v. gr. coeli, Cic. septentrionalis, Plin. *tájjék*; die Gegend. 2) *vadászháló*; ein Jägergarn, Jägernetz. Tendere plagas, Ovid. *a' hálót megvetni*; das Netz stellen. 3) Met. incidere in plagas, Cic. *bajba keveredni, veszedelembe esni*; in Gefahr kommen. 4) *kárpit, előfüggő*; ein Vorhang. Varr.

Plāgĭārius, ii, m. 2. *emberlopó, szabad embert pénzen megvásárló, és azzal rabszolga gyanánt bánó*; ein Menschendieb, Sclavendieb. 2) *kiíró szerző*; *a' ki munkáját más munkákból írja ki és a' maga munkája gyanánt kiadja*; der aus andern Büchern etwas ausschreibt, und sich für den Verfasser der fremden Schrift ausgibt. Martial.

Plāgĭātor, ōris, m. 3. i. q. plagiarius. Tert.

Plāgĭger, a, um, *verést szenvedő*; Schläge bekommend. Plaut.

Plāgĭgĕrŭlus, a, um, i. q. plagiger. Plaut.

Plāgĭpātĭda, ae, m. 1. *verést szenvedő*; der Schläge erduldet. Plaut.

Plāgĭum, ii, n. 2. *emberlopás*; der Menschenraub, Menschendiebstahl. Pand.

Plāgo, āvi, ātum, āre, 1. *valakit megverni*; einen schlagen. Leg. Atiqu.

Plāgōsus, a, um, *ütésekkel vagy sebekkel telyes*; voller Schläge oder Wunden Apul. 2) *verekedő*; der gern schlägt. Hor.

Plăgŭla, ae, f. 1. (Dimin. a plāga) *kárpit, fedező, előfüggő*; der Vorhang. Liv. 2) v. gr. chartae; *egy drkus papiros*; ein Bogen Papier. Plin. 3) *a' kiszabott ruha v. köntös darabjai, vagy levelei*; der Theil der zugeschnittenen Kleider, das Blatt. Varr.

Plagusĭa, ae, f. 1. *egy halneme*; eine Art Fische. Plaut.

Digitized by Google

Planarātum, i, n. 2. *eke neme*; eine Art Pflug. Plin.

Plānāris, e, *egyenlő, sik térségű*; gleich, eben. Mart. Cap.

Plānārius, a, um, *sikon, térségen lévő, vagy ott történő*; auf der Ebne befindlich, geschehend. Ammian.

Planasia, ae, f. 1. insula maris Ligurici. Tac.

Planca, ae, f 1. *deszka gerenda, p. o. hídnak való*; ein Brückladen, ein Bret. Pall. 2) *palánk*; eine Planke. 3) *palánk-vagy daszkakerités*; ein Zaun von Planken oder Bretern.

Plancetus, us, m. 4. (plango) *tsapkodás, tsattogás, p. o. szárnyaival*; das Schlagen oder Klatschen, z. B. mit den Flügeln. Val. Fl. 2) *keserves panaszolkodás*; eine große Klage. Senec.

Plāne, Adv. v. gr. loqui, Cic. *egyenesen, vildgosan, nyilván*; gerade weg, ohne Umschweife, offen, deutlich. Cic. 2) *egészen, telyességgel*; gänzlich, völlig. Plane periit; *egészen oda van*; es ist gänzlich um ihn geschehen. Cic. 3) *valójában*; *valósággal*; gewiß, wirklich. Ter.

Plānes, ētis, m. 3 *bolygótsillag, planéta*; ein Planet. Gell.

Plānēta, vel Planetes, ae, m, 1. *bolygótsillag, planéta*; ein Planet, Irrstern, Wandelstern. Gell.

Plānētārius, i. q. astrologus, August.

Plānētĭcus, a, um, *bolygó*; irrend, herumirrend. Sidera planetica, Sidon.

Plango, nxi, nctum, ĕre, 3. *verni, tsapkodni*; schlagen. Plangere pectora manu, Ovid. 2) *jajszóval siratni, megsiratni*; beweinen, beklagen. Funera alicujus (i. e mortem) plangere, Stat. 3) *harsogni, hangzani*; schallen, erschallen. Nemora plangunt, Virg.

Plangor, ōris, m. 3. *tsattogás, tsapás, tsapkodás*; das Schlagen mit Geräusch, ein Streich. Virg. 2) *panaszolkodás, jajgatás, óbégatás*; das Klagen, lautes Klagen, Winseln, Wehklagen. Cic. Virg. 3) *szomorúság, szomorkodás*; die Betrübniß Cic. 4) *harsogás, hangzás*; der Schall. Sonant plangore cachinni, Catull.

Plānĭlŏquus, a, um, *egyenesen beszélő, valamit nyilván, magyarán, p. o. kereken kimondó*; platt oder gerade heraus redend, deutlich redend. Plaut

Plānimĕtrĭa, ae, f. 1. *térségmérés*; die Ausmessung der ebenen Flächen. Math.

Plānĭpes, ĕdis, m. 3. *mezítlábjáró*; barfuß gehend. 2) *balettántzos*; ein Ballettänzer. Gell. et Juven.

Plānĭtas, ātis, f. 3. *sikság, térség*; die Ebenheit. 2) v. gr. sententiarum, Auct. Dial. de Orat. *vildgosság, értethetőség*; die Deutlichkeit.

Plānĭtĭa, ae, f. 1. *térség, sikság, róna föld*; die Ebne, Fläche. Caes.

Plānĭtĭes, ēi, f. 5. i. q. planitia, Cic.

Plānĭtus, Adv. *sikon, térségen, egyenes úton*; eben, auf ebnem Wege. Tert.

Plāno, āre, 1. v. gr. vias, Tert. *egyengetni*; ebnen, eben machen. 2) *kisimitni*; glätten. Tert.

Planta, ae, f. 1. *növevény*; das Gewächs. Ovid. et Colum. 2) *ültetni való paldnt, ültetmény, sarjúdg, oltovdny, oltódg*; ein Pflänzling, Setzling, Pfropfreis, Pflanzreis. Cic 3) *tsemetedg*; ein Setzling, Setzholz. Plin 4) i e. planta pedis, Virg. *talp*; die Fußsohle. Virg. Ovid. Not. Supra plantam, i. e. ultra crepidam. v. gr. sutorem ultra plantam adscendere vetuit, Val. Max.

Plantāgo, ĭnis, f. 3. *útifü*; der Wegerich, Wegebreit. Plin.

Plantāris, e, *talpi, talpat illető*; die Fußsohle betreffend, dahin gehörig. Stat. 2) *tálpnak való*; zur Fußsohle dienlich. Stat. 3) *növevényeket vagy plántákat illető*; die Gewächse oder Pflanzen betreffend. Plin.

Plantārium, ii, n. 2. *tsemeteskert, faoskola*; die Baumschule. Plin. 2) *szdmoly*; der Fußschammel. Gloss.

Plantātio, ōnis, f. 3. *plántálds, ültetés*; das Pflanzen, Verpflanzen, Versetzen eines Gewächses, Plin.

Plantātor, ōris, m. 3. *plántáló, ültető*; der Pflanzer, Verpflanzer, Versetzer eines Gewächses, Augustin.

Plantĭger, a, um, *fiatal dgakat hajtott, p. o. fa*; junge Zweige habend. Plin.

Planto, āre, 1. *plántálni, ültetni, p. o. kerti plántákat, tsemetéket*; pflanzen oder versetzen, z. B. Gartengewächse. Pallad.

Digitized by Google

Plānum, i, n. 2. *síkság, térség*; die Ebene, Fläche. Liv.

Plānus, a, um, v. campus, Liv. via, Plaut. *egyenes, sík*; eben, gleich. 2) v. gr. corpus, Cic. pisces, Plin. *lapos*; platt, flach. 3) v. gr. narratio, Cic *világos, egyenes, értheto*; deutlich, verständlich. Planum facere, Cic. *megvilágosítni, világosan előadni, megmagyarázni*; deutlich machen, erklären. 4) v. gr. via, Flacc. *könnyü, nehézség nélkül való*; leicht, ohne Schwierigkeit.

Plānus, i, m. 2. *kóborló*; ein Landstreicher. Petron. 2) *tsaldrd, ravasz ember*; ein Betrieger. Cic. Horat.

Plasma, ātis, n 3. *tsindlmány, készitmény*; ein Gemächt. Prud. 2) *költemény, költött dolog*; eine Erdichtung. Auson. 3) *torok gargarizáló, v. gurgulyázó ital, v viz*; ein Trank zum Gurgeln. Quintil.

Plasmātio, ōnis, f. 3. (plasmo) *formálás, alkatás*; die Bildung, Schöpfung, Gestaltung. Hieron.

Plasmātor, ōris, m. 3 *formáló, alkató*; der etwas bildet. Tert.

Plasmātus, a, um, *formált, alkatott*; gestaltet. Arat.

Plasmo, āvi, ātum, āre, 1. (plasma) *formálni, alkatni*; bilden. Tert. 2) *fazekasmunkát készitni, v. tsindlni*; Töpferwerk machen. Hier.

Plasso, āre, 1. i. q plasmo. Apic.

Plastes, ae, m. 1. *formáló, alkató, a' ki p. o. agyagból formál valamit, sárnives, fazekas, képfaragó*; ein Bildner, i. e. der etwas bildet, z. B. aus Thon. Vellej.

Plastica, vide: Plastice.

Plastĭcātor, ōris, m. 3. i. q. Plastes. Jul. Firm.

Plastice, es, v. Plastica, ae, f. 1. *képfaragás, képfaragó mesterség, valaminek agyagból, gipszből 's a't. formálása*; die Kunst, aus Thon, Gyps ꝛc. etwas zu bilden. Plin.

Plastĭcus, a, um, e. gr. ratio, Vitr. *képfaragási, képfaragáshoz való, agyagból 's egyébből való formáltatást illető, ahoz való*; das Bilder- oder Figurenmachen aus Thon ꝛc. betreffend, dahin gehörig.

Platææ, ārum, f. plur. urbs Boeotiæ, Cic. Hinc: Plataeensis, e, illuc pertinens. Plataeenses, incolae urbis ejusdem, Nep. Plataecus, a, um, i, q. Plataeensis, Vitruv.

Platalea, ae, f. 1. *kandlosgém*; eine Löffelgans. Cic. Linn.

Plātaninus, a, um, *bogláfai, boglárfa*; vom Platanus. Colum.

Platanista, ae, m. 1. piscis in fluvio Gange, Plin.

Plātănon, ōnis, m. 3. *bogláfás hely, boglárfákkal beültetett hely*; ein Ort mit Platänen besetzt. Vitr.

Plātănus i, 2. et us, f. 4. *borglárfa, platanus, napkeleti juharfa*; die Platane, der morgenländische Ahorn. (Platanus orientalis, L.) Plin. e. gr. caelebs, Hor. *mivel nem szoktak kozzá költözni a' szőlőtőveket*; weil man die Weinstöcke nicht an ihn zu binden pflegte.

Plātea, ae, f. 1 *útsza*; die Straße, Gasse. Ter Caes. 2) *udvar*; ein Hof. Lamprid 3) *piatz, a' hol a' nép össze szokott gyülni*; ein Platz wo das Volk zusammenkommt. idem.

Platēa, ae, f. 1. *kandlosgém, némellyek szerént bobosgém (vizibika)*; die Löffelgans, nach andern die Rohrdommel. Plin.

Plātessa, ae, f. 1. *platdjzkal*; der Plattfisch, die Platteise. Auson.

Plātĭce, Adv. *közönségesen, általjában*; im Allgemeinen. Jul. Firm.

Plātice, es, f. 1. *közönséges, általjában, rövid summában, v. rövideden való, v. rövid tanitás, v. oktatás, általjábanvaló előleges rajzolat*; der allgemeine, compendiarische Unterricht, der allgemeine Entwurf. Jul. Firm.

Plātĭcus, a, um, *summás, rövid, rövid summába foglalt, általjában összvesummázott*; compendiarisch, ins Allgemeine gezogen. Jul. Firm.

Plāto, v. Plāton, ōnis, m. 3. philosophus celebris, Socratis discipulus, docebat in gymnasio Academia vocato, hinc discipuli ejus Platonici, et Academici vocabantur. Cic.

Plātōnĭcus, a, um, *Platói, Platót illető, ő hozzá való, v. tartozó*; Platonisch, den Plato betreffend dahin gehörig. e. gr. coena, Plin. Ep. *melly inkább tudós beszélgetésből, mint sok ételekből áll*; wobey man mehr mit gelehrten Gesprächen als mit vielen Speisen bewirthet wird.

Plātycĕros, ōtis, m. 3. *széles szarvú, mint a' jdvorszarvas, ddmvad, v. irdmszarvas, nyargalótz*; breite Hörner

habend, wie Elend, Dammhirsch und Rennthier. Plin.

Plătycŏriăsis, is, f. 3. *szemgolyó nagyság*; zu weite Ausdehnung des Augapfels. Veget.

Plătyophthalmos, i, 2. *piskoltz nem*; eine Gattung des Spießglases. Plin.

Plătyphyllon, i, n. 2. *ebtéj, v. farkastéjfü nem*; eine Gattung Wolfsmilch. Plin.

Plaudo, si, sum, ĕre, 3. e. gr. alicui, Cic. alicujus versibus, Ovid. *örülni, vigadni, örvendeni, tapsolni, helybehagyni*; frohlocken, klatschen, Beyfall geben. e. gr. sibi, Ovid. *magát nagyra tartani*: sich selbst hochhalten. Non plauditur victoria, Cic. *ollyan győzedelem mellynek nem igen lehet örülni*; es ist ein Sieg über den man sich nicht sehr zu freuen hat. 2) e. gr. pectora manu, Ovid. *úgy ütni valamire, v. úgy verni valamit, hogy tsattanjék*; an etwas so schlagen, daß es klatsche. e. gr. pedibus choreas, Virg. *tomboló rendtántzot járni*; Reihentänze aufführen, stampfend mit den Füßen. 3) e. gr. alas, Ovid. *tsattogatni*; klatschend zusammen schlagen. Not. pro: plaudo, occurrit etiam: plodo, Varr.

Plausĭbĭlis, e, *tapsoldst, v. tapsot érdemlő, tapsoldsra érdemes, helybenhagyható*; Händeklatschen verdienend, des Beyfalls würdig. Cic. Laetus et plausibilis locus, Quint. *kedves, v. kellemetes hely*; ein lieblicher Ort.

Plausĭbĭlĭter, Adv. *helybehagyhatóan, tetszésem, kellemetesen*; mit Beyfall, angenehm. Comp. plausibilius, Sidon.

Plausĭlis, e, i. q. plausibilis, Sidon.

Plausĭto, āre, 1. Freq. *örülni, örvendezni*; froh seyn. Gloss. 2) *nyögdétselni, mint a' vadgalamb*; girren wie eine Holztaube. Auct. Carm. de Philom.

Plausor, ōris, m. 3. *örülő, örvendező, vigadó, tapsoló*; ein Frohlocker, einer der mit den Händen klatscht. Quint. Hor.

Plaustrārius, ĭi, m, 2. *szekértsindáló, kerékgyártó*: ein Wagner, Rademacher. Lamprid. 2) *kotsis*; ein Kutscher. Pand.

Plaustrārius, a, um, *kotsishozvaló*; zum Kutscher gehörig. Lamp.

Plaustrātum, i, n. 2. *kerekes eke*; ein Pflug mit Räder. Plin.

Plaustrĭo, ire, 4. *nyikorogni, mint a' szekérkerék*; knarren wie ein Wagenrad. Isidor.

Plaustrum, i, n. 2. *szekér, terhordó szekér, közönséges, v. parasztszekér*; ein Wagen, Lastwagen oder Fuhrwagen, gemeiner Wagen. Cic. 2) *talyiga*; ein Karren. Idem. 3) Plaustrum percellere, Plaut. *felforditni a' szekeret, az ut: valamit rosszúl tenni, v. tsindlni*; den Wagen umwerfen, d. i. die Sache schlecht machen. 4) *temérdekség, a' mi igen sok*; eine große Menge. Plaustra convitiorum in aliquem effundere, Cic. Plaustra bonorum, Idem. *sok, v. nagy szerentse*; viel Glück. 5) *göntzölszekér, egy tsillagzat*; der Heerwagen, ein Gestirn. Ovid. Not. plostrum, pro: plaustrum. Cic. Varr.

Plausus, a, um, *tapsolt, tsattogott*; geklascht, geschlagen. Virg.

Plausus, us, m. 4. *vigadás, örvendezés, tapsolds, taps*; das Frohlocken, Händeklatschen. Cic. 2) *ditséret*; das Lob. Plausum quaerere, captare, Cic. *ditséretre vágyni*; nach Lobe streben. 3) *verés, tsattogás*; das Schlagen. e. gr. laterum, Idem. *oldalainak szárnyaival verdesése*; das Schlagen der Seiten mit den Flügeln

Plautiānus, a, um, vide: Plautius.

Plautīnus, a, um, vide: Plautus.

Plautĭus, v. Plotius, a, um, e. gr. lex, Cic. *Plautiusi, Plotiusi*; Plautisch, Plotisch. 2) Subst. nomen familiae Romanum. e. gr. Plautius (Plotius) poëta, Cic. Hinc: Plautianus (Plotianus) a, um, *Plautiusi*; Plautisch. e. gr. fabula, Gell. i. e. poëtae Plautii.

Plautus, i, m. 2. M. Accius Plautus, celebris comoediarum scriptor. 2) *tsüggő fülü kutya*; ein Hund mit Lappenohren. Fest. 3) *széles lábú*; ein Breitfuß. Idem. Plautinus, a, um, *Plautusi*; Plautisch. Not. Plautinissimi versus, Gell. *igen Plautusi, igen a' hozzá illő*; sehr Plautisch, seiner sehr würdig.

Plautus, a, um, *széles lábú*; breitfüßig. Conchae plautiores, Tert.

Plăxĭtĭum, ĭi, n. 2. *önként nőtt zöld sövény*; ein grüner selbstwachsender Zaun. Gloss.

Plēbānātus, us, m. 4. id. qu. plebia

Digitized by Google

dignitas. 2) *falusi papság*; eine Dorfpfarre. Gloss.

Plēbānus, a, um, *köznéphez való, v. tartozó*; zum gemeinen Volke gehörig. 2) *közönséges, együgyű*; gemein, einfältig. Idem.

Plēbānus, i, m. 2. idem ac Gubernator plebis. 2) *falusi pap, plébános*; ein Dorfpfarrer. Gloss.

Plēbēcŭla, ae, f. 1. *köznépetske, köznép*; das gemeine Völkchen. Cic.

Plēbējus, a, um, (plebs) e. gr. homo, familia, Cic *polgári, v. közrendbéli, nem nemes*; den Bürgerstand betreffend, bürgerlich, unadelich. Pudicitia (dea) plebeja, i. e. plebis, Liv. Consul plebejus, i. e. ex plebe, Liv. Ordo plebejus, Cic. *polgárirend, melly a' Senátori és vitézirend után következett*; der Bürgerstand, war der dritte Stand, der nach dem rathsherrlichen und ritterlichen kam. Ludi plebeji, Liv. *polgárság hasznára tartott nézőjátékok*; Schauspiele, die der Bürgerschaft zum Besten gehalten wurden. 2) e. gr. philosophus, Cic. vinum, Plin. sermo, Cic. *köznépi, közönséges, tsekély*; plebejisch, gemein, geringe.

Plēbes, ēi, (contr. i) f. pro: plebs, Cic. Sallust. Liv.

Plēbĭcŏla, ae, m. 1. *köznép tisztelő, szerető, v. bárát*; ein Verehrer oder Freund des gemeinen Volks. Cic.

Plēbiscītum, i, n. 2. (plebs et scisco) *köznépnyégzés*; ein Volksschluß. Nep. Cic. Not. occurrit etiam: plebis scitus, 4-tae Declin. Cic.

Plēbītas, ātis, f. 3. *közrendből valóság, közrendűség*; der Stand des gemeinen Mannes. Cato.

Plebs, plēbis, f. 3. *köznép, község*; das gemeine Volk, der Pöbel. Cic. Not plebs eris, i. e. unus de plebe, Hor. 2) Trop. *tsekély osztály, rend, nem, valaminek neme*; die geringe Classe, Ordnung, Sorte. Plebs superum, Ovid. Etiam de apibus respectu reginae. Tres alveorum plebes in unum contribuere, Plin.

Plectĭbĭlis, e, plecto) *büntetésre méltó*; strafbar. Sidon.

Plectĭlis, e, *font, fűzött, tekert*; geflochten. e. gr. corolla, Plaut. *virágból font koszorú*; ein geflochtener Blumenkranz. 2) *összevetett font, foglyos*; verflochten, intricat. Syllogismi plectiles, Prud.

Plecto, xi, et xui, xum, ĕre, 3. e. gr. flores, Catull. *fonni, összefonni, v. fűzni, egymásba foglalni*; flechten, in einander flechten oder fügen. 2) *meghajtani*; beugen. e. gr. se, Phaedr. *meghajolni*; sich beugen.

Plecto, ĕre, 3. *büntelni*; strafen. Plecti capite, Cic. *fejének vétettetni*; enthauptet werden. 2) *gyalázni, betsmelni*; tadeln. Cavit, qua in re jure plecteretur, Nep.

Plectrĭpŏtens, tis, o. *muzsikához értő*; ein Musikverständiger. Sidon.

Plectrum, i, n. 2. *tzitera verő, lantpengető, toll, fa, v. vas, mellyel a' tzitorát verik*; das Stäbchen, womit der Citherspieler die Saiten reißt, oder in Bewegung setzt, der Kiel, das Schlageisen. Cic. 2) poëtice: *tzitera*; die Cither. Hor. b) i. q. poëma lyricum, Idem. 3) *kormánylapát, kormány*; das Steuerruder oder Steuer. Sil.

Plēĭas et **Plejas**, v. **Plīas**, ădis, f. 3. *a' fiastyúk, v. hét tsillagú égijel közűl egy*; einer von den sieben Sternen, die man das Siebengestirn oder Gluckhenne nennt. Virg. Plur. Pleiades (Pliades) *fiastyúk, hét tsillagú égijel*; das Siebengestirn, die Gluckhenne. Ovid. Secundum fabulam septem filiae Atlantis et Pleiones, quae sunt: Electra, Halcyone, Celaeno, Maja, Sterope, Taygete, Merope. Hinc: Pleias, (Plias) una harum filiarum. Ovid. 2) *idő, időjárás, v. eső*; eine Witterung oder ein Regen. Val. Fl.

Plēĭŏne, es, f. 1. mater Plejadum, uxor Atlantis, filia Oceani et Tethyos, Ovid. Pleiones nepos, i. e. Mercurius, Idem.

Plemmyrĭum, ii, n. 2. promontorium Siciliae in vicinio Syracusarum, Virg.

Plēne, Adverb. e. gr. infundere, Plin. *telyesen, tele, egészen, épen*; voll, vollständig. 2) *gazdagon, bőven*; reichlich. Cic. 3) *bőven, környűlállásosan*; weitläufig. Cic. Hor. Comp. plenius, Ovid. Sup. plenissime, Plin. Ep.

Plēnĭlūnĭum, ii, n. 2. *holdtölte*; der Vollmond. Colum.

Plēnĭtas, ātis, f. 3. *telyesség, teliség, telilét*; die Fülle, Vollheit. Vitr. 2) e. gr. corporis, Idem. *vastagság*;

Digitized by Google

die Dicke. 3) e. gr. humoris, Vitr. *bővség*; die Reichlichkeit.

Plenĭter, Adv. i. q plene, Hor.

Plēnĭtūdo, ĭnis, f. 3. *telyesség, teliség, telilét*; die Fülle, das Vollseyn. 2) e. gr. syllabae, Auct. ad Her *egésség, épség, telyesség*; die Völligkeit, Vollständigkeit. 3) *vastagság*; die Dicke. Colum. Plin.

Plēnus, a, um, cum Gen. et Abl. e. gr. argenti, vini, Cic *telyes, teli, telelévő, az, az*: *valumivel tele, v. megtöltött*; voll, i. e. erfüllt mit etwas. Pleno (sc. venti) velo subit óstia, Virg. Pleniore ore laudare, Cic. *erősebben, nagyobban, jobban*; stärker, lauter. Hinc: Plenum, *telyesség, telilét*; das Volle, das Vollseyn, die Völligkeit, Fülle. Ad plenum, Virg. *egészen tele, telyesen*; bis zum Vollseyn, völlig. 2) e. gr. homo, Cic. femina, Ovid. corpus, Hor. vox, Cic. *erős, vastag, vaskos testes*; stark, dick, wohlbeleibt, corpulent. Syllaba plenior, Auct. ad Her. *hosszabb szótag, az az*: *több betűből álló*; längere Sylbe, i. e. mehr Buchstaben enthaltend. e. gr. litera, *erősen hangzó*; der stark klingt. Plenissima verba, Ovid. *erős kifejezésű*; die etwas stark ausdrücken. Cibi pleniores, Cels. *erősebb, tdpldlóbb eledelek*; stärkere, nahrhaftere Speisen. e. gr. femina, Ovid. *terhes, viselős*; schwanger. e. gr. sus, Cic. *hasas*; trächtig. 3) *megelégedett, unatkozott, megunatkozott*; gesättigt, überdrüßig. Ovid. Hor. 4) e. gr. urbs, Cic. domus, Hor. mensa, Virg. homo, Cic. *mindennek bőviben lévő, mindennel bővölködő, gazdag, bővös*; vollauf alles habend, reich. Pecunia plena, Cic. *gazdag birtok, v. jószág*; reiches Vermögen. 5) e. gr. agmen, Ovid. *népes*; zahlreich. 6) *megrakott, megrakodott, megterhelt*; bepackt, beladen. Exercitus plenissimus praeda, Liv. e. gr. inimicorum, Cic. *kinek sok ellenségi, v. rosszakarói vannak*; viele Feinde habend. e. gr. negotiis, Idem. *foglalatoskodó, kinek sok foglalatosságai vannak*; beschäftigt. Plenus officii, Cic. vitii, Plaut. annis, Plin. 7) e. gr. annus, numerus, Cic. luna, Virg. gaudium, Cic. *telyes számú, egész*; vollzählig, vollständig, ganz. Cohortes plenissimae, Cic. Pleno aratro sulcare, Colum. i. e. toto. Pleno vertice, i. e. toto, Ovid. Pleno gradu, Liv. *egész lépéssel, v. rendesen*; mit vollem Schritte, oder ordentlich. 8) e. gr. concordia, Ovid. jus, Pand, *tökéletes*; vollkommen. 9) in plenum, *általjában, általjánfogva, közönségesen*; überhaupt. Plin.

Plĕo, ēre, 2. i. e. impleo, Fest.

Plĕŏnasmus, i, m. 2. *beszédbeli bőség*; der Überfluß in der Rede. Quint.

Plērique, Plēraeque etc. vide: Plerusque.

Plērōma, ătis, n. 3. *töltelék, a' mi bé, v. megtölt valamit*; die Fülle. Tert.

Plēropĭcus, a, um, *telyes, egész*; vollständig. Front.

Plēroticus, a, um, *betöltő*; ausfüllend. Front. Remedia plerotica, Med. *húsosító, v. húst nőttető orvosságok*; fleischmachende Arzneyen.

Plērumque, vide: Plerusque.

Plĕrus, a, um, pro: plerusque, e. gr. pars, Pacuv. Pleres in plera sunto, Cic. e Legg. 12 tab. i. e. in plures administrationes muneris. Hinc: plerum, pro: plerumque, Asellio ap. Prisc.

Plĕrusque, ăque, umque, Adj. e. gr. juventus, nobilitas, Sall. *legtöbb, legnagyobb rész*; meist, der meiste. Exercitum plerumque, Idem. i. e. maximam partem exercitus. Pleral. plerique, pleraeque, pleraque, e. gr. plerique, credebant, Ter. *legtöbben, többnyire*; die meisten. Plerosque Belgas, Caes. Pleraeque boves, Varr. Plerique omnes, Ter. *többnyire mind* meist alle. 2) *sok, v. igen sok*: viel oder sehr viel. Cum pleraque possimus etc., Nep. Non dubito fore plerosque etc., Nep. Not, pleraque i. e. in plerisque rebus, Gell. 3) Plerumque, a) Subst. e. gr. Europae, Liv. *legtöbb, v. legnagyobb rész*; das Meiste, der meiste, größte Theil. Ubi plerumque noctis processit, Sallust. b) Adverb. *leginkább, többnyire, nagy részént*; Meistens, meisten Theils, insgemein. Cic. Ter. c) *néha, néha néha*; zuweilen. Quint. Decl. Pandect. d) e. gr. permoveor, Tac. *gyakran, v. igen*; oft oder sehr.

Plēthōra, ae, f. 1. *nedvbőség, bővérűség*; der Überfluß der Feuchtigkeiten, die Vollblütigkeit. Med.

Digitized by Google

ból készíteni, v. tsinálni valamit; etwas aus Bley machen.

Plumbōsus, a, um, *ónas, ónnal teli, ónnal vegyes*; voll Bley, mit Bley vermischt. Plin.

Plumbum, i, n. 2. e. gr. nigrum, Plin. *ón*; das Bley. Plin. e. gr. album, v. candidum, Idem. *tsín*; das Zinn. 2) Trop. *ón, az az*: *ónból való, p. o. ónnal vegyes*; das Bley, i. e. was daraus gemacht ist, z. B. Bleykugel. Virg. Ovid. 3) Trop. *ónnal vegyes korbács, v. ostor*; ein Geißel, an die man dergleichen Kugeln macht. Prud. 4) Trop. *óntsö*; eine bleyerne Röhre. Hor. 5) *szemkiba*; ein Fehler im Auge. Plin.

Plūmesco, ĕre, 3. (pluma) *pihesedni, pejhesedni, tollasodni, annyányi lenni*; Federn bekommen, Flügge werden. Plin.

Plūmĕus, a, um, e. gr. culcita. Cic. *pihes, tollas, pehejből álló, pihével töltött*; flaumig, aus Flaumen oder weichen Federn bestehend, damit erfüllt oder versehen. 2) e. gr. pondus, Mart. nix Arnob. cutis, Apul. *pehejhez hasonló, ollyan mint a' pehej, v. toll, az az*: *könnyű, gyenge*; Flaumfedern oder leichten Federn ähnlich, i. e. leicht, zart.

Plūmĭger, a, um, e. gr. anser, Plin. *tollas*; Federn tragend.

Plūmĭpes, ĕdis, o. *tollas, v. pihes lábú, gatyás, mint p. o. galamb*; an den Füßen gefiedert oder Federn habend. Catull.

Plūmo, āvi, ātum, āre, 1. *meg, v fel tollasni*; mit Federn bedecken, befiedern. e. gr. se in avem, Apul. *madárrá változni*; sich in einen Vogel verwandeln. Hinc: e. gr. se se, Gell. *pihesedni, tollasodni, annyányi lenni*; Federn bekommen, Flügge werden. 2) *tollformára, v. tollasan kivarni, v. kihímezni*; sticken, auf flaumenfederähnliche Art. Vopisc. Pars auro plumata, Lucan. 3) *pikkelyekkel bévonni, p. o. a' pánczélt*; von den Schuppen auf dem Harnische, gleichsam mit Flaum oder Federn bedecken. Lorica plumata, Justin *pikkelyes, halpánczos*; schuppig.

Plūmōsus, a, um, *tollas, pihes, pejkes*; voller Flaumfedern und Federn. Prop.

Plūmŭla, ae, f. 2. (Dim. a pluma) *tollatska, pejhetske*; ein Flaumfederchen, oder Federchen. Colum.

Plŭo, plui et pluvi, plutum, ĕre, 3. *esni, mint az esö*; regnen. Pluendo, *esö által*; durch den Regen. Cic. Pluit, *esik valami mint az esö*; es regnet etwas. Pluit lapides, v. lapidibus, Liv. *kö esik, köesö esik*: es regnet Steine. 2) Trop. *esö módra esni, v. hullni*; regenweise herabfallen. Tantum glandis pluit, Virg. Fundae saxa pluunt, Stat. Ubi fundae etiam Nominat. esse potest. Passive: pluitur, pro: pluit, Apul. Nunc pluit, et claro nunc Jupiter aethere fulget, Prov. *hol fel a' kerék a' talpával hol alá, v. a' szerentse forgandó, v. változó*; es geht bald wohl, bald übel.

Plŭor, ōris, m. 3. *esö, esső*; der Regen. Laber.

Plūrālis, e, (plus) e. gr. numerus. Quint *többes, többeket illetö*; mehrere betreffend. Plurale, sc. nomen, i. e. in Plurali, Idem

Plūrālĭter, Adv. i e. in Plurali, Quint.

Plūrātĭvus, a, um, i. q. Pluralis, Gell.

Plūres, vide: Plus.

Plūrĭes, Adv. *gyakran, többször*; oft, öfter. Caes.

Plūrĭfarĭam, Adv. *sok, v. több óldalról, v. helyen*; auf vielen Seiten oder Orten. Suet. 2) *sokféleképpen, sokképpen, több módon*; auf vielfältige Art, vielfältig. Apul.

Plūrĭformis, e, *sokformájú, sokrétü, sokféle*; vielgestaltig, vielfältig. Apul.

Plūrĭlătĕrus, a, um, *több óldalú*; mehrseitig. Frontin.

Plūrĭmum, Adv. *legtöbbnyire*; am allermeisten 2) *igen, erösen, nagyon*; sehr. Plurimum aliquem diligere, Cic. 3) e. gr. domi esse, Nep. *gyakran*; oft.

Plūrĭmus, a, um, (Superl. a Multus) *igen sok*; sehr viel. Plurimi aliquid aestimare, Cic. *igen nagyra becsülni*; sehr hochachten.

Plus, pluris, n. Adj. (Comp. a Multus) *több*; mehr. Plur. plures, plura, pluria. Plus decem millia capti, Liv. *többen estek fogságba tíz ezernél*; es sind mehr als zehn tausend gefangen worden. Plus quingentos milites amisit, Caes. Plus aequo, plus justo, Cic *több mint illik*; mehr als sich gebührt. Plus satis, Ter.

Digitized by Google

kelletinél több; mehr als genug. 2) pluris aestimare, Cic. *többre*, *v. nagyobbra betsülni*; höher schätzen. 3) *sok*; viel. Pluribus verbis aliquid petere, Idem. Plus minus, Virg. *mint egy*; ungefähr. 4) *többször*, *gyakrabban*; öfter. Plus quam bis senatum cogere, Sen. 5) plus plusque, Gloss. *mindeg több több*; immer mehr und mehr.

Plūscŭlum, Adv. *valamivel több*, *kelletinél több*; etwas mehr. Pluisculum amori largiri, Cic. *nagyon elmerülni a' szeretetbe*; der Liebe zu viel nachhängen.

Plūscŭlus, a, um, Dim. *kelletinél több*, *többetske*; etwas mehr. Ter.

Plūsĕrit, Obs. pro: plauserit.

Plūsĭmus, a, um, pro: Plurimus. Varr.

Plūtarchus, i, m. 2. historiographus Graecus tempore Trajani.

Plūtĕalis, e, *lrópoltzhoz tartozó*, *v. való*; zum Schreibepulte gehörig. 2) *könyves almáriomhoz*, *v. könyvtartóhoz való*; zum Bücherschranke gehörig. Signa plutealia, Cic. *fennálló*, *v. rámdba foglalt képek*; Bilder die auf Füßen stehen, in Täfelchen eingeschlossen sind.

Plūtĕus, v. Plutĕum, i, n. 2. *deszkából álló ostromfedél*; das breterne Sturmdach. Caes. 2) *ellenző deszka*; ein Schutzbret. Suet. Calig. Plutei fulcra, i. e. lecti triclinaris, Prop. 3) *nyújtóztató deszka*, *melyen holt ember fekszik*; Bret, worauf ein Todter liegt. Mart. 4) *könyvtartó*, *könyves almáriom*; ein Bücherbret, Bücherschrank. Juv. Pers. 5) *pólta*, *lrópólta*; ein Pult, Schreibepult. 6) *két oszlop közt lévő közfal az épületekben*; bey Gebäuden die Zwischenwand zwischen zwey Säulen. Vitruv.

Plūto, v. Plūton, ōnis, m. 3. filius Saturni, maritus Proserpinae, frater Jovis et Neptuni, deus inferorum. 2) Pluto caecus, v. mortuus, Pers. *ládában használatlanúl heverő pénz*; das Geld, das im Kasten unangewendet liegt.

Plūtōnĭus, a, um, *Plútói*: *az az Plútót illető*, *Plútóhoz való*, *pokolbéli*; Plutonisch, i. e. den Pluto betreffend, dahin gehörig, höllisch. e. gr. domus, Hor. *holtak országa*; Reich der Todten. e. gr. conjux, i. P. Proserpina. Prud. Hinc: Plutonia, sc. loca, Cic. regio Asiae, ubi secundum Strabonem templum Plutonis erat.

Plūtor, ōris, m. 3. *a' ki esőt ád*, *v. okoz*; der regnet. Augustin.

Plūtus, i, m. 2. deus divitiarum, Phaedr. 2) Trop. *gazdagság*; der Reichthum. Idem.

Plŭvĭa, ae, f. 1. *eső*, *essö*; der Regen. Virg. 2) *esővíz*; das Regenwasser. Plin.

Plŭvĭālis, e, e. gr. dies, Colum. *essői*, *essős*, *essőt illető*; den Regen betreffend, dahin gehörig, regenhaft, regnerisch. e. gr. aqua, Ovid. *eső víz*; das Regenwasser. Fungi pluviales, Idem. *esső által növő*; die durch den Regen wachsen.

Plŭvĭātĭcus, a, um, i. q. pluvialis. e. gr. aqua, Marc. Emp. *esővíz*; das Regenwasser.

Plāvĭātĭlis e, e. gr. aqua, Cels. i. q. pluvialis.

Plŭvĭōsus, a, um, *esős*, *eső verte*; voller Regen. e. gr. hyems Plin. *nedves tél*; ein nasser Winter.

Plŭvĭus, a, um, *esőt illető*, *esőhöz való*, *eső*; den Regen betreffend, dahin gehörig, regenhaft. e. gr. Jupiter, Tibull. *esőt adó*; der regnet läßt. e. gr. arcus, Horat. *szivárvány*; der Regenbogen. e. gr. aqua, Cic. Ovid. *esővíz*; das Regenwasser. Aurum pluvium, Ovid. *aranyeső*, *v. esső módra húlló arany*; der Goldregen, oder regnendes Gold. 2) *esős*, *essős*; regnerisch. e. gr. ver, Colum. *nedves tavasz*; ein nasser Frühling. 3) e. gr. ventus, Hor. *esőhozó*, *essőhajtó*; regenbringend.

Pneumătĭcus, a, um, *a' mit szél hajt*, *szél által munkálódó*; was der Wind treibt. Organa pneumatica, Plin. *orgonasipok*; die Pfeifen in den Orgeln. 2) *levegői*, *levegőt illető*; die Luft betreffend. Vitr.

Pnīgeus, ĕi et ĕos, m. 2. *erős levegőt tsendesítő eszköz*, *v boritók az orgonában*; ein Werkzeug oder Deckel, der bey der Orgel die ausfleigende Luft dämpft. Vitr.

Pnīgītis, idis, f. 3. se terra: *agyagnem*; eine Art Thon. Plin.

Pocillātor, ōris, m. 3 *hort töltő*, *pohárnok*, der den Wein einschenkt, Mundschenk. Apul.

Pōcillum, i, n. 2. Dim. *poharatska*; ein Becherchen. Liv.

Digitized by Google

Pōcŭlentus, a, um, *iható, meglható*, trinkbar. Scaev. ap. Gell.

Pōcŭlum, i, n. 2. *ivedény, pohár*; das Trinkgeschirr, ein Becher. Poculum exhaurire, Cic. v. siccare, Petr. *klinni, kiürltni*; austrinken. Poscunt majoribus poculis (se. bibere), Cic. *talpas pokarukból*; aus Pokalen. Eodem poculo bibere, Trop. *ugyan azon hajóban evezni, éppen abban a' bajban lenni*; eben dieſe Noth erfahren. 2) *ital*; der Trank. Pocula sunt fontes, Virg. Poculum mortis exhaurire, Cic. e. gr. desiderii, v. amoris, Hor. *szerelem ital*; ein Liebestrank. e. gr. sobrium, Tibull. *vizzel elegyitett ital*; ein mit Waſſer vermiſchter Trank. Prae poculis, Flor. *az ittasság miatt*; vor Trunkenheit. In poculis, Cic. *borital, v. bor közben*; beym Weintrinken. 3) *szerelem*; die Liebe. Plaut. 4) *méreg, méregital*; ein Gifttrank. Cic. Not. poclum, pro: poculum, Prud.

Pŏdāger, gri, m. 3. *kösszvényes, poddgrás, köszvényben szenvedő*; der das Podagra hat. Enn.

Pŏdāgra, ae, f. 1. *köszvény, poddgra*; das Podagra. Cic. Plural. Cels.

Pŏdāgrĭcus, a, um, *köszvényes, poddgrás*; das Podagra habend, podagriſch. Cels.

Pŏdāgrōsus, a, um, idem, Plaut.

Pŏdālīrĭus, ĭi, m. 2. filius Aesculapii, medicus celebris, Ovid. 2) i. q. Trojanus, Virg.

Pŏdārge, es, f. 1. *sebes futó kantza*; ein ſchnelles Stutenpferd. Hor.

Pŏdārgus, i, m. 2. *agár*; ein Windſpiel. Idem.

Pŏdĕres, v. Pŏdĕris, is, m. 3. *bokáig érő férfi köntös*; bis an die Knöchel gehendes Manns-Kleid. Tert.

Pŏdex, ĭcis, m. 3. *végbélnyllás, alfel, segg*; die Öffnung des Maſtdarms, der Hintere. Hor.

Pŏdismātus, a, um. *ldbnyom szerént ki, v. felmért*; nach Füßen oder Schuhen abgemeſſen. Front.

Pŏdismus, i, m. 2. *ki, v. felmérés ldbnyom szerént*; die Abmeſſung nach Füßen oder Schuhen. Veget.

Pŏdium, ĭi, n. 2. *nyom, ldbnyom*; ein Tritt, Fußtritt Vitr. 2) *erkely, folyosó*; ein Erker, Gang. Plin. Juv. 3) *nézőszobák (lózsék) a' játékszinben*; die Logen im Theater. Suet.

Poeantĭades, Poeantĭus, vide: Poeas.

Poeas, antis, m. 3. pater Philoctetis. Ovid. Hinc: Poeantĭades, ae, m. 1. filius Poeantis, i. e. Philoctetes, Idem. Ovid. Poeantius, a, um, ad Poeantem pertinens. Poeantius, Subst. i. q. Philoctetes. Not. scribitur etiam: Paeas, Paeant. etc.

Poecĭle, es, f. 1. sc. porticus, *képestornátz*; eine Bilderhalle. Nomen porticus pictae Athenis. In illa docebant stoici philosophi. Plin.

Pŏēma, ătis, n. 3. *vers, verszet, költemény*; ein Gedicht. Poema facete, componere, v. condere, Cic. pangere, v. scribere, Hor. *tsindlni, készitni, irni, költeni*; machen, verfertigen, ſchreiben, dichten. Not. Genit. Plur. poëmatorum, Cic. ap. Charis. Dat. v. Ablat. poëmatis, Plaut. Varr. Cic.

Pŏēmătĭum, ĭi, n. 2. *versetske, költeményetske, kis verszet*; ein Gedichtchen. Plin. Ep.

Poena, ae, f. 1. *elégtétel, bosszúálld, bosszú, büntetés*; die Satisfaction, Rache, Strafe. Ab aliquo petere poenas sui doloris, Cic. *megsértését valakin megbosszúlni*; ſich ſeines Schmerzes wegen an jemand rächen. Poenas domestici sanguinis expetere, Idem. *az atyafivér kiontásáért elégtételt kivánni*; Erſatz für das vergoſſene Familienblut verlangen. Afficere aliquem poena, Cic. *valakit megbüntetni*; einen ſtrafen. Poenas parentum a filiis repetere, Idem. *a' szülék megölettetését a' fijakban bosszúlni meg*; den Mord der Ältern an den Kindern rächen. Poenas hominis persequi, Cic. Poenas capere pro aliquo, Sallust. *valakiért bosszút állani*; Jemanden rächen. Poenam habere, Liv. *elvenni büntetését, meglakolni*; ſeine Strafe haben, geſtraft ſeyn. Poena vitae, Cic. v. capitis, Caes. *kaldlos büntetés*; die Lebensſtrafe. Poenas capere de aliquo, Liv. v. sumere, Virg. *megbüntetni*; beſtrafen. In poenas ire, Ovid. *büntetni*; ſtrafen. Teneri poena, Cic. *büntetés ald kerülni*; in eine Strafe verfallen ſeyn. Poenas alicui pendere, e. gr. alicujus rei, Cic. (*valamiért*; wegen etwas), v. dependere, expendere, solvere, persolvere. *büntetést szenvedni, megbüntetőd*

Digitized by Google

ni; Strafe leiden, geſtraft werden. Sustinere poenam, poenas sufferre, subire, perferre, luere, ferre, Cic. v. pati, Ovid *büntetést szenvedni, kiállani a' büntetést, meglakolni, megbüntetődni*; Strafe leiden oder geſtraft werden. 2) i. q. Furia. Val. Flacc. 3) mater Furiarum, Idem. 4) *gonosz, nyomorúság*; ein Übel. Mors ultima poena, Lucan. 5) *munka, baj, terek*; die Arbeit, Mühe. Levior poena duobus erit, Ovid. 6) e. gr. pariendi, Plin. *fájdalom*; der Schmerz. Levatur illico perculsus a poena, Idem. 7) *méltatlanúl bánás*; die Mißhandlung. Crudeles sumere poenas, Virg. *igen méltatlanúl bánni vélé*; grauſam mißhandeln.

Poenālis, e, *büntetést illető, v. tárgyazó, büntetéshez való, v. tartozó, büntetésre tzélozó, büntetési*; die Strafe betreffend, dahin gehörig oder abzielend. Poenalia opera, Plin. *büntetésül ki, v. rámért munka*; zur Strafe auferlegte Arbeit. e. gr. homo. Cod. Just. *büntetésreméltó*; ſtraffällig.

Poenāliter, Adv. *büntetésül, büntetőleg, büntetés által*; zur Strafe, durch die Strafe. Ammian.

Poenārius, a, um, i. q. poenalis, Quint.

Poeni, ōrum, vide: Poenus.

Poenĭce, Adv. i. q. punice, Varr.

Poenĭcĕus, a, um, i. q. Phoeniceus.

Poenĭcus, a, um, i. q. punicus, Nep.

Poenīnus, i. q. Penninus.

Poenĭo, ire, Obs. pro: punio, Gell. Occurrit etiam: poenior, Deponens, Cic. Tusc.

Poenīta ossa, i. e. absegmen carnis cum cauda, Plaut.

Poenītĕndus, a, um, *megbánandó*; was man bereuen muß. Liv.

Poenitens, tis, o. *megbánó*; den etwas gereuet, Svet.

Poenītenter, Adv. *megbánással, megbánva, megbánólag*; mit Reue, bereuend. Minuc. Fel.

Poenītentĭa, ae, f. 1. *megbánás*; die Reue, Bereuung. Liv. Agere poenitentiam rei alicujus, Plin. Ep. *megbánni*; bereuen. 2) *bűnbánás, bűnön való bánat*; die Buße. Theol. 3) *megvetés, megútálás*; die Verachtung. Aliorum vitae poenitentia, Liv. 4) *szemérmesség, szemérmetesség*; die Schamhaftigkeit. Pacuv.

Poenītentĭālis, e, *megbánásra, bűnbánásra való*; zur Reue, zur Buße gehörig. Gloss.

Poenītentĭārĭus, ĭi, m. 2. *gyóntatóatya*; ein Beichtvater. Erasm.

Poenĭtĕo, ui, ēre, 2. *megbánni, sajnállni, szánni, bánni*; bereuen, ſich etwas leid ſeyn laſſen. 2) *szégyenleni*; ſich ſchämen. Poeniteat ipsos facti sui, Cic. Ter. 3) *valamivel meg nem elégedni*; unzufrieden mit etwas ſeyn, Haud me poenitet sententiae eorum, Liv. *azoknak vélekedések nékem tetszik*; mir mißfällt nicht die Meinung derer.

Poenītio, ōnis, i. q. punitio, Gell.

Poenĭtŭdo, ĭnis, f. 3. i. q. poenitentia, Pacuv.

Poenītus, a, um, i. q. Punitus, a, um.

Poenŭlus, i, m. 2. (Poenus) *Karthagói ifjú ember*; der junge Karthager. (Comoedia Plauti).

Poenus, a, um, i. q. Carthaginensis, e. Subst. incola Carthaginiensis. Pl. Poeni, ōrum, Virg Hinc: Poenus, i. e. Hannibal, Cic. Poenus plane es, Plaut. *testestől lelkestől Karthagóbeli vagy, az az*: *ravasz, álnok*; biſt ein völliger Karthager, i. e. liſtig, ſchlau.

Pŏēsis, is, f. 3. *verszerzés, versköltés, költés*; die Dichtkunſt. Quint. 2) *versezet, költemény*; ein Gedicht. Cic. Horat.

Pŏēta, ae, m. 1. *verszerző, verskölto, költő, verselő, poéta*; ein Dichter. Cic. 2) *ügyes ember, t. i. valaminek készítésére*; ein geſchickter Mann, nähmlich etwas zu verfertigen. Poëta ad eam rem, Plaut.

Pŏētĭca, ae, v. Poëtice, es, f. 1. *verszerzés, verskölté, költőmesterség*; die Dichtkunſt. Cic.

Pŏētĭce, Adv. *verszerző, v. verskölto módon, poétásan*; poetiſch, dichteriſch, nach Dichter Art Cic.

Pŏētĭcus, a, um, *verszerzői, verskölti, poétai*; dichteriſch, poetiſch. Poëticum, *poétai dolog*; etwas poetiſches. Quint. Poëtice, ōrum, *verskölti dolgok, versek*; poetiſche Dinge, Verſe. Idem.

Pŏētilla, ae, m. 1. Dim. *poétácska, ifjú verskölto, nyomorúlt verselő*; ein Dichterchen, Dichterling, elender Versmacher. Plaut.

Pŏētor, āri, Dep. 1. *poétáskodni, verselni*; Dichter ſeyn, Verſe oder Gedichte machen. Enn. Auson.

Digitized by Google

Pöëtria, ae, f. 1. *verskáltó (asszony, v. ledny)*; eine Dichterinn. Cic.

Pöëtris, idis, f. 3. idem, Pers.

Pogönias, ae, m. 1. sc. cometa, *szakállas tsillag*; ein Bartſtern. Plin.

Pogönus, i, m. 2. portus Peloponnesi, Mela.

Pol! Adv. ſur. *Polluxra mondom! valósággal*; beym Pollux; wahrhaftig. Sane pol. Ter. v. certe pol, Idem. Not. per pol scitus, pro: pol perscitus, Ter.

Pöléa, ae, f. 1. *szamár vemhének első gonéjja a' gyrusoknál*; der erſte Koth des jungen Eſels bey den Syrern. Plin.

Pölémicus, a, um. Adj. *vittató, vittatáshoz való*; ſtreitig, zum Streite gehörig. Gloss.

Pölémo, v. Pölémon, önis, m. 3 philosophus Atheniensis, praeceptor Zenonis, Hor. Cic.

Pöëmönëus, a, um, philosophum Polemonem concernens, Cic.

Pölémönia, ae, f. 1. *görögországi, gyökönke*; griechiſcher Baldrian. Cic.

Pölémönium, ii, n. 2. urbs Ponti ad mare nigrum, Plin.

Pölémöscöpium, ii, n. 2. *hadi messzelátóüveg*; ein Kriegsfernglas. Mathem.

Polenta, ae, f. 1. *árpakása, árpalepény, szalad, malátа, darált árpa*; die Gerſtengraupen, geſchrotenes Malz. Plin.

Polentárius, a, um, *árpakásához, v. malátához való*; zur Gerſtengraupen, oder zum Malze gehörig. Plaut. 2) Subst. *maláta-tsinálló*; ein Malzer. Apul.

Pölia, ae, f. 1. gemma ignota, Plin.

Pölia, ae, f. 1. *ménes*; eine Heerde Pferde, Stuterey. Pand.

Pöliclästrum, (Poly) i, n. 2. *kapuvetető bomba, petarda*; ein Thorbrecher, eine Petarde. Gloss.

Pölimen, inis, n. 3. *ragyogás, fényesség a' pallérozástól, pallérozásfény*; das Blankſeyn vom Poliren. Apul. 2) polimina, *tökgolyók*; die Hoden. Arnob.

Pölimentum, i, n. 2. i. q. Polimen, Apul. 2) Plur. polimenta, i. q. Polimina, vide: Polimen. Plaut.

Polindrum, i, n. 2. *költött fűszerszám*; ein erdichtetes Gewürz. Plaut.

Pölio, ivi, itum, ire, 4. e. gr. gemmas, ebur, marmora, ligna, Plin. frontes (libelli) pumice, Ovid. *pallérozni, simítni, sikárlani*; poliren, glatt machen. 2) *jól elkészíteni, v. rendelni, tsinosítni, ékesíteni*; wohl zubereiten, putzen, ſchmücken. e. gr. columnas albo, Liv. *befejéritni*; überweißen. e. gr. orationem, Cic. carmina, Ovid. *kitsinosgatni, ékesíteni, finomítni*; poliren, feilen, verfeinern.

Pölio, önis, m. 3. *pallérozó, kipallérozó, ékesítő, tsinosító*; ein Polirer, Schmücker. Pand. 2) *fegyver, kárd, v. pántzéltisztítő*; ein Waffen- Schwerts- oder Harniſchfeger. Firm.

Pölion, v. um, ii, n. 2. *pólé tarorja, hegyi póló*; eine Art Gamander. Plin. (Teucrium polium, L.)

Pölioreëtes, ae, m. 1. *városok ostromlója és meg, v. bévevője*; Belagerer und Eroberer der Städte. Cognomen Demetrii, regis Macedoniae. Sen.

Pölite, Adv e. gr. dicere, scribere, Cic. *jól elkészítve, tsinosan, finomúl, ékesen, díszesen, szépen*; wohl gearbeitet, nett, fein, ſchön. Comp. ius, Cic. Sup. issime, Auct. ad Her.

Pölites, ae, m. 1 filius Priami. Virg.

Pölitia, ae, f. 1 *status, köztársaság*; der Staat. Cic. 2) *kormányozás, igazgatás*; das Regiment. Idem.

Pölitica, ae, f. 1. *kormányzásértés, politika*; die Staatsklugheit. Apul.

Pölitice, es, f 1. idem, Cic.

Pöliticus, a, um, *köztársaságot, v. kormányozásmesterséget illető, ahoz való*; den Staat oder die Staatskunst betreffend, dahin gehörig. Cic. 2) Subst *köztársaságidnlgokban jártas, v tapasztalt*; der in Staatsſachen wohl erfahren iſt. Idem.

Pölitio, önis, f. 3. *pallérozás, simítás, sikárlás, tisztítás, finomítás, el, v. kikészítés*; das Poliren, Abreiben oder Abputzen, die Verfeinerung, Zubereitung. Vitr. 2) *kifejéritės, p. o. gipszel*; das Überweißen, z. B. mit Gyps. Idem. 3) *szántóföld szorgalmatos mivelése*; die fleißige Bauung der Äcker. Non. 4) i. q. perfectio, Fest.

Pölitor, öris, m. 3. *pallérozó, simító, sikárló, a' ki kisimúrol valamit*; ein Polirer, Glätter. Firm. e. gr. gemmarum, Idem. *drágakőköszörülő*; ein Edelſteinſchleifer. 2) *szántóföld rendbeszedő, és tisztogató*;

Digitized by Google

einer der Äcker bestellt und säubert. Cato.

Pŏlīcŭlus, a, um, *Dim. ékesetske, díszesetske, módosotska*; etwas zierlich oder manierlich. Limatulum et politulum judicium, Cic. *gyakorlott és éles ítélőtehetség*; eine geübte und scharfe Urtheilskraft.

Pŏlītūra, ae, f. 1. e. gr. chartae, Plin. *pallérozás, simitás, slkárlás, tisztosítás, készítés, megkészítés*; die Polirung, Glättung, Verfeinerung, Bearbeitung. e. gr. pavimenti, Vitr. vestium, Plin. *elegyengetés, elkészítés*: die Appretur.

Pŏlītus, a, um, (polio) *pallérozott, simitott, slkárlott, ékesitett, díszesitett, sima, ékes, díszes*; polirt, glatt, geschmückt. Cic. 2) *udvari, munéros*; galant, manierlich. e. gr. homo, Idem. *pallérozott ember*; gebildeter Mensch. 3) e. gr. artibus, Cic. *tudós*; gelehrt. 2) e. gr. oratio, Idem. *igen helyes beszéd, v. irdsmód*; eine sehr richtige Schreibart.

Pŏlĭūchos, i, f. 2. cognomen Minervae apud Lacedaemonios. Herodot.

Pŏlium, vide: Polion.

Pŏlla, ae, f. 1. pro: Paula, nomen uxoris D. Bruti, Cic. 2) poëtae Lucani, Mart. 3) poëtae Statii, Idem.

Pollen, ĭnis, n. et Pollis, ĭnis, c. 3. *legfinomabb liszt, lisztliány*: das feinste Mehl, feines Mehl. Ter. 2) *hímpor*; der Samenstaub. Bot.

Pollens, tis, o. cum Gen. et Abl. *erős, hatalmas, tehetős, tehetséges*; mächtig. 2) e. gr. opibus, Lucr. *gazdag*; reich. 3) pollentes herbae, Ovid. *hathatós fűvek*; wirksame Kräuter. 4) e. gr. matrona, Apul. *nagytekintetű*; ansehnlich. Comp. -ior, JCt. Sup. -issimus, Solin.

Pollenter, Adv. *erősen, hatalmasan, hathatósan, tehetősen*; mächtig. Comp. -ius, Claudian.

Pollentĭa, ae, f. 1. *sokattehetősség, erő, hatalom*; Vielvermögenheit, Macht. Plaut. 2) *hitelező erő*; die Gültigkeit. Idem. 3) dea apud Romanos, Liv. 4) urbs Liguriae, Brut. in Cic. Ep. 5) urbs in insula Majorca, hodie Buglierza. 6) urbs Piceni, Plin. Hinc: Pollentinus, a, um, illuc pertinens, Plin. Pollentini, incolae urbis Piceni, Idem

Pollĕo, ēre, 2. *tehetni, véghezvihetni, hathatósdgának, foganatjának, v. erejének lenni*; etwas vermögen oder ausrichten können, Wirkung thun, Kräfte haben, stark worin seyn Qui in rep. plurimum pollebant, Caes. Ubi plurimum pollet oratio, Cic. Pollens sum, es, est, pro: Polleo, etc. Ovid. Not. pollere, et posse saepe simul occurrunt, e. gr. potes pollesque, potens pollensque, Liv. 2) *betsben, tekintetben lenni*; gelten, Werth oder Ansehen haben. e. gr. contra, v. adversus aliquid, Plin. *valamit hedvellni, v. szeretni*: wider etwas gut seyn. Pedum celeritate multum pollere, Curt *különös jó futó lenni*, überaus hurtig laufen können. 3) e. gr. utensilibus, Apul. *valamiben tehetős lenni, valamiből sokkal bírni, valamivel bővölködni*; worin viel besitzen, reich daran seyn.

Pollex, ĭcis, m. 3. (polleo) *hüvelyk, v. nagyujj a' kézen*; der Daumen an der Hand. Cic. 2) *nagyujj, a' lábon*: die große Fußzehe. Plin. 3) e. gr. infestus, Quint. *kinyújtott, nekiszegzett hüvelyk, mintha valakit keresztül akarna vele döfni az ember*; der gerade hingestreckte Daumen, als ob man einen damit erstechen wollte. Pollicem premere, Plin. *befogni*; eindrücken. Trop. Pollicem premere alicui, Idem. *valaki erdnt jó indúlattal lenni*; einem günstig seyn. Pollicem vertere, Juv. Prov. *gyaldzni, nem ditsérni*; tadeln, nicht loben. Not. pollex pro: digitus, Ovid. Am. 4) Trop. *iz, hüvelyk, mértéknem*; ein Zoll. Gloss. 5) *rövid ág, p. o. a' szőlőtőn, melly az első szemzeten felyül el van vágva*; ein kurzer Zweig, z. B. am Weinstocke, der über dem ersten Auge abgeschnitten ist. Plin. 6) *kidllo gürtz, v. vágottdg, a' faderékon*; ein hervorragender Knoten oder Absatz am Stamme des Baums. Idem. 7) servus Ciceronis. Cic.

Polliçāris, e, (pollex) e. gr. crassitudo, Plin. *egy hüvelyknyi, v. hüvelyk, hüvelyknyi*; von einem Daumen, eines Daumes.

Pollicĕor, ĭtus sum, ēri, Dep. 2. e. gr. montes auri, Ter. alicui suum praesidium, Cic. *igérni, megigérni*; versprechen. Sibi pollicori aliquid, Sen. *valamit reménylení, valamire szá-*

Digitized by Google

mot tartani; auf etwas hoffen, auf etwas Rechnung machen. 2) e. gr. operam suam alicui, Cic. *ajánlani*; anbiethen.

Pollicitátio, ōnis, f. 3. *ígéret, ígérés, önkéntajánlás*; das Verſprechen, die Verheißung, freywillige Anerbiethung. Caes. Plin.

Pollicitator, ōris, m. 3. *ígér-ő, ígéretevő*; der Verſprecher, Verheißer. Tertull.

Pollicitátrix, īcis, f. 3. *ígérő (asszszony, v. leány)*; die Verſprecherinn, Verheißerinn. Tertull.

Pollicitor, ātus sum, āri, Dep. 1. Frequ. *ígérgetni*; oft verſprechen, verheißen. Ter. 2) *ajánlgatni*, oft anbiethen. Plaut.

Pollictum, i, n. 2. *ígéret*; das Verſprechen. Pollicitis dives, Ovid. *sokat ígérő*; einer der viel verſpricht.

Pollicitus, a, um, (polliceor) *a' ki valamit ígért*; der etwas verſprochen hat. 2) e. gr. fides, Ovid. *ígért, megígért*; verſprochen.

Pollinārius, a, um, (pollen) e. gr. cribrum, Plaut. Plin. *finom liszthez, v. lisztlánghoz való*; zum feinen Mehl gehörig.

Pollincio, linxi, linctum, īre, 4. *holttestel bánni, azt mosni, és balzsamozni*; einen todten Körper waſchen und balſamiren. Plaut. 2) *lisztet szitálni*; Mehl ſieben. Perott.

Pollinctio, ōnis, f. 3. *lisztszitálás*; die Siebung des Mehls. Cato.

Pollinctor, ōris, m. 3. *holttestmosó, holttestel bánó*; ein Leichenwäſcher, Leichenbereiter. Plaut. Mart. 2) *sírdó*; ein Todtengräber. JCt.

Pollingo, nxi, nctum, ĕre, 3. *megmosni és bébalzsamozni a' holtat*; den Leichnam waſchen, balſamiren. Plaut.

Pollio, īre, 4. *laptázni*; mit dem Balle ſpielen Fest.

Pollio, ōnis, m. 3. cognomen Romanum, v. gr. Asinius Pollio. Virg.

Pollis, inis, m. 3. *szemlyelliszt*; Semmelmehl. Cato.

Pollius, a, um, v. gr. tribus, Liv. ad Pollionem pertinens.

Pollūbrum v. Polūbrum, i, n. 2. *medentze, mosdóedény*; ein Waſchbecken. Fab. Pict.

Pollūcĕo, xi. ctum, ēre, 2. v. gr. piscem, Plaut. *feltenni, p. o. az asztalra a' vendégek eleibe, kindlkozni vele, nekik szemtelni*; aufſetzen, vorſetzen, widmen, weihen. 2) *nagy vendégséget adni*; eine herrliche Mahlzeit geben. Plaut. 3) *fényleni, világítni*; glänzen, ſehr ſcheinen. 4) *húsal és borral áldozni*; Fleiſch und Wein zum Opfer geben. Plaut.

Polluces, is, pro: Pollux, Plaut.

Pollūcĭbĭlis, e, v. gr. coena, Macrob. *derék, nagy, pompás*; herrlich, prächtig.

Pollūcĭbĭlĭtas, ātis, f. 3. *jelesség*; die Vortrefflichkeit. Fulgent.

Pollūcĭbĭlĭter, Adv. *jól, derekasan, pompásan, p. o. vendégeskedni*; herrlich, köſtlich z. B. Schmauſen. Plaut.

Pollucte, Adv. *pompásan, nagy pompával*; herrlich, mit Aufwande.

Pollūctum, i, n. 2. *vendégség*; ein Schmaus. Plin.

Pollūctūra, ae, f. 1. *vendégeskedés*; der Schmaus, köſtliche Mahlzeit.

Pollūctus, a, um, *bébalzsamozott, békent*; beſalbet, beſchmieret. 2) Met. polluctus virgis, Plaut. *megkent, megvert, megvesszőzött*; mit Ruthen gehauen.

Pollŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. *elmotskolni, bémotskolni, elrútítni*; beſudeln, verunreinigen. 2) v. gr. virginem, Prop. *megszeplősítni*; entehren, verletzen.

Pollūtio, ōnis, f. 3. *bémotskolás*; die Beſudelung. 2) *megfertéztetés, megszeplősítés*; die Entehrung, Verunreinigung. Pallad.

Pollūtus, a, um, *bémotskolt*; beſudelt, befleckt. 2) *megfertéztetett, megszeplősített*; entehrt, befleckt, verunreiniget. Lucan.

Pollux, ūcis, m. 3. Nom. pr. filii Tyndari seu Jovis et Ledae, frater Castoris.

Pŏlōse, Adv. *felemelkedve, magasan*; hoch, erhaben. Mart. Cap.

Pōlŭlus, v. Pollŭlus, a, um, id. qu. parvulus, et paululus, Cato.

Pŏlus, i, m. 2. *égsark, pólus*; der Angel des Himmels, der Pol. Polus arcticus vel Septentrionalis, v. glacialis, Ovid. *az éjszaki égsark*; der Nordpol; Polus antarcticus vel australis, Ovid. *a' déli égsark*; der Südpol. 2) *az ég*; der Himmel. Hor. Virg. et Ovid. 3) *a' sarktsillag*; der Polarſtern, Nordſtern. Vitr.

Pōlyăcanthos, i, *áti tövises lapu*; der Wegdiſtel. Plin.

Digitized by Google

Polyaegos, i, f. 2. insula maris Aegaei. Mela.

Pölyándria, ae, f. 1. *sokhlmesek, sokhlmös sereg, t. i. a' növevények közt*; die vielmännige Claſſe in der Botanik. Bot.

Pölyándrium, ii, n. 2. *köztemetőhely*; eine gemeinſchaftliche Grabſtätte, Gottesacker, Kirchhof. Arnob.

Pölyánthemum, i, n. 2. *sokvirdgú sziruntdk*; vielblumiger Hahnenfuß. (Ranunculus polyanthemos, L.)

Pölyárna, ae, c. 1. *juhos gazda, a' kinek sok juhai vannak*; der viel Schafe hat. Varr.

Pölybius, ii, m. 2. Nom. pr. celebris Historiarum Scriptoris Graeci. Cic.

Pölybútes, is, c. 3. *ökrös gazda, a' kinek sok ökrei vannak*; einer, der viel Ochſen hat. Varr.

Pölycándelum, i, n. 2. *függő gyertyatartó*; ein Kronleuchter. August.

Pölycarpos, i, i. q. polygonos, Apul.

Pölychrestus, a, um, *mindenre jó, közhasznú*; zu vielen Dingen nützlich. Sal polychrestum, *kénköves sáltromsó*; ein chymiſches Salz aus Schwefel und Salpeter gemacht. Miner.

Pölychrónius, a, um, *hosszúéletű*; langwierig, lange lebend. Jul. Firm.

Pölyclétus, i, m. 2. celebris sculptor et statuarius, Stat. Hinc: Polycletius, a, um, i. e. ab eo factus, vel oriundus.

Pölycnémon, i, n. 2. *vad gyopár*; ein wilder Wohlgemuth. Plin.

Polycrátes, is, m. 3. princeps fallacissimus in insula Samo, Cic.

Pölyctétes, ae, m. 1. Nom. propr. tyranni ditissimi insulae Sami in Archipelago.

Pölydaedálus, i, m. 2. *ezermester, mindennek mestere*; ein kunſtreicher Mann, Tauſendkünſtler. Gloss.

Pölydámus, antis, m. 3. vir Trojanus. 2) pignore certator celebris. Val. Max.

Pölydórus, i, m. 2. filius Priami, Virg. 2) *adakozó*; freygebig. Gloss.

Pölydoréus, a, um, a Polydoro oriundus, etc. Ovid.

Pölyédrum, i, n. 2. *sokszegletű test*; ein vieleckiger Körper. Math.

Pölygála, ae, f. 1. *tészeszádrny, téjkoszéfű*; Milchkraut, Kreuzblume. Plin.

Pölygámia, ae, f. 1. *sok feleség tartás*; die Vielweiberey, wenn einer viel Weiber hat. 2) *nősözvegy sereg a' fövésztudomdnyban*; die Polygamie, Vielgatterey. Botan.

Pölygámus, i, m. 2. *sokfeleségű*; der viel Weiber nimmt.

Pölygnótus, i, m. 2. pictor celebris, Cic.

Pölygónátum, i, n. 2. *sokbötykü gyöngyvirdg, salamon petsétje, erdei sülyfü*; die Weißwurz, eine Pflanze. (Convallaria polygonatum, L.)

Pölygónium, i, i. q. polygonos, Scrib. Larg.

Pölygónius, a, um, *sokszegletü*; vieleckig, vielwinkelig. Vitruv.

Pölygónos, vel —us, i, f. 2. et Polygónon, i, n. 2. *tzikszdr*; eine Pflanze, Blutkraut. (Polygonum, L.)

Polygonum, i, n. 2. *sokszegü, v. sokszegletü test*; ein Vieleck. Math.

Pológrammos, i, *smaragdforma jáspiskö neme*; eine Jaspisart mit vielen Linien. Plin.

Pölyhistor, óris, m. 2. *soktudomdnyú*; Vielwiſſer. Gell.

Pölyhydion, ii, n. 2. *ezerjófü, szdzforintosfü*; Tauſendgüldenkraut. Apul.

Pölyhymnia, ae, f. 1. una Musarum. Hor. *a' Dallos Mú'sa*; die Geſangreiche. Horat.

Pölymáthia, ae, f. 1. *sokattudds, soktudósdg*; die Vielwiſſenheit. Gell.

Pölymélus, i, m. 2. *juhos gazda, a' kinek sok juhai vannak*; reich an Schafen. Varr.

Pölymítus, a, um, *sokszálú, soknyüstös*; vielfädig, mit vielen Fäden gewirkt. Plin.

Pölymnestor et Polymestor, óris, m. 3. rex Thraciae.

Pölymyxos, i, f. 2. sc. lucerna, *sokbéllü, p. o. méts, 's a' t.* viel Dochte oder Dillen habend. Martial.

Pölyneuron, i, n. 2. i. q. plantago, Apul.

Pölynices, is, m. 3. filius Oedipi.

Pölyóptrum, i, n. 2. *sokszorozó üvegtükör, melly a' tdrgyat apróformdban sokszorozza*; ein Glas, dadurch man eine Sache vielmahl ſehen kann, jedoch kleiner, als ſie iſt. Diopr.

Pölyphágus, i, m. 2. *nagyevetü, torkos*; ein ſtarker Eſſer, Vielfreſſer. Suet.

Pölyphémus, i, m. 2. Cyclops monoculus, filius Neptuni.

Pölyplúsius, a, um, *igen gazdag*; ſehr reich. 2) *költött emberndv*; ein erdichteter Geſchlechtnahme. Plaut.

Digitized by Google

Pölypödium, ïi, n. 2. *pdfrdn, pdprdg*; Engelſüß, eine Pflanze. Plin.

Pölypösus, a, um, *orrgombás*; ein Naſengeſchwür habend. Martial.

Pölyptöton, i, n. 2. Fig. Rhet. *ugyan azon szónak változtatott ejtésekben való sokszori előhozása*; wenn ein Wort vielmahl in verſchiedenen grammaticaliſchen Abänderungen wiederhohlet wird. Gloss.

Pölyptycha, örum, plur. *jegyzőkönyv*; Rechnungsbücher oder Aufſchreibebücher. Veget.

Pölypus, i, m. 2. *habárnitza*: der Vielfuß, Polyp, ein gewiſſes Waſſerthier mit 8 Füßen oder Fangarmen, Meer-Polyp. 2) *orrgomba*; ein Fleiſchgewächs in der Naſe. Gell.

Pölyrrhïzon, ïi, n. 2. *bokrösgyökerű planta*; eine Pflanze die viele Wurzel hat Plin.

Pölyspastus, i, m. 2. *ollyan gépely vagyis masina, melly sok kerekek és tsigáknál fogva nagy terhet felemel*; eine Maſchine, welche durch Hülfe vieler Räder und Winden eine große Laſt in die Höhe ziehet. Vitr.

Pölyspermus, a, um, *sokmagú*; vielſamig. Botan.

Pölysyndë on, i, Fig. Rhet. quando Conjunctiones, (et, que) in aliqua sententia ultra necessitatem multiplicantur.

Pölytëles, is, c. *drága, nagybetsű*; koſtbar.

Pölytëlïa, æ, f. 1. urbs Mesopotamiae. Plin.

Pölytrichon, i, n. 2 *pdprád*; Goldhaar, Frauenhaar, Venus-Haar. Plin.

Pölyxëna, æ, f. 1. filia Priami, regis Trojanorum.

Polyxo, us, f. 4. saga, in insula Lemno, Stat.

Pölyxönos, i, *mdr ma esmeretlen fekete drágakő neme*; ein uns unbekannter ſchwarzer Edelſtein. Plin.

Pömärïum, ïi, n. 2 *gyümöltskert, gyümöltsös kert*; ein Obſtgarten, Cic. 2) *gyümölts tartó kumara*; eine Obſtkammer. Plin.

Pömärïus, a, um, *gyümöltsös, gyümöltsfákat illető, azokkal bánó*; die Obſtbäume betreffend, ſich damit beſchäftigend, dahin gehörig. Cato.

Pömärïus, ïi, m. 2. *gyümöltsáros*; ein Obſthändler. Hor.

Pömäta, æ, f. 1. vel pomadum, i, n. 2. *kajkenőts, vagy mds jóllatú kenőts*; die Pomade, eine wohlriechende Salbe. Gloss.

Pömërïänïa, æ, f. 1. *Pomerdniai Hertzegség*; das Herzogthum Pommern.

Pömëranus, a, um, *Pomerdnidbdl való, Pomerdnos*; aus Pommern, Geogr.

Pömëridïänus et Postmëridïänus, a, um, *délutánni, délesti, déllyesti*; nachmittägig. Cic. et Vitruv.

Pömërium, vide: Pomoerium.

Pömëtïa, æ, f. 1. urbs in Latio. Liv.

Pömëtum, i, n. 2. *gyümöltsös kert*; ein Obſtgarten. Pallad.

Pömïfer, a, um, v. gr. annus, autumnus, Hor. *gyümöltstermő, gyümöltsös*; Obſt tragend oder bringend.

Pömïlïo, önis, m. 3. et Pomilius, ïi, m. 2. *törpe*; ein Zwerg. Mart. Plin. (Alias: pumilio.)

Pömoerium, ïi, n. 2. *kerítésmellyék, a' város kerítésének mellyéke kivül és belől*; der leere Platz außerhalb und innerhalb der Stadtmauer. Liv. Cic. 2) pomoeria excedere, Erasm. *túl menni a' határon, vagy az illendőség határán*; über das Ziel ſchreiten.

Pömöna, æ, f. 1. (pomum) *a' gyümölts istenaszszonya Pomóna*; Göttinn des Obſtes. 2) Trop. *gyümöltsfák, gyümölts*; Obſtbäume, Obſt. Plin.

Pömösus, a, um, *gyümöltsös, gyümöltsel bővelkedő*; voller Obſt, obſtreich. Tibull.

Pompa, æ, f. 1. *pompa, közönséges pompa*; ein öffentlicher, feyerlicher Aufzug oder Prozeſſion, Cic. Pompam funeris ire, Ovid. *a' halotti pompán jelen lenni*; mit zur Leiche gehen. 2) Met. *külső pompa, tzeremónia*; die äußerliche Pracht, der Prunk, Pomp. Ad pompam vel ostentationem, Cic.

Pompabïlis, e, *pompás*; öffentlich Aufſehen machend, pompös. Treb. Poll.

Pompälis, e, *pompás*; öffentlich Aufſehen machend, pompös. Capitol.

Pompälïter, Adv. *pompásan*; prächtig, Aufſehen machend. Treb. Poll.

Pompäticus, a, um, *pompás*; präch-

Digitized by Google

tig, Aufsehen machend, pompös. Tert.

Pompātus, a, um, (pompo) *pompás, nagy pompával véghezmenő*; prächtig, ansehnlich. Ter.

Pompējānus, a, um, *Pompéjusi*; Pompejisch, den Pompejus betreffend, dahin gehörig. Caes. Hinc: Pompejanum, sc. praedium; villa et ager Ciceronis prope ad urbem Pompeji. Cic.

Pompēji, ōrum, urbs in Latio.

Pŏmpējŏpŏlis, is, f. 3. urbs Navarrae, hodie: Pampelona.

Pompēius, i, m, 2. vel Pompējus, cognomen familiae Romanum Adj. Pompeius, a, um, *Pompéjusi*, *Pompéjustól való*; Pompejisch. Domus Pompeia, Cic. 2) Cn. Pompeius Magnus, quem J. Caesar pugna Pharsalica vicit.

Pomphŏlyx, ygis, f. 3. *vízbuborék*; eine Wasserblase. 2) *az értzolvasztó hutákból felmenő vastag füst*; Hüttenrauch. Plin.

Pompīlius, a, um, cognomen familiae Romanum. 2) Subst. Numa Pompilius, secundus rex Romae.

Pompīlus, i, m. 2. *durbants, egy tengeri hal*; der Stachelbarsch. (Gasterosteus ductor, L.) Plin.

Pompo, āre, 1. *pompázni, valamit pompával tenni*; etwas mit Pracht machen. Sedul.

Pompōniānus, a, um, i. q. a Pomponio oriundus. Gell.

Pompōnius, a, Subst. cognomen familiae Romanum. Hinc: Pomponius, a, um, Adj. *Pomponiusi*; Pomponisch.

Pompōse, Adv. *pompázan*; prächtig. Sidon.

Pompōsus, a, um, *pompás*; prächtig. Sidon.

Pomptīna, vel Pomtīna palus, vide: Pontinus.

Pōmum, i, n. 2. *mindenféle gyümölcs*; allerley Obst Plin. 2) *alma*; der Apfel. Hor. Pomum aureum; *narants*; eine Pomeranze. Pomum Eridos, Prov. *ok a' veszekedésre*; ein Zankapfel, eine Ursache zu zanken. 3) poma Veneris; *tsets*; die Brüste. Gloss. 4) Trop. *gyümöltsfa*; ein Obstbaum, Virg.

Pōmus, i, f. 2. *gyümöltsfa*; ein Obstbaum. Tibull. 2) *fái gyümölts*; Baumfrucht. Cato. 3) *almafa*; ein Apfelbaum. Gloss.

Ponděrābilis, e, (pondero) *megfontolható, megmérhető*; was gewogen werden kann. Claud. Mam.

Ponděrātio, ōnis, f. 3. (pondero) *megmérés, megmérsékls, megfontolás*; das Wägen, Abwägen. Vitruv.

Ponděrātor, ōris, m, 3. *megmérő*; der Wäger. Cod. Just.

Ponděrītas, ātis, f. 3. Obsol. *fontosság*; die Wichtigkeit. Non.

Ponděro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquid, Plaut. *mérni, megmérni, megfontolni, megmérsékl ni*; wägen, abwägen. 2) Trop. v. gr. aliquid, i. e. perpendere, animo, Cic. *megfontolni, gondolóra venni*, *meggondolni*; wägen, abwägen, erwägen, beurtheilen. Cic.

Ponděrōsus, a, um, *nehéz, sokat nyomó*; schwer, wichtig. Plin. 2) v. gr. epistola, Cic. vox, Val. Max. *fontos*; wichtig.

Pondĭcŭlum, i, n i. q. ponduscullum, Claud. Mam.

Pondo, Indecl *font, fontnyi*; Pfund, Gewicht, am Gewichte. Auri quinque pondo, Cic *öt font arany*; fünf Pfund Gold. Patera ex quinque auri pondo, Liv. Fulmen aureum quinquaginta pondo, Idem. Torques aureus duo pondo, Liv. Pondo semis salis, Cels. *félfont só*; ein halb Pfund Salz. Pondo quadrans, *egy fertály font*; ein Viertelpfund.

Pondus, ĕris, n. 3. *nehézség, sullyosság, tereh, terh*; die Schwere, das Gewicht. In terram feruntur omnia pondera, Cic. 2) *méhnek gyümölcse*; die Leibesfrucht. Ovid. 3) pondera, pro: partes genitales, Catull. 4) *állhatatosság*; die Standhaftigkeit, Beständigkeit. Prop. 5) e. gr. verborum, Cic. *fontosság, sikeresség, foganatosság, erő, foganat, tekintet*; das Gewicht, der Nachdruck, Eindruck, das Ansehen. Literae maximi apud me sunt ponderis, Cic. Commendatio magnum pondus apud te habuit. Idem. Pondus habere, Cic. *valamit tehetni*; etwas vermögen 6) *komólyság, illendőség, illőviselet*; die Ernsthaftigkeit, der Anstand, Stat. 7) *mértékerdny, pontérdny*; das Gleichgewicht, der Perpendickel. Motus oritur extra pondus, Cic. *kijön az egyenes vonalból*,

Digitized by Google

v. *ason kivül esik*; kommt gerade der geraden Linie. Trans pondera (sc. corporis) dextram porrigere, Hor. *midön nagyon meghajlik az ember*; wenn man sich etwas zu sehr bückt. Tellus ponderibus librata suis, Ovid. 3) *font*, *mérték*; das Pfund, die Wage. Varr. 9) e. gr. auri, Cic. argenti, Caes. *sokság*, *valaminek soka*, v. *sokvolta*; die Menge. Magnum pondus artificum, Varr. *sok*, v. *nagy számú művészek*; eine grosse Anzahl Künstler.

Ponduscülum, i. n. 2. Dim. *kis tarek*, v. *nehézség*; das Gewichtchen. Plin. Colum.

Pönë, Adv. v. sine Casu; *hátúl*, *végről*; hinten, hintennach. Cic. Virg. 2) Praep. cum Accus. *megett*, *hátúl*; hinter. Pone castra ibant, Liv. Et ante et pone, Cic. *elöl hátúl*; vorn und hinten. Not. pone versus (vorsus) v. versum (vorsum); *hátra*, *hátrafelé*; hinter, hinterwärts. Cato.

Pönëversus, Poneversum, vide: Pone.

Pöno, pösüi, (posivi) pösïtum, ëre, 3. e. gr. tabulas in aerario, Caes. legionem tuendae orae, Idem. *tenni*, *dllltni*, *hellyheztetni*, *oda tenni*, *dllltni*, v. *helyheztetni*; setzen, legen, stellen oder hinsetzen, hinlegen, hinstellen. e. gr. se in sella, Flor. *leülni*; sich niedersetzen. e. gr. insidias contra aliquem, Cic. *valakinek lest hányni*, *valakinek lest vetni*, *utánna leselkedni*; einen Hinterhalt legen, nachstellen. e. gr. castra, Caes. *tábort ütni*; ein Lager aufschlagen. e. gr. ova, Colum. *tojni*; Eyer legen. e. gr. aliquem in gratiam, v. in gratia, Cic. *kegyelembe helyheztetni*; in Gunst setzen. e. gr. fundamenta, Idem. *fundamentomot tenni*; den Grund legen. e. gr. aliquem terra, pro: in terra, Virg. *eltakarltni*, *eltemetni*; beerdigen. e. gr. naves, Liv. *épltni kezdeni*; zu bauen anfangen. 2) e. gr. milium, lactucam, Colum. arborem, Hor. pixos, Virg. *ültetni*, *vetni*, *plántálni*; setzen, säen, pflanzen. 3) e. gr. statuam, Cic. domum, Hor. aram, Liv. templum, Virg. *dllltni*, *felállltni*, *emelni*, *épltni*; setzen oder hinsetzen, errichten, erbauen. 4) *lefesteni*, *ledbrázolni*; abbilden. Orphea posuit in medio (poculo), Virg. Coloribus ponere homines, Hor. 5) *tenni*, *tsindlni*; machen. e. gr. leges, Cic. *törvényt hozni*; ein Gesetz geben. e. gr. initium, Idem. *elkezdeni*; anfangen. e. gr. ritus festos, Tacit. *szokásba hozni*; einführen. 6) e. gr. in laude, Cic. (*ditséretesnek*; für löblich) *tartani*, *úgy tartani*, *annak tartani*, v. *gondolni*: dafür halten, rechnen, glauben. Quae omnia infamia ponuntur, Nep. e. gr. in metu, Cic. *félelmesnek tartani*; für etwas zu fürchtendes halten. 7) Trop. e. gr. spem in virtute, Cic. *helyheztetni*, *valamibe dllitni lenni*; setzen, beruhen lassen. e. gr. in dubio, Liv. *kételkedni*; zweifeln. 8) e. gr. aliquid pro certo, Liv. *felhozni*, *elöhozni*, *mondani*, *emlitni*; anführen, sagen. Ut paullo ante posui, Cic. Ponor ad scribendum, Idem. *engem is* (*az én nevemet*) *oda tenned a' tanátsvégzés leirásakor*; man setzt mich (meinen Nahmen) mit hin bey Niederschreibung des Rathschlusses. 9) *magdllltni*, p. o. *a' szóheli versengéshen*, *feltenni*, *mint bizonyost elfogadni*; fest setzen, z. B. im Disputiren, als gewiß annehmen. Pone, esse victum, Ter. Hoc posito atque concesso, Cic. 10) *letsendeltni*; setzen oder machen das sich etwas setzt. Ventus ponit, sc. se, Virg. *letsilapodik*; legt sich. 11) e. gr. alicui custodem, Caes. custodem frumento, Cic. *rendelni*, *mellé rendelni*, *dllltni*, v. *adni*; setzen oder an die Seite setzen. 12) e. gr. porcum alicui, Mart. merum, v. Bacchum, i. e. vinum, Ovid. *feltenni*, *eleibe tenni*, p. o. *az asztalra*; aufsetzen, z. B. Speise. 13) e. gr. praemium, Liv. *jutalmat tenni fel*, *jutalmúl tenni*; aufsetzen, als Belohnung. 14) Trop. e. gr. quaestiunculam, Cic. *feltenni*, *felkozni*, p. o. *valamelly dolgot szóbéli vitatás végett*; aufsetzen, aufwerfen, z. B. eine Materie zum Disputiren. Ponere jubebam, de quo quis audire vellet, Cic. 15) e. gr. capillos, Ovid. *elrendelni*, *rendbeszedni*; in Ordnung setzen oder legen, ordnen. 16) e. gr. tunicam, Cic. arma, Caes. *levetni*, *letenni*; wegsetzen, ablegen. 17) Trop. e. gr. curas, Liv. vitia, metum, Ovid. animos feroces, Liv.

Digitized by Google

amorem, Ovid. vitam, Cic. *letenni, elhagyni, felhagyni vele, elűzni, szélnek eresztení*; ablegen oder fahren laſſen, von ſich geben, unterlaſſen. e. gr. ambitum (verborum), Cic *módosan, v. jó móddal végezni*; mit einer Manier endigen. e. gr. rudimentum, Liv. v. tirocinium, Justin. *első próbát tenni*; die erſte Probe ablegen. 18) e. gr. orationem, Suet. *tartani*; halten. 19) e. gr. nomen alicui rei, Cic. *adni, rárukázni*; beylegen oder geben. 20) *valamibe tenni, v. adni, valamire fordítni*; anlegen, anwenden. e. gr. pecuniam (senori), Hor. *költsön adni*; ausleihen. e. gr. sumtum melius, Cic. *jobban használni*; beſſer anwenden. 21) Trop. e. gr. curam, operam in re, Cic. diem in consideranda re, Idem. *ráfordítni*; anwenden. e. gr. se in rebus contemplandis, Cic. *foglalatoskodni, körűlte fáradozni*; ſich beſchäftigen. Otia recte ponere, Hor. 22) e. gr. caput suum periculo, Plaut. *kitenni*; ausſetzen. 23) e. gr. oscula in labellis, Prop. *tsókolni, megtsókolni, tsókot adni*; küſſen. 24) *elzálogosítni, zálogba adni, v. petni*; zum Pfande geben. Plaut. Virg. e. gr. spem, Plaut. *reménylení*; hoffen. 25) e. gr. calculos, Plin. *tsindlni, tenni, tartani*; machen, halten, anſtellen, Not. posivi pro: posui, Plaut. postus, a, um, pro: positus, Lucr.

Pons, tis, m. 3. *híd, gyaloghíd, palló, bürü*; die Brücke, der Steg. Pontem in flumine facere, Nep. Amnem jungere ponte, Liv. *hidat tsindlni a' vizen keresztül*; eine Brücke über den Fluß ſchlagen. Etiam: flumini pontem imponere, Curt. pontem injicere, Liv. — Pontem rumpere, Quint. excindere, Nep. interscindere, Cic. dissolvere, Nep. v. vellere, Virg. *letörni, lerontani*; abreißen, abbrechen. e. gr. versatilis, Cic. *felvonóhíd*; eine Zugbrücke. e gr. navalibus factus, Solin. *hajóhíd, komp, hidas*; eine Schiffbrücke. Sexaginarios de ponte dejicere, Cic. *az öregeket kirekeszteni a' voksolásból*; alte Leute vom Votiren ausſchießen. 2) *hajófenék*; der Schiffboden. Virg. 3) *hajófedél, hajótető*; der Verdeck. Tac. 4) pons a tergo abruptus est, Prov. *minden segítség és reménység hasztalan, elrántottak alólla a' gyékényt*; es iſt alle Hülfe und Hoffnung umſonſt.

Pontāticum, i, n. 2. *hídvám*; der Brückenzoll. Etiam: pontagium. Ammon.

Pontiae, ārum, f. plur. insulae maris inferi (Mar di Toscana), hodie: Ponza, Mela.

Pontīcŏla, ae, m. 1. *tengeren lakó, v. tartózkodó*; der ſich auf dem Meere aufhält. Gloss.

Pontīcŭlus, i, m. 2. Dim. *kis híd, v. palló, hidatska, pallótska*; ein Brückchen, kleiner Steg. Cic.

Ponticus, a, um, Pontum Euxinum, v. mare, v. provinciam Pontum concernens, illuc pertinens; *Pontusi*; Pontiſch. e. gr. nux, Plin. *mogyoró, v. mogyoró neme*; Haſelnuß, oder eine Art davon. e. gr. mus, Idem. *mogyorópele, v. pőlyü*; eine Rellmaus. (Glis avellanarius, L.) e. gr. radix, Cels. *rapontz-rabarbara*; der Rhapontik. (Rheum rhaponticum, L.) e. gr. sapor, Med. *fanyar íz*; ein herber Geſchmack. Not. Ponticus, Subst. nomen marium, e. gr. poëtae cujusdam, Prop. Ovid.

Pontĭfex, ĭcis, m. 3. *főpap*; ein Pontifex. Pontificum summus vocabatur Pontifex maximus, Cic. Not. Erant etiam pontifices minores, Cic. Scribae pontificis, quos nunc minores pontifices adpellant. Liv. hi erant forsan secretarii Pontificum donec ad Pontificalem dignitatem pervenissent. 2) *püspök*; ein Biſchof. Sidon. e. gr. summus, Gloss. *pápa*; der Papſt.

Pontificālis, e, e. gr. insigne, Liv. auctoritas, Cic. *főpapi, főpapokat illető, azokhoz való*; den Pontifex oder die Pontifices betreffend, dahin gehörig, Pontificiſch.

Pontificātus, us, m. 4. *főpapi hivatal, tisztség, tekintet, és méltóság*; das Amt und die Würde eines Pontifex. Cic.

Pontificius, a, um, e. gr. liber, jus, Cic. i. q. Pontificalis. Pontificium, Subst. *papság, papihivatal*; das Prieſterthum. Gell.

Pontilis, e, i. e. ad pontem pertinens. Veget.

Pontīnus, Pomtīnus, v. Pomptīnus, a, um. significat regionem Latii, Hinc: e. gr. palus, Plin. lacus ibidem magnus. Ager Pomptinus, Liv. Hinc,

Digitized by Google

edény; das Porzellan-Geschirr. Gloss.

Porcellīnus, a, um, *malatzból való*; von jungen Schweinen. Apic

Porcellio, ōnis, m. 3. *szárazldbú, pintzebogdr*; Assel, Kellerwurm, Schabe. Coel. Aur. (Oniscus, L.)

Porcellus, i, m. 2 *kis malatz, süldö malatz*: ein kleines Schweinchen, Ferkelchen. Phaed.

Porcĕo, ēre, s. Obsol. *megtartóztatni*; abhalten, zurück halten. Enn.

Porcĕtra, ae, f. 1. (porca) *emse disznó, melly még csak egyszer fiadzott*; Sau, die einmahl geworfen hat. Meliss. ap. Gell.

Porcilāca ae, f. 1. id. qu. Portulaca.

Porcinārius, ii, m. 2. *disznókupecz*; ein Schweinhändler. Plaut.

Porcīnus, a, um, (porcus) *disznóból való, disznó sertés*; von Schweinen. Porcina, sc. caro; *disznóhús, sertéshús*; Schweinefleisch. Plaut. Caput porcinum, Veget. fuit acies cuneiformis.

Porcīus, ii, m. 2. cognomen Romanum. M. Porcius Cato, Censor, Censorius vel major dictus, et M. Porcius Cato, Uticensis, qui tempore Ciceronis vixit. Hinc: Porcius, a, um, i. e. a Porcio oriundus, vel eum concernens. Lex Porcia, quae vetuit civem Romanum virgis caedi aut capite plecti.

Porcŭla, ae, f. 1. Dim. a porca: *kis emse*; eine kleine Sau. Plaut.

Porcŭlātĭo, ōnis, f. 3. *disznó, v. sertés tenyésztetés*; die Erziehung junger Schweine, Schweinezucht. Varr.

Porcŭlātor, ōris, m. 3. *sertéstartó gazda*; der junge Schweine heran zieht. Colum.

Porcŭlētum, i, n. 2. *ágyakra osztott föld*; ein in Furchen oder Beete abgetheiltes Feld. Plin.

Porcŭlus, i, m. 2. (Dimin a porcus) *süldö, malatz*; ein Schweinchen, Ferkel. Plaut.

Porcus, i, m. 2. *ártány disznó*; ein Schwein männlichen Geschlechts. 2) *süldö, malatz*; junges Schwein, das Ferkel. Porcos suos alit scrofa, Cic. Porcus femina; *emse malatz*; ein Ferkel weiblichen Geschlechts. Cic. 3) porci caput, Ammian. i. e. acies cuneiformis, vel id. qu. cuneus. 4) *eszemisztom ember, részeges, buja, 's a' t.* ein Vielfraß, ein Trunkenbold, ein ausschweifender Mensch. Porcus de grege Epicuri, Hor. 5) id. qu. pudendum muliebre. Varr.

Porcus, a, um. *kisott, kövér*; fett, feist, gemästet. Catull.

Pordaea, ae, m. 1 Nom. pr. viri. Amm.

Porgo, ĕre, pro: porrigo, Virg. et Cic. 2) pro: pergo, Lucret.

Pŏri, ōrum. m. pl. *izzadólyukak, veréjtéklyukak*; die Schweislöcher. Gloss.

Pŏrĭātĭcum, i, n 2. *terhvdm a' portékdsszekerektól*; der Zoll für die Waarenladung, oder von den mit Waaren beladenen Wägen. JCt.

Pŏrŏcēle, es. f. 1. *ágyékisérültség neme*; Art eines Hodenbruchs. Gloss.

Pŏrōsus, a, um, *lyukatsos*; löchericht. Panis porosus, Gloss. 2) *izzadólyukakkal telyes, veréjtéklyukatsos*; was viele Schweislöcher hat. Gloss.

Porphyrĕtĭcus, a, um, *porfirmárvánnyszínü, vagy ahoz hasonló*; purpurfarbig oder dem Porphyr ähnlich. Svet.

Porphyrĭo, ōnis, m. 3. *karmazsin fü, egy madár neme*; der Purpurvogel, eine Art Wasserhuhn. (Fulica porphyrio, L.) Plin.

Porphyrĭon, ōnis, m. 3. *egy órids neve*; ein Riese. Hor.

Porphyrītes, ae, m. 1. *fejér pontos piros márványkö, porfir*; der Porphir, ein rother harter Marmorstein, mit weißen Punkten. Plin.

Porphyrĭus, ĭdis, f. 3. *porfirszínü, veresbársonyszínü*; purpurfarbig. Plin.

Porphyrĭus, ii, m. 2. Nom. pr. philosophi.

Porphyrogenitus, i, m. 2. *tsászári módon veres bársonyra szülletett, tsászári hertzeg*; ein kaiserlicher Prinz.

Porrăcĕus, a, um, *párkagymaneműt, párkagymaszínü*; lauchartig, lauchfarbig. Plin.

Porrecte, Adv. *kiterjesztve, kifeszitve*; ausgespannt, ausgebreitet, weit. Porrectius, Ammian.

Porrectĭo, ōnis, f. 3. v. gr. digitorum, Cic. *kiterjesztés, kinyújtás*; die Ausstreckung.

Porrectus, a, um, v. gr. manus porrecta, Cic. *kinyujtott, kiterjesztett*; ausgestreckt. 2) *meghosszabbitott, elhalasztott*; verlängert. Porrecta mora, Ovid. 3) *odanyujtott, odaadott, átadott*; dargereicht, über-

Digitized by Google

geben. Cic. 4) fronte porrectiori loqui, Plaut. *vidáman vagy bátran és szabadon szóllni*; fröhlich und frey reden.

Porrĭcĭo, ĕre, 3. pro: projicio; *messze elvetni magától*; weit werfen. Virg. 2) pro: porrigo; *általadni, odanyújtani*; darreichen, geben. Liv.

Porrĭgĭnōsus, a, um, *koszos*; mit dem Erbgrinde behaftet. Plin.

Porrĭgo, ĭnis, f. 3. *kosz, fejenvaló seb*; eine Hautkrankheit des Kopfes zwischen den Haaren, der Erbgrind oder anhaltende Grind. Cels. et Horat.

Porrĭgo, rexi, rectum, ĕre 3. v. gr. manum, Cic. brachia, Ovid. *kinyujtani, kiterjesztení*; vor sich hin strecken, ausstrecken, ausdehnen, ausbreiten. Porrigi; *kiterjedni, kinyúlni, kiterjesztetni*; sich ausstrecken, ausdehnen, ausgedehnt, ausgebreitet werden. Porrigitur in novem jugera, Virg. 2) *odanyújtani, odaadni*; darreichen, geben. Cic. Alicui manum dextram porrigere, Cic. *valakinek a' jobb kezét nyújtani, az azt segítségül lenni*; einem die rechte Hand bieten, behülflich seyn. 3) *elhalasztani*; verschieben. Aliquid in tempus porrigere, Cels.

Porrĭma, ae, f. 1. mater Evandri, et soror Carmentae. Ovid.

Porrīna, ae, f. 1. *kagymatermő kert, kagymáskert*; ein Lauchgarten. Scaer.

Porro, Adv. *távol, messzire, messze*: in der Ferne oder in die Ferne, weit. 2) *tovább*; weiter. Perge porro. Cic. et Ter. 3) *továbbá*; ferner, weiter. Ter. Cic. 4) et sic porro; *és így tovább*; und so weiter. Cic. 5) *jövendőben, ezután*; in der Zukunft. Ter.

Porrum, i. n, et Porrus, i, m. 2. *póréhagyma, párhagyma*; der Lauch, Porree. Plin. (Allium porrum, L.) Porrum sectile, Juv. (Allium Schoenoprasum, L.) *metélőhagyma*; Schnittlauch.

Porsĕna et Porsenna, ae, m. 1. rex Etruriae. Liv.

Porta, ae, f. 1. *kapu*; das Thor, die Pforte. Virg. Porta urbis, Cic. *a' város kapuja*; das Stadtthor. 2) *akármelly béjárás, vagy kijárás*; jeder Ausgang oder Eingang. Solis porta, Macroc. i. e. duo tropica signa. Portae, Nep. *szoros általjárás, p. o. két hegy között egy országból másikba, 's a' t.* ein enger Paß, enge Pässe. 3) *alkalmatosság, eszköz valamire*; Gelegenheit, Mittel. Utar ea porta, quam primum videro, Cic.

Portābĭlis, e, *hordozható*; tragbar. Sidon. Onus portabilius, Augustin.

Portārĭum, ii, n. 2. *kapupénz*; das Thorgeld. Gloss.

Portārĭus, ii, m. 2. *kapus, kapundlló*; ein Thorhüter. Eccles.

Portatilis, e, *hordozható, könnyen hordozható*, tragbar, leicht zu tragen. Horologium portatile; *zsebóra, zsebelióra*; die Sackuhr. Gloss.

Portātĭo, ōnis, f. 3. *hordozás, vivés*; das Tragen. Sallust.

Portātōrĭus, a, um, *hordozniavaló, hordozható*; zum Tragen dienlich. Coel. Aur.

Portātus, us, m, 4. *hordozás, hordás*; das Tragen. Plin.

Pōrtēmĭum, ii, n. 2. *széles hajó nemo volt a' Szirusoknál, hidas*; eine Art von breiten Schiffen, deren sich die Syrer bedienten. Isidor.

Pōrtēndĭcŭlum, i, n. 2. *szerentsés jelenség valámire, előrevaló jójel*; eine glückliche Vorbedeutung. Lamb.

Portendo, di, tum, ĕre, 3. *előre jelenségét adni valuminek, előre való jeladás által megjövendölni valamit*; zuvor andeuten, etwas prophezeyen. Cic. Dii portenderunt, clarum fore hoc caput, Liv. Quod aves fieri posse portendunt, Liv.

Portentĭfer, a, um, id. qu. portentosus. Ovid.

Portentĭfĭcus, a, um, *rendkivülvaló, tsuddlatos, tsudás*; außerordentlich, Verwunderung erregend, wunderbar, unnatürlich. Lactant.

Portentōsus, a, um, *rendkivülvaló, természetfelettvaló, tsuddlatos, tsudás, rémséges*; außerordentlich, unnatürlich oder übernatürlich, wunderbar. Cic. Comp. portentosius, Senec. oratio portentosissima, Sen.

Portentum, i, n. 2. *jövendő eset jelensége, rendkivülvaló történet, mellyből jövendölni szoktak*; eine weissagerische Anzeige, ein Anzeichen, eine außerordentliche Erscheinung. Cic. 2) *rendkivülvaló költemény, rémség*; eine seltsame Erdichtung. Poëtarum et pictorum portentum, Cic. Loqui monstra et portenta, Lucr.

Digitized by Google

3) *tsudadllat, rémség, szörnyeteg*; jedes widernatürliche Thier, Ungeheuer, Unthier. Svet. Portentum reipublicae, Cic.

Portentōsus, a, um, id. qu. portentosus, Cic.

Portheměus, i, m. 2. *révész*; ein Fährmann, der die Leute über das Waſſer führet. 2) cognomen Charontis, Petron.

Porthmos, i, m. 2. *tengerszoros*; eine Meerenge. Plin. 2) urbs Euboeae.

Portĭcātĭo, ōnis, f. 3. id. qu. Porticula.

Portĭcŭla, ae, f. 1. *torndtzotska, folyosó*; eine kleine Gallerie, ein kleiner bedeckter Gang. Cic.

Portĭcum, i, n. 2. *kapuvám*; das Thorgeld. Eccles.

Porticus, us, f. 4. *torndtz, folyosó, tzinterem*; ein bedeckter Gang, ein auf Säulen ruhender Gang, eine Halle, Gallerie. 2) *sátor*; ein Zelt. Cic.

Portĭo, ōnis, f. 3. (pars) *rész*; der Theil. Magna portio mortalium, Plin. *nagy része az embereknek*; ein groſſer Theil der Menſchen. 2) pro: proportio; *arányosság*; die Proportion, das Verhältniß. Plin. 3) *mivolt*; die Beſchaffenheit. Plin. Ad suam quisque portionem, Plin.

Portĭōnālis, e, *részszeréntvaló*; einen Theil betreffend. Tert.

Portiscŭlus, i, m. 2. *jeladó az evezésre*; ein Zeichengeber für die Ruderer. Enn.

Portĭto, āre, (Frequ. a porto) *kordozgatni*; tragen. Gell.

Portĭtor, ōris, m. 3. *vámos, vámszedő*; ein Zöllner, Zolleinnehmer. Cic. 2) *terhekordó*; ein Träger. Mart. 3) *révész*; ein Fährmann. Portitor orci, Virg. 4) portitor literarum, Ter. *levélhordó*; ein Briefträger.

Portiuncŭla, ae, f. 1. (Dimin. a portio) *részetske, darabotska, darabka*; ein Theilchen, Stückchen. Plin.

Porto, āvi, ātum, āre, 1. *vinni, emelni, p. o. vállán, hátán, kezében*; tragen, z. B. auf der Schulter, auf dem Rücken, in der Hand. 2) *vinni, p. o. valamit, lovon, kotsin, hajón*; etwas führen, z. B. durch Pferde, im Wagen, im Schiffe. 3) *vinni, hozni*; führen, bringen. Ter. Alicui auxilium portare, Sall. Laetum nuntium ad te porto, Liv.

Portōrĭum, ii, n. 2. *vám, p. o. e' portékától a' kikötőhelynél, harmintzadnál*; der Zoll, die Abgabe von eingeführten Waaren im Hafen u. ſ. w Cic. Portorium solvere, Plaut. *vámot fizetni*; den Zoll bezahlen. Portorium exigere, Cic. imponere, Cic. 2) *révpénz, rév*; Geld fürs Überfahren, Fährgeld, Schifferlohn. Apul.

Portuensis, e, *kikötőhelybéli*; im Hafen befindlich Cod. Theod.

Portŭla, ae, f. 1. (Dimin. a porta) *kaputska, kis kapu*; ein kleines Thor, Pförtchen. Liv.

Portulāca, ae, f. 1. *portsin, portsfű*; der Portulak. Varr.

Portūnālis, v. Portumnālis, e, i. e. deum Portumnum concernens. Hinc: Portunalia, sc. festa, i. e. in honorem Portumni. Varr.

Portūnus, v. Portumnus, i, m. 2. deus marinus, alias: Palaemon. Ovid.

Portŭōsus, a, um, v. gr. mare, Cic. *kikötőhelyes, sok kikötőhelyű*; voller Häfen, mit Häfen wohl beſetzt, Cic. portuosior, Sallust.

Portus, us, m. 4. *kikötőhely*; der Hafen. Petere portum, Virg. vel: intrare, Nep. *kikötni*; anlanden. Solvere e portu, Cic. *elevezni a' kikötőhelyből*; abſchiffen. 2) Met. *menedékhely, bátorságos menedék*; die Zuflucht, Sicherheit. Senatus erat portus nationum, Cic. 3) *torkolat, befolyás, bérugás, p. o. valamelly vïznek a' tengerbe való befolyása*; der Ausfluß oder Mündung eines Stroms in das Meer. Ovid 4) *társzín, tárbolt, tárház*; ein verſchloſſener Ort, um Waaren hinein oder heraus zu ſchaffen, Magazin. Pandect.

Pŏrus, i, m. 2. *menetel, általjárás*; der Gang, Durchgang. Plin. 2) *vereítéklyuk, izzadólyuk*; ein Schweißlöchelchen. Plin.

Pōrus, i, m. 2. rex Indiae. Curt. 2) *tófkő*; der Tuffſtein. Plin.

Posca, ae, f. 1. *etzetes bor (vagy etzet) vïzzel elegyítve*; ſaurer Wein (oder Eſſig) mit Waſſer vermiſcht. Plaut.

Poscĭnūmĭus, v. Poscĭnummĭus, a, um, *pénzrevágyó*; geldbegierig, geldfordernd. Apul.

Posco, pŏposci, ĕre, 3. *kívánni valamit valakitől*; etwas von Jemanden haben wollen, fordern oder ver-

Digitized by Google

langen. Aliquid sibi poscere, Cic. *kikérni magának valamit*; sich etwas ausbitten. Aliquem poscere, v. gr. in proelia, Virg. *valakit kihlvni, p. o. verekedni, vagy vele megvívni*; einen auffordern. Uti poscit res; *a' mint a' dolog hozza magával, vagy kivánja*; wie es die Sache erfordert. Cum tempus ita posceret, Nep. 2) *valamelly dron tartani, p. o. az eladó portékát, valamit kivánni érte*; etwas so und so hoch bieten, einen gewissen Preis für etwas fordern. Quanti poscit, Plaut. *a' mint tartja, a' mit érte kiván*; so hoch er sie bietet. 3) v. gr. causas, Virg. *tudakozni, kérdezni*; forschen, fragen, zu wissen verlangen. 4) v. gr. aliquem, Sen. *hivni, kiáltva hivni valakit*; einen rufen, sehr laut rufen. 5) numina poscere. Ovid. *az istenekhez segítségül hivni*; die Götter um Hülfe anrufen.

Pŏsĕa, Posĭa, i. q. pausea, Cato.

Posidŏrium ii, n. 2. promontorium in Ionia versus Cariam. Mela.

Pŏsĭtĭo, ōnis, f. 3. (pono) v. gr. nominis pro nomine, Quint. *tétel, tevés*; das Setzen. 2) *tétel, mondás, állitás*; der Satz, Lehrsatz, das Thema, die Aufgabe. Quint. 3) v. gr. urbis, Cic. *fekvés, helyheztetés*; die Lage, z. B. eines Orts. 4) *valamelly szónak a' végzete, p. o. az ejtegetésben, hajtogatásban*; die Endung eines Worts, z. B. in der Abänderung, Abwandelung. 5) positio syllabae, Quint. *a' rövid szótagnak az a' helyheztetése, midőn az hosszúvá leszsz, p. o. két utánna következő mássalhangzó miatt*; die Stellung einer kurzen Sylbe, wodurch sie lang wird, besonders wenn zwey Consonanten zusammen kommen, Position.

Pŏsĭtīvus, a, um, (pono) *tett, tétetett*; gesetzt. Nomen positivum, *adott, nem természetes név*; ein gegebener, nicht natürlicher Nahme. Nigid. ap. Gell. b) vox, quae in gradu positivo est, Serv. c) i. q. Substantivum, Macrob.

Pŏsĭtor, ōris, m. 3. e. gr. templorum, Ovid. *tevő, helyheztető, épitő, felállitó*; ein Setzer, Erbauer, Hinsetzer, Errichter.

Pŏsĭtūra, ae, f. 1. e. gr. corporum, Lucr. *állitás, helyhetés, helyheztetés, fekvés, állás, tétel*; die Stellung, Lage. 2) i. q. Interpunctio, Diomed.

Pŏsĭtus, a, um. (pono) *tett, tétetett, helyheztetett, helyhetett, állitott*; gelegt, gesetzt, gestellt. 2) in medio positus, Cic *nyilvánságos, nyilvánvaló, világos*; offenbar. 3) *elmellőzött, fel sem vett, szélnek eresztett*; hintangesetzt. Positis omnibus curis. Liv.

Pŏsĭtus, us, m. 4. e. gr. urbis, Ovid. regionis, Tac. *helyheztetés, tétel, állás, fekvés*; die Stellung, Lage.

Possessĭo, ōnis, f. 3. (possideo) e gr. fundi, Cic. *birtok, valaminek birása*; der Besitz. Esse in possessione bonorum, Cic. In possessionem venire, v. proficisci, Idem. Possessionem hereditatis alicui dare, eripere, Cic. Mittere aliquem in possessionem, Idem. *betenni*; einsetzen. 2) *örökség, jószág, különösen fekvő jószág, p. o. telek, szántóföld, rét, 's a' t.* das Eigenthum, besonders einer unbeweglichen Sache, z. B. Acker, Wiesen ꝛc Cic. Nep Hinc: Si ignis prima possessio rerum fuit, Justin. i. e. mundum prius possedit 3) Trop possessionem laudis occupare, Cic. *betsületet, és hirnevet nyerni*; Ehre und Ruhm erlangen.

Possessĭuncŭla, ae, f. 1. Dim. *jószágotska, fekvő jószágotska, telketske*; ein Gütchen, Grundstückchen. Cic.

Possessīvus, a, um, (possideo) *birtokot jelentő*; einen Besitz anzeigend. e. gr. a) pronomen, Quint. u: meus etc. 2) e. gr. casus, i. e. genitivus, Prisc.

Possessor, ōris, m. 3. e. gr. bonorum, Cic. *birtokos, ura, v. gazdája valaminek*; der Besitzer. e. gr. regni inertis, i. e. Pluto, Lucan. e. gr. invidiae aut pestilentiae i. e. agri invidiosi aut pestilentis, Cic. Trop. Aquilo possessor Italici litoris, Petron.

Possessōrĭus, a, um, e. gr. actio, Pand. *birtokot, vagyont, v. jószágot illető*; den Besitz betreffend.

Possessus, a, um, *birt, birtokba volt, elfoglalt*; besessen, in Besitz genommen. Cic.

Possessus, us, m. 4. *birtok, valami-*

Digitized by Google

nek birása, valamivel bírás; der Beſitz. Apul.

Possestrix, īcis, f. 3. *birtokos (asszony, v. leány)*; eine Beſitzerinn. Afran.

Possĭbĭlis, e, (possum) *lehető, lehetséges, véghezvihető*; möglich, thunlich. Quint. Pand.

Possĭbĭlĭtas, ātis, f. 3. *lehetőség, lehetség*; die Möglichkeit. Arnob.

Possĭdĕo, edi, essum, ēre, 2. e. gr. bona, partem agri, aliquid communiter cum aliquo, Cic. *bírni, birtokban lenni, valaminek, bírni valamit, v. valamivel*; beſitzen, im Beſitze haben, inne haben. 2) Trop. e. gr. aliquem totum, animum alicujus, Cic. *valakivel egészen bírni, valakinek egész hatalmának lenni valakin*; einen ganz in ſeiner Gewalt haben. 3) e. gr. forum armatis, Idem. *elfoglalni*; in Beſitz nehmen.

Possĭdo, ĕdi, essum, ĕre, 3. *elfoglalni, erővel v. erőszakosan magáévá tenni*; in Beſitz nehmen, ſich bemächtigen. Bona sine testamento possederat, Cic.

Possum, pŏtui, posse, e. gr. facere, Cic. *-hatni, -hetni*; können, vermögen. Gratia et largitione multum apud aliquem posse, Idem. *sokat tehetni valakinél*; viel bey einem vermögen. 2) *erejének, hatalmának lenni*; Kraft und Gewalt haben. Non potui, quin rideam, Cic. *nem tarthóztathattam meg magam a' nevetéstől*; ich habe mich des Lachens nicht enthalten können. 3) *kelleni*; ſollen. Orbis est conversus citius quam potuit. Fluctuatus est, utrum in regnum se reciperet, an reverti in Thessaliam posset, Liv. pro: reverteretur. Potest, ut alii alia arbitrentur, Plaut. *meglehet, hogy mások, masként gondolkodnak, v. más gondolattal vannak*; es kann ſeyn, daß andere, andere Gedanken haben. 4) *tehetni, véghezvihetni, megtehetni*; vermögen, auszurichten im Stande ſeyn. Multum posse facundia, Ter. *igen ékesenszólló lenni*; ſehr ſtark in der Beredſamkeit ſeyn. 5) *egészséges lenni*; wohlauf ſeyn. Cic. 6) e. gr. ad morsum serpentum, Plin. *valamiről, valamire, v. valami ellen használni, v. hasznos lenni*; wider etwas helfen. Not. potesse, Ter. pro: posse. Potessit, Plaut. pro: possit. Possiem, es, et, Idem. pro: possim etc. Potestur, Luer. (sequ. Infin. Pass) pro: potest.

Post, Praep. cum Acc. *után, aztán*; nach, hernach. 2) post hominum memoriam, Cic. *a' mennyire az emberek emlékezhetnek*; bey Menſchengedenken. 3) post homines natos, Idem. *mióta csak emberek élnek*; ſeit dem Menſchen geweſen ſind. 4) post diem tertium, Liv. i. e. die tertio. 5) post tergum, Gloss. *hátúl, hát megett*; hinter dem Rücken.

Post, Adv. *aztán, osztán, annakutánna*; darnach. Longo post tempore venit, Virg. Non multo post, paullo post, Plaut. Cic. Caes. *nem sokára aztán*; nicht lange darnach. 2) *hátul, hát megett, hátulról*; dahinten. Servi, qui post erant, Cic.

Postautumnālis, e, *őszutánni, őszutánnvaló*; nachherbſtlich. Pira postautumnalia, Plin.

Postĕa, Adv. *aztán, annakutánna*; hernach. Cic. Postea multo, Plin. *sokkal aztán*; lange hernach. Postea loci, Sallust. pro: postea. 2) quidnum postea? Ter. *hát osztán? 's osztán?* was iſt mehr?

Posteaquam, Adv. *minekutánna*; nachdem. Cic.

Postĕo, ire, 4. e. gr. aliquem, Sidon. *aztán menni, utánna menni, utánna lenni*; hernachgehen, nachgehen, nachſtehen.

Postergānĕus, a, um, *hátúl, hátrafelé, v. hát megett lévő, hátmegetti*; hinter dem Rücken befindlich. Arnob.

Pōstergāle, is, n. 3. *székhát*; die Lehne an einer Bank, wo ſich der Rücken anlehnen kann. Eccles.

Postĕrgo, āre, 1. *megvetni, viszszavetni*; hintanſetzen, zurückwerfen. Postergatis opibus, Paling.

Pōstĕrgus, a, um, *hátrafelőllévő*; hinterwärts. Arnob.

Pōstĕri, ōrum, m. 3. plur. *maradék, utánnunk következő nemzetségünk, atyánkfiai, kik utánnunk élni fognak*; die Nachkömmlinge, Nachkommen. Cic.

Posterĭor, et Posterius, ōris, Comp. *következendő, a' következő, utánna való*; der Folgende. 2) posterior aetate, Cic. *ifjabb*; jünger.

Postĕrĭtas, ātis, f. 3. *maradék, mara-*

Digitized by Google

dékink, a' késő nyom, utánnunk következő nemzetség; die Nachkommenſchaft, Nachwelt. Ovid. Rationem habeat posteritatis, i. e. famae apud posteros, Caes. Posteritati servire, Cic. *a' maradék előtt érdemessé tenni magát, a' maradéknak használni*; um die Nachkommenſchaft ſich verdient machen. 2) *utólsó hely, többi után létel, v. lévőség*; der letzte Platz, das Nachſtehen. Tert.

Postĕrius, Adv. *utóbb, azután, annakutánna*; hernach. 2) *végre, végtére*; endlich. Ter.

Postĕro, āvi, ātum, āre, 1. *késŏjönni, késő érkezni, lassan jönni*; verſpäten, langſam kommen. Pallad.

Postĕrŭla, ae, f. 1. *hátúlsó ajtó*; die Hinterthür. Ammian.

Posterus, et Poster, a, um, c. gr. annus, Cic. *következendő, következő, azutáni, czutánvaló*; folgend. 2) in posterum tempus prospicere, Idem. *a' jövendőről gondoskodni*; für das künftige ſorgen. 3) *roszsz, aldvaló*; ſchlecht. Nihil isto est posterius, nihil nequius, Cic. 4) *gonosz, istentelen*; boshaft, gottlos. Sie fortuna cum improbitate certavit, ut nemo posset, utrum posterior, an infelicior esset, judicare, Idem. Comp. posterior, Sallust. Sup. postremus, Idem. v. postremissimus, Gell.

Postfăcio, ĕre, 3. *azután tenni, tselekedni, v. mivelni*; hernach thun. Gell.

Postfăctum, i, n. 2. *azutáni tett, v. tselekedet*; die nachherige That. Ex postfacto, Plaut. *azután, utóbb*; nachgehends.

Postfactus, v. Post factus. a, um, *azután történt, esett, v. lett*; hernach geſchehen. Postfacta furta, Gell.

Postfĕro, ferre, c. gr. opes suas libertati, Liv. *utánna tenni, kevesebbre, v. kisebbre betsülni, kevesebbnek tartani*; nachſetzen, hintanſetzen.

Postfŭturum, i, n. 2. *történendő, leendő, a' mi ezután fog történni*; was hernach geſchehen wird. Gell.

Postfŭturus, a, um, (post et sum) *jövendő, a' ki ezután fogjŏnni*; der nachkommen wird.

Postgĕnĭtus, v. Post genĭtus, a, um, *azután született*; nachher geboren. Post geniti (postgeniti); *maradék, utánnunk születendők*; die Nachkommen. Horat.

Posthăbĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. e. gr. omnia, Caes. *hátratenni, kevesebbre betsülni, alábbvalónak tartani*; nachſetzen, hintanſetzen. Omnibus rebus posthabitis, Gic. *hátratételével*; mit Hintanſetzung

Posthac, pro: post haec; *ezekután, ezután, ezeknek utánna*; hernach. Plaut. 2) *jövendőben, ezentúl*; künftig. Cic.

Posthinc, v. post hinc; *ezután, erre, ettől fogva, ezolta*; hernach, hier auf oder hernach von hier. Virg.

Posthoc, v. post hoc, i. e. postea, fragm. leg. Pap. ap. Fest.

Posthumia, ae, f. 1. virgo Vestalis, Liv.

Posthŭmus, v. Postumus, a, um, *legutólsó*; der Letzte. Proles postuma, Virg. *otólsó gyermek, a' ki után nem nemz többet az attya*; das letzte Kind, nach dem der Vater keines mehr zeuget. b) *attya halála után született*; nach des Vaters Tode geboren. 2) e. gr. spes, Apul. *jövendő*; künftig. 3) e. gr. opus; Gloss. i. e. post mortem auctoris editum.

Postibi, Adv. *azután, osztán, annakutánna, arra*; hernach, hierauf. Plaut.

Postĭca, ae, f. 1. *hátúlsó ajtó*; die hintere Thüre. Varr.

Postĭcīpo, āre, 1. *azután venni*; hernach nehmen. Catull. Mam.

Postĭcŭla, ae, f. 1. Dim. *hátúlsó ajtótska*; ein Hinterthürchen. Apul.

Postĭcŭlum, i, n. 2. Dim. *hátúlsó épületetske, v. házatska*; ein Hintergebäude, Hinterhäuschen. Plaut.

Postĭcum, vide: Posticus.

Postĭcus, a, um, c. gr. pars aedium, Liv. ostium, Plaut. pes, Solin. *hátúlsó, hátúllévő*; was hinten iſt. Hinc: posticum, i, n. 2. *hátúlsó ajtó*; die Hinterthür. Hor. b) *hátúlsó ház*; ein Hinterhaus. Vitr. c) *árnyékszék, buda*; ein Abtritt, heimliches Gemach. Lucil. d) i. q. podex, Varr.

Postidĕa, Adv. i. q. postea, Plaut.

Postĭlēna, ae, f. 1. *farmatring, farhám*; Schwanzriemen, Schweifriemen. Plaut.

Postilla, v. post illa, i. q. postea, Ter.

Pŏstĭlla, ae, f. 1. *vasárnapi, és inna-*

pi predikátziós könyv; die Poſtille, Predigten über die ſonn- und feyertäglichen Texte. Eccles.

Postillo, āre, 1. *az Evangyéliomokra magyarázatot, v. világositást irni*; Erklärungen über die Evangelien ſchreiben. Lyra.

Postinde, Adv. *azután, osztán, annakutánna*; darnach, hernach. Sen.

Postis, is, m. 3. *ajtófél, ajtómellvék*; die Pfoſte. Cic. 2) *ajtó*; die Thür. Senec. Virg. Not. posti, pro: poste, Ovid.

Postliminium, ii, n. 2. *hazamenetel, hazájába visszatérés, és így régi állapotjába és jussaiba visszalépés, v. juss a' hazájába való visszatérésre, 's ott régi szabadságával való élésre*; nach Hauſe, folglich in ſeinen alten Stand und ſeine ehemahligen Gerechtſame, oder das Recht, nach Hauſe und in ſeinen vorigen Stand und Gerechtſame zurück zu kehren. Ei esse postliminium, Cic. Jus postliminii, Pand. idem. Hinc: postliminio (Abl.) a) e. gr. redire, Cic. *visszatérési jussal*; durch das Rückkehrrecht; b) e. gr. in forum reducere, Apul. *ismét, újra, v. visszza*; wieder, vom neuem oder zurück. 2) *visszza, v. megtérés általjában*; die Rückkehr überhaupt. Trop. e. gr. pacis ecclesiasticae, Tert. *engesztelés*; die Verſöhnung.

Postmĕridianus, i. q. Pomeridianus.

Postmitto, ĕre. 3. *fel sem venni, elmulatni, abban hagyni*; nicht achten, unterlaſſen, Cic.

Postmŏdo, Adv. pro: post, postea, Liv.

Postmŏdum, Adv. id. qu. postmodo, Ter.

Postŏmis, ĭdis, f. 3. *lakatkosár a' harapós ló orrára*; ein Maulkorb von Eiſen, welchen man unbändigen Pferden auf die Naſe ſetzt.

Postpartor, ōris, m. 3. *hivatalban, v. tisztségben követő*; ein Nachfolger im Amte. Plaut.

Postpōno, sui, sĭtum, ĕre, 3. omnia, Cic. aliquem alicui, Ovid. *hátravetni, v. tenni, kevésre betsülni, elmellőzni, megvetni*; nachſetzen, hintanſetzen.

Postprincipia, ōrum, n. plur. *dolog menetele, előmenés, előmenetel a' dologban unnak elkezdése után, kimenetel*; der Fortgang einer Sache nach überſtandenem Anfange, der Ausgang. Voluptas disciplinarum in postprincipiis exsistit, Varr. ap. Gell.

Postpŭto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. omnes res prae parente, Ter. *hátra tenni, elmellőzni, kevésre betsülni, megvetni*; nachſetzen, hintanſetzen oder gering ſchätzen.

Postquam, v. post quam, Adv. *minekutánna, mikor, midőn*; nachdem, als. 2) *mivel, mivelhogy, minthogy*; da oder weil. Postquam sensit. Ter.

Postrēmĭtas, ātis, f. 3. *utólja, v. vége valaminek, vég, utólj*; das Letzte, das Ende. Macrob.

Postrēmo, v. Pestremum, Adv. *legutóljára*; zuletzt. Ter.

Postrēmus, a, um, (Superl. a Posterus) *legutólsó*; der Allerletzte. Cic. 2) *legalábbvaló, legtsekélyebb*; der Geringſte. Esse in postremis, Idem. 3) postremum munus. Virg. *halotti temetés, temetés*; das Leichenbegängniß. 4) postremo die, Plin. *estve*; am Abende. Comp. postremior, Apul Sup. postremissimus nequissimusque omnium nationum existimator, Gell. *a' ki minden népekről leg gyaldzatossabban itél*; der am ſchimpflichſten von allen Völkern urtheilt.

Postridie, Adv. (a postero die) *másod nap, más nap, egy nappal azután, következő napon*; Tags darauf, am folgenden Tage, des folgenden Tags. Postridie ludos, Cic. *a' játékok után való nap*; am andern Tage nach den Spielen. Postridie, quam tu es profectus, Idem. *elmeneteled után egy nappal*; am andern Tage nach deiner Abreiſe.

Postrīduanus, v. Postridianus, a, um, *más napi, más napon eső, v. történő*; was am folgenden iſt, kommt, geſchieht. Macr.

Postrīdŭum, i, n. 2. *következő nap, más nap*; der folgende Tag. Postriduo; *másod nap*; Tags darauf. Plaut.

Postscēnĭum, ii, n. 2. pars posterior theatri, Lucr. Trop. postscenia vitae, Idem. actiones, quas celant homines.

Postscrĭbo, ĕre, 3. e. gr. nomen Ti-

Digitized by Google

berii suo, Svet. *álá, v. útánna írni*; darunter schreiben.

Postsignānus, i, m. 2. *zászló után menő, zászlótartó*; der nach der Fahne folgt, ein Fahnenjunker. Gloss. 2) Adj. milites postsignani, Ammian. *tartalék, v. segítőereg*; eine Reserve.

Postsum, fui, esse, *utól lenni*; hinten seyn. Sallust. 2) *elmellőztetni, megvettetni*; hintangesetzt werden. Idem.

Postŭlārĭus, a, um, *kívánó*; fordernd. Fest.

Postŭlātĭcĭus, a, um, *kívánt, kívántatott*; gefordert, verlangt. Sen. 2) *a' kin keresete van az embernek*; an dem man eine Forderung hat. Idem.

Postŭlātĭo, ōnis, f. 3. e. aequa et honesta, Cic. *kívánság, kérés*; die Forderung, das Begehren. 2) *istenség kívánsága, p. o. áldozattétel eránt*; das Verlangen der Gottheit, daß z. B. ein Opfer gebracht werde. Postulationem decernere Jovi, Idem. 3) *panasz, vád*; die Beschwerde, Anklage. Postulationem brevem adferre, Cic. 5) *per, pör*; ein Proceß. Svet. 6) *veszekedés, tzivódás*; ein Zank. Ter.

Postulatitius, a, um i. q. Postulaticius.

Postŭlātor, ōris, m. 3. *kérő, kívánó, meghívánó*; ein Forderer. 2) *panasztevő, vádoló*; ein Kläger. Svet.

Postŭlātōrĭus, a, um, e. gr. sulmen, Sen. *melly által valami kívánódik*; wodurch etwas begehrt wird.

Postŭlātrix, icis, f. 3. *kívánó*; fordernd. Postulatricinae solennitates, Tert. i. e. Supplicationes.

Postŭlātum, i, n. 2. *kívánás, meghívánás*; die Forderung. 2) *vádolás, el, v. bévádolás*; die Anklage. 3) *békesség feltétel*; eine Friedensbedingung. Intolerabilia postulata, Cic. *meg nem engedhető*; die man nicht einräumen kann.

Postŭlātus, a, um, *vádoltatott*; angeklagt.

Postŭlātus, us, m. 4. *kívánás, meghívánás*; eine Forderung. 2) *vád, vádolás, bévádolás*; eine Anklage. Liv.

Postŭlĭo, ōnis, f. 3. i. q. Postulatio. Varr.

Postŭlo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquid ab aliquo. Cic. *kérni, kívánni*; bitten, fordern. 2) jus accusandi aliquem a Praetore rogare, Idem. 3) e. gr. reum, Plin. *el, v. bévádolni*; verklagen, anklagen. e. gr. capitis, JCt. *főbenjáró vétekkel vádolni valakit*; einen aufs Leben anklagen. 4) *megkívánni, megvárni*; erfordern. Res hoc postulat, Cic. *azt kívánja, v. hozza magával a' dolog*; die Sache erfordert es. 5) *javunkra kérni valamit*; bitten, daß etwas uns zu guten geschehe. Gaditani a senatu de foedere postulaverunt, Idem. 6) *kérdezősködni, nyomozni, kitudakozni*; anfragen, forschen. Caes. 7) *kérőtétel, v. feltételállitásúl valamit feltenni*; etwas als einen Heischesatz vorausetzen. Geometrae solent postulare, ut quaedam sibi concedantur, Cic.

Postūmātus, us, m. 4. (postumus) *legutólsó, v. legalsó hely*; die letzte Stelle, der unterste Platz. Tert.

Postūmĭānus, a, um, *Postumiusi*; Postumisch. Liv.

Postūmĭus, a, um, e. gr. via, Tac. idem. 2) Subst. nomen familiae Romanum, Cic.

Postūmo, āre, 1. e. gr. alicui, Tert. *utánna lenni*; nach einem seyn, nachstehen.

Postūmus, a, um, i. q. Posthumus.

Postus, a, um, pro: positus.

Postvĕnĭo, īre, 4. *utánna menni, v. jönni, utól, v. hátúl menni, v. jönni*; nachkommen, hinten nachkommen. Plin.

Postverta, v. Postvorta, ae, f. 1. dea apud Romanos, una ex Carmentibus, quae partui feminarum praesidebant. Gell. Macr. Varr.

Pōtābĭlis, e, *iható, megiható*; trinkbar. Auson.

Pōtăcŭlum, i, n. 2. i. q. potatio, Tert.

Potamantis, idis, f. 3. *Indus vize környékén növő planta*; eine am Indus wachsende Pflanze. Vocatur etiam: thalassegle, Plin.

Pōtămōgēton, v. —gīton, ōnis, f. 3. *úszány*; Sam- oder Wasserkraut. Plin. (Potamogeton, L.)

Pōtātĭo, ōnis, f. 3. *ivás, ivó, v. részeges tzimborasdg*; das Trinken oder Saufen, Trinkgelage. Plaut.

Pōtātor, ōris, m. 3. *ivó, nagyivó, részegeskedő*; ein Trinker oder Säufer. Plaut.

Pōtātōrĭus, a, um, *ivásra való, v. szolgáló*; zum Trinken gehörig. e. gr.

Digitized by Google

vas, Plin. Val. *ivódedény*; ein Trinkgeſchirr.

Potātus, a, um, *ivott, megivott, itt*; getrunken. Plin.

Pōtātus, us, m. 4. *ivás, ital*; das Trinken. Apul.

Pŏte, i. e. potest, Plaut.

Pŏtens, entis, o. *tehető, a' ki sokat tehet, hatalmas, erős*; vermögend, mächtig. Potens classe, Ovid. *hatalmas a' tengeren*; mächtig auf dem Meere. 2) *hathatós, hathatós erejű*; kräftig, wirkſam. Herbae potentes, Virg. 3) e. gr. armorum tenendorum, Liv. *-ható, -hető valamire ügyes, alkalmatos*; fähig. 4) *valakinél kegyelemben lévő*; der viel bey einem vermag. Prop. 5) e. gr. odor, Plin. *erős*; ſtark. 6) e. gr. in amore, Catull. *szerentsés, boldog, a' kinek kívánsága szerént folynak dolgai*; glücklich, dem es nach Wunſche geht. 7) *pompás, úri*; vornehm, prächtig. 8) e. gr. jussi, Ovid. *a' ki végrehajtotta a' parantsolatot*; der den Befehl vollzogen hat. Comp. potentior, *hatalmasabb*; der Mächtigſte. 9) Subst. *gazdag, hatalmas*; ein Reicher, Gewaltiger. Gloss.

Pōtentātor, ōris, m 3. *uralkodó, országló*; ein Herrſcher. Tert.

Pōtentātus, us, m. 4. *főhatalom*; die Oberherrſchaft. De potentatu inter se contendere, Caes. 2) *erő, v. tehetség valaminek tselekvésére, tehetőség*; das Vermögen, etwas zu thun. Arnob.

Pōtenter, Adv. *hatalmasan, hathatósan, erősen*; mächtig, kräftig, wirkſam. Quint. Comp. potentius, Horat. Sup. potentissime, Quint. Decl. 2) *tehetsége, ereje szerént, minden erővel, v. a' mint valakitől telik*; nach Vermögen, nach Kräften Hor.

Pōtentĭa, ae, f. 1. *tehetség, erő*; das Vermögen, die Kraft, Kräfte. e. gr. solis, Virg. *látástehetség, látóerő*; die Sehkraft. 2) e. gr. herbarum, Ovid. aquarum, Plin. *hathatósság, erő*; die Kraft, Wirkſamkeit. 3) *hatalom, erő*; die Macht, Gewalt. Cic. 4) *tekintet*; das Anſehen. Caes. Erant in magna potentia, Cic. Not. Plur. contra potentias hominum, Cic. 5) *főhatalom, főuraság*; die Obergewalt, Oberherrſchaft. Idem. e gr. singularis, Nep. *egyedüluralkodás*; die Alleinherrſchaft, Monarchie. 6) *szerentse, világi jó*; das Glück. Nulla potentia longa, Ovid. 7) urbs a) Picени, Cic. b) Liguriae, Plin. c) Lucaniae, Idem. quarum incolae Potentini vocantur, Plin.

Pōtentĭālis, e, *hatalmas, hathatós*; mächtig, mit Nachdruck. Prisc.

Pŏtentĭālĭter, Adv. *hathatósan, tehetsége, v ereje szerént*; kräftig oder nach Vermögen. Sidon.

Potērium, v. —on, i, n. e. *ivódedény, kúpa, pohár*; ein Trinkgeſchirr, Becher. Plaut. 2) *pimpinella*; die Pimpernelle. Plin.

Pōtesse, pro: posse.

Pōtestas, ātis, f. 3. (possum) *tehetség, hatalom, jus, v. erő valaminek tevésére, valamire, v. valamin*; das Vermögen, die Macht etwas zu thun, die Gewalt zu oder über etwas. Habere potestatem vitae necisque in aliquem, Cic. Pari potestate, Liv. *hasonló erővel, v. hatalommal*; mit gleicher Gewalt. Esse in sua potestate, Nep. *maga ura lenni*; ſein eigener Herr ſeyn. Mihi est potestas, v. est in potestate mea, Cic. *hatalmamban áll, tehetem, tselekedhetem*; es ſteht in meiner Macht, ich kann. 2) *szabadság, engedelem*; die Erlaubniß. Potestatem alicui concedere peccati, Cic. *szabadságot engedni valakinek a' bűnödésre*; einem zu ſündigen erlauben. 3) *tellyes hatalom*; die Vollmacht. Cum potestate esse, Fest. *tellyes hatalmának lenni*; bevollmächtigt ſeyn. 4) *észnek használtele*; der Gebrauch des Verſtandes. Exire potestate, de potestate, Cic. *esztelen lenni, essén nem lenni*; ſinnlos ſeyn. 5) *uraság, hatalom, tisztség, hivatal*; die Herrſchaft, das Amt. Sallust. 6) e. gr. herbarum, Plin. *hathatósság, erő*; die Wirkſamkeit, Kraft. 7) e. gr. pecuniae, Pand. *becs*; der Werth. 8) *alkalmatosság*; die Gelegenheit. Data est potestas aut gendae dignitatis, Cic. Quotes mihi certorum hominum potestas erit, Idem. *alkalmatosság bizonyos v. hiteles emberekre való találásra*; Gelegenheit, zuverläſſige Leute zu finden. 9) i. q. princeps, Suet. 10) *szó értelme*: die Bedeutung eines Worts. Gell. 11) e. gr. colorum, Vitr. actionum, Pand. *tulajdonság*,

Digitized by Google

természet, mivolt; die Eigenschaft, Natur, das Wesen. e. gr. plumbi, Lucr. i. q. plumbum.

Pŏtestātīve, Adv. *erővel és hatalommal*; mit Gewalt und Macht. Tert.

Pŏtestātīvus, a, um, e. gr. principatus, Tert. *hatalommal bíró, hatalmas, erős*; Gewalt habend.

Pŏtestur, Impers. *lehet*; man kann. Plaut.

Pŏthos, i, m. 2. *nyáriplánta, v. nyárivirág*; ein Sommergewächs oder Sommerblume. Plin. 2) statua celebris Scopae, Idem.

Pŏtĭca, ae, f. 1. *ital, egy ital*; ein Trunk. Val. Max. 2) *ivás*; das Trinken. Varr.

Potidaea, ae, f. 1. urbs Macedoniae, Mela.

Potidania, ae, f. 1. urbs Aetoliae, Liv.

Pŏtĭlis, e, (poto) i. q. potabilis, Coel. Aur.

Pŏtin', (possum) i. q. potesne? Potin' mihi verum dicere, Ter. 2) pro: potisne est i. e. potest, Ter. Potin' ut desinas? Idem. *ugyan ne beszélly annyit*; höre doch auf zu reden.

Pŏtīna, ae, et Potua, f. 1. dea potus infantum, Varr.

Pŏ ĭo, ivi, itum, ire, 4. (potis) Obsol. *valaminek elfogadására alkalmatossá tenni*; fähig machen. Plaut. Vide: Potior.

Pŏtĭo, ōnis, f. 3. *ital*; der Trunk. Cels. 2) *ivás*; das Trinken. Cic. 3) *méregital*; der Gifttrank. Cic.

Pŏtĭōnātus, a, um, *megitatott*; getränket. 2) *méreggel megitatott*; dem Gift beygebracht worden ist.

Pŏtĭōno, āre, 1. v. gr. lumentum, Veget. *inni adni, megitatni*; zu trinken geben, tränken.

Pŏtĭor, ītus sum, īri, Dep. 4. (potis) *hatalmába ejteni, elfoglalni, magáévá tenni*: theilhaft werden, sich einer Sache bemächtigen. Potiri regno, Cic. *elfoglalni az országot*; sich des Reichs bemächtigen. 2) cum Genit. Accus. et Ablat. *elérni vagy megnyerni valamit, hozzájutni valamihez*; etwas bekommen, erlangen. Pace potiri, Liv. *megnyerni a' békességet, békességet nyerni*; den Frieden erlangen. Monte potiri, Ovid. *elérni a' hegyet*; *és elfoglalni a' hegyet*; den Berg erreichen, sich des Berges bemächtigen. Morte potiri, Auson. i. e. mori. Victoriam et victoria potiri, Liv. *győzedelmeskedni*; den Sieg davon tragen. 3) Rerum potiri, Cic. *legfőbb hatalommal birni*; die Oberherrschaft oder die höchste Gewalt besitzen. 4) potiri hostium, Cic. *erőt venni az ellenségen*; den Feind übermeistern.

Pŏtĭor, Neutr. Potius, Adj. (Compar. a potis) *elébbvaló, jobb, jelesebb*; vorzüglicher, vornehmer. Mors servitute potior, Cic. 2) sequitur: qui, quae, quod; *érdemesebb*; würdiger. Superl. potissimus, a, um, *legjelesebb, legfontosabb, legneveze tesebb*; der vorzüglichste, hauptsächlichste, wichtigste. Plaut. Potissimum, Adv. *leginkább, kiváltképpen, különösen, többnyire*; vornehmlich, meistentheils, hauptsächlich.

Pŏtis, et Pŏte, Adj. Indecl. vel Adv. ut: satis, et magis, *hatalmas, valamit tehető, lehető*; mächtig, könnend, vermögend, möglich. Potis est, pro: potest. v. gr. sangvis potis est consistere, Cic. Potis est vis ulla tenere, Virg. Nec potis est cerni (corpus) Lucret. Si potis est, Ter. 2) potis, pro: potest. Nec potis aequare, Virg. Potin', pro: potes ne? Ter. 3) pote, pro: potest esse, v. gr. nihil pote supra, Ter. i. e. potest esse. 4) potius. Compar. *inkább, sőt inkább*; vielmehr. Cic. Potius quam; Caes. *inkább —, hogy sem*; lieber — als daß u. s. w. Perpessus est omnia potius, quam consocios indicaret, Cic Superl. potissime; *leginkább*; hauptsächlichst. Cic.

Pŏtissime, Adv. *leginkább, többnyire*, am vorzüglichsten, hauptsächlichst, meistens.

Pŏtissimum, Adj. vide: Potior. 2) Adv. *leginkább, kiváltképpen, különösen, többnyire*; vornehmlich, hauptsächlich, meistentheils.

Pŏtissum, Pŏtis sum, i. e. possum, Plaut.

Pŏtĭto, āre, (Frequ. a poto) *iszogatni, iddogálni*; trinken, zumahl oft. Plaut.

Pŏtĭtus, a, um, *a' ki valamit megnyert*; der etwas bekommen hat. Nep.

Pŏtĭuncŭla, ae, f. 1. (Dimin. a potio) *italotska*; ein Tränkchen. Suet.

Potnĭae, ārum, f. pl. oppidum ad Thebas; hinc: Potnias, ădis, f. 3. i. e. inde oriundus. Ovid. Virg.

Pŏto, potavi, potatum, et potum, āre,

Digitized by Google

1. v. gr. aquam, Plin. *inni*; trinken. Cic. 2) v. gr. vinum, Ter. *inni, részegeskedni*; trinken, zechen, saufen. Cic. 3) Met. *magába szivni*; einsaugen. Hor.

Pōtor, ōris, m. 3. v. gr. aquae, Hor. *ivó, a' ki iszik, p. o. vízivó*; ein Trinker. 2) *borivó, részeges*: ein Trinker, Sauser, Zecher. Hor. Plin.

Pōtōrius, a, um, v. gr. vas, Plin. *innivaló, ivó, p. o. edény*; zum Trinken gehörig. Potorium sc. vas, Plin. *ivóedény, pohár*; ein Trinkgeschirr, Becher.

Pōtrix, īcis, f. 3. *részeges asszony*; eine Säuferinn. Phaedr.

Pōtŭlentus, a, um, *megiható*; trinkbar. Potulenta, vel potulentia, Cic. *valami innivaló, ital*; das Getränke. Cic. 2) *ittas, részeg*; betrunken. Suet.

Pōtūra, ae, f. 1. *ital*; der Trank. Varr.

Potus, a, um, *ittas, részeg*; betrunken. Potatanus, Ovid. 2) *ivott, megivott, kivott*: ausgetrunken. Quo plus sunt potae, plus sitiuntur aquae, Ovid.

Pōtus, us, m. 4. *ivás, ital*; das Trinken, der Trank. Cic. 2) *ivás, részegeskedés*; das Trinken, Zechen, Saufen. Plin.

Prae, Praep. cum Ablat. *előtt*; vor. Prae foribus, Ter. *az ajtó előtt*; vor der Thüre. Prae se mittere, Sal. *előre küldeni maga előtt*; voraus schicken, vor sich. Prae se agere armenta, Liv. 2) Trop. Prae se ferre, Cic. *valamit nyilvánvalóvá tenni, úgy, vagy azt mutatni, jelenteni, valaminek jelensége vagy jele lenni*; etwas bekannt machen, vorgeben, zeigen. Prae manu, Plaut. *készénél, mintegy készen, p. o. kezemben, kezem között*; vor der Hand, bey der Hand, zur Hand. Aurum, quod fuit prae manu, Plaut. Si liber prae manibus est, i. e apud te, Gell. Non habeo prae manibus, i. e. hic apud me. Si prae manu dederis, Ter. i. e. in manus. I prae, Ter. vel: abi prae, Ter. *menj elől, v. előre*; geh voran 3) *miatt*; vor, wegen. Nec loqui prae moerore potuit, Cic. Prae metu, Cic. prae gaudio, Ter.

Praeăcŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. *kihegyezni*; vorn spitzen, vorn spitzig machen. Cato.

Praeăcūte, Adv. *igen kihegyezve, kiköszörülve*; sehr zugespitzt, sehr scharf. 2) *találós elmésséggel*; sehr spitzfindig, sehr scharfsinnig. Apul.

Praeăcutus, a, um, *igen kihegyzett*; sehr spitzig. Sall.

Praealte, Adv. *igen magasan*; sehr hoch. 2) *igen mélyen*; sehr tief. Veget.

Praealtus, a, um, *igen magas*; sehr hoch. Liv. 2) *igen mély*; sehr tief. Liv. praealtissimus, Apul.

Praeambŭlo, āre, 1 *előljárni, előre menni*; vorher oder voran gehen. Mart.

Praeambŭlus, a, um, *előremenő, előljáró, előlmenő*; vorhergehend, Vorangänger, Vorangängerinn. Mart. Cap.

Praeaudītus, a, um, *az előbb hallott*; zuvor gehört, vorher gehört. Pandect.

Praebēnda, ōrum, n. 2. pl. *útravaló, útravaló szükséges dolgok, p. o. eleség, 's a' t.* die Verschung mit den nothwendigen Bedürfnissen auf der Reise. 2) *egyházi jövedelemre adott jószág*; eine Pfründe. Aul. Gell. 3) *egyházi jövedelem*; geistliches Einkommen. Eccles.

Praebĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. *odatartani, odanyújtani*: hinhalten, hinreichen, darreichen. Terent. Alicui aures praebere, Ter. *ráhallgatni valakire, figyelmezni, és meghallgatni valakit, p. o. valaki kérését*; einem zuhören, und einem Gehör geben. 2) v. gr. se, *kitenni magát*: sich aussetzen. Se telis hostium praebere, Liv. Aliquem hosti ad caedem praebere, Liv. 3) *mutatni valakinek, láttatni valakivel*; zeigen, sehen lassen. Pulchritudinem suam alicui praebere, Apul. Operam alicui praebere, Liv. *szolgálni valamiben valakinek*; einen in einer Sache dienen. Exemplum alicui praebere, Liv. *példát adni, vagy mutatni*; einem ein Exempel geben. Talem se praebuit, Cic. *úgy, v. olyannak mutatta magát*; hat sich als einen solchen gezeigt. 4) *adni*; geben, reichen. Panem alicui praebere, Nep. Eundem usum praebent, Plin. *ugyan az a' haszna van*; haben den nähmlichen Nutzen. Haec studia rebus adversis perfugium ac solatium praebent, Cic. 5) v. gr. suspicionem, Nep. *okozni, tsindlni, okot adni vala-*

Digitized by Google

mire; verurſachen, machen. 6) *megengedni, hogy valami megeſſék*; erlauben, geſchehen laſſen. Ovid.

Praebia, örum, pl. n. (praebeo) *nyakbakötö orvosság, p. o. méreg ellen*; die Amulette, welche man Kindern wider Gift und Beſchreyung an den Hals hängt. Varr.

Praebibo, bi, ĕre, 3. *elöl inni*; vorher trinken. 2) *rákösönni valakire a' poharat*; zutrinken. Cic.

Praebĭtĭo, önis, f. 3. *odaadás, megadás, általadás*; das Darreichen, Geben. Justin.

Praebĭtor, öris, m. 3. (praebeo) v. gr. pecuniae, Cic. *kiosztó, kiadó, sáfár*; Darreicher, Geber, Austheiler.

Praebĭtus, a, um, *adott, kiadott, általadott*; gegeben, gereicht. Colum.

Praecădens, tis, i. q. procidens, Coel. Aur.

Praecăleſactus, vel Praecalfactus, a, um, *előre megmelegített*; vorher gewärmt. Coel. Aur. 2) *előre befütött, bémelegített*; voraus geheizt. Gloss.

Praecălĭdus, a, um, *igen meleg forró*; ſehr warm oder ſehr heiß. Tacit.

Praecalvus, a, um, *elöl kopasz*; vorn kahl. Suet.

Praecano, ĕre, 3. *elöl énekelni, kezdeni az éneket*; vorſingen. 2) *előre megjövendölni*; vorher ſagen, weisſagen. Tertull.

Praecantātĭo, önis, f. 3. *megigézés, meghdjolás*; die Bezauberung. Quintil. Decl.

Praecantātor, öris, m. 3. *bájoló, v. igézómester*; ein Zauberer. August.

Praecantātrix, ĭcis, f. 3. *meghdjoló asszony, meghüvölö*; eine Zauberinn. Augustin.

Praecanto, āre, 1. *előre megmondani, megjövendölni*; vorher ſagen, prophezeyen. Lucil. 2) *megigézni, meghdjolni*; bezaubern. Petron

Praecantrix, ĭcis, f. 3. id. qu. Praecantatrix.

Praecānus, a, um, *igen ösz, idönap előtt megöszült*; ſehr grau oder vor der Zeit grau. Horat.

Praecarpo, pro: praecerpo.

Praecautĭo, önis, f. 3. (praecaveo) *előrevigyázás*: die Vorſehung, Vorſicht. 2) *óvás*: die Vorſicht, um etwas abzuwenden. Coel. Aur.

Praecautor, öris, m. 3. *megóvó, magdra, v. előrevigyázó*; der Verhüther. Plaut.

Praecautus, a, um, v. gr. res, Cic. *a' mitöl örizkedett az ember*; was man zu verhüthen geſucht hat. Praecauto opus est, Plaut. *jól magdra kell vigyázni, örizkedni kell*; man hat ſich wohl vorzuſehen, es iſt Vorſicht nöthig.

Praecăvĕo, cāvi, cautum, ēre, 2. sequ. ne. Caes. vel. ab insidiis, Liv. *magdra vigyázni, óvni magát, örizkedni*; ſich in Acht nehmen, ſich vorſehen, Vorſicht gebrauchen. 2) v. gr. decemviris, Liv. sibi, Ter. *gondoskodni felöle, hdtorságba helyheztetni*; ſorgen für Jemanden, Sicherheit verſchaffen. 3) v. gr. injurias, Gell. peccata, Cic. *elkerülni, eltávoztatni, elháritni igyekezni*; abzuwenden ſuchen, verhüthen, vorbeugen.

Praecĕdo, essi, essum, ĕre. 3. v. gr. agmen, Virg. *elöl menni elötte*; vorhergehen, vorangehen. 2) *megelözni, előre odamenni, előbb menni valahova*; vorangehen, zuvorkommen. Fama praecessit ad aures. Ovid. Nulla praecendente injuria, Plin. 3) Trop. v. gr. aliquem re, Caes. vel: in re, Plin. *megelözni, felyülmúlni*; vorgehen, übertreffen, den Vorzug haben. Aliquem auctoritate praecedere, Plin.

Praecĕler, is, e, *igen gyors, igen sebes*; ſehr ſchnell. Plin.

Praecĕlĕro, āre, 1. *igen sietni*; ſehr eilen. Stat. 2) v. gr. aliquem, Svet. *megelözni*; ereilen.

Praecellens, entis, o. *igen jeles, másokat felyülhaladó, fö*; vortrefflich. Comp. praecellentior, Sup. vir praecellentissimus, Cic.

Praecellentĭa, ae, f. 1. id. qu. praestantia; *különös jelesség*; die Vortrefflichkeit. Tertull.

Praecellĕo, ĕre, pro: praecello, Plaut.

Praecello, ĕre; 3. v. gr. arte, Svet. *magát valamiben különösen kimutatni, v. megkülömböztetni, jeles lenni*; ſich hervor thun, vorzüglich oder vortrefflich worin ſeyn. Opibus vetustis et gravitate morum praecellere, Tacit. 2) v. gr. aliquem re, Tacit. *felyülmúlni, felyülhaladni*; übertreten. 3) v. gr. alicui, Tac *valakin uralkodni, hatalmának lenni rajta*; herrſchen, vorſtehen.

Digitized by Google

Praeceleus, a, um, v. gr. locus, Cic. *igen magas*; sehr hoch, sehr erhaben.

Praecentio, ōnis, f. 3. (praecino) *előlénekles vagy előlmuzsikálás*; das Vorsingen oder Vorspielen der Instrumente, Cic.

Praecentor, ōris, m. 3. (praecino) *énekkezdő, előlénekló, vezérénekes*; ein Vorsänger. Apul.

Praecentōrius, a, um, *az előlvaló éneklést vagy muzsikálást illető*; zum Vorsingen oder Vorspielen auf Instrumenten oder Vorblasen gehörig. Solin.

Praeceps, ĭpĭtis, o. (prae et caput) *fővel előre lévő, v. előre menő, eső*; kopfüber, mit dem Kopfe voran, z. B. wenn man fällt oder läuft. Aliquem praecipitem dare, Terent. dejicere, Cic. *nyakrafőre lebuktatni, letaszitni*; herabstürzen. Projecit praecipitem in undas, Virg. Praeceps fertur, Hor. *nyakrafőre szalad*; läuft über Hals und Kopf. 2) v. gr. amnis, Hor. ventus, Ovid. nox, Ovid. *hirtelen menő, nyakrafőre sietö, gyors*; schnell eilend, schnell, übereilend. 3) *hajlandó, v. gyors valamire*; geneigt. Praeceps in iram, Liv. *hirtelen haragú*; zum Zorne geneigt. 4) *végére sietö, végére járó*; zu Ende gehend. Dies praeceps, Liv. aestas praeceps, Sall. 5) v. gr. locus, Caes. fossa, Virg. *meredek, jáh, abschüssig*. In praeceps deferri, Liv *a' mélységbe lerohanni, lebukni*; hinabstürzen. 6) *veszedelmes*; gefährlich. In tam praecipiti tempore, Ovid 7) *hebehurgya, vigyázatlanúl hirtelenkedő*; unbesonnen sich übereilend. Praeceps consiliis omnibus, Cic.

Praeceptio, ōnis, f. 3. (praecipio) *elelbe szabott tanúság, oktatás, szabás*; eine Lehre, Vorschrift. Cic. 2) *parantsolat*; der Befehl. Cod. Just. 3) *előre formált gondolat vagy megfogás valami felől*; vorgefaßte Gedanken, Vorbegriff. Cic. 4) v. gr. dotis, vel bonorum, Pandect. *előrevétel*; die Vorausnehmung, Vorausempfangung.

Praeceptive, Adv. *szabásként*; vorschriftlich. Tertull. 2) *parantsolólag*; gebiethend. Gloss.

Praeceptivus, a, um, *eleibe szabó, kirendelő, parantsoló*; vorschriftlich, vorschreibend, gebiethend. Senec.

Praeceptor, ōris, m. 3. (praecipio) *parantsoló*; der Befehler. Gell. 2) *tanító, oktató*; der Lehrer. Cic.

Praeceptrix, īcis, f. 3. *tanító asszony*; die Lehrerinn. Cic.

Praeceptum, i, n. 2. *parantsolat*; ein Geboth, Befehl. Cic. 2) *szabás, oktatás, regula*; eine Vorschrift, Lehre. Vivendi praecepta dare, Cic.

Praeceptus, a, um. *előre kivett, v. elfoglalt*; zuvor genommen. 2) *parantsolt, eleibeszabott*; gebothen, vorgeschrieben. Cic. 3) *tanított*; gelehrt. Cic.

Praecerpo, psi, ptum, ĕre, 3. *előre vagy ideje előtt leszedni, p. o. a' gyümöltsöt*; vorher oder vor der Zeit abbrechen. 2) *elől leszedni, leszaggatni*; vorn abpflücken. 3) v. gr. libros, Gell. *kisummázni, kúrni a' summáját, kiszedni a' nevezetesebb foglalatját*; excerpiren, Auszüge machen.

Praecertātio, ōnis, f. 3. *próba-vetélkedés*; ein Vorspiel zum Streite. Auct. ad Her.

Praecessor, ōris, m. 3. (praecedo) *megelőzött, valakinek előtte volt, p. o. a' hivatalban*; Vorgänger. Tertull.

Praecia, ae, m. 1. *kikiáltó, p. o. a' kótyavetyén*; ein Ausrufer z. B. bey einer Auction. Apul.

Praecĭānus, a, um, v. gr. vinum, Plin. *híres bor*; ein berühmter Wein.

Praecīdāněus, a, um, *előre levágott és áldozott*; zuvor geschlachtet und geopfert. Gell. 2) hostia praecidanea, Varr. *előáldozat*; ein Voropfer.

Praecīdo, īdi, īsum, ĕre, 3. (prae et caedo) v. gr. lingvam alicui, Plaut. *elvágni, elmetszeni*; abschneiden, abhauen. Manum alicui gladio praecidere, Cic. 2) Met. v. gr. spem alicui, Cic. *megvonni tőle, elvenni*; benehmen, aufheben. 3) *megrövidíteni, rövidre összehúzni*; abkürzen, kurz fassen. Brevi praecidam, Cic. *rövideden előadom*; ich will es kurz sagen. Praecide, Cic. *röviden szólj*; mach's kurz. 4) *kerekan megtagadni valamit valakitől*; rund abschlagen. 5) *összevagdalni, bévagdalni*; zerschneiden. Cotem novacula praecidere, Cic. 6) v. gr. amicitiam, Cic. *egyszerre félbe szakasztani, kettő-*

Digitized by Google

vágni; auf einmahl trennen. 7) os praecidere, Plaut. *a' szájára ütni*; auf das Maul ſchlagen.

Praecinctio, ōnis, f. 3. (praecingo) *körülövedzés, övezet*; die Umgürtung, der Gurt. Vitr.

Praecinctōrium, ii, n. 2. *előkötő*; die Schürze. Augustin.

Praecinctōrius, a, um, v. gr. funis, Vitr. *körülövedző*; zum Umgürten dienlich.

Praecinctūra, ae, f. 1. *körülkötés, körülövedzés*; die Umgürtung. Macrob.

Praecinctus, a, um, *körülkötött, körülövedzett*; umgürtet, umgeben. 2) parietes praecincti, Plin. *bévont falak*; überzogene Wände.

Praecinctus, ūs, m. 4. *körülövedzés*; die Umgürtung. Varr. 2) *felöltözés*; die Ankleidung. Macrob.

Praecingo, nxi, nctum, ĕre, 3. *körülövedzeni*; gürten, umgürten. Ense praecingi, Ovid. *kardot kötni*; ſich mit dem Säbel umgürten. 2) *körülvenni, körülfogni, bekerlini*; umgeben. Tellus praecincta mari, Plin.

Praecĭno, cĭnui, centum, ĕre, 3. (praeet cano) *elől énekelni, kezdeni az éneket*; vorſingen, den Geſang anfangen. 2) v. gr. tibiis alicui, Flor. v. cithara, Gell. *elől muzsikálni*; vorſpielen, vorblaſen. 3) v. gr. futura, Plin. *előre megjövendölni*; weisſagen. 4) *igézni, igézö beszédet mondani*; zaubern, eine Zauberformel herſagen. Tibull.

Praecĭpio, ēpi, eptum, ĕre, 3. (praeet capio) *előre elvenni, más előtt elvenni, előre elfoglalni*; hinweg nehmen, vor andern nehmen. Caes. Littora praecipere, Virg. *előre elfoglalni a' partokat*; ſich des Ufers voraus bemächtigen. Laetitiam praecipere, Hirt. *előre örvendeni valaminek*; ſich im voraus freuen. Fata veneno praecipere, Flor. *a' természeti halált méreggel megelőzni, az az: méreggel megölni magát*; ſich durch Gift tödten. Aliquid opinione praecipere, Caes. vel: cogitatione futura praecipere, Cic. *előre is gondolni valamit, v. gyanítni*; voraus vermuthen, im voraus denken. 2) v. gr. aliquid alicui, Cic. *elébe adni, rendelni, parantsolni, meghagyni valakinek valamit*; einem etwas vorſchreiben, gebiethen, befehlen. 3) *tanátsolni, javasolni, regulát szabni*; rathen, anrathen, Regel geben. Hoc tibi praecipio, Cic. Quid quid praecipies, esto brevis, Hor. 4) *tanítani, oktatni*; lehren, Unterricht geben. Cic. 5) praecipere consilium, Cic. *tanátsot adni*; einen Rath geben.

Praecĭpitanter, Adv. *hebehurgyán, nyakraföre*; hinſtürzend, über Hals und Kopf, jähling, haſtig. Lucret.

Praecĭpitantĭa, ae, f. 1. *hebehurgyaság, hebehurgyálkodás*; die Übereilung. 2) *lebukás*; der Herabſturz, das Herabfallen. Gell.

Praecĭpitātĭo, ōnis, f. 3. *lebuktatás*; die Herabſtürzung. Senec.

Praecĭpitium, ii, n. 2. (praeceps) *meredek hely, meredekség*, ein jäher, abſchüſſiger Ort, ein ſteiler Ort. Svet. 2) *lebukás, lerohanás, leesés*; das Herabſtürzen, Herabfallen. Plin.

Praecĭpito, āvi, ātum, āre, 1. (a praeceps) Activ. v. gr. equites ex equis, Liv. *lebuktatni, letasztani, levetni*; herabſtürzen. Se praecipitare, Cic. *nyakra före leugrani, levetni magát, lebukni*; ſich herabſtürzen. 2) vitem praecipitare, Cato. *homlitni*; ſenken. Palmitem praecipitare, Colum. *kurikdra mivelni a' szőlőt, (mint Erdélyben szokás)*; umbiegen und anbinden. 3) Trop. v. gr. spem, Ovid. aegrum, Caes. *leverni, elcsüggeszteni*; niederſchlagen, herabſtürzen. 4) *sietni*; eilen. Praecipitare moras, Virg. *nyakraföre sietni*; ſehr eilen. Ira mentem praecipitat, Idem. *a' hirtelen harag hebehurgyává teszi az embert*; im jähen Zorne übereilet man ſich bald. 5) Intransit. v. gr. in fossam, Liv. *lebukni, leesni, lerohanni*; herabſtürzen, ſich herabſtürzen. Nilus praecipitat (pro: praecipitat se) ex montibus, Cic. Ad exitium praecipitare, Cic. *veszedelmére sietni*; in ſein Verderben rennen. 6) *végére sietni, végefelé járni*; zu Ende gehen. Dies in occasum praecipitat, Tac. Hyems jam praecipitaverat, Caes.

Praecĭpŭe, Adv. *kiváltképpen, mindenek felett*; vornehmlich, vorzüglich, beſonders, vor andern. Cic.

Praecĭpŭus, a, um, v. gr. amor, fortuna, dolor, Cic. *különös, kiváltképpenvaló*; beſonderer, vorzüglich. 2) *legjelesebb, rendkivülvaló*; der Vornehmſte, außerordentlich. Cicero

praecipuus in eloquentia. Quint. 3) *különösen jó, v. hasznos*; vorzüglich gut. Praecipuus ad serpentis ictum, Cels.

Praecīse, Adv. *elvágva*; abgeschnitten. 2) *röviden, rövideden, kurtán, rövid szóval*; kurz, mit wenigen Worten. Cic. 3) *egyátaljában, egyenesen, feltételetlenül*; schlechtweg, ohne Bedingung. Aliquid praecise negare, Cic.

Praecīsĭo, ōnis, f. 3. *elmetszés, elvágás*; die Abschneidung, der Abschnitt. Vitruv. 2) i. q. Aposiopesis. Fig. Rhet. *félbeszakasztás*; die Abbrechung, eine Redefigur. Auct. ad Her.

Praecīsūra, ae, f. 1. *elmetszett darab, szelet*; was man abschneidet, Schnitz, Schnitzchen. Apic.

Praecīsus, a, um, *elvágott, levágott*; abgeschnitten. Caput praecisum, Plin. *levágott fő*; abgehauener Kopf. 2) Met. *megvont, megtagadott*; benommen. Praecisa opitulandi potestas, Cic.

Praeclāmo, āre, 1. *előre kiabálni*; vorher schreyen oder rufen. Pandect.

Praeclāre, Adv. v. gr. intelligo, Cic. explicare, Cic. *igen világosan, tisztán*; sehr hell, sehr deutlich. 2) v. gr. gerere negotium, Cic. memini, Idem. facere, Cic. *jelesen, igen jól, v. kelyesen, ditséretesen*; vortrefflich, sehr wohl. Comp. praeclarius, Sup. praeclarissime facta. Cic.

Praeclārĭter, Adv. i. q. praeclare, Quadrig.

Praeclārus, a, um, v. gr. sol, Lucret. *igen világos*; sehr hell. 2) *igen klres*; sehr berühmt. Virg. 3) *jeles, különösen derék, szép, v. nevezetes, ditséretes*; vortrefflich, herrlich, schön, ansehnlich, merkwürdig. Homo in philosophia praeclarus, Cic. praeclarius, Cic. praeclarissimum facinus, Nep. Livius eloquentiae praeclarus, Tacit.

Praeclāvĭum, ii, n. 2. *a' ruha széle, melly a' veres bársony prémet megelőzte*; der Theil des Kleides vor dem Purpurstreifen. Non.

Praeclūdo, si, sum, ĕre, 3. v. gr. portas, Caes. *bézárni, betsukni*; verschließen. 2) *elzárni, megakaddlyoztatni*; verschließen, hindern, hemmen, benehmen. Aditum misericordiae praecludere, Cic. Lingvam praecludere, Phaedr. *bédugni a' száját*; das Maul stopfen. Cic. 3) v. gr. negotiatores, Suet. *saboldzni, kiszoritni*; einschränken od. ausschließen.

Praeclŭēns, entis, e, *igen klres*; sehr berühmt. Prud.

Praeclūis, e, *igen nevezetes, klres*; sehr berühmt. Mart. Cap.

Praeclūsĭo, ōnis, f. 3. v. gr. aquarum, Vitr. *elrekesztés*; die Verstopfung, Verschließung. 2) *elzárás*; die Versperrung. Idem.

Praeclūsor, ōris, m. 3. v. gr. legis, Tert. *elzáró, megakaddlyoztató*; Verschließer, Verhinderer von etwas. Tert.

Praeclūsus, a, um, *elzárt*; verschlossen. 2) *bezárt, berekesztett*; verschlossen, versperrt. 3) sub poena praeclusi, JCt. *az alatt a' büntetés alatt, hogy többé meg nem hallgattatik valaki*; bey Strafe, daß man nicht mehr gehört werden soll.

Praeco, ōnis, m. 3. *valamit kikiáltó vagy kihirdető, p. o. piatzon, 'sa' t.* ein Herold, Verkünder, Ausrufer. 2) praeco feralis, Cic. *halottas ember*; ein Todtenansager. e. gr. nuptialis, Idem. *főfény, vőfély, lakodalomba khvogató*; ein Hochzeitbitter. 3) v. gr. virtutis, Cic. *ditsérő, ditsérethirdető*; ein Rühmer, Lobredner.

Praecoctus, a, um, *előre megfőzött, v. megfött*; vorher gekocht. Plin. 2) *korán megért*; frühzeitig reif.

Praecōgĭtātĭo, ōnis, f. 3. *előre való meggondolás, v. elgondolás*; das Bedenken vorher, die überlegung vorher. Tert.

Praecōgĭto, āre. 1. *előre meggondolni, gondolóra venni*; vorher bedenken oder überlegen. Liv.

Praecognĭtĭo, ōnis, f. 3. *előleges esméret*; die Vorkenntniß. Boëth.

Praecognĭtus, a, um, *előre megtudott*; vorher erfahren. 2) *vildgos, tudvalévő*; kund. Plaut.

Praecōgnōscēntĭa, ae, f. 1. *előrevaló tudás, előleges esméret*; die vorherige Wissenschaft. Mart. Viet.

Praecognosco, ōvi, ĭtum, ĕre, 3. *előre megesmerni, v. megtudni*; zuvor erkennen, vorher erfahren. Plaucin Cic. Ep.

Praecŏlŏ, cŏlŭi, cultum, ĕre, 3. *előre mivelni, megmivelni, v elkészitni*; vorher bearbeiten oder bereiten.

Cic. 2) *előre, v. különösen tiszteltzi, betsülni*; im voraus oder vorzüglich ehren oder schätzen. Tacit.

Praecommŏdo, āre, 1. *előre költsönözni, v. kedveskedésből adni*; vorausleihen, oder als Gefälligkeit geben. Cod. Just.

Praecommövĕo, ēre, 2. *előre, v. különösen megindítni, v. meghatni*; vorher oder vorzüglich bewegen. Senec.

Praecompōno, sui, sĭtum, ĕre, 3. e. gr. os, Ovid. *előre rendbeszedni*; vorher in Ordnung bringen.

Praecŏmpŏsĭtus, a, um, *előre rendbe szedett, v. elrendelt*; vorhin in Ordnung gebracht. Ovid.

Praeconceptus, a, um, *előre bévett, v. meggondolt*; zuvor angenommen oder überdacht. Plin.

Praecondĭo, īre, 4. e. gr. leporem, Apic. *előre megfűszerszámozni*; vorher würzen.

Praecōnĭum, ii, n. 2. (praeco) *kikiáltás, hirdetés*; der Ausruf. Cic. 2) *hirdető hivatal*; ein Amt eines Práco. Praeconium facere, Idem. *kikiáltó, v. közhirdető lenni*; ein Práco seyn. 3) *közönséges ditséret*; ein öffentliches Lob. Cic.

Praecōnĭus, a, um, ad praeconem pertinens, illum concernens. Cic.

Praecōnor, āri, Dep. 1. *közhirdető lenni, közönségesen kikiáltani*; ein Práco seyn, öffentlich ausrufen. Mart. Cap.

Praeconsūmo, si, tum, ĕre, 3. *előre megemészteni, v. megfogyasztani*; vorher verzehren. e. gr. vires suas, Ovid. *erejét előre ellankasztani*; seine Kräfte zuvor abmatten.

Praecōnsūmtus, a, um, *előre megemésztetett, v. megfogyasztott*; vorher verzehrt. Ovid.

Praecontrecto, āre, 1. *előre megtapintani, illetni, v. tapogatni*; vorher betasten. Ovid.

Praecŏquis, e, vide: Praecox.

Praecŏquo, xi, ctum, ĕre, 3. *előre megfőzni*; vorher kochen. Coel. Aur. Plin. 2) *igen főzni*; sehr kochen. Plin.

Praecordĭa, ōrum, n. plur. (cor) *keresztháryta, melly a' szivet, és tüdőt a' has alsó részétől elválasztja, szivhdló*; die Haut, welche Herz und Lunge vom Unterleibe trennt, das Netz ums Herz, Zwerchfell, Plin. 2) *szív, mejj, 's más részek, mellyeket a' keresztháryta elválaszt a' hastól*; das Herz, die Brust und andere Theile des Körpers, welche das Zwerchfell vom Unterleibe absondert. Coit in praecordia sanguis, Virg. 3) *belsőrészek, bél*; das Eingeweide. Annulus in praecordiis piscis inventus, Cic. 4) poëtice: i. q. corpus. In terra ponunt praecordia, Ovid. 5) Trop. *szív, indúlat*; das Herz, Gemüth. Ferrea praecordia, Ovid. Aperit praecordia liber, Hor.

Praecorrumpo, ŭpi, uptum, ĕre, 3. *előre elrontani, rosszra venni, v. vezetni, v. eltsábítni*; vorher verderben, verführen. e. gr. aliquem donis, Ovid. *megvesztegetni*; bestechen.

Praecorruptus, a, um, *előre eltsábltott, v. rosszra vett*; vorher verführt. Idem.

Praecox, ŏcis, v. ŏquis, v. Praecŏquis, e, et Praecŏquus, a, um, *idején, v. kordnvaló, jókori, az az: idején, v. elein érő, kordn érő, növő, virágzó*; frühzeitig, i. e. vor der Zeit reif oder reifend, wachsend, blühend. Vites praecoquis fructus, Colum. Pira praecocia, Idem. Rosa praecox, Plin. b) e. gr. vitis, Colum. arbor, Plin. *korán, v. idején gyümöltsöző*; vor der Zeit Früchte tragend. c) loca praecocia, Idem. *a' hol kordn érik a' gyümölts*; wo die Früchte früh reifen. 2) *sietvevaló, hebehurgya*; übereilt. Gloss. 3) Trop. e. gr. pugna, Enn. risus, Plin. *kordn való, ideje előtt történő, v. esö*; frühzeitig, vor der Zeit geschehend. Praecox ingenium, Quint. *kordn érő elme, v. ész*; ein frühzeitiger Verstand. Praecox fatum, Sep. *kordn való haldl*; ein frühzeitiger Tod.

Praecrassus, a, um, e. gr. cortex, Plin. *igen vastag*; sehr dick.

Praeculco, āre, 1. *előre, v. igen betaposni, v. bényomni*; vorher oder sehr eintreten. 2) *sokszor elmondani előtte*; etwas einem oft vorsagen. Tert.

Praecultus, a, um, (praecolo) *eleve elkészített*; vorher vorbereitet. 2) *eleve fel, v. kidkesztett*; vorher geziert. Cic.

Digitized by Google

Praecŭpĭdus, a, um, *igen kívánó, kívántsi*; sehr begierig. Suet.

Praecūro, āre, 1. *előre gondoskodni rólla, eleve körültekíntani*; vorher besorgen, vorher pflegen. Tert.

Praecurro, cŭcurrī et curri, cursum, ĕre, 3. e. gr. ad aliquem, Caes. *előre, vagy elól futni, vagy szaladni, vagy menni*; vorher oder voraus laufen. Etiam de rebus, e. gr. eo jam fama praecurrerat, Caes. Hinc: praecurrentia; *az előtt dolgok*; vorhergehende Dinge. Cic. 2) e. gr. alicujus adventum, Plin. *megelőzni, előbb érkezni mint más*; zuvor kommen, eher kommen als ein Anderer. Trop. e. gr. aliquem aetate, Cic. *idősebb lenni másnal*; älter seyn als ein Anderer. Lingua praecurrit mentem, Prov. *előbb jár a' nyelve az esze nél, v. gondolatlanúl beszél*; er redet ohne Vorbedacht. Approbatio cognitioni non debet praecurrere, Cic. *nem kell valamit addig javallani, míg azt az ember nem ésmeri*; man muß etwas nicht eher gut heißen, als bis man es kennt. 3) e. gr. aliquem re, Nep. *felyülmúlni, meghaladni*; übertreffen.

Praecursio, ōnis, f. 3. *elől, v. előreszaladás, v. futás, megelőzés*; das Vorherlaufen, Vorherkommen. 2) *előrefutás a' hadban, minekelőtte a' rendes megötközés elkezdődnék*; im Kriege, das Vorlaufen, um zu fechten, ehe das rechte Fechten angeht. Plin. Ep. 3) *előrekészültés*; die Vorbereitung. Praecursionem adhibeant ad efficiendum, Cic.

Praecursor, ōris, m. 3. *előljáró, előlfutó*; ein Vorläufer. Cic.

Praecursōrĭus, a, um, *előlvaló, előljáróbanvaló, előljáró*; voran oder voraus laufend. Plin. Ep.

Praecursus, a, um, (praecurro) *előrement, eleve elhaladt*; vorhergegangen.

Praecursus, us, m. 4. i. q. Praecursio. Praecursu Etesiarum Plin. i. e. ante flatum Etesiarum.

Praecŭtĭo, ussi, ussum, ĕre, 3. e. gr. taedas, Ovid. *előre rázni, forgatni, v. lobogtetni*; vorher schütteln, schwenken, schwingen.

Praeda, ae, f. 1. *ragadomány, zsákmány, préda, martalék*; die Beute. Praeda parta, Cic. *nyert, v. szerzett préda*, eine eroberte Beute. Praedam capere de hostibus, Plaut. Ingentes praedes faciunt, Liv. Regnum facit paedam sceleris sui, Sallust. 2) *fogott, v. lött állat. p. o. a' vadászaton*; ein gefangenes oder erlegtes Thier, z. B. auf der Jagd. Hor. 3) Trop. *mindenféle haszon, v. nyereség*; jeder Gewinn. Hor. Tibull. Maximas praedas facere, Cic. 4) *találmány, talált dolog*; der Fund. Ostendit praedam, Phaed.

Praedăbundus, a, um, *ragadozó, prédáló, prédálni járó*; räuberisch, auf Beute oder Raub ausgehend. Liv.

Praedamnātĭo, ōnis, f. 3. *előre, v. elevekárhoztatás*; die Vorherverdammung. Tert.

Praedamnātus, a, um, *előre, v. eleve kárhoztatott*; vorher verdammt. Liv.

Praedamno, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquem, Liv. *előre, v. eleve kárhoztatni*; vorher verdammen oder verurtheilen. Trop. e. gr. se perpetuae infelicitatis, Val Max. *szerentsétlenebb állapotra nem tartani érdemesnek magát*; sich selbst für einen schlechten Menschen halten, der nicht glücklicher zu werden verdiene. 2) e. gr. spem, Liv. *eleve kétségbe esni valami felől, felhagyni vele*; vorher verwerfen oder fahren lassen.

Praedātĭcius, v. Praedatitius, a, um, e. gr. pecunia, Gell. *prédául, v. prédálással nyert, szákmányolt*; erbeutet. Gell.

Praedātĭo, ōnis, f. 3. *prédálás, ragadozás, szákmányolás, rablás*; das Beutemachen, Plündern, Rauben. Tacit.

Praedatitius, a, um, vide: Praedaticius.

Praedātor, ōris, m. 3. *prédáló, ragadozó, szákmányoló, rabló*; ein Beutemacher, Räuber, Plünderer. Cic. Exercitus praedator (pro: praedans) ex socils, Sallust. Hinc: Trop. e. gr. corporis, Petron. *kurválkodó*; ein Hurer. 2) e. gr. aprorum, Ovid. *vadászó, vadász*; ein Jäger. 3) *nyereségkívánó, kintskórságos*; gewinnbegierig, habsüchtig. Tibull.

Praedātōrĭus, a, um, *prédáló, ragadozó, pusztító, szákmányoló*; Beute machend, plündernd, räuberisch. e. gr. manus, Sall. *haramia tzim-*

Digitized by Google

bordstdrsasdg; eine Räuberbande. e. gr. navis, Liv. *rablóhajó*; ein Raubſchiff, Caperſchiff.

Praedātrix, īcis, f. 3. *ragadozó, prédáló, rablé* (*asszony, v. leány*); eine Beutemacherinn, Räuberinn. Stat. 2) Adj. Ferae praedatrices, Ammian. *ragadozó állatok*; Raubthiere.

Praedātus, a, um, (praedo) *a' ki prédált, v. ragadozott*; der geraubt hat. 2) *prédált, ragadozott, rablott, prédául nyert*; erbeutet.

Praedātus, us, m. 4. i. q. Praedatio, Stat.

Praedātus, a, um, *előre, v. eleve adott*; vorher gegeben. Coel. Aur.

Praedēcessor, ōris, m. 3. i. q. Antecessor, Symmach.

Praedēlasso, āre, 1. *előre elfdrasztani, v. ellankasztani*; vorher ermüden. Ovid.

Praedēlēgātio, i. e. delegatio ante tempus, Cod. Theod.

Praedemno, āre, i. q. Praedamno.

Praedensus, a, um, e. gr. terra, Plin. *igen tömött, v. sürü*; ſehr dicht.

Praedēsignātus, a, um, *előre megjelelt*; vorher bezeichnet. Tert. 2) *előre kinevezett, tett v. rendelt*; vorher beſtimmt. Tert.

Praedēsigno, āvi, ātum, āre, 1. *előre megjelelni, v. jegyezni*; vorher bezeichnen. Tert. 2) *előre kinevezni, tenni, v. rendelni*; vorher beſtimmen. Idem.

Praedestinātio, ōnis, f. 3. *előre elrendelés, Isteni gondviselés, elvdlasztds*; die Vorherbeſtimmung, die Vorſehung Gottes, Gnadenwahl. Boëth.

Praedestino, āvi, ātum, āre, 1. *előre elrendelni*; vorher beſtimmen. Prud. 2) e. gr. triumphos, Liv. *előre erősen feltenni, v. elvégezni*; vorher ſich etwas feſt vorſetzen.

Praedexter, a, um, *igen ügyes, v. alkalmatos*; ſehr geſchickt. Grat.

Praedĭātor, ōris, m. 3. (praedium) *a' ki a' köztársasdg eladó mezei jószágait megveszi*; der die Landgüter der Republik, die verkauft werden ſollen, an ſich kauft. 2) *fekvő jószdgok jussaihoz értő*; der das Recht von liegenden Gütern wohl verſteht. Cic.

Praedĭātōrius, a, um, *mezei majorkodást, v. fekvőjószágok elidegenitését illető*; die Güter, oder die Verpfändung der Güter betreffend. e. gr. jus. Cic. *fekvő jószdgok törvénye*; das Landgüterrecht.

Praedĭātus, a, um, (praedium) *mezei majorsdgot bird*; Landgüter beſitzend, begütert. Apul.

Praedĭcābĭlis, e, *hirdetésre méltó*; ſagenswerth, rühmlich. Cic.

Praedĭcātio, ōnis, f. 3. (praedico) *közönséges helyen való hirdetése valaminek, közönséges kihirdltds, kihirdetés*; das öffentliche Sagen oder Bekanntmachen, das öffentliche Ausrufen. Cic. 2) *dítsérés, magasztalds*; das Rühmen, Lob. Cic. 3) *predikálds*; das Predigen. Tert.

Praedĭcātīvus, a, um, v. gr. propositio, Apul. *valamit erősítő, állító*; behauptend, bejahend.

Praedĭcātor, ōris, m. 3. *közönség előtt valamit hirdető, kihirdető*; der etwas öffentlich bekannt macht, Ausrufer. Apul. 2) *dítsérő beszédet tartó*; ein Lobpreiſer. Cic. 3) *predikátor, pap*; ein Prediger. Tertull.

Praedĭcātrix, īcis, f. 3. *kihirdető* (*asszony, v. leány*); Bekanntmacherinn.

Praedīco, āvi, ātum, āre, 1. aliquid, pro: praedicere; *előre kirdetni*; vorher verkünden. Tert. 2) *közönséges helyen hirdetni, kihirdetni*, öffentlich bekannt machen, ausrufen. Cic. 3) v. gr. vera, Ter. *mondani, állitni, hirdetni*; ſagen, behaupten, bekannt machen. 4) *dítsérni, dítsérettel szóllani valamiről*; rühmen, rühmlich machen. Nostra praedicabitur pugna, Cic. 5) *predikálni, az evangyéliomot hirdetni*; predigen. Fest.

Praedīco, xi, ctum, ĕre, 3. *előre megmondani*; vorher ſagen. Tert. 2) v. gr. futura, Cic. *jövendölni, előre hirdetni*; prophezeyen, vorher verkündigen. 3) v. gr. diem, Tacit. horam, Suet. *kihirdetni, meghatdrozni*; bekannt machen, anſagen, beſtimmen. Accusationibus diem praedicere, Tac. 4) *parantsolni, intés, vagy tanátsadásként valamit tudtára adni valakinek, előre megmondani mihez tartsa magát*; zur Nachachtung bekannt machen, befehlen, warnen, rathen. Eis praedixit, ut ne prius legatos dimitterent, Nep. 5) ut praediximus, Vellej. *a' mint feljebb megmondottuk*; wie wir oben geſagt haben.

Praedictio, ōnis, f. 3. *előrevaló meg-*

mondás; das Vorherſagen. Quintil. 2) *előrehirdetés*, *jövendölés*; die Vorherverkündigung, Prophezeyung. Cic.

Praedictum, i, n. 2. *jövendölés*, *előre megmondás*; die Weiſſagung, Vorherſagung. Liv.

Praedictus, a, um, *a' feljebb megmondott*, *előre megmondott*; vorhergeſagt. Cic.

Praedifficĭlis, e, *igen nehéz*; ſehr ſchwer. Tertull.

Praediŏlum, i, n. 2. (Dimin. a praedium) *mezei majorotska*; ein Landgütchen.

Praedīrus, a, um, *irtóztató*, *útálatos*; ſehr ſchrecklich, ſehr abſcheulich. Ammian.

Praedisco, dĭdĭci, ĕre, 3. *előre megtanúlni*; vorher oder zuvor lernen. Cic.

Praedispōno, sui, sĭtum, ĕre, 3. *előre elrendelni*, *elrakni*; vorher ordnen. Liv.

Praedītus, a, um, (prae et datus) *valamivel biró*, *a' kinek valamije van*; mit etwas verſehen oder begabt, folglich etwas habend. Sensibus praeditus, Cic. *érzékekkel biró*, *a' kinek érzékenységei*, *v. érzékei vannak*; Sinne habend, mit Sinnen begabt. Nulla spe praeditus, Cic. *semmi reménysége nints*; er hat keine Hoffnung. Praeditus amentia, Cic. *esztelen*, *bolond*; des Verſtandes beraubt.

Praedĭum, ĭi, n. 2. *jószág*, *birtok*; ein Gut. Cic. Praedium urbanum, Cic. *városi ház*, *vagy más városi ház formájdra épült mezei major*; ein Haus in der Stadt, oder auch jedes Gebäude auf dem Lande, wenn es auf ſtädtiſche Art eingerichtet iſt. Pandect.

Praedīves, ĭtis, o. *feletté gazdag*; überaus reich. Liv.

Praedīvīnātĭo ōnis, f. 3. *előre való megjövendölés*; die Weiſſagung. Plin. 2) *mégérzés előre*, *előérzés*; die Ahndung. Plin.

Praedīvīno, āre, 1. *előre megérzeni valamit a' mi meg fog történni*; eine zufällige Vorempfindung einer künftigen Sache haben, voraus wiſſen. Varr. 2) *előre hirdetni*, *v. jövendölni*; zuvor verkündigen, weiſſagen. Plin.

Praedīvīnus, a, um, *isteni*; göttlich. Plin.

Praedo, āvi, ātum, āre, 1. i. q. praedor, Plaut.

Praedo, ōnis, m. 3. (praeda) v. gr. urbis, Cic. *rabló*, *prédáló*; der Plünderer, Räuber. Praedo maritimus, Nep. *tengeri tolvaj*; ein Seeräuber. 2) Trop. *tolvajmék*, *here*; Räuber, ſo heißen die Hummeln oder Drohnen. (fuci) Colum.

Praedŏcĕo, cui, ctum, ēre, 2. *előre megtanítni*; vorher lehren, unterrichten. Sall.

Praedoctus, a, um, *előre megtanítatott*; belehrt.

Praedŏmĭnor, āri, Dep. 1. *mások felett uralkodni*; vor andern herrſchen. Gloss.

Praedŏmo, ui, ĭtum, āre, 1. *előre megszelidítni*; vorher bezähmen. Senec.

Praedōnius, a, um, *rabló*, *rablói*, *ragadozó*; räuberiſch. Pandect.

Praedor, ātus sum, āri, Dep. 1. *zsákmányolni*, *préddálni*, *pusztítni*; Beute machen, plündern, rauben. In bonis alienis praedari, Cic. 2) v. gr. ovem, Ovid. *elragadni*, *erőszakkal elvinni*; rauben, plündern. Me puella praedata est, Ovid. *engemet ez a' leány rabjává tett*; dieß Mädchen hat mich gefangen.

Praeduco, xi, ctum, ĕre, 3. v. gr. fossam, Tac. *eleibe vonni*, *v. ásni*, *p. o. árkot*; vorführen, vorziehen vor etwas.

Praeductōrĭus, a, um, v. gr. funis, lorum, Cato. *huzásra való*, *p. o. kötőfék*, *alattság*, *kantárszár*, *'s a' t.* zum Vorziehen dienlich.

Praeductus, a, um, *előrehúzott*; vorgezogen. Sen.

Praedulcis, e, v. gr. mel, Plin. *igen édes*; ſehr ſüß. Praedulcia, *igen édes ételek*, *édességek*: ſehr ſüße Dinge oder Speiſen. Plin. 2) Trop. *igen kedves*, *kellemetes*; ſehr angenehm. Virg.

Praedūro, āre, 1. *megedzeni*; ſehr härten. Plin.

Praedūrus, a, um, v. gr. faba, Plin. *igen kemény*; ſehr hart. Virg. 2) Met. v. gr. labor, Val. Flacc *igen kemény*, *terhes*, *sullyos*, *nehéz*; ſehr hart, beſchwerlich.

Praeēminentĭa, ae, f. 1. *jelesség*, *elsőség*, *különös jeleskedés valaminek*; der Vorzug, die Vorzüglichkeit. Claud.

Praeēmĭnĕo, vel Praeminĕo, ui, ēre, 2. *kiláttszani a' többi közzül ma-*

Digitized by Google

gasságа miatt; hervor ragen. Augustin. 2) v. gr. alicui, Cic. aliquem, Tac. *felyülmúlni*, *felyülhaladni*; übertreffen. Auson.

Praecĕo, ivi et ĭi, ĭtum, īre, 4. *elől menni*, *előre menni*; vorher gehen, voran gehen, von Menschen und Dingen. Laevinus Romam praecivit, Liv. *az az*: *előre Rómába ment*; ging voraus nach Rom. 2) v. gr. aliquem, Tacit. famam sui, Idem. *megelőzni*; vorangehen. 3) Trop. v. gr. praeire alicui voce, verbis, vel: verba, Plin. *mondani valaki előtt*, *a' mit az utánna mondjon*; einem etwas vorsprechen. Sacramentum praeire, Tacit. *az eskűvés formdját mondani valaki előtt*, *hogy utánna mondja*; die Eidesformel vorsprechen. 4) *előre meg tenni a' rendelést valami eránt*, *hogy meglegyen*; verordnen, was geschehen soll. Liv.

Praeexercĭtāmentum, i, n. 2. *előrevaló gyakorlás*, *előgyakorlás*, *próbagyakorlás*; die Vorübung. Prisc.

Praefăcĭlis, e, *igen könnyű*; sehr leicht. Plaut.

Praefāmen, ĭnis, n. 3. (praefor) id. qu. Praefatio, *előbeszéd*, *előljáró-beszéd*; Vorrede. Symmach.

Praefāri, Praefāris, vide: Praefor.

Praefātio, ōnis, f. 3. (praefor) *előljáró-beszéd*, *előbeszéd*; die Vorrede. Cic.

Praefātiuncŭla, ae, f. 1. (Dimin.) *előszó*, *rövid előbeszéd*; kurze Vorrede, Eingang. Hieron.

Praefātus, a, um, *előbbmondott*, *fennt említett*, *v. feljebb mondott*; zuvor gesagt. Just.

Praefātus, us, m. 4. *előremondás*, *előbeszéd-tartás*; das Vorhersagen, die Haltung einer Vorrede. Symmach.

Praefectiānus, i, m. 2. i. e. famulus praefecti praetorii, Amm.

Praefectĭo, ōnis, f. 3. (praeficio) *kinevezés valamelly tisztség előljárójává*, *főhivatalra*, *főrendtétel*, *tisztartóságra való kinevezés a' régieknél*; die Vorsetzung, Bestellung. Mart. Cap.

Praefectōrĭus, a, um, praefecti munus concernens, Sidon.

Praefectūra, ae, f. 1. *akármelly főtisztikar*, *felvigyázó tisztség*; jedes Vorsteher- oder Aufseheramt. Varr. et Sueton. 2) *főtisztartó*, *valámelly tisztikarnak feje*; ein Obervorsteher, Oberverwalter. Pand 3) v. gr. praefectus civitatis, Cic. *valamelly városnak főkormányozója*; ein Obervorwalter einer Stadt 4) *kerűlet*, *p. o. valamelly tartománynak kerűletei*; ein Distrikt, ein Kreis, eine Statthalterschaft Aegyptus dividitur in praefecturas, Plin.

Praefectus, i, m. 2. *felvigyázó*, *főgondviselő*; ein Vorsteher Praefecti alarum, Liv. *a' lovasság vezérlő tisztjei*; die Offiziers, die die Cavallerie commandirten. Praefecti civitatum, Cic. *alkormányozók a' Praetorok alatt*; die Untergouverneurs unter den Prätoren. Praefectus Gymnasii, Gell. *valamelly főbb oskolának felvigyázója*; Schulaufseher. Praefectus morum, v. moribus, Cic. *erkölcsi nevelő*; ein Hofmeister. Praefectus annonae, Liv. *fősúfdr*; ein Proviantmeister Praefectus classis, Cic. *tengeri hajóvezér*; ein Admiral zur See. Praefectus armorum, Pand. *fegyvertármester*; ein Zeugmeister. Praefectus fabrorum, Pand *hadi tárnokmester*; ein Feldzeugmeister Praefectus metallicorum, JCt. *főbányásznester*; der Berghauptmann.

Praefĕcundus, a, um, *igen termékeny*; sehr fruchtbar, Plin.

Praefĕrĭcŭlum, i, n. 2. *áldozó edény részből*; ein ehernes Opfergefäß Fest.

Praefermento, āvi, ātum, āre, 1. *előre megsavanyítni*, *hogy megkeljen*, *p. o. a' tésztа*; vorher säuern, Plin.

Praefĕro, tŭli, lātum, ferre, 3. *előll vinni*, *valakinek előtte vinni*, *előtte hordozni*; vortragen. Fasces praetoribus praeferre, Cic. Trop. Alicui facem ad libidinem praeferre, Cic. i. e. exemplo praeire in libidine. 2) *többre vagy feljebb betsűlni*, *eleibe tenni másnak*; vorziehen, höher achten. Salutem reipublicae suis commodis praeferre, Cic Praefert otium labori, Sall. *jobban szeret heverni*, *mint dolgozni*; er will lieber müssig gehen als arbeiten. 3) *mutatni valamit*, *jele lenni valaminak*, *eldrulni valamit*; anzeigen, verrathen, äußern. Avaritiam praefert, Cic. *fösvénységet mutat*, *fösvénységnek a' jele*, *fösvénységet drúl el*; das verräth oder zeigt den Geiz. Amorem praefert, Ovid. *szeretet*

jele az; das verräth Liebe. 5) eam causam praefert, Sisenn. *azt az okát adja, azzal áll elő*; er wendet vor.

Praefĕrox, ōcis, o. *igen bátor, kevély, vad, kegyetlen, durva, v. makats*; sehr muthig, sehr stolz, wild trotzig. Liv.

Praeferrātus, a, um, *elől vasas, v. megvasazott*, vorn mit Eisen beschlagen oder versehen. Plin. 2. i. q. ferro vinctus, Cic.

Praefertĭlis, e, *igen termékeny*; sehr fruchtbar. Prud.

Praefervĭdus, a, um, *igen meleg, forró, hév, heves v. tüzes*; sehr heiß, sehr hitzig. Colum. Trop. e. gr. ira, Liv. *hirtelen harag*; ein jäher Zorn.

Praefestĭnātim, Adv. *igen sietve, hamar, v. hirtelenkedve*; sehr eilig oder voreilig. Sisenn.

Praefestĭnātus, a, um, e. gr. ictus, Ovid. *hirtelenkedő, hamari, igen siettetett*; voreilig, übereilt.

Praefestīne, et Praefestinate, Adv. i. q. Praefestinatim, Plaut.

Praefestīno, āre, 1. *nyakrafőre sietni, hirtelenkedni*; zu sehr eilen, voreilig seyn. Liv. 2) *elsietni előtte*; vorbey eilen. Tacit.

Praefĭca, ae, f. 1. *pénzen fogadott sirató, a' halottnál*; das Klageweib bey Leichen, das gedungen wurde zu weinen. Plaut.

Praefĭcio, ēci, ectum, ĕre, 3. *előljáróvá tenni valakit valamiben, a' kormánnyozását valamelly dolognak valakire bizni, igazgatóvá tenni valakit valamiben*; Jemanden über etwas oder Jemanden setzen, vorsetzen, z. B. als Haupt, Befehlshaber. Aliquem provinciae praeficere; *valakit valamelly hivatalban fővé tenni, vagy valamelly tisztikarnak fejévé tenni*; einen einem Amte vorsetzen. Plaut. Aliquem imperatorem bello praeficere, Cic. *valakit vezérré tenni a' hadban, v. valakire bizni a' hadivezérséget*; einen zum Generale oder Heerführer machen.

Praefĭdenter, Adv. *nagy megbizakodással, igen mérészen*; sehr vermessen. Praefidentius, Augustin.

Praefīdo, sus sum, ĕre, 3. v. gr. sibi, Cic. *nagyon bizni, vagy bizakodni, p. o. magában*; zu sehr vertrauen. Cic.

Praefīgo, xi, xum, gĕre, 3. v. gr. arma ad puppibus, Virg. capita in hastas, Virg. *eleibe tenni, szúrni, függeszteni, 's a' t.* vorn anheften, vorstecken. 2) *előll rdtenni, rávetni*; vorn anlegen, beschlagen. Virg. 3) *elzárni, elrekeszteni*; verschließen, verriegeln. Plin. 4) *keresztülszúrni; keresztülöfni*; durchbohren. Tibull. 5) *megigézni*; bezaubern. Quintil.

Praefīgūrātio, ōnis, f. 3. *kidbrázolás t. i. előtte, v. eleibe*; die Vorbildung. Augustin.

Praefīgūro, āvi, ātum, āre, 1. *kidbrázolni*; bilden. Lactant.

Praefīnio, ivi et ii, ītum, īre, 4. v. gr. diem, Cic. *előre meghatározni, eleibe szabni, v. kiszabni*; vorher bestimmen, festsetzen, vorschreiben.

Praefīnītio, ōnis, f. 3. *előrevaló meghatározás, kiszabás, kirendelés*; die Vorherbestimmung, Festsetzung, Vorschrift. Pandect.

Praefiscīne, vel Praefiscini, Adverb. *ditsekedés nélkül szólván, vagy: nem ditsekedésképpen mondom*; ohne Ruhm zu melden. Praefiscine dixerim, Plaut.

Praefixus, a, um, (praefigo) *eleibe tett, szúrt vagy dugott*; vorgestellt, vorne angesteckt.

Praeflātus, a, um, v. gr. visu praefleto, Apul. *kisirt dbrdzattal (szemekkel)*; mit ausgeweinten Augen.

Praeflōrĕo, ēre, 2. *jókor virágozni*; zeitlich blühen. Plin.

Praeflōro, āvi, ātum, āre, 1. *eleve leszedni a' virágát*; die Blumen oder die Blüthe vor der Zeit abbrechen. Gell. 2) Trop. Virgo ab alio praeflorata, Apul.

Praefluo, xi, ctum, ĕre, 3. alicubi, vel aliquid, Hor. Liv. *előtte vagy mellette folyni el*; vorbey fließen.

Praefluus, a, um, *mellette elfolyó*; vorbey fließend. Plin.

Praefōcātio, ōnis, f. 3. *megfojtás*; die Erwürgung, Erstickung. Coel. Aur.

Praefōco, āvi, ātum, āre, 1. *megfojtani*; ersticken, erwürgen. Ovid.

Praefŏdio, ōdi, ossum, ĕre, 3. v. gr. portas, Virg. *előtte árkot ásni, vagy feldrkolni*; vor etwas graben.

Praefuecundus, id. qu. Praefecundus.

Praefor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. aliquid, carmen, Liv. *előre elmondani valamit, valamit mondani el, minekelőtte hozzákezdene az ember valamihez*; vorher sagen, vorher

reden, ehe man etwas thut oder sonst sagt. Majores nostri omnibus rebus agendis, quod bonum, faustum, felix sit, praefabantur, Cic. Veniam praefari, Apul. *előre engedelmet kérni*; um Erlaubniß bitten ehe man redet. Quae de deorum natura praefati sumus, i. e. ante diximus, Cic. 2) *előre megmondani valamit, megjövendölni*; vorher sagen, vorher verkündigen, weissagen. Catull.

Praeformator, ōris, m. *mutató, valamit előre elintéző*; ein Anweiser.

Praeformīdo, āre, 1. aliquid, Quint. *előré félni vagy tartani valamitől*; etwas besorgen, befürchten.

Praeformo, āvi, ātum, āre, 1. *előre kiformálni*; vorher bilden, zustutzen. 2) v. gr. literas infantibus, Quint. *eleibe kiformálni, eleibe írni*; vorbilden, den Kindern vorschreiben.

Praefortis, e, *igen erős, vitéz*; sehr tapfer, sehr stark. Tert.

Praefōtus, a, um, *előre megmelegített*; vorher gewärmt.

Praefŏvĕo, ōvi, ōtum, ēre, 2. *előre melengetni, megmelegítni*; vorher wärmen oder bähen. Coel. Aur.

Praefracte, Adv. v. gr. defendere, Cic. *állhatatosan, megtolkodva*: beharrlich, nicht nachgiebig, streng, hart.

Praefractus, a, um. *elől eltört*; vorn abgebrochen. Colum. 2) *megátalkodott, makats*; hartnäckig. 3) *durva*; rauh. Cic.

Praefrigidus, a, um, v. gr. auster, Ovid. *igen hideg*; sehr kalt.

Praefringo, ēgi, āctum, ĕre, 3. (prae et frango) *elől eltörni*; vorn abbrechen. Liv. 2) v. gr. hastas, Liv. *eltörni, kettétörni*; zerbrechen, brechen.

Praefŭgĭo, ūgi, ŭgĭtum, ĕre, 3. *elől futni*; voran fliehen. Tert.

Praefulcĭo, si, tum, īre, 4. *megtámasztani, támaszt vetni alá*; unterstützen. 2) *megerősítni*; befestigen. 3) negotiis suis aliquem praefulcire, Plaut. *valakire bizni dolgait*; seine Sachen einem anvertrauen oder zu verwalten geben.

Praefulgĕo, si, ēre, 2. *közzűle kivildgítni, kifényleni, nagyon fényleni*; hervor leuchten oder sehr leuchten oder schimmern.

Praefulgĭdus, a, um, *igen fénylő, vil lámló, tsillámló*; sehr blitzend oder schimmernd. Juvenc.

Praefulgŭro, āre, 1. v. gr. vias, Stat. *előre bevilágítni villámlásával*; durch blitzen voraus beleuchten.

Praefurnĭum, ii, n. 2. *kementze szája*; die Mündung des Ofens, das Ofenloch. Vitruv.

Praefŭro, ĕre, 3. *igen dühösködni*; sehr wüthen. Stat.

Praefuscus, a, um, *igen setét színű*; sehr dunkelfarbig. Manil.

Praegĕlĭdus, a, um, *igen fagyos, vagy hideg*; sehr kalt Liv.

Praegemĭno, āre, 1. *jókor kihajtani, elébb kihajtani mint más fák*; vorher oder zeitig ausschlagen. Plin.

Praegĕro, essi, estum, ĕre, 3. *elébb hordozni, v. viselni, mint p. o. más*; vorher tragen. Apul. 2) *elébb tsinálni, v. véghez vinni*; vorher thun. Coel. Aur.

Praegestĭo, īre, 4. v. gr. aliquid videre, Cic. *nagyon kivánni, vagy örvendeni, p. o. valamit látni*; sehr begierig seyn.

Praegigno, ĕre, 3. *szülni, nemzeni*; zeugen, hervor bringen. Plaut.

Praegnans, tis, o, v. gr uxor; *terhes, viselős, várandós, hasas*; schwanger, trächtig. Cic. 2) Trop. *telyes, bujálkodó*; voll, strotzend, üppig. Vipera veneno pregnans, Plin. 3) praegnantes plagae, Plaut. *erős verés, mellynek meglátszik a' kék helye*; derbe Schläge. Plaut.

Praegnas, ātis, i. q. Praegnans. Plaut.

Praegnātio, ōnis, f. 3. *terehbeejtés, megterhesítés*; die Befruchtung, Schwängerung, Schwangerschaft, von Menschen. Apul.

Praegnātus, a, um, *terehbe ejtett, megterhesített*; geschwängert. Tert.

Praegnātus, us, m. i. q. praegnatio. Tert.

Praegnāvĭter, Adv. *igen szorgalmatosan*; sehr fleißig. Plaut.

Praegnax, ācis, i. q. praegnans, Fulg.

Praegrăcĭlis, e, *igen kartsú, vékony*; sehr schlank. Tacit.

Praegrădŏ, āre, 1. Obs. id. qu. Praegredior.

Praegrandis, e, *felette nagy, igen nagy*; sehr groß, überaus groß. Oculi praegrandes, Suet. 2) *igen öreg, elagott*; sehr alt Senex praegrandis, Pers. i. e. Aristophanes.

Digitized by Google

Praegrăvĭdus, a, um, v. gr. moles, Stat. *igen nehéz*; ſehr ſchwer.

Praegrăvis, e, v. gr. onus, Ovid. *igen nehéz*, *igen sullyos*; ſehr ſchwer. 2) v. gr. imperium, Plin. *igen terkes*; ſehr beſchwerlich.

Praegrăvo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem, Liv. *valakit nagyon terhelni*, *nyomni*; ſehr beſchweren, ſehr drücken, ſehr incommodiren. 2) *nehezebb lenni*, *mint a' másik dolog*, *vagy rész*, *elnyomni a' másikat*, *vagy lenyomni*, *p. o. a' mérőfonton*; ſchwerer ſeyn als etwas, überwiegen oder überwiegend ſeyn. Haec pars multum praegravat, Sen. *ez a' rész sokkal nehezebb*, *lenyomja a' másikat*; dieſer Theil iſt ſchwerer, ſchlägt weit vor.

Praegrĕdĭor, gressus sum, grĕdi, Dep. 3. cum Accus. et Dat. *előtte menni*, *előlmenni valami előtt*, *előremenni*; vorgehen, voran gehen, voraus gehen. Gregi praegredi, Varr. *a' nyáj előtt menni*, *előtte menni a' nyájnak*; vor der Heerde hergehen. Praegredi nuncios, Liv. *a' követek előtt menni*, *vezetni a' követeket*; den Bothen vorgehen, ſie anführen. 2) *előtte elmenni*; vorbey gehen. Liv. 3) Trop. v. gr. aliquem, Sall. *felyülmúlni*, *megelőzni*; übertreffen, vorgehen. (Prae et gradior.)

Praegressĭo, ōnis, f. 3. *megelőzés*; das Vorhergehen Cic.

Praegressus, a, um, *megelőzött*, *elébbjárt*, *előljárt*; vorangegangen. Praegressi hominis vestigia, Plin. *az előlmentnek a' nyomai*; des Vorgängers Fußſtapfen.

Praegressus, us, m. 4. i. q. praegressio, Ammian.

Praegŭberno, āre, 1. *előre kormányozni*; vorwärts ſteuern oder lenken. Sidon.

Praegustātor, ōris, m. 3. *kóstolómester*; der die Speiſen und Getränke vorher koſtet, ehe ſie z. B. auf die Tafel des Fürſten kommen, Kredenzer. Sueton.

Praegusto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. cibos, Ovid. *előre megkóstolni*; vorher koſten. Potum regis praegustare, Justin.

Praegypso, āre, 1. v. gr. os vasculi, Coel. Aur. *elől gipszel bétzindlni*; vorn oder vorher begypſen.

Praehĭbĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. i. q. praebeo, v. gr. alicui cibum, Plaut.

Praeinfundo, ūdi, ūsum, ĕre, 3. *előre beléöntöteni*; vorher eingießen. Coel. Aur.

Praejăcĕo, ui, ēre, 2. *előtte fekűdni*, *vagy lenni*; vorliegen, vor etwas liegen. Mare praejacens Asiae, Plin. Campus praejacet castra, Tacit.

Praejăcĭo, ēci, ăctum, ĕre, 3. *eleibevetni*; vorwerfen. 2) *előre vetni*; voraus werfen. 3) v. gr. probra; *felhányni*, *szemére hányni*; vorwerfen, vorrücken. Dict. Cret.

Praejūdĭcatĭo, ōnis, f. 3. *előre való ítélés*; das Vorurtheilen. Quint.

Praejūdĭcātus, a, um, *előre megítélt*; vorher geurtheilt. Liv. Praejudicata opinio, Cic. *balvélekedés*; vorgefaßte Meinung, Vorurtheil.

Praejūdĭcĭālis, e, *előrevaló megítélést illető*, *ahoz szabott*; das vorhergehende Urtheil oder den Ausſpruch betreffend, ihm gemäß. Symmach.

Praejūdĭcium, ii, n. 2. *előre hozott ítélet valami felől*, *minekelőtte t. i. valamelly dolog vagy valaki bíróí módon*, *okoknál fogva megítéltetett volna*; jedes vorhergehende Urtheil, beſonders Urtheil, es ſey richterlich oder nicht, das vor dem richterlichen Urtheile oder Ausſpruche vorher geht. 2) *példa*; das Beyſpiel. Facti vestri praejudicium, Caes. 3) *kár*, *káros következés valamiből*; der Nachtheil, Eintrag. Praejudicium facere, Plin. *kárt okozni*, *v. tenni*, *káros lenni*; nachtheilig ſeyn. Neque veritati facit praejudicium, Pand. *az igazsággal sem ellenkezik*; es ſchadet auch der Gerechtigkeit nichts. 4) *balvélekedés*, *helytelen okoknál fogva való és hirtelen hozott ítélet valamiről*, *ballítélet*; das Vorurtheil. JCt.

Praejūdĭco, āvi, ātum, āre, 1. *előre ítélni valamiről*, *előre ítéletet hozni*, *minekelőtte az ítélő a' dolgot jól megvizsgálta volna*, *és arról okoknál fogva ítélhetne*; ein Urtheil im Voraus fällen. Cic. 2) *káros lenni*, *drtani*; nachtheilig ſeyn, ſchaden. Praejudicare alicui, Pandect. *valakinek tsorbúldst szerezni*, *haszna ellen járni vagy dolgozni*; einen beeinträchtigen.

Praejūrātĭo, ōnis, f. 3. *az esküvésnek más előtt való mondása*; das Ver-

Digitized by Google

schwören, d. i. damit andere nachschwören. Fest.

Praejŭvo, ŭvi, ūtum, āre, 1. v. gr. aliquem, Tacit. *előre segítni*; im Voraus helfen.

Praelābor, psus sum, lābi, Dep. 3. *hirtelen előtte elsuhanni, eltűnni, elfolyni, elrepűlni, 's a' t.* schnell sich vorbey bewegen, vorbey schlüpfen, fließen, fliegen. Moenia Romae praelabitur Tigris, Lucan. Praelabi flumina rotis, Virg. Tempus praelabens, Colum. *a' hirtelen elmúló, v. eljdró idő*; die schnell vorübergehende Zeit. 2) *előre suhanni, menni, vagy úszni, repűlni, folyni, 's a' t.* voran schlüpfen, schwimmen, fliegen, fließen. Apul.

Praelambo, bi, ĕre, 3. *előre megnyalni*; etwas belecken. Hor.

Praelapsus, a, um, *előtte elfolyt*; vorbey geflossen. Lucan.

Praelargus, a, um, *igen bővséges*; sehr reichlich. Juvenc. 2) *igen bőkezű*; sehr freygebig. Pers.

Praelasso, āvi, ātum, āre, 1. *előre elfárasztani*; vorher ermüden. Front.

Praelātio, ōnis, f. 3. (praefero) *feljebbetsülés, többrebetsülés, eleibetevés*; das Vorziehen. Val. Max.

Praelător, ōris, m. 3. *eleibetevő, többrebetsülő*; der Vorzieher. Tert.

Praelātus, a, um, *másoknak eleibetett*; vorgezogen. Ovid. Hinc: Praelatus, Subst. *tekintetként felemelt pap, főbbpap*; ein Hochgeistlicher, Prälat, Gloss. Eccl.

Praelautus, a, um, *igen jeles*; sehr prächtig, sehr galant. Sueton.

Praelăvo, āre, 1. v. gr. os, Apul. *előre kimosni*; vorher waschen, ausspühlen. Apul.

Praelaxo, āvi, ātum, āre, 1. *előre megtágítni*; vorher erweitern. Coel. Aur.

Praelectio, ōnis, f. 3. (praelĕgo) *felolvasás valaki előtt*; das Vorlesen. Quintil. 2) *tanitás, közönséges tanitás*; die Vorlesung, öffentlicher Unterricht in hohen Schulen. Gloss.

Praelector, ōris, m. 3. *felolvasó*; ein Vorleser. Gell.

Praelectus, a, um, *felolvasott, mások előtt elolvasott*; vorgelesen. 2) *kivdlasztott, vdlogatott, igen szép*; auserlesen, sehr schön. Apul.

Praelĕgo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. alicui rem, Pand. *előre valakinek hagyni, mint egy testamentomban*; etwas voraus vermachen.

Praelĕgo, ēgi, ectum, ĕre, 3. v. gr. auctores, Quint. vel alicui, Idem. *más előtt olvasni, másnak olvasni, előtte olvasni*; vorlesen. 2) *kiválogatni, kikeresni*; auslesen, aussuchen. Apul. 3) cum Accus. *előtte elevezni*; vorüber schiffen, vorbey segeln. Tacit.

Praelĭāris, e, *hadakozásra való*; zum Streiten dienlich. Plaut. 2) praeliaris dies, Pomp. *ütközet napja*; der Tag der Schlacht.

Praelĭător, ōris, m. 3. *hadban vivó*; ein Streiter. Tac.

Praelībātio, ōnis, f. 3. *előrevaló megkóstolás*; das Vorherkosten. 2) *zsengedeldozat*; Opferung der Erstlinge. Fest. 3) *próbatétel*; ein Versuch. Tert.

Praeliber, a, um, *egészen szabados, v. szabad*; gänzlich frey. Prud.

Praelībo, āre, 1. *előre megkóstolni*; vorher kosten, kredenzen. Stat. 2) Met. *előre megpróbálni, megvizsgálni*; vorher versuchen, besehen. Stat.

Praelĭcenter, Adv. v. gr. verba fingere, Gell. *mérészen, igen szabadon*; zu kühn oder sehr frey, sehr kühn.

Praelĭgāmen, ĭnis, n. 3. *előkötő, eleibeköto*; was man vorn anbindet oder umbindet. Marc. Emp.

Praelĭgāneus, a, um, (praelego) *előreszedett, p. o. szőlő*; vorher ausgelesen. Vinum praeliganeum, Cato. *bajor bor*; Wein von den Erstlingen.

Praelĭgo, āvi, ātum, āre, 1. *elől rekötni*; vorn anbinden. 2) v. gr. os, Cic. vulnera, Plin. *bekötni*; umbinden, zubinden.

Praelĭno, lēvi, lĭtum, ĕre, 3. *kivül vagy elől bekenni, bémázolni*; vorn beschmieren, anstreichen. Gell.

Praelĭtus, a, um, *bémázolt*; angestrichen. Gell.

Praelium, Praelior etc. vide: Proelium etc.

Praelŏco, āvi, ātum, āre, 1. *legelőltenni, előretenni*; voransetzen, vorn oder voranstellen. Augustin.

Praelŏcūtio, ōnis, f. 3. (praeloquor) *előre botsátott beszéd*; das Vorherreden, die Vorrede. Senec.

Praelongo, āvi, ātum, āre, 1. *meghosszabbítni*; verlängern. Plin.

Praelongus, a, um, *igen hosszú*; sehr lang. Liv.

Digitized by Google

Praelŏquor, cutus (quutus) sum, lŏqui, Dep. 3. *legelől beszélni, t. i. mások előtt*; zuerst reden. Plaut. 2) *előbeszédet mondani, vagy írni*; eine Vorrede halten oder machen. Plin. Ep.

Praelūcĕo, xi, ēre, 2. *előre világítni*; vorleuchten. Faces praeluxere, Martial. Ignis praeluceat facinori, Phaed. 2) v. gr. alicui, Stat. *valaki eleibe világítni, világot vinni, vagy tartani előtte*; einem vorleuchten, das Licht vortragen. 3) *jobban világítni, mint más, felyülmúlni világával*; vorleuchten, heller leuchten.

Praelūcĭdus, a, um, *nagyon világító*; vorzüglich leuchtend, sehr hell. Plin.

Praelūdium, ii, n. 2. *előjáték*; das Vorspiel. 2) *játékkezdet*; ein Eingang zum Spiel. Gloss.

Praelūdo, si, sum, ĕre, 3. *eleibe játszani*; vorspielen. 2) *előre játszani, probát tartani a' játékból*; vorspielen, ein Probespiel halten. Pugnam praeludere, Liutil. *készülni a' verekedéshez, probául verekedni*; sich zum Kampfe vorbereiten.

Praelum, vide: Prelum

Praelūmbo, āre, 1. *a' tzombját eltörni*; die Lenden entzwey brechen. Non.

Praelūmino, āvi, ātum, āre, 1. *előre megvilágositni*; zuvor beleuchten. 2) Met. *megvilágositni, megmagyarázni*; erklären. Tert.

Praelūsio, ōnis, f. 3. *előjáték*; ein Vorspiel. Plin. Ep. 2) *probatétel*; der Versuch.

Praelustris, e, *igen híres*; sehr berühmt. 2) *derék, jeles*; sehr ansehnlich, hoch, vornehm. Ovid.

Praemăcĕro, āre, 1. v. gr. mala cydonia; *előre bédáztatni*; vorher einweichen. Scrib. Larg.

Praemalĕdīco, xi, ctum, ĕre, 3. v. gr. aliquem. Tert. *valakit előre átkozni, szidni*; vorher verfluchen.

Praemālo, pra-malle, v. gr. aliquid. Apul. *inkább akarni, feljebb betsülni valamit másnál*; lieber wollen, vorziehen.

Praemando, āvi, ātum, āre, 1. *előre megrendelni valamit, v. rendelést tenni valami eránt*; vorher oder im voraus auftragen oder bestellen. Cic.

Praemando, di, sum, ĕre, 3. Trop. *eleibe rágni valakinek valamit, nagyon is kimagyarázni*; vorkauen, zu genau erklären. Gell.

Praemātūre, Adv. *korán, igen korán, v. jókor, eleve, idő előtt*; frühzeitig, zu zeitig, vor der Zeit. Plaut.

Praemātūrus, a, um, *eleinérő*; frühzeitig. 2) *igen megért*; sehr reif. 3) v. gr. hyems, Tacit. *koránvaló, nagyon hamar béállott, v. eljött*; frühzeitig, zu zeitig.

Praemĕdīcātus, a, um, *eleve megorvosolt*; mit Arzney oder Zaubermittel verwahrt. Ovid.

Praemĕdĭtātĭo, ōnis, f. 3. *eleve való gondolkozás, előregondolkozás*; die Vorherbetrachtung, Vorherbedenkung. Cic.

Praemĕdĭtātōrium, ii, n. 2. *készülőhely, p. o. a' beszédtartásra, 's a' t.* ein Zubereitungsort. Tert.

Praemĕdĭtātus, a, um, *előre, v. eleve meggondolt, megfontolt*; vorher bedacht. Cic.

Praemĕdĭtor, ātus sum, āri, Dep. 1. *előre meggondolni, elgondolni, gondolóra venni*; etwas voraus bedenken, vorher darauf studiren oder sinnen. Praemeditari, quo animo accedam, Cic.

Praemensus, a, um, *előre megmért*; zuvorgemessen. Tibull.

Praemercor, ātus sum, āri, Dep. 1. *előre venni, előre megvenni*; vorher oder voraus kaufen. Plaut.

Praemessum, i, n. 2. *Céresnek zsengekalászból vitt áldozat*; ein Opfer, das von den ersten Ähren der Ceres gebracht wurde. Fest.

Praemētātus, a, um, *kimért, előre kimért* abgemessen, zuvor gemessen. Mart. Cap.

Praemētĭor, mensus sum, īri, Dep. 4. *előre kimérni*; vorher messen oder abmessen.

Praemētium, ii, n. 2. *a' legelső levágott gabona, zsenge*; die Erstlinge der Früchte. Fest.

Praemēto, messui, messum, ĕre, 3. *előre lekaszálni*; vorher abmähen. Fest.

Praemētor, āri, Dep. 1. *előre kimérni, v. megmérni*; vorher messen oder abmessen. Solin.

Praemĕtŭenter, Adv. *tartózkodva, előrevigyázva*; sorgsam, vorsichtig. Lucr.

Praemĕtŭo, ĕre, 3. *előre félni, tartani valamitől*; vorher fürchten, im Voraus in Furcht seyn. Lucret.

Digitized by Google

praemetuo illi, Caes. *féltem őtet*; ich bin um ihn beſorgt.

Praemĭátor, ōris, m. 3. *megjutalmaztató*; ein Belohner. 2) id. qu. praedo, Non.

Praemicans, tis, o, 3. *előlfénylő, kitsillámló*; vorſchimmernd. Apul.

Praemĭco, āre, 1. *igen, vagy kitsillámlani*; ſehr oder hervor ſchimmern. Apul.

Praemĭgro, āre, 1. *előre elköltözni*; vorher wegziehen. Plin.

Praemĭnĕo, vel praemineo, ēre, 2. *kiláttszani a' többi közzül, kitetszeni, felyülmúlni*; übertreffen. Tac.

Praemĭnister, tri, m. 2. *gondviselőszolga, főszolga, komornyik*; ein Diener, Kammerdiener, Aufwärter. Macrob.

Praemĭnistra, ae, f. 1. *komorna, szobaleány*; ein Kammermädchen, Dienerinn. Macrob.

Praemĭnistro, āre, 1. v. gr. alicui, Gell. *szolgálni valakinek, szolgálatot tenni valaki körül*; aufwarten. 2) *kezéreadni v. jdtszani valakinek valamit*; darreichen, an die Hand geben. Tert.

Praemĭnor, ātus sum, āri, 1. *előre fenyegetőzni*; vorher drohen. 2) *igen fenyegetőzni*; ſehr drohen. Tert.

Praemĭnor, āri, Dep. 1. *nyerekedni*; Gewinn ſuchen, wuchern. Svet.

Praemiscĕo, scui, stum et xtum, ēre, 2. *előre összekeverni, v. elegyítni*; vorher vermiſchen. Apul.

Praemissus, a, um, (praemitto) *előrebotsátott*; vorangeſchickt. Praemissae, ārum, pl. *a' két első tétel a' Syllogismusban*; die zwey Vorderſätze in einem Syllogismo. Logic.

Praemĭtis, e, *igen szelid*; ſehr ſanft. Juvenc.

Praemitto, īsi, issum, ĕre, 3. v. gr. aliquem, Cic. *elől küldeni, előre küldeni*; vorher oder voraus ſchicken, vorher oder voraus gehen laſſen. 2) v. gr. literas alicui, Cic. *eleibe küldeni*; vorausſchicken. 3) Trop. v. gr. aliquid, Plin. *előltenni, előrebotsátni valamit*; voranſetzen, vorausſchicken. Plin.

Praemium, ĭi, n. 2. *jutalom, megjutalmaztatás*; der Lohn, die Belohnung. Praemio aliquem adficere, v. donare, Cic. Alicui praemium dare, v. tribuere, v. persolvere, Cic. vel ponere, Liv. vel exponere, Cic. 2) *ajándék*; ein Geſchenk. Praemia amplissima alicui dare, Cic. 3) *haszon*; der Vortheil, Nutzen. Hor. et Cic. 4) *szákmány, martalék*; die Beute, der Raub. Praemia pugnae, Virg. 5) *vitézi jeles tett, vitézség*; die Heldenthat. Virg. Aen. 12.

Praemixtus, a, um, (praemisceo) *előre összekevert*; vorher vermiſcht. Apic.

Praemŏdĕror, āri, Dep. 1. *kormányozva mérsékelni, igazgatni*; anführen, dirigiren. Gell.

Praemŏdŭlor, āri, Dep. 1. *előre kimérni*; vorher abmeſſen. 2) *előre illendően elrendelni*; vorher gehörig einrichten ꝛc. vide: Modulor.

Praemŏdum, i. e. supra modum, Liv.

Praemoenio, īre, pro: praemunio, Gell.

Praemŏlestĭa, ae, f. 1. *előre való kedvetlenség*; die Vorbetrübniß, Betrübniß im Voraus. Cic.

Praemŏlĭor, ītus sum, īri, Dep. 4. v. gr. res, Liv. *készülni valamihez előre*; ſich zu etwas vorbereiten.

Praemŏllĭo, īvi, ītum, īre, 4. *előre megidgyítni*; vorher lindern oder weich machen. Quint.

Praemollis, e, *igen idgy, vagy puha*; ſehr weich. Plin.

Praemŏnĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. *előre emlékeztetni, vagy inteni*; vorher erinnern, warnen. Cic. 3) *előre megmondani, vagy jelenteni*; vorher ſagen oder anzeigen. Ovid.

Praemŏnĭtio, ōnis, f. 3. (praemoneo) *előreintés, elevevaló emlékeztetés*; die Warnung, Vorhererinnerung, Vorerinnerung. Tert.

Praemŏnĭtor, ōris, m. 3. *előreintő, emlékeztető*; der Vorhererinnerer, Warner. Apul.

Praemŏnĭtōrĭus, a, um, *előreintő*; zur Vorhererinnerung dienlich. Tert.

Praemŏnĭtus, a, um, *előre emlékeztetett*; vorher erinnert. 2) *előre megintett*; zuvor gewarnet. Gell.

Praemŏnĭtus, us, m. 4. *elevevaló emlékeztetés*; die Vorhererinnerung. 2) *előremegintés*; die Warnung. Ovid.

Praemonstrātio, ōnis, f. 3. *előrevaló megmutatás*; die Vorherzeigung. Lactant.

Praemonstrātor, ōris, m. 3. *előremutató, v. megmutató, útba igazító*;

Digitized by Google

der einem etwas vorher anzeigt, z. B. wie ers machen soll. Terent.

Praemonstro, āvi, ātum, āre, 1. *előre megmutatni, megtanítni valamire*; vorher zeigen, z. B. damit der andere weiß, wie ers machen soll. Plaut. 2) *előre megjövendölni*; prophezeyen. Cic.

Praemordĕo, di, sum, ēre, 2. *elől megharapni*; vorn beißen. Senec. 2) Trop. v, gr. aliquid ex aliquo, Juv. *elkapni elől*; wegnehmen.

Praemŏrior, tuus sum, mŏri, Dep. 3. *kordn meghalni, időnap előtt elhalni*: frühzeitig sterben, absterben. Ovid.

Praemorsus, a, um, *elől elkarapott*; vorn abgebissen. Plin.

Praemortuus, a, um, *időnap előtt elhalt*; vor der Zeit gestorben. Liv. 2) praemortua membra, Ovid. *elhalt, vagy érzéketlen tagak*; ertödtete Glieder.

Praemŏvĕo, övi, ötum, ēre, 2. *előre mozgatni*; vorher bewegen. Coel. Aur.

Praemulcĕo, si, sum, ēre, 2. *tziróligatni, simogatni*; streicheln. Apul.

Praemūnio, īvi, ītum, īre, 4. v, gr. aditus, Caes. *elől megerősíteni*; vorn befestigen 2) v. gr. arcem, Caes. *megerősíteni, körül sánczolni*; befestigen, verschanzen. 3) v. gr. aliquem medicamentis, Suet. *oltalmazni, őrizni*; beschützen.

Praemūnītio, ōnis, f. 3. *előreépítés, eleve megerősítés, bésánczolás*; die Vorbauung, Verschanzung. 2) Trop. *előre, v. eleve elkészítés valamihez, mellynél fogva mondásunk nem szár könnyen szemet*; eine Vorbereitung zu etwas, welche macht, daß das, was wir sagen, nicht so leicht auffällt. Sine ulla praemunitione rationis invehi, Cic.

Praemūnītus, a, um, *megerősített, bésánczolt*: verschanzt. Cic.

Praenarro, āvi, ātum, āre, 1. *előre elmondani, elbeszélni, előre mondani*; vorher erzählen, vorher sagen. Ter.

Praenăto, āre, 1. *elől, v. előre úszni*; vorschwimmen, voran, oder vorher schwimmen. Plin. 2) *folyni, elfolyni, v. úszni mellette*; vorbey schwimmen oder fließen. Amnis domos praenatat, Virg.

Praenāvigātio, ōnis, f. 3. *által evezés, v. hajózás, mellette elhajókázás*; das Vorüberschiffen, die Vorbeyschiffung. Plin.

Praenāvĭgo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. litus, Val. Max. *mellette elevezni, elhajózni, v. hajóval menni*; vorbey schiffen. Oppida praenavigari traduut, Plin. Trop. e. gr. vitam, Sen. *eltölteni*; zubringen.

Praenecto, xui, xum, ĕre, 3. e. gr. os, Solin. *elől bekötni, v. össze kötni*; vorn knüpfen oder zubinden.

Praeneste, is, n. 3. urbs Latii, hodie Palestrina. Hinc: Praenestīnus, a, um, *oda való, Praenestei*; dahin gehörig, Präneſtiſch, Cic. e. gr. urbs Virg. i. e. Praeneste. Praenestini incolae ejusdem. Cic.

Praenexus, a, um, (praenecto) *össze, v. bekötött*; zugebunden. Solin.

Praenĭmis, Adv. *felette igen, igen nagyon*; allzusehr. Gell.

Praenĭtĕo, ui, ēre, 2. *kitündöklemi, előreféngleni*; hervorleuchten, oder glänzen. Praenitent vestes, Apul. Trop. e gr. ut: virtus, Vellej. *mások felett fényleni, fényével folyúl múlni*; überglänzen, vor andern glänzen. Cur tibi junior praeniteat, Hor. *szeretetre méltóbbnak tetszik*; liebenswürdiger erscheint.

Praenōbilis, e, *igen, v. különösen híres, jeles, v. nevezetes*; sehr oder vorzüglich berühmt. Apul.

Praenōmen, ĭnis, n. 3. *személyesnév, már ma: keresztnév*; der Vornahme. Cic.

Praenōmĭno, āre, 1. *személyes nevet adni, személyes névvel nevezni*; mit einem Vornahmen belegen, oder benennen. Varr.

Praenosco, ōvi, ōtum, ĕre, 3. e. gr. promissum sibi coelum, Ovid. fata rerum, Sil. *előre megtudni, előre megesmerni*; vorher erfahren, vorher kennen lernen. 2) e. gr. futura, Cic. *előre tudni*; vorher wissen.

Praenōtātus, a, um, *elől megjelelt*; vorn bezeichnet. 2) *tzímezett, tzímmel feldkesített*; betittelt. Prud.

Praenotio, ōnis, f. 3. *előleges megfogás*: der Vorbegriff. e. gr. deorum, Cic. *természeti, v. velünk születetett megfogás*; angeborner Begriff.

Praenōto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. librum literis, Apul. *elől megjelelni, v. megjegyezni*; vorn bemerken oder

Digitized by Google

bezeichnen. e. gr. librum, Augustin. *tzimezni, tzimet tenni neki*; betiteln. 2) e. gr. adventum, Tert. *előre feljegyezni*; vorher bemerken oder bezeichnen. 3) e. gr. fabellas, Apul. *feljegyezni, irásba tenni*; aufzeichnen, aufschreiben.

Praenūbilus, a, um, e. gr. lucus, Ovid. *igen felleges, borongós, setét*; sehr wolkig, sehr trübe, finster.

Praenuncia, Praenuncio etc. vide: Praenuntia, Praenunt. etc.

Praenuncŭpo, āvi, ātum, āre, 1. *előre megnevezni, v. nevet adni valaminek*; vorher benennen. Prud.

Praenuntĭa, vide: Praenuntius.

Praenuntĭātĭo, ōnis, f. 3. *előre megjelentés, hirdetés, jelentés, megjövendölés*; die Vorherverkündigung. Tert.

Praenuntĭātĭvus, a, um, e. gr. ignis, Plin. *előre megjelentő, v. hirdető*; vorher verkündend.

Praenuntĭātrix, icis, f. 3. *jövendőmondó (asszony, v. leány)*; eine Wahrsagerinn. Prud.

Praenuntĭo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. futura. Cic. de adventu, Nep. *előre megjelenteni, hirül adni, elhirlelni, v. megjövendölni*; vorher verkündigen oder melden, vorher bekannt machen oder anzeigen.

Praenuntĭum, ii, n. 2. *előljáróbeszéd*; ein Vorbericht. 2) *hirüladás*; eine Anzeigung. Sen.

Praenuntĭus, a, um, *előre megjelentő*; vorher verkündigend. Subst. *minden, valamit előre jelentő, hirdető, v. jövendöllő személy, v. dolog, posta, előljáró, követ, jelenség*; jede Person oder Sache, die etwas vorher verkündigt oder bekannt macht. Hirundo praenuncia veris, Ovid. Zephyrus, praenuntius Veneris, Lucr. Inquisitio, praenuntia repulsae, Cic.

Praeobtūro, āre, 1. *előre bedugni*; vorher verstopfen. Vitr.

Praeoccido, ĕre, 3. *előre lemenni, v. elenyészni, p. o. mint a' tsillag*; vorher untergehen, z. B. Gestirn, Stern. Plin.

Praeoccŭpātĭo, ōnis, f. 3. e. gr. locorum, Nep. *elől, v. előre elfoglalás*; die Zuvoreinnahme. 2) *betegség, mellyben a' gyomor fájdalmasan kiszélesedik*; eine Krankheit, wenn der Magen auf eine schmerzhafte Art ausgedehnt wird. Veget.

Praeoccŭpātus, a, um, *előre elfoglalt*; vorher eingenommen. Liv. 2) *foglalatosságokkal igen megterhelt*; sehr beschäftigt.

Praeoccŭpo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. loca, socios, Liv. *előre erőt venni rajta, előre elfoglalni*; sich vorher bemächtigen, sich vorher bemeistern, vorher einnehmen. 2) *megelőzni*; vorkommen. Ne alteruter alterum praeoccuparet, Nep. 3) e. gr. partes alterius, Cic. *valaki hivatalába elegyitni magát*; einem in sein Amt greifen.

Praeŏpīmus, a, um, e. gr. vitulus, Tert. *igen kövér, v. hizott*; sehr feist, sehr fett.

Praeopto, āvi, ātum, āre, 1. *inkább, v. örömestebb kívánni, inkább akarni*; lieber wollen. Praeopto id fieri, Ter. Punica societas Romanae praeoptanda, Liv.

Praeordĭno, āvi, ātum, āre, 1. *előre rendelni*; vorher ordnen. Coel. Aur.

Praeostendo, di, sum, ĕre, 3. *előre mutatni, v. megmutatni*; vorher zeigen. Tert.

Praepalpo (or), āre (āri), 1. *elől, v. előre simogatni*; vorn oder vorher streicheln. Paulin. Nol.

Praepando, di, sum, ĕre, 3. *elől, v. előre kinyitni, v. kiterjeszteni, mutatni*; vorn oder vorher eröffnen oder ausbreiten, oder überhaupt eröffnen, ausbreiten, verbreiten, sehen lassen, zeigen. Cic.

Praepărātĭo, ōnis, f. 3. *el, v. hozzákészítés, hozzákészülés*; die Vorbereitung. Cic.

Praepărāto, Adv. *idején, idejében, elkészülve, készen*; mit Vorbereitung. Quint.

Praepărātor, ōris, m. 3. e. gr. viarum, Tertull. *előre készítő, elkészítő*; ein Vorbereiter, Zubereiter. Tert.

Praepărātōrĭus, a, um, *elkészítésre, v. -hez való, elkészítő*; vorbereitend. Pand.

Praepărātūra, ae, f. 1. *előre való készítés, elkészítés*; die Vorbereitung, Zubereitung. Tert.

Praepărātus, a, um, *meg, v. elkészített*; vorbereitet. Poenae apud inferos sunt impiis praeparatae, Cic.

Praepărātus, us, m. 4. *előre elkészülés, hozzákészülés*; die Vorbereitung, Zubereitung. Vellej.

Praeparcus, a, um, *igen takarékos*,

Digitized by Google

igen szükmarkú, szobrák, szugori; sehr sparsam, sehr karg. Plin.

Praepăro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. animos ad sapientiam, Cic. *előre megtsindlni, elkészitni, v. alkalmaztatni*; vorbereiten, vorher bereiten oder zubereiten, zurecht machen. e. gr. se ad proelia, Sallust. *valaminek, v. valamire készülni*; sich zu etwas vorbereiten. 2) e. gr. res necessarias, Cic. *meg, v. beszerezni*; anschaffen. 3) e. gr. hortos, Idem. *elrendelni, elintézni, szerkesztetni*; zubereiten, zurecht machen.

Praeparvus, a, um, *igen kitsiny, v. kis, pitsiny*; sehr klein. Juvenc.

Praepătior, assus sum, ari, 3 *igen, v. mértlkül szenvedni*; vorzüglich oder sehr leiden. Coel. Aur.

Praepēdīmentum, i, n. 2. *akadály, akadályoztatás, meggátolás, gát*; das Hinderniß. Plaut.

Praepēdio, īvi, ītum, īre, 4. (pes) *megkötni, lekötni, bilintselni*; verwickeln, verstricken oder binden, fesseln. Praepeditus ferro, Plaut. 2) e. gr. sonum, Ovid. *megakadályoztatni, v. gátolni*; verhindern, hemmen.

Praepēdītus, a, um, *megkötött*; gebunden, gefesselt. 2) e. gr. morbo, Cic. *megakadályoztatott*; aufgehalten.

Praependĕo, di, ēre, 2. *előlfüggeni, elől letsüngeni*; vorhangen, vorn herab hangen. Caes.

Praepes, ētis, (prae et peto) *gyors, serény*; schnell, hurtig. Praetibus pennis volans, Cic. *sebesen repülő*; schnell fliegend. 2) *magasan vagy fennyen repülő*; hoch fliegend. 3) aves praepetes, Cic. v. Praepetes, Liv. *mellyeknek repülésekből jövendöltek*; aus denen Fluge man weissagte. 4) *szerentsés*; glücklich. Ran.

Praepeto, ĕre, 3. *elől menni*; vorgehen. Fest.

Praepignĕratus, a, um, *előre elzálogositott, elkötelezett*; zuvor verpfändet, verbindlich gemacht. Ammian.

Praepignĕro, v. Praepignoro, āre, 1. *előre elzálogositni*; zuvor verpfänden. Amm. Mart.

Praepilatus, a, um, (praepilo) *vasas hegyű*, vorne mit Eisen beschlagen. Plin.

Praepīlo, āvi, ātum, āre, 1. (pila) *hegyét gombólyűre tsinálni*; vorn mit einem Balle versehen. Liv.

Praepīlo, āvi, ātum, āre, 1. (pilum) *dárda formára hegyezni*; vorn wie einen Wurfspieß zuspitzen. Praepilata missilia, Ammian.

Praepinguis, e, *igen kövér, v. hizott*; sehr feist, sehr fett. Virg. Plin. Trop. e. gr. vox, Quintil. *dörgő, igen erős, v. vastag*; zu derb, zu stark.

Praepollĕns, tis, o. *igen tehetős v. sokat tehető*; sehr vermögend, viel geltend. Augustin.

Praepollĕo, ēre, 2. *sokat tehetni, erősebb, hatalmasabb lenni másnál, mást erővel, tehetséggel felyülmúlni*; viel vermögen, stärker, mächtiger, ansehnlicher seyn als ein anderer. Tacit.

Praepondĕro, āvi, ātum, āre, 1. *többet nyomni, lenyomni a' fontban vagy mérésben az ellenző terhet vagy fontot, lesülyedni, a' nehezebbség miatt*; das Übergewicht haben, folglich herab sinken, sich herab neigen. Ne aequitate turbata mundus praeponderet, Senec. 2) Trop. *előbbvaló lenni*; den Vorzug haben. Honestas praeponderat, Gell. 3) *felyülmúlni*; übertreffen. Praeponderari honestate. Cic.

Praepōno, sui, sītum, ĕre, 3. *előltenni, eleibetenni a' többinek*; vorsetzen, voran setzen. Ultima primis praeponere, Hor. 2) v. gr. aliquem alicui rei, vel negotio, Cic. *a' felvigyázást vagy fógondviselést valakire bízni*; die Aufsicht übertragen. Aliquem provinciae praeponere, Cic. 3) *feljebb betsülni, eleibetenni*; vorsetzen, des Vorzugs wegen, vorziehen. Salutem publicam vitae suae praeponere, Cic. 4) *eleibe éplni*; vorbauen. Aedibus vestibula proponere, Cic.

Praeporto, āre, 1. *előtte hordozni*; vor sich tragen. Cic.

Praepōsītio, ōnis, f. 3. (praepono) *eleibetétel*; die Vorsetzung. 2) *eleibetétel, t. i. feljebbbetsülésből, többre betsülés*; das Vorziehen, der Vorzug. Cic. 3) *előljáró szótska, Grammatikai nevezete egy szónemének*; das Vorwort oder die Präposition in der Grammatik. Cic.

Praepōsītīvus, a, um, *előrevaló, elől tétetni szokott, elől tenni való*; was man vor oder voran setzt. Prisc.

Digitized by Google

Praepositura, ae, f. 1. *fögondviselői tisztség*; das Amt eines Vorgesetzten. Lampr.

Praepŏsĭtus, a, um, *előltett, előretett*; vorgesetzt. Cic.

Praepossum, potui, posse, *igen sokat tehetni, hatalmas lenni*; sehr viel vermögen, vorzügliche Gewalt haben, die Oberhand haben. Tacit.

Praepostĕre, Adv. *rendetlenül, megforditva*; verkehrt, in verkehrter Ordnung, auf verkehrte Art. Cic. Praeposterе agere, Cic.

Praepostĕrĭtas, ātis, f. 3. *felfordult rend, visszás rend*; umgekehrte Ordnung. Arnob.

Praepostĕro, āre, 1. v. gr. ordinem, Quint. *megforditni, v. visszaforditni a' rendet*; umkehren, der Ordnung nach.

Praepostĕrus, a, um, v. gr. ordo, Lucr. *megforditott, v. visszás*; verkehrt, unrecht. Cic. 2) *rossz, helytelen*; schlecht, unrecht. Lucr.

Praepŏtens, tis, o. v. gr. vir, Cic. *igen hatalmas, igen sokat véghez vihető, vagy megtehető*; sehr mächtig, sehr viel vermögend oder ausrichten könnend. Opibus praepotens, Plin. *igen gazdag*; sehr reich.

Praepŏtentĭa, ae, f. 1. *nagy, v. felettébbvaló hatalom*; vorzügliche Macht. Tert.

Praepōto, āre, 1. *előre inni*; vorher trinken. Coel. Aur. 2) *előre megitatni*; vorher tränken. Idem.

Praeprŏpĕranter, Adv. *igen sietve, hirtelenkedve*; sehr eilend, sehr schnell. Lucret.

Praeprŏpĕre, Adv. v. gr. agere, Liv. *igen hirtelen, nagyon hirtelenkedve, sietve, futtában*; sehr eilfertig, sehr eilend oder schnell.

Praeprŏpĕrus, a, um, *hirtelenvaló, nagyon hirtelenkedő, sietős*; zu schnell, sehr eilend. 2) *hebehurgya*; zu voreilig. Liv.

Praepulcher, chra, chrum, *igen szép, felette szép*; sehr schön. Juven.

Praepurgo, āre, 1. *előre metisztitni, kitisztitni*; vorher reinigen. Coel. Aur.

Praepŭtĭātĭo, ōnis, f. 3. *környülmemetszés*; die Behaltung der Vorhaut, Nichtbeschneidung. Tert.

Praeputĭātus, a, um, *környülnemmetszett*; die Vorhaut habend, unbeschnitten. Tert.

Praepūtĭum, ĭi, n. 2. *szemérem test kúpbőre, vagy kupakja*; Vorhaut. Juvenal.

Praequam vel praequam, *több mint*; mehr als. Plaut.

Praequĕror, estus sum, ĕri, Dep. 3. v. gr. multa, Ovid. *előre panaszkodni*; vorher klagen.

Praerădĭo, āre, 1. *előre sugárlani, fényleni*: vorher strahlen oder schimmern. Claudian.

Praerādo, si, sum, 3. *elől megnyirni, elnyirni*; vorn oder vorher scheeren, abscheeren. Coel. Aur.

Praerancĭdus, a, um, *igen avas, büdös*; sehr ranzig, stinkend. Gell.

Praerăpĭdus, a, um, v. gr. amnis, Sen. *igen sebes, p. o. folyóviz*; sehr reissend, sehr schnell.

Praerāsus, a, um, *elnyirt, megnyirt*; abgeschoren. Coel. Aur.

Praereptor, ōris, m. 3. (praerĭpio) *előle elragadó, erőszakos elvevő*; der Vorräuber. Hieron.

Praereptus, a, um, *elragadott, elragadtatott*; zuvor weggenommen. Praereptus immatura morte, Plin.

Praerĭgĭdus, a, um, *mégmerevedett*; sehr starr. Quint.

Praerĭpia, ōrum, n. sc. loca: *a' part szélén fekvő helyek*; Örter am Ufer. Apul.

Praerĭpĭo, ŭpui, eptum, ĕre, 3. *előre elragadni, eleve elvenni*; zuvor wegnehmen. Cic. 2) alicui aliquid, Cic. *elvenni más elől, megelőzni mást elvevésben*; vor Andern wegnehmen, Andern im Wegnehmen zuvorkommen. 3) praeripi nnis brevibus, Val. Flacc. *ideje előtt, hamar meghalni*; frühzeitig sterben. 4) *hirtelen elkapni, elvenni*; schnell wegnehmen. Svet. 5) *jó előre vagy eleve elfoglalni*; sich zeitig bemächtigen. Virg. 6) v. gr. se, Pand. *hirtelen elmenni, elillantani*; sich eilend wegmachen, entfliehen.

Praerōbŏro, āvi, ātum, āre, 1. *előre megerősitni*; vorher stärken. Coel. Aur.

Praerōdo, si, sum, ĕre, 3. *elől megharapdálni, elharapdálni*; vorn benagen oder bloß benagen. Plaut.

Praerŏgātīva, ae, f. 1. *az első voksolás jussa, mellyel a' Század tsapat elsőt a' Rómaiaknál*; das Recht, das eine Centurie hatte, zuerst zu votiren. Cic. 2) *elsőbbjus, vagy ke-*

Digitized by Google

talom valamire, jus szerént való elsőbbség. der Vorzug, die Prärogative, der Vortheil. Gloss.

Praerŏgātīvārĭus, a, um, *bizonyos elsőbbséggel bíró, 's azzal élő*; gewiſſe Prärogative oder Vorzüge zu genieſſen habend. Symm.

Praerŏgātīvus, a, um, *a' kit legelőször kell a' vélekedése megmondása végett megkérdezni, legelől voksoló*; der zuvor oder vor andern um ſeine Meinung gefragt wird, vorher oder zuerſt votirend. Cic.

Praerŏgo, āvi, ātum, āre, 1. *előre megkérdezni, legelőször kérdezni meg, p. o. valakit a' voksdért, v. a' voksolásra*; vorher oder voraus befragen, einen zuerſt um ſeine Stimme fragen. 2) v. gr. expensas, Cod. Just. *előre kifizetni*; voraus bezahlen.

Praerōsus, a, um, (praerodo) *elől megharapdált*; vorn abgenagt. Colum.

Praerumpo, ūpi, uptum, ĕre, 3. *elszakasztani, kettészakasztani*; abreiſſen. Funes praerumpebantur, Caes. *a' kötelek elszakadtak*; die Stricke riſſen ab.

Praerupta, ōrum, n. pl. *meredek kőszál*; ein jäher Fels. Ad praerupta ducere, Plin.

Praerupte, Adv. *meredeken, függőlegesen*; abgebrochen, jäh, ſteil, abſchüſſig. Mons praerupte altus, Plin. *meredek magas hegy*; ein hoher ſteiler Berg.

Praeruptus, a, um, *elől eltört, elszakadt*; vorn abgebrochen, abgeriſſen. 2) v. gr. saxum, Liv. *meredek*; ſteil, jäh, abſchüſſig. 3) imber praeruptus, Claud. *sdpor- eső*; ein Platzregen. 4) v. gr. juvenis animo praeruptus; *tüzes, kebehurgya, szeles*; hitzig, rauh, ſich übereilend. Comp. praeruptior, Sup. praeruptissimus, Colum.

Praerŭtŭlus, a, um, *igen verhenyeges*; ſehr roth, ſehr röthlich. Tertull.

Praes, aedis, m. 3. *kezes, föként pénz dolgában*; ein Bürge, beſonders in Geldſachen. Praedem esse pro aliquo, Cic Praedes dare, Idem.

Praesāgātus, a, um, i. e, praesagiendo formatus, Hieron.

Praesāgĭo, īvi, ītum, ire, 4. e. gr. aliquid animo, Liv. *előre észrevenni, v. megérezni, sejdíteni*; *megszagolni, v. érezni valamit mint p. o. a' kutya*; vorher merken oder empfinden, eine Ahndung bey ſich empfinden, etwas wittern. Cic. Equi praesagiunt pugnam, Plin. Animus praesagit mihi aliquid mali, Ter. 2) *előre megmondani, megjelenteni, v. megjövendölni*; vorher ſagen, prophezeyen, vorher anzeigen. Galli praesagivere victoriam, Plin. Luna tempestatem praesagit, Idem. 3) *előre gyanítni, v. hozzádvetni*; vorher muthmaßen. Liv. 4) *feltaláini*; entdecken. Lucret. Not. Occurrit etiam: praesagior, (Depon.) Plaut.

Praesāgītĭo, ōnis, f. 3. *előre megérzés, előérzés*; die Vorausempfindung, Ahndung. 2) *előre megmondás, megjelentés, v. megjövendölés, jövendőmondó tehetség*; die Vorherſagung, Weiſſagung, Weiſſagungskraft. Cic.

Praesāgium, ĭi, n. 2. e. gr. tempestatis futurae, Colum. vatum, Ovid. *előremegérzés, előérzés, jövendölés, megszagolás*; die Vorausempfindung, Witterung einer Sache, Ahndung, Prophezeyung.

Praesāgus, a, um, e. gr. fulmen, Virg. *előre megérző, előérzéssel bíró, megjövendölő, megjelentő, v. megszagoló*; vorausempfindend, prophezeyend, Ahndung habend, etwas witternd, vorher anzeigend.

Praesamarchi, ōrum, m. 2. plur. populus Lusitaniae, Mela.

Praesānātus, a, um, *idő előtt meggyógyúlt, v. meggyógyított*; vor der Zeit geheilt oder geſund gemacht. Plin.

Praesāno, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. vulnus, Plin. *idő előtt v. eleve meggyógyítni*; vor der Zeit heilen oder geſund machen. 2) *idő előtt meggyógyúlni*; vor der Zeit heilen, heil, (geſund) werden. Praesanavit cicatrix, Idem.

Praesaucĭātus, a, um, *előre megsebesített*; vorher verwundet. Coel. Aur.

Praesaucĭo, āvi, ātum, āre, 1. *előre megsebesítni*; vorher verwunden, Coel. Aur.

Praescătĕo, ēre, 2. e. gr. aliqua re, Gell. *igen bővölködni, igen tele lenni*; ſehr voll ſeyn.

Praescĭentĭa, ae, f. 1. (praescio) *előrevaló tudás*; das Vorherwiſſen. Tert.

Praescindo, ĕre, 3. e. gr. sedes, Vitr. *elől, v. előre elvágni, v. elvdlasz-*

tani; vorn oder vorher abſchneiden, zerſchneiden, trennen.

Praescĭo, īvi, ītum, īre, 4. *előre tudni*; vorher wiſſen. Tert.

Praescisco, īvi, ītum, ĕre, 3. *előre, v. eleve észrevenni, megtudni, megérteni*; vorher merken, vorher erfahren. Liv. Virg.

Praescĭta, ōrum, n. plur. Praescītum, i, n. 2. et Praescītĭo, ōnis, f. 3. *előre tudás, előérzés*; das Vorherwiſſen, die Ahndung. Ammian. 2) *leendő dolgok megjövendölése, jövendölés*; die Weiſſagung.

Praescītum, i, vide: Praescita.

Praescĭus, a, um, e. gr. futuri, Virg. *előretudó*; vorher wiſſend. Praescium habere aliquid, Solin. *jövendölni tudni*; weisſagen können.

Praescrĭbo, psi, ptum, ĕre, 3. e. gr. nomen, Virg. *előlírni, előre írni*; vorſchreiben, vorher oder voran ſchreiben. 2) e. gr. ſidem alicui, Tert. *eleibe adni, v. szabni, meghatározni, v. parantsolni*; vorſchreiben, beſtimmen. Ut lege praescribitur, Idem. *a' mint a' törvény rendelte*; wie es im Geſetze verordnet iſt. 3) *elidősítni*; verjähren. JCt.

Praescriptĭo, ōnis, f. 3. *eleibeírás*; die Vorſchreibung. Cic. 2) *tzím, felyüllírás*: der Titel, die Überſchrift. JCt. 3) *elibeszabás, rendelés, meghagyás, p. o. orvosrendelés*; die Verordnung, z. B. des Arztes. Gloss. 4) *elidősítés*; die Verjährung. JCt.

Praescriptīve, Adv. *szabott, v. meghagyott rend szerént, régula szerént*; vorgeſchriebener Maßen. Tert.

Praescriptum, i, n. 2. *rendelés, szabott rend, régula*; eine Verordnung, Regel, Vorſchrift. Cic.

Praescriptus, a, um, *rendelt, kiszabott, meghagyott*; vorgeſchrieben. Praescriptis verbis agere, Cic.

Praescriptus, us, m. 4. i q. Praescriptum, Tert.

Praesĕca, ae, f. 1. i. q. brassica, Varr.

Praesĕcātus, a, um, i. q. Praesectus.

Praesĕco, cui, catum, v. ctum, cāre, 1. e. gr. partem, Ovid. *elől elvágni, v. elmetszeni, közönségesen: elvágni*; vorn abſchneiden, oder überhaupt abſchneiden.

Praesectus, a, um, (praeseco) *elől elvágott, elmetszett*; vorn abgeſchnitten. Colum.

Praesegmen, ĭnis, n. 3. *levágott rész, p. o. a' körömből*; das Abgeſchnittene, z. B. der Nägel. Plaut. 2) *metélék, esőlék, lemetélt aprólék*; der Abſchnitt. Gloss.

Praesēmĭnātĭo, ōnis, f. 3. *előre elvetés, p. o. magvetés*; das Vorherſäen. Gloss. 2) *méhnek gyümöltse*; die Leibesfrucht. Vitr.

Praesēmĭnātus, a, um, *elől, v. eleve vetett, ültetett, v. plántált*: vorgeſäet, vorher gepflanzt. August.

Praesēmĭno, āvi, ātum, are, 1. *előre, v. elől vetni, ültetni, v. plántálni*; vorher ſäen oder pflanzen. Lactant.

Praesens, (praesum) entis, o. *jelenvaló*; gegenwärtig. 2) *személyes*: perſönlich. Presens tecum egi, Cic. 3) e. gr. judicium, Cic. verbum, Gell. *most történő, most szokásban lévő*; jetzt geſchehend, jetzt üblich. In praesens, Cic. *ezúttal*; für itzt. Venire in rem praesentem, Idem *valamit szemügyre venni*; eine Sache ſelber in Augenſchein nehmen. 4) praesenti argento mercari, Plaut. *készpénzen venni*; baar auszahlen. 5) e. gr. mors, Gloss. *bizonyos halál*; der gewiſſe Tod. 6) medicina praesentissima, Colum. *bizonyosan segítő orvosság*; ein Mittel, das gewiß hilft. 7) *segítségre kész*; hülfreich. Praesentem habere deum, Virg. *istenisegedelemmel birni*; den Beyſtand Gottes haben. 8) e. gr. animus, Cic. *bátor szív*; ein tapferes Herz. 9) *nyilvánvaló, világos*; offenbar. Illud ita praesens est, ut nutu Jovis factum esse videatur, Cic. Comp. -ior, Sup. -issimus, Erasm.

Praesensĭo, ōnis, f. 3. (praesentio) e. gr. rerum futurarum, Cic. *előre megérzés, előérzés*; die Vorherempfindung, Ahndung. 2) *velünk születetett megfogás*; ein angeborner Begriff. Idem.

Praesensus, a, um, *előre érzett, sajditott, v. észrevett*; vorher gemerkt oder geahndet. Cic.

Praesentālis, e, (praesens) *jelenvaló*; gegenwärtig. Cod. Just.

Praesentāněus, a, um, (praesens) *jelenvaló*; gegenwärtig. 2) e. gr. venenum, Svet. *hamar foganatú*; ſchnellwirkend. e. gr. remedium, Plin. *próbált*; bewährt.

Praesentārius, a, um, *jelenvaló, egyszerre történő, v. eső*; gegenwärtig, ſogleich geſchehend. Malum est

Digitized by Google

aliquid, Plaut. *megalkudni, megvenni*; kaufen, erhandeln. Plaut.

Praestītor, ōris, m. 3. *adó, telyesitő*; der Geber. Apul.

Praestĭtŭo, ui, ūtum, ĕre, 3. v. gr. diem operi, Cic. *meghatározni*; bestimmen, festsetzen.

Praestītūtus, a, um, *meghatározott*; bestimmt, festgesetzt. Ad praestitutum diem, Curt.

Praesto, Adv. *jelen, itt, kéznél*; gegenwärtig, da, hier, bey der Hand. Praesto esse; *kéznél lenni, jelen lenni*; gegenwärtig seyn. Praesto est, Ter. i. e. adest, *itt van*; er ist da. 2) praesto esse alicui, Cic. *valakinek segitségül lenni*; einem beystehen, einem Hülfe leisten. Cic.

Praesto, iti, itum, et ātum, āre, 1. *elől állani, kiállani elől, v. előre*; vorn oder voran stehen. Acies praestant, Lucret. 2) *előbbvaló lenni, magát megkülömböztetni, v. mások felett kimutatni*; vorstehen, vorzüglicher seyn, Vorzüge haben, sich hervor thun. Praestat inter suos, Cic. 3) *tenni, tselekedni valamit, mutatni erdta, véghez vinni*; machen, thun, verrichten. Benevolentiam praestare alicui, Cic. *valaki erdnt jóakarattal lenni, v. kegyességgel viseltetni*; einem Gewogenheit erzeigen. Fidem praestare, Cic. et Liv. *szavát vagy igéretét telyesitni, v. megtartani*; sein Wort oder Versprechen halten. Honorem debitum patri praestare, Cic, a' *tartozó tisztelet az attyának megadni*; dem Vater die schuldige Ehrerbiethung erweisen. Stipendium exercitui praestare, Liv. Silentium praestare, Idem. *hallgatni, megdllani hogy ne szólljon*; still schweigen. 4) *megtartani*; erhalten. Socios salvos praestare, Cic. 5) *felyülmúlni*; übertreffen. Humanitate alicui praestare, Cic. *emberséggel valakin kifogni*; einen an Leutseligkeit übertreffen. 6) *költsönözni, költsön adni*; leihen. Capitol. 7) Praestat, Impers. *jobb*; es ist besser. Praestat tacere, quam male loqui, Prov. Mori millies praestitit, quam haec pati, Cic. 8) *igérni, felelni a' felől, v. fogadni, hogy valami meg nem történik*; dafür gut stehen, daß etwas nicht geschehen wird. Net. Supin. in hoc sensu: praestatum, et Partic. praestaturus.

Praestolo, āre, 1. Obs. i. q. Praestolor, Turpil.

Praestolor, ātus sum, āri, Dep. 1. e gr. apud aliquem, Cic. ante ostium, Ter. *várakozni*; warten. e. gr. alicui, Cic. *valakinek szolgálni*; einem aufwarten.

Praestrangŭlo, āre, 1. *megfojtani*: ersticken, des Athems berauben. Quintil. Decl.

Praestrēnŭe, Adv. *igen frissen, v. gyorsan*; sehr munter, sehr hurtig. Abi praestrenue, Ter.

Praestrictĭo, ōnis, f. 3. (praestringo) *bé, v. ráhúzás, béfűzés, ráhurkolás*; die Zuziehung, Zuschnürung. Tert.

Praestrictus, a, um, *össze húzott, béfüzött, összé hurkolt*; zusammen gezogen, zugeschnürt. Ovid.

Praestringo, inxi, ictum, ĕre, 3. e. gr. faucem laqueo, Ovid *rdszoritni, ráhúzni, ráhurkolni, megkötni*; zuziehen, zuschnüren, zubinden. 2) e. gr. tempora sertis, Stat. *bé, v. körül kötni, tekergetni, v. göngyölgetni*; umbinden, umwinden. 3) *tartóztatni, meggátolni*; hemmen. Humor gelu praestrictus, Plin. 4) e. gr. terras, Ammian. *sodorni, megérni*; streifen, berühren. e. gr. vites, Plin. *szemeteitől megfosztani*; sie der Augen berauben. 5) e. gr. aciem ferri, Plin. oculos, Cic. aciem oculorum, Liv. Trop. e. gr. aciem mentis, v. animi, Cic. *kivenni az élit, megtompitni, gyengitni, meghomályositni*; schwächen, stumpf machen, oder verdunkeln.

Praestructim, Adv. *eleit véve, elökészülléssel*; vorbauend, mit Vorbereitung. Tert.

Praestructĭo, ōnis, f. 3. (praestruo) *eleitvevés, elökészület*; die Vorbauung, Vorbereitung. Tert.

Praestructūra, ae, f. 1. i. q. praestructio, Tert.

Praestructus, a, um, (praestruo) *előre épitett*; vorangebauet. 2) *hozzá, v. elkészitett*; vorbereitet. 3) *segitett, eltalmazott*; unterstützt. Claud.

Praestrŭo, xi, ctum, ĕre, 3. *előre épitni*; vorher bauen. Colum. 2) *előre el, v. hozzá készitni*; vorbereiten. Apul. 3) e. gr. aditum obice, Ovid. *bérakni, elzárni, elrekesztení, bédugni*; vorbauen, verriegeln, ver-

ſtopfen. 4) Trop. e. gr. alicui venenum, Svet. *méreggel megakarni etetni*; einen mit Gifte vergeben wollen.

Praestūpidus, a, um, *igen érzéketlen, v. ostoba*; ſehr empfindungslos, ſehr dumm. Juvenc.

Praesūdo, āre, 1. *előre izzadni, v. verejtékezni*; vorher ſchwitzen. Claudian. 2) *előre gyakorolni magát, v. igyekezni*, ſich vorher üben, oder Mühe geben.

Praesul, ūlis, m. 3. (praesilio) *elől-táncsoló, táncskezdő*; ein Vortänzer. Cic. 2) primus Saliorum, i. e. sacerdotum Martis. Capit. 3) *egyházi főszemély*; ein Prälat. Gloss. 4) *előljáró, előkelő, főfő személy*; ein Vorgeſetzter, Vorſteher.

Praesulsus, a, um, *igen sós*; ſehr geſalzen. Colum.

Praesultātor, ōris, m. 3. *elől-táncsoló, táncskezdő, táncoszló*; der Vortänzer. Liv.

Praesulto, āre, 1. e. gr. hostium signis, Liv. *elől, v. előtte ugrálni, szökdelleni, v. táncsolni*; vorher ſpringen, vorſpringen, vortanzen.

Praesultor, ōris, m. 3. i. q. praesultator, Lact.

Praesum, fui, esse, *elől lenni*; vorn ſeyn. 2) e. gr. sacris, Cic. negotio, Caes. exercitui, Idem. *elöljáró lenni, fő lenni valamiben, igazgatni, v. kormányozni valamit*; vorſtehen, über etwas geſetzt ſeyn, commandiren, dirigiren. 3) e. gr. alicui rei, Cic. *nagy részt venni valamiben*; großen Antheil nehmen. 4) e. gr. moenibus, Ovid. *óltalmazni*; ſchützen. 5) e. gr. ei studio, artificio, Cic. *folytatni, űzni*; betreiben. 6) *jelen lenni*; gegenwärtig ſeyn. Hinc. Part. Praesens, entis, Adj

Praesūmo, msi, mtum, ĕre, 3. *előre, v. előbb venni*; vorher nehmen. 2) *elhitetni magával, képzelni, gyanítni, hozzávetni, gondolni, hinni*; ſich vorher einbilden, vermuthen, glauben. Justin. JCt. 3) *elait venni*; vorkommen, vorbauen. Rhetorica. 4) e. gr. gaudium, Plin. jun. *előre v. idő előtt örülni*; ſich zum voraus freuen. 5) praesumtum habere, Tac. *előre feltenni*; vorausſetzen. 6) e. gr. fortunam utriusque, Tac. *előre látni, v. elláttni*; vorher ſehen. 7) Ingenium judicio praesumitur, Quint.

előbb jár, v. előbb való, erősebb; geht vorher, iſt ſtärker. 8) e. gr. supplicium in aliquem, Cic. *előre megbüntetni*; einen vorher ſtrafen. 9) e. gr. illicita, Sulp. Sev. *valamihez kezdeni, próbálni*; Unternehmen, wagen.

Praesumte, Adv. *merész módon, merészen, maga elbizással*; kühnlich. Vopisc.

Praesumtio, ōnis, f. 3. *előrevétel*; die Vorausnehmung. 2) e. gr. rerum, Plin. Ep. *előre használás, elve vevés*; der Vorgebrauch, Vorgenuß. 3) *magahittség, maga felől való sokat állítás, magával elhitetés, előre képzelés, gyanítás, vélekedés*; die Vermuthung, Einbildung, Vorſtellung im voraus. Justin. 4) *merészség, vakmerőség*; die Dreiſtigkeit, Vermeſſenheit. Tert. 5) *előítélet, eleve ítélés, balitélet*; das Vorurtheil. Idem. 6) *nyakasság, makatság*; die Hartnäckigkeit. Apul.

Praesumtiōse, Adv. e. gr. loqui, Sidon. *merészen, magában bizakodólag*; kühn, vermeſſen.

Praesumtiōsus, a, um, *igen merész, merész*; voll Kühnheit. Sidon.

Praesumtor, ōris, m. 3. *magában bizakodó, magát elhizó ember*; vermeſſener Menſch. Tertull.

Praesumtōrie, Adv. *magába bizakodólag, merészen*; wagend, kühn. Tert.

Praesumtūōse, Adv. i. q. praesumtorie, Sidon.

Praesumtūōsus, a, um, i. q. praesumtiosus, Salvian.

Praesumtus, a, um, (praesumo) *gyanított, képzelt, hozzávetett*; gemuthmaßt. 2) e. gr. opinio, Quint. *előre bévett*; vorgefaßt.

Praesŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. *elől bévarni*; vorne zunähen. 2) *betakarni, befedezni*; bedecken, verhüllen. Praesuta foliis hasta, Ovid.

Praesŭppōno, ĕre, 3. *előre rendelni, v. elrendelni*; zuvor ordnen. Cic. 2) *előre feltenni, valamelly esetet tenni*; voraus ſetzen, den Fall ſetzen. JCt.

Praesurgo, rexi, rectum, ĕre, 3. *előbb felkelni*; vorher aufſtehen. Avien.

Praetactus, a, um, (praetango) *előre illetett, érintett, v. tapintott*; zuvor betaſtet. Coel. Aur.

Digitized by Google

Praetango, tĕtĭgi, tactum, ĕre, 3. *előre illetni, érintni, v. tapintani*; vorher betaſten, vorher berühren. Coel. Aur. 2) *előbb elgyengítni, előbb érni, a' nagy nyavalyákról*; vorher angreifen, von heftigen Krankheiten. Praetacta membra, Idem.

Praetardo, āvi, ātum, āre, 1. *hátráltatni, tartóztatni, késleltetni*; aufhalten, zurückhalten. Incerti auct. epit. Iliad. ed. van. Kooten.

Praetectus, a, um, (praetego) *bétakart, befedezett, befedett*; bedeckt Coel. Aur.

Praetĕgo, exi, ectum, ĕre, 3. e. gr. caput, Trop. *előre, v. előll bétakarni, befedni, v. befedezni. v. álltaljában, befedezni*; vorher oder vorn bedecken, oder überhaupt bedecken. Quae saxa somnum (tuum) praetexerint, Plin. Paneg. a *mitsoda kövön aludtál*; auf welchen Steinen du geſchlafen.

Praetendo, di, tum, ĕre, 3. (tendo) e. gr. cornua, Plin. *előnyujtani, kiterjeszteni, előre kiterjeszteni*; hervordehnen oder ſtrecken, vorwärts ausdehnen oder ausſtrecken. 2) e. gr. membranam cordi, Idem. *elibe feszíltni, tenni, v. tsindlni*; etwas vorſpannen vor etwas, vormachen. 3) e. gr. sepem segeti, Virg. *körülkeríteni a' vetést*; die Saat umzäunen. 4) *okúlvetni, okolni*; vorwenden. e. gr. lactam speciem fraudi, Claud. *palástolni*; bemänteln. 5) e. gr. aliquid. Plin. jun. *valamire just formálni, valamihez just tartani, kívánni*; einen Anſpruch machen, begehren. 6) *helyheztetni, állítni*; poſtiren. Claud.

Praetĕner, a, um, *igen gyenge, gyengétske*; ſehr zart. Plin.

Praetēnsio, ōnis, f. 3. *szín, színes ok, palást*; der Vorwand. Gloss. 2) *justartás valamihez, kívánás*; ein Anſpruch auf etwas. JCt.

Praetēntātus, a, um, *előre meg próbált, megkísértett*; vorher verſucht. 2) *előre végére járt, v. megvizsgált*; vorher erforſcht, oder geprüft. Cic.

Praetentātus, us, m 4. *előre megpróbálás, megkísértés*; das Probiren, die Verſuchung. Plin.

Praetento, āre, 1. e. gr. vires, Ovid. mihi cor diam judicis, Quint. *előre megpróbálni, próbára tenni, megkísérteni, megvizsgálni*; vorher verſuchen, oder prüfen. 2) e. gr. pallia, Claud. *elibe v. maga elibe tartaniz* vor ſich halten.

Praetentūra, ae, f. 1. *sántz, bástya*; eine Schanze, ein Bollwerk. Gloss. 3) *határszéli őrhöreg, táborlinea*; eine Gränzwache, ein Cordon. Ammian. Marc.

Praetentus, a, um, *kiterjesztett, elibe húzott, v. vont*; vorgeſtreckt, vorgezogen. Ovid.

Praetĕnŭis, e, e. gr. folium, pons, Plin. *igen vékony, v. keskeny*; ſehr dünn oder ſchmal.

Praetepĕo, ui, ēre, 2. (tepor) *igen ídgymeleg, v. langyos lenni*; ſehr laulicht ſeyn. Ovid.

Praetepesco, i. q. Praetepeo.

Praeter, Praep. et Adv. *nélkül*; ohne. Nihil praeter rem loqui, Auct. ad Her. *semmit sem mondani ok nélkül*; nichts ohne Urſache reden. 2) *felyül, kívül*; über. Praeter hoc, Quint. *ezen felyül, ezen kívül*; über dieß. Praeter modum, Cic. *rendkívül, mód nélkül*; über das Maß. 3) *ellen*; wider. Praeter aequum, Idem. *az illendőség ellen*; wider die Billigkeit. 4) *mellett*; neben. Praeter moenia fluere, praeter ripam ire, Liv. 5) praeter ceteros, Cic. *mindenek felett*; vor andern, mehr, als andere. 6) praeter ora suorum, Idem. *az övéinek szeme láttára*; vor dem Antlitze der Ihrigen. 7) *előtt*; vor. Praeter pedes, Plaut. 8) *-val, vel, kívül, mellett*; mit, außer, nächſt. Praeter se denos adducere, Caes. Not. praeter propter, Gell. *mintegy*; ungefähr.

Praetĕrăgo, ēgi, actum, ĕre, 3. *mellette elhajtani, v. úszni*; vorbey treiben. Hor.

Praeterbĭto, ĕre, 3. e. gr. aedes, Plaut. *mellette elmenni*; vorbey gehen.

Praecurro, curri, cursum, ĕre, 3 *mellette elfutni, v. szaladni*; vorbey laufen. Veget.

Praetercursus, a, um, *mellette elfutott, v. szaladt*; vorbey gelaufen. Ammian.

Praeterdūco, xi, ctum, ĕre, 3. *mellette elvinni, v. vezetni*; vorbey führen. Plaut.

Praetĕrĕa, Adv. *azon, v. ezenkívül, azon felyül*; außerdem, überdieß. Cic. 2) *azontúl, azután, többé*; fer-

Digitized by Google

nerhin, oder ferner, weiter. Neque illum praeterea vidit, Virg.

Praetĕrĕo, īvi, et ĭi, ĭtum, īre, 4. e. gr. hortos, Cic. *mellette elmenni*; vorbey gehen. 2) *elmúlni, haladni, eltelni, elsietni, (az időről)*; von der Zeit, vorbey oder vorüber gehen, vergehen. Praeteriit tempus, Ter. hora, Ovid. Etiam passive, e. gr. diebus decem praeteritis, Varr. *tíz nap múlva*; nach zehn Tagen. 3) *tudtára nem lenni, nem esmérni, valamiről esmeretének nem lenni, valaminek eszébe nem jutni*; der Kenntniß entgehen, unbekannt seyn, nicht einfallen. Non me praeterit, Cic. *tudom, esmeretes előttem, van tudtommal*; ich weiß, mir ist nicht unbekannt. An quidquam Parmenioni praeterea? Ter. 4) e. gr. silentio, Cic. *elhallgatni, nem említni*; vorbey gehen, übergehen, nicht erwähnen. 5) *el nem olvasni, elforgatni az olvasás közben*; nicht mitlesen, überschlagen im Lesen. Praetereas, si quid non facit ad stomachum, Mart. 6) e. gr. syllabas, Suet. *el, v. kihagyni, p. o. az írásban*; weglassen, z. B. im Schreiben. Quae foeniseces praeterierunt secati, Plin. 8) e. gr. dicere, Plaut. sciscitari, Apul. *elfelejteni*; vergessen. 9) e. gr. dignos, Cic. *elmellőzni valakit, nem ügyelni rá, nem venni tekintetbe, p. o. az örökségekben, ajándékokban; hivatalokban, v. tisztségekben*; übergehen Jemanden, vorbey gehen, z. B. bey Erbschaften, Geschenken, Ämtern nicht Rücksicht nehmen. Philippus et Marcellus praetereuntur, Caes. Me quoque Romani praeteriere patres, Ovid. *elmellőztek, megvetettek, elfelejtettek*; hintan gesetzt, vergessen. 10) e. gr. malum, Ter. *elkerülni valamit, megmenekedni valamitől*; entgehen. 11) e. gr. aliquem cursu, Virg. *elől menni, valaki előtt menni, lovagolni, v. futni*; vorgehen, vorausgehen vor Jemanden, vorreiten, vorlaufen. 12) e. gr. aliquem, Varr. Ovid. *megelőzni, felyülmúlni*; vorgehen, übertreffen. 13) e. gr. modum, Ovid. *által hágni, túl menni*; überschreiten

Praetĕrĕquĭto, āre, 1. *mellette ellovagolni*; vorbey reiten. Liv.

Praetĕrĕuntĕr, Adv. *mellette elmenő ben*: im Vorbeygehen. Augustin. 2) Trop. *mellesleg*; nebenbey. Idem.

Praeterfĕro, tŭli, lātum, ferre, 3. *elvinni mellette*; vorbey tragen. Hinc. praeterferri, *elmenni, gyalog, szekéren, v. lovon, elfutni, v. szaladni mellette*; vorbeykommen, laufen, fahren, fliegen, reiten, gehen. Acies praeteriata est latebras, Liv.

Praeterflŭo, xi, xum, ĕre, 3. *folyni, v. elfolyni mellette*; vorbey fließen. Flumen praeterfluit muros, Liv. 2) Trop. *elmúlni, elenyészni, elrepülni, elreppenni*; vorüber oder vorbey gehen. Voluptas praeterfluit, Cic.

Praetergĕo, si, sum, ĕre, 2. e. gr. oculos, Lucr. *megtörölni, letörleni*; abwischen.

Praetergrĕdĭor, essus sum, gredi, Dep. 3 e. gr. castra, Cic. *mellette elmenni*; vorbey gehen. 2) *elébb, odébb, v. tovább menni*; weiter ziehen. Idem.

Praetĕrhac, pro: praeter haec, *továbbá*; ferner oder ferner hin. Plaut.

Praetĕrinquĭro, ĕre, 3. e. gr. in negotium, in aliquid; Ammian. *tovább tudakozódni, v. vizsgálni*; weiter nachforschen.

Praetĕrĭtĭo, ōnis, f. 3. *elmellőzés, elhallgatás*; die Übergehung. Cod. Just.

Praetĕrĭtus, a, um. e. gr. aetas, Cic. *múlt, elmúlt, elenyeszett*; vergangen 2) *elmellőzött, a' kit elmellőztek*; der übergangen worden ist, Idem. 3) praeteritos amare viros. Prop. *a' megholt férfiakat szeretni*; die gestorbenen Männer lieben.

Praeterlăbor, psus sum, labi, Dep. 3. *mellé esni, mellette leesni*; neben hin fallen. 2) e. gr. tumulum, Virg. tellurem, Idem. *mellette elfolyni, repülni, futni, hajózni*; vorbey fließen, fliegen, laufen, vorbey schiffen. 2) Trop. *elmúlni, elenyészni*; vorbey schlüpfen, schleichen. Cic.

Praeterlambo, ĕre, 3. *mellette elmenvén nyalni, illetni, v. hozzá érni*; vorbeygehend lecken oder berühren. Fluvius praeterlambit oppidum, Ammian. *mellette folyik el, mossa az oldalát*; fließt vorbey.

Praeterlātus, a, um, (praeterfero) *mellette elvitt, v. vitetett*; vorbey getragen.

Digitized by Google

Praeterlŭo, ĕre, 3. *mellette elfolyni, mosni a' vizével*; vorbey fließen, waſchen, beſpülen. Apul.

Praetermĕo, āre, 1. *elmenni mellette*; vorbey gehen. Lucret.

Praetermissĭo, ōnis, f. 3. *elhagyás, elmellőzés, elmulasztás*; die Vorbeylaſſung, Weglaſſung. Cic. 2) e. gr. aedilitatis, Idem. *felhagyás valamivel, utánna nem járás, nem keresés*; die Unterlaſſung, Nichtanſuchung um etwas.

Praetermissus, a, um, *elmellőzött, elmulasztott*; ausgelaſſen, vorbey gelaſſen. Cic. 2) *hátra hagyott, a' mi hátra marad*; was zurück bleibt. Idem.

Praetermitto, īsi, issum, ĕre, 3. e. gr. diem, Cic. occasionem, Cic. *elhagyni, menni, elmulasztani*; vorbey laſſen, vorbey gehen laſſen. 2) e. gr. gratulationem, Cic. *felhagyni vele*; unterlaſſen. 3) e. gr. verba, locum, Cic. *kihagyni, elhagyni, elugrani*; vorbey laſſen, im Reden und Schreiben weglaſſen, übergehen. 4) *elhallgatni, elnézni, elengedni*; nachſehen, geſchehen laſſen. 5) *által eresztení, v. botsátni, v. vinni, p. o. a' tengeren*: hinüber laſſen oder bringen, z. B. übers Meer. Stat.

Praetermonstro, āre, 1. *elútasítni magától, máshoz útasítni*; vorbey weiſen, von ſich zu einem andern weiſen. Gell.

Praternāvĭgātĭo, ōnis, f. 3. *mellette elevezés, v elhajókázás*; die Vorbeyſchiffung. Plin.

Praternāvĭgo, āre, 1. *mellette elhajókázni, v. elevezni*; vorbey ſchiffen. Suet.

Praetĕro, trīvi, trītum, ĕre. 3. *elól ledörzsölni, v. ledörgölni*; vorn abreiben, oder bloß abreiben. Plin. 2) *előre elkoptatni, v. elnyűni*; vorher abnützen. Paul.

Praeterpropter, vide: Praeter.

Praeterquam, v. Praeter quam, Adv. *kivévén, kivül, kanem tsak egyedül*; ausgenommen, außer, ohne, allein. Cic. 2) *azonkivül, a' nélkül is*; außerdem, ohnedem. Liv.

Praeterrādo, si, sum, ĕre, 3. *súrolni, sodorni*; vorbeyſtreifend kratzen, oder bloß vorbey ſtreifen. Lucret.

Praeterrŭo, ĕre, 3. *mellette lerohanni, leesni, v. eldűlni*: vorbey ſtürzen. Apul.

Praetersum, fui, esse, e. gr. rebus, Tert. *kivül lenni, nem venni benne részt, jelen, v. ott nem lenni*, außerhalb ſeyn, nicht dabey ſeyn.

Praetervectĭo, ōnis, f. 3. *mellette elmenés lovon, v. kotsin*; das vorüber Reiten, Fahren Cic.

Praetervectus, a, um, *mellette elment elhaladt, lovon, v. kotsin*; vorbey gegangen. Cic.

Praetervĕho, xi, etum, ĕre, 3. e. gr. Judaeam, Suet. *mellette elmenni, kotsin, lovon, hujón, 's a' t.* vorbey fahren, z. B. zu Wagen, Pferde, Schiffe ꝛc. 2) Trop. e. gr. silentio, Cic. *elmellőzni, elhallgatni*; übergehen, verſchweigen. Oratio mea aures vestras praetervecta est, Idem. *nem hallgattatok az én beszédemre*; ihr habt meine Rede verhört. 3) praetervehi scopulos, Cic. *a' kőszikla előtt elhaladni, megmenekedni a' szerentsétlenségtől*, vor dem Felſen paſſiren, dem Unglücke entgehen.

Praetervĕrto, ĕre, 3. e. gr. solem, sermone aliquid, Plin. *megelőzni*; vorher gehen.

Praetervŏlo, āre, 1. *mellette elrepülni*; vorbey fliegen. Cic. 2) *mellette elmenni, lovon, v. kotsin, elhaladni*; vorbey fahren. 3) Trop. *elugrani, elhagyni*; überhüpfen. Aures ejus praetervolat, Cic. *elmegy a' füle mellett, egyik fülén ki, a' másikon bé megy*, er läßt es vor ſeinen Ohren vorbey gehen. 4) e. gr. lacum, Claud *kirtelen általevezni rajta*; geſchwind darüber fahren.

Praetestor, ātus sum, āri, Dep. 1. *előre bizonyságot tenni*; vorher bezeugen. Tertull.

Praetexo, xui, xtum, ĕre, 3. *elibe, v. elől szőni*; vorweben. Sen. 2) e. gr. retia, Plin. *kifusilni*; vorſpannen. 3) e. gr. aliquid, Cic *okúlvetni, színül adni*; vorwenden. 4) e. gr. culpae nomen, Idem. *menteni*; entſchuldigen. 5) *elvégezni, v. elkészítni a' szövést*; ausweben, fertig machen. Praetexe, quod exorsus es, Cic. 6) *előre tenni*; voran ſetzen. Plin. 7) Littora praetexunt puppes, Virg. *elterülve vannak hajók a' parton*; die Schiffe liegen am Ufer hin.

Praetĕxo, xŭi, xtum, ĕre, 3. *eleibeszőni*; vorweben, vorwirken. Sen. 2) *szélt, vagy szegélyt szőni, vagy varr-*

Digitized by Google

ni valaminek; webend oder nähend, etwas vorn beſetzen, verbrämen. Praetextum velamen, i. e. toga praetexta, Sil. 3) v. gr. retia, Plin. *eleibehúzni*; vorſpannen. 4) v. gr. aliquid, Cic *valamit mentségül vagy okúl kozni fel, vagy adni elö, paldstolni valamit*; etwas zur Entſchuldigung oder als Urſache vorwenden, bemänteln. 4) *leszöni, a' szövését elvégezni valaminek, elkészitni*; ausweben, fertig machen. Praetexe, quod exorsus es, Cic. 5) *ékesitni*; zieren. Ovid.

Praetĕxta, ae, f. 1. vel: praetexta toga, fuit toga purpureo limbo, qua pueri civium Romanorum utebantur usque ad annum decimum septimum, quo tempore togam virilem sumebant, deposita praetexta puerili. Praetexta utebantur etiam magistratus, qui in aliquo loco publico ludos faciebant. Praetextae jus datum est item Consulibus et Praetoribus vota nuncupantibus. Praetexta pulla utebatur, qui funus faciebat. Fest.

Praetextātus, a, um, i. e. praetextam gerens. Hinc: praetextata aetas, Gell. vel: amicitia, Mart. i. e. juvenilis, usque 17-mum annum. 2) v. gr. verba, Suet. mores, Juven. *fajtalan*; *erkölcstelen*; unzüchtig.

Praetextum, i, n. 2, *szin, paldit, valaminek elfedezésére, eltitkolásdra*; der Schein, Vorwand. Suet. 2) *ékesség, disz*; die Zierde, der Schmuck. Val. Max.

Praetextus, a, um, *szegélyel prémzett*; verbrämt. 2) *szinlett*; vorgewendet. Calumnia praetexta, Cic. 3) *pompás öltözetü*; mit einem feyerlichen Rocke bekleidet. Hor.

Praetextus, us, m. 4. *ékesség, disz*; die Zierde, der Schmuck. Val. Max. 2) *külsö szin, tekintet*; der äußerliche Schein, das Anſehen. Tac. 3) *szin, fogds*; der Vorwand. Hoc praetextu, Just. *ez alatt a' szin alatt*; unter dieſem Vorwande. Hoc praetextu utebatur, Just. *illyen fogdsal élt*; er gab vor.

Praetĭmĕo, ui, ēre, 2. v. gr. sibi, Plaut. *elöre félni valamitól*; zum voraus fürchten. 2) *igen félni*; ſehr fürchten.

Praetĭmesco, mui, ĕre, 3. *elöre megijedni, vagy félni*; vorher in Furcht gerathen, vorher ſich fürchten.

Praetĭmidus, a, um, *igen félénk*; ſehr furchtſam. Tert.

Praetinctus, a, um, v. gr. cruore, Coel. Aur. *mártott, feresztett, ázott*; benetzt.

Praetingo, nxi, nctum, ĕre, 3. *elöre megnedvesitni, béázlatni*; vorher eintauchen, vorher benetzen. Ovid.

Praetondĕo, totondi, tonsum, ēre, 2. *elöl vagy elöre elvágni, elnyirni, elhorotválni*; vorn oder vorher abſcheeren. Apul.

Praetor, ōris, m. 3. (pro: praecitor, a praeeo) *föbiró, illyen Rómdban kettö volt.* a) urbanus; *polgári föbiró*; ein Oberrichter, der zwiſchen den Bürgern das Recht ſprach; b) peregrinus; *a' ki a' polgárok és idegenek között tett igazsdgot*; der zwiſchen Bürgern und Fremden die Streitigkeiten ſchlichtete. *Illyen föbirák Sylla idejében hatan voltak, Caesar alatt pedig nyoltzan*; Sylla hatte ſechs ſolche Oberrichter ernannt, und Cäſar acht. 2) i. e. Consul, Liv. 3) i. e. dux belli, vel, imperator, v. gr. Atheniensium, Nep. et Cic. et Thebanorum, Cic. 4) pro: praefectus, v. gr. Praetor aerarii, vel praefectus, Cic.

Praetōrĭānus, a, um, v. gr. miles, Tac. qui apud praetorem, vel in praetorio versatur. 2) *prétori*; Prätoriſch, den Prätor betreffend. Ulp. 3) *a' föbirákat illetö, föbiróí*; den Oberrichter betreffend. Mart.

Praetōrĭcĭus (—tius) id. qu. Praetorius 2. do. Mart.

Praetōrium, ii, n. 2. *a' fövezér sdtora, fövezéri sdtor*; des Feldherrn Zelt. Liv. 2) *a' fövezér föhadi szállása*; das Hauptquartier, wo der Feldherr im Felde ſein Quartier hatte. Curt. 3) *valamelly tartomdny helytartójának a' lakdsa, vagy lakhelye*; das Haus, in welchem der Gouverneur einer Provinz wohnte. Cic. 5) *mulatóház*; ein Luſthaus. 6) *palota, kastély*; ein Pallaſt. Suet.

Praetōrĭus, a, um, *prétori, prétori illetö*; Prätoriſch, den Prätor angehend. Caes. 2) cohors praetoria, Cic. *a' fövezér testörsö serege*; die Leibgarde des Feldherrn. 3) navis praetoria, Liv. *a' tengeri fövezér hajója*; ein Admiralſchiff. 4) vir

Digitized by Google

praetorius, Cic. *prétorságot viselt férjfiú, volt- prétor*; ein gewesener Prätor. 5) *fóbiróí, fóbirót illető, t. i. Rómában*; den Oberrichter in Rom betreffend, ihn angehend, von ihm herrührend. Cic. Potestas praetoria, Cic.

Praetorquĕo, si, tum, ēre, 2. *előre tekerni, vagy forditni*; vorwärts drehen oder umdrehen. Plaut.

Praetorridus, a, um, v. gr. aestas, Calp. *igen heves, hév*; sehr heiß. 2) *igen szaraz*; sehr dürr.

Praetortus, a, um, *tekervényes*; sehr krumm. Colum.

Praetractātus, us, m. 4. *előadás*; Vorbericht. Tertull.

Praetrĕpĭdo, āre, 1. *igen reszketni*; sehr zittern. Catull.

Praetrĕpĭdus, a, um, *remegő, reszkető*; sehr zitternd. Suet.

Praetrĭcōsus, a, um, v. gr. tes, Mart. *összve megöszve zavart, v bomlott*; verworren. 2) *nehéz, bajos*; mühsam. Martial.

Praetrunco, āvi, ātum, āre, 1. *elől elvágni, megtsonkitni*; vorn abhauen, abschneiden, verstümmeln. Plaut.

Praetŭmĭdus, a, um, *igen felpuffadt*; sehr aufgeschwollen, aufblähend. Cl.

Prae ūra, ae, f. 1. *prétorság, prétori méltóság, vagy hivatal*; Prätur, Würde und Amt des Prätor. Cic. praetura se abdicare, Cic. *a' prétorságot letenni*; die Prätur niederlegen, abdanken.

Praeŭti, orum, pl. populus Italiae.

Praevĕcĕro, āre, 1. *előre kisebesitni, vagy meggyülesztení*; vorher wund oder schwärend machen. Coel. Aur.

Praevĕlo, āre, 1. *bévárnyékozni*; beschatten. 2) *meghomályositni*; verdunkeln. Tac.

Praevĕngo, nxi, nctum, ĕre, 3. *előre megkenni, v. békenni*; vorher salben oder beschmieren. Prisc.

Praevĕro, ussi, ustum, ĕre, 3. *elől megsütögetni, megégetni*; etwas vorn brennen. Liv.

Praeustus, a, um, *elől megsütögetett*; vorn gebrannt. Liv.

Praevĕrsus, Adv. *mint*; als wie. Plaut.

Praevălentĭa, ae, f. 1. *többetérőség, tehetőbbség*; vorzügliches Vermögen, die Übermacht. Pandect.

Praevălĕo, ui, ēre, 2. *többet érni*; mehr gelten. 2) *többet tehetni, tekintélyesebb lenni*; mehr vermögen. Liv. 3) *erősebb, hatalmasabb vagy jobb lenni, mint p. o. egyik orvosság a' másiknál*; vorzüglicher oder wirksamer seyn. Plin. 4) *elébbvaló lenni*; vorgehen. Suet.

Praevălesco, ĕre, 3. *erősebb lenni, folyülhaladni v. elnyomni a' másikat*; stärker werden, sehr stark werden. Colum.

Praevălide, Adv. *telyes erőben, másokat erejében megelőzve*; sehr stark. Plin.

Praevălĭdus, a, um, v. gr. juvenis, Liv. ramus, Suet. *igen erős, erejében lévő*; sehr stark. 2) v. gr. urbs, Liv. *hatalmas, tehetős*; sehr mächtig 3) v. gr. vitia, Tac. *elhatalmazott*; überhand genommen.

Praevallo, āre, 1. *elsántzolni*; verschanzen. Hirt.

Praevăricātĭo, ōnis, f. 3. *kétfelésántikálás, kétszinüség, hüségtelenség*; das Tragen auf beyden Achseln, die Untreue. Cic. 2) *elpártolás, általmenés az ellenkező félhez*; die Übertretung 3) *kötelességének általhágása*; die Überschreitung der Pflicht. Plin.

Praevăricātor, ōris, m 3. *kétfelé sántikáló, tsapodár, alattomban mind a' két ellenkező féllel tartó*; einer der auf beyden Achseln trägt, der es zugleich mit der Gegenparten hält. Cic. 2) *árúló*; ein Verräther. Cic. In foemin. Praevaricatrix, cis, f. 3 Augustin.

Praevărico, āre, pro: praevaricor, Augustin.

Praevărĭcor, ātus sum, āri, Dep. 1. *nem egyenes úton járni, nem egyenesen és igasságosan bánni, kötelessége ellen tselekedni, tsapodárkodni*; nicht gerade gehen, seine Pflicht überschreiten, heucheln. Cic.

Praevărus, a, um, *rendetlen, semmi rendet nem tartó*; sehr unregelmäßig. 2) *igen rossz*; sehr schlimm. Cic.

Praevectus, a, um, *elől v. előre vitetett*: voran oder vorher geführt. Liv.

Praevĕho, xi, ctum, ĕre, 3. *előtte vinni el*; vorüber führen. Praevehi, Passiv. *elől vagy előtte lovagolni, repülni, folyni, 's a' t.* voran oder voraus reiten, fliegen, fließen u. s. w. praevectus equo, Virg. *elől lovagolt*; voran geritten. 2) *elől vinni*; voran tragen oder führen.

Praevello, velli (et vulsi) vulsum, vel-

Digitized by Google

lĕre, 3. *elszakasztani töle*; wegreißen. Tert.

Praevĕlo, āre, 1. v. gr. pudorem, Claud. *eltakarni, elfedezni*; verhüllen.

Praevĕlox, ōcis, o. *igen sebes vagy gyors*; ſehr ſchnell Plin.

Praevĕnio, ēni, entum, īre, 4. *megelőzni, elébb odaérni valahova*; vorher oder zuvor kommen. Hostis breviore via praevenit, Liv. Desiderium alicujus praevenire, Cic. Hostem praevenire, Liv. 2) *megelőzni, felyülmúlni*; zuvor kommen, übertreffen. Colum.

Praeventor, ōris, m. 3. *megelőző*; der zuvor kommt. Amm.

Praeventus, a, um, *megelőzött*; dem man vorgekommen iſt. Tac.

Praeventus, us, m. 4. *megelőzés*; das Zuvorkommen. Tert.

Praeverbĭum, i, n. 2. *elöljáró szó*; ein Verſetzwort. Varr.

Praeverno, āre, 1. *hamar kitavaszodni*; zeitig Frühling werden. Plin.

Praeverto, ĕre, 3. *előre leseperni, elébb megkefélni, kikefélni*; vorher kehren oder abkehren, abbürſten. Ovid.

Praeverto, v. Praevorto, ti, sum, ĕre, 3. *megelőzni, eleibe kerülni*; zuvor kommen. Cursu pedum praevertere ventos, Virg. *a' szélnél is sebesebben futni*; geſchwinder laufen als der Wind. 2) *kikerülni, elkerülni, elhárítni*; einer Sache entgehen, etwas verhüthen. Supplicium fuga praevertere, Liv. 3) v. gr. aliquem, C c. *megelőzni, felyülmúlni*; übertreffen. 4) *többre becsülni, eleibe tenni*; vorziehen. Voluptatem praevertere aliis rebus, Plaut. 5) serio praevertere, quod dictum est joco, Plaut. *valódiságnak venni a' tréfát*; für Ernſt annehmen, was im Scherze geſagt iſt. 6) praeverti foras, Plaut. *kitaszítódni vagy kivettetni a' házból*; hinaus geſtoſſen werden.

Praevĕto, ui, ĭtum, āre, 1. *előre eltiltani*; vorher verbiethen. Sil.

Praevexo, āvi, ātum, āre, 1. *igen sanyargatni*; ſehr plagen. Coel. Aur.

Praevĭdĕo, īdi, īsum, ēre, 2. v. gr. futura, Cic. *előre ellátni*; zuvor oder voraus ſehen. 2) *előre gondoskodni felőle*; vorbeugen, dafür ſorgen. Nisi quid praevidisset, Nep.

Praevĭncio, nxi, nctum, īre, 4. *elől vagy előre megkötözni*; vorher oder vorn binden. Gell.

Praevinctus, a, um, *megkötözött*; gebunden. Gell.

Praevĭrĭdis, e, *igen zöld*; ſehr grün. Frontin.

Praevĭrĭdo, āre, 1. *igen zöldelleni*; ſehr grünen. 2) Trop. *igen eleven lenni*; ſehr lebhaft ſeyn. Laber.

Praevīsus, a, um, *előre ellátott*; vorgeſehen. Ovid.

Praevītĭo, āvi, ātum, āre. 1. *előre elrontani, megvesztegetni*; vorher verderben. Ovid.

Praevĭus, a, um, *előrevaló, elöljáró*; voraus gehend. Ovid.

Praevŏlo, āre, 1. *előre vagy elől repülni*; vorher oder voran fliegen. Cic.

Pragma, ătis, n. 3. *foglalatosság, munka*; das Geſchäft. 2) *fáradtság, bajlódás, bajoskodás*; die Mühe, Beſchwerlichkeit. Gloss.

Pragmătĭcum, i, n. 2. *világ ldttára végbement történet*; eine öffentliche Begebenheit. Cic.

Pragmătĭcus, a, um, v. gr. homo, Cic. *státus dolgaiban jártas, dologhoz értő, politikus*; in Staatsgeſchäften erfahren, ſachkundig, Weltkenntniß habend, politiſch. Cic. 2) *általjában a' polgári dolgokat illető*; Civilſachen betreffend. Pragmatica sanctio, Cod. Just. 3) historia pragmatica, Pand. quae causas rationesque factorum aut rerum gestarum enumerat.

Pragmătĭcus, i, m. 2. *a' státus dolgaiban jártas férjfiú*; ein Staatsmann, in Staatsgeſchäften erfahren. Quint.

Pramnĭum, vinum, Plin. nobile vinum in regione ad Smyrnam.

Prandĕo, di, sum, ēre, 2. *délelőtt enni, früstükölni, kenyérebédet tartani*; Vormittags eſſen, frühſtücken. Cic. et Hor. 2) *enni*; eſſen. Plaut. 3) *ebédelni, mai szokás szerént*; zu Mittag ſpeiſen, eine Mittagsmahlzeit halten. Gloss.

Prandĭum, ĭi, n. 2. *a' Romaiaknál ollyanforma délelőtti evés volt, mint nálunk ma a' früstük, vagy fölöstökön, kenyérebéd; minthogy nálok csak egy ebéd volt* (Coena) *melly 3 óra tájban kezdődött*; war bey den Römern nach unſerer Art Frühſtück, Vormahlzeit: ſie hielten nur eine ordentliche Mahlzeit (Coe-

Digitized by Google

na) etwa um drey Uhr, wer bis dahin nicht warten wollte, aß etwas, z. B. Brot, Fische, Braten ꝛc. Cic. 2) candium comedere, vel prandere, Plaut. 2) *ebéd, vagy akármelly evés*; jede Mahlzeit, Mittagessen, Mart.

Prānsito, āvi, ātum, āre, 1. (freq. a prandeo) *eddegélni, t. i. delelótt*; Vormittags essen. Cic.

Prānsor, ōris, m. 3. *délelótt evő, früstüköló*. der Vormittags ißt, oder an einem Vormittagsessen Theil nimmt. 2) *vendég*; ein Gast. Plaut.

Prānsōrium, ii, n. 2. *ebédlő szoba, ebédlő*; das Tafelzimmer. Gloss.

Prānsōrius, a, um, *früstüköléshez való*; zum Frühstücken gehörig. Quint.

Prānsus, a, um, *früstükölt*; der gefrühstückt hat. Varr.

Prapecilon, i, n. 2. *bizonytalan mivoltu növevény neve volt*; ein Kraut. Apul.

Prāsinātus, a, um, *pázsitszin köntösü*; mit einem grasgrünen Kleide bekleidet. Petron.

Prāsinus, a, um, *pázsitszinü*; grasgrün. Plin.

Prasion, v. Prasium, ii, n. 2. *egy pázsitszinü drágakö neme*: ein lauchfarbiger Edelstein. Plin. 2) *pemetfü*; weißer Andorn. Plin. (Marrubium vulgare, Linn.)

Prasius, a, um, *pázsitszinü*; grasgrün, lauchgrün. Plin.

Pratensis, e, (pratum) v. gr. flos, Plin, fungus, Hor. *réti*; auf den Wiesen wachsend, da befindlich. 2) pratenses flores, Plin. *réti virágok*; Wiesenblumen.

Pratitae, ārum, pl. popul. Mediae, Plin.

Prātŭlum, i, n. 2. *rétetske*; eine kleine Wiese. Cic.

Prātum, i, n. 2. *rét*; die Wiese. Cic. 2) Trop. *gyep, fü*; das Gras. Ovid.

Prāve, Adv. *nem jól, rosszúl*; übel, böse. Cic. 2) *helytelenül, igasságtalanúl*; unrechtmäßig. Ter. Comp. pravius, Cic. Sup. pravissime, Sall.

Prāvicordius, a, um, *rosszszivü*; ein böses Herz habend. Augustin.

Prāvitas, ātis, f. 3. v. gr membrorum, Cic. *görbeség, kinövés*; die Krümme, Ungleichheit, übler Wuchs. 2) *elfajultság, rosszaság*; die Bosheit. Ab animi pravitate deducere, Cic. Pravitas morum, Quint. *feslettség, rossz erkölts*; verderbliche Sitten,

Prāvus, a, um, *egyenetlen, görbe*; ungleich, krumm. Recta prava facere, Cic. *az igasságot eltekerni*; das Recht verkehren. 2) *rossz, helytelen, gonosz*; übel, unrecht, böse, gottlos. Liv. Cic. 3) *elfajult, feslett*: verderbt, ausgeartet. Tac. Comp. pravior, Tac. Superl. pravissimus, Vellej.

Praxis, is, vel eos, f. 3. *tselekedet*; eine Handlung. 2) *gyakorlás*; die Übung. Cic.

Praxitĕles, is, m. 3. insignis statuarius Graecus, Cic. Hinc. Praxitelius, a, um, *Praxitelesi*; Praxitelisch. Cic.

Prĕcabundus, a, um, (precor) *kérő, könyörgő*; bittend. Pacat.

Prĕcāmen, ĭnis, n. 3 *kérés, kéreméný*; die Bitte. 2) *kivánság*; der Wunsch. Mart.

Prĕcārio, Adv. et Abl. *kérve, kérésel, könyörögve*; bittweise. Precario rogare, Cic. *kérve kérni, könyörögve kérni*; flehen. 2) precario regnare, Plin. *kegyelemből uralkodni*; aus Gnaden und Barmherzigkeit herrschen.

Prĕcārium, ii, n. 2. *házi kápolna*; eine Hauscapelle. Petron. 2) *valamelly kérés által megnyert dologgnak haszonvétele*; der Gebrauch eines Dinges, das man bittweise erlanget hat. Liv. 3) *ollyan birtok, mellynek tsak a'haszonvételét nyerte meg valaki bizonyos időre*; ein Gut, dessen Genuß man sich auf eine Zeit lang ausgebethen hat. Sen.

Prĕcātio, ōnis, f. 3. *kérés, kéreméný*; die Bitte, das Bitten. 2) *könyörgés*; das Gebeth. Cic. 3) *kivánság*; ein Wunsch. Tac.

Prĕcātīve, Adv. *kérve, kérésképpen, kérőleg*; bittend, bittweise. Ulp.

Prĕcātiuncŭla, ae, f. 1. *rövid könyörgés, fohdszkodás*; ein Gebethchen, Gloss.

Prĕcātīvus, a, um, v. gr. pax, *kérésképpen való*; was gebethen wird, oder bittweise geschieht. Amm. Modo precativo, *kérésképpen*; bittweise. Ulp.

Prĕcātor, ōris, m. 3. *kérő*; der Bitter, Terent.

Prĕcātus, us, m. 4. *kérés*; die Bitte. 2) *könyörgés*; das Gebeth. Stat.

Prĕces, um, pl. f. 3. *könyörgés, kérés, esedezés*; das Gebeth, die Bitte. Vide: Prex.

Digitized by Google

Preciosus, Precium, vide: Pretiosus, Pretium, etc.

Prĕcĭus, v. Pretius, a, um, *édes nemű*, *p. o. bor*; ſüßartig. Preciae uvae, Virg. *édes szőlő*; ſüße Weintrauben.

Prĕcor, ātus sum, ari, Dep. 1. (prex) *kérni*; bitten. Precari deum aliquid, Cic. et Liv. *valamit kérni istentől*; etwas von Gott bitten. 2) *könyörögni*; bethen. Precari ad deos, Liv. *az istenhez könyörögni*; bethen. 3) v. gr. alicui aliquid, Cic. et Liv. *kívánni valakinek valamit*; wünſchen, anwünſchen. Dira precari alicui, Tibull. *valakit átkozni*; einem fluchen.

Prĕhendo, et contr. Prendo, di, sum, ĕre, 3. *megfogni* (*kézzel*) *megmarkolni*; ergreifen, faſſen, anfaſſen, nehmen, angreifen. Aliquem manu prehendere, Cic. 2) v. gr. locum, Cic. *elfoglalni*, *fogni*, *p. o. helyet*; nehmen, einnehmen. Occupabat locum, quem prehenderat, Cic. 3) v. gr. aliquem, Ter. *valakit elfogni*, *p. o. az úton*, *megtartóztatni*, *megfogni*, *p. o beszédlgetés végett*; anfaſſen, erwiſchen, nehmen, anpacken, einen vor ſich kriegen, vorkriegen, um mit ihm zu reden. Cic. 4) v. gr. in furto, Plaut. *rajtakapni*, *rajtaérni*, *p. o. valakit a' tolvajságon*; ertappen bey etwas. Plaut. et G-H. Mendacii prehendere, Plaut. *hazugságba érni*, *v. utólérni a' hazugságban*; in der Lüge erwiſchen. 5) Met. oculis prehendere, Lucr. *felvenni*, *meglátni*; ſehen. Animo prehendere, Cic. *átlátni*, *megfogni*: einſehen, faſſen, begreifen. 6) v. gr. ora Italiae, Virg. *elérni*; erreichen. 7) *elfogni*, *p. o. a' tolvajt*, *megfogni*, *megtsípni*; ergreifen, arretiren. Gell.

Prĕhensĭo, v. Prensĭo, ōnis, f. 3. *megfogás megmarkolás*; das Ergreifen, Anfaſſen 2) *befogás*, *fogságravivés*; die Arretirung. Varr. 3) *szakörom*, *egy gépely neve*, *mellyel valamit megfognak*, *és felemelnek*; eine Maſchine, um etwas anzufaſſen, und an ſich oder in die Höhe zu ziehen, etwa Winde. Caes.

Prĕhenso, et Prenso, āvi, ātum, āre, 1. (Frequ. a prehendo) v. gr. manus, Liv. *megragadni*, *megfogni*; anfaſſen, angreifen, ergreifen 2) v. gr. hominis, patres, Liv. *kezdi megfogni 's úgy kérni*; bey der Hand faſſen und bitten.

Prĕhensus, et Prensus, a, um, (prehendo) *megfogott*, *megmarkolt*; angegriffen 2) *megfogott*, *elfogatott*; ergriffen. Prehensus manifesto furto, Gell.

Prelius lacus, Lacus Hetruriae, hodie: Lago di Castiglione, Cic.

Prĕlum, i, n. 2. *sajtó*; die Preſſe, der Kelter. Virg. 2) *prés*, *borprés*, *törkölyprés*; der Weinkelter. Varr.

Prĕma, ae, f. 1. cognomen deae matris cultae, August.

Prĕmo, pressi, pressum, ĕre, 3. *nyomni*, *szorítni*; drücken, preſſen. Natos ad pectora premere, Virg. Premere angvem, Virg. *rdhágni a' kígyóra*, *v. megnyomni a' kígyót*; auf die Schlange treten. Feminam premere, i. e. concumbere, Suet. Vestigia alicujus premere, Tac. *nyomba követni valakit*, *nyomdába lenni*: einen auf dem Fuße nachfolgen. Necessitas eum premebat, Cic *a' szükség terhe nyomta*; die Noth drang ihn. Aerumnae me premunt, Sall. Premi nere alieno, Cic. *adóssággal terheltetni*, *adóssdgba keveredve lenni*, *sokkal adós lenni*; in ſchweren Schulden ſtecken. 2) v. gr. litus, Hor. latus, Ovid. *mellé nyomúlni*, *mellé nyomúlva tartózkodni*; ſich an etwas halten. 3) v. gr. frena manu, Ovid. habenas, Virg. *tartani*, *húzósan tartani*; halten, kurz halten, anziehen. 4) v. gr. locum, forum, Cic. *gyakran lenni valahol*, *valamelly helyet gyakran nyomni*; ſich oft wo befinden, einen Ort gleichſam oft drücken. Humum premere, Ovid. *a' földön fekűdni*; auf der Erde liegen. Terga equi premere, Ovid. *lóháton űlni*, *lovagolni*; zu Pferde ſitzen, reiten. 5) *befedni*, *befedezni*, *eltakarni*; bedecken. Fronde premit crinem, Ovid. Canitiem galea premimus Virg. Hinc. 6) Trop. *eltakarni*, *elrejteni*, *elfedezni*: bedecken, verbergen. Prudens futuri temporis exitum caliginosa nocte premit deus, Hor. Lumenque obscura luna premit, Virg. *a' hold elrejti vildgát*; der Mond verbirgt ſein Licht. Me pressit alta quies, Virg. *mély dlomba merültem*, *elnyomott a' mély dlom*; ich lag in

tiefen Schlafe gefühllos. Aliquid ore premere, Virg. *valamit elhallgatni, eltitkolni*, ; etwas verſchweigen. 7) *valamit nyomás által készíteni*; drückend etwas machen, oder bilden. Caseos premere, vel: lac premere, Virg. *sajtot tsinálni*; Käſe machen. 8) v. gr. hostes, Caes. *üzni, kergetni, üldözni, sarkában lenni*; drängen, verfolgen, hinter ihm her ſeyn. Culpam poena premit comes, Hor. 9) v. gr. ratem merce, Tibull. *megterhelni, megrakni*; beladen, beſchweren, befrachten. 10) v. gr. alicui oculos, Virg. *bényomni, béfogni*; zudrücken. 11) v. gr. suecos, Lucan. *kinyomni*; ausdrücken. —Sulcum premere, Virg. *barázdát vonni*; eine Furche machen oder bilden. 12) *lenyomni, felyülmálni, meghaladni*; herabdrücken, übertreffen. Facta premant annos, Ovid. 13) v. gr. os, Virg. *összeszorítni*; zuſammendrücken. Collum laqueo premere, Hor. *hurokkal megfojtani*; erdroſſeln. 14) v. gr. famam alicujus, Tac. *kissebbíteni*; geringer machen, verkleinern. 15) *megvetni*; verachten. Humana omnia premens, Cic. 16) v. gr. virgulta, Virg. *ültetni*; pflanzen.

Prendo, ĕre, 3. contract. pro: Prehendo.

Prensātĭo, ōnis, f. 3. *készörítés*; das Händedrücken. 2) *hivatalért való esdeklés*; das Anhalten um ein Amt. Cic.

Prensĭto, āre, 1. *fogdosni*; anfaſſen, angreifen. Sidon.

Prenso, āre, 1. (prehendo) *megfogni, megmarkolni*; anfaſſen, angreifen. Cic. 2) manus prensare, Hor. *a' kezét megszorítni vagy megfogni és úgy kérni*; einem die Hand drücken und bitten.

Prensus, a, um, (prehensus) *megfogott*; ergriffen. Virg.

Presbyter, ĕri, m. 2. *tisztes öreg*; ein ehrbarer alter Mann. 2) *felsőbb rangú papi személy*; ein Prieſter in der chriſtlichen Kirche, zwiſchen dem Biſchoff und den Diakonen. Tert.

Presbytĕrātus, us, m. 4. id. qu. praesbyterium. Hieron.

Presbytĕrĭālis, e, Adject. *főbbpapi*; prieſterlich. Presbyterialis ordo; *főbbpapi rend*; der Prieſterorden.

Presbytĕrĭum, ĭi, n. 2. *az idősbb és főbb papi személyek gyülése, kik az egyházi dolgokat elintézik*; die Verſammlung der älteſten und vornehmeren Prieſter, die in Kirchenſachen das Recht ſprechen. 2) *a' főbb papiság*; die vornehmere Prieſterſchaft. Tert. 3) *főbb papi intézet*; eine höhere Prieſteranſtalt. Gloss.

Presse, Adv. *összenyomva, összeszorítva*; gedrückt, gepreßt. 2) v. gr. loqui, Cic. *röviden, kurtán*; kurz, knapp. Cic. 3) *szorosan*; genau. Presse dicere, Cic. *szoros meghatározással szóllani*; genau und beſtimmt reden. Comp. pressius, Plin. Pressius agere, Cic.

Pressim, Adv. v. gr. deosculari, Apul. *magához szorítva*; an ſich drückend. 2) *szorosan*; knapp. 3) *éppen mellette, vagy mellé*; dicht an etwas. Apul.

Pressio, ōnis, f. 3. (premo) *nyomás, lenyomás*; das Drücken, Herabdrücken, der Druck. Vitruv. 2) *ászok, az emelőrúd, v. emeltsé alatt*; die Unterlage unter dem Hebel, während die Laſt gehoben wird. Idem.

Presso, āre, 1. (Freq. a premo) *nyomogatni*; drücken. Plaut. 2) uberia pressare, Ovid. *fejni*; melken.

Pressor, ōris, m. 3. *nyomó*; ein Drücker. Gloss.

Pressōrium, ĭi, n. 2. *sajtó, prés*; eine Preſſe, ein Kelter. Exprimere in pressorio. Plin.

Pressōrius, a, um, v. gr. vas. Colum. *nyomó, nyomni való*; zum Preſſen dienlich.

Pressŭle, Adv. *szorítva, p. o. magához*; andrückend, an ſich drückend. Apul.

Pressŭlus, a, um, *nyomogatott*; etwas gedrückt. Idem.

Pressūra, ae, f. 1. (premo) *nyomás*; der Druck, das Drücken. 2) v. gr. vini, Colum. *sajtolás*; das Preſſen, z. B. des Weins. 3) Trop. *nyomás, sanyargatás*; die Bedrückung. 4) Met. *nyomorúság*; das Elend. Lact.

Pressus, a, um, *nyomott*; gedrückt. 2) vinum pressum, Hor. *sajtolalja, sajtolt bor*; gekelterter Wein. 3) *terhelt*; beſchwert. Bello pressus iniquo, Val. 4) *elrejtett, eltitkolt*; verborgen. Dolor pressus sub corde, Stat. 5) v. gr. stylus, Quint. in re explicanda, Cic. *rövid, a' ki valamit rövideden előád*; kurz, der etwas kurz erzählt. 6) *erős, szoros*

dlhatatos; feſt, ſtandhaft. Presso pede, vel gradu Liv. *szorosan, erősen*; genau, feſt. 7) v. gr. vox, Cic. *mély, lassú, p. o. hang, szó*; tief, dumpf.

Pressus, us, m, 4. *nyomds*; der Druck, das Drücken. 2) *lenyomds*; das Herabdrücken. Cic.

Prester, ēris, m. 3. *tűzes forgószél*; ein feuriger Wirbelwind. Plin. 2) *egy kigyó neme, mellynek harapása égető szomjúságot okoz*; eine Art Schlangen, deren Biß einen brennenden Durſt verurſacht. Plin.

Prětiōse, Adv. *drágdn, betsesen*; koſtbar. Cic. Pretiosius, Curt.

Prětiōsĭtas, ātis, f. 3. *betsesség, drágasdg*; die Koſtbarkeit Macr.

Prětiōsus, a, um, (pretium) *betses, nagy betsű, drága*; koſtbar, vom hohen Werthe, Cic. et Nep. Pretiosior, Ovid. Res pretiosissimae, Cic. 2) *nagyon drága, nagy árrú*; koſtbar, ſehr theuer, viel Koſten verurſachend. Plaut.

Prětium, ii, p. 2. *ár*: der Preis. Pretium statuere merci, Plaut. v. constituere, Cic. *árdt szabni, az árrdt meghatdrozni*; den Preis ſetzen, beſtimmen. Magno pretio emere, Cic. *nagy árron, vagy drágdn venni*; theuer kaufen. Parvo pretio, Cic. *tsekély árron, oltsón*; wohlfeil, um einen geringen Preis. 2) *bets*; der Werth. Pretium habere, Cic. *betsének lenni, árni valamit*; einen Werth haben, gelten. Esse in pretio, Plin. Esse in suo pretio, Ovid. Maximo pretio esse, Plin. Esse magni pretii, Ter. *nagy betsben lenni, betsének lenni*; im großen Werthe ſeyn. Parvi pretii est, Cic. *kévesét ér, nem sokat ér*; iſt wenig werth. 3) *pénz, mellyen valamit veszneh*; das Geld, das für etwas verwendet wird. Pretio emere, Cic. *pénzen venni*; fürs Geld kaufen. 4) *jutalom, megjutalmaztatds*; der Lohn, die Belohnung. Habes pretium, Hor. *elvetted jutalmát*; biſt belohnt. Pretio adficere, Virg. *megjutalmaztatni*; belohnen. Operae pretium, Cic. *a' munkának jutalma, vagy megjutalmaztatdsa*; die Belohnung der Mühe. Operae pretium est, Cic. *megérdemli a' fáradtságot*: es lohnt der Mühe, es iſt der Mühe werth. Est operae (scil. pretium) Plaut. *méltó, megérdemli, kogy 's a' t. es* lohnt der Mühe. 5) *áldomds, borravaló*; das Trinkgeld. JCt. 6) *váltsdg bére*; das Löſegeld. Curt.

Pretius, a, um, vide: Precius.

Prex, Gen. *précis*, f. 3. *kérés, kérelem*; die Bitte, das Bitten. Prece humili, Cic. *alázatos kéressel*; mit unterthäniger Bitte. In plur. usitatior: Preces, ium; *kérés*; die Bitte. Preces adhibere, Cic. *kérni*; bitten. 2) *könyörgés*; das Gebeth. Ovid. et Cic. 3) *másért közbevetett kérés*; die Fürbitte. Catull. 4) *kivánsdg*; der Wunſch. Ovid.

Priămēis, ĭdis, *Priamusi*; Priamiſch.

Priămēius, a, um, *Priamusi, Priamust illető*; Priamiſch, den Priamus betreffend. Virg.

Priămĭdes, ae, m. 1. i. e. filius Priami. Virg.

Priămus, i, m. 2. rex Trojanorum; fuit filius Laomedontis, maritus Hecubae, et pater Hectoris, Heleni, Paridis, etc.

Priāpēia, ōrum, sc carmina de Priapo.

Priāpiscus, i, m. 2. *koshor*; (Orchis, L.) Knabenkraut. Apul.

Priāpismus, i, m. 2. i. e. morbus, cum mentula in longitudinem extenditur sine veneris adpetitu, Coel. Aur.

Priāpus, vel — os, i, m. 2. filius Bacchi et Veneris, deus hortorum et vinearum. Virg. 2) virga virilis. Ovid. 3) i. q. homo libidinosus. Ovid.

Prīdem, Adv. *régen*, längſt, vor langer Zeit. Non ita pridem venit, Plin. *nem igen régen jött*; er kam ohne längſt. 2) *kevéssel ez előtt*; vor kurzem. Just. 3) *régenten*; ehemahls. Cic.

Prīdiānus, a, um, *tegnapi*; geſtrig, geſtrig, vortägig. Svet.

Pridie, Adv. *egy nappal az előtt*; Tags vorher. Cic. Pridie quam Athenas veni Cic. Pridie eu. diem, Cic. *az előttvaló nap*; den Tag zuvor. Pridie Calendas, et Calendarum, Cic. *az ez előttvaló holdnap utolsó napjdn*; den letzten Tag des vorhergehenden Monaths.

Prīēne, es, f. 1. urbs maritima Joniae; hodie: Samsunkalesi; solum natale Biantis, sapientis Graecorum.

Primaevus, a, um, *fiatal, ifjú, elsőbb esztendejebeli*; in ſeinen erſten Jahren, jung, jugendlich. Virg. 2) *az idősebb, vagy öregebb, p. o. a' testvérek közöll*; der Älteſte.

Digitized by Google

Primānus, a, um, *az első seregből vagy osztályból való*; von der erſten Claſſe, Legion, ꝛc. Tacit.

Primārius, a, um, (primus) e. gr. locus, femina, vir, Cic. *elsőbbek közül való, főső, elsőkelő, jeles, nevezetes*; einer der erſten, vornehm, vorzüglich, anſehnlich.

Primas, ātis, c. 3. i. q. Primarius; *elsőkelő, főső, nagy tekintetű t. i. ember*; einer der vornehmſten und erſten, vornehm. Apul.

Primas, ātis, m. 3. Quasi qui primas partes tenet; *ország püspökjeinek feje, azok közt első, ország Primása*: der Oberſte oder das Haupt unter den Biſchöfen eines Königreichs, oder Landes.

Primātus, us, m. 4. *legfőbb méltóság, első rang*; die höchſte Würde. Plin. Primatus Papae, i. e. dignitas, Eccl. 2) *első hivatal, kály, v. polts elsőség, főség*; die erſte Stelle, der erſte Platz, der Vorzug. Varr.

Prīme, Adv. *különösen, kiváltképpen*; beſonders, vorzüglich. Naev.

Primicērīātus, us, m. 4. *főigazgatói hivatal*; die Stelle eines Chefs. Cod. Just.

Primicērius, ii, m. 2. (primus in ecram et tabulam relatus) *főigazgató, v. fő az egyforma tisztséget viselők közt*; der erſte unter denen, die ein gleiches Amt bekleiden, ein Chef. e. gr. notariorum, Cod. Theod. *kanzelldrius*; ein Kanzler. 2) *főtiszt, legfőbb a' katonatisztek közt*; ein Oberoffizier. Gloss. 3) *fejedelmi fő szolga*; ein vornehmer Bedienter bey einem Fürſten. Veget.

Primigĕnĭtūra, ae, f. 1. *elsőszülöttség*; die Erſtgeburt. Gloss.

Primigĕnitus, a, um, *elsőször született, első szülött*; zuerſt geboren. Pallad.

Primigĕnius, a, um, *eredeti*; urſprünglich. Varr. 2) *első szülött, elsőször született*; erſtgeboren. Cic.

Primigĕnus, a, um, *eredeti, legelső*; urſprünglich, allererſt. Lucret.

Primipăra, ae, f. 1. *elsőször szült, előhasú*; die das erſte Mahl geboren oder geheckt hat. Plin.

Primipīlāris, e, (primipilus) ad primam cohortem Triariorum pertinens. Hinc: Subst. i. q. centurio cohortis primae Triariorum, v. pili primi, Veget.

Primipīlārius, ii, m. 2. i. q. primipilaris, Subst. Senec.

Primipīlātus, us, m. 4. officium centurionis primi pili. Cod. Just.

Primipīlus v. Primōpīlus, i, m. 2. i. q. Primipilarius, Caes.

Primipŏtens, tis, o. *legfőbb hatalmú*; der erſte an Macht. Apul.

Primiscrīnius, ii, m. 2. qui primum locum occupat in scriniis publicis, primus collegii, v. expeditionis cujusdam. Cod. Just.

Primĭter, Adv. *elsőben, kezdetben, elől*; zuerſt. Pompon. apt. Non.

Primitiae, ārum, f. plur. *zsenge, első termés*; die Erſtlinge, erſten Früchte. Colum.

Primitīvus, a, um, (primus) *első a' maga nemiben*; das erſte in ſeiner Art. Colum. 2) Trop. *nevezetes, jeles*; anſehnlich. Ovid.

Primĭtīvus, a, um, *első a' maga nemében, elsőből való, első*; das erſte in ſeiner Art. Flores primitivi, Colum. *tavaszi virágok*; Frühlingsblumen. Verba primitiva, Prisc. *törzsök szók*; die erſten Verba, Stamm-Verba.

Primĭtus, et Primitu, Adv. *elsőben, elsőször, kezdetben*; zuerſt, anfänglich. Luer. Catull.

Primo, Adv. ex loco, idem. Ter.

Primōgĕnītālis, e, *első származású, v. eredetű, eredetére nézve legelső*; der allererſte der Entſtehung nach. Tert.

Primōgĕnītus, a, um, i. q. Primigenitus, Plin.

Primōpīlus, vide: Primipilus.

Primōplastus, a, um, *elsőször teremtett, alkatott*; zuerſt geſchaffen. Prud.

Primordiālis, e, e. gr. caussa, Tert. *legelső, eredeti*; was zu allererſt iſt, urſprünglich.

Primordium, ii, n. 2. e. gr. urbis, Liv. *elej, kezdet, származás, eredet*; der erſte Anfang, oder bloß Anfang, Urſprung. Primordia rerum, Cic. mundi, Ovid. Etiam: ordia prima, Lucr.

Primordĭus, a, um, *eredeti*; urſprünglich. Colum.

Primōris, e, (primus) *első, legelső, legelőlénő*; der erſte, vorderſte. Primori in acie versari, Tac. *az első kadirendben állani*; in der erſten Schlachtordnung ſtehen. Primoribus

Digitized by Google

labris gustare, Cic. *alig lselltni meg*; ein wenig verſuchen. Primores dentes, Plin. 2) e. gr. juventus, Liv. *elökelö, jeles, az elsök közzül való*: der Erſte, Vornehmſte, Anſehnlichſte. Primores, Subst. m. gr. civitatis, Liv. populi, Hor. *föfö emberek, elökelök*; die Vornehmſten.

Primöticus, a, um, (primus) *idején, v. korányaló, ideji*; frühzeitig. Apic.

Primötinus, a, um, i. q. Primoticus.

Primülum, Adv. Dim. *elöször, elöbben*; erſtlich. Tert.

Primülus, a, um, (Dimin. a primus) *elsö, eleinte lévö*; anfänglich. Primulo diluculo, Plaut. *hajnalhasadáskor, pitymallatkor, reggeli szürkületkor*; beym Anfange der Morgendämmerung.

Primum, Adv. *kezdetben, elöször, elöben*; anfangs, erſtlich. 2) *azonnal, egyszerre*; ſogleich. Ut primum potestas data est, Cic. *mihelyt engedelmem lészen*; ſo bald ich die Erlaubniß erlangt habe. 3) i. q. praecipue, Plin.

Primus, a, um, *elsö*: der Erſte. 2) *fö, föfö, elökelö, nevezetes*; der Oberſte, Vornehmſte. Decem primi, Cic. 3) *az elött való, az elötti, elöbbeni*; der Vorige. Ad prima redire, Idem. *az elöbbiekre visszta menni*; wieder aufs Vorige kommen. 4) *legközelebbi*; der Nächſte. Primo quoque tempore, Cic *mihelt lehetséges lészen*; ſobald es wird ſeyn können. 5) Primis labris aliquid degustare, Cic. Prov. i. q. primoribus labris gustare, vide: Primoris. 6) *legkedvesebb*; der Liebſte. Primus apud me est, Ter. 7) Primae, ärum, f. plur. *elsöség*; der Vorzug. Cic. 8) in primis stare, Nep. *legelöl állani*; an der Spitze ſtehen. 9) prima luce, Svet. *jókor reggel, korán*; bey anbrechendem Tage. 10) *kezdet, elej*; der Anfang. Si prima satis prospera fuissent, Liv.

Princeps, ipis, c. (primus et capio) *elsö, az idö v. rend szerént, v. az idöre, v. rendre nézve*; der Erſte, der Zeit und Ordnung nach. Princeps in proelium ibat, Liv. *elöször ment*; ging zuerſt. Princeps senatus, Liv. *elsö a' senatorok laistromdn*; der erſte im Verzeichniſſe der Rathsherrn. 2) *legnevezetsebb, legjelesebb, legderekabb, föfö*; der Vornehmſte. e. gr. civitatis, Cic. *föfö a' köztársaság nagyjai közt*; der erſte unter den Großen im Staate. Principes, *nagy, v. fö emberek, nagyok, fök, elökelök a' társaságban*; die Großen im Staate. Idem. Princeps philosophorum, Cic. *a' legderekabb philosophus*; der vornehmſte Philoſoph. Principes militum, Idem. *generálisok*; die Generalsperſonen. Princeps juventutis, Svet. proprie: *a' kit legelöször olvasott a' Censor a' vitézek laistromdbol*; der, welchen der Cenſor zuerſt von der Rolle der Ritter las; *korona örökös, v. tsdszár rokona*; der Erbprinz oder Verwandter des Kaiſers. 3) e. gr. conjurationis, Cic. *indító, szerzö, ok, szerzödok, vezér*; der Urheber, Anführer. 4) *elöljáró, föigazgató*; ein Vorgeſetzter, Chef. Varr. 5) *fejedelem, igazgató*; Fürſt, Regent. Ovid. Tacit. 6) nomen tibicinis, Phaedr. 7) principes, erant milites qui cum gladio dimicabant, interque hastatos et triarios stabant. Liv. 8) Adj. *elsö, legjelesebb*; der Erſte, Vornehmſte. Locum principem tenere, habere loco principe, Solin. *nagy betsületben tartatni*; hochgehalten werden. Nom. Genit. principium, pro: principum, Liv.

Principālis, e, e gr. significatio, Quint. *elsö, eredeti*; der Erſte, urſprünglich. 2) Trop. e. gr. vir, Apul. quaestio, Quint. *jeles, nevezetes, fö, föfö, kiváltképpen való*; der vornehmſte, hauptſächlichſte, anſehnlichſte. Principale fuit, Plin. *födolog, fontos dolog*; Hauptſache, Sache von Wichtigkeit. 3) e. gr. cura, Plin. Paneg. majestas, Svet. *fejedelmet, v. országfejét illetö, fejedelmi, tdszdri*; den Fürſten oder Landesherrn betreffend, fürſtlich, kaiſerlich. 4) ad principes (milites) pertinens. 5) portae principales, i. e. portae in castris, una: dextra, altera: sinistra, Liv. 6) Principalis, Subst. *valamelly vdrosban bizonyos hivatalt viselö ember*; ein Mann, der ein gewiſſes Amt in einer Stadt bekleidet. Symm.

Principālitas, ātis, f. g. *jelesség, elsöség*; die Vorzüglichkeit, der Vorzug. Tert.

Principāliter, Adv. *különösen, kivdltképpen*; vorzüglich, hauptſächlich.

Digitized by Google

Solin. 2) *fejedelmi, v. tsászári méltóságon, fejedelmisen, tsászárosan*; fürſtlich, kaiſerlich. Plin. Paneg. Etiam pro: a principe, Arnob.

Principātus, us, m. 4. *elsőség, első hely*; die erſte Stelle, der Vorzug. Tenere principatum sententiae, Cic. *véleked ését mások előtt adhatni, v. mondhatni*; ſeine Meinung eher ſagen können als andere. e. gr. belli propulsandi, i. e. in bello propulsando, Cic. 2) *legfőbb hivatal a' köztársaságban, igazgatói hivatal, igazgatóság, igazgatósszék*; die oberſte Stelle im Staate, erſte Befehlshaberſtelle. Idem. e. gr. Tiberii, Plin *tsászári igazgatás*; kaiſerliche Regierung. 3) e. gr. animae, Cic. *fő rész*; ein Haupttheil, Hauptſtück. 4) *elej, kezdet, eredet, származás*; der Anfang, Urſprung. Cic.

Principiālis, e. *első, eredeti*; anfänglich, urſprünglich. Lucret.

Principium, ii, n. 2. (princeps) *kezdet, eredet*; der Anfang, Urſprung. Dicendi principium, Cic. *a' beszéd kezdete, v. eleje*; der Anfang der Rede. Ducere principium ab aliquo, Cic. *valakitől származni, vagy eredetét venni*; von Jemanden abſtammen. Principium capessere. Tac. *elkezdeni*; den Anfang machen. In principio, vel: principio, Cic. *kezdetben, először, eleinte*; anfangs, zuerſt. Principio atque, Plaut. *mihelyt*; ſo bald als. A principio, Cic. a) *eleitől fogva, kezdetitől fogva*; vom Anfange. b) *eleinte, kezdetben*; anfangs. 2) *első kezdete valaminek, p. o. tudomdnynak, a' mint valami kezdődik, p. o. az olvasás a' betűk esmeretén*: das Erſte in jeder Art, die Elemente. Principia juris, Cic. 3) *kezdő, elkezdő*; der den Anfang macht, der Anfänger. Graecia principium moris fuit, Ovid. 4) v. gr. urbis, Cic *fundamentom, talpkő*; der Grund, die Grundlage. 5) *főhely, elsőhely, elsőség*; die Oberſtelle, der erſte Platz. 6) principia; i. e. locus ille publicus circa praetorium et tentoria legatorum in castris, ubi belli duces consilia iniebant, Liv. 7) *fenektől, fótétel, főregula*; der Grundſatz, die Hauptregel. Gloss.

Principor, āri, Dep. 1. *uralkodni*; herrſchen. Lact.

Prior, ōris, m. et prius, ōris, n. 3. Comp. (a Primus); *elsőbb*; der, die, das erſtere. Priori posterius jungitur. Cic. Qui prior occupaverit, Cic. *a' ki elébb elfoglalja*; der es eher in Beſitz nimmt. Priores dentes, Plin. *az elsőbb fogak*; die Vorderzähne. Nos ibimus priores, Plaut. *mi megyünk elébb*; wir wollen zuerſt gehen. 2) *elébb való, elmult*; vorig, vergangen. Priora tempora, Plin. *az emült idők*, die vorigen Zeiten. Priore aestate, Cic. *az elmúlt nyáron*; im vorigen Sommer. 3) priores nostri, Plin *a' mi eleink*; unſere Vorfahren. 4) *elébbvaló, jelesebb, derekabb*; vorzüglicher, vortrefflicher. Liv et Hor. 5) a priori, Gloss. et Philos. *előlegesen, tsak tsupa okoskoddásból, okoskoddólag, minekelőtte tapasztalás járulna hozzá, tapasztalás előtt*; von vorn, vornher, vor oder ohne Erfahrung, aus Vernunftgründen. Vide etiam: Prius.

Prior, ōris, m. 3. *valamelly szerzet vagy klastrom feje, főszerzetes*; der Vorſteher eines Stiftes oder Kloſters. Gloss. Eccles.

Priōrātus, us, m. 4 *elsőbbség, elsőség*; die erſtere Stelle, der Vorzug vor andern. Tert.

Priorsus, v. —um, Adv. *előre*; vorwärts. Macrob.

Prisce, Adv. *régi módon, ősi módon*; auf alte Art. Cic.

Priscīana, ae, f. 1. urbs Mauritaniae. Mela.

Priscīānus, i, m. 2. fuit grammaticus tempore Imp. Justiniani.

Priscus, a, um, *kajdani, igen régi, ősi*; alt, ehemahlig. Prisca verba, Sen. *régi szók*; alte Wörter. Credendum est veteribus et priscis, ut ajunt, viris, Cic. Beatus ille qui procul negotiis, ut prisca gens mortalium, Hor. *be boldog a' ki távol agodalmitól, miként a' régi nemzetek, 's a' t.* ſelig, der ſorgenfrey wie einſt die alten Völker u. ſ. w.

Prisma, ātis, n. 3. *háromoldalú hasábtest*; ein dreyeckigter Stab. Mart. Cap.

Prista, ae, m. 1. *fafürészelő*; ein Holzſäger. Plin.

Pristīnus, a, um, *régi, hajdani*; alt,

Digitized by Google

vorig, ehemahlig. Dignitas pristina, Cic. mos pristinus. Cic. Pristinum animum erga aliquem conservare, Liv. In pristinum statum redire, Caes. 2) v. gr. dies, Caes. nox, Svet. *közelebb mult, tegnapi*; nächſtvergangen, geſtrig.

Pristis et Pristrix, is, v. icis, f. 3. *egy hosszú tzethal neme*; eine Art langen Wallfiſches.

Prius, ōris, n. 3. *elsőbb*; der, die, das erſtere. 2) *jelesebb, elébbvaló, derekabb*; vortrefflicher. Nil prius fide, Prop. 3) prius quam, vide: priusquam.

Prius, Adv. Temp. *elébb, minekelőtte*; zuvor, eher. Prius orto sole, Hor. *elébb, hogy sem a' nap felkelne, napfelkölte előtt*; vor der Sonnen Aufgang. 2) *az előtt, hajdan, régenten*; vor Zeiten. Haec prius fuere, Catull.

Prīusquam, Adv. *minekelőtte*; ehe als. Cic.

Privatim, Adv. *magánosan, tsak magára nézve, tsak magában*; für ſeine Perſon, für ſich ſelbſt. Privatim aliquid agere, Cic. *tsak magánosan tenni valamit, v. magára nézve tenni*: für ſich ſelbſt etwas thun. 2) *különösen*; insbeſondere, beſonders. De iis privatim condidit volumen, Plin.

Privātĭo, ōnis, f. 3. *megfosztás*; die Beraubung. 2) *megszabadítás valamitől*; die Befreyung von etwas. Cic.

Privātīvus, a, um, *megfosztó, megfosztást jelentő*; beraubend, Beraubung anzeigend. v. gr. particula privativa, ut: in, Gell.

Privato, i. q. Privatim.

Privātus, a, um, *megfosztott, megfosztatott*; beraubt. Lumine privatus, Ovid. 2) v. gr. vita, Cic. *magános*; einſam. 3) *a' kiközönséges hivatalt nem visel*; der kein öffentliches Amt bekleidet. Cic.

Privernum, i, n. 2. urbs in Latio. Liv.

Privignus, i, m. 2. *mostoha fiú*; der Stiefſohn. Cic. Privigna, ae, f. 1. *mostoha leány*; die Stieftochter. Cic. Privigni; *mostohák, mostoha gyermekek*; Stiefkinder. Horat.

Privilĕgĭārĭus, ii, m. 2. i. q. Privilegiatus.

Privilĕgĭātus, a, um, *a' felsőségtől különös szabadsággal vagy privilégiummal megajándékoztatott, privilégiomos*; mit einer beſondern Freyheit begnadigt, privilegirt. JCt.

Privilĕgĭum, ii, n. 2. *egyes személyt illető törvény, vagy rendelés*; ein Geſetz oder Verordnung wider eine einzelne Perſon. Ferre privilegium de aliquo, Cic. 2) *szabadság, vagy privilégiom, mellyel a' felsőség egyes személyeket vagy egész községet is megajándékoz*; die Freyheit, die eine hohe Obrigkeit einer Privatperſon oder einer ganzen Gemeinde ertheilet. JCt.

Privo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem vita, Cic. *megfosztani*; berauben. 2) v. gr. aliquem exilio, Cic. *megszabaditni*; befreyen. 3) *elválasztani*; abſondern. Cic.

Prīvus, a, um, *egyes*; einzeln. Privi homines. Cic. 2) *tulajdon, különös*; eigen, beſonders. Quem ducit priva triremis, Hor. 3) *megfosztatott*; beraubt. Privus rationis, Apul. *esztelen, eszement, oktalan*; vernunftlos.

Prō vel Prōh! Interj. *óh! juj!* o! ey! ach! leider! Pro dii immortales. Cic. Pro deorum atque hominum fidem! *az Isten szerelméért!* ums Himmels Willen.

Prō, Praep. cum Abl *ért*; für. Dulce est pro patria mori, Cic. Solvere pro vectura. Cic. 2) *helyett*; an Statt, oder anſtatt. Pro magistro esse, vel, operas dare, Cic. Pro collegio, Liv. *az egyesület, vagy társaság nevében*: im Nahmen des Vereins. 3) *előtt*; vor. Sedens pro aede. Cic. Copias pro oppido collocaverat. Caes. 4) loco: in; *ban, ben, on, en, ön*; in, auf, cum Dat. v. gr. pro concione, Liv. pro rostris, Svet. pro ripa. Tac. i. e. in concione, etc. 5) *szerént, hoz képest. hez képest*; nach, nach Beſchaffenheit, vermöge, gemäß. v. gr. pro viribus, Cic. pro tempore, Liv. *az időhöz képest*; der Zeit nach, oder nach Gelegenheit der Zeit. Pro re nata, Sil. *az alkalmatossághoz képest*; Pro mea parte, Cic. *részemről*; für meinen Theil. Pro eo ac debui, Cic. Ep *kötelességem szerént, v. kötelességemhez képest*; nach meiner Pflicht. Pro eo habeamus, Cic. *annak tartsuk*; halten es dafür. Pro eo ut, Cic. *ahoz képest, a' mint 's a't.* nach

Digitized by Google

dem als, u. s. w. 6) *mint*; als, wie, so gut als. Scire pro certo, Liv. *bizonnyal tudni, úgy tudni mint bizonyost*; für gewiß oder als gewiß wissen. Pro infecto habere, Cic. *olly-há tartani, mintha meg sem esett volna*; für ungeschehen halten. 7) pro aliquo stare, Cic. *valakivel tartani, valaki részére állani*; es mit einem halten.

Prŏăgŏrus, i, m. 2. i q. magistratus. Cic.

Prŏămīta, ae, f. 1. i. e. soror proavi; *nagyatya v. öregatya nénje, vagy húga*; des Altervaters Schwester. Pandect.

Prŏauctor, ōris, m. 3. *ős törzsöke, p. o. valamelly familiának*; Stammvater, Urstammvater einer Familie. Sueton.

Prŏăvĭa, ae, f. 1. *ős nagy anya, a' nagyatya, vagy nagy anya annya*; Altermutter, Mutter des Großvaters, oder Großmutter. Sueton.

Prŏăvĭtus, a, um, v. gr. regnum, Ovid. *ősi*; altväterlich, die Vorfahrer betreffend, daher rührend.

Prŏăvunculus, i, m. 2. frater proavi vel *az ősapa vagy ősanya, férjfi testvére*; Bruder der Altermutter. Pandect.

Prŏăvus, i, m. 2. *ősapa, az az: valaki nagyattyának, vagy nagy annyának az attya*; der Altervater, Vater des Großvaters oder der Großmutter. Cic.

Prŏba, ae, f. 1. *próba, megpróbáltás, kinizsgálás, vizsgálóravonás*; die Probe, Prüfung. Ammian.

Prŏbābilis, e, (probo) *hihető*; glaublich, wahrscheinlich. Cic. Non est probabile. Cic. 2) *helybehagyható, javallható*; Beyfall verdienend, annehmbar. Cic. 3) *meglehetős*; so ziemlich gut. Plin. 4) v. gr. discipulus, orator, Cic. *jó, helyes, alkalmatos, ditséretes*, gut, tauglich, lobenswerth.

Prŏbābĭlĭtas, ātis, f. 3, *hihetőség*; die Wahrscheinlichkeit, Glaubhaftigkeit. Cic.

Prŏbābĭlĭter, Adv. *hihetőleg, hihetőképpen*; glaublich, wahrscheinlich. Cic. 2) *ditséretesen*; löblich. Val. Max.

Prŏbāmentum, i, n. 2. *megvizsgálás, próba*; die Prüfung, Probe. Cod. Theod.

Prŏbāta, ōrum, plur. *juhok*; Schafe. Plin.

Prŏbātĭo, ōnis, f. 3 *jóváhagyás, helybehagyás*; die Billigung, Genehmigung. Cic. 2) *bizonyítás, megbizonyítás, bizonyság*; der Beweis. Quintil 3) *megvizsgálás*; die Prüfung, Untersuchung. Cic.

Prŏbātīvus, a, um, *megmutató, megbizonyító*; den Erweis betreffend. Quintil.

Prŏbātor, ōris, m. 3. v. gr. facti, Cic. *helybehagyó, jóváhagyó*; der etwas gut heißt oder billigt. Cic.

Prŏbātōrĭa, ae, f. 1. (sc. epistola) *ajánló bizonyságlevél*; ein Zeugniß, wodurch Jemand für tüchtig gehalten wird. Cod. Just.

Prŏbātus, a, um, *megpróbált, kivizsgált*; bewährt, geprüft. 2) *helybehagyott*; gebilliget. Comp probatior, Liv. Superl. probatissimus.

Prŏbe, Adv. *helyesen, jól*; wohl gut, brav. Probe scio, Cic. 2) v. gr. errare, Plaut. *nagyon*; sehr.

Prŏbĭtas, ātis, f. 3. *jóság*; die Güte einer Sache. 1) *jámborság, egyenesség, egyenességszívűség*; die Rechtschaffenheit, Redlichkeit. Cic.

Prŏbĭter, Adv. pro: probe, Varr.

Problēma, ātis, n. 3. *fejtőtétel, megfejtenivaló tétel*; zur Auflösung vorgelegte Frage, Problem, eine Aufgabe. Svet.

Prŏbo, āvi, ātum, āre, 1. *jóváhagyni, helybehagyni*; für gut halten, billigen. Hoc non probatur in vulgus, Cic. *azt közönségesen nem hagyják helybe*; das wird im Allgemeinen nicht gebilliget. 2) *megvizsgálni, megpróbálni, próbára venni, megítélni*; prüfen, untersuchen, beurtheilen. Amicitiam utilitate probare, Cic. 3) v. gr. aliquid, Cic. *hihetőré tenni, megmutatni, megbizonyítni*; glaublich machen, dartun, beweisen. Patrio metu pater esse probor, Ovid. Probare argumentis, Quint. *erősségekkel megmutatni*, mit Gründen beweisen. 4) *megmutatni, kimutatni, nyilvánvalóvá tenni*; an den Tag legen, zu erkennen geben. Diligentiam suam in aliqua re probare, Cic.

Prŏboscis, ĭdis, f. 3. v. gr. elephantis, Flor *orrozat, orrmány*; der Sangrüssel, Rüssel, besonders des Elephanten.

Probrachys, yos, sc. pes, *ollyan versfag, mellynek az első fogása rövid*

Digitized by Google

négyes pedig hosszú, mint p. o. rĕdŭndāvĕrŭnt; ein Versglied, bestehend aus einer kurzen und vier langen Sylben.

Prŏbrōse, Adv. *tsúfosan, tsúfos módon*; auf schimpfliche Art Gell.

Prŏbrōsus, a, um, v. gr. crimen, Cic. *tsúfos, gyalázatos*, schimpflich, schändlich, Schimpf verursachend.

Prŏbrum, i, n. 2. *gyalázat, tsúfság*; die Schande. Probro esse parentibus, Cic. *szüléinek gyalázatjára lenni*; den Ältern zur Schande seyn. 2) *gyalázatos tselekedet*; schimpfliche Handlung, schimpfliche That. 3) *paráznaság*; die Hurerey, der Ehebruch. 4) *pironság, szégyen*; ein Vorwurf. Sall.

Prŏbus, a, um, e. gr. artifex, Ter. merx, Plaut. argentum, Liv. color, Colum. *minden, a' mi ollyan, a' milyennek kell neki lenni, jó, derék, derekas, jóféle*; alles, was so ist, wie es seyn soll, gut, tüchtig, brav. e. gr. filius, Cic. mulier, Ter. virgo, Plin. *erkölcsiképpen jó, jó, jámbor, betsületes, emberséges, derék, virtusos*; moralisch gut, rechtschaffen, brav, ehrlich, redlich, tugendhaft. Cp. -ior, Plt. Sup. -issimus.

Prŏca, vide: Procas.

Prŏcăcĭa, ae, f. 1. (procax) i. q. procacitas, Auson.

Prŏcācĭtas, ātis, f. 3. *szemtelenség, p. o. a' kívánságokban, kérésekben, tsintalanság, vásottság*; Frechheit, Unverschämtheit im Fordern, der Muthwille. Cic. 2) *fajtalanság, bujaság*; die Geilheit. Cod. Theod.

Prŏcācĭter, Adv. *gonoszúl, elvetemedve, szemtelenül*; freventlich, frech. Curt. 2) *tisztátalanúl, fajtalanúl*; unzüchtig. 3) *zaboláttanúl*; unbändig. Liv. Comp. procacius, Liv. Sup. -issime, Idem.

Prŏcas, et Prŏca, ae, m. 1. rex Albae, Liv. Virg.

Prŏcātĭo, ōnis, f. 3. (proco) *kérés, lednykérés*; die Forderung, z. B. zur Ehe, Anwerbung. Apul.

Prŏcax, ācis, o. *szemtelen a' kívánásban v. kérésben, sokat kívánó*; frech im Fordern. 2) *szemtelen, vásott, pajkos*; frech, muthwillig, leichtfertig. Cic. Sequitur etiam Genit. e. gr. otii, i. e. in otio, Tacit. 3) *fajtalan, bujá*; unzüchtig. Comp. procacior, Colum. Sup. -issimus, Tac.

4) Trop. e. gr. auster, Virg. Brachia procacia vitis, Plin. *fára tekergőző, mint egy pajkos, v. tsintalan*; sich herumschlingend um den Baum, gleichsam muthwillig.

Prŏcēdens, tis, o. *növekedő, öregbedő*; zunehmend. 2) procedente die, Liv. *viradtakor*; bey anbrechendem Tage. 3) procedente tempore, Plin. *idŏjártával, idővél*; mit der Zeit.

Prŏcēdo, essi, essum, ĕre, 3. e. gr. ante agmen, Hirt. castris. Virg. *elől, v. előtte menni*; vorgehen, hervor gehen. 2) *elmenni*; fortgehen. Ter. 3) e. gr. in aliquem locum, Cic. *menni*; gehen. e. gr. alicui obviam, Idem. *elibe menni*; entgegen gehen. 4) *előmenni, folyni*; von Statten gehen. Res lente et paulatim procedit, Liv. 5) procedunt stipendia militibus, Idem. *kijár a' zsoldjok*; werden bezahlt. 6) e. gr. in virtute, ad virtutem, Cic. *folytatni valamit, előmenni, v. haladni, nevekedni, öregbedni, gyarapodni valamiben*; fortfahren, weiter kommen. 7) e. gr aetate, Idem. *idősödni*; älter werden. 8) eo insolentiae processit, Cic. Plin. jun. *annyira vitte a' dölyfösséget*; er ist im Übermuthe so weit gegangen. 9) e. gr. cum purpura, Idem. *jönni*; einher treten. 10) *származni*; entstehen. Posteaquam philosophia processit, nemo philosophorum aliter sensit, Cic. 11) e. gr. alicui, Sallust. *használni, javára lenni*; nützen, zu gute kommen.

Prŏcĕleusmătĭcus, i, m. 2. pes versus constans quatuor syllabis brevibus, ut: ărĭĕtĕ.

Prŏcella, ae, f. 1. *szélvész, forgószél, fergeteg*; ein Sturmwind. Catull. 2) Trop. e. gr. equestris, Liv. *őszvetsapás, tsetepatéj*; ein Scharmützel. 3) e. gr. invidiarum, Cic. *nagy irigység*; eine große Mißgunst. 4) Procellae civiles, Nep. *zendülés, zenebona*; Unruhen. 5) e. gr. eloquentiae, Quint. *tűzesség, hevesség*; die Heftigkeit. 6) ventosis aliquid dare procellis, Buch. *feledékenységbe juttatni*; in Vergessenheit stellen.

Prŏcĭllo, ĕre, 3. *leverni, lepuskolni, földhöszverni*; niederwerfen, zu Boden werfen. Plaut. 2) *felforditni, felforgatni*; umkehren. Plin.

Prŏcellōsus, a, um, e. gr. mare, Sen. *szélveszes, fergeteges*; ungestüm,

ſtürmiſch. 2) e. gr. ventus, Liv. *fergeteget hozó, v. szerző*; Sturm erregend.

Prŏcer, ĕris, m. 3. *fő, főfő, előkelő*; der Vornehmſte. Agnosco procerem, Juvenal. Plur. proceres, usitatior, e. gr. Latinorum, juventutis, Liv. Nostros proceres, Cic. 2) proceres, *épületből kidülő, v. kinéző hagy faragott követ*; große Quackſteine. 3) proceres gulae, Plin. *finnyás nyelőnkök*; die delicateſten Näſcher.

Prŏcĕre, Adv. *magasan, hosszan, terjedten, kiterjesztve*; hoch, lang, ausgeſtreckt. Comp. -ius, Procerius projectum brachium, Cic.

Prŏcĕres, um, vide: Procer.

Prŏcĕritas, ātis, f. 3. (procerus) e. gr. arboris, Cic. corporis, Plin. *szálasság, hosszúság, magasság*; die Länge, Höhe.

Prŏcĕrĭtūdo, ĭnis, f. 3. i. q. proceritas.

Prŏcĕrŭlus, a, um, *hosszúkás, hosszatska*; etwas lang. Apul.

Prŏcĕrus, a, um, e. gr. collum, Cic. *hosszú*; lang. 2) e. gr. alnus, Virg. statura, Svet. *magas, szálas*; hoch. Comp. -ior, Svet. Sup. -issimus, Plin.

Prŏcessĭo, ōnis, f. 3. (procedo) *előre menés, előbbmenés, előbbnyomúlás*; das Hervorgehen, Vorrücken, Fortgehen, Fortmarſchiren. Cic. 2) *egyházi innepi menetel, protzeszszió*; der Umgang, Kirchenzug. Eccl.

Prŏcessus, a, um, (procedo) *előrement, előbbment, nevekedett*; zugenommen. Scrib. Larg.

Processus, us, m. 4. *tovább menés, elmenés*; das Fortſchreiten, der Fortgang. Efficere processus, Cic. *elútazni*; fortreiſen. 2) *előmenetel, nevekedés, öregbedés, bóldogúlás*; der Fortgang, das Zunehmen. Habere processum in literis, Svet. 3) *tsont növés*; der Anwachs eines Beins. Cels.

Prŏcĕstrium, ĭi, n. 2. aedificium, v. locus ante urbem, v. prae castris, Fest. 2) *bémenetel a' tdborba*; der Eingang ins Feldlager. Idem.

Prochosagrios, *körontofű*; der Steinbrech. Apul. (Saxifraga, L.)

Prŏchyta, ae, et Prŏchyte, es, f. 1. insula Campaniae vicina, hodie: Procita.

Prŏcĭdentĭa, ae, f. 1. *előre, elő, v. leesés, természetes helyéből kijövés*; das Hervorfallen, Herunterfallen, wenn etwas aus ſeinem natürlichen Orte weicht. e. gr. uteri, Plin. *méhnek előreesése*; das Vorfallen der Gebärmutter.

Prŏcĭdo, ĭdi, cāsum, cidĕre, 3. *leesni, le bukni*; niederfallen. Liv. 2) *előreesni*; vorfallen. Cels. 3) e. gr. ad pedes alicujus, Hor. *lábaihoz borúlni*; einem zu Füßen fallen.

Prŏcĭdŭus, a, um. *előre eső, dülőfélben lévő*; vorfällig. Plin. 2) *előre esett*; was hervor gefallen iſt. Idem.

Prŏcĭĕo, īvi, ītum, ēre, *kivánni, előkívni*; verlangen oder hervor rufen. Liv. Andr. ap. Fest.

Prŏcinctŭālis, e, (procinctus) *sereg indúlásdhoz való*; zum Aufbruche des Heeres gehörig. Cassiod.

Prŏcinctus, a, um, (procingo) *fel v. körül övedzett*; gegürtet. Plin. 2) *kész, viadalra elkészült, készen álló, v. lévő*; bereit, gerüſtet zum Fechten.

Prŏcinctus, us, m. 4. (procingo) *körül-övedzés*; das Gürten. Plin. 2) *viadalhoz készülés, tsatakészülés*; die Rüſtung zum Fechten. Idem. 3) *üthözetrend*; eine Schlachtordnung. Ad procinctum tendere, Plin. 4) *készenlét, készendülés*; die Bereitſchaft. Stare in procinctu, Quint. 5) testamenta in procinctu facere, Cic. *midőn az üthözetbe menendő volt a' katona*: da man juſt ins Treffen gehen wollte.

Prŏcingo, nxi, nctum, ĕre, 3. *övedzeni, körül, v. felövedzeni*; gürten Gell.

Prŏclāmātĭo, ōnis, f. 3. *kikiáltás, kihirdetés*; das Ausrufen, Aufgeboth. Quint. JCt.

Prŏclāmātor, ōris, m. 3. *kikiáltó, kiabdló*; ein Ausrufer, Schreyer. 2) *tsevegő ügyész, v. prokátor*; ein Rabuliſt. Cic.

Prŏclāmo, āvi, ātum, āre, 1. *kikiáltani, kiabálni*; ausrufen, ſchreyen. Cic. e. gr. pro aliquo, *prokátori fővel oltalmazni (tsúfosan)* vertheidigen als Advocat (verächtlich) e. gr. ad, v. in libertatem, Pand. *szabadsága végett birói segitséget kérni*; ſeiner Freyheit wegen des Richters Hülfe anrufen.

Prŏclīnātĭo, ōnis, f. 3. (proclino) *előre hajlás*; die Neigung vorwärts. Vitr.

Prŏclīnātus, a, um, *előre hajlott, dülőfélben lévő*; vor ſich geneigt. Ovid. 2) e. gr. res, Caes. *végéhez közelgető*; was dem Ausgange nahe iſt. Adjuvare rem proclinatam, Idem.

Digitized by Google

a' mi külömben is rosszz; die ohnedem ſchlecht iſt.

Prōclīno, āvi, ātum, āre, 1. *előre hajtani*; etwas vorwärts neigen oder beugen. Hinc: proclinari, e. gr. in partem aliquam, Colum. *előre hajolni, meghajolni, valamerre, v. valahova hajolni*; ſich vorwärts neigen, ſich neigen, oder wohin neigen. Proclinata ad mare, Vitr.

Prōclīvis, e, (clivus) e. gr. via, Liv, *lefelé menő, meredek, lejtós*; bergabwärts gehend, abſchüſſig, abhängig. Per proclivia devolare, Cic. *lefelé repülni*; abwärts fliegen. 2) e. gr. ad, v. circa aliquid, Idem. Quint. *hajlandó, kajló*; geneigt zu etwas. Ad morbum proclivior, Cic. 3) *könnyű*; leicht. Proclive dictu, Idem. Comp. -ior, Cic.

Prōclīvĭtas, ātis, f. 3. *lejtősség, lejtő, meredekség, menedékes hely*; die Abſchüſſigkeit, bergabwärtsgehende Lage. Auct. B. Afr. 2) *hajlandóság, p. o. betegségre, hibára, 's a' t.* die Neigung zu etwas, z. B. zu einer Krankheit, zu einem Fehler u. ſ. f. Cic

Prōclīvĭter, Adv. *lejtősen*; abſchüſſig. Gell. 2) *hajlandóan, hajlóan*; geneigt. Cic. 3) *könnyen*; leicht. Gell. proclivius, Cic.

Prōclīvĭum, ĭi, n. 3. *lejtős hely, lejtő*; die bergabwärts gehende Lage, Abhang. Frontin.

Proclīvus, a, um, i. q. Proclivis, Lucr.

Prōclūdo, ĕre, 3. (claudo) *el, v. bézárni*; verſchließen, einſchließen. Pallad.

Prōcne, v. Prōgne, es, f. 1. filia Pandionis regis Atheniensis, uxor Terei regis Thraciae, in birundinem mutata, Ovid. Hinc: 2) *fetske*; die Schwalbe. Virg. Ovid.

Prŏco, āre, 1. *kívánni, kérni*; fordern, verlangen. Cic. Varr.

Prŏcoeton, ōnis, m. 3. *külsőszoba, udvarló-palota*; ein Vorgemach, Vorzimmer. Plin. Ep.

Proconnesos, i, f. 2. insula Propontidis, (Marmora) Mela.

Prōconsul, ŭlis, m. 3. *képviselő, helytartó valamelly tartományban, ki egyszersmind hadiseregot vezérlett*; ein Statthalter, Gouverneur in einer Provinz, welcher eine Armee zu commandiren hatte. Cic. 2) *általjában: tartomány helytartója*; überhaupt ein Gouverneur der Provinz. i. q Propraetor. Idem.

Prōconsŭlāris, e, *helytartói, képviselői, helytartóhoz való*; Proconſulariſch. Liv.

Prōconsŭlātus, us, m. 4. *helytartói meltóság, v. hivatal, helytartóság*; die Würde eines Proconſuls, Proconſulat. Tacit.

Procor, āri. Dep. 1. i. q. Proco. Fest. 2) *hizelkedni, csapoddrkodni*; ſchmeicheln. Sen.

Procrago, craxi, cragĕre, 3. (κράζω) *kiáltani, kiabálni, lármázni*; ſchreyen. Lucr.

Procrastĭnātĭo, ōnis, f. 3. (cras) *holnapra, v. más napra halasztás, v. egy napról más napra kalogatás*; die Verſchiebung bis morgen oder von einem Morgen zum andern. Cic.

Procrastĭnātus, a, um, *halasztott, halogatott, elhalasztott*; aufgeſchoben. Gell.

Prōcrastĭno, āvi, ātum, āre, 1. *holnapra, v. más napra halasztani, v. egy napról más napra halogatni, halasztgatni, sokdig halogatni*; verſchieben bis morgen, oder von einem Morgen, von einem Tage zum andern, verſchieben, oder lange verſchieben. Cic.

Prŏcraxe, pro: procraxisse, i. e. clamasse, L cret.

Prōcrĕātĭo, ōnis, f. 3. (creo) e. gr. liberorum, Cic. *szülés, nemzés, szaporitás, termés*; das Gebähren, die Hervorbringung, Zeugung.

Prōcrĕātor, ōris, m. 3. e. gr. mundi, Cic. *szerző, teremtő*; ein Hervorbringer, Urheber. 2) *szülő, szaporító, nemző*; ein Gebährer, Zeuger. Idem. Procreatores; *szülék*; Altern.

Prōcrĕātrix, īcis, f. 3. e. gr. artium, Cic. *szülő, szerző*; die Gebährerinn, Hervorbringerinn.

Prōcrĕātus, a, um, *nemzett, született, származott*; gezeugt. Cic.

Prōcrĕo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. fetus, Cic. liberos ex uxoribus, Nep. *vildgra hozni, nemzeni, szülni*; hervor bringen, zeugen, gebären. 3) *szerezni, okozni, tenni, tsinálni*; hervor bringen, machen, verurſachen. Lucr. Cic.

Prōcresco, ĕre, 3. *kinőni*; hervor wachſen. Lucret. 2) *növekedni, nagyob-*

Digitized by Google

bodni, öregbedni, erót venni; forte wachſen, oder größer werden. Idem.

Procris, is et idis, f. 3. filia Erechthei, uxor Cephali, Ovid.

Prócrustes, ae, m 1. celebris latro Atheniensis a Theseo interfectus, Ovid.

Prōcŭbĭtor, ōris, m. 3. *tábor előtt vigyázó, tábori strázsa*; ein Wächter vor dem Lager, eine Feldwache. Fest.

Prōcŭbo, ui, ĭtum, āre, 1. *feküdni, heverni, elterülni*; liegen, da liegen, ſich hinſtrecken. Virg.

Procūdo, di, sum, ĕre, 3. *meg lapítni, laposra kiverni, v. ki kalapálni*; breit ſchmieden. Hor. 2) *elkészítni*; zurichten. Idem. 3) Trop. *okozni, szerezni, tsindlni*; hervorbringen. e. gr. dolos, Plaut. *tsalárdságot gondolni ki*; Betrug erſinnen. e. gr. linguam, Cic. *ékesenszólúságra szoktatni magát*; ſich beredt machen. e. gr. ingenium, Ammian. *élesíteni*; ſchärfen. e. gr. prolem propagando, Lucr. *gyermekeket nemzeni*; Kinder zeugen. 4) e. gr. nummum, Hor. *verni*: ſchlagen, prägen.

Prŏcul, Adv. et Praep. *messziről, távolról, messze, távol*; von fern, weit. Eum procul video, Ter. *távolról látom*: ich ſehe ihn von fern. Non procul hinc, Virg. *innen, v. ide nem messze*; nicht weit von hier. Procul este, Idem. *távozzatok, takarodjatok*; entfernt euch. 2) e. gr. errare, Sall. *igen, nagyon, erősen*; ſehr. 3) *nélkül, kivül*; ohne, ſonder. Procul dubio, Liv. *kétség kivül*; ohne Zweifel. 4) aes procul a Corinthio, Plin. *sokkal rosszabb*; iſt weit ſchlechter. Durabisne proeul, Stat. *sokáig*; lange.

Prŏcŭla, ae, f. 1. *kurva*; eine Hure. Juv.

Prōculcātĭo, ōnis, f. 3. *el, v. széllyeltapodás*; die Zertretung. Plin. 2) Trop. e. gr. regni, Sen. *elpusztítás*; die Verwüſtung.

Prōculcātor, ōris, m. 3. *el, v. széllyeltapodó*; ein Zertreter. Ammian. 2) *elölmenő, előljáró*; ein Vortreter. Idem.

Prōculcātus, a, um, *el, le, v széllyeltaposott*; niedergetreten. Tac. 2) Trop. e. gr. verbum, Gell. *alatsony, aldozó*; niedrig.

Prōculco, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. segetes, Ovid. *el, le, v. széllyel tapodni*; niedertreten. 2) Trop. e. gr. fata, Sen. *fel sem venni, vele nem gondolni*; verachten.

Prŏcŭlĭānus, v. Procŭlējānus, i, m 2. discipulus, v. adsecta Proculi Jurisconsulti. Pand.

Prŏcŭlus, i, m. 2. qui natus est patre peregrinante a patria procul. Fest. 2) nomen imperatoris libidinosi, Vopisc. 3) senator Romanus, qui Romulum inter deos vidisse dicitabat, Liv. 4) nomen Jurisconsulti. Pand.

Prōcumbo, cŭbŭi, cŭbĭtum, ĕre, 3. (cubo) *ledűlni, leesni, leheveredni, lehajlani*; niederſtürzen, niederfallen, ſich niederlegen, ſich ſenken. Vulneribus confectum procumbere, Caes. Tecta procumbunt, Quint. e. gr, ad pedes, Caes. *térdre esni*; zu Fuße fallen. 2) e. gr. ad arborem, Plin. *támaszkodni*; ſich aufſtemmen. 3) *dugdba dűlni, semmivé lenni*; zu Grunde gehen. Res procubuere meae, Ovid. 4) *rárohanni, megtámadni*; ſtürzen auf etwas, angreifen, anfallen. Mart. 5) Trop. e. gr. ad infimas obtestationes, Tacit. *leereszkedni, magát megalatsonyítni*; ſich herablaſſen, ſich erniedrigen. 6) e. gr. in voluptates, Sen. *magát neki adni*; ſich ergeben.

Prōcŭpīdo, ĭnis, m. 3. i. q. anteceptus amor, Minuc. Fel.

Prŏcūrātĭo, ōnis, f. 3. (procuro) *gondoskodás, gondviselés, gundaltatás, sáfárkodás, gondviselő hivatal*; die Beſorgung, Verwaltung. 2) e. gr. prodigii, Liv. *engesztelés, engesztelő áldozat*; die Verſöhnung, ein Sühnopfer. 3) e. gr. gratiae recipiendae, Gell. *igyekezet*; die Bemühung.

Prŏcūrātiuncŭla, ae, f. 1. Dim. *sáfárhivatalotska, tsekély tisztség*; eine kleine Verwaltung, ein geringes Ämtchen. Sen.

Prŏcūrātor, ōris, m. 3 *gondviselő, sáfár*; ein Verwalter, Beſorger. Cic. 2) *tellyes hatalmú biztos, ki más távollévőnek dolgaira ügyel*; ein Bevollmächtigter, der die Sachen eines Abweſenden beſorgt. Idem. 3) e. gr. regni, Caes. *helytartó*; ein Statthalter. 4) *prokátor, ügyész*; ein Advokat, Fiskal. JCt.

Digitized by Google

Prŏcūrātōrĭus, a, um, *gondviselőhöz, v. sáfárhoz való, gondviselői*; dem Verwalter gehörig. JCt.

Prŏcūrātrix, īcis, f. 3. *gondviselő (asszsony, v. leány)*; die Beſorgerinn. Cic.

Prŏcūro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. rationes et negotia alicujus, Cic. *eljárni valamiben, folytatni valamit*; verwalten. 2) e. gr. provinciam, Plin. *igazgatni, kormányozni*; regieren. 3) e. gr. corpus, Virg. *gondját viselni, tápláli*; verſorgen. 4) e. gr. sacrificia, Gloss. *áldozni, áldozatot tenni*; opfern. 5) *megvendégelni*; bewirthen. Idem. 6) sine Acc. e. gr. jovi hostiis majoribus, Gell. *megengeszteli*; ausſöhnen. (Etiam impersonaliter: procuratum est, Liv.)

Prŏcurrens, entis, o, *hosszú kinyúló*; was ſich in die Länge erſtreckt. Saxa procurrentia, Virg. *kidllókőszikldk*; hervorragende Felſen.

Prŏcurro, cŭcurri et curri, cursum, ĕre, 3. *előfutni*; hervor laufen. e. gr. in publicum, Liv. *kiszaladni az útszdra*; auf die Gaſſe laufen. 2) e. gr. vitae spatium, Liv. *pályafutását elvégezni*; ſeinen Lauf vollenden. 3) *kiterjedni, kinyúlni, nyálni*; ſich erſtrecken. Apenninus in mare procurrit. Hor.

Prŏcursātĭo, ōnis, f. 3. e. gr. velitum, Liv. *előrefutás, előre nyomúlás*; das Hervorlaufen, Vordringen. 2) e. gr. Numidarum, Idem. *előre lovaglás*; das Hervorreiten. 3) *megütközés, összetapás, tsetepatéj*; eine Attake, ein Scharmützel. Liv.

Prŏcursātor, ōris, m. 3. *a' ki előre ki fut v. rá üt az ellenségre*; der ſcharmuziret. Procursatores, Liv. *könnyű előljárósereg*; leichte Vortruppen, oder Fourier-Schützen.

Prŏcursĭo, ōnis, f. 3. *előre futás*; das Hervorlaufen. Quint. 2) *kerengés, v. kitsapongás a' beszédben*; die Ausſchweifung in der Rede. Idem.

Prŏcurso, āre, 1. Freq. *kifutosni, előre kikifutni, rárá ütni az ellenségre*; hervor laufen, z. B. um zu ſcharmuziren, foglich ſcharmuziren. Liv.

Prŏcursōrĭus, a, um, *előre futó, v. futosó*; vorlaufend. Am[illegible]an.

Procursus, us, m. 4. *el[illegible]futás, szaladás, különösen [illegible]ellenségre*; das Hervorlaufen, Laufen, beſonders um zu fechten. Virg. Lucr. 2) e. gr. virtutis, Val. Max. *előmenetel, öregbedés, nevekedés*; der Fortgang. 3) *kidllás, kinyúlás*; das Hervorragen. Plin.

Prŏcurvo, āre, 1. *görbíteni, horgasítni, v. előre görbíteni*; krümmen, oder vorwärts krümmen. Stat.

Prŏcurvus, a, um, e. gr. falx, Virg. *görbe, horgas*; krumm, oder vorwärts krumm.

Prŏcus, i, m. 2. *leánynézö, leánykérő, mátka, t. i. férjfi*; ein Freyer. Cic. Virg.

Prŏcyon, ōnis, m. 3. *legnagyobb tsillag a' kutyátska tsillagzatban*; der größte Stern im kleinen Hunde. Cic. 2) *ebtsillagzat*; der Hundſtern. Plin.

Prŏdactus, a, um, (prodigo) *elhajtolt*; fortgetrieben.

Prŏdĕambŭlo, āre, 1. *előre menni, jönni, v. sétálni, ide 's tova járkálni*; hervor gehen, oder ſpaziecen. Ter.

Prŏdĕo, īvi, ĭi, ĭtum, īre, 4. *előmenni, kimenni, elő, v. ki jönni, előjárúlni*; hervor gehen oder kommen. Cic. Ter. 2) Trop. e. gr. extra modum, Cic. *mértéket nem tartani*; keine Maß halten. 3) e. gr. obviam alicui, Idem. *jönni, menni*; kommen, gehen. Trop. e. gr. ad extremum, Cic. se. in oratione. Hinc: prodeuntibus annis, Petr. *esztendők múlva*; mit den Jahren. 4) Trop. consvetudo serpere et prodire coepit, Cic. *ldbradllott, bétsúszott, béjött*; iſt aufgekommen.

Prŏdesse, vide: Prosum.

Prŏdīco, xi, ctum, ĕre, 3. e. gr. diem, Cic. *előre megmondani, előre meghatározni*; vorher ſagen, vorher beſtimmen, feſtſetzen. 2) e. gr. diem, Liv. *(a' rendelt időt v. napot*; den Termin) *továbbra tenni, halasztani, meghosszabbítni*; weiter hinaus ſetzen, aufſchieben, verlängern.

Prŏdictātor, ōris, m. 3. vicarius dictatoris. Liv.

Prŏdictus, a, um, (prodico) *előremegmondott*; vorher geſagt.

Prŏdĭcĭus, a, um, *Prodicusi*; Prodiciſch. e. gr. Hercules, Cic. *Prodicus philosophusndl előfordúló*; beym Philoſophen Prodicus vorkommend.

Digitized by Google

Prōdĭgālĭtas, ātis, f. 3. *tékozlás, pazérlás, vesztegetés*; die Verschwendung. Auct. Decl. in Catil.

Prōdĭge, Adv. e. gr. vivere, Cic. *pazérolva, vesztegetve, tékozolva*; verschwenderisch.

Prōdĭgentia, ae, f. 1. i. q. Prodigalitas, Tac.

Prōdĭgĭālis, e, e. gr. res, Ammian. *nem természetes, tsudás, rémséges*; unnatürlich, wunderbar, abenteuerlich. Prodigiale, Adv. i. q. Prodigialiter, Suet. 2) e. gr. Jupiter, Plaut. *rossz jelenségeket elhárító*; der die bösen Anzeigen abwendet.

Prōdĭgĭālĭter, Adv. *nem természetesen, tsudálsan, különösen, különös módon*; unnatürlich, wunderbar, auf seltsame Art. Horat.

Prōdĭgĭōse, Adv. idem, Plin.

Prōdĭgĭōsus, a, um, *nem természetes, tsudás, különös, rémséges*; unnatürlich, wunderbar, seltsam, abenteuerlich. Ovid. 2) *valami szerentsétlenséget jelentő*; etwas unglückliches vorbedeutend. Prodigiosi solis defectus, Plin. Ovid. 3) partus prodigiosi, Idem. *tsudaszülemények*; Wundergeburten. 4) e. gr. inscitia, Gloss. *irtóztató, v. rettenetes tudatlanság*; eine gräuliche Unwissenheit. Comp. prodigiosior, Treb. Poll.

Prōdĭgĭtas, ātis, f. 3. i. q. Prodigalitas. Lucil.

Prōdĭgĭum, ĭi, n. 2. *jövendölő jelenség, jel, mellyből valamit jövendölnek, tsuda jel*; eine weissagerische Anzeige, oder ein Anzeichen, woraus etwas prophezeyet wird, ein Wunderzeichen. Cic. Liv. Virg. 2) 2) *tsudadilat, rémség, iszonyúság*; ein Ungeheuer. Fatale portentum, prodigiumque reipublicae, Cic. *legistenteleneb gonosz*; ein Erzbösewicht.

Prōdĭgo, ēgi, actum, ĕre, 3. (ago) e. gr. pullos in solem, Varr. *előre, valahova, el, v. kihajtani*; vortreiben, hervor treiben, wohin treiben, forttreiben. 2) e. gr. suum, Plaut. *eltékozolni, elpazérolni, elvesztegetni, ki menni a' hátán*; verschwenden.

Prōdĭgus, a, um, e. gr. homo, Cic. *tékozló, pazérló, vesztegető*; verthulich, verschwenderisch. e. gr. animae, Hor. *éltét pazérló, azt kevésre betsülő*; einer der sein Leben verschwendet, es wenig achtet. 2) Subst. *főfő pazérló, v. tékozló*; ein Erzverschwender. JCt. 3) *tsudatevő*; ein Wunderthäter. Front. 4) *kívánó, vágyódó valamire*; begierig zu etwas. Gloss. 5) *bővölködő, valaminek bőviben levő, bővös*; reichlich, reich. Locus prodigus multae herbae, Hor. *bő fű termő hely*; ein grasreicher Ort. 6) e. gr. odor, Plin. *drága, drágalátos*; kostbar. 7) e. gr. res, Idem. *vesztegetést okozó, pazérlásra vezető*; Verschwendung verursachend.

Prōdĭgŭus, a, um, (prodigo) *a' mi megemésztetik*; was verzehrt wird. Veran. ap. Fest.

Prōdĭtĭo, ōnis, f. 3. *drúlás, eldrúlás, hitetlenség*; die Verrathung, Verrätherey. Liv. 2) *elhalasztás, elhalasztó juss*; Aufschiebung, oder das Recht aufzuschieben. Cato. 3) e. gr. arcanorum, Plin. *kivilágosodás, kinyilatkozás, napfényre jövés*; die Offenbarung. 4) *előjövés, megjelenés*; das Hervorgehen, Hervorkommen, die Erscheinung. Sidon.

Prōdĭtor, ōris, m. 3. (prodo) e. gr. patriae, Cic. *drúló, eldrúló, hitszegő*; ein Verräther. 2) *felfedező*; ein Entdecker. Hor. 3) *kiheszélló, kifetsegő*; ein Ausschwätzer. Hor.

Prōdĭtrix, īcis, f. 3. *drúló, hitszegő (asszony, v. leány)*; eine Verrätherinn. Lactant. 2) *felfedező, kinyilatkoztató*; eine Entdeckerinn.

Prōdĭtus, a, um, (prodo) e. gr. a socio, Ovid. *eldrúlt, eldrúltatott*; verrathen. 2) e. gr. dies, Cic. *meghatározott*; bestimmt. 3) *választott*; erwählt. Dictatores proditi, Pomp.

Prōdius, Adv. Obs. a prodeo, *tovább, odébb, arrébb*; weiter fort. Non.

Prōdo, ĭdi, ĭtum, ĕre, 3. *ki, v. előadni*; hervor geben. Ovid. 2) *szülni*; gebären. Idem. 3) e. gr. decretum, Cic. *kijelenteni, hirűladni*; bekannt machen. e. gr exemplum, Liv. *büntetés által példát adni*; andern zum Beyspiele etwas bestrafen. 4) e. gr. literis, Cic, *előadni, előbeszéllni*; erzählen. 5) e. gr. flaminem, interregem, Idem. *nevezni, kinevezni, választani*; ernennen. 6) e. gr. crimen vultu, Ovid. *felfedezni, kinyilatkoztatni, eldrúlni*; entdecken, verrathen. 7) Trop. e. gr. urbem, Liv. *eldrúlni, hibádúl veszedelemre kitenni*; verrathen, durch

seine Schuld der Gefahr aussetzen. 8) e. gr. classem praedonibus, Cic. *ellenség kezére játszani, kiadni, általadni*; in des Feindes Hände spielen, ausliefern. 9) e. gr. officium, libertatem, Cic. *oda hagyni, kitétlenül el, v. oda hagyni*; im Stiche lassen, treuloser Weise verlassen. 10) e. gr. diem nuptiis, Ter. *halasztani, továbbra tenni, rendelni, v. határozni*; verschieben, weiter hinaussetzen. 11) e. gr. genus sangvine Teucri, Virg. *terjeszteni, szaporitni, elszaporitni*; fortpflanzen.

Prŏdŏcĕo, ēre, 2. *előtte mondani, elől imádkozni*; vorsagen, vorbethen. Hor.

Prodrŏmus, i, m. 2. *előljáró, előfutó, előkövet*; ein Vorläufer, Vorbothe. Cic. 2) *homlokfalus oszloprend*; eine Säulenordnung mit einem Fronton. Vitr. 3) prodromi; *bizonyos éjszaki szelek, mellyek az ebtsillagzat feljövése előtt nyoltz nappal fának*; gewisse Nordwinde, die acht Tage vor Aufgange des Hundssterns wehen. Plin. Cic. 4) *elein, kordn, v. jókor érő figék*; frühzeitige Feigen. Plin.

Prŏdūco, xi, ctum, ĕre, 3. *elővinni, előhozni*; vorführen. Plaut. 2) e. gr. aliquem rus, Ter. ad necem, Cic. ad balneas, Apul. *vinni, vezetni*; führen, hinbringen, 3) e. gr. teges, Idem. *előállitni, állitni, p. o. tanút*; stellen. Cic. *előmutatni, előadni, felhozni, p. o. bizonyságot*; hervorbringen, hervorgeben. JCt. 4) e. gr. copias in aciem, Cic. *állitni*; stellen. 5) e. gr. pelles dentibus, Mart. *nyújtani, hoszszúltni, kiszélesitni*; in die Länge ziehen, ausdehnen. 6) Trop. e. gr. sermonem longius, convivium, Idem. *továbbhúzni, nyújtani, meghoszszúltni*; verlängern. 7) e. gr. liberos Plaut. *nemzeni, szülni*; zeugen, gebären. 8) e. gr. scelus, Ter. *elkövetni, tenni*; begehen. 9) e. gr. funus ad tumulum, Lucan. *kisérni*; begleiten. 10) produci ab aliquo, Cic. *serkentetni, ösztönöztetni, sarkaltatni*; angetrieben werden. 11) e. gr. aliquem falsa spe, Ter. *tartani, tartóztatni*; aufziehen. 12) *valamelly szótagot meghúzni*; eine Sylbe lang aussprechen. 13) *előmozditni*; befördern. Cato. 14) i. q. prostituere, Auct. ad Her. 15) *vezérelni, oktatni, nevelni, formálni*; anführen, unterweisen, erziehen, bilden. Cicerone producendo, Cic. 16) e. gr. bovem cunctantem, Colum. *elvinni, elhajtani*; fortführen, forttreiben. 17) *felemelni, felmagasztalni, p. o. tisztes hivatalokra*; erheben, zu Ehrenstellen. Quem tu non pro illius dignitate produxeras, Cic. 18) e. gr. diem, Idem. *elhalasztani*; aufschieben.

Produste, Adv. *hoszszan, meghúzva nyújtva, p. o. kimondani*; lang gedehnt, z. B. aussprechen. Cic.

Productĭo, ōnis, f. 3. e. gr. temporis, Cic. *meghoszszabbitás*; die Verlängerung. 2) e. gr. verbi, Idem. *húzás, nyujtás, a' kimondásban*; das Dehnen in der Aussprache. 3) *tanú-állitás, oklevél előmutatása, előadása*; die Darstellung der Zeugen, die Vorlegung der Documente. JCt.

Productus, a, um, *elővitt, v. hozott*; vorgeführt. 2) e. gr. litera, nomen, syllaba, Cic. *hoszszú, nyujtott, meghúzott*; lang, gedehnt. 3) *kivezetett, kivitt*; herausgeführt. Idem. Comp. productior, Cic. Sup. productissimus, Idem.

Prŏĕdri, ōrum, m. plur. i. e. Praesides, apud Athenienses. Svid.

Prŏĕgmĕnon, i, n. 2. i. q. productum, Cic.

Proeliālis, pro: proeliaris, Macrob.

Proeliāris, e, i. e. proelium vel pugnam concernens. Plaut. Dea proeliaris, i. e. Minerva. Apul.

Proeliātor, ōris, m. 3. *hartzoló, veszkedő, tsatázó*; ein Streiter, Fechter im Kriege. Tacit.

Proelĭo, āre, 1. pro: proelior. Enn.

Proelĭor, ātus sum, āri, Dep. 1. *hartzolni, tsatázni*; ein Treffen liefern, fechten. Cic.

Proelium, ii, n. 2. *hartz, tsata*; das Treffen, Gefecht. Proelium committere, v. conferre, Cic. *megütközni, öszvetsapni*; ein Treffen liefern, fechten. 2) Trop. *viaskodás, perlekedés, t. i. szóval*; das Fechten, Kämpfen, z. B. mit Worten. Cic.

Proërna, ae, f. 1, urbs Thessaliae. Liv.

Proetus, i, m. 2. rex, frater Acrisii. Hinc: Proetides, um, i. e. filiae Proeti. Virg.

Digitized by Google